

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNO
MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

PROJEKTO „BIBLIOTEKOS PAŽANGAI“

Projekto priežiūros rodiklių APIBENDRINAMOJI ATASKAITA 2008-2011

**PERKANČIOJI
ORGANIZACIJA:**

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

PASLAUGŲ TEIKĖJAS:

UAB „Socialinės informacijos centras“ (toliau „SIC“)

ATASKAITĄ RENGĖ:

Viktorija Jonikova, Sigita Šumskienė

ATASKAITOS GAVĖJAS:

Renata Sadunišvili, Ugnė Lipeikaitė

ATASKAITA PATEIKTA:

Kovo 31, 2012

Turinys

1. Įvadas	4
2. Projekto tikslai ir pasiekimų priežiūra.....	4
2.1. Projekto tikslai	4
2.2. Projekto tyrimai	5
2.2.1. Lietuvos gyventojų apklausa	5
2.2.2. Lietuvos vaikų apklausa	5
2.2.3. Viešos interneto prieigos vartotojų bibliotekose apklausa.....	6
2.2.4. Bibliotekų darbuotojų apklausa	6
2.2.5. Bibliotekų vadovų apklausa	7
2.2.6. Savivaldybių gyventojų apklausa	8
2.2.7. Faktinė bibliotekų atstovų apklausa	8
2.2.8. Bibliotekų darbuotojų ir kitų suinteresuotų grupių atstovų kokybinis tyrimas.....	9
2.2.9. Bibliotekų viešosios interneto prieigos vartotojų, įskaitant vaikus ir sunkiai pasiekiamų grupių atstovus, kokybinis tyrimas	11
2.3. Projekto pasekmių priežiūros rodikliai	12
3. Apibendrintas Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių įgyvendinimo vertinimas	14
4. Detalus Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių įgyvendinimo vertinimas	23
4.1. Statistinė duomenų paklaida	23
4.2. 1. Vartotojų galimybės naudotis kompiuteriais ir internetu.....	24
4.2.1. 1A. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, skaičius.....	24
4.2.2. 1B. VIP skirtų kompiuterių skaičius	27
4.2.3. 1C. VIP valandų vartotojams skaičius.....	29
4.2.4. 1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų vartotojų VIP, naudojimas	32
4.2.5. 1E. VIP vartotojų skaičius.....	36
4.2.6. 1F. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius	44
4.2.7. 1G. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius	45
4.3. 2. Bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT.....	47
4.3.1. 2A. Bibliotekų darbuotojų IT naudojimo įgūdžiai	47
4.3.2. 2B. Bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai	55
4.3.3. 2C. Bibliotekininkų internetinių išteklių ir el. paslaugų naudojimo įgūdžiai.....	63
4.3.4. 2D. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai.....	70
4.3.5. 2E. Bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, skaičius.....	74
4.3.6. 2F. Apmokytų bibliotekininkų skaičius	76
4.3.7. 2G. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius	77
4.3.8. 2H. Pagerėję bibliotekininkų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu.....	79
4.4. 3. Viešų bibliotekų lankytojų IT naudojimo įgūdžiai	81
4.4.1. 3A. VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai	81
4.4.2. 3B. VIP vartojimo praktika.....	89
4.4.3. 3C. Apmokytų IT gyventojų skaičius	104
4.4.4. 3D. Gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius	105

4.4.5.	3E. Pagerėję vartotojų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu	107
4.5.	4. VIP prieiga specifinėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms.....	111
4.5.1.	4A. Procentas vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos	111
4.5.1.	4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis	115
4.5.1.	4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią VIP naudoja dažniausiai	119
4.5.1.	4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti 132	
4.6.	Bibliotekų atstovavimas.....	136
4.6.1.	5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas ir profilis	136
4.6.2.	5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys	146
4.6.3.	5C. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius	164
4.7.	6. Bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas.....	168
4.7.1.	6A. Bibliotekoms skirtas finansavimas	168
4.7.2.	6B. VIP skirtas finansavimas	170
4.8.	7. Socialinė ir ekonominė nauda individams ir bendruomenėms per IT	171
4.8.1.	7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas	171
4.8.2.	7B. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą.....	174
4.8.3.	7C. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie VIP naudą.....	175
4.9.	8. Aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas.....	176
4.9.1.	8A. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius	176
4.9.2.	8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje	178
4.9.3.	8C. Išaugusi vietos turinio apimtis internete	192
4.10.	9. Bibliotekų tinkle atsiradusios inovacijos	193
4.10.1.	9A. Inovacijų bibliotekose pavyzdžiai, atsiradę Projekto pagalba	193
4.11.	10. Pagalba bibliotekininkams	193
4.11.1.	10A. Techninė pagalba bibliotekose	193
4.11.2.	10B. Metodinė pagalba bibliotekininkams	197
5.	Projekto veiklų pasiekimų apibendrinimas	201
6.	Lentelių ir paveikslėlių sąrašas.....	203
6.1.	Lentelių sąrašas	203
6.2.	Paveikslėlių sąrašas	209

1. Įvadas

Projektas vykdytas pagal 2011 m. liepos 27d. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (Perkančioji organizacija) ir jungtinės veiklos pagrindu veikiančių UAB „Socialinės informacijos centras“ (pagrindinis partneris) ir UAB „Europos tyrimai“ (toliau - Paslaugos teikėjas) pasirašytą sutartį Nr. TR-661. Remiantis šia sutartimi Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai yra teikiamos galutinio projekto „Bibliotekos pažangai“ pažangos vertinimo paslaugos.

Apibendrinamojoje projekto „Bibliotekos pažangai“ poveikio pažangos vertinimo ataskaitoje integruotai pateikiami apibendrinti visų tyrimų rezultatai. Apibendrinamieji rezultatai lyginami tarp skirtingų Projekto tikslinių grupių 2008-2011 metų tyrimų ir pateikiami pagal Projekto poveikio vertinimo rodiklius.

2. Projekto tikslai ir pasiekimų priežiūra

2.1. Projekto tikslai

Inicijuojant „Bibliotekos pažangai“ projektą buvo keliami tokie **tiesioginiai** pagrindiniai **tikslai**:

- ✓ suteikti Lietuvos gyventojams prieigą nemokamai naudotis kompiuteriais ir internetu bet kurioje viešojoje šalies bibliotekoje;
- ✓ užtikrinti visų gyventojų grupių prieigą prie informacijos išteklių.

Pagrindiniai tyrimo tikslai, siejami su techniniu viešųjų bibliotekų aprūpinimu ir visų socialinių grupių gyventojų prieigos prie jų užtikrinimu, turi ir **išvestinius, netiesioginius**, tačiau ne mažiau svarbius tikslus:

- ✓ Lietuvos gyventojų bendravimo ribų praplėtimas;
- ✓ vietos bendruomenių socialinio ir kultūrinio kapitalo plėtra;
- ✓ socialinės kaimo gyventojų, vyresnio amžiaus žmonių, socialinės rizikos grupių ir neįgaliųjų atskirties mažinimas;
- ✓ Lietuvos gyventojų informacinių gebėjimų ugdymas;
- ✓ bibliotekinių kompetencijų, teikiant profesionalią technologijų įsisavinimo pagalbą bibliotekų lankytojams, ugdymas organizuojant specialias mokymo programas;
- ✓ viešosios bibliotekos, kaip kultūros, informacijos ir technologijų centro suvokimo stiprinimas.

Atsižvelgiant į pateiktą Projekto įgyvendinimo kontekstą, išskiriami bendrieji teikiamų paslaugų tikslai, atitinkantys techninėje užduotyje įvardintus bendruosius uždavinius:

Pagrindinis (bendras) **Projekto** (sociologinių tyrimų paslaugų) **tikslas** yra *įvertinti projekto „Bibliotekos pažangai“ vykdymo metu bibliotekose ir visuomenėje įvykusius pokyčius.*

Paslaugų teikėjas, savo ruožtu, Perkančios organizacijos keltus uždavinius dar labiau sukonkretino:

- ✓ įvertinti esamą projekto tikslais ir rodikliais apibrėžiamą situaciją;
- ✓ įvertinti projekto rodiklių ir kitų situacijos rodmenų pokytį per laikotarpį nuo pradinio situacijos vertinimo;
- ✓ suformuoti bazę tolesniems (longitudiniams) poveikio vertinimo tyrimams;
- ✓ surinkti faktinę informaciją apie naudojimąsi internetu ir susijusius mokymus bibliotekose;
- ✓ parengti mokomąją medžiagą ir bibliotekų darbuotojus apmokyti internetinių apklausų vykdymo pagrindų.

Nurodyti bendrieji projekto tikslai yra tiesiogiai susiję su Projekto vykdymo priežiūros rodikliais, apima visus projekto įgyvendinimo proceso aspektus ir etapus.

2.2. Projekto tyrimai

2.2.1. Lietuvos gyventojų apklausa

Tyrimo tikslinė grupė

15-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojai.

Apklaustos metodas

Lietuvos gyventojų apklausa buvo atliekama tiesioginio interviu būdu respondento namuose.

Tikslinės grupės imtis

2008 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1500 Lietuvos gyventojų, apklausti 1536 gyventojai
2009 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1500 Lietuvos gyventojų, apklausti 1555 gyventojai
2010 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1500 Lietuvos gyventojų, apklausti 1518 gyventojai
2011 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1500 Lietuvos gyventojų, apklausti 1536 gyventojai.

Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instrumentas nr.3).

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2008 metų gegužės 29 dieną, baigta 2008 metų birželio 3 dieną.

2009 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2009 metų spalio 1 dieną, baigta 2009 metų spalio 20 dieną.

2010 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2010 metų rugsėjo 1 dieną, baigta 2010 metų rugsėjo 22 dieną.

2011 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2011 metų rugsėjo 30 dieną, baigta 2011 metų lapkričio 3 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“

2009 m. UAB „TNS Gallup“

2010 m. UAB „RAIT“

2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.2. Lietuvos vaikų apklausa

Tyrimo tikslinė grupė

12-14 metų amžiaus vaikai.

Apklaustos metodas

Vaikų apklausa buvo atliekama tiesioginio interviu būdu respondento namuose.

Tikslinės grupės imtis

2008 m. tyrimo metu numatyta apklausti 600 vaikų, apklausti 608 vaikai.

2009 m. tyrimo metu numatyta apklausti 600 vaikų, apklausti 609 vaikai.

2010 m. tyrimo metu numatyta apklausti 600 vaikų, apklausti 600 vaikai.

2011 m. tyrimo metu numatyta apklausti 600 vaikų, apklausti 608 vaikai.

Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instrumentas nr.11).

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2008 metų gegužės 20 dieną, baigta 2008 metų gegužės 27 dieną.

2009 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2009 metų spalio 15 dieną, baigta 2009 metų lapkričio 3 dieną.

2010 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2010 metų lapkričio 22 dieną, baigta 2010 metų lapkričio 26 dieną.

2011 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2011 metų rugsėjo 26 dieną, baigta 2011 metų spalio 17 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“

2009 m. UAB „TNS Gallup“

2010 m. UAB „RAIT“

2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.3. Viešos interneto prieigos vartotojų bibliotekose apklausa

Tyrimo tikslinė grupė

15-74 metų amžiaus VIP bibliotekose vartotojai.

Apklausos metodas

VIP vartotojų apklausa buvo atliekama apklausos internetu būdu, respondentą apklausiant bibliotekoje. Bibliotekų lankytojams, atėjusiems į biblioteką naudotis VIP, buvo pasiūloma, prisijungus prie interneto, atsakyti į tyrimo klausimus.

Tikslinės grupės imtis

2008 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1040 VIP vartotojų, apklausti 1246 VIP vartotojai.

2009 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1000 VIP vartotojų, apklausti 1091 VIP vartotojai.

2010 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 2000 VIP vartotojų, apklausti 2028 VIP vartotojai.

2011 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 2000 VIP vartotojų, apklausti 2024 VIP vartotojai.

Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instrumentas nr.4).

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2008 metų gegužės 9 dieną, baigta 2008 metų birželio 26 dieną.

2009 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2009 metų lapkričio 23 dieną, baigta 2009 metų gruodžio 23 dieną.

2010 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2010 metų lapkričio 22 dieną, baigta 2010 metų gruodžio 15 dieną.

2011 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2011 metų gruodžio 9 dieną, baigta 2012 metų sausio 13 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“

2009 m. UAB „TNS Gallup“

2010 m. UAB „RAIT“

2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.4. Bibliotekų darbuotojų apklausa

Tyrimo tikslinė grupė

Tyrimo metu buvo apklausiami bibliotekininkai:

1. aptarnaujantys/ aptarnausiantys VIP vartotojus;
2. dalyvavę/ dalyvausiantys mokymuose, susijusiuose su darbu su VIP.

Minėtas charakteristikas atitinkančių bibliotekininkų sąrašas tyrimo Vykdytojui buvo pateiktas Perkančiosios organizacijos.

Apklaustos metodas

Apklausa buvo vykdoma apklaustos internetu metodu, t.y. elektroninį laišką su nuoroda į klausimyną bibliotekininkas persiunčiant elektroniniu paštu. Apklausa tyrimo dalyvavę bibliotekininkai pildė savarankiškai, t.y. be apklausėjo pagalbos.

Tikslinės grupės imtis

2008 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 600 bibliotekininkų, apklausti 609 bibliotekininkai.
2009 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 600 bibliotekininkų, apklausti 611 bibliotekininkų.
2010 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 600 bibliotekininkų, apklausti 609 bibliotekininkai.
2011 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 600 bibliotekininkų, apklausti 620 bibliotekininkų.

Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instrumentas nr.1).

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2008 metų gegužės 8 dieną, baigta 2008 metų gegužės 19 dieną.
2009 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2009 metų rugsėjo 7 dieną, baigta 2009 metų rugsėjo 21 dieną.
2010 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2010 metų rugsėjo 1 dieną, baigta 2010 metų rugsėjo 22 dieną.
2011 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2011 metų rugsėjo 20 dieną, baigta 2011 metų spalio 7 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“
2009 m. UAB „TNS Gallup“
2010 m. UAB „RAIT“
2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.5. Bibliotekų vadovų apklausa

Tyrimo tikslinė grupė

Bibliotekų vadovai. Bibliotekų vadovų sąrašas su kontaktine informacija tyrimo Vykdytojui buvo pateiktas Perkančiosios organizacijos.

Apklaustos metodas

Bibliotekų vadovų apklausa buvo vykdoma internetu. Asmeniniai pakvietimai dalyvauti apklausoje visiems bibliotekų vadovams buvo išsiųsti elektroniniu paštu. Kvietimuose buvo trumpai pristatomi Projekto „Bibliotekos pažangai“ tikslai, pateikiama informacija apie apklausos vykdymo laiką ir apklausos pildymo internetu instrukcijos.

Tikslinės grupės imtis

2008 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 65 bibliotekų vadovų, apklausti 65 bibliotekų vadovai.
2009 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 65 bibliotekų vadovų, apklausti 65 bibliotekų vadovai.
2010 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 65 bibliotekų vadovų, apklausti 65 bibliotekų vadovai.
2011 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 65 bibliotekų vadovų, apklausti 65 bibliotekų vadovai.

Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instru.mentas nr.2)

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2008 metų gegužės 7 dieną, baigta 2008 metų gegužės 20 dieną.

2009 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2009 metų rugsėjo 21 dieną, baigta 2009 metų spalio 5 dieną.

2010 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2010 metų rugsėjo 5 dieną, baigta 2010 metų rugsėjo 17 dieną.

2011 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2011 metų rugsėjo 20 dieną, baigta 2011 metų spalio 5 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“

2009 m. UAB „TNS Gallup“

2010 m. UAB „RAIT“

2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.6. Savivaldybių gyventojų apklausa

Tyrimo tikslinė grupė

Tyrimo metu buvo apklausiami 5 Lietuvos rajonų savivaldybių (Kėdainių, Kupiškio, Prienų, Ukmergės ir Šilalės) 15-74 metų amžiaus gyventojai.

Apklaustos metodas

Savivaldybių gyventojų apklausa buvo atliekama tiesioginio interviu būdu respondento namuose, naudojant CAPI (*computer assisted personal interview*) technologiją.

Tikslinės grupės imtis

2008 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 2000 savivaldybių gyventojų, apklausti 2020 savivaldybių gyventojų.

2009 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 2000 savivaldybių gyventojų, apklausti 2018 savivaldybių gyventojų.

2010 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 2000 savivaldybių gyventojų, apklausti 2023 savivaldybių gyventojai.

2011 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 2000 savivaldybių gyventojų, apklausti 2005 savivaldybių gyventojai.

Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instrumentas nr.13).

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2009 metų sausio 19 dieną, baigta 2009 metų vasario 2 dieną.

2009 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2010 metų sausio 4 dieną, baigta 2010 metų sausio 29 dieną.

2010 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2011 metų vasario 10 dieną, baigta 2011 metų vasario 21 dieną.

2011 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2012 metų sausio 25 dieną, baigta 2012 metų vasario 20 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „GFK“

2009 m. UAB „TNS Gallup“

2010 m. UAB „RAIT“

2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.7. Faktinė bibliotekų atstovų apklausa

Tyrimo tikslinė grupė

Bibliotekos, dalyvaujančios projekte „Bibliotekos pažangai“. Bibliotekų ir atsakingų asmenų sąrašas su kontaktine informacija tyrimo Vykdytojui buvo pateiktas Perkančiosios organizacijos.

Apklaustos metodas

Pradinė bibliotekų atstovų apklausa buvo vykdoma internetu. Asmeniniai pakvietimai dalyvauti apklausoje visiems Perkančiosios organizacijos nurodytiems bibliotekininkams buvo išsiųsti elektroniniu paštu. Kvietimuose buvo trumpai pristatomi apklausos tikslai, pateikiama informacija apie apklausos vykdymo laiką, nurodoma faktinė informacija, kuriai duomenis rekomenduojama pasiruošti prieš apklausos pildymo laiką, ir apklausos pildymo internetu instrukcijos.

Tikslinės grupės imtis

2008 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1217 bibliotekų atstovus, apklausti 1225 bibliotekų atstovai.
2009 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1272 bibliotekų atstovus, apklausti 1248 bibliotekų atstovai.
2010 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1272 bibliotekų atstovus, apklausti 1287 bibliotekų atstovai.
2011 m. tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1276 bibliotekų atstovus, apklausti visų 1276 bibliotekų atstovai.

Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instrumentas nr.12).

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2008 metų gegužės 13 dieną, baigta – 2008 metų birželio 19 dieną.
2009 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2010 metų vasario 2 dieną, baigta – 2010 metų vasario 28 dieną.
2010 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2011 metų vasario 1 dieną, baigta – 2011 metų kovo 28 dieną.
2011 m. tyrimas: apklausa pradėta vykdyti 2012 metų vasario 1 dieną, baigta 2012 metų vasario 28 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“
2009 m. UAB „TNS Gallup“
2010 m. UAB „RAIT“
2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.8. Bibliotekų darbuotojų ir kitų suinteresuotų grupių atstovų kokybinis tyrimas¹

Tyrimo metodas

Tyrimo metu buvo naudoti du pagrindiniai kokybinių tyrimų metodai:

- ✓ pagilinti interviu (ID) – tiesioginiai interviu su respondentais, kiekviename interviu dalyvavo po 1 suinteresuotų grupių atstovą, interviu buvo atlikti respondentų darbo vietose.
- ✓ fokusuotos grupinės diskusijos (FGD) – kiekvienoje FGD dalyvavo 8-10 bibliotekininkų arba bibliotekų vadovų.

Tyrimo tikslinė grupė

Bibliotekų darbuotojų ir kitų suinteresuotų grupių atstovų kokybinio tyrimo tikslinės grupės buvo:

- ✓ skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai;
- ✓ bibliotekų vadovai;

¹ Toliau ataskaitoje trumpinama – kokybiniai tyrimai su bibliotekos darbuotojais.

- ✓ miesto ir kaimo filialų bibliotekininkai, jau dirbantys ar ketinantys dirbti su vieša interneto prieiga.

Tikslinių grupių atstovų atranka

Atsižvelgiant į Perkančiosios organizacijos nurodytus reikalavimus, respondentai diskusijai buvo atrenkami:

2008 m.: į FGD su bibliotekininkais ir su vadovais kviečiant respondentus iš visų Lietuvos apskričių, po 2 dalyvius iš vienos apskrities, po 1 ir miesto ir kaimo bibliotekos. Ekspertų sąrašą pateikė Perkančioji organizacija.

2009 m.: į FGD su bibliotekininkais kviečiant respondentus iš 4-ių Lietuvos apskričių (Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių bei Utenos) išlaikant kaimo/miesto pasiskirstymą 60/40. Bibliotekų vadovai į diskusijas buvo kviečiami iš įvairių Lietuvos apskričių. Ekspertų sąrašą pateikė Perkančioji organizacija.

2010 m.: į FGD su bibliotekininkais kviečiant respondentus iš 4-ių Lietuvos apskričių (Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių bei Utenos) išlaikant kaimo/miesto pasiskirstymą 60/40, o į FGD su bibliotekų vadovais kviečiant respondentus iš visų Lietuvos apskričių. Ekspertų sąrašą pateikė Perkančioji organizacija.

2011 m.: į FGD su bibliotekininkais ir su vadovais kviečiant respondentus iš 8-ių Lietuvos apskričių (Telšių, Šiaulių, Tauragės, Kauno, Panevėžio, Marijampolės, Alytaus bei Utenos) išlaikant kaimo/miesto pasiskirstymą 50/50. Ekspertų sąrašą pateikė Perkančioji organizacija.

Tyrimo instrumentas

Atliekant grupines diskusijas ir interviu buvo naudojami Perkančiosios organizacijos pateikti diskusijų scenarijai (instrumentas Nr.5, instrumentas Nr. 6 ir instrumentas Nr. 7).

Vykdytų diskusijų ir interviu techninės charakteristikos:

2008 m. tyrimas apėmė: 8 pagilintus interviu su ekspertais; 2 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekininkais; 2 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekų vadovais;

2009 m. tyrimas apėmė: 8 pagilintus interviu su ekspertais; 2 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekininkais; 3 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekų vadovais;

2010 m. tyrimas apėmė: 8 pagilintus interviu su ekspertais; 2 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekininkais; 2 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekų vadovais;

2011 m. tyrimas apėmė: 8 pagilintus interviu su ekspertais; 2 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekininkais; 2 fokusuotas grupines diskusijas su bibliotekų vadovais;

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2008 metų birželio mėnesį, baigti 2008 metų liepos mėnesį.

2009 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2009 metų rugsėjo 9 dieną, baigti 2009 metų spalio 8 dieną.

2010 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2010 metų rugsėjo mėnesį, baigti 2010 metų spalio mėnesį.

2011 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2011 metų rugsėjo 12 dieną, baigti 2011 metų spalio 7 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“

2009 m. UAB „TNS Gallup“

2010 m. UAB „RAIT“

2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.2.9. Bibliotekų viešosios interneto prieigos vartotojų, įskaitant vaikus ir sunkiai pasiekiamų grupių atstovus, kokybinis tyrimas²

Tyrimo metodas

Tyrimo metu buvo naudoti du pagrindiniai kokybinių tyrimų metodai:

- ✓ pagilinti interviu (ID) – tiesioginis interviu su 1-2 respondentais, atrinktais atsitiktinės atrankos būdu, pagal specifiкуotus atrankos kriterijus.
- ✓ fokusuotos grupinės diskusijos (FGD) – kiekvienoje FGD dalyvavo 4-7-8 respondentai, viešosios interneto prieigos (toliau VIP) bibliotekoje vartotojai, atrinkti atsitiktinės atrankos būdu, pagal specifiкуotus atrankos kriterijus.

Tyrimo tikslinė grupė

Kokybinio tyrimo su viešosios interneto prieigos bibliotekoje vartotojais tikslinės grupės buvo:

- ✓ senjorai;
- ✓ kaimo gyventojai;
- ✓ bedarbiai;
- ✓ 12-14 m. vaikai iš socialinės rizikos šeimų;
- ✓ 12-14 m. vaikai, kurių vienas arba abu tėvai išvykę dirbti į užsienį;
- ✓ asmenys turintys negalią.

Tikslinių grupių atstovų atranka

Aukščiau minėtas charakteristikas atitinkantys respondentai buvo ieškomi ir atrenkami taikant tikslinę respondentų atranką: respondentai į grupes atrinkti proporcingai pagal amžių, lytį ir gyvenamąją vietą (minėti kriterijai derinti tarpusavyje).

Atliekant grupines diskusijas ir interviu buvo laikomasi Perkančiosios organizacijos nurodyto reikalavimo VIP vartotojus apklausti skirtingose Lietuvos apskrityse.

Apibrėžiant gyvenamosios vietos atrankos taškus buvo taikomi šie kriterijai:

- ✓ iš vieno geografinio atrankos taško buvo kviečiami ne daugiau nei 2 respondentai;
- ✓ dalyvių iš kaimo/miesto pasiskirstymas (2008-2010 m. atitinkamai 60/40; 2011 m. 50/50).

Tyrimo instrumentas

Atliekant grupines diskusijas ir interviu buvo naudojami Perkančiosios organizacijos pateikti ir Paslaugų teikėjo atnaujinti diskusijų scenarijai (instrumentas Nr.8, instrumentas Nr.9 ir instrumentas Nr.10).

Vykdytų diskusijų ir interviu techninės charakteristikos

2008 m. tyrimo metu buvo apklausti 4-ių apskričių VIP vartotojai (Utenos, Tauragės, Šiaulių, Alytaus). Buvo atlikta: 12 pagilintų interviu su neįgaliaisiais ir bedarbiais; 10 FGD su senjorais, kaimo gyventojais, vaikais iš socialinės rizikos šeimų ir vaikais, kurių tėvai išvykę dirbti į kitas šalis.

2009 m. tyrimo metu buvo apklausti 4-ių apskričių VIP vartotojai (Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių bei Utenos). Buvo atlikta: 10 pagilintų interviu su neįgaliaisiais ir bedarbiais; 13 FGD su senjorais, kaimo gyventojais, vaikais iš socialinės rizikos šeimų ir vaikais, kurių tėvai išvykę dirbti į kitas šalis.

2010 m. tyrimo metu buvo apklausti 4-ių apskričių VIP vartotojai (Alytaus, Tauragės, Kauno ir Šiaulių). Buvo atlikta: 8 pagilinti interviu su neįgaliaisiais; 10 FGD su senjorais, kaimo gyventojais, bedarbiais, vaikais iš socialinės rizikos šeimų ir vaikais, kurių tėvai išvykę dirbti į kitas šalis.

² Toliau ataskaitoje trumpinama – kokybiniai tyrimai su VIP vartotojais.

2011 m. tyrimo metu buvo apklausti 8-ių apskričių VIP vartotojai (Marijampolės, Alytaus, Panevėžio, Kauno, Telšių, Šiaulių, Tauragės bei Utenos). Buvo atlikta: 8 pagilinti interviu su neįgaliaisiais; 10 FGD su senjorais, kaimo gyventojais, bedarbiais, vaikais iš socialinės rizikos šeimų ir vaikais, kurių tėvai išvykę dirbti į kitas šalis.

Duomenų rinkimo darbų datos

2008 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2008 metų birželio mėnesį, baigti 2008 metų liepos mėnesį.

2009 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2009 metų gruodžio 9 dieną, baigti 2009 metų sausio 8 d.

2010 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2010 metų gruodžio mėnesį, baigti 2011 metų vasario mėnesį.

2011 m. tyrimas: diskusijos ir interviu pradėti vykdyti 2011 metų lapkričio 21 dieną, baigti 2012 metų sausio 13 dieną.

Tyrimų atlikėjai

2008 m. UAB „RAIT“

2009 m. UAB „TNS Gallup“

2010 m. UAB „RAIT“

2011 m. UAB „Socialinės informacijos centras“

2.3. Projekto pasekmių priežiūros rodikliai

Projekto „Bibliotekos pažangai“ pasiekimų pažangą matuojančiais rodikliais siekiama įvertinti Projekto pasekmes: pasiekimus, rezultatus, poveikį. Siekiamas pasekmes galima pavaizduoti tokia schema:

PROJEKTO PASEKMĖS Pasiekimai - Rezultatai - Poveikis		
- įdiegta įranga - apmokyti darbuotojai - apmokyti gyventojai - įvykdytos skatinimo akcijos	- išaugę gyventojų gebėjimai naudotis IT - pakitęs prieigos naudojimo pobūdis - pakitęs prieigos vartotojų sociodemografinis poveikslas	- projekto įtakoti socialiniai ir ekonominiai pokyčiai žmonių gyvenime

Projekto pažangos vertinimą užtikrina tokių priežiūros rodiklių matavimas:

1. Pagerėjusi prieiga vartotojams ir galimybės jiems naudotis kompiuteriu ir internetu

- Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, skaičius
- VIP skirtų kompiuterių skaičius
- VIP valandų vartotojams skaičius
- Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų VIP, naudojimosi koeficientas
- VIP vartotojų skaičius
- 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius
- Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius

2. Išaugę bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT

- Pagerėję bibliotekininkų IT naudojimo žinios ir įgūdžiai
- Pagerėję bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai
- Pagerėję bibliotekininkų internetinių išteklių ir el.paslaugų žinios ir įgūdžiai
- Pagerėję bibliotekininkų specialiųjų poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai
- Bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, skaičius
- Apmokytų bibliotekininkų skaičius

2G. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius

2H. Pagerėję bibliotekininkų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu

3. Pagerėję viešų bibliotekų lankytojų IT įgūdžiai

3A. Pagerėję VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai

3B. Pakitusi VIP vartojimo praktika

3C. Apmokytų IT gyventojų skaičius

3D. Gyventojų IT mokymui skirtų valandų skaičius

3E. Pagerėję vartotojų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu

4. Pagerėjusi prieiga specifinėms grupėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms

4A. % vartotojų, kurie neturi alternatyvios interneto prieigos

4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis

4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią VIP naudoja dažniausiai

4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms įtraukti

5. Pagerėjęs bibliotekų atstovavimas

5A. Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis

5B. Išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys

5C. Išaugęs bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius

6. Išaugęs bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas

6A. Bibliotekoms skirtas finansavimas

6B. Finansavimas, skirtas VIP

7. Išaugusi socialinė nauda individams ir bendruomenėms per IT

7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas

7B. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą

7C. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie VIP naudą

8. Išaugusi aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas

8A. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius

8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje

8C. Išaugusi vietos turinio apimtis internete

9. Atsiradę bibliotekų tinkle inovacijos

9A. Inovacijų bibliotekose pavyzdžiai, atsiradę projekto pagalba

10. Sustiprėjusi pagalba bibliotekininkams

10A. Pagerėjusi techninė priežiūra bibliotekose

10B. Pagerėjusi metodinė pagalba bibliotekininkams

Priežiūros rodiklių pokyčiai matuojami vertinant šių tikslinių grupių elgesio ir nuostatų pokyčius:

- bibliotekininkų, dirbančių arba dirbsiančių su vieša interneto prieiga;
- Lietuvos viešųjų bibliotekų vadovų (direktorių);
- bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų, taip pat priklausančių ir šioms sunkiai pasiekiamoms grupėms:
 - neįgaliųjų;
 - pensininkų (senjorų);
 - kaimo gyventojų;
 - bedarbių;
 - vaikų iš socialinės rizikos šeimų;
 - vaikų, kurių tėvai išvykę dirbti į kitas šalis.
- Lietuvos gyventojų (12-14 m. vaikų, 15-74 m. suaugusiųjų);
- suinteresuotų grupių (valdžios atstovų, bibliotekų profesinių organizacijų atstovų, išorės ekspertų) atstovų.

3. Apibendrintas Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių įgyvendinimo vertinimas

Apibendrintą Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių įgyvendinimo vertinimą siūlome pradėti nuo grafinės iliustracijos. Žemiau lentelėje pateikiami Projekto uždaviniai ir juos išskleidžiantys priežiūros rodikliai pagal pasiekimų lygį³ yra nuspalvinti tam tikra spalva:

- **žalia spalva** reiškia tai, kad Projekto uždavinio ir/arba priežiūros rodiklio įgyvendinime yra pasiektas progresas;
- **pilka spalva** žymi situaciją, kai reikšmingi pokyčiai nebuvo užfiksuoti;
- **raudona spalva** žymi tai Projekto uždavinio ir/arba priežiūros rodiklio įgyvendinimas neprogresuoja.

1 lent. Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių apibendrinimas

Projekto uždavinys	Priežiūros rodikliai
1. Išplėsti gyventojų galimybes naudotis kompiuteriais ir internetu, ypač tose gyvenamose vietovėse, kur tos galimybės yra menkos arba jų iš vis nėra	1A. Bibliotekininkų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, skaičius
	1B. VIP skirtų kompiuterių skaičius
	1C. VIP valandų vartotojams skaičius
	1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų VIP, naudojimas
	1E. VIP vartotojų skaičius
	1F. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius
	1G. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius
2. Sustiprinti bibliotekų darbuotojų gebėjimus ir motyvaciją naudotis kompiuteriais ir internetu bei integruoti šių priemonių teikiamas galimybes į bibliotekos darbą	2A. Pagerėję bibliotekininkų IT naudojimo žinios ir įgūdžiai
	2B. Pagerėję bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai
	2C. Pagerėję bibliotekininkų internetinių išteklių ir el. paslaugų žinios ir įgūdžiai
	2D. Pagerėję bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai
	2E. Bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, skaičius
	2F. Apmokytų bibliotekininkų skaičius
	2G. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius
	2H. Pagerėję bibliotekininkų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu
3. Pagerinti viešų bibliotekų lankytojų naudojimosi kompiuteriais ir internetu įgūdžius	3A. Pagerėję VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai
	3B. Pakitusi VIP vartojimo praktika
	3C. Apmokytų IT gyventojų skaičius
	3D. Gyventojų IT mokymui skirtų valandų skaičius
	3E. Pagerėję vartotojų žinios saugiai naudotis internetu

³ Pokyčiai įvertinami remiantis statistinio reikšmingumo metodu, o nesant galimybei ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo metodu. Abu metodai išsamiau pristatomi 4 skyriuje "Detalus Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių įgyvendinimo vertinimas".

Projekto uždavinys	Priežiūros rodikliai
4. Pagerinti prieigą, galimybes bei supratimą apie galimybes naudotis kompiuteriais ir internetu specifinėms bei sunkiai pasiekiamoms socialinėms gyventojų grupėms	4A. % vartotojų, kurie neturi alternatyvios interneto prieigos
	4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis
	4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią VIP naudoja dažniausiai
	4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms įtraukti
5. Sustiprinti bibliotekų atstovavimą (ir atitinkamai bibliotekų ir viešųjų interneto prieigų jose poreikį gyventojams)	5A. Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis
	5B. Dalinai išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys
	5C. Išaugęs bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius
6. Sustiprinti bibliotekų galimybes užsitikrinti vietinį, regioninį ir nacionalinį finansavimą bei gauti finansinę paramą iš rėmėjų	6A. Bibliotekoms skirtas finansavimas
	6B. Finansavimas, skirtas VIP
7. Pagerinti gyventojų supratimą apie viešos interneto prieigos bibliotekose socialinę ir ekonominę naudą, tuo pačiu šią naudą didinant	7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas
	7B. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą
	7C. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie VIP naudą
8. Išplėsti aktualaus skaitmeninio turinio bibliotekose pasiūlą ir naudojimą	8A. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius
	8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje
	8C. Išaugusi vietos turinio apimtis internete
9. Paskatinti bibliotekų tinkle inovacijas	9A. Inovacijų bibliotekose pavyzdžiai, atsiradę projekto pagalba
10. Sukurti arba išplėtoti pastovios pagalbos mechanizmus bibliotekininkams	10A. Pagerėjusi techninė priežiūra bibliotekose
	10B. Pagerėjusi metodinė pagalba bibliotekininkams

Toliau ataskaitoje pateikiame apibendrintą kiekvieno Projekto uždavinio ir/ar priežiūros rodiklių pasiekimų aprašą:

1. Vartotojų galimybės naudotis kompiuteriais ir internetu

Projekto uždavinys: Pagerėjusi prieiga ir galimybės naudotis kompiuteriais ir internetu.

Pasiektas rezultatas: Prieiga ir galimybės vartotojams naudotis kompiuteriais ir internetu pagerėjo.

Atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad faktinė-techninė VIP paslaugos plėtra 2008-2011 metais buvo vykdoma intensyviai⁴:

- ⇒ 1A: reikšmingai išaugo (+40%) VIP paslaugą teikiančių bibliotekų filialų/padalinių dalis (2011 m. 93%), ypač kaimuose (+45%) (2011 m. kaime 93%, mieste 96%);
- ⇒ 1B: reikšmingai (+126%) padaugėjo kompiuterizuotų VIP darbo vietų vartotojams skaičius (2011 m. 6.183, kaime 4.341, mieste 1.842), ypač kaimuose (+140%) (2011 m. kaime 4.341, mieste 1.842);
- ⇒ 1C: reikšmingai išaugo (+58%) VIP valandų skaičius vartotojams (2011 m. 43.004), ypač kaimuose (+71%) (2011 m. kaime 33.191, mieste 9.813);
- ⇒ 1D: 2008-2011 m. vartotojų skaičius 1 VIP darbo vietai nepakito (70 → 64), vartotojų skaičius 1 VIP vietos valandai mieste išaugo (16 → 23), kaime – nepakito (3 → 5), o eilės prie VIP darbo dienomis ne tik nesumažėjo, bet ir padidėjo (+8%) (2011 m. 86%);
- ⇒ 1E: Projekto įgyvendinimo metu registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičius išaugo dvigubai (+108%) (2011 m. 397.741), ypač kaimuose (+172%) (2011 m. kaime 175.387, mieste 222.354);
- ⇒ 1F: išaugo (0,81 → 1,90) 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius, ypač kaimuose (1,65 → 4,00).
- ⇒ 1G: galimybės viešosiose bibliotekose naudotis nemokamu bevieliu interneto ryšiu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu buvo reikšmingai pagerintos (+48%) (2011 m. 60%);

Visa tai liudija pagerėjusias galimybes vartotojams kompiuteriais ir internetu naudotis bibliotekose.

2. Bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT

Projekto uždavinys: Išaugę bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT.

Pasiektas rezultatas: išaugę bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT.

Analizuojant su šiuo Projekto uždaviniu siejamų priežiūros rodiklių pasiekimus, galima konstatuoti tokius Projekto pažangos pasiekimus:

- ⇒ 2A: miestų ir kaimų bibliotekininkų naudojimosi IT įgūdžiai lyginant 2008 ir 2011 m. pagerėjo (+20%) ir 2011 m. sudarė 96% (mieste 98%, kaime 96%);
- ⇒ 2A: Projekto įgyvendinimo metu išaugo sąmoninga bibliotekininkų motyvacija išmokti naudotis moderniomis technologijomis ir jų atveriamomis galimybėmis: jei 2008-2009 m. bibliotekininkų motyvacija buvo „priverstinio“ pobūdžio ir siejama su stresu netekti darbo, tai 2010-2011 m. tyrimų duomenimis, bibliotekininkus motyvacija buvo sąmoninga, paremta vidiniu noru tobulėti ir mokytis, kurį paskatino Projekto edukacinė veikla ir programos.
- ⇒ 2B: bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo įgūdžius apibendrintai galime vertinti kaip nepakitusius. Žvelgiant detaliau matoma, kad paslaugų pristatymo visuomenei įgūdžiai 2011 m. vertinami kiek geriau nei 2008 m. (+8%). 2011 m. bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo įgūdžius pakankamai vertino 87% bibliotekininkų. Tuo tarpu bendravimo su valdžios ar žiniasklaidos atstovais įgūdžiai 2011 m. lyginant su 2008 m. vertinami prasčiau (-10%). 2011 m. šiuos įgūdžius pakankamai vertino 66% bibliotekininkų. Be to bibliotekų paslaugų viešinimui dažniausiai naudojamos tradicinės, „atgyvenusios“, ne pačios efektyviausios priemonės t.y. pasiekiančios tik esamus bibliotekos lankytojus, tačiau neefektyvios siekiant pritraukti naujus lankytojus.
- ⇒ 2C: bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžius galime vertinti, kaip pagerėjusius lyginant 2008 ir 2011 m. (+17%). Nors dauguma bibliotekininkų visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu manė turintys stiprius (pakankamus) naudojimosi interneto ištekliais įgūdžius (2008 m. 78%, 2011 m. 95%), Projekto įgyvendinimo metu bibliotekininkų vertinančių savo įgūdžius pakankamai dalis išaugo (+17%). Apibendrintai vertinant, didesnę pažangą, tobulindami savo gebėjimus naudotis internetu, Projekto įgyvendinimo metu (2008-2011 m.) padarė kaimo

⁴ Pokyčiai pateikiami procentine išraiška, parodančia 2008 ir 2011 metų rezultatų skirtumą. + ir – nurodo atitinkamai padidėjimą ar sumažėjimą.

bibliotekininkai (+23%). 2011 m. savo gebėjimus naudotis interneto ištekliais pakankamai vertino 94% kaimo bibliotekininkų ir 98% miesto bibliotekininkų.

- ⇒ 2D: didžioji dauguma bibliotekininkų (2011 m. 76%) nemano turintys pakankamas specialių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo žinias ir įgūdžius, o nuo Projekto įgyvendinimo pradžios bibliotekininkų, manančių, jog turi pakankamas specialių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo žinias ir įgūdžius, sumažėjo (-10%). Nors Projekto iniciatyva bibliotekininkams buvo organizuojami mokymai apie specialių poreikių turinčių lankytojų aptarnavimą, šie įgūdžiai buvo vertinami, kaip pagerėję tik teoriniame lygmenyje, o laikui bėgant, nenaudojami praktikoje, pasimiršę.
- ⇒ 2E: VIP vartotojų konsultavimo patirtį turi visi bibliotekininkai, dirbantys VIP paslaugą teikiančiose bibliotekose (2011 m. 99%). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad beveik visi Projekte dalyvaujantys bibliotekininkai teigė tokią patirtį turėję pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m. 95%). Tuo tarpu nuo Projekto įgyvendinimo pradžios bibliotekininkų, nors vieną kartą prisidėjusių prie mokymų ar projektų organizavimo, dalis tolygiai augo (+51%) ir 2011 m. sudarė 89%
- ⇒ 2F-2G: 2008-2011 m. padaugėjo tiek IT mokymus išklausių bibliotekininkų (+162%), tiek jų mokymams skirtų valandų skaičius (+94%), ypač mieste (+130%).
- ⇒ 2H: nors 2010 m. vertintos, kaip pakankamai stiprios, per 2011 metus bibliotekininkų žinios apie saugų naudojimąsi internetu 2011 m. dar labiau sustiprėjo (+23%), 2011 m. šias žinias pakankamomis vertino 85% bibliotekininkų

Apibendrinant galima pastebėti, kad dauguma bibliotekininkų įgūdžių Projekto įgyvendinimo metu nuosekliai gerėjo. Vis dėlto specifinių įgūdžių reikalaujantys gebėjimai (viešinimo, atstovavimo, specifinių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo įgūdžiai) Projekto metu iš esmės nepasikeitė. Galima kelti prielaidą, kad šių įgūdžių formavimui šiai dienai vis dar trūksta (1) praktikos, situacijų, kuriose bibliotekininkai galėtų pritaikyti įgytas teorines žinias, (2) sąmoningos bibliotekininkų motyvacijos, susijusios su naujomis atsakomybės/kompetencijos sritimis, (3) psichologinių žinių, pasiruošimo.

3. Viešų bibliotekų lankytojų IT naudojimo įgūdžiai

Projekto uždavinys: Pagerėję viešų bibliotekų lankytojų IT naudojimo įgūdžiai.

Pasiektas rezultatas: viešų bibliotekų lankytojų IT naudojimo įgūdžiai pagerėjo.

Apibendrinant VIP vartotojų naudojimosi kompiuteriais ir internetu bibliotekose praktikos pokyčius, galima daryti tokius apibendrinimus:

- ⇒ 3A: apibendrintai vertinant galima teigti, kad visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu didžioji dauguma viešos interneto prieigos vartotojų, nepriklausomai nuo to, miesto ar kaimo bibliotekose jie naudojami vieša interneto prieiga, savo gebėjimus naudotis informacinėmis technologijomis vertino kaip pakankamus (2011 m. 91%). Kalbant apie Projekte išskiriamų socialinės atskirties grupių (pensininkai, neįgalieji, bedarbiai), kompiuterinio raštingumo įgūdžius pastebima, kad geriausiai savo įgūdžius naudotis informacinėmis technologijomis vertina bedarbiai (2011 m. 91%), prasčiausiai – neįgalieji (2011 m. 80%) ir pensininkai (2011 m. 82%). Vis dėlto, būtent pensininkai Projekto įgyvendinimo laikotarpiu padarė didžiausią pažangą tobulindami gebėjimus naudotis informacinėmis technologijomis (+39%). Panaši situacija stebima ir tarp amžiaus grupių. Prasčiausiai savo gebėjimus naudotis informacinėmis technologijomis vertina vyriausio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai (2011 m. 83%). Vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantis jaunimas ir vidutinio amžiaus (25-55m.) viešos interneto prieigos vartotojai gebėjimus naudotis kompiuteriais vertina panašiai gerai (2011 m. 93% ir 91% atitinkamai), t.y. didžioji dauguma šių vartotojų mano turintys pakankamus įgūdžius naudotis kompiuteriais.
- ⇒ 3B: VIP vartojimo praktika bibliotekose pakito: besibaigiant Projektui biblioteką pagrindine naudojimosi internetu vieta laiko kas antras viešos interneto prieigos vartotojas (tiek kaime (2011 m. 48%), tiek mieste (2011 m. 59%). Kalbant apie Projekte išskiriamų socialinės atskirties grupių patirtį pastebima, kad gerokai didesnei daliai socialinei atskirčiai priskiriamų žmonių, lyginant su kitomis viešosios interneto prieigos vartotojų grupėmis, biblioteka yra pagrindinė naudojimosi internetu vieta⁵. Kalbant apie amžiaus skirtumus, biblioteka kaip pagrindinė

⁵ 2011 m. tarp VIP vartotojų 83% bedarbių, 78% neįgaliųjų, 76% pensininkų internetu dažniausiai naudojasi bibliotekoje, kai tuo tarpu bendra VIP vartotojų, laikančių biblioteką pagrindine interneto

naudojimosi internetu vieta, analizuojant viešos interneto prieigos naudojimosi prieiga bibliotekoje praktikas pagal vartotojų amžių, yra gerokai svarbesnė vyresnio (2011 m. 65%) nei vidutinio ar jaunesnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojams, kurių naudojimosi internetu bibliotekoje, kaip pagrindinėje naudojimosi vietoje, praktika (2011 m. atitinkamai 55% ir 50%) atitinka bendras visų viešos interneto prieigos vartotojų tendencijas (2011 m. 54%).

- ⇒ 3B: Projekto eigoje VIP vartojimo praktika labiausiai keitėsi per įvairiapusiškesnį VIP vartojimą, kuriam savo ruožtu turėjo įtakos nuoseklus VIP vartotojų IT naudojimo įgūdžių gerėjimas, projekto „Bibliotekos pažangai“ veiklos, besikeičiančios šiuolaikinių IT raidos tendencijos bei platesnis pačių VIP vartotojų supratimas apie VIP teikiamas naudas ir pritaikymo galimybes. Ryškiausias pokytis įvykęs Projekto metu per ketverius metus – pakitusi senjorų VIP naudojimo praktika: jei 2008-2010 m. tyrimų dalyviai senjorus apibūdino, kaip nedrąsiai naudojančius VIP ir vieną jautriausių grupių IT atžvilgiu tai 2011 m. senjorai vertinami, kaip aktyvūs VIP vartotojai, kurie noriai naudojami ir mokosi naudotis tiek IT, tiek VIP.
- ⇒ 3C-3D: Projekto įgyvendinimo metu IT mokymus išklausiusių gyventojų skaičius reikšmingai išaugo (+481%) (2011 m. 40.400); tuo pačiu išaugo ir gyventojų mokymams skirtų valandų skaičius (+945%) (2011 m. 128.670).
- ⇒ 3E: 2010 metais saugiai naudotis internetu teigia mokėjus kas antras viešos interneto prieigos vartotojas (49%), tuo tarpu po metų, 2011 metais, mokančių saugiai naudotis internetu vartotojų dalis kiek padidėjo (+4%) ir sudarė 53%.

Taigi apibendrinant galima teigti, kad VIP vartojimo viešosiose bibliotekose praktika keitėsi, o VIP vartotojų naudojimosi kompiuteriais ir internetu įgūdžiai išaugo.

4. VIP prieiga specifinėms, sunkiai pasiekiamoms gyventojų grupėms

Projekto uždavinys: Pagerėjusi VIP prieiga specifinėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms.

Pasiektas rezultatas: VIP prieigos galimybės specifinėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms pagerėjo

- ⇒ 4A: Projekto įgyvendinimo metu viešos interneto prieigos vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis iš esmės nesikeitė (+6%) ir 2011 m. sudarė 22%. Tuo tarpu miesto bibliotekose vartotojų, internetu galinčių naudotis tik bibliotekoje, dalis Projekto įgyvendinimo metu miesto bibliotekose išaugo dvigubai (+13%) ir 2011 m. sudarė 22%. Dažniausiai biblioteka vienintele naudojimosi internetu vieta yra vyresnio ir pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojams (2011 m. 42%). Mažiausiai tokių vartotojų yra tarp vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojančio jaunimo (2011 m. 12%).
- ⇒ 4B: Per metus bibliotekoje apsilanko kas dešimtas šalies gyventojas (2011 m. 8%), o VIP bibliotekoje naudojami nedaug šalyje gyvenančių pensininkų, neįgaliųjų (2011 m. 2%), tuo tarpu bedarbių, besilankančių bibliotekose dalis (2011 m. 7%) atitinka šalies vidurkį (2011 m. 8%). Vis dėlto svarbu pažymėti, kad socialinės atskirties grupėms priskiriami VIP vartotojai dažniau nei kiti VIP vartotojai neturi kitų alternatyvų naudotis internetu: beveik kas antram vieša interneto prieiga besinaudojančiam pensininkui, bedarbiui ar neįgaliajam biblioteka yra vienintelė vieta, kurioje jie gali nemokamai naudotis internetu.
- ⇒ 4B: geriausiai specifinių sunkiai pasiekiamų grupių poreikius biblioteka tenkino per palankios socialinės erdvės kūrimą – vertinant 2008-2011 m. tyrimų duomenis, galima teigti, kad ši bibliotekos funkcija Projekto eigoje stiprėjo, o tam įtakos turėjo pačių bibliotekų pastangos (organizuojami renginiai, parodos ir kitos veiklos), projekto „Bibliotekos pažangai“ organizuotos veiklos bei kultūros centrų skaičiaus mažinimas ypatingai kaimo vietovėse. Viso projekto „Bibliotekos pažangai“ įgyvendinimo metu, prasčiausiai bibliotekos tenkino neįgalių asmenų poreikius. Nors Projekto eigoje buvo įgyvendintos tam tikros naujovės skirtos neįgalių asmenų specifiniams poreikiams tenkinti, tačiau šios priemonės tyrimų metu buvo vertinamos, kaip nepakankamai užtikrinančios neįgalių asmenų poreikių tenkinimą
- ⇒ 4C: VIP bibliotekoje vartotojai dažniausiai naudoja leisdami laisvalaikį, ieškodami kultūrinės informacijos, bendravimo tikslais, taipogi, atlikdami įvairias su darbu ar komercija susijusias

naudojimosi vieta, dalis sudaro 54%.

veiklas. Naudojimasis vieša interneto prieiga mokslo bei lavinimosi tikslais bibliotekose lyginant 2008 ir 2011 m. tolygiai mažėjo (-17%) (mieste -18%, kaime -16%) ir 2011 m. sudarė 65%. Kalbant apie socialinės atskirties grupių, naudojamasi VIP mokslo bei lavinimosi tikslais bibliotekose, jis taip pat sumažėjo, tačiau tik tarp neįgaliųjų ir bedarbių (atitinkamai – 15% ir -8%)⁶. Tuo tarpu pensininkų naudojimasis VIP mokslo ir lavinimosi tikslais padidėjo (+18%) ir 2011 m. sudarė 47%. Amžiaus grupėse VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje mokslo ir lavinimosi tikslais tolygiai mažėjo (-17%) ir 2011 m. sudarė 65% (tarp jaunimo 2011 m. 77%, tarp vidutinio amžiaus ir vyresnio amžiaus žmonių 2011 m. 59% ir 44%). VIP naudojimas informacijos apie sveikatą paieškos tikslais Projekto įgyvendinimo metu paaugo (+5%) ir 2011 m. sudarė 66% (mieste 62%, kaime 70%; tarp jaunimo 54%, tarp vidutinio ir vyresnio amžiaus žmonių atitinkamai 74% ir 79%), tačiau išliko mažesnis lyginant su interneto bibliotekose naudojimu aukščiau išvardintais tikslais. Mažiausiai VIP naudojamas e-valdžios paslaugoms (mieste 2011 m. 44%, kaime 47%; tarp jaunimo 40%, tarp vidutinio amžiaus žmonių 54%, tarp vyresnio amžiaus žmonių 35%), o Projekto eigoje naudojimasis e-valdžios paslaugomis truputį sumažėjo (-6%) ir 2011 m. sudarė 45%.

- ⇒ 4D: kiekvienais Projekto įgyvendinimo metais akcijų, skirtų pritraukti daugiau sunkiai pasiekiamų grupių atstovams, bibliotekose buvo organizuota vis daugiau (+37%): 2011 m. 77% bibliotekininkų teigė organizavę nors vieną pritraukimo/skatinimo naudotis VIP akciją sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms. Labai panašios tendencijos stebimos ir analizuojant informaciją apie informacinių technologijų mokymų organizavimą sunkiai pasiekiamoms gyventojų grupėms: bibliotekų dalis einamaisiais metais teikusių nors vienus informacinių technologijų mokymus sunkiai pasiekiamoms gyventojų grupėms nuolat augo (+42%), o 2011 m. 74% bibliotekininkų nurodė teikę nors vienus IT mokymus sunkiai pasiekiamoms grupėms
- ⇒ 4D: dauguma veiklų, akcijų, skirtų pritraukti sunkiai pasiekiamų grupių atstovus buvo įgyvendintos projekto „Bibliotekos pažangai“ dėka, kas savo ruožtu paskatino ir bibliotekas organizuoti šioms grupėms skirtas veiklas, akcijas. Vis dėlto savarankiškomis bibliotekų veikloms, akcijoms vis dar trūksta nuoseklumo, sistemishumo. Vaikams ir senjorams pritraukti bei jų poreikiams tenkinti bibliotekos skiria daugiausiai dėmesio, tuo tarpu akcijų, veiklų, skirtų pritraukti neįgalius asmenis ir kaimo gyventojus VIP vartotojai negalėjo nurodyti.

Apibendrinant galima teigti, kad nors bibliotekose organizuojamos įvairios sunkiai pasiekiamų grupių pritraukimo naudotis VIP akcijos, socialinei atskirčiai priskiriamų žmonių bibliotekose visos Lietuvos gyventojų kontekste nėra daug. Galima daryti prielaidą, kad pasyvų šių grupių atstovų lankymąsi bibliotekose ir naudojamasi VIP lemia (1) nepakankamai sisteminis, nuoseklus bibliotekų savarankiškai kuriamų veiklų pobūdis bei (2) nepakankama pačių sunkiai pasiekiamų grupių atstovų motyvacija ir poreikis lankytis bibliotekose ir naudotis siūlomomis paslaugomis. Tuo tarpu kalbant apie socialinei atskirčiai priskiriamus VIP vartotojus, pastebima, kad bibliotekos labiausiai pasitarnauja vyresnio amžiaus VIP vartotojams, senjorams, kuriems dažniau, lyginant su kitais socialinei atskirčiai priskiriamais VIP vartotojais, biblioteka yra vienintelė VIP naudojimosi vieta.

5. Bibliotekų atstovavimas

Projekto uždavinys: pagerėjusi bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis.

Pasiektas rezultatas: bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis [pagerėjo](#).

- ⇒ 5A: bibliotekų darbuotojai ir vadovai bibliotekas suvokia maksimaliai pozityviai – aukštas bibliotekų reputacijos vertinimas nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu: 2008 m. 95% bibliotekininkų ir vadovų, o 2011 m. 95% bibliotekininkų ir 97% vadovų biblioteką suvokė pozityviai. Gyventojai ir vaikai bibliotekas suvokia ne taip pozityviai kaip bibliotekų darbuotojai, tačiau pastebima, kad Projekto įgyvendinimo metu bibliotekų suvokimas plačiojoje Lietuvos visuomenėje kiek pagerėjo (+6%) ir 2011 m. sudarė 66%. Dauguma viešos interneto prieigos vartotojų (2011 m. 89%) bibliotekoms priskiria pozityvias savybes. Šios tikslinės grupės nuomonė apie bibliotekas Projekto įgyvendinimo laikotarpiu (2008-2011 m.) taip pat pagerėjo (+11%). Viešos interneto prieigos vartotojų kaimo bibliotekose nuomonė apie bibliotekas taip pat yra geresnė nei atitinkama viešos interneto prieigos vartotojų nuomonė miestų bibliotekose. Ir nors ši tendencija stebima visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, pastebima, kad paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais skirtumas tarp miesto ir kaimo viešos interneto prieigos vartotojų vertinimo reikšmingai sumažėjo: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) pozityvią

⁶ 2011 m. 41% neįgaliųjų ir 53% bedarbių VIP vartotojų nurodė naudojantys viešą interneto prieigą mokslo ar lavinimosi tikslais.

nuomonę apie bibliotekas turėjo 70% miesto ir 85% kaimo viešos interneto prieigos vartotojų, tai paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) tokią nuomonę turi 86% miesto ir 93% kaimo viešos interneto prieigos vartotojų.

- ⇒ 5A: Pozityvesniam bibliotekos vertinimui įtakos turėjo bibliotekose įdiegti kompiuteriai, internetas, pagerėjęs aptarnavimas, platesnis teikiamų paslaugų spektras, dažniau bibliotekose organizuojami renginiai, bibliotekos patalpų renovacija. Kalbant apie pozityvų bibliotekos vertinimą, pastebima, kad palankus bibliotekos vertinimas ypač akivaizdus kaimo vietovėse (2011 m. kaime 73%, mieste 62%), kur, sumažėjus kultūros centrų ir kitų viešojo sektoriaus paslaugų teikėjų skaičiui, biblioteka daugeliu atveju tapo pagrindiniu bendruomenės ir kultūros centru.
- ⇒ 5B: Projekto įgyvendinimo laikotarpiu plėtėsi bibliotekos misijos samprata: Projekto pradžioje (2008 m.) pagrindinė bibliotekos misija buvo siejama su „skaitymo skatinimu“. Pradedant 2009 m. bibliotekos misija suvokiama, kaip daugialypė, kompleksinio pobūdžio: teikti informaciją (nemokamas internetas, išplėstos informacijos paieškos internete galimybės) bei skatinti bendruomeniškumą, užtikrinti atskirų visuomenės grupių socialinę integraciją (teikti palankią socialinę erdvę bendruomenės nariams, ypač socialinės atskirties, rizikos grupių atstovams). 2010-2011 m. tokią bibliotekos misijos sampratą papildė šviečiamoji-educacinė misija: šviesti, mokinti bendruomenės narius. Lyginant bibliotekos misijos suvokimą Projekto pradžioje ir jam baigiantis išryškėjo svarbus niuansas – 2011 m. bibliotekos misija pamažu pradedama sieti su naujovėmis, jų teikimu, skatinimu, mokiniu.
- ⇒ 5C: Lankytojų skaičius kaimo ir miesto bibliotekose kiekvienais metais augo tolygiai. Paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose lankytojų srautai buvo maždaug ketvirtadaliu (+25%) didesni nei pirmaisiais (2008 m.) Projekto įgyvendinimo metais.

Iš esmės bibliotekos reputacija gerėja tarp tų tikslinių grupių, kurios yra tiesiogiai susijusios su biblioteka: darbuotojų, vadovų, VIP vartotojų. Tuo tarp bibliotekos suvokimas tarp gyventojų ir vaikų, t.y. tikslinės grupės, kurioje glūdi bibliotekos lankytojų potencialas, gerėja nežymiai. Visa tai reiškia, kad bibliotekose teikiamų inovatyvių paslaugų atstovavimas „išorėje“, t.y. visuomenei turėtų būti gerokai sustiprintas.

6. Bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas

Projekto uždavinys: išaugęs bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas.

Pasiektas rezultatas: bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas iš esmės nepakitę.

- ⇒ 6A: Bibliotekoms skirtas finansavimas Projekto eigoje kito netolygiai: analizuojant bibliotekoms kiekvienais metais skiriamo finansavimo pokytį, lyginant su prieš tai buvusiais metais, pastebima, kad daugiau nei pusei bibliotekų biudžetas buvo padidintas pirmaisiais (2008 m.) (57% bibliotekų padidintas finansavimas) ir antraisiais (2009 m.) (55% bibliotekų padidintas finansavimas) Projekto įgyvendinimo metais. 2010 ir 2011 metais finansavimas, lyginant su finansavimu atitinkamai 2009 ir 2010 metais, didesnei daliai bibliotekų buvo sumažintas (2010 m. 74% bibliotekų sumažintas finansavimas, 2011 m. 58% bibliotekų sumažintas finansavimas).
- ⇒ 6B: VIP skirtas finansavimas labiausiai išaugo 2009 metais (2008 m. 35% → 2009 m. 63%), tuo tarpu 2010-2011 metais viešos interneto prieigos finansavimas didesnei daliai bibliotekų nebuvo keičiamas (2010 m. 42%, 2011 m. 51%), o beveik kas penktos bibliotekos viešos interneto prieigos finansavimas buvo padidintas (2010 m. 35%, 2011 m. 26%).

Atsižvelgiant į kokybinių tyrimų duomenis, galima teigti, kad 2009 m. sumažėjęs bibliotekų finansavimas labiausiai turėjo įtakos tradicinėms bibliotekų paslaugoms: neatnaujinti knygų fondai, atsisakyta tam tikrų periodinės spaudos leidinių. Tuo tarpu stabilus viešajai interneto prieigai skirtas finansavimas ir dėmesys vertinami, kaip pagrindinė priežastis lėmusi išlikusį bibliotekų populiarumą tarp lankytojų ir tokiu būdu kompensavusi ribotą tradicinių paslaugų finansavimą.

7. Socialinė ir ekonominė nauda individams ir bendruomenėms per IT

Projekto uždavinys: socialinė ir ekonominė VIP nauda individams ir bendruomenėms suvokiama.

Pasiektas rezultatas: socialinė ir ekonominė VIP nauda individams ir bendruomenėms suvokiama.

- ⇒ 7A: viešos interneto prieigos vartotojų nuomone naudojimas VIP bibliotekose teikia labiau socialinę nei ekonominę naudą: socialinės naudos, naudojantis vieša interneto prieiga bibliotekose, vartotojai gauna dvigubai (pvz., 2011 m. 35%) daugiau nei ekonominės (2011 m. 16%). Ši tendencija nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu nei vienoje tikslinėje grupėje: 2011 m. 33 % miesto VIP vartotojų nurodė gavę socialinę naudą ir 15% ekonominę naudą, atitinkamai kaimo VIP vartotojai 38% socialinę ir 16% ekonominę naudą; jaunimas 34% socialinę ir 15% ekonominę naudą, vidutinio amžiaus VIP vartotojai 35% socialinę ir 18% ekonominę naudą, vyresnio amžiaus VIP vartotojai 39% socialinę ir 11% ekonominę naudą.
- ⇒ 7B: bibliotekų darbuotojų nuomone vietos bendruomenės nariai, naudodamiesi vieša interneto prieiga, gauna tiek socialinę, tiek ekonominę naudą, tačiau socialinę naudojimosi vieša interneto prieiga naudą, vertinama, kaip didesnė nei ekonominė (2011 m. atitinkamai 43% ir 17%). Ši bibliotekų nuomonės tendencija nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, ir yra būdinga tiek miestų (2011 m. 41% ir 19%), tiek kaimų (2011 m. 44% ir 16%) bibliotekose dirbantiems darbuotojams.
- ⇒ 7C: bibliotekų vadovų nuomone, bendruomenei VIP teikiama socialinė nauda yra didesnė nei ekonominė. Ši vadovų nuomonė apie vietos bendruomenių gaunamą socialinę ir ekonominę naudą, naudojantis vieša interneto prieiga, nesiskiria nepriklausomai nuo to, ar vartotojas internetu naudojasi miesto ar kaimo bibliotekoje: 2011 m. 43% miesto vadovų nurodė, kad bendruomenė gauna socialinę ir 15% – ekonominę naudą bei atitinkamai 43% kaimo vadovų nurodė, kad bendruomenė gauna socialinę ir 16% – ekonominę naudą. Viešos interneto prieigos teikiamos naudos suvokimas tarp vadovų nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

Apibendrinant VIP bibliotekose teikiamą naudą, galima teigti, kad didžiąją dalį VIP bibliotekose individui ir bendruomenei teikiamos naudos sudaro socialinė nauda, t.y. laisvalaikio praturtinimas, bendravimo su draugais ir artimaisiais pagerinimas, pagalba atliekant su mokslais susijusius darbus ir pan.

8. Aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas

Projekto uždavinys: išaugusi aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas.

Pasiektas rezultatas: aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas išaugo.

- ⇒ 8A: atskiras ir pačių administruojamas interneto svetaines turi tik nedidelė dalis kaimo bibliotekų (2011 m. 8%) ir gerokai daugiau miesto bibliotekų (2011 m. 37%). Per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį (2008-2011 m.) dalis kaimo bibliotekų, turinčių atskiras interneto svetaines, beveik nepakito (+1%). Miesto bibliotekų, turinčių atskiras interneto svetaines, dalis išaugo labai nežymiai (+10%).
- ⇒ 8B: galimybės nemokamai naudotis internetu viešosiose bibliotekose žinomumas tarp Lietuvos gyventojų nuosekliai kilo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu (+22%). Galimybės nemokamai naudotis internetu viešosiose bibliotekose žinomumas tarp miesto ir kaimo gyventojų iš esmės nesiskiria (2011 m. atitinkamai 82% ir 84%). Tarp amžiaus grupių geriausiai apie galimybę bibliotekose nemokamai naudotis internetu yra informuotas jaunimas (2011 m. 93%), mažiausiai – vyresnio ir pensinio amžiaus gyventojai (2011 m. 74%).
- ⇒ 8C: pagrindiniai, nuoseklūs viso Projekto metu bibliotekų internetinėse svetainėse įgyvendinti pokyčiai apima internetinių svetainių turinio atnaujinimą, naujų rubrikų ir didesnio svetainių interaktyvumo kūrimą. Taip pat galima pastebėti tendenciją – Projekto metu suaktyvėjo bibliotekų bendradarbiavimas su viešojo sektoriaus paslaugų teikėjais, institucijomis keičiantis naujienomis, nuorodomis, informacija apie renginius savo internetinėse svetainėse. VIP vartotojai, savo ruožtu, bibliotekos internetinę svetainę vertina, kaip reikalingą komunikacijos kanalą, tačiau dauguma nesilanko arba retai lankosi bibliotekos internetinėse svetainėse.
- ⇒ 8C: Paminėtina, kad dalis bibliotekų 2011 m. dalyvavo „Bibliotekos pažangai“ organizuotame projekte „Bibliotekų ir bendruomenių bendradarbiavimo skatinimas kuriant skaitmeninį turinį“, kurio metu bibliotekos kartu su bendruomenių atstovais sukūrė skaitmeninį pasakojimą (video filmą) apie konkrečią vietovę/asmenį/kultūrinę vertybę. Projekto metu sukurtą skaitmeninį turinį dalis bibliotekų patalpino savo internetinėse svetainėse, taip pat buvo sukurtas skaitmeninis pasakojimų žemėlapis www.grazitumano.lt, o Projektas paskatino artimesnį bibliotekų ir bendruomenių bendradarbiavimą.

9. Projekto dėka bibliotekose atsiradusios inovacijos

Projekto uždavinys: VIP [skatina](#) inovacijos bibliotekų tinkle.

Pasiektas rezultatas: bibliotekose [yra](#) su Projekto įgyvendinimu siejamų [inovacijų](#).

- ⇒ 9A: be pagerėjusios kompiuterinės bazės, pagrindinės inovacijos, kurias per Projekto įgyvendinimo metus pastebėjo tyrimų dalyviai, yra kompiuterinio raštingumo kursai bibliotekų lankytojams ir bibliotekininkams, išaugęs organizuojamų renginių skaičius, knygų grąžinimo bet kuriuo dienos metu paslauga, asmeninė vartotojo registracija, aktyvesnis bibliotekos dalyvavimas viešojo sektoriaus e-paslaugų viešime, plėtojime.

10. Pagalba bibliotekininkams

Projekto uždavinys: [sustiprėjusi](#) pagalba bibliotekininkams.

Pasiektas rezultatas: pagalba bibliotekininkams [iš dalies sustiprėjo](#).

- ⇒ 10A: bibliotekų darbuotojų nuomonė apie bibliotekoms teikiamą techninę pagalbą buvo labai gera pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m. 89%) ir per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį iš esmės nekito: 2011 m. 89% bibliotekininkų, techninę pagalbą bibliotekoms vertino, kaip pakankamą. Vadovų nuomonė apie teikiamą techninę pagalbą miestų bibliotekoms buvo gera visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu (2011 m. 98%), o techninė pagalba kaimų bibliotekoms vertinama, kaip Projekto įgyvendinimo reikšmingai pagerėjusi (+19%) (2011 m. 94%).
- ⇒ 10A: 2008-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais duomenis, vadovai techninę priežiūrą bibliotekose viso Projekto įgyvendinimo metu vertino, kaip nepakankamą (ypač kaimo bibliotekose), labiausiai dėl per mažo IT specialistų, aptarnaujančių bibliotekų kompiuterius, skaičiaus.
- ⇒ 10B: metodinę pagalbą dauguma bibliotekininkų ir vadovų vertino, kaip pakankamą viso Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) taip manančių bibliotekininkų ir vadovų dalis išaugo atitinkamai +10% ir +11% mieste bei +1% ir +27% kaime bei sudarė 90-91%. Kokybinių tyrimų duomenimis, bibliotekoms Projekto įgyvendinimo metu buvo teikiama metodinė pagalba: įvairūs kursai, mokymai, pavyzdžiui, viešųjų ryšių, atstovavimo, andragogikos, kompiuterinio raštingumo mokymai, taipogi medžiaga gaunama mokymų metu, vadovėliai, gairės, vaizdinė medžiaga, pavyzdžiui, įvairūs trumpos apimtys vaizdo filmukai.

4. Detalus Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių įgyvendinimo vertinimas

Toliau ataskaitoje pateikiama detalesnė informacija apie Projekto priežiūros rodiklių pasiekimus.

Kiekvieno Projekto priežiūros rodiklio pasiekimai vertinami pateikiant:

- 1) susijusias grafines iliustracijas;
- 2) grafines iliustracijas lydinčias rodiklių skaitinių išraiškų pristatymo ir pokyčių vertinimo lenteles;
- 3) tekstinį priežiūros rodiklių pasiekimų aprašą/ analizę.

Projekto priežiūros rodiklių vertinimo lentelėse be pateikiamų skaitinių išraiškų nurodomi ir statistiškai reikšmingi skirtumai. Horizontaliomis rodyklėmis (→, →, →) pateikiama informacija apie reikšmingus pokyčius atitinkamais Projekto įgyvendinimo metais. Vertikaliomis rodyklėmis (↑, ↓) pateikiama informacija apie reikšmingus skirtumus Projekto tikslinėse grupėse (miestas/kaimas, pensininkai/neįgalieji/bedarbiai, jauno/suaugusio/vyresnio ir pensinio amžiaus VIP vartotojai).

Reikšmingi skirtumai, esant galimybei, nustatomi naudojant statistinius statistiškai reikšmingų skirtumų įvertinimo įrankius. Nesant tokių galimybių, remiamasi ekspertiniu Paslaugų teikėjo vertinimu (pavyzdžiui, vertinant 1000-iui gyventojų tenkančių VIP darbo vietų pokytį Projekto įgyvendinimo metais ir skirtingose tikslinėse grupėse). Ekspertinis vertinimas yra atliekamas pasitelkiant Paslaugų teikėjo specialistų-ekspertų žinias, ilgametę patirtį sociologinių tyrimų srityje ir kompetenciją. Ekspertinio vertinimo atvejais prie atitinkamų lentelių pateikiama informacija apie ekspertinį pokyčių vertinimą.

Reikšmingus Projekto priežiūros rodiklių pokyčius žyminčios rodyklės pagal pokyčio kryptį pateikiamos skirtingomis spalvomis: pilka spalva (→) nurodomi nereikšmingi pokyčiai/ iš esmės nepakitusi situacija; žalia spalva (→, ↑) pateikiami **pozityvūs** Projekto priežiūros rodiklių pokyčiai Projekto įgyvendinimo metais (→) ar vertinant Priežiūros rodiklių pasiekimų skirtumus skirtingose tikslinėse grupėse (↑); raudona spalva (→, ↓) pateikiami **negatyvūs** Projekto priežiūros rodiklių pokyčiai Projekto įgyvendinimo metais (→) ar vertinant Priežiūros rodiklių pasiekimų skirtumus skirtingose tikslinėse grupėse (↓).

4.1. Statistinė duomenų paklaida

Vertinant rezultatus, būtina kreipti dėmesį į statistinę paklaidą, kuri atsiranda dėl to, jog yra daroma respondentų atranka. Ši paklaida yra apskaičiuojama matematiškai. Tolesnėje lentelėje yra pateikiamos paklaidos, esant įvairiam respondentų skaičiui bei atsakymų pasiskirstymui. Didžiausia statistinė paklaida vertinant visų respondentų (1100 žmonių) atsakymus yra lygi $\pm 3,0\%$ (esant 95% patikimumo lygmeniui).

2 lent. Statistinių paklaidų lentelė

Atrankos dydis	Atsakymų pasiskirstymas									
	50	45/55	40/60	35/65	30/70	25/75	20/80	15/85	10/90	5/95
50	13,9	13,8	13,6	13,2	12,7	12	11,1	9,9	8,3	6
75	11,3	11,3	11,1	10,8	10,4	9,8	9,1	8,1	6,8	4,9
100	9,8	9,8	9,6	9,3	9	8,5	7,8	7	5,9	4,3
150	8	8	7,8	7,6	7,3	6,9	6,4	5,7	4,8	3,5
200	6,9	6,9	6,8	6,6	6,4	6	5,5	4,9	4,2	3
300	5,7	5,6	5,5	5,4	5,2	4,9	4,5	4	3,4	2,5
400	4,9	4,9	4,8	4,7	4,5	4,2	3,9	3,5	2,9	2,1
500	4,4	4,4	4,3	4,2	4	3,8	3,5	3,1	2,6	1,9
600	4	4	3,9	3,8	3,7	3,5	3,2	2,9	2,4	1,7
700	3,7	3,7	3,6	3,5	3,4	3,2	3	2,6	2,2	1,6
800	3,5	3,4	3,4	3,3	3,2	3	2,8	2,5	2,1	1,5
900	3,3	3,2	3,2	3,1	3	2,8	2,6	2,3	2	1,4
1000	3,1	3,1	3	3	2,8	2,7	2,5	2,2	1,9	1,4
1100	3,0	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6	2,4	2,1	1,8	1,3
1500	2,5	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,0	1,8	1,5	1,1

Pavyzdys: Tarkime, kad 1100 gyventojų atsakė į klausimą, ar naudojasi kompiuteriu bibliotekoje. Tarkime, kad 36% jų pasakė, kad kompiuteriu naudojasi. Tai reiškia, kad su 95% tikimybe galima teigti, jog kompiuteriu naudojasi $36\% \pm 2,8\%$ gyventojų. Tuo tarpu jei 100 gyventojų atsakė į klausimą, ar naudojasi kompiuteriu bibliotekoje ir 36% jų pasakė, kad kompiuteriu naudojasi, tai reiškia, kad su 95% tikimybe galima teigti, jos kompiuteriu naudojasi $36\% \pm 9.3\%$ gyventojų.

4.2. 1. Vartotojų galimybės naudotis kompiuteriais ir internetu

4.2.1. 1A. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, skaičius

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: daugiau bibliotekų/filialų/padalinių teikia VIP.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: VIP teikia beveik visos Projekte dalyvaujančios bibliotekos/filialai/padaliniai.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Informacija apie bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių viešą interneto prieigą, skaičių Projekto poveikio vertinimo tyrimų metu buvo renkama dviejuose kiekybiniuose tyrimuose: (1) ištisinėje faktinėje Projekte dalyvaujančių bibliotekų atstovų apklausoje ir (2) reprezentatyvioje su vieša interneto prieiga dirbančių ar dirbsiančių ir Projekte numatytoje mokymo programoje dalyvavusių bibliotekininkų apklausoje⁷.

Atsižvelgiant į tai, kad Projekto poveikio vertinimo tyrimuose dalyvavo tik Projekte dalyvaujančios bibliotekos, pateikiama informacija apie bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių viešą interneto prieigą, skaičių nepretenduoja į baigtinės informacijos apie visas Lietuvoje veikiančias viešąsias bibliotekas statusą.

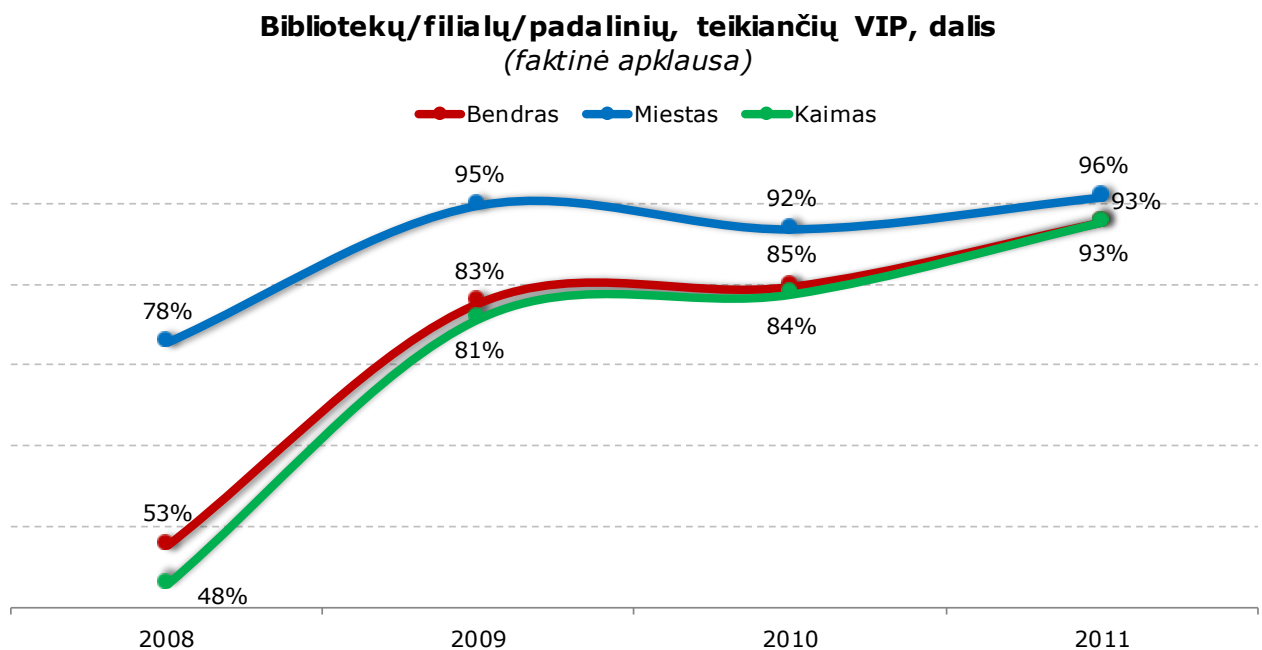
Remiantis faktinės bibliotekų apklausos duomenimis, galima konstatuoti, kad pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) viešą interneto prieigą teikė kas antra (48%) kaimo biblioteka ir trys iš keturių (78%) miesto bibliotekų. Didžiausias viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų skaičiaus augimas stebimas antraisiais (2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais: šiais metais viešą interneto prieigą pradėjo teikti beveik visos miestų bibliotekos (95%), o kaimuose stebimas itin reikšmingas viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų dalies padidėjimas (2009 metų pabaigoje viešą interneto prieigą teikė 83% kaimo bibliotekų). Vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, dalis miestuose iš esmės nekito (nes tokią paslaugą nuo antrų Projekto įgyvendinimo metų teikė dauguma miestų bibliotekų), o kaimų bibliotekose antras reikšmingesnis viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų plėtros etapas vyko paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais.

Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais viešą interneto prieigą miestuose ir kaimuose teikiančių bibliotekų dalis iš esmės susilygino: viešą interneto prieigą teikė 93% kaimo ir 96% miesto bibliotekų.

Apibendrintai vertinant viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų dinamiką mieste ir kaime, galima konstatuoti, kad didesnę kiekybinę ir kokybinę pokytį, įgalinant bibliotekas teikti viešos interneto prieigos paslaugą, Projektas suteikė kaimo bibliotekoms: Projekto įgyvendinimo metu viešą interneto prieigą pradėjo teikti penktadaliu daugiau miesto bibliotekų ir beveik dvigubai daugiau kaimo bibliotekų.

⁷ Bibliotekų ir bibliotekininkų sąrašai abiejų tyrimų atvejais Paslaugų teikėjui buvo pateikti Perkančiosios organizacijos.

1 pav. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (faktinė apklausa)

3 lent. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1A. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: filialų / padalinių, kuriuose teikiama VIP paslauga, dalis							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	53%	→	83%	→	85%	→	93%
Miestas	78%↑	→	95%↑	→	92%↑	→	96%
Kaimas	48%↓	→	81%↓	→	84%↓	→	93%
	2008		→		2011		
Bendras	53%		→		93%		+40%
Miestas	78%↑		→		96%		+18%
Kaimas	48%↓		→		93%		+45%
Pasekmė (2008-2011): daugiau bibliotekų/filialų/padalinių teikia VIP							

Faktinės bibliotekų atstovų apklausos metu surinktų duomenų tendencijos iš esmės sutampa su reprezentatyvios Projekte dalyvavusių bibliotekininkų apklausos duomenimis⁸.

Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais bibliotekose, teikiančiose viešos interneto prieigos paslaugą, dirbo kas antras (52%) kaimo bibliotekininkas ir dauguma (88%) miesto bibliotekininkų. Nors bendroji bibliotekininkų, dirbančių viešą interneto prieigą teikiančiose bibliotekose, dalis nuosekliai augo visais Projekto įgyvendinimo metais, analizuojant šią „augimo“ dinamiką, situaciją miestų ir kaimo bibliotekose reikėtų analizuoti atskirai: jei miesto bibliotekininkų dalis, dirbančių viešą interneto prieigą teikiančiose bibliotekose, Projekto įgyvendinimo metu kito sąlyginai nedaug (dėl didesnės pažangos teikiant šią paslaugą pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais) (nuo 88% 2008 metais iki 99% 2011 metais), tai bibliotekininkų dalies, dirbančių viešą interneto prieigą teikiančiose bibliotekose, kitimas kaime yra gerokai reikšmingesnis (nuo 52% 2008 metais iki 97% 2011 metais). Bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą,

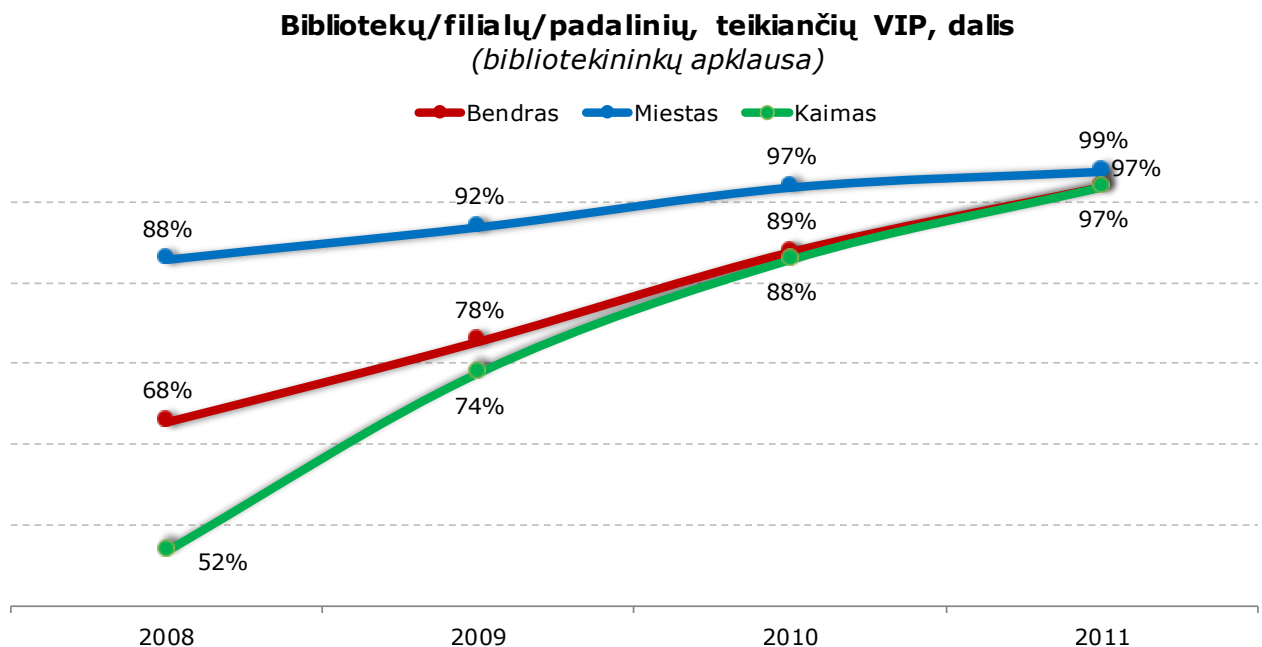
⁸ Faktinės (ištisinės) bibliotekų atstovų apklausos duomenys šio rodiklio pasiekimų pasekmėms fiksuoti laikomi patikimesniais nei bibliotekininkų (reprezentatyvios) apklausos duomenys: jei faktinės bibliotekų atstovų apklausos metu surinkti duomenys gali būti laikytini baigtiniais (su minimalia statistine paklaida), tai reprezentatyvios bibliotekininkų apklausos duomenys yra tikimybiniai (didžiausia statistinė paklaida, analizuojant šių tyrimų duomenis, yra ±3.3%).

dalies augimas kaime, remiantis bibliotekininkų apklausos duomenimis, vyko nuosekliai visais Projekto įgyvendinimo metais, kiek didesnę paslaugos teikimo pažangą fiksuojant antraisiais (2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais.

Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) viešą interneto prieigą teikiančiose bibliotekose dirbo beveik visi tiek miesto, tiek kaimo bibliotekininkai (99% miesto ir 97% kaimo bibliotekininkų).

Apibendrinant Projekto poveikį miestuose ir kaimuose, bibliotekoms sudarant galimybę teikti viešos interneto prieigos paslaugą, galima konstatuoti, kad didesnis Projekto poveikis fiksuojamas kaimo bibliotekose: viešą interneto prieigą Projekto įgyvendinimo metu pradėjo teikti beveik dvigubai daugiau kaimo bibliotekų ir dešimtadaliu daugiau miesto bibliotekų.

2 pav. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (bibliotekininkų apklausa)

4 lent. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1A. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, skaičius							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: filialų/padalinių, kuriuose teikiama VIP paslauga, dalis							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	68%	→	78%	→	89%	→	97%
Miestas	88%↑	→	92%↑	→	97%↑	→	99%
Kaimas	52%↓	→	74%↓	→	88%↓	→	97%
	2008			→			2011
Bendras	68%			→			97%
Miestas	88%↑			→			99%
Kaimas	52%↓			→			97%
Pasekmė (2008-2011): beveik visi bibliotekininkai, kurių bibliotekos dalyvauja Projekte, dirba VIP teikiančiose bibliotekose							

4.2.2. 1B. VIP skirtų kompiuterių skaičius

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: kompiuterių VIP skiriama daugiau.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: kompiuterių VIP skirta daugiau.

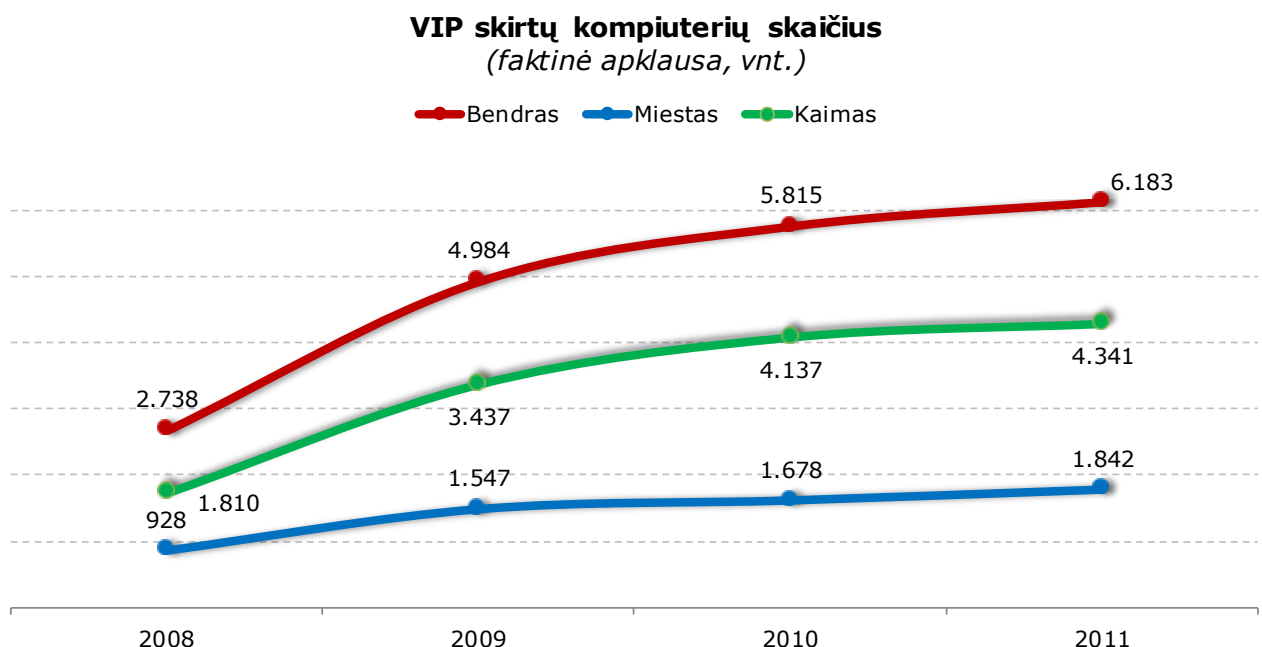
KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Tiesioginė informacija apie viešai interneto prieigai skirtų kompiuterių skaičių ir jo dinamiką, vertinant Projekto poveikį, buvo renkama ištisinės Projekte dalyvaujančių bibliotekų atstovų apklausos metu. Netiesioginė šio Projekto priežiūros rodiklio pasiekimus patvirtinanti informacija (naujų (papildomų) viešos interneto prieigos vietų kūrimo planai) buvo renkama ištisinės bibliotekų vadovų apklausos metu.

Remiantis Projekte dalyvaujančių bibliotekų faktinės ištisinės apklausos metu surinktais duomenimis, galima tvirtinti, kad viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų šalies viešosiose bibliotekose Projekto įgyvendinimo metu, lyginant su situacija pradedant Projekto įgyvendinimą, buvo sukurta dvigubai daugiau: jei 2008 metais šalies bibliotekose buvo 2738 viešai interneto prieigai skirtos darbo vietos, tai 2011 metais tokių darbo vietų buvo 6183. Daugiausiai viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų bibliotekose buvo sukurta antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.).

Naujų viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų kūrimas miesto ir kaimo bibliotekose vystėsi panašiai, nors, būtina pabrėžti, kaimo bibliotekose naujų darbo vietų kūrimas buvo gerokai intensyvesnis (remiantis 2011 metų Projekto poveikio vertinimo faktinės apklausos duomenimis, kaimo bibliotekose viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų buvo sukurta dvigubai daugiau nei miesto bibliotekose). Sąlyginai daugiausiai viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose buvo sukurta antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.).

3 pav. VIP skirtų kompiuterių skaičius (faktinė apklausa)

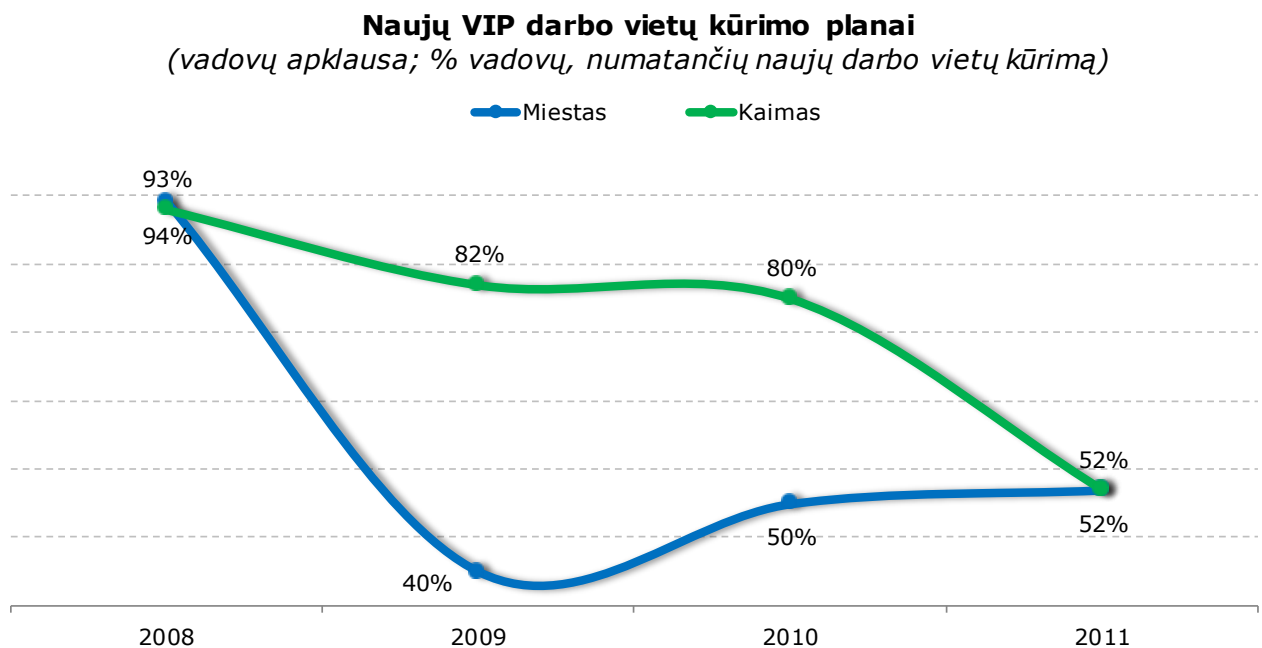

5 lent. VIP skirtų kompiuterių skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1B. VIP skirtų kompiuterių skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: VIP skirtų darbo vietų skaičius (vnt.)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	2738 <i>100%</i>	→ →	4984 <i>182%</i>	→ →	5815 <i>212%</i>	→ →	6183 <i>226%</i>
Miestas	928 <i>100%</i>	→ →	1547 <i>167%</i>	→ →	1678 <i>181%</i>	→ →	1842 <i>199%</i>
Kaimas	1810 <i>100%</i>	→ →	3437 <i>190%</i>	→ →	4137 <i>229%</i>	→ →	4341 <i>240%</i>
	2008		→		2011		
Bendras	<i>100%</i>		→		<i>226%</i>		<i>+126%</i>
Miestas	<i>100%</i>		→		<i>199%</i>		<i>+99%</i>
Kaimas	<i>100%</i>		→		<i>240%</i>		<i>+140%</i>
Pasekmė (2008-2011): VIP skirtų darbo vietų buvo sukurta reikšmingai daugiau ⁹							

Naujas (papildomas) viešai interneto prieigai skirtas darbo vietas Projekto įgyvendinimo pradžioje didžioji dauguma bibliotekų vadovų planavo kurti tiek miesto, tiek kaimo bibliotekų filialuose. Antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (atsižvelgiant į sukurta planuotas darbo vietas) bibliotekų vadovų planai kurti naujas viešai interneto prieigai skirtas darbo vietas pasikeitė: naujas darbo vietas miestų filialuose planavo kurti tik 40% bibliotekų vadovų, kaimų filialuose – 82% bibliotekų vadovų. Trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2010 m.) naujų viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų planai iš esmės nekito, o paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais naujų viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų planai miesto ir kaimo bibliotekose susilygino: 52% bibliotekų vadovų naujas darbo vietas ir toliau planuoja kurti tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose. Bet kuriuo atveju, didesni naujų viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų kūrimo planai buvo siejami su kaimo bibliotekomis.

4 pav. Naujų VIP darbo vietų kūrimo planai (vadovų apklausa)

⁹ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

6 lent. Naujų VIP darbo vietų kūrimo planai (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1B. VIP skirtų kompiuterių skaičius							
Instrumentas: vadovų apklausa							
Reikšmė: vadovų dalis, ketinančių kurti papildomas (naujas) VIP vietas							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Miestas	94%	→	40%↓	→	50%↓	→	52%
Kaimas	93%	→	82%↑	→	80%↑	→	52%
	2008		→		2011		
Miestas	94%		→		52%		
Kaimas	93%		→		52%		

4.2.3. 1C. VIP valandų vartotojams skaičius

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: VIP valandų skaičius vartotojams auga.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: VIP valandų skaičius vartotojams išaugo.

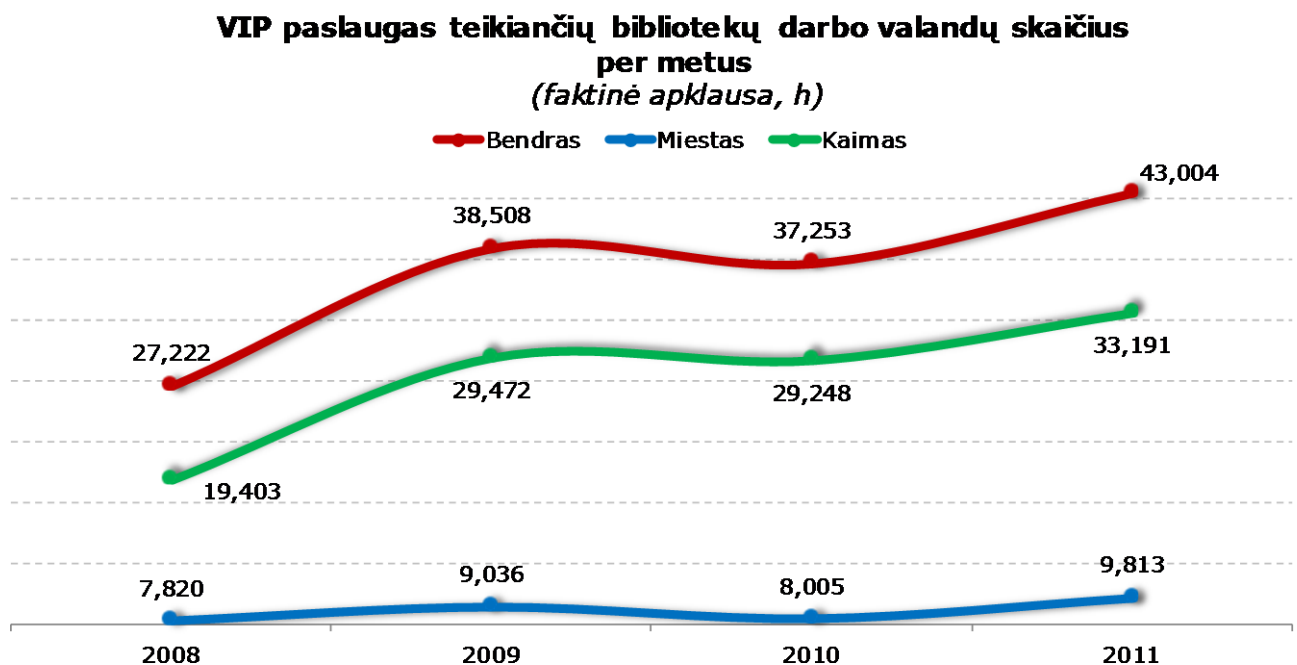
KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Projekto priežiūros rodiklio, siejamo su viešos interneto prieigos valandų skaičiaus vartotojams kaitos dinamika, pasiekimai grindžiami faktinės bibliotekų atstovų apklausos metu surinkta informacija apie viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų absoliutaus darbo valandų skaičiaus ir vidutinio darbo valandų skaičiaus per savaitę kaitos dinamika.

Reikšmingai padidėjus viešos interneto prieigos paslaugą teikiančių bibliotekų filialų skaičiui, reikšmingai išaugo ir viešos interneto prieigos valandų vartotojams skaičius. Kita vertus, viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų darbo valandų skaičiaus dinamika atspindi viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų filialų skaičiaus augimo dinamiką: reikšmingiausias bibliotekų darbo valandų, teikiant viešos interneto prieigos paslaugą vartotojams, skaičiaus augimas buvo stebimas antraisiais ir ketvirtaisiais Projekto įgyvendinimo metais. Per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų darbo valandų skaičius išaugo pusantro karto (nuo 27222 valandų 2008 metais iki 43004 valandų 2011 metais).

Viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų darbo valandų absoliučių skaičių dinamiką mieste ir kaime reikia analizuoti atsižvelgiant į tai, kiek vienos darbo valandos metu viešos interneto prieigos vartotojų sugeba priimti miesto bibliotekos, ir kiek – kaimo bibliotekos. Akivaizdu, kad miesto bibliotekos vienos darbo valandos metu gali aptarnauti gerokai daugiau lankytojų nei kaimo bibliotekose.

5 pav. VIP paslaugas teikiančių bibliotekų darbo valandų skaičius per metus (faktinė apklausa)

Šią prielaidą patvirtina ir reikšmingas miesto ir kaimo bibliotekų, teikiančių viešos interneto prieigos paslaugą, darbo valandų skaičiaus skirtumas: pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais visų kaimo bibliotekų darbo valandų skaičius buvo beveik 2,5 karto didesnis nei miesto bibliotekų darbo valandų skaičius, o paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais šis skirtumas dar labiau išaugo (iki beveik 3,5 karto)¹⁰.

Miesto bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, darbo valandų skaičius taip reikšmingai kaip kaimo bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, darbo valandų skaičius nekito: paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais (lyginant su pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais) miesto bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, darbo valandų skaičius paaugo tik ketvirtadaliu; kaimo bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, darbo valandų skaičius paaugo 1,7 karto. Labiausiai kaimo bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, darbo valandų skaičius išaugo antraisiais ir paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais.

7 lent. VIP valandų vartotojams skaičius per metus pagal gyvenamąją vietą (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1C. VIP valandų vartotojams skaičius per metus							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: VIP paslaugas teikiančių bibliotekų darbo valandų skaičius per metus (h)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	27222 <i>100%</i>	➔ ➔	38508 <i>142%</i>	➔ ➔	37253 <i>134%</i>	➔ ➔	43004 <i>158%</i>
Miestas	7820 <i>100%</i>	➔ ➔	9036 <i>116%</i>	➔ ➔	8005 <i>103%</i>	➔ ➔	9813 <i>126%</i>
Kaimas	19403 <i>100%</i>	➔ ➔	29472 <i>152%</i>	➔ ➔	29248 <i>151%</i>	➔ ➔	33191 <i>171%</i>
	2008		➔		2011		
Bendras	<i>100%</i>		➔		<i>158%</i>		<i>+58%</i>
Miestas	<i>100%</i>		➔		<i>126%</i>		<i>+26%</i>
Kaimas	<i>100%</i>		➔		<i>171%</i>		<i>+71%</i>
Pasekmė (2008-2011): VIP paslaugas teikiančių bibliotekų darbo valandų skaičius išaugo ¹¹							

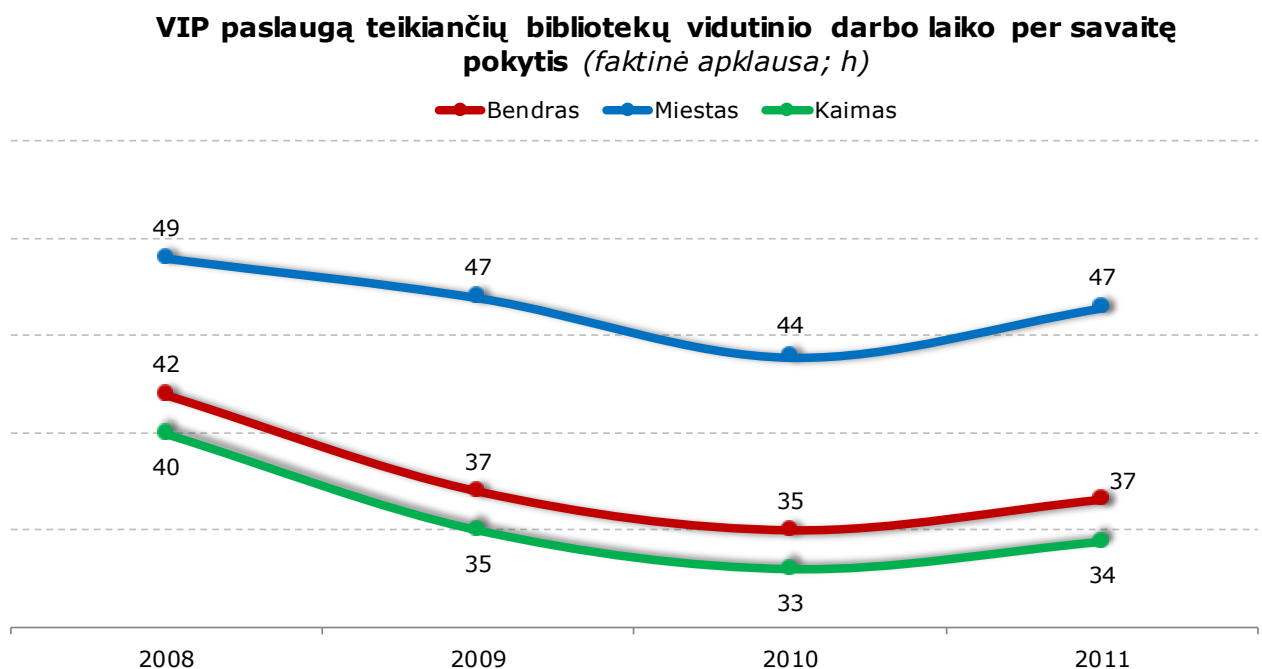
¹⁰ Vėlesniuose ataskaitos skyriuose prielaidos teisingumas bus pagrįstas vienai viešos interneto prieigos darbo vietai tenkančių vartotojų skaičiaus miesto ir kaimo bibliotekose palyginimu.

¹¹ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

Kitas su naudojimosi vieša interneto prieiga valandų skaičiumi siejamas aspektas – vidutinio bibliotekų darbo valandų per savaitę skaičiaus pokytis. Ir nors šie faktinės bibliotekų atstovų apklausos metu surinkti duomenys tiesioginės informacijos apie viešos interneto prieigos valandų vartotojams skaičiaus dinamiką nesuteikia, ji praplečia šios informacijos interpretavimo lauką Projekto įgyvendinimo metu vykusiomis socialinėmis – ekonominėmis šalies aktualijomis.

Toliau ataskaitoje pateikiamoje grafinėje iliustracijoje matyti, kad vidutinis viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų darbo valandų skaičius per savaitę 2009-2011 metais, lyginant su 2008 metais, reikšmingai sumažėjo. Dėl sunkios ekonominės šalies ūkio situacijos 2009-2010 metais dalies bibliotekų darbo laikas per savaitę buvo sutrumpintas, dalis bibliotekų filialų buvo likviduoti arba laikinai uždaryti. Minėti faktai labiau būdingi kaimų bibliotekoms; miestų bibliotekų darbo laikas buvo trumpinamas ne taip reikšmingai. Ir, jei paskutiniiais Projekto įgyvendinimo metais miesto bibliotekų vidutinis valandų skaičius per savaitę vėl šiek tiek išaugo ir visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu apibendrintai gali būti vertinamas kaip nepakitęs, kaimų bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, vidutinis darbo valandų skaičius vis dar išlieka gerokai žemesnis nei 2008 metais (palyginimui, jei 2008 metais vidutinis viešą interneto prieigą teikiančios kaimo bibliotekos darbo valandų skaičius buvo 40 valandų, tai 2011 metais vidutinis viešą interneto prieigą teikiančios kaimo bibliotekos darbo valandų skaičius yra tik 35 valandos).

6 pav. VIP paslaugą teikiančių bibliotekų vidutinio darbo laiko per savaitę pokytis (faktinė apklausa)

8 lent. VIP paslaugą teikiančių bibliotekų vidutinis darbo laikas per savaitę (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis ¹² : 1C. VIP valandų vartotojams skaičius							
Instrumentas: faktinė apklausa							
Reikšmė: VIP paslaugą teikiančių bibliotekų vidutinis darbo laikas per savaitę (h)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	42	→	37	→	35	→	37
Miestas	49↑	→	47↑	→	44↑	→	47↑
Kaimas	40↓	→	35↓	→	33↓	→	34↓
	2008	→		2011			
Bendras	42	→		37			
Miestas	49↑	→		47↑			
Kaimas	40↓	→		34↓			

¹² Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

4.2.4. 1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų vartotojų VIP, naudojimas

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: VIP skirtų darbo vietų naudojimas kinta.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: VIP skirtų darbo vietų naudojimas auga¹³.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Vienai viešos interneto prieigos darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius

Tiesiogiai kompiuterizuotų viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų naudojimą iliustruojančių duomenų Projekto poveikio vertinimo tyrimų metu renkama nebuvo. Todėl, siekiant bet kuriuo atveju vartotojų naudojimosi vieša interneto prieiga tendencijas iliustruoti skaitine informacija, naudojant bibliotekų atstovų faktinės apklausos metu surinktą informaciją buvo apskaičiuoti du išvestiniai rodikliai: (1) vienai viešos interneto prieigos darbo vietai tenkantis viešos interneto prieigos vartotojų skaičius ir (2) vienos viešos interneto prieigos darbo valandai tenkantis viešos interneto prieigos vartotojų skaičius.

Analizuojant vienai viešos interneto prieigos darbo vietai tenkančių viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus dinamiką, pastebima, kad pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais vienai viešos interneto prieigos vietai teko didžiausias skaičius viešos interneto prieigos vartotojų: vidutiniškai šalyje vienai darbo vietai teko 70 vartotojų, o miestų bibliotekose – net 137 registruoti viešos interneto prieigos vartotojai. Antraisiais Projekto įgyvendinimo metais, išaugus viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų skaičiui, o viešą interneto prieigą turėjusiose bibliotekose sukūrus naujas viešai interneto prieigai skirtas darbo vietas, naudojimosi vieša interneto prieiga poreikis buvo reikšmingai patenktas: 2009 metais vienai viešos interneto prieigos darbo vietai teko „tik“ 42 vartotojai, o miestų bibliotekose vienai viešai interneto prieigai tenkančių vartotojų skaičius sumažėjo dvigubai: nuo 137 iki 66 vartotojų vienai darbo vietai.

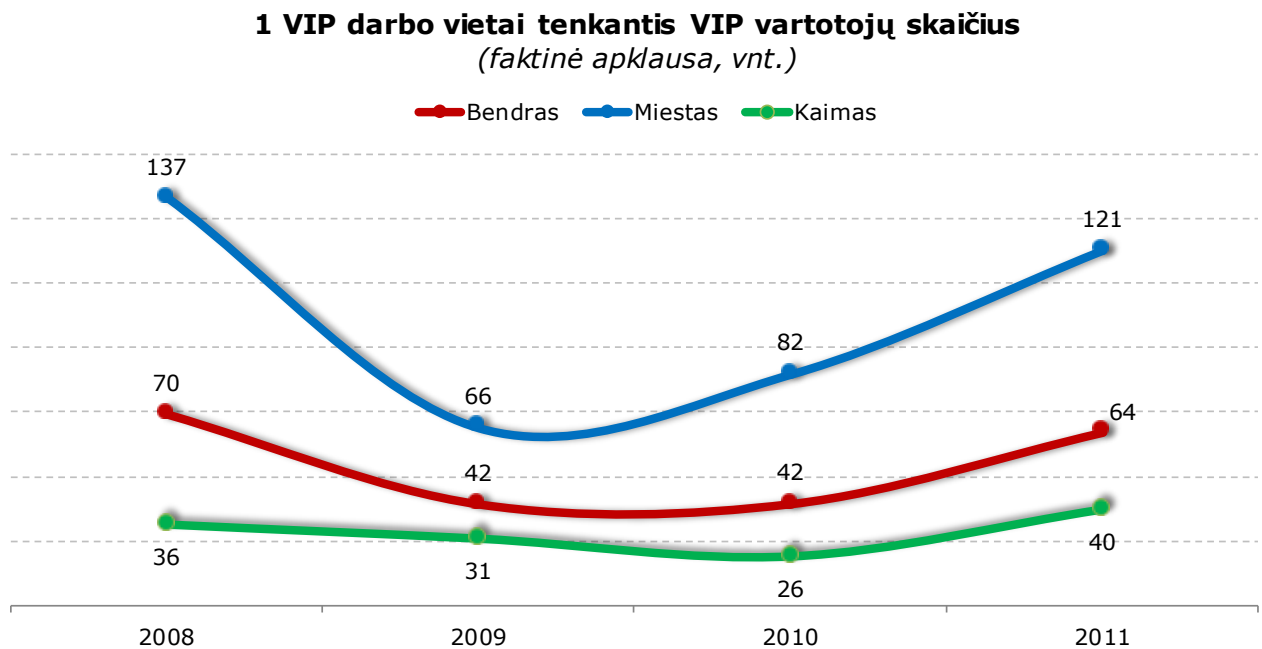
Trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2010 m.) toliau po truputį (tačiau ne taip intensyviai kaip antraisiais Projekto įgyvendinimo metais) didinant viešą interneto prieigą teikiančių bibliotekų skaičių ir/ ar naujų viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų skaičių jose, bei vykdant aktyvią informacinę kampaniją apie galimybę viešosiose bibliotekose nemokamai naudotis internetu bei naudojimosi internetu teikiamas galimybes ir privalumus, naudojimosi vieša interneto prieiga poreikis (ir, atitinkamai, vienai darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius) po truputį vėl pradeda augti. Nuoseklus augantis vienos viešai interneto prieigai skirtos darbo vietos naudojimo poreikis fiksuojamas ir paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais. 2011 metais vienai viešos interneto prieigos darbo vietai bendrai šalyje teko 64 vartotojai: miesto bibliotekose vienai darbo vietai teko 121 registruoti vartotojai, kaimo – 40 registruotų vartotojų.

Vienai viešos interneto prieigos darbo vietai tenkančių viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus dinamika kaimo bibliotekose yra kiek kitokia: visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu vidutinis vienai darbo vietai tenkančių vartotojų skaičius keitėsi nežymiai. Kiek didesnis vartotojų skaičiaus vienai darbo vietai augimas fiksuojamas tik paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais: vidutinis vienai darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius išaugo nuo 26 vartotojų 2010 metais iki 40 vartotojų 2011 metais. Bet kuriuo atveju, 2011 metais vienos viešos interneto prieigos darbo vietos „apkrovimas“ kaimo bibliotekose yra gerokai mažesnis (3 kartus) nei miesto bibliotekose.

Analizuojant šiuos duomenis, siūlytina atkreipti dėmesį ir į tai, kad vienai viešos interneto prieigai tenkantis vartotojų skaičius apskaičiuojamas naudojant viešosiose bibliotekose registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičių. Analizuojant šio rodiklio dinamiką, neatmestina ir besikeičiančios viešos interneto prieigos registracijos praktikos galimybė, kuri taip pat galėjo nulemti „oficialaus“ registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus pokyčius.

¹³ Nors atskiri išvestiniai rodikliai (vienai viešos interneto prieigos darbo vietai tenkantis viešos interneto prieigos vartotojų skaičius ir vienos viešos interneto prieigos darbo valandai tenkantis viešos interneto prieigos vartotojų skaičius) nerodo didelio progreso, tačiau bendra šių rodiklių pokyčių tendencija viso Projekto metu išliko teigiama, o tai reiškia, kad registruotų VIP vartotojų skaičius augo labiau nei VIP darbo vietų skaičius, tad atsižvelgiant į tai galima formuluoti išvadą, teigiančią, kad kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų VIP, naudojimas augo.

7 pav. 1 VIP darbo vietai tenkantis VIP vartotojų skaičius (faktinė apklausa)

9 lent. 1 VIP darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų vartotojų VIP, naudojimas							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: 1 VIP darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius (vnt.) ¹⁴							
	2008	➡	2009	➡	2010	➡	2011
Bendras	70	➡	42	➡	42	➡	64
Miestas	137➡	➡	66➡	➡	82➡	➡	121➡
Kaimas	36➡	➡	31➡	➡	26➡	➡	40➡
	2008			➡	2011		
Bendras	70			➡	64		
Miestas	137➡			➡	121➡		
Kaimas	36➡			➡	40➡		
Pasekmė (2008-2011): vartotojų skaičius 1 VIP darbo vietai nepakito ¹⁵							

Vienai viešos interneto prieigos darbo vietos valandai tenkantis vartotojų skaičius

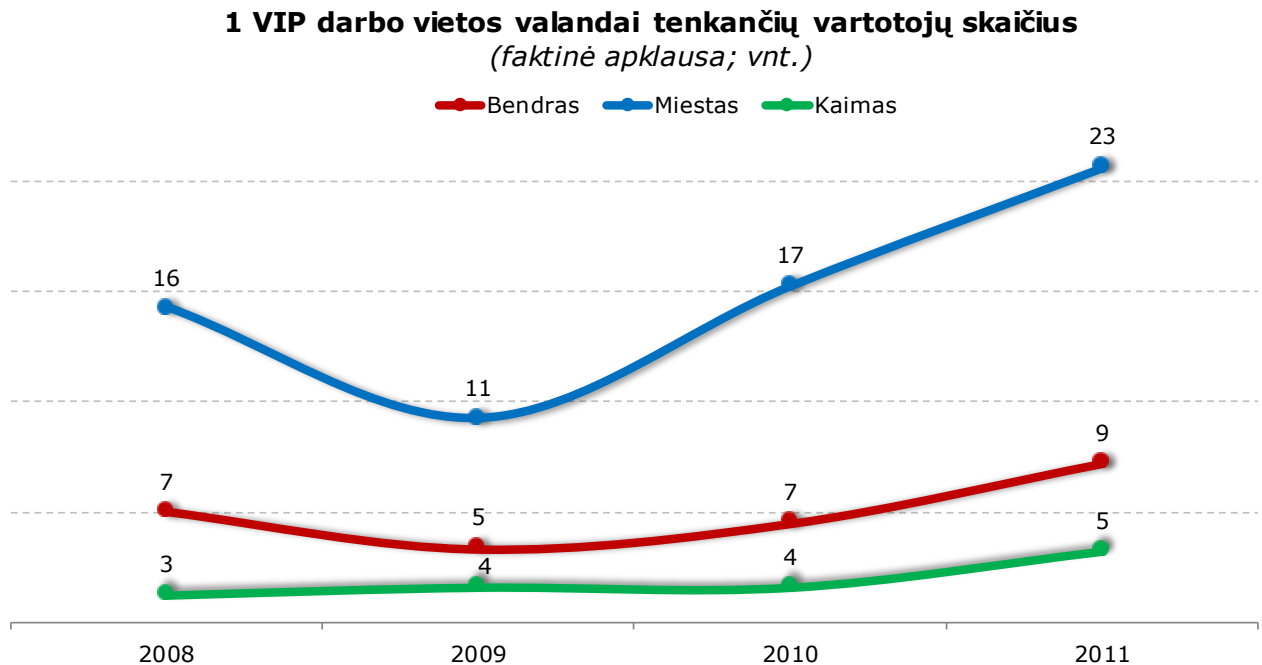
Analogiškos didesnio vienos viešos interneto prieigos darbo vietos „apkrovimo“ miestų bibliotekose tendencijos stebimos ir analizuojant kito išvestinio – vienai viešos interneto prieigos darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičiaus – rodiklio dydžius ir dinamiką. Tiek pirmaisiais (2008 m.) Projekto įgyvendinimo metais, tiek paskutiniais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais vienai viešos interneto prieigos darbo vietos valandai miesto bibliotekose teko 5 kartus daugiau vartotojų nei, atitinkamai, kaimo bibliotekose.

Taip pat stebima ir kita pasikartojanti tendencija, liudijanti aktyvius viešos interneto prieigos kūrimo darbus antraisiais (2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais: šiais metais vienai viešos interneto prieigos darbo vietos valandai teko „tik“ 11 vartotojų. Kaimo bibliotekose vienai viešos interneto prieigos darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičiaus dinamika visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu reikšmingai nekito ir svyravo nuo 3 vartotojų 2008 metais iki 5 vartotojų 2011 metais.

¹⁴ Vienai viešos interneto prieigos darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius apskaičiuotas registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičių dalijant iš viešai interneto preigai skirtų kompiuterių skaičiaus.

¹⁵ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

8 pav. 1 VIP darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičius (faktinė apklausa)

10 lent. 1 VIP darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų vartotojų VIP, naudojimas							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: 1 VIP darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičius (vnt.) ¹⁶							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	7	→	5	→	7	→	9
Miestas	16↑	→	11↑	→	17↑	→	23↑
Kaimas	3↓	→	4↓	→	4↓	→	5↓
	2008			→	2011		
Bendras	7			→	9		
Miestas	16↑			→	23↑		
Kaimas	3↓			→	5↓		
Pasekmė (2008-2011): vartotojų skaičius 1 VIP vietos valandai mieste išaugo, kaime - nepakito ¹⁷							

Eilės prie viešos interneto prieigos darbo vietų

Netiesiogiai kompiuterizuotų viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų naudojimą iliustruoja ir bibliotekininkų teikiama informacija apie eiles prie viešos interneto prieigos darbo vietų.

Apibendrintai galima teigti, kad eilės prie viešos interneto prieigos darbo vietų buvo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Analizuojant eilių susidarymą prie viešos interneto prieigos darbo vietų darbo dienomis šalies mastu, pastebima, kad, nežiūrint į tai, kad antraisiais Projekto įgyvendinimo metais buvo vykdomi aktyvūs viešos interneto prieigos diegimo ir naujų darbo vietų kūrimo darbai, 84% bibliotekininkų teigė, kad jų bibliotekoje yra eilės darbo dienomis. 2010 metais net 91% miesto bibliotekininkų ir 88% kaimo bibliotekininkų teigė, jog jų bibliotekose eilės prie viešos interneto prieigos darbo dienomis yra. Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) eilės prie viešos interneto prieigos darbo vietų darbo dienomis buvo didžiojoje daugumoje (86%) tiek miesto, tiek kaimo bibliotekų.

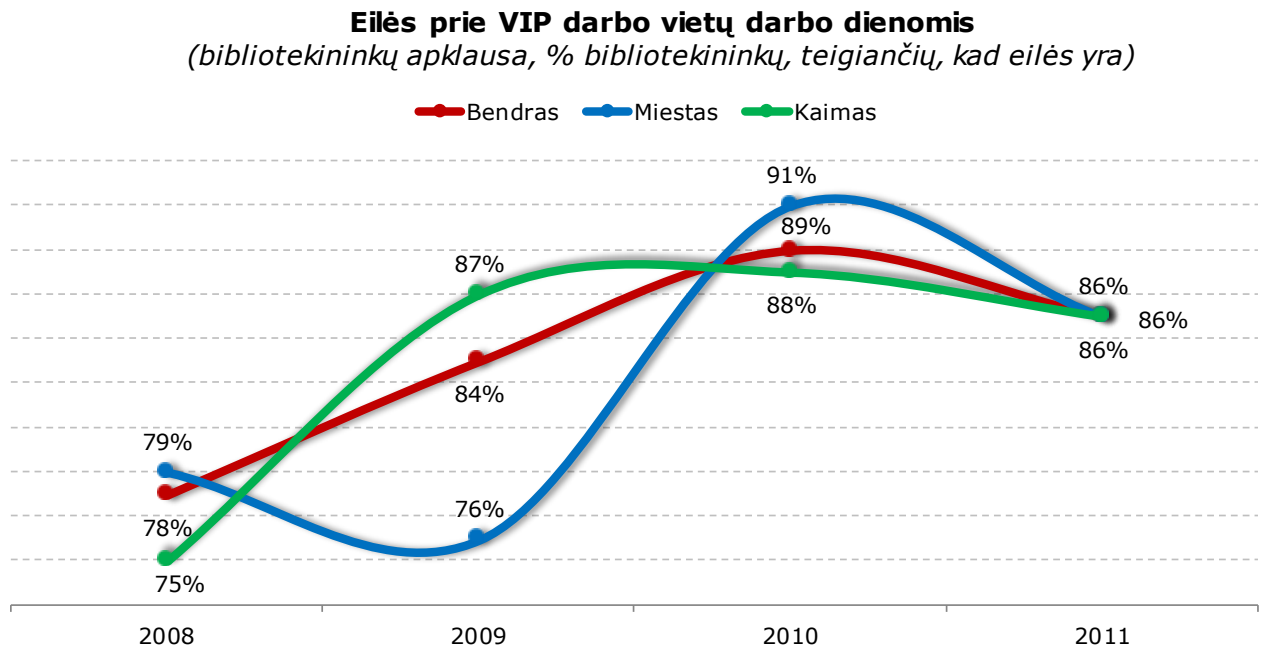
Prielaidos, aiškinančios, kodėl, sukūrus daug naujų viešos interneto prieigos darbo vietų, eilės prie jų nemažėja, gali būti kelios: viena vertus, tai galima aiškinti augančiu bibliotekų lankytojų poreikiu naudotis vieša interneto prieiga (fiksuoiant tiek didesnę registruotų vartotojų skaičių, tiek dažnesnį jau seniau

¹⁶ Vienai viešos interneto prieigos darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičius paskaičiuotas registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičių dalijant iš bibliotekų, teikiančių viešą interneto prieigą, darbo valandų skaičiaus.

¹⁷ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

registruotų vartotojų naudojimąsi internetu bibliotekose); kita vertus, pačios eilės „buvimo“ konstatavimas be informacijos apie eilės dydį (sumažėjo jos ar padidėjo) negali būti laikomas pakankamu viešos interneto prieigos darbo vietos „augančio“ arba „mažėjančio“ naudojimo rodikliu.

9 pav. Eilės prie VIP darbo vietų darbo dienomis (bibliotekininkų apklausa)

11 lent. Eilės prie VIP darbo vietų darbo dienomis (bibliotekininkų apklausa)

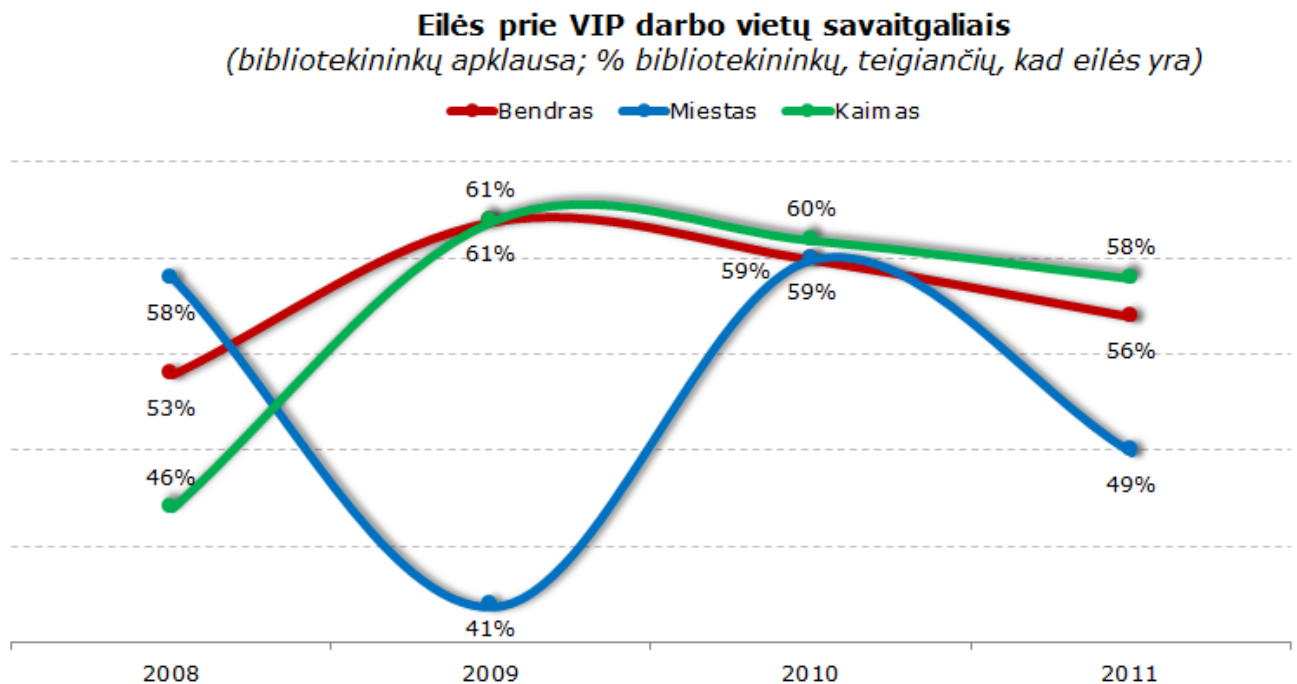
Priežiūros rodiklis: 1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų vartotojų VIP, naudojimas							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: dalis bibliotekininkų, teigiančių, kad jų bibliotekoje yra eilės darbo dienomis							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	78%	→	84%	→	89%	→	86%
Miestas	79%	→	76%↑	→	91%	→	86%
Kaimas	75%	→	87%↓	→	88%	→	86%
	2008			→			2011
Bendras	78%			→		86%	+8%
Miestas	79%			→		86%	+7%
Kaimas	75%			→		86%	+11%
Pasekmė (2008-2011): eilės prie VIP darbo dienomis nesumažėjo							

Eilės prie viešos interneto prieigos darbo vietų susidaro ir savaitgaliais. Tiesa, apie jų buvimą savaitgaliais liudija mažesnė dalis bibliotekininkų, kurių bibliotekos savaitgaliais dirba: eilės prie viešos interneto prieigos savaitgaliais susidaro trečdaliu mažesnėje bibliotekų dalyje nei darbo dienomis.

Antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.), miestuose įkūrus didesnę viešai interneto prieigai skirtų darbo vietų skaičių, eilių prie jų buvo pastebimai sumažėję (tik 41% bibliotekininkų teigė, jog savaitgaliais miestų bibliotekose prie viešos interneto prieigos darbo vietų susidaro eilės). Tačiau 2010 metais eilių prie viešos interneto prieigos darbo vietų miesto bibliotekose savaitgaliais vėl susidarė tiek pat, kiek ir pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais.

Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais savaitgaliais kiek geresnė situacija yra miestų bibliotekose: eilės prie viešos interneto prieigos darbo vietų fiksuojamos kas antroje miesto bibliotekoje (49%) ir 58% kaimų bibliotekų.

10 pav. Eilės prie VIP darbo vietų savaitgaliais (bibliotekininkų apklausa)

12 lent. Eilės prie VIP darbo vietų savaitgaliais (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų vartotojų VIP, naudojimas							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: dalis bibliotekininkų, teigiančių, kad jų bibliotekoje yra eilės savaitgaliais							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	53%	→	61%	→	59%	→	56%
Miestas	58% ↑	→	41% ↑	→	59%	→	49%
Kaimas	46% ↓	→	61% ↓	→	60%	→	58%
	2008	→		→		→	2011
Bendras	53%	→		→		→	56%
Miestas	58%	→		→		→	49%
Kaimas	46%	→		→		→	58%
Pasekmė (2008-2011): šalies mastu eilės prie VIP savaitgaliais nesumažėjo, o kaimuose - išaugo							

4.2.5. 1E. VIP vartotojų skaičius

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmė: bendras VIP vartotojų skaičius auga.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bendras VIP vartotojų skaičius paaugo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Registruotų vartotojų skaičius

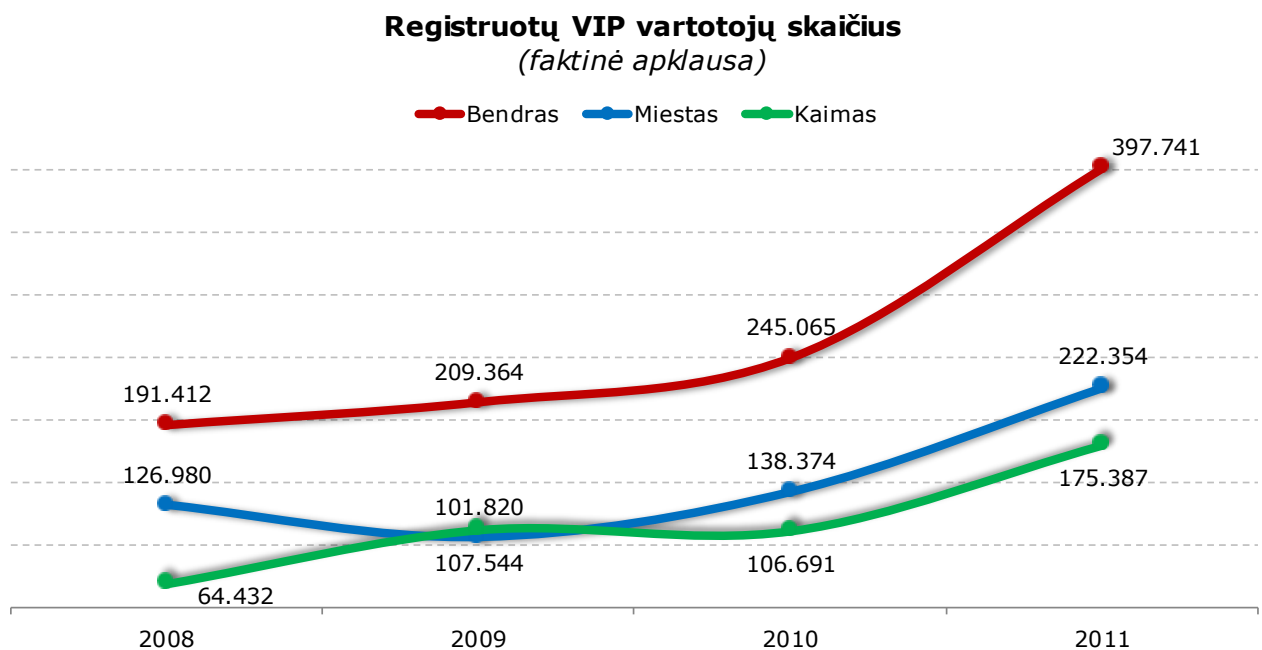
Vertinant ištisinės faktinės bibliotekų atstovų apklausos metu surinktą informaciją apie registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičių ir šio skaičiaus dinamiką, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad net kas ketvirta (25%) biblioteka pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais tokios informacijos neturėjo; antraisiais Projekto įgyvendinimo metais informacijos apie registruotų vartotojų skaičių negalėjo pateikti 13% Projekte dalyvaujančių bibliotekų; trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais – 9% bibliotekų, o paskutiniaisiais – 6% bibliotekų. Todėl žemiau pateikiami registruotų vartotojų skaičiai viešosiose bibliotekose (ypač 2008-2009 metais) yra netikslūs ir, tikėtina, yra didesni nei pateikiama.

Apibendrintai analizuojant viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus šalyje dinamiką visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, galima teigti, kad registruotų vartotojų skaičius nuolat augo. Didžiausias registruotų vartotojų skaičius šalies mastu fiksuojamas 2011 metais, o, lyginant su viešos interneto prieigos vartotojų skaičiumi 2008 metų pabaigoje, galima konstatuoti, kad Projekto įgyvendinimo metu registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičius išaugo dvigubai (nuo 191412 vartotojų 2008 metais iki 397471 vartotojų 2011 metais).

Miestuose viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus augimas visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu buvo nuosaikesnis: nuo Projekto įgyvendinimo pradžios viešos interneto prieigos vartotojų skaičius išaugo 75%. Kaimuose, tuo tarpu, viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus augimas buvo išpūdingas: nuo 64432 vartotojų 2008 metais iki 175387 vartotojų 2011 metais. Per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičius kaimo bibliotekose išaugo 172% (beveik tris kartus).

Lyginant registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičių miesto ir kaimo bibliotekose kiekvienais Projekto įgyvendinimo metais, pastebima, kad Projekto įgyvendinimo pradžioje daugiau registruotų viešos interneto prieigos vartotojų turėjo miestų bibliotekos; antraisiais Projekto įgyvendinimo metais registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičius miesto ir kaimo bibliotekose susilygino, o nuo 2010 metų registruotų viešos interneto prieigos vartotojų kiek daugiau vėl yra miestų bibliotekose.

11 pav. Registruotų VIP vartotojų skaičius (faktinė apklausa)

13 lent. Registruotų VIP vartotojų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1E. VIP vartotojų skaičius ¹⁸							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: Registruotų VIP vartotojų skaičius (vnt.)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	191412	➔	209364	➡	245065	➡	397741
	100%	➔	109%	➡	128%	➡	208%
Miestas	126980	➔	101820	➡	138374	➡	222354
	100%	➔	80%	➡	109%	➡	175%
Kaimas	64432	➡	107544	➔	106691	➡	175387
	100%	➡	167%	➔	166%	➡	272%
	2008			➔	2011		
Bendras	100%			➡	208% +108%		

¹⁸ Duomenys apie registruotus viešos interneto prieigos vartotojus pateikiami nuo tokių duomenis turinčių bibliotekų.

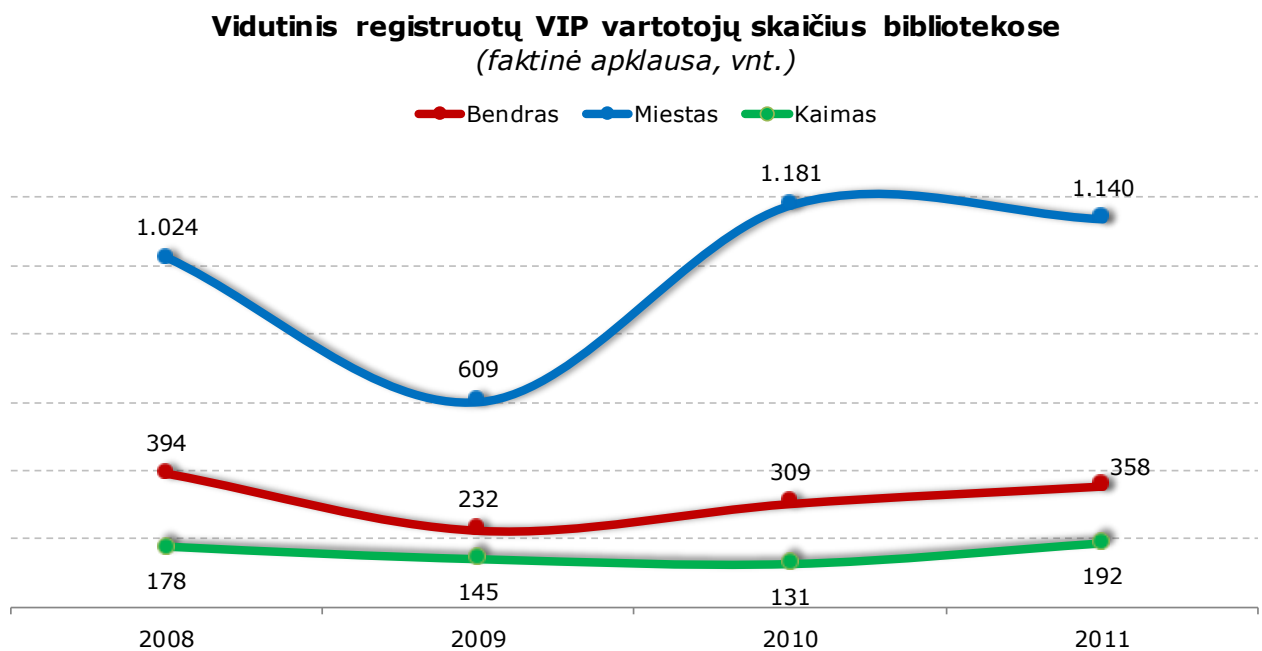
Miestas	100%	➔	175%	+75%
Kaimas	100%	➔	272%	+172%
Pasekmė (2008-2011): registruotų VIP vartotojų skaičius išaugo ¹⁹				

Įdomias tendencijas, analizuojant registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus dinamiką, atskleidžia ir informacija apie vidutinį registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičių vienoje bibliotekoje.

Nežiūrint į tai, kad visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu stebimas reikšmingas registruotų viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus augimas tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose, vidutinis vartotojų skaičius vienoje bibliotekoje Projekto įgyvendinimo metu iš esmės nekito nei šalies mastu, nei kaimo bibliotekose. Tik miestų bibliotekose antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.) buvo stebimas reikšmingesnis (sumažėjęs) viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus pokytis.

Atsižvelgiant į tai, galima kelti prielaidą, kad bendras registruotų vartotojų skaičius šalyje auga ne tiek pritraukiant naujus viešos interneto prieigos vartotojus į šią paslaugą jau teikusias bibliotekas, o pritraukiant naujus vartotojus į bibliotekas, kuriose vieša interneto prieiga buvo pradėta teikti kaip nauja paslauga. Remiantis tuo, galima teigti, kad bibliotekos turi skirti didesnę dėmesį viešos interneto prieigos paslaugos viešinimui siekiant pritraukti naujų lankytojų, ypač į tas bibliotekas, kuriose viešos interneto prieigos paslauga nėra nauja.

12 pav. Vidutinis registruotų VIP vartotojų skaičius bibliotekose (faktinė apklausa)

¹⁹ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

14 lent. Vidutinis registruotų vartotojų skaičius bibliotekoje (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1E. VIP vartotojų skaičius ²⁰							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: Vidutinis registruotų vartotojų skaičius bibliotekoje (vnt.)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	394	➔	232	➔	309	➔	358
	100%	➔	59%	➔	78%	➔	91%
Miestas	1024	➔	609	➔	1181	➔	1140
	100%	➔	60%	➔	115%	➔	111%
Kaimas	178	➔	145	➔	131	➔	192
	100%	➔	82%	➔	74%	➔	108%
	2008			➔		2011	
Bendras	100%			➔		91%	-9%
Miestas	100%			➔		111%	+11%
Kaimas	100%			➔		108%	+8%
Pasekmė (2008-2011): vidutinis registruotų vartotojų skaičius vienoje bibliotekoje nepakito ²¹							

Pirmasis pasinaudojimas vieša interneto prieiga bibliotekoje (gyventojai)

Tiriant interneto prieigą viešosiose bibliotekose besinaudojančių vartotojų skaičiaus dinamiką Projekto įgyvendinimo metu, faktiškai bibliotekose registruotų vartotojų skaičiaus kitimą galima iliustruoti ir duomenimis apie tai, kuriais metais pirmą kartą gyventojai pasinaudojo vieša interneto prieiga bibliotekose, t.y. kuriais metais bibliotekoms pavyko pritraukti daugiausiai naujų viešos interneto prieigos vartotojų.

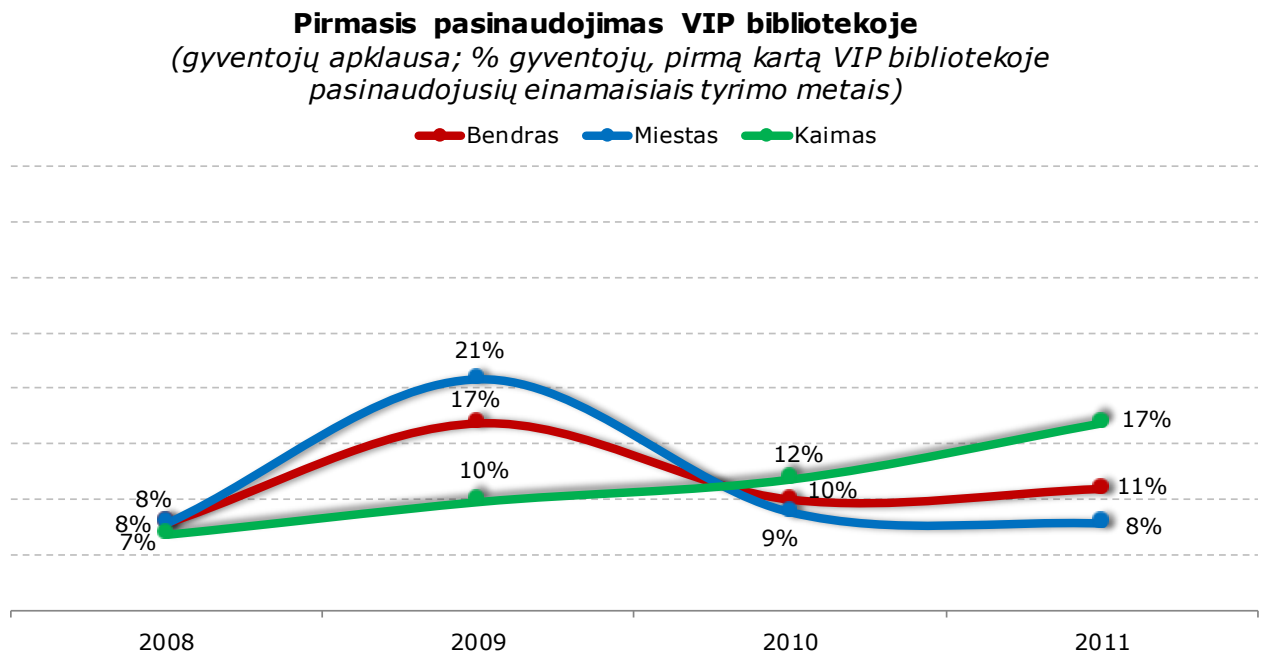
Apibendrinant galima teigti, kad apie 10% kiekvienais metais bibliotekose vieša interneto prieiga besinaudojančių gyventojų yra naujai šia paslauga besinaudojantieji gyventojai, t.y. pirmą kartą vieša interneto prieiga bibliotekose pasinaudoję einamaisiais metais. Likusieji viešos interneto prieigos vartotojai (gyventojai) – vartotojai, šia paslauga pasinaudojusieji kiek anksčiau, t.y. anksčiau nei einamaisiais metais. Daugiausiai naujų viešos interneto prieigos vartotojų (gyventojų) į bibliotekas naudotis šia paslauga atėjo antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.). Tais metais nauji viešos interneto prieigos vartotojai (gyventojai) sudarė 17% visų vartotojų.

Analizuojant tai, kaip naujus viešos interneto prieigos lankytojus sekėsi pritraukti miestų ir kaimų bibliotekoms, pastebima, kad pirmaisiais (2008 m.) ir trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2010 m.) į miestų ir kaimų bibliotekas naudotis vieša interneto prieiga atėjo panaši dalis gyventojų. Tačiau skirtinga miesto ir kaimo bibliotekų patirtis fiksuojama antraisiais (2009 m.) ir paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais: 2009 metais daugiau naujų gyventojų naudotis vieša interneto prieiga buvo pritraukta į miestų nei į kaimų bibliotekas, o 2011 metais, atvirkščiai, - daugiau gyventojų naudotis vieša interneto prieiga pavyko pritraukti kaimų bibliotekoms.

²⁰ Duomenys apie registruotus viešos interneto prieigos vartotojus pateikiami nuo tokių duomenis turinčių bibliotekų.

²¹ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

13 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

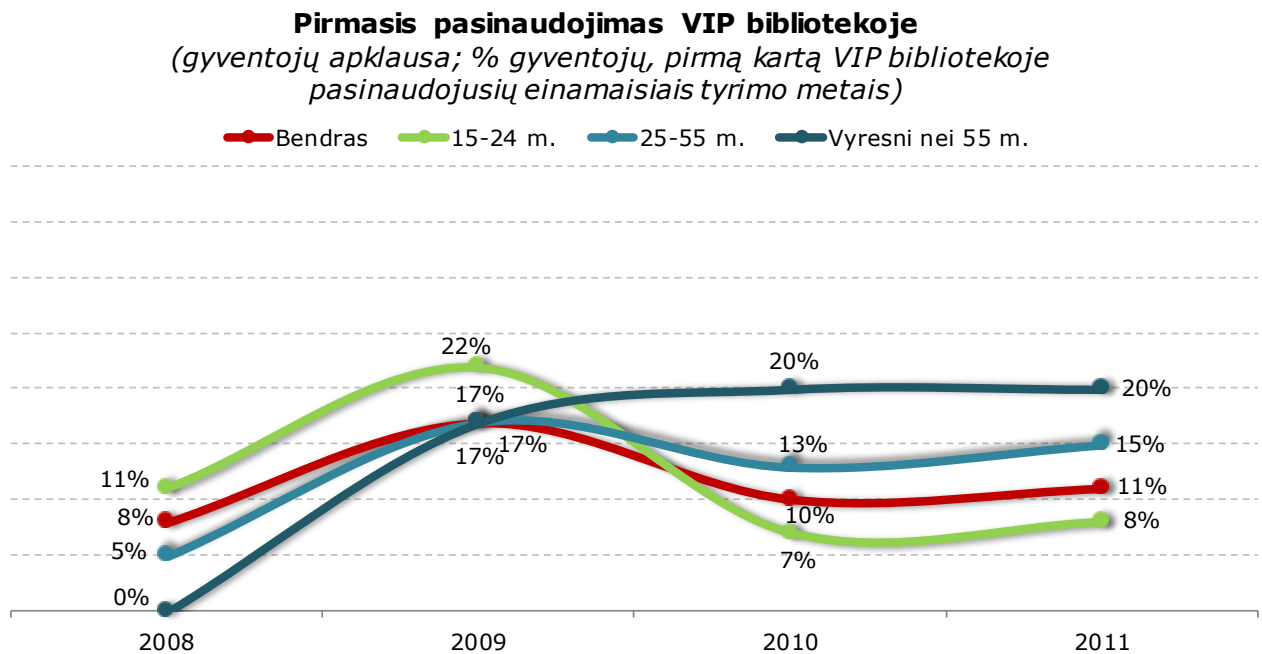
15 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1E. VIP vartotojų skaičius							
Instrumentas: <i>Gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: Gyventojų, kurie pirmą kartą VIP bibliotekoje pasinaudojo konkrečiais metais, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	8%	➡	17%	➡	10%	➡	11%
Miestas	8%	➡	21% ⬆	➡	9%	➡	8% ⬇
Kaimas	7%	➡	10% ⬇	➡	12%	➡	17% ⬆
	2008		➔		2011		
Bendras	8%		➡		11%		+3%
Miestas	8%		➡		8% ⬇		+0%
Kaimas	7%		➡		17% ⬆		+10%

Didžiausio jaunimo susidomėjimo vieša interneto prieiga bibliotekos sulaukė antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.): šiais metais penktadalį (22%) visų prieiga bibliotekose besinaudojančių jauno amžiaus vartotojų sudarė vartotojai, prieiga pradėjusieji naudotis einamaisiais metais. Kitais Projekto įgyvendinimo metais tiek daug naujų jauno amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų pritraukti nebepavyko.

Įdomi situacija stebima ir analizuojant tai, kuriais metais į bibliotekas naudotis vieša interneto prieiga pavyko pritraukti daugiausiai vyresnio ir pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais naujų vyresnio amžiaus vartotojų į bibliotekas iš esmės nepavyko pritraukti, tai paskutiniaisiais dviem metais (2010-2011 m.) kas penktas prieiga bibliotekose besinaudojantis vyresnio amžiaus vartotojas buvo „naujas“ vartotojas, t.y. pradėjęs šia paslauga naudotis einamaisiais metais.

14 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

16 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

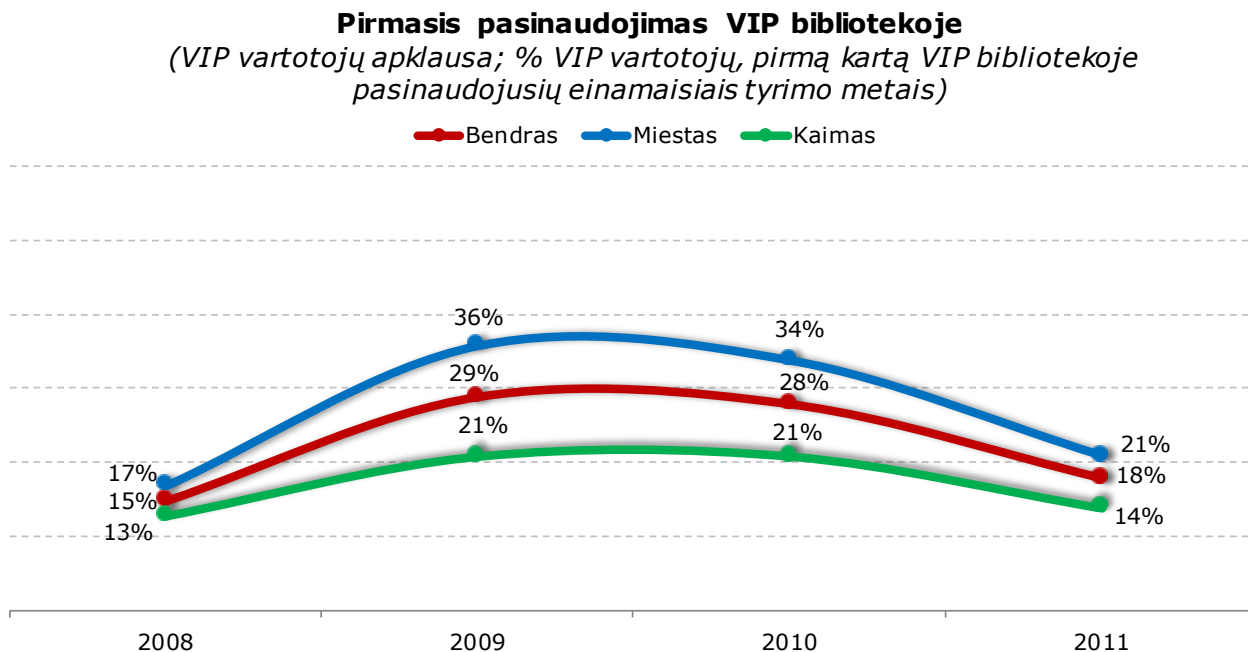
Priežiūros rodiklis: 1E. VIP vartotojų skaičius							
Instrumentas: <i>Gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: Gyventojų, kurie pirmą kartą VIP bibliotekoje pasinaudojo konkrečiais metais, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	8%	➡	17%	➡	10%	➡	11%
15-24 m.	11%➡	➡	22%	➡	7%➡	➡	8%➡
25-55 m.	5%	➡	17%	➡	13%	➡	15%
55+ m.	0%➡	➡	17%	➡	20%➡	➡	20%➡
	2008		➔		2011		
Bendras	8%		➡		11%		+3%
15-24 m.	11%➡		➡		8%➡		-3%
25-55 m.	5%		➡		15%		+10%
55+ m.	0%➡		➡		20%➡		+20%

Pirmasis pasinaudojimas vieša interneto prieiga bibliotekoje (viešos interneto prieigos vartotojai)

Analogiškai informacija apie tai, kiek viešosioms bibliotekoms einamaisiais metais pavyko pritraukti naujų viešos interneto prieigos vartotojų, buvo renkama ir viešos interneto prieigos vartotojų tyrimų metu.

2009-2010 metais naujų vartotojų dalis tarp visų besinaudojančiųjų vieša interneto prieiga bibliotekose (pradėjusių paslauga naudotis einamaisiais metais) buvo didžiausia: 2009 metais nauji vartotojai sudarė 36% visų vartotojų, 2010 metais – 34% visų vartotojų. Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) tarp visų besinaudojančiųjų vieša interneto prieiga bibliotekose nauji vartotojai sudarė penktadalį (21%) vartotojų. Naujų vartotojų dalies dinamika tarp visų besinaudojančiųjų šia paslauga miesto ir kaimo bibliotekose yra labai panaši (naujų vartotojų pritraukimo skirtumo miesto ir kaimo bibliotekose nestebima). Tačiau pastebima, kad naujų viešos interneto prieigos vartotojų rotacija yra kiek aktyvesnė miestų bibliotekose, t.y. 2009-2011 metais nauji vartotojai miestų bibliotekose sudarė didesnę dalį visų viešos interneto prieigos vartotojų nei kaimų bibliotekose (kur besinaudojančiųjų prieiga ratas yra pastovesnis).

15 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

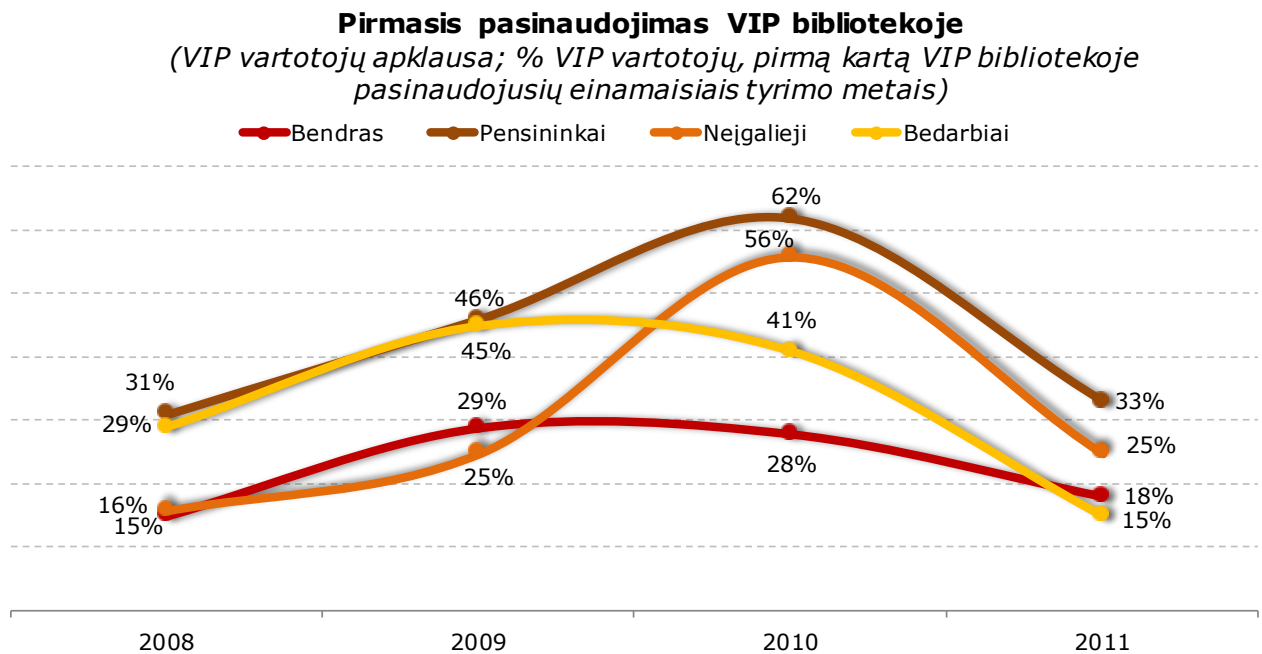
17 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1E. VIP vartotojų skaičius							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie pirmą kartą VIP bibliotekoje pasinaudojo konkrečiais metais, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	15%	➡	29%	➡	28%	➡	18%
Miestas	17%	➡	36% ⬆	➡	34% ⬆	➡	21% ⬆
Kaimas	13%	➡	21% ⬇	➡	21% ⬇	➡	14% ⬇
	2008		➔		2011		
Bendras	15%		➡		18%		+3%
Miestas	17%		➡		21% ⬆		+4%
Kaimas	13%		➡		14% ⬇		+1%

Analizuojant tai, kuriais metais pirmą kartą vieša interneto prieiga bibliotekose pasinaudojo socialinei atskirčiai priskiriami vartotojai, pastebima, kad, lyginant su socialinės atskirties grupėms nepriskiriamais vartotojais, socialinei atskirčiai priskiriamų vartotojų rotacija yra didesnė: pavyzdžiui, jei 2010 metais iš visų viešos interneto prieigos vartotojų naujų vartotojų dalis buvo 28%, tai tarp tais pačiais metais prieiga besinaudojusių pensininkų nauji vartotojai-pensininkai sudarė 62%.

Didžiausia rotacija, t.y. naujų vartotojų kaita, visais Projekto įgyvendinimo metais labiausiai būdinga buvo pensininkams. Daugiausiai naujų viešos interneto prieigos vartotojų pensininkų bibliotekoms buvo pavykę pritraukti trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2010 m.). Neįgalųjų, besinaudojančių vieša interneto prieiga bibliotekose, rotacija yra mažesnė nei pensininkų, tačiau taip pat pastebima, kad daugiausiai šiai socialinei atskirčiai priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų į bibliotekas taip pat buvo pavykę pritraukti trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2010 m.). Bedarbių susidomėjimo vieša interneto prieiga dinamika labiau atitinka socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų vartotojų pirmo pasinaudojimo vieša interneto prieiga dinamikai: didžiausia naujų viešos interneto prieigos vartotojų-bedarbių dalis tarp visų vieša interneto prieiga einamaisiais metais besinaudojančių bedarbių buvo 2009-2010 metais (atitinkamai 46% ir 41%).

16 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

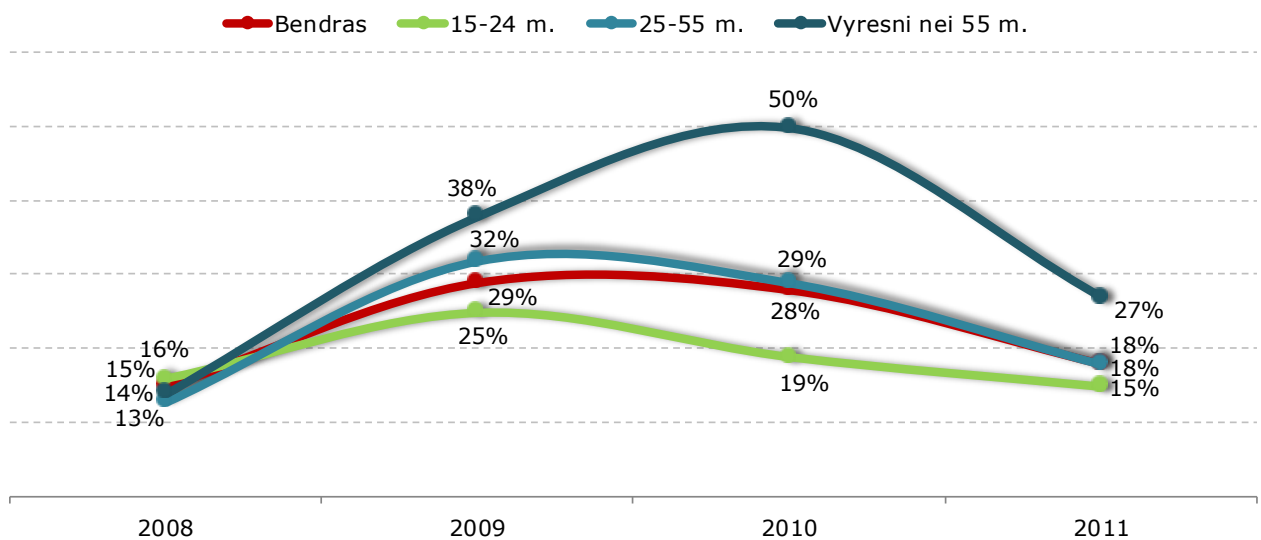
18 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1E. VIP vartotojų skaičius							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie pirmą kartą VIP bibliotekoje pasinaudojo konkrečiais metais, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	15%	➡	29%	➡	28%	➡	18%
Pensininkai	31% ⬆	➡	46% ⬆	➡	62% ⬆	➡	33% ⬆
Neįgalieji	16% ⬆	➡	25% ⬆	➡	56%	➡	25%
Bedarbiai	29%	➡	45% ⬆	➡	41% ⬆	➡	15% ⬆
	2008		➔		2011		
Bendras	15%		➡		18%		+3%
Pensininkai	31% ⬆		➡		33% ⬆		+2%
Neįgalieji	16% ⬆		➡		9%		-7%
Bedarbiai	29%		➡		15% ⬆		-14%

Vyresnio ir pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų pirmo pasinaudojimo prieiga bibliotekose einamaisiais metais dalies dinamika atspindi aukščiau aprašytą pensininkų „pirmo pasinaudojimo“ vieša interneto prieiga bibliotekose dinamiką. Prieiga besinaudojančio jaunimo, einamaisiais metais pirmą kartą pasinaudojusia šia paslauga, dinamika atitinka visų viešos interneto prieigos vartotojų dinamiką, tik, pastebima, kad naujų viešos interneto prieigos vartotojų-jaunimo dalis tarp viso prieiga besinaudojančio jaunimo yra mažiausia, t.y. jauno amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų rotacija bibliotekose yra mažesnė nei vidutiniškai visų vartotojų.

17 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje
(VIP vartotojų apklausa; % VIP vartotojų, pirmą kartą VIP bibliotekoje pasinaudojusių einamaisiais tyrimo metais)

19 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1E. VIP vartotojų skaičius							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie pirmą kartą VIP bibliotekoje pasinaudojo konkrečiais metais, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	15%	➡	29%	➡	28%	➡	18%
15-24 m.	16%	➡	25%⬇	➡	19%⬇	➡	15%⬇
25-55 m.	13%	➡	32%	➡	29%	➡	18%
55+ m.	14%	➡	38%⬆	➡	50%⬆	➡	27%⬆
	2008			➔	2011		
Bendras	15%			➡	18% +3%		
15-24 m.	16%			➡	15%⬇ -1%		
25-55 m.	13%			➡	18% +5%		
55+ m.	14%			➡	27%⬆ +13%		

4.2.6. 1F. 1000-čiai gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius

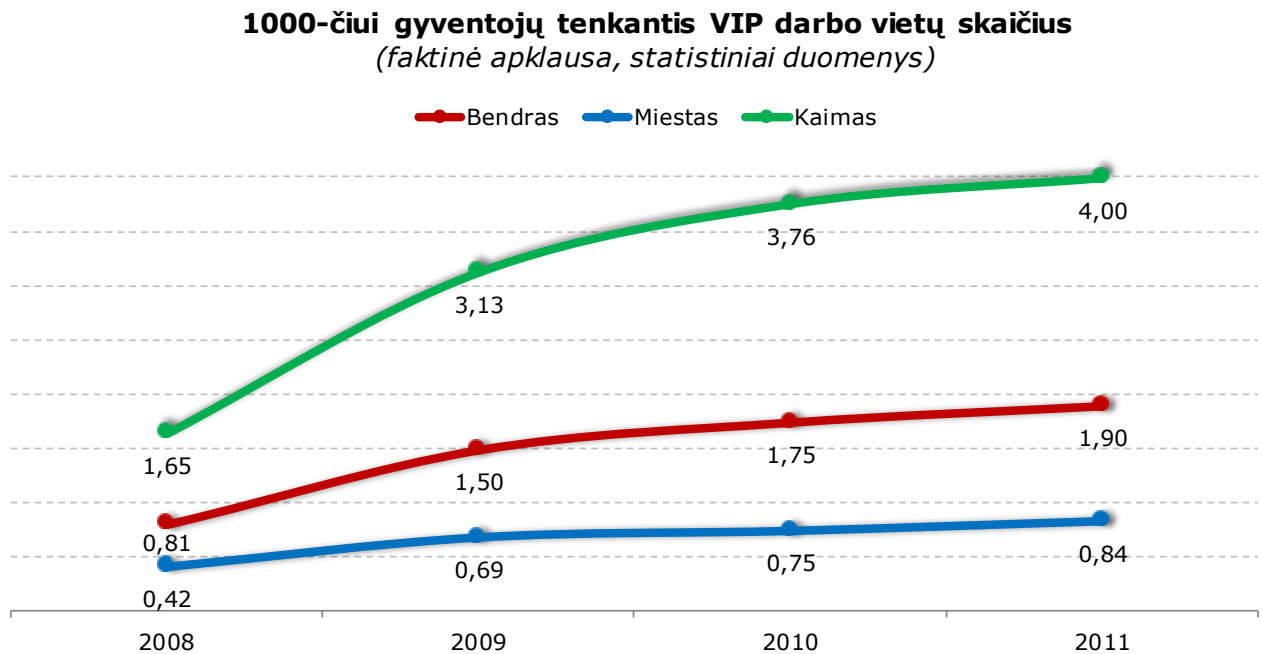
Siekiamo priežiūros rodiklio reikšmė: 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius auga.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius [paaugo](#).

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

1000-čiui šalies gyventojų tenkantis viešos interneto prieigos skaičius visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu tolygiai didėjo: jei 2008 metais 1000-čiui šalies gyventojų teko 0,81 viešos interneto prieigos darbo vietos, tai 2011 metais 1000-čiui šalies gyventojų teko 1,9 viešos interneto prieigos darbo vietos. Ypač didelis viešos interneto prieigos vietų „tankis“, tenkantis 1000-čiui gyventojų, stebimas kaimo vietovėse. Čia 1000-čiui gyventojų tenkantis viešos interneto prieigos skaičius išaugo nuo 1,65 viešos interneto vietos 2008 metais iki 4 viešos interneto prieigos vietų 2011 metais. 2011 metais mieste, palyginimui, 1000-čiui gyventojų teko tik 0,84 viešos interneto prieigos darbo vietų.

18 pav. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius (faktinė apklausa)

20 lent. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1F. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP vietų skaičius ²²							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa, statistiniai duomenys</i>							
Reikšmė: 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP vietų skaičius (vnt.)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	0,81	→	1,50	→	1,75	→	1,90
Miestas	0,42↓	→	0,69↓	→	0,75↓	→	0,84↓
Kaimas	1,65↑	→	3,13↑	→	3,76↑	→	4,00↑
	2008			→	2011		
Bendras	0,81			→	1,90		
Miestas	0,42↓			→	0,84↓		
Kaimas	1,65↑			→	4,00↑		
Pasekmė (2008-2011): 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP vietų skaičius išaugo ²³							

4.2.7. 1G. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius auga.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius išaugo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Galimybės viešosiose bibliotekose naudotis nemokamu bevieliu interneto ryšiu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu buvo reikšmingai pagerintos: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais šią galimybę savo lankytojams galėjo pasiūlyti tik 12% Projekte dalyvaujančių bibliotekų, tai paskutiniaisiais (2011 m.)

²² 1000-čiui gyventojų tenkantis viešos interneto prieigos darbo vietų skaičius skaičiuotas remiantis Statistikos departamento pateikiamais duomenimis apie gyventojų skaičių šalyje/mieste/kaime atitinkamais metais.

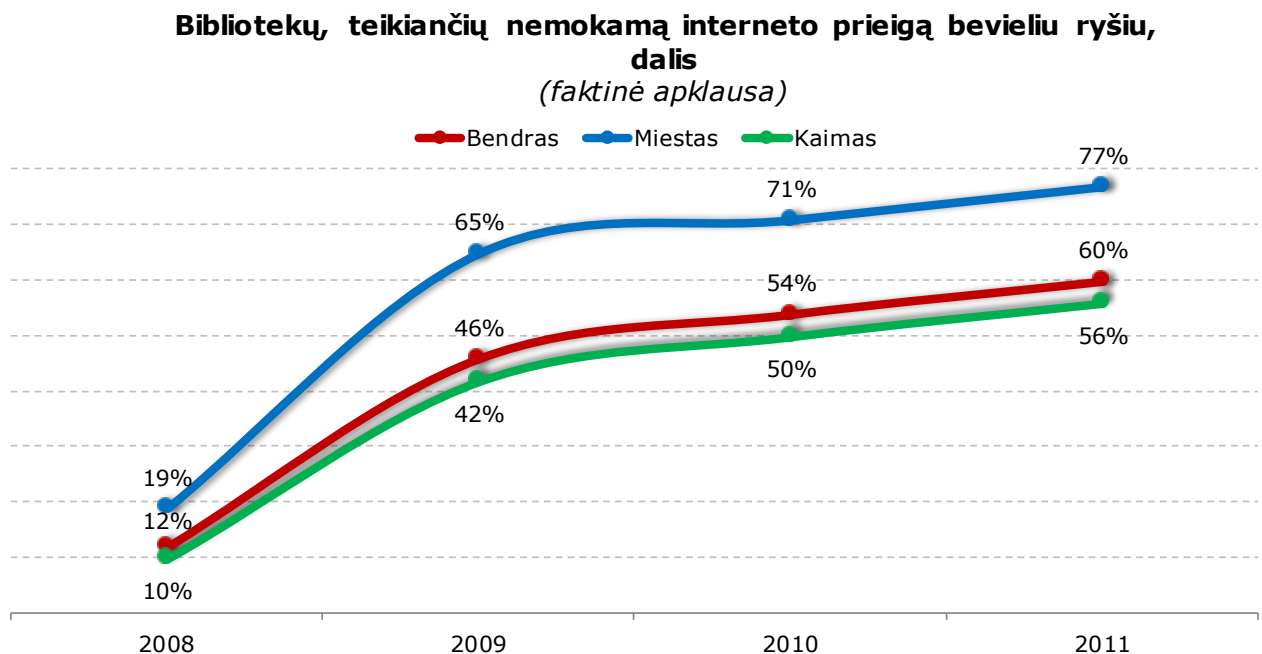
²³ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

Projekto įgyvendinimo metais nemoku bevieliu internetu ryšiu jau buvo galima naudotis 60% Projekte dalyvaujančių bibliotekų.

Nemokamą bevielio interneto ryšio prieigą turi ir visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu turėjo didesnę dalis miesto bibliotekų. Tačiau, apskritai vertinant šios paslaugos diegimo dinamiką miesto ir kaimo bibliotekose visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, pastebima, kad bevielio interneto ryšio diegimas tolygiai ir nuosekliai visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu vyko tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose. Labiausiai galimybės viešosiose bibliotekose lankytojams naudotis bevielio interneto ryšiu buvo praplėstos antraisiais (2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais: bibliotekų, turinčių tokią galimybę, dalis paaugo nuo 12% 2008 metais iki 46% 2009 metais. 2010-2011 metais bevielio interneto ryšio diegimas bibliotekose vyko gerokai mažesniais tempais.

Paskutiniiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) nemokamu bevieliu interneto ryšiu buvo galima naudotis 77% miesto bibliotekų ir 56% kaimo bibliotekų.

19 pav. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, dalis (faktinė apklausa)

21 lent. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, dalis (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 1G. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: dalis bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	12%	➡	46%	➡	54%	➡	60%
Miestas	19%	➡	65% ⬆	➡	71% ⬆	➡	77% ⬆
Kaimas	10%	➡	42% ⬇	➡	50% ⬇	➡	56% ⬇
	2008		➔				2011
Bendras	12%		➡		60%		+48%
Miestas	19%		➡		77% ⬆		+58%
Kaimas	10%		➡		56% ⬇		+46%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius išaugo							

4.3. 2. Bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT

4.3.1. 2A. Bibliotekų darbuotojų IT naudojimo įgūdžiai

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: pagerėję bibliotekų darbuotojų IT naudojimo įgūdžiai.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekų darbuotojų IT įgūdžiai pagerėjo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Informacija apie bibliotekininkų naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžių vertinimą Projekto poveikio vertinimo tyrimuose buvo renkama dviejuose tyrimuose: (1) apie naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžius teiraujantis pačių bibliotekininkų ir (2) bibliotekininkų naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžius prašant įvertint jų vadovams.

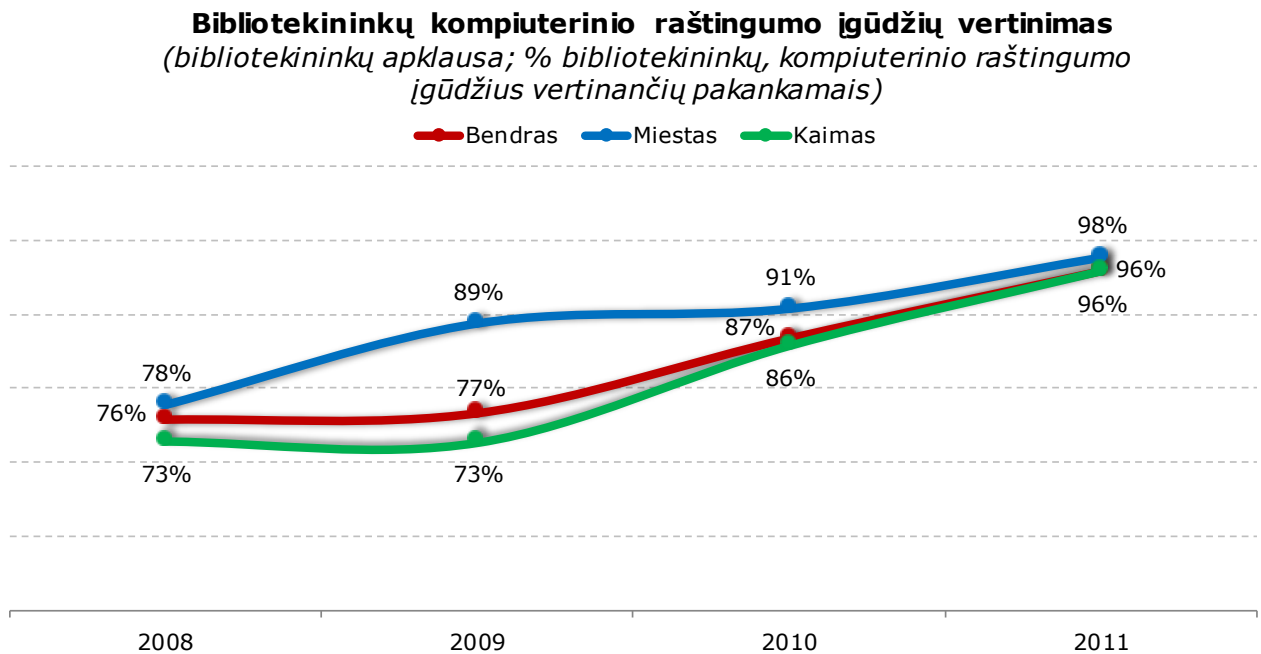
Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais dauguma (76%) bibliotekininkų savo kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertino kaip pakankamus. Antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.) bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas nekito, tačiau reikšminga šių įgūdžių pažanga, pačių bibliotekininkų vertinimu, fiksuojama 2010-2011 metais: 2010 metais pakankamus kompiuterinio raštingumo įgūdžius manė turintys 87% Projekte dalyvaujančių bibliotekininkų, 2011 metais – 96% bibliotekininkų.

Beveik visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu miesto ir kaimo bibliotekininkų bendrasis kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas iš esmės nesiskyrė. Išimtimi galima laikyti tik antruosius Projekto įgyvendinimo metus (2009 m.), kuomet, lyginant su pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.), miesto bibliotekininkai savo kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinimo reikšmingai geriau nei kaimo bibliotekininkai.

Šį vertinimo skirtumą iliustruoja ir kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenys: 2009 metų duomenimis, silpnesni kaimo bibliotekininkų IT naudojimo įgūdžiai buvo motyvuojami ribotomis kaimo bibliotekininkų galimybėmis tobulėti dėl per mažo kaimo bibliotekų darbuotojų skaičiaus: dažnu atveju vienas kaimo bibliotekoje dirbantis bibliotekininkas būdavo atsakingas už visų bibliotekos paslaugų teikimą, tad atitinkamai turėdavo mažiau galimybių savarankiškai tobulintis („*juk kaimo bibliotekose vienas darbuotojas dirba, tai viską suspėti jis nei gali, nei moka*“ – bibliotekų vadovai, 2009 m.). 2010 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis ribotas bibliotekininkų skaičius kaimo bibliotekose ir toliau trukdė kaimo bibliotekininkams skirti pakankamai laiko savarankiškam tobulėjimui, tačiau ribotos galimybės sulaukti operatyvios pagalbos esant probleminiams atvejams kartu paskatino kaimo bibliotekininkus savarankiškai ieškoti atsakymų ir tokiu būdu prisidėjo prie geresnių IT naudojimo įgūdžių formavimo („*žinoma bibliotekininkai tobulėjo, bet kaimuose kartais bibliotekininkas silpniau moka už lankytoją <...>, kaime vienai sunku, centre tai mes susibėgam, svarstom, o kaime viena bibliotekininkė bejėgė*“ – bibliotekininkai, 2009 m.). Atsižvelgiant į abiejų metų kokybinių tyrimų duomenis, galima teigti, kad kaimo bibliotekininkų įgūdžių gerėjimui įtakos turėjo ne realių darbo sąlygų pasikeitimas (kaimo bibliotekininkų skaičius vertinamas, kaip per mažas tiek 2009 metais, tiek 2010 metais), o besikeičiantis bibliotekininkų sąmoningumas dirbant su informacinėmis technologijomis bei Projekto organizuojami kompiuterinio raštingumo mokymai

Projektui baigiantis (2011 m.) beveik visi Projekte dalyvaujantys ir su vieša interneto prieiga dirbantys bibliotekininkai kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertino kaip pakankamus: pakankamais turimus kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertino 96% kaimo ir 98% miesto bibliotekininkų.

20 pav. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

22 lent. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2A. Bibliotekininkų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo vertinimas ²⁴ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	76%	➔	77%	➡	87%	➡	96%
Miestas	78%	➡	89% ⬆	➔	91%	➡	98%
Kaimas	73%	➔	73% ⬇	➡	86%	➡	96%
	2008			➔	2011		
Bendras	76%			➡	96% +20%		
Miestas	78%			➡	98% +20%		
Kaimas	73%			➡	96% +23%		
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo vertinimas pagerėjo							

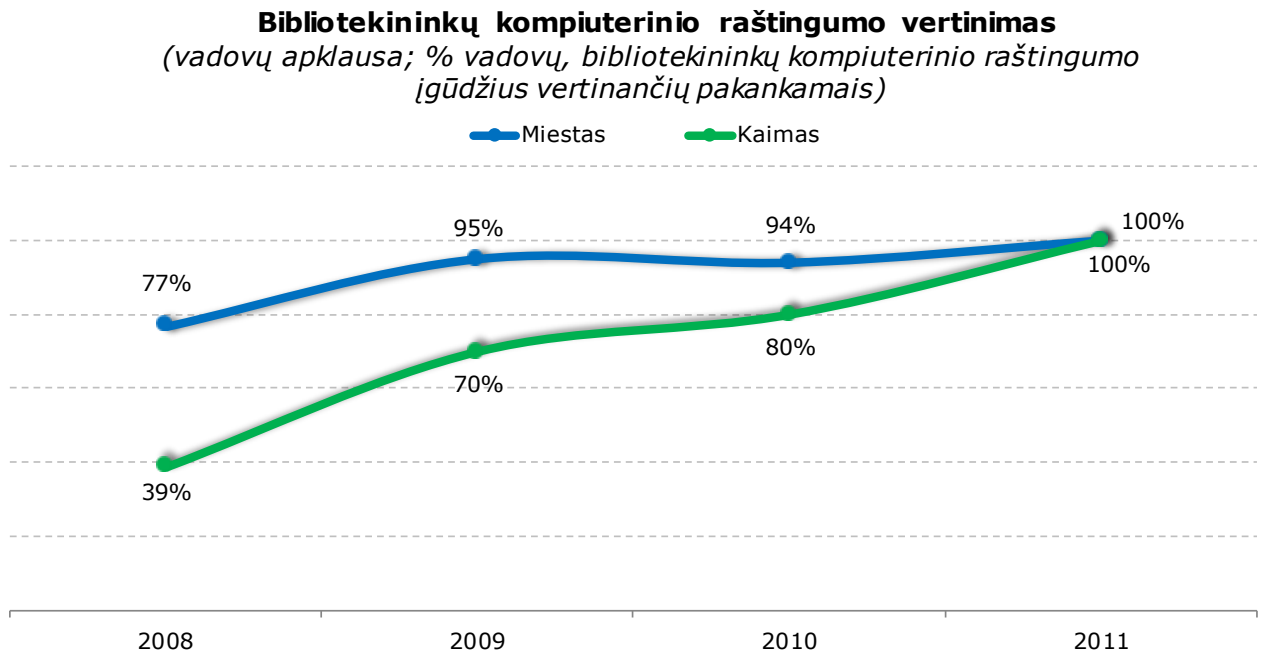
Įdomus bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimo aspektas atsiskleidžia analizuojant tai, kaip jų įgūdžius vertina bibliotekų vadovai (ypač tai, kaip vadovai vertina miesto ir kaimo bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžius).

Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) dauguma vadovų miesto bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžius buvo linkę vertinti kaip reikšmingai geresnius nei atitinkamus kaimo bibliotekininkų įgūdžius: tik 39% vadovų manė, kad kaimo bibliotekininkai turi pakankamus kompiuterinio raštingumo įgūdžius; pakankamai miesto bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžius, tuo tarpu, vertino beveik dvigubai daugiau (77%) bibliotekų vadovų.

Nors miesto bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžius geresniais nei kaimo bibliotekininkų įgūdžius vadovai vertino visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais visi vadovai visų bibliotekininkų (tiek miesto, tiek kaimo) kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertino kaip pakankamus. Didžiausia pažanga tobulinant bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžius, bibliotekų vadovų nuomone, vyko antraisiais (2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais. Ir, apibendrinant galima teigti, kad kaimo bibliotekininkų pažanga tobulinant gebėjimus naudotis kompiuteriu, vadovų nuomone, yra didesnė nei miesto bibliotekininkų.

²⁴ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

21 pav. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

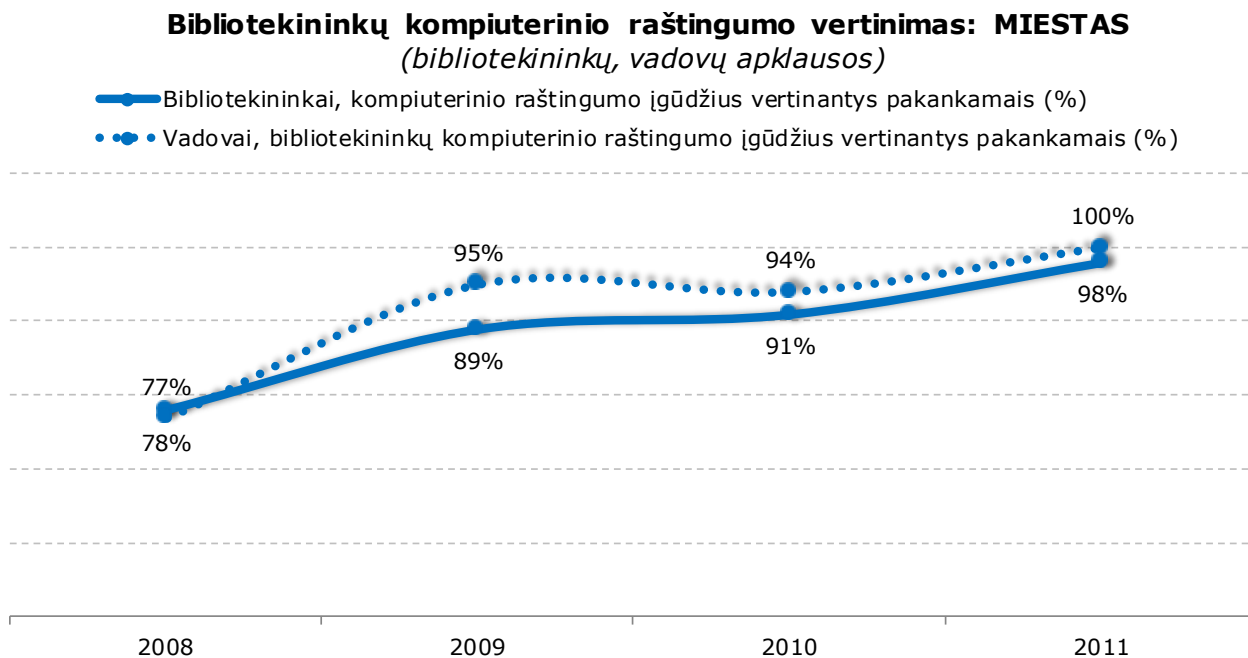
23 lent. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2A. Bibliotekininkų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT						
Instrumentas: vadovų apklausa						
Reikšmė: bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo vertinimas ²⁵ (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→
Miestas	77%↑	→	95%↑	→	94%↑	→
Kaimas	39%↓	→	70%↓	→	80%↓	→
	2008	→		→	2011	
Miestas	77%↑	→		→	100%	+23%
Kaimas	39%↓	→		→	100%	+61%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo vertinimas pagerėjo						

Lyginant pačių bibliotekininkų ir jų vadovų nuomonę apie bibliotekininkų gebėjimus naudotis kompiuteriais, pastebima, kad visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu miesto bibliotekininkų gebėjimų naudotis kompiuteriais savijvertinimas iš esmės sutapo su tuo, kaip šiuos jų įgūdžius vertina bibliotekų vadovai (išimtimi galima laikyti nebent antruosius Projekto įgyvendinimo metus (2009 m.), kuomet vadovai miesto bibliotekininkų gebėjimus naudotis kompiuteriais vertino kiek geriau nei patys miestų bibliotekininkai).

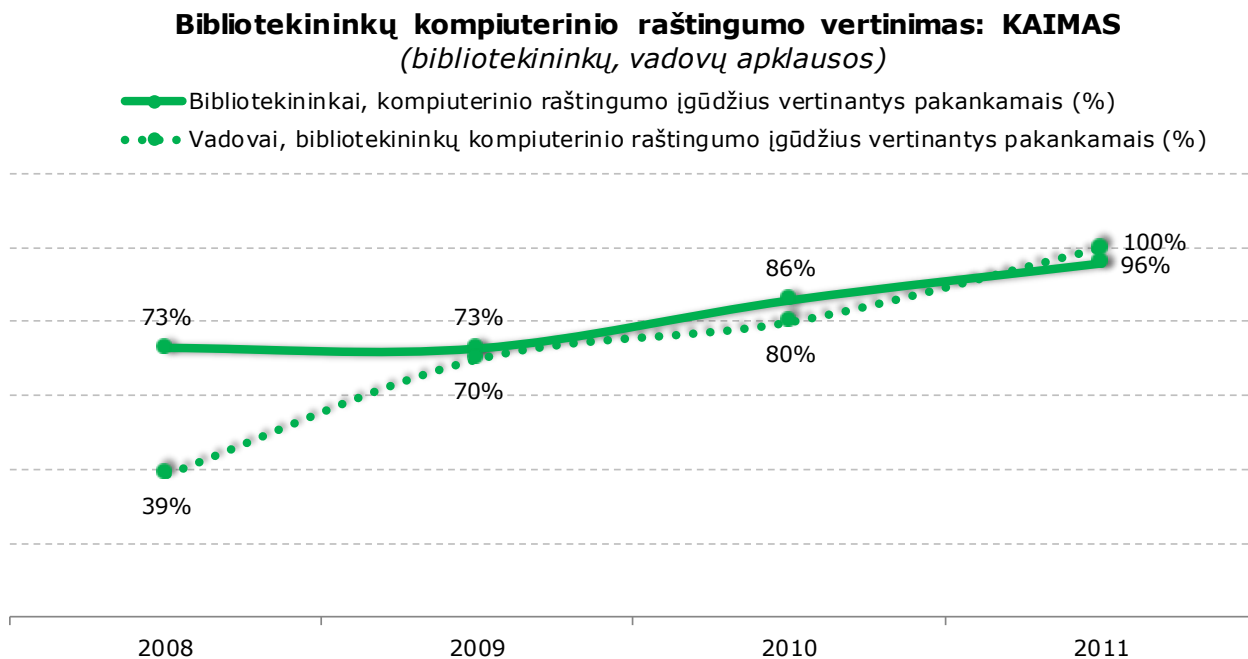
²⁵ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

22 pav. Miesto bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

Vertinant kaimo bibliotekininkų kompiuterinius įgūdžius, pačių kaimo bibliotekininkų ir vadovų atitinkamų įgūdžių vertinimas labiausiai išsiskiria pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.), kuomet kaimo bibliotekininkai savo gebėjimus naudotis kompiuteriais vertino panašiai gerai kaip ir miesto bibliotekininkai, o didesnė dalis bibliotekų vadovų, tuo tarpu, kaimo bibliotekininkų gebėjimus naudotis kompiuteriais vertino pakankamai skeptiškai, t.y. nepakankamai.

23 pav. Kaimo bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

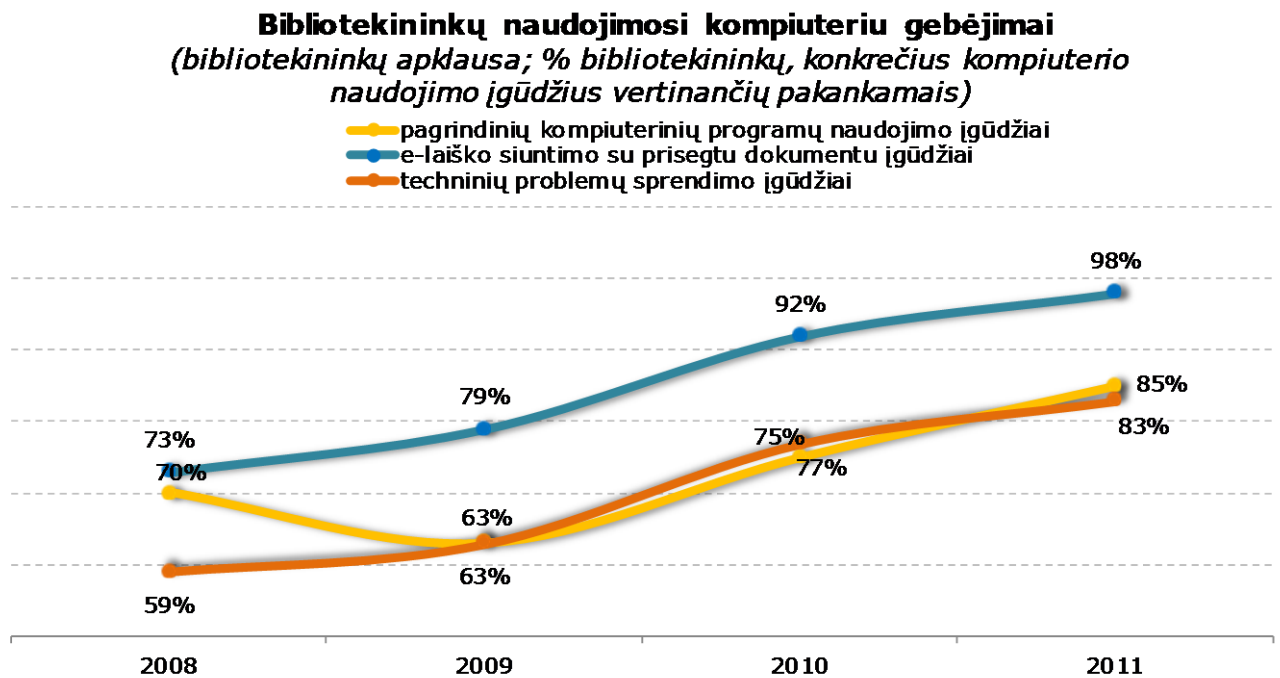

Detaliau vertinant pasiekimus naudojantis kompiuteriais, bibliotekininkams buvo pasiūlyta įvertinti gebėjimus (1) naudotis pagrindinėmis kompiuterinėmis programomis, (2) siųsti elektroninius laiškus su prisegtais dokumentais bei (3) spręsti elementarias technines problemas. Apibendrinant visų šių detalizuotų naudojimosi kompiuteriais įgūdžių vertinimą, pastebima, kad visus gebėjimus naudotis kompiuteriais miesto bibliotekininkai vertina geriau nei kaimo bibliotekininkai.

Lyginant šių įgūdžių vertinimą, pastebima, kad paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais absoliuti dauguma bibliotekininkų (2011 m. 98%) kaip pakankamus įvertino elektroninio laiško siuntimo su prisegtu dokumentu įgūdžius. Šiek tiek mažesnė dalis bibliotekininkų pasižymėjo pagrindiniais kompiuterinių

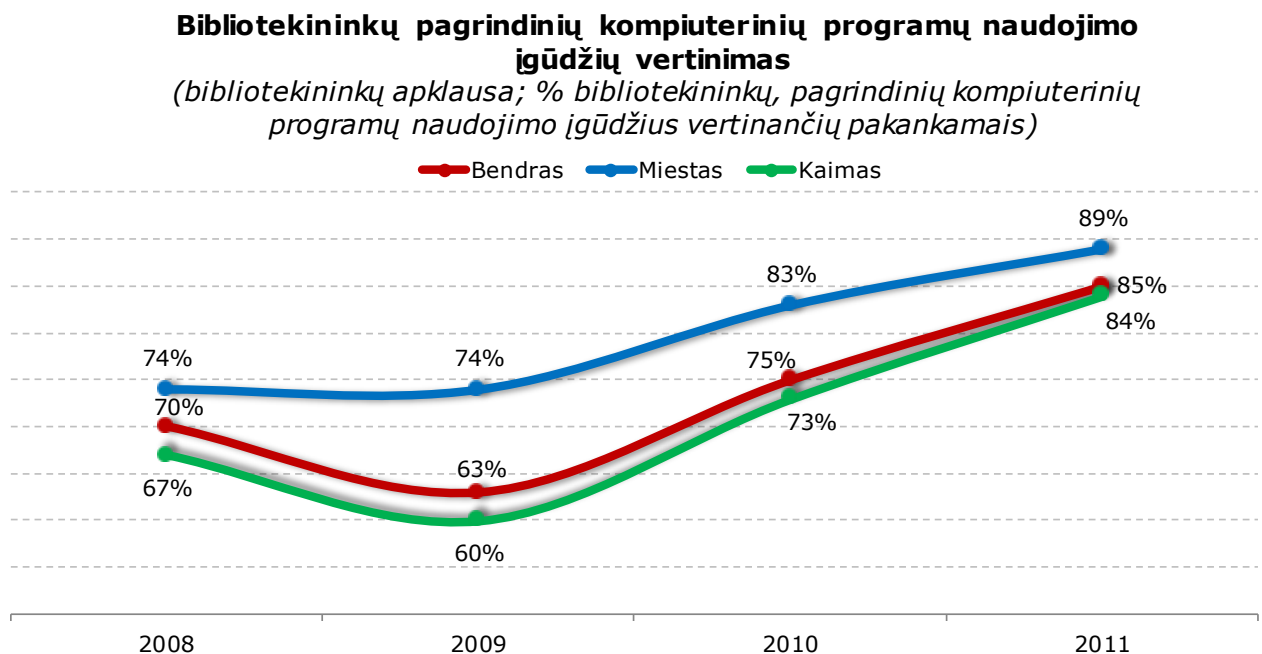
programų naudojimo (2011 m. 85%) bei techninių problemų sprendimo įgūdžiais (2011 m. 83%). Visi minėti įgūdžiai tolygiai augo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, išskyrus pagrindinių kompiuterinių programų naudojimo įgūdžius, kurie 2009 m. buvo vertinami kiek prasčiau (2008 m. 70% → 2009 m. 63%).

24 pav. Bibliotekininkų naudojimosi kompiuteriu gebėjimai (bibliotekininkų apklausa)

Projekto įgyvendinimo pradžioje pakankamus naudojimosi pagrindinėmis kompiuterinėmis programomis įgūdžius manė turintys 67% kaimo ir 74% miesto bibliotekininkų. Antraisiais Projekto įgyvendinimo metais miesto bibliotekininkų šio gebėjimo vertinimas nekito, o kaimo bibliotekininkai, matyt, objektyviau įvertinę savo galimybes, gebėjimus naudotis pagrindinėmis kompiuterinėmis programomis pradėjo vertinti kiek prasčiau (60%). Trečiaisiais ir paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais (2010-2011 m.) bibliotekininkų naudojimosi kompiuterinėmis programomis įgūdžių vertinimas kilo tiek mieste, tiek kaime ir 2011 metų pabaigoje pakankamai naudojimosi kompiuterinėmis programomis įgūdžius vertina 84% kaimo ir 89% miesto bibliotekininkų.

25 pav. Bibliotekininkų pagrindinių kompiuterinių programų naudojimo įgūdžių vertinimas bibliotekininkų apklausa)

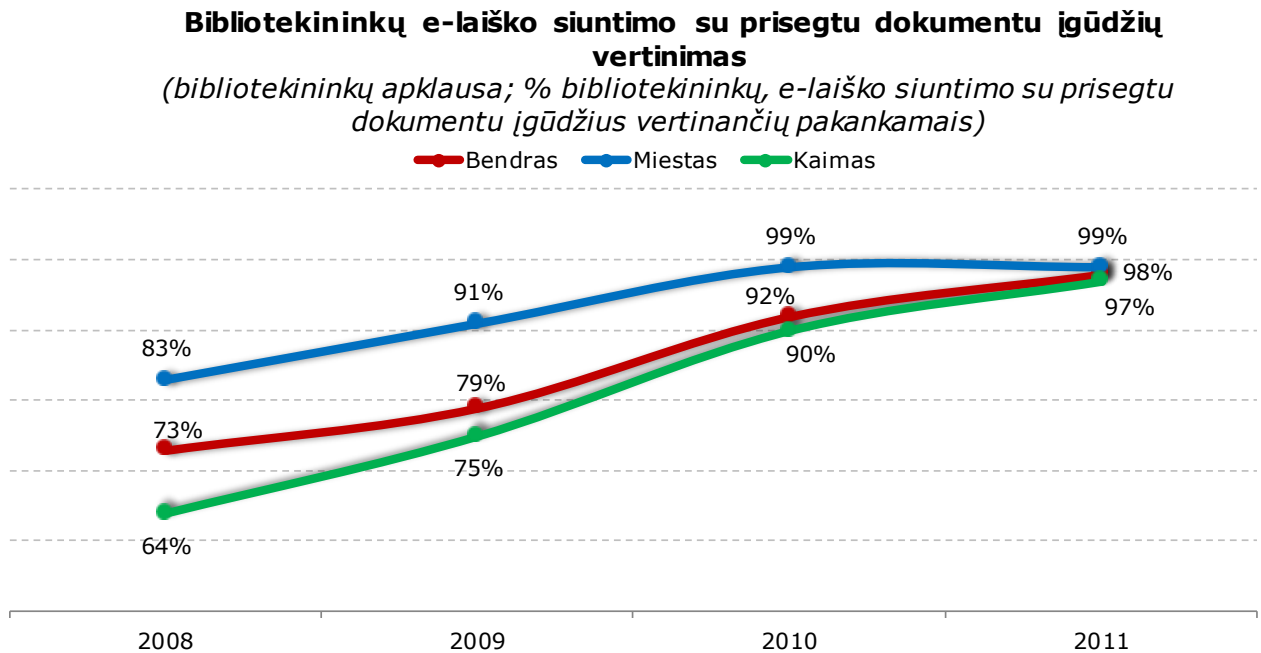
24 lent. Bibliotekininkų pagrindinių kompiuterinių programų naudojimo įgūdžių vertinimas bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2A. Bibliotekininkų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: pagrindinių kompiuterinių programų naudojimo įgūdžių vertinimas ²⁶ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	70%	➔	63%	➔	75%	➔	85%
Miestas	74%	➔	74% ⬆	➔	83% ⬆	➔	89%
Kaimas	67%	➔	60% ⬇	➔	73% ⬇	➔	84%
	2008		➔		2011		
Bendras	70%		➔		85%		+15%
Miestas	74%		➔		89%		+15%
Kaimas	67%		➔		84%		+17%
Pasekmė (2008-2011): kompiuterinių programų naudojimo įgūdžių vertinimas pagerėjo							

Gebėjimus siųsti elektroninius laiškus su prisegtu dokumentu pakankamai vertina didesnė dalis bibliotekos darbuotojų nei gebėjimus naudotis pagrindinėmis kompiuterinėmis programomis. Kaip ir buvo minėta, beveik visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu miesto bibliotekininkai gebėjimus siųsti elektroninius laiškus su prisegtu dokumentu vertino geriau nei kaimo bibliotekininkai. Tik paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) miesto ir kaimo bibliotekininkų dalis, šį gebėjimą vertinančių kaip pakankamą, susilygino: pakankamus gebėjimus siųsti elektroninius laiškus su prisegtu dokumentu mano turintys beveik visi tiek miesto (99%), tiek kaimo (97%) bibliotekininkai. Apskritai vertinant bibliotekininkų pažangą ugdant šį gebėjimą visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, pastebima, kad kaimo bibliotekininkų pažanga yra didesnė nei miesto bibliotekininkų (turėjusių geresnius pradinis gebėjimus Projekto įgyvendinimo pradžioje).

²⁶ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

26 pav. Bibliotekininkų e-laiško siuntimo su prisegtu dokumentu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

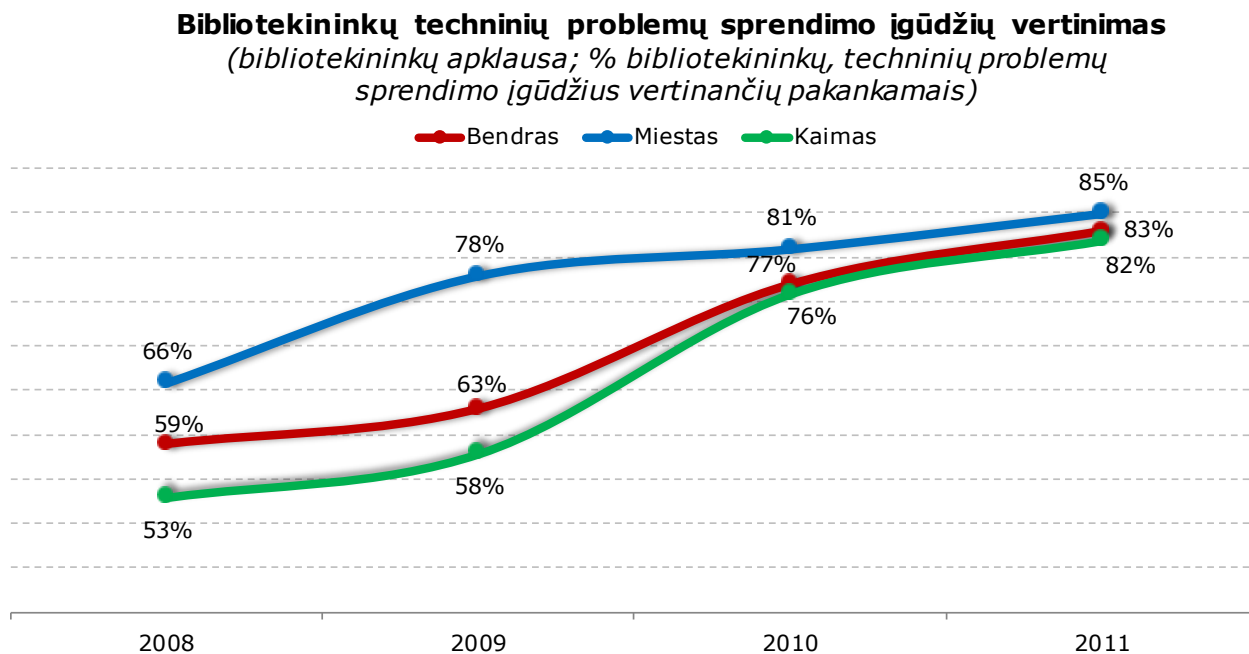
25 lent. Bibliotekininkų e-laiško siuntimo su prisegtu dokumentu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2A. Bibliotekininkų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: e-laiško siuntimo su prisegtu dokumentu įgūdžių vertinimas ²⁷ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	73%	→	79%	→	92%	→	98%
Miestas	83%↑	→	91%↑	→	99%↑	→	99%
Kaimas	64%↓	→	75%↓	→	90%↓	→	97%
	2008			→	2011		
Bendras	73%			→	98%		
Miestas	83%↑			→	99%		
Kaimas	64%↓			→	97%		
Pasekmė (2008-2011): e-laiško siuntimo su prisegtu dokumentu įgūdžių vertinimas pagerėjo							

Labai panašios ir bibliotekininkų gebėjimų spręsti technines problemas vertinimo tendencijos. Daugiau miesto bibliotekininkų šį gebėjimą pirmą ir antrą (2008-2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais vertino kaip pakankamą; ypač didelis miesto ir kaimo bibliotekininkų šio gebėjimo vertinimo atotrūkis stebimas antraisiais (2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais, kuomet gerokai didesnė miesto bibliotekininkų dalis, per pirmuosius Projekto įgyvendinimo metus padariusi reikšmingą pažangą, gebėjimus spręsti nesudėtingas technines problemas ėmė vertinti kaip pakankamus. Paskutiniaisiais dvejais (2010-2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais miesto ir kaimo bibliotekininkų gebėjimų vertinimas beveik susilygino, ir Projekto įgyvendinimo pabaigoje pakankamus gebėjimus spręsti nesudėtingas technines problemas manė turintys 82% kaimo ir 85% miesto bibliotekininkų.

²⁷ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

27 pav. Bibliotekininkų techninių problemų sprendimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

26 lent. Bibliotekininkų techninių problemų sprendimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2A. Bibliotekininkų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: techninių problemų sprendimo įgūdžių vertinimas ²⁸ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	59%	→	63%	→	77%	→	83%
Miestas	66%↑	→	78%↑	→	81%	→	85%
Kaimas	53%↓	→	58%↓	→	76%	→	82%
	2008			→	2011		
Bendras	59%			→	83%		
Miestas	66%↑			→	85%		
Kaimas	53%↓			→	82%		
Pasekmė (2008-2011): techninių problemų sprendimo įgūdžių vertinimas pagerėjo							

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008²⁹-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Lyginant 2008-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenis, pastebima, kad ryškus pokytis įvykęs Projekto eigoje – pasikeitusi informacinių technologijų, kaip darbo priemonės, samprata. Jei 2008 metais kokybinis tyrimas su bibliotekų darbuotojais atskleidė, kad bibliotekininkai prisibijo informacinių technologijų, nedrįsta jomis naudotis ir informacines technologijas labiau sieja su paslauga, nei su darbo priemone, tai Projekto eigoje ši samprata keitėsi ir 2011 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis informacinės technologijos suvokiamos kaip neatsiejama bibliotekininkų darbo priemonė („mes kitaip negalime, mes viską su jom darom“, „jei nebebūtų informacinių technologijų viskas sustotų mūsų darbe“, „būna, vasarą per perkūniją dingsta elektra, tai nebegalim nieko dirbt, nebeturim, ką veikt. Mes ir knygas išduodam su kompiuteriu. – bibliotekininkai, 2011 m.).

²⁸ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

²⁹ Kadangi atskiri Projekto poveikio vertinimo tyrimai buvo organizuojami etapais, o atskiras etapas apimdavo dviejų kalendorinių metų laikotarpį, tyrimo ataskaitoje, kalbant apie 2008-2009 m. vykusį tyrimą, bus daroma nuoroda į 2008 m. tyrimą, atitinkamai: 2009-2010 m. – į 2009 metų tyrimą; 2010-2011 m. – į 2010 metų tyrimą; 2011-2012 m. – į 2011 m. tyrimą.

Bibliotekininkų informacinių technologijų naudojimo įgūdžių vertinimas, 2008-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis, išliko nuoseklus viso Projekto metu: šiuos bibliotekininkų įgūdžius tiek kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais, tiek VIP vartotojais tikslinės grupės vertino kaip gerėjančius, stiprėjančius. Taip pat pastebimas pokytis: jeigu Projekto pradžioje (2008 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis) šių įgūdžių gerėjimas buvo siejamas su paties bibliotekininko iniciatyva ir savarankišku mokymusi („*aš dirbu kaimo filiale, visos programos mums neprieinamos, mes dirbdami tobulėjame, patys mokomės, dirbdami su kuo susiduriame*“ – bibliotekininkai, 2008 m.), tai Projekto įgyvendinimo eigoje (2009-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis) kaip pagrindinis bibliotekininkų gebėjimų augimą apsprendžiantis veiksnys nurodomi Projekto organizuojami kompiuterinio raštingumo mokymai („*taip, keitėsi [IT naudojimo įgūdžiai], gerėjo, vyko mokymai, patys intensyviausi mokymai buvo*“, „*patobulėjo visose: word, excel, pasikartojimas toks buvo...*“ – vadovai, 2011 m.)

Tuo tarpu visų³⁰ viešos interneto prieigos vartotojų tikslinių grupių (TG) atstovų vertinimas kalbant apie bibliotekininkų informacinių technologijų naudojimo įgūdžius išliko pozityvus viso Projekto įgyvendinimo metu: Projekto įgyvendinimo eigoje šie bibliotekininkų įgūdžiai buvo matomi kaip stiprėjantys, o ryškesnis bibliotekininkų kompetencijos pagerėjimas pastebimas 2010 metais. Atsižvelgiant į tai, kad viso Projekto metu bibliotekininkų informacinių technologijų naudojimo gebėjimus visų VIP vartotojų TG atstovai vertino, kaip atitinkančius daugumos lankytojų poreikius, o VIP vartotojų gebėjimus šios TG taipogi vertino, kaip gerėjančius, galima teigti, kad bibliotekininkų gebėjimai naudotis informacinėmis technologijomis viso Projekto įgyvendinimo metu gerėjo, neatsiliko nuo bibliotekoje įdiegiamų naujovių bei išliko pakankami aptarnaujant daugumą bibliotekos lankytojų.

Projekto metu keitėsi bibliotekininkų motyvacija naudotis ir mokytis naudotis informacinėmis technologijomis skatinantys veiksniai: iš pasyvios motyvacijos ji tapo sąmoninga, aktyvia. Jei 2008-2009 metų tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis bibliotekininkų motyvacija buvo siejama su stresu netekti darbo, tai 2010-2011 metų tyrimų duomenimis nuosekliai augo bibliotekininkų vidinis noras tobulėti ir mokytis, kurį, anot tyrimo dalyvių, paskatino Projekto edukacinė veikla ir programos.

Atsižvelgiant į 2008-2011 metų tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenis, galima teigti, kad poreikis mokytis anglų kalbos išliko aktualus visu projekto „Bibliotekos pažangai“ įgyvendinimo metu, o, besikeičiant bibliotekų paslaugoms bei bibliotekininkų kompetencijoms ir funkcijoms, šis poreikis tik didėjo.

4.3.2. 2B. Bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: pagerėję bibliotekų darbuotojų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekų darbuotojų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai iš esmės nepakito.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

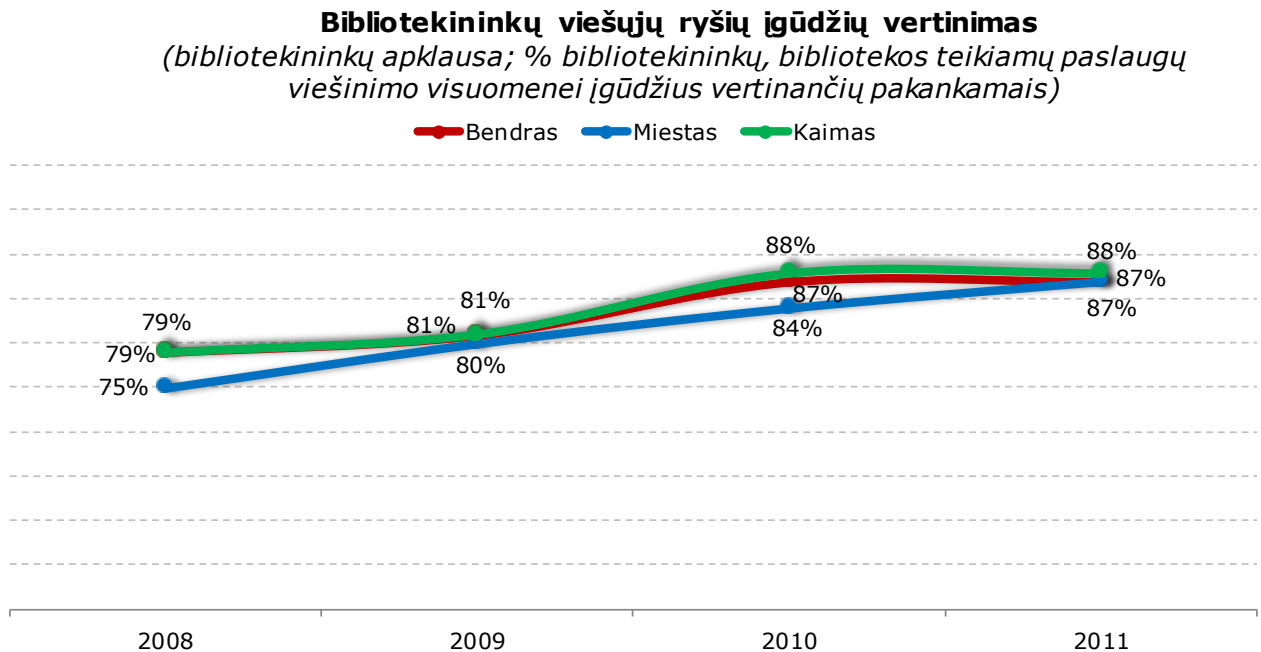
Bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo visuomenei įgūdžiai

Dauguma Projekte dalyvaujančių bibliotekininkų mano turintys pakankamus viešųjų ryšių įgūdžius. Tačiau, žvelgiant į šio įgūdžio pažangą visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, pastebima, kad turimus viešųjų ryšių įgūdžius pagerino tik nedidelė dalis bibliotekininkų: jei 2008 metais pakankamus viešųjų ryšių įgūdžius manė turintys 79% bibliotekininkų, tai 2011 metais tokių bibliotekininkų dalis išaugo tik iki 87%.

Miesto ir kaimo bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas nesiskyrė visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Todėl tiek miesto, tiek kaimo bibliotekininkų pažanga, vertinant viešųjų ryšių įgūdžių gerinimą, yra nedidelė: tik 12% daugiau miesto bibliotekininkų ir tik 9% kaimo bibliotekininkų šiuos įgūdžius ėmė vertinti kaip pakankamus. Didžiausias progresas analizuojant šio įgūdžio vertinimą pastebimas 2010 m. tarp kaimo bibliotekininkų (+7%), kuris paskutiniiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) išliko nepakitęs. Toks progreso „sulėtėjimas“ 2011 m. gali būti siejamas ir su kritiškesniu, realesniu bibliotekininkų savo viešinimo įgūdžių vertinimu, atsiradusiu po Projekto organizuotų viešinimo mokymų bibliotekininkams 2011 m.

³⁰ kalbama apie visas kokybinio tyrimo metu apklaustas VIP vartotojų tikslines grupes: senjorus, vaikus iš socialinės rizikos šeimų bei kurių tėvai išvykę dirbti į užsienį, bedarbius, kaimo gyventojus, neįgaliuosius.

28 pav. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

27 lent. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

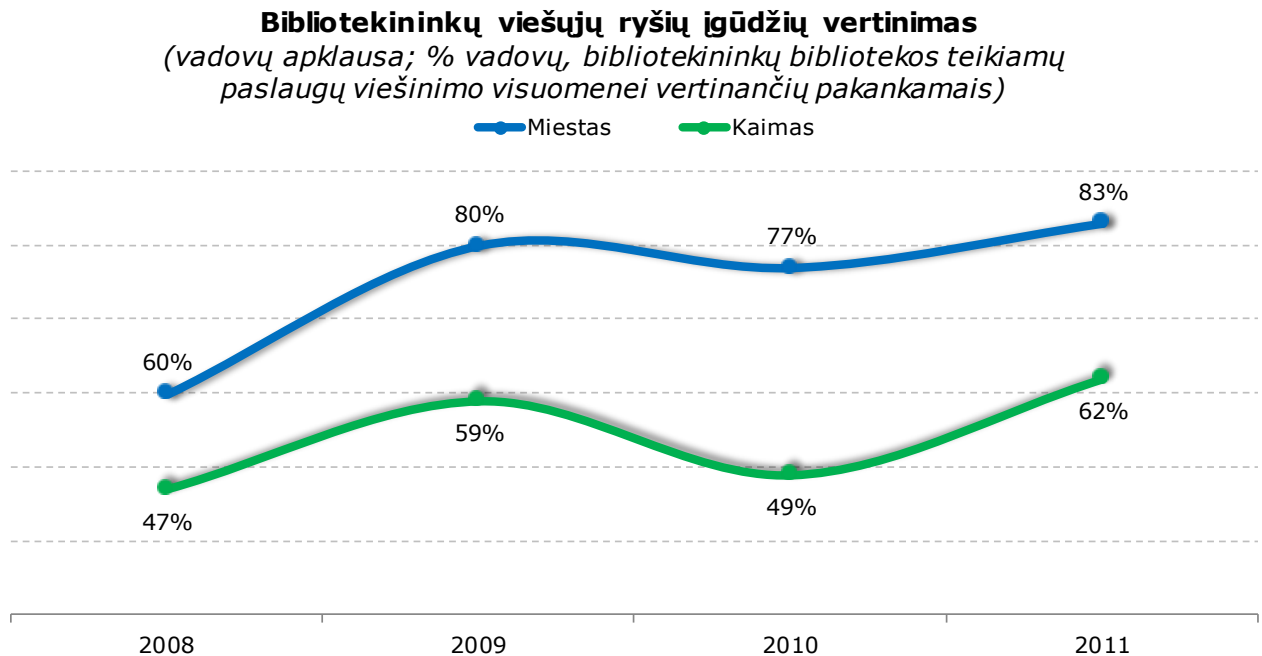
Priežiūros rodiklis: 2B. Bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai						
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>						
Reikšmė: bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo visuomenei įgūdžių vertinimas ³¹ (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→ 2011
Bendras	79%	→	81%	→	87%	→ 87%
Miestas	75%	→	80%	→	84%	→ 87%
Kaimas	79%	→	81%	→	88%	→ 88%
	2008	→		→	2011	
Bendras	79%	→		→	87%	+8%
Miestas	75%	→		→	87%	+12%
Kaimas	79%	→		→	88%	+9%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo visuomenei įgūdžių vertinimas pagerėjo						

Kaip ir vertinant gebėjimų naudotis informacinėmis technologijomis įgūdžius, vertinant bibliotekininkų viešųjų ryšių gebėjimus, šiuos gebėjimus buvo paprašyti įvertinti ir bibliotekų vadovai.

Vadovų išsakyti bibliotekininkų viešųjų ryšių gebėjimų vertinimai atskleidžia daugiau įdomios informacijos: 1) miestų bibliotekininkų viešųjų ryšių gebėjimus visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu vadovai vertina kur kas geriau nei atitinkamus kaimo bibliotekininkų gebėjimus, 2) dauguma vadovų didelės pažangos ugdant bibliotekininkų viešųjų ryšių gebėjimus visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu nefiksuoja. Tiesa, vadovų, manančių, kad nuo Projekto įgyvendinimo pradžios miestų bibliotekininkų viešųjų ryšių gebėjimai tapo pakankamai, dalis išaugo 23%; o vadovų, manančių, kad nuo Projekto įgyvendinimo pradžios kaimo bibliotekininkų viešųjų ryšių gebėjimai tapo pakankamai, dalis išaugo mažiau, t.y. 15%.

³¹ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

29 pav. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

28 lent. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

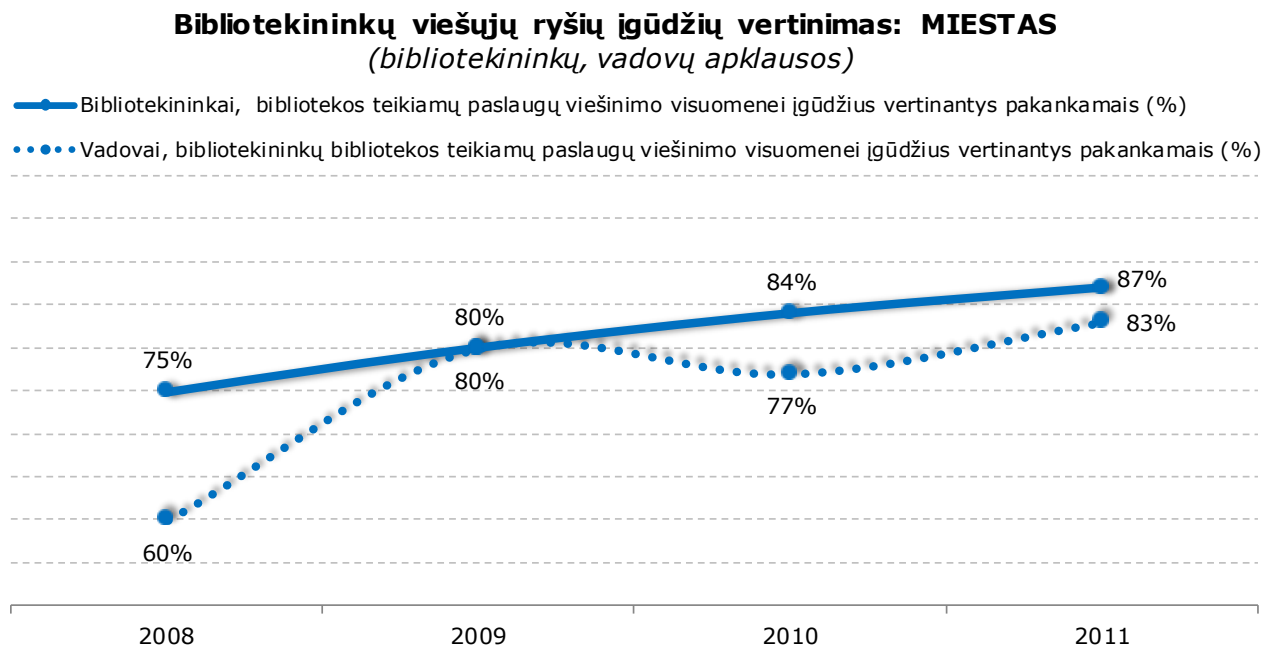
Priežiūros rodiklis: 2B. Bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai						
Instrumentas: vadovų apklausa						
Reikšmė: bibliotekininkų bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo visuomenei įgūdžių vertinimas ³² (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→
Miestas	60%↑	→	80%↑	→	77%↑	→
Kaimas	47%↓	→	59%↓	→	49%↓	→
	2008	→			2011	
Miestas	60%↑	→			83%↑	+23%
Kaimas	47%↓	→			62%↓	+15%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo visuomenei įgūdžių vertinimas pagerėjo						

Lyginant tai, kaip Projekto įgyvendinimo laikotarpiu bibliotekos teikiamų paslaugų viešinimo visuomenei įgūdžius vertino patys bibliotekininkai ir bibliotekų vadovai, pastebimi reikšmingi vertinimo nesutapimai.

Miesto bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių savijvertinimas visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu (išskyrus 2009 metus) buvo kiek geresnis nei atitinkamų jų įgūdžių vadovų vertinimas. Itin išsiskiria miesto bibliotekininkų ir jų vadovų nuomonė vertinant bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžius pirmais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.): nuomonę apie tai, jog miesto bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžiai yra pakankami, turėjo 60% bibliotekų vadovų ir gerokai daugiau (75%) miesto bibliotekininkų.

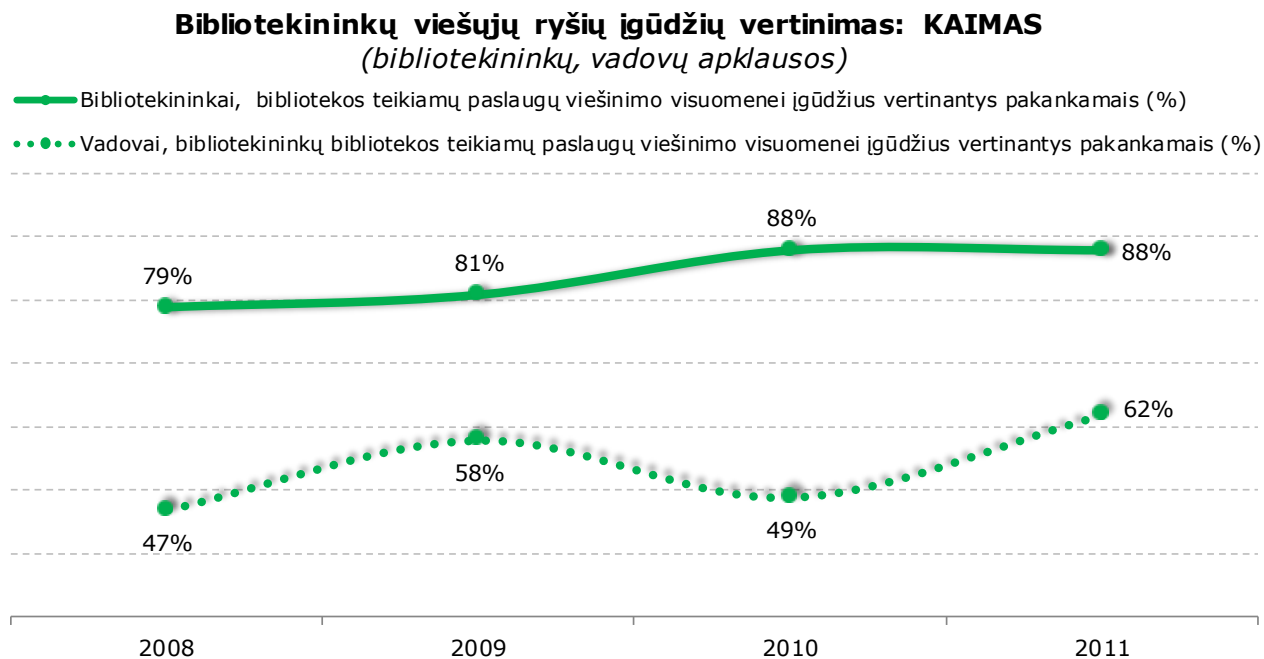
³² Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

30 pav. Miesto bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Dar labiau bibliotekų vadovų ir darbuotojų nuomonės išsiskiria vertinant kaimo bibliotekų darbuotojų viešųjų ryšių gebėjimus. Nežiūrint į tai, kad patys kaimo bibliotekininkai visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu turimus bibliotekų atstovavimo visuomenei įgūdžius vertina taip pat gerai kaip ir miesto bibliotekininkai, bibliotekų vadovų vertinimai yra gerokai prastesni. Tik maždaug kas antras bibliotekų vadovas mano, kad kaimo bibliotekininkai turi pakankamus viešųjų ryšių įgūdžius. Tiesa, paskutiniiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) kiek daugiau vadovų kaimo bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžius įvertino kaip pakankamus.

31 pav. Kaimo bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Bibliotekininkų bendravimo su žiniasklaida, valdžios atstovais įgūdžiai

Kitas su bibliotekininkų viešųjų ryšių gebėjimais susijęs įgūdis, kuris tyrimų metu buvo vertinamas tiek pačių bibliotekininkų, tiek ir vadovų – bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas, t.y. kaip

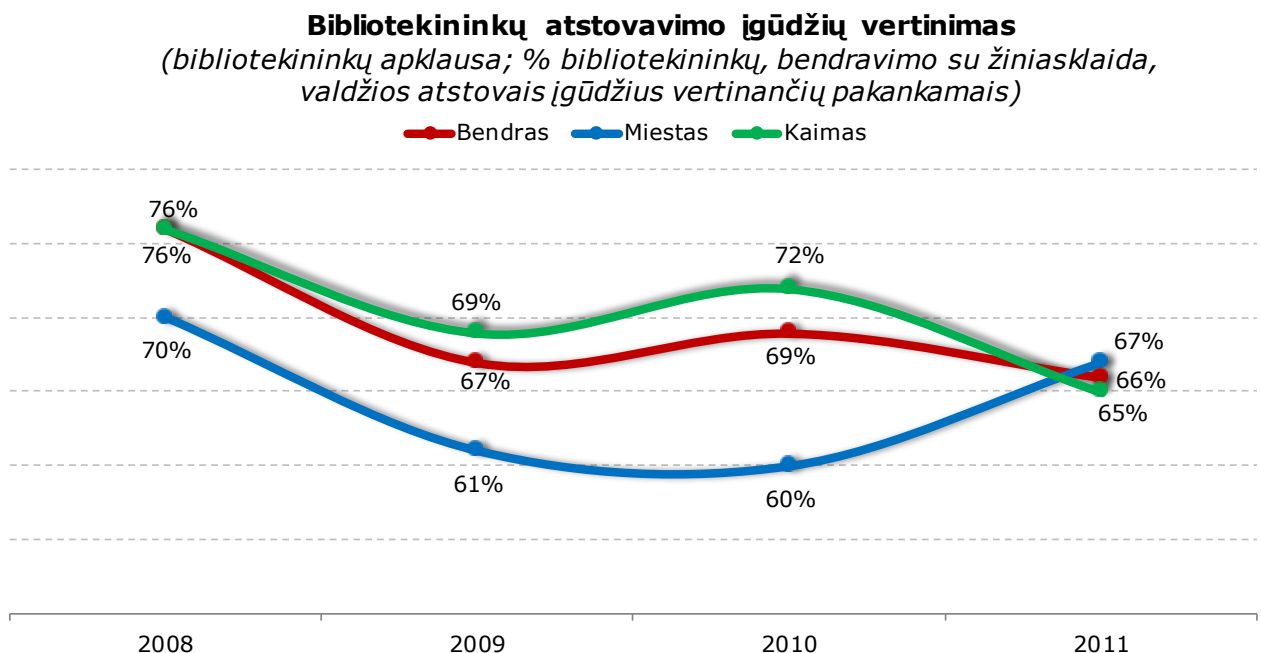
bibliotekininkai ar jų vadovai vertina bibliotekininkų gebėjimus bendrauti su žiniasklaida ar valdžios atstovais atstovaujant bibliotekos interesus.

Nors pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) bibliotekininkai panašiai vertino tiek turimus viešųjų ryšių, tiek atstovavimo įgūdžius, vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais šių įgūdžių vertinimas išsiskyrė: jei viešųjų ryšių įgūdžius bibliotekininkai gerai vertino visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu (ir net dalis bibliotekininkų šiuos įgūdžius pagerino), tai, vertinant atstovavimo gebėjimus, šio įgūdžio vertinimas (ypač antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.)) suprastėjo, t.y. šį įgūdį kaip „pakankamą“ pradėjo vertinti mažesnė dalis bibliotekininkų.

Kita įdomi ir kitiems įgūdžių vertinimams nebūdinga tendencija: turimus atstovavimo įgūdžius pakankamai vertina kiek daugiau (nors ir statistiškai nereikšmingai) kaimo nei miesto bibliotekininkų. Turimais atstovavimo įgūdžiais miesto bibliotekininkai buvo labiau suabejoję 2009-2010 metais, kuomet mažesnė dalis miesto bibliotekininkų šiuos įgūdžius ėmė vertinti kaip pakankamus. Panašios „suabejojimo“ turimais atstovavimo įgūdžiais tendencijos stebimos ir tarp kaimo bibliotekininkų, nors jos buvo kiek mažiau išreikštos nei tarp miesto bibliotekininkų. Tuo tarpu kalbant apie miesto ir kaimo bibliotekininkų atstovavimo gebėjimų vertinimo skirtumą, 2009-2010 metų kokybiniai tyrimai su bibliotekų darbuotojais atskleidė, kad nors kaimo bibliotekininkų atstovavimo gebėjimų vertinimas iš esmės nesiskiria nuo miesto bibliotekininkų gebėjimų vertinimo, tačiau fragmentiškai nurodoma, kad kaimo bibliotekos palaiko tampa ryšį su vietos valdžia, seniūnijomis: biblioteka kaime "atlieka patariamąjį vaidmenį vietinės valdžios struktūrose ir vertinamos visos bendruomenės". Tokiu būdu galima teigti, kad geresnį kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimą sąlygojo artimesnis bibliotekos ryšys su vietos valdžia.

Paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) miesto ir kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas susivienodino, tačiau, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad, lyginant su pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais, kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžius vertinančių pakankamai, sumažėjo. Miesto bibliotekininkų šio įgūdžio vertinimas pirmaisiais ir paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais iš esmės nepakito.

32 pav. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

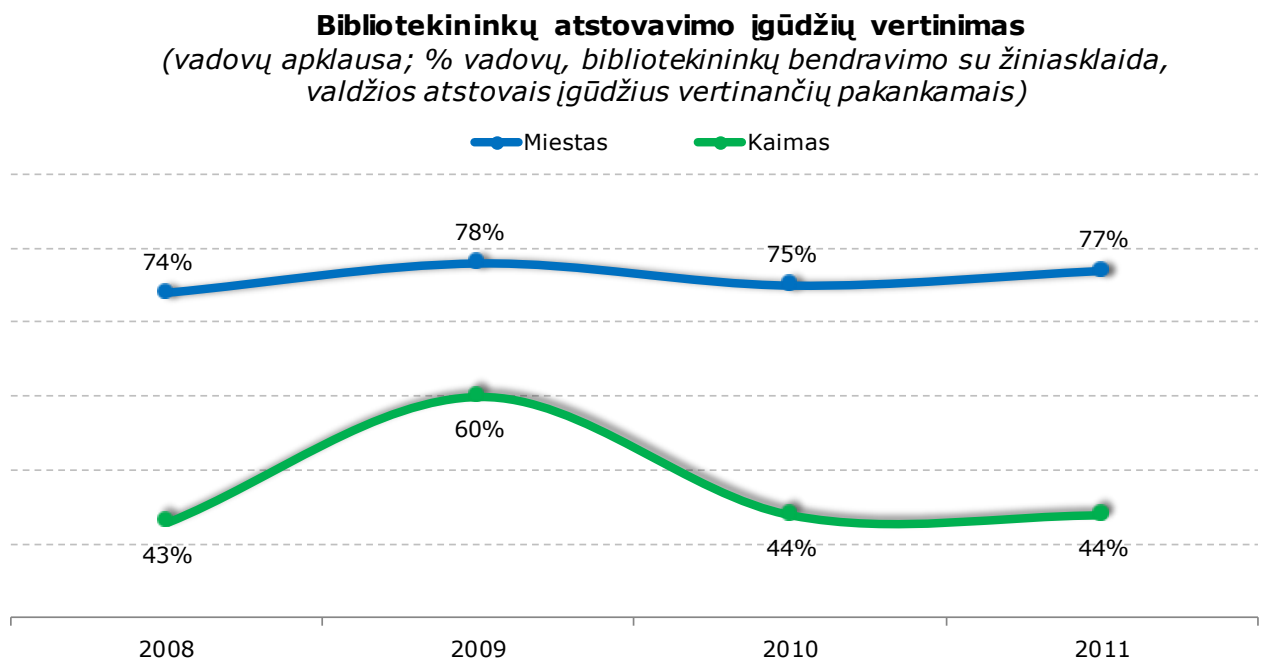
29 lent. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2B. Bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bendravimo su žiniasklaida, valdžios atstovais įgūdžių vertinimas ³³ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	76%	→	67%	→	69%	→	66%
Miestas	70%	→	61%	→	60%↓	→	67%
Kaimas	76%	→	69%	→	72%↑	→	65%
	2008	→		→		→	2011
Bendras	76%	→		→		→	66%
Miestas	70%	→		→		→	67%
Kaimas	76%	→		→		→	65%
Pasekmė (2008-2011): bendravimo su žiniasklaida, valdžios atstovais įgūdžių vertinimas nepagerėjo							

Vadovai, analogiškai kaip ir viešųjų ryšių gebėjimų vertinimo atveju, vertindami bibliotekininkų gebėjimus bendrauti su žiniasklaida ar valdžios atstovais, reikšmingai geriau vertina miesto nei kaimo bibliotekų darbuotojų gebėjimus atstovauti bibliotekos interesams. Taip pat galima pastebėti ir tai, kad, jei miesto bibliotekininkų atstovavimo gebėjimo vertinimas išliko aukštu ir stabilu visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, tai, vertinant kaimo bibliotekų darbuotojų atitinkamus gebėjimus, labai išsiskiria 2009 metų vertinimas: 2008 metais kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžius pakankamai vertino 43% vadovų, 2010 metais – 44% vadovų, o 2009 metais kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžius pakankamai vertino net 60% bibliotekų vadovų.

Apibendrinant vadovų vertinimą, kalbant apie bibliotekininkų bibliotekos atstovavimo įgūdžius, pastebima, kad, procentas miesto ir kaimo vadovų, vertinančių bibliotekininkų bendravimo su žiniasklaida, valdžios atstovais įgūdžius pakankamai, Projekto įgyvendinimo laikotarpiu reikšmingai nepasikeitė: šiuos bibliotekininkų gebėjimus pakankamai vertino 2008 metais 74% miesto ir 43% kaimo bibliotekų vadovų bei atitinkamai 2011 metais – 77% miesto ir 44% kaimo bibliotekų vadovų. Kita vertus 2010 m. gerokai sumažėjusiam vadovų vertinančių šiuos kaimo bibliotekininkų įgūdžius palankiai procentui įtakos galėjo turėti ir kritiškesnis vadovų požiūris po Projekto organizuotų atstovavimo mokymų vadovams 2010 m.

33 pav. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

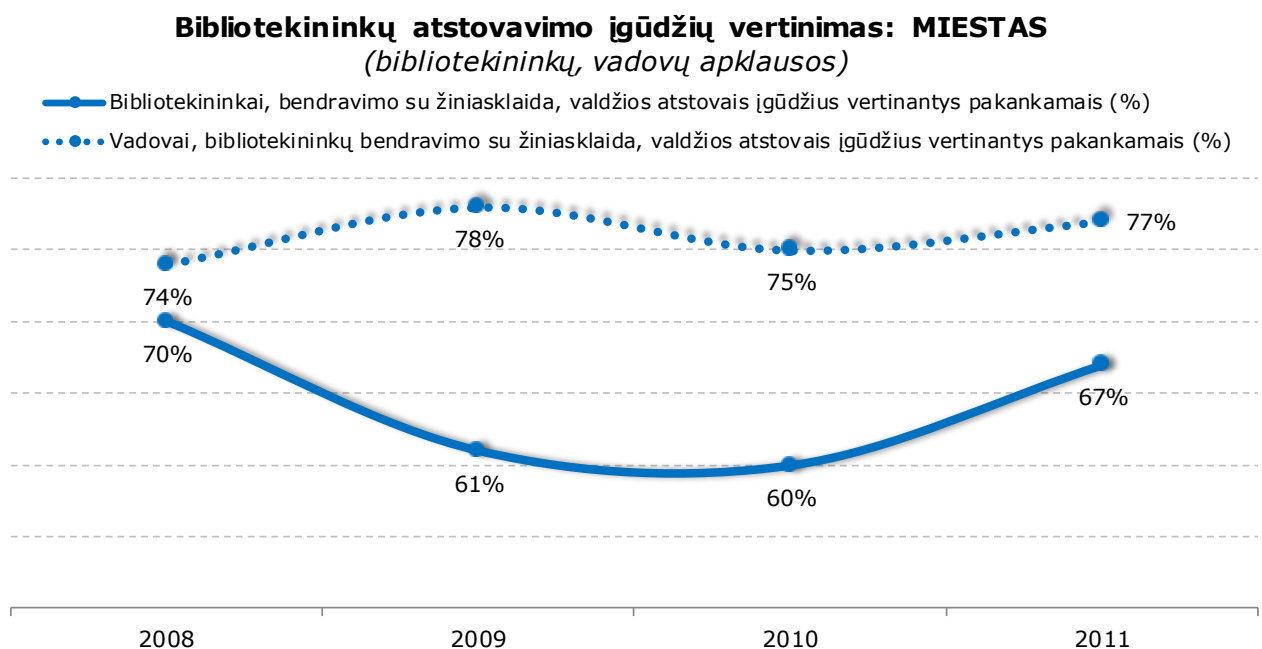
³³ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

30 lent. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2B. Bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai							
Instrumentas: <i>vadovų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų bendravimo su žiniasklaida, valdžios atstovais įgūdžių vertinimas ³⁴ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Miestas	74%↑	→	78%↑	→	75%↑	→	77%↑
Kaimas	43%↓	→	60%↓	→	44%↓	→	44%↓
	2008	→		→	2011		
Miestas	74%↑	→		→	77%↑		+3%
Kaimas	43%↓	→		→	44%↓		+1%
Pasekmė (2008-2011): bendravimo su žiniasklaida, valdžios atstovais įgūdžių vertinimas nepakito							

Analizuojant bibliotekų darbuotojų atstovavimo įgūdžių vertinimą, išreikštą pačių bibliotekininkų ir jų vadovų, pastebima, kad vadovai, vertindami šį gebėjimą yra gerokai geresnės nuomonės apie miestų bibliotekininkų gebėjimus atstovauti bibliotekoms nei jie patys.

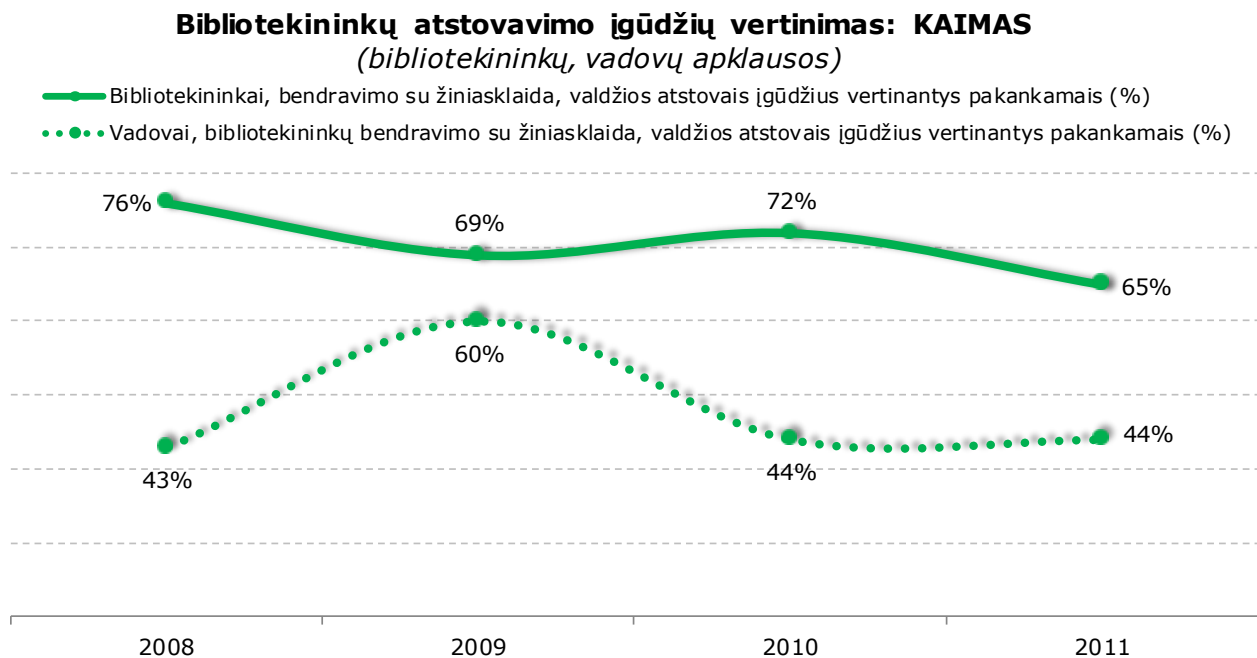
34 pav. Miesto bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimo atveju stebima priešinga situacija: patys kaimo bibliotekininkai turimus bendravimo su žiniasklaida ar valdžios atstovais įgūdžius, atstovaujant bibliotekos interesus, vertina kur kas geriau nei bibliotekų vadovai.

³⁴ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

35 pav. Kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatų palyginimas

Analizuojant bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžių vertinimą visu Projekto įgyvendinimo metu, galima išskirti tam tikrus pokyčius ir tendencijas.

Projekto eigoje keitėsi viešinimo samprata: jei 2008 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis, viešinimą bibliotekos darbuotojai suvokė, kaip vienkartinę veiklą, o ne veiksmų ar veiklų seką, bei siejo tik su naujų paslaugų pristatymu, tai Projekto eigoje tokia viešinimo samprata keitėsi – 2011 m. kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis, bibliotekininkai viešinimą pradėjo suvokti kaip kompleksinę veiklą, apimančią visas bibliotekos paslaugas.

Per ketverius metus keitėsi ir bibliotekininkų suvokimas apie viešinimo svarbą s: jei Projekto pradžioje (2008 m. kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis) tarp bibliotekininkų vyravo nuomonė, kad biblioteka visuomenėje yra savaimė vertybė, kurios viešinti ir reklamuoti nereikia, tai Projekto eigoje toks požiūris pamažu keitėsi, ir, 2011 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis, bibliotekininkai viešinimą suvokia ir pripažįsta kaip svarbią bibliotekoms veiklą.

Kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis, visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu ekspertai³⁵ bibliotekų viešinimo veiklas vertinamo, kaip nepakankamas, pavienes, padrikas, stokojančias vientisumo ir strategijos, o bibliotekų naudojamus viešinimo metodus (komunikacijos būdus pvz. skelbimus bibliotekoje, miesto stenduose; organizuojamų akcijų turinį) – kaip tradicinius, „atgyvenusius“, t.y. galinčius pritraukti tik esamus bibliotekos lankytojus, tačiau neefektyvius siekiant pritraukti naujus lankytojus („nėspėja bibliotekininkų retorika ir komunikacija su plačiąja visuomene, žiniasklaida, galų gale, su pasikeitusiom pačios bibliotekos funkcijom. Komunikacija labai silpna kol kas“ – ekspertas Prezidentūra, 2011 m.); „akcijas organizuoti organizuoja, tačiau jų kokybė... na, čia jau kita kalba“ – ekspertas Prezidentūra, 2011 m.).

2008-2011 m. kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenimis pagrindiniai bibliotekų naudojami komunikacijos kanalai visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu rėmėsi „word of mouth“ komunikacija (bibliotekininkas-lankytojams, lankytojai-kitiems lankytojams); taip pat informacija, skelbimais bibliotekoje bei viešuosiuose miesto stenduose. Vis dėlto, atsižvelgiant į aktyvesnį sunkiai pasiekiamų viešos interneto prieigos vartotojų grupių atstovų pasisakymą 2011 metų kokybinio tyrimo su VIP

³⁵ Viena kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais tikslinių grupių buvo skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai.

naudotojais metu, galima daryti prielaidą, kad, viešinant bibliotekoje organizuojamus renginius, bibliotekininkai pradėjo aktyviau bendradarbiauti su vietos spaudos ir radijo atstovais.

4.3.3. 2C. Bibliotekininkų internetinių išteklių ir el. paslaugų naudojimo įgūdžiai

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: pagerėje bibliotekininkų internetinių išteklių ir elektroninių paslaugų naudojimo įgūdžiai.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekininkų internetinių išteklių ir elektroninių paslaugų naudojimo įgūdžiai pagerėjo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Tiriant bibliotekų darbuotojų naudojimosi interneto ištekliais ir elektroninėmis paslaugomis pažangą, kiekybinių tyrimų metu bibliotekininkai buvo paprašyti įvertinti tiek apibendrintus naudojimosi internetu įgūdžius, tiek juos detalizuojančius naudojimosi konkrečiomis interneto paslaugomis įgūdžius: naudojimąsi interneto paieškos sistemomis, internetinėmis duomenų bazėmis, dalyvavimą pokalbių svetainėse, forumuose, interneto naudojimą telefoniniams pokalbiams, naudojimąsi bylų apsikeitimo programomis, interneto svetainės kūrimą, naudojimąsi interneto naujovėmis. Jungtinėje ataskaitoje, vertinant bibliotekų darbuotojų pažangą naudojantis interneto ištekliais, bus vertinama pažanga pagal du kriterijus: (1) bendrąjį naudojimąsi interneto ištekliais ir (2) naudojimąsi interneto naujovėmis.

Naudojimosi interneto ištekliais įgūdžiai

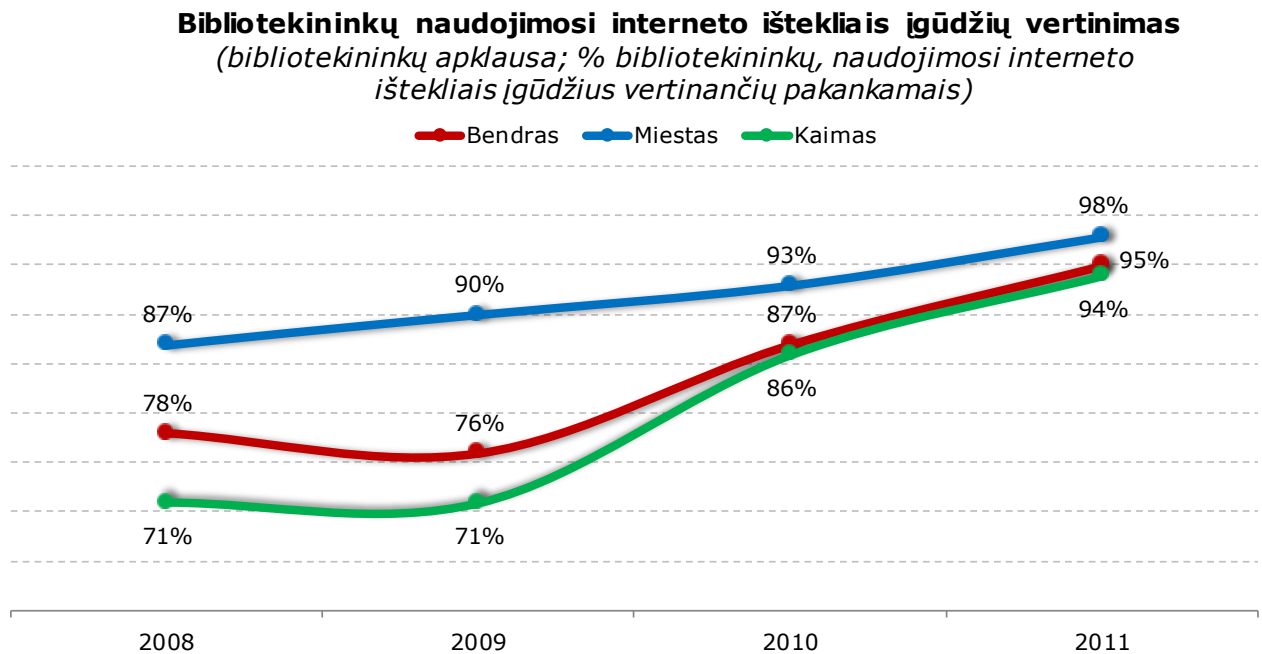
Nors pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) naudojimosi interneto ištekliais įgūdžius pakankamai vertino mažesnė dalis bibliotekininkų (78%) nei paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (95%), verta atkreipti dėmesį į tai, kad visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu dauguma bibliotekininkų manė turintys stiprius (pakankamus) naudojimosi interneto ištekliais įgūdžius. Didžiausia pažanga tobulinant naudojimosi internetu įgūdžius, pačių bibliotekininkų vertinimu, stebima 2010-2011 metais.

Miesto ir kaimo bibliotekininkai turimus naudojimosi internetu įgūdžius Projekto įgyvendinimo laikotarpiu vertino nevienodai: pirmaisiais dviem (2008-2009 m.) Projekto įgyvendinimo metais gerokai mažesnė dalis kaimo bibliotekininkų (71%) naudojimosi internetu įgūdžius vertino pakankamai; tuo pačiu laikotarpiu miesto bibliotekininkų dauguma (87%-90%) naudojimosi interneto ištekliais įgūdžius vertino kaip pakankamus. Trečiaisiais (2010 m.) Projekto įgyvendinimo metais kaimo bibliotekininkai, tobulindami naudojimosi internetu įgūdžius, padarė reikšmingą pažangą (nuo 71% 2009 metais iki 86% 2010 metais) ir atotrūkis tarp miesto ir kaimo bibliotekininkų naudojimosi internetu įgūdžių vertinimo po truputį ėmė mažėti. Projektui besibaigiant (2011 m.) didžioji dauguma tiek miesto (98%), tiek kaimo (94%) bibliotekininkų naudojimosi internetu įgūdžius vertino kaip pakankamus.

Tuo tarpu 2008-2010 metų kokybiniai tyrimai su bibliotekos darbuotojais atskleidė, kad kaimo ir miesto bibliotekininkų internetinių išteklių naudojimo gebėjimų vertinimo skirtumą sąlygojo ribotas bibliotekos darbuotojų skaičius kaimo bibliotekose ir atitinkamai iš to sekančios ribotos galimybės savarankiškam kaimo bibliotekininkų tobulėjimui. 2010 metų kokybinio tyrimo duomenimis pagerėjusiems kaimo bibliotekininkų internetinių išteklių naudojimo įgūdžiams įtakos turėjo Projekto organizuoti mokymai, specialūs bankų/Valstybinės mokesčių inspekcijos organizuojami kursai ir nuolatinės konsultacijos bei bibliotekininkų kasdienė patirtis.

Apibendrintai vertinant, didesnę pažangą, tobulindami savo gebėjimus naudotis internetu, Projekto įgyvendinimo metu padarė kaimo bibliotekininkai (vertinančių savo įgūdžius pakankamai padaugėjo 23%, kai atitinkamus naudojimosi internetu įgūdžius pagerino tik 11% miesto bibliotekininkų).

36 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

31 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

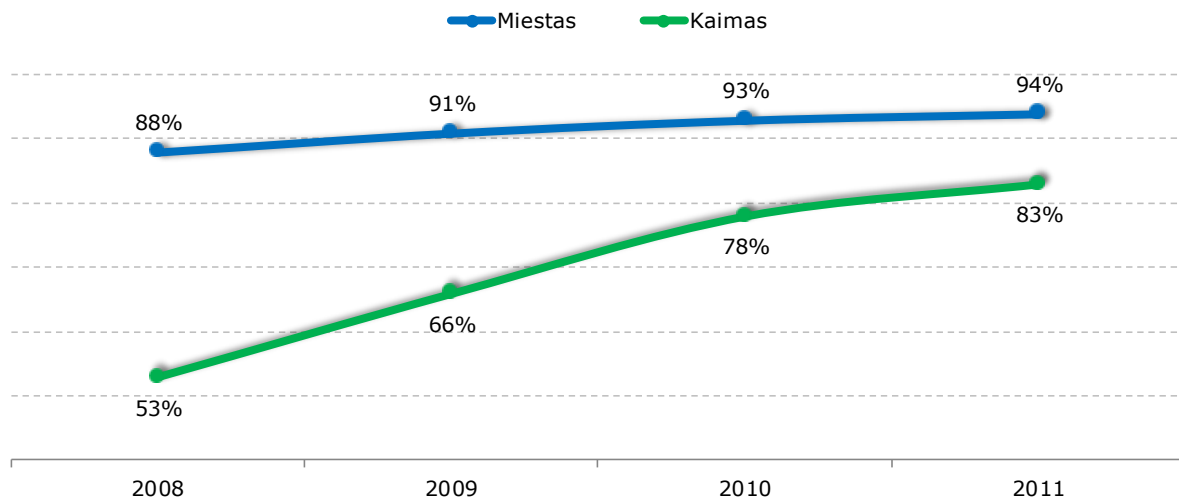
Priežiūros rodiklis: 2C. Bibliotekininkų internetinių išteklių naudojimo įgūdžiai							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas ³⁶ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	78%	→	76%	→	87%	→	95%
Miestas	87%↑	→	90%↑	→	93%↑	→	98%
Kaimas	71%↓	→	71%↓	→	86%↓	→	94%
	2008			→	2011		
Bendras	78%			→	95%		
Miestas	87%↑			→	98%		
Kaimas	71%↓			→	94%		
Pasekmė (2008-2011): naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas pagerėjo							

Bibliotekų vadovai, vertindami bibliotekų darbuotojų įgūdžius naudotis internetu, geriau vertina miesto nei kaimo bibliotekininkų įgūdžius. Ir nors miesto bibliotekininkų pranašumas prieš kaimo bibliotekininkus naudojantis internetu, vadovų nuomone, buvo stebimas visu Projekto įgyvendinimo metu, verta atkreipti dėmesį į tai, kad, vadovų nuomone, per ketverius Projekto įgyvendinimo metus kaimo bibliotekininkai, įvaldydami interneto išteklius, padarė reikšmingą pažangą: jei 2008 metais pakankamai kaimo bibliotekininkų naudojimosi internetu įgūdžius vertino tik kas antras (53%) vadovas, tai 2011 metais net 83% vadovų mano, kad kaimo bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžiai yra pakankami.

³⁶ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

37 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas
(vadovų apklausa; % vadovų, bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžius vertinančių pakankamai)

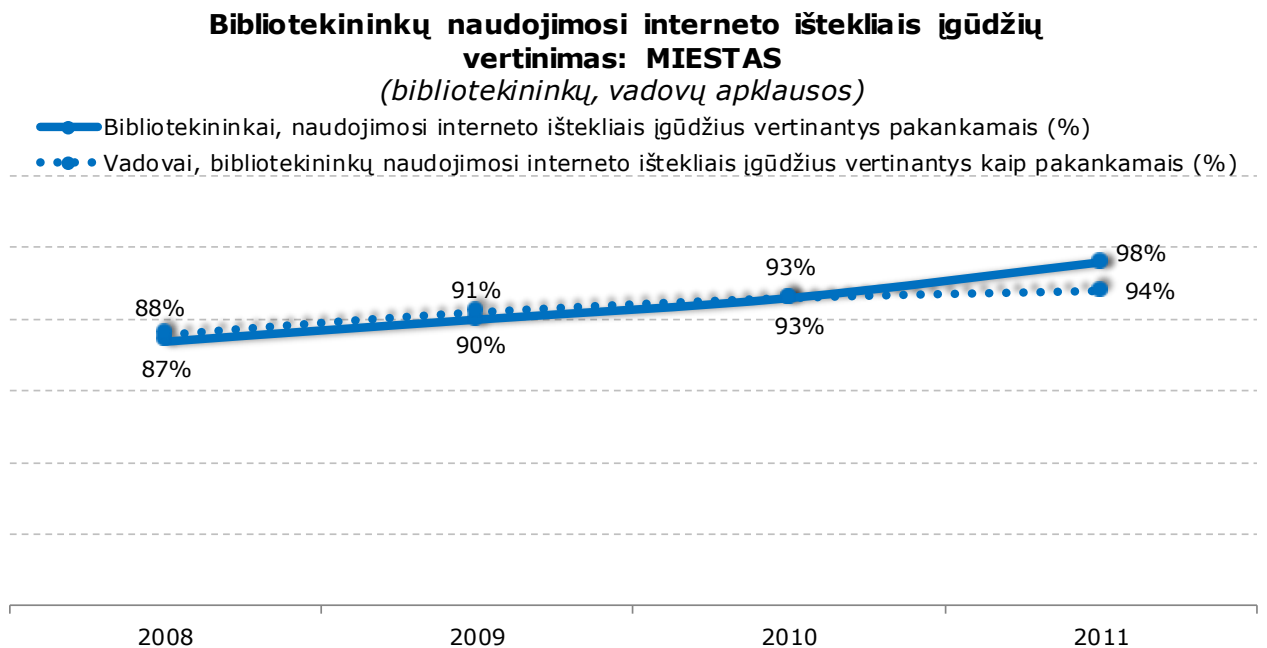
32 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2C. Bibliotekininkų internetinių išteklių naudojimo įgūdžiai							
Instrumentas: vadovų apklausa							
Reikšmė: bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas ³⁷ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Miestas	88%↑	→	91%↑	→	93%↑	→	94%↑
Kaimas	53%↓	→	66%↓	→	78%↓	→	83%↓
	2008	→			2011		
Miestas	88%↑	→			94%↑		+6%
Kaimas	53%↓	→			83%↓		+30%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas pagerėjo							

Lyginant tai, kaip miesto bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžius vertina patys miesto bibliotekininkai ir jų vadovai, pastebima, kad, vertinant šį aspektą, bibliotekininkų ir vadovų nuomonės sutampa.

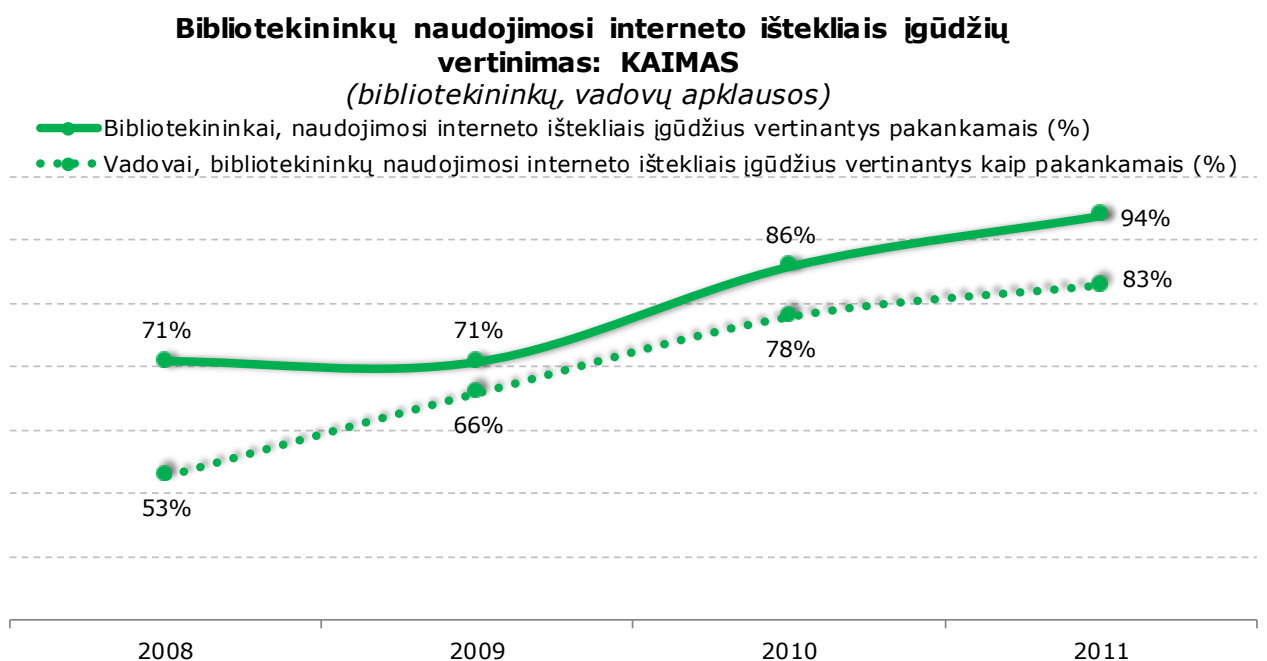
³⁷ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

38 pav. Miesto bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Tuo tarpu kaimo bibliotekininkų nuomonė apie turimus gebėjimus naudotis interneto ištekliais yra geresnė nei juos vertinančių vadovų. Ypač šios nuomonės išsiskyrė pirmaisiais (2008 m.) Projekto įgyvendinimo metais, kuomet kaimo bibliotekininkų gebėjimus naudotis interneto ištekliais pakankamai vertino tik kas antras (53%) vadovas ir beveik trys iš keturių (71%) kaimo bibliotekininkų. Vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais kaimo bibliotekininkų ir jų vadovų nuomonės išsiskyrė kiek mažiau augančios vadovų dalies, manančios, kad kaimo bibliotekininkų naudojimosi internetu įgūdžiai yra pakankami, dėka.

39 pav. Kaimo bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Gebėjimai naudotis interneto naujovėmis

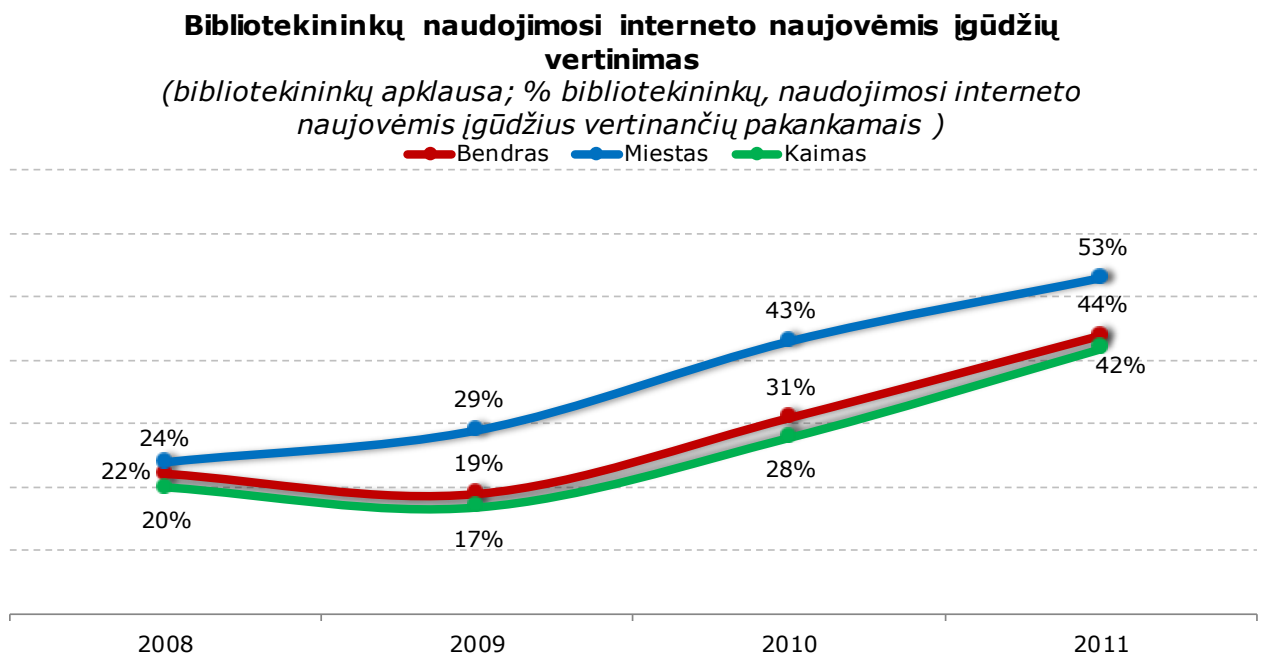
Naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžiai, pačių bibliotekininkų vertinimu, yra gerokai mažiau įvaldyti nei bendrieji gebėjimai naudotis internetu.

Projektui startuojant (2008 m.) gebėjimus naudotis interneto naujovėmis pakankamai vertino tik 20% kaimo ir 24% miesto bibliotekininkų. Tačiau Projekto eigoje stebimas tolygus šių įgūdžių tobulinimas tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose. Tiesa, pakankamai naudojimosi interneto naujovėmis gebėjimus nuo antrųjų Projekto įgyvendinimo metų galėjo įvardinti reikšmingai didesnė miesto bibliotekininkų dalis. Tai galima būtų paaiškinti tuo, kad miesto bibliotekininkai naudojimosi interneto naujovėmis ypatumus perprato kiek greičiau nei kaimo bibliotekininkai. Taip pat tikėtina, kad tai yra susiję su projekto veiklomis, kurios miesto bibliotekininkams buvo pradėtos metais anksčiau.

Apibendrintai vertinant bibliotekininkų pažangą naudojantis interneto naujovėmis, galima konstatuoti, kad kiek labiau pažengę miesto bibliotekininkai (nuo Projekto įgyvendinimo pradžios pakankamai naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžius įvardino beveik trečdaliu (29%) daugiau miesto bibliotekininkų (lyginant su atitinkama 22% dalimi kaimo bibliotekininkų)).

Tuo pačiu galima konstatuoti ir tai, kad šis įgūdis galėtų būti ir turėtų būti ugdomas ir Projektui pasibaigus, nes paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) pakankamai gebėjimus naudotis interneto naujovėmis galėjo įvardinti tik kas antras (53%) miesto bibliotekininkas ir 42% kaimo bibliotekininkų.

40 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

33 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2C. Bibliotekininkų internetinių išteklių naudojimo įgūdžiai							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas ³⁸ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	22%	➔	19%	➡	31%	➡	44%
Miestas	24%	➔	29%➡	➡	43%➡	➔	53%➡
Kaimas	20%	➔	17%➡	➡	28%➡	➡	42%➡
	2008			➔		2011	
Bendras	22%			➡		44%	+22%
Miestas	24%			➡		53%➡	+29%

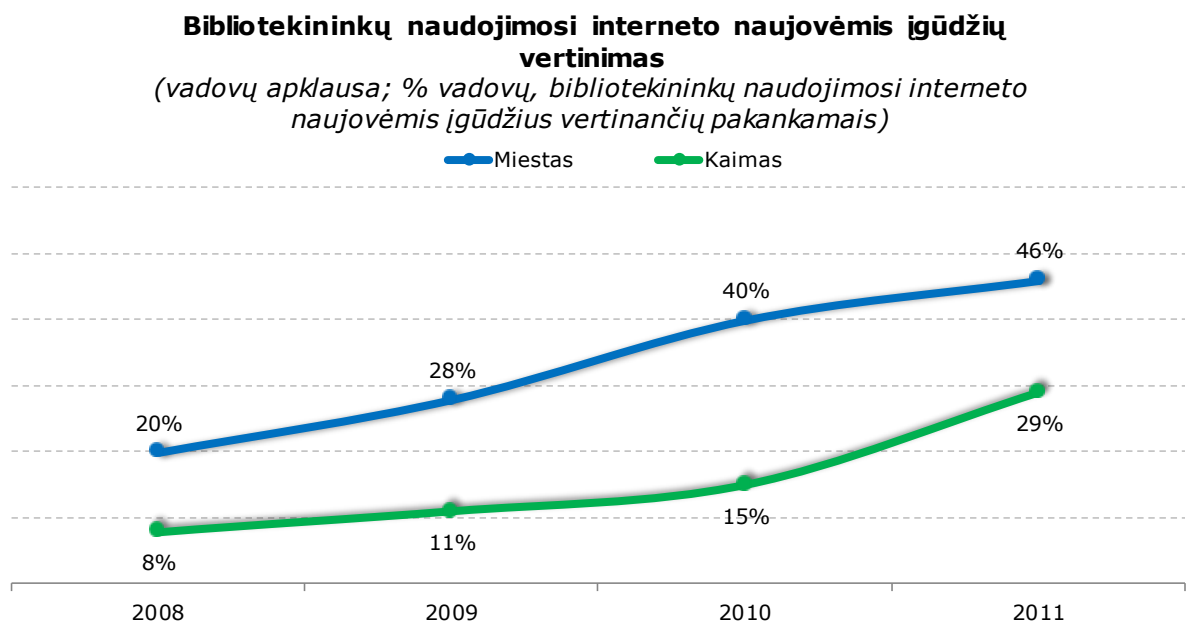
³⁸ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

Kaimas	20%	→	42%↓	+22%
Pasekmė (2008-2011): naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas pagerėjo				

Analizuojant vadovų nuomonę apie tai, kokia dalis bibliotekininkų turi pakankamus gebėjimus naudotis interneto naujovėmis, ir kaip ši dalis kito Projekto įgyvendinimo laikotarpiu tiek mieste, tiek kaime, stebima pasikartojanti geresnio vadovų miesto bibliotekininkų įgūdžių vertinimo tendencija. Projektui prasidedant tik 8% vadovų manė, kad kaimo bibliotekininkai turi pakankamus gebėjimus naudotis internetu, o, Projektui besibaigiant, taip manančių vadovų dalis pakilo tik iki 29%. Didesnę pažangą, įsisavindami interneto naujoves, kaimo bibliotekininkai, vadovų nuomone, padarė tik paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais (vadovų, manančių, kad kaimo bibliotekininkai turi pakankamus naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžius, dalis pakilo nuo 15% 2010 metais iki 29% 2011 metais).

Miesto bibliotekininkų pažanga naudojantis interneto naujovėmis, vadovų nuomone, Projekto įgyvendinimo metu buvo didesnė (vadovų, manančių, kad miesto bibliotekininkai turi pakankamus naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžius per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį išaugo 26%). Be to, miesto bibliotekininkų interneto naujovių įsisavinimas, vadovų nuomone, tolygiai vyko visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

41 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

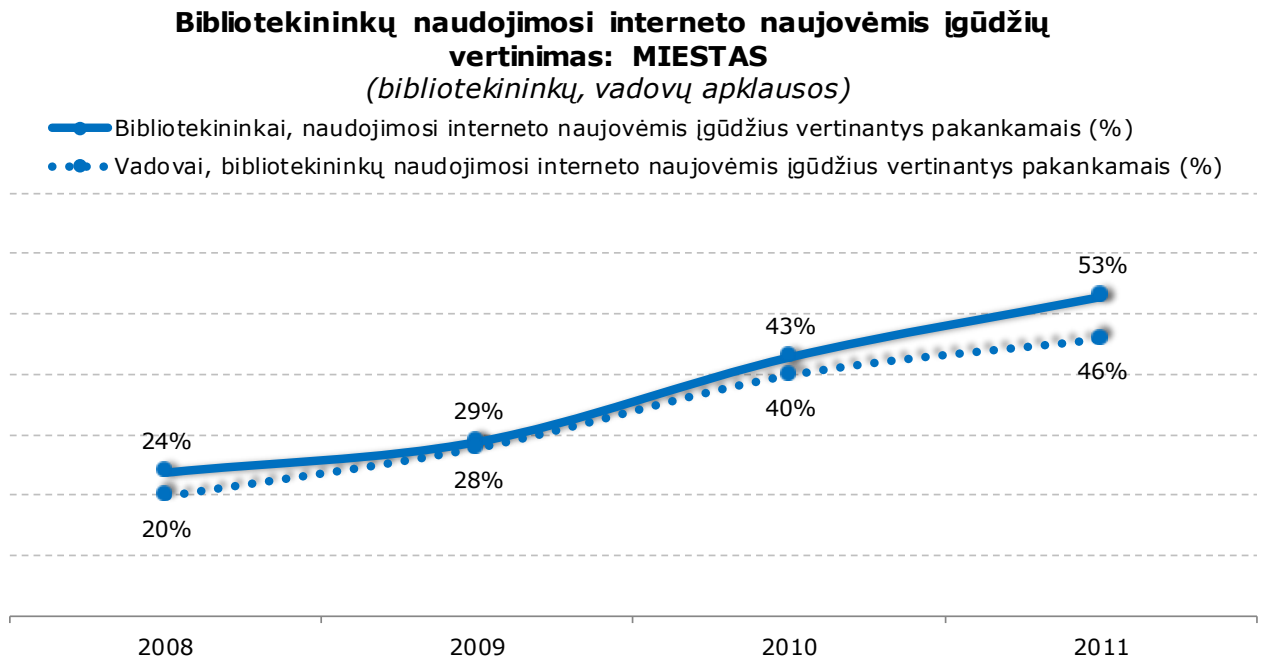
34 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2C. Bibliotekininkų internetinių išteklių naudojimo įgūdžiai							
Instrumentas: vadovų apklausa							
Reikšmė: bibliotekininkų naudojimosi naujovėmis įgūdžių vertinimas ³⁹ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Miestas	20%↑	→	28%↑	→	40%↑	→	46%↑
Kaimas	8%↓	→	11%↓	→	15%↓	→	29%↓
	2008	→		→	2011		
Miestas	20%↑	→		→	46%↑		+26%
Kaimas	8%↓	→		→	29%↓		+21%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų naudojimosi naujovėmis įgūdžių vertinimas pagerėjo							

³⁹ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

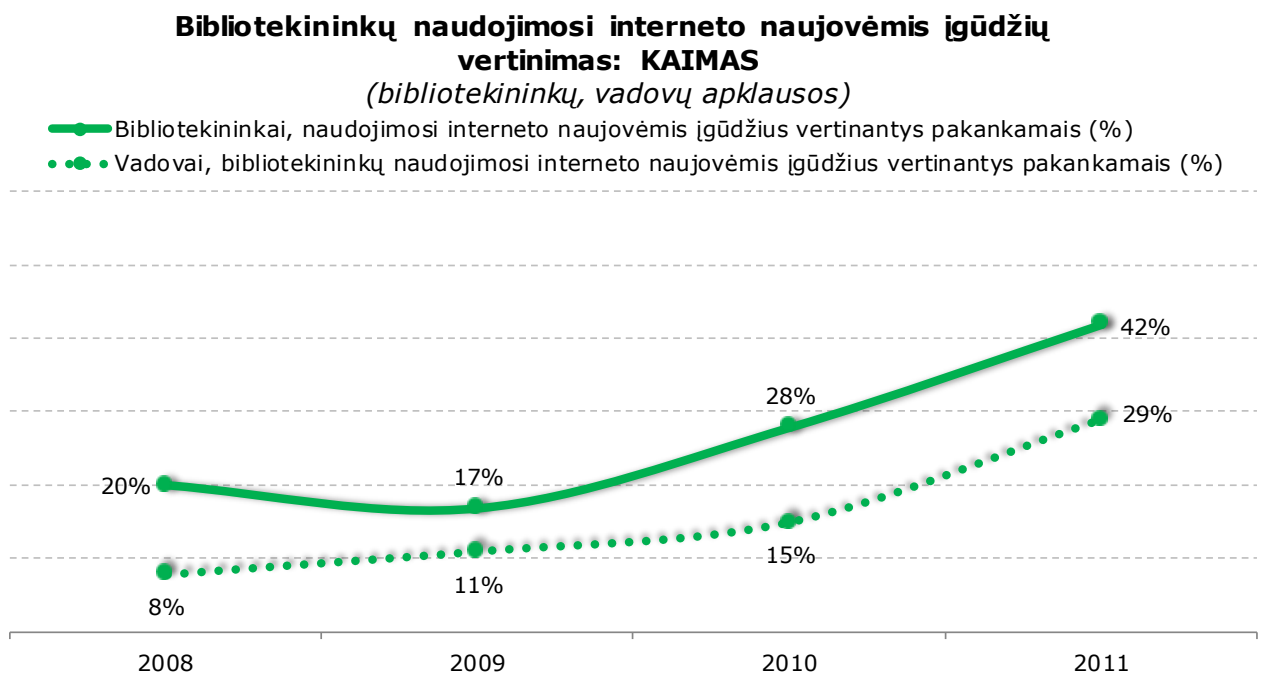
Lyginant tai, kaip naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžius vertina bibliotekų vadovai ir jų darbuotojai pastebima, kad miesto bibliotekininkų atitinkamų įgūdžių vertinimo atveju miesto bibliotekininkų įgūdžių savijvertinimas ir vadovų miesto bibliotekininkų įgūdžių vertinimas iš esmės nesiskiria.

42 pav. Miesto bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Tačiau kaimo bibliotekininkų nuomonė apie jų turimus gebėjimus naudotis interneto naujovėmis yra geresnė nei atitinkami vadovų vertinimai. Projektui besibaigiant (2011 m.) pakankamus naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžius turintys mano 42% kaimo bibliotekininkai ir tik 29% vadovų mano, kad kaimo bibliotekininkų įgūdžiai naudojantis interneto naujovėmis yra pakankami.

43 pav. Kaimo bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2009⁴⁰-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Lyginant atskirų metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenis, galima pastebėti, kad ryškių bibliotekininkų internetinių išteklių naudojimo įgūdžių vertinimo pokyčių nėra: šiuos bibliotekininkų įgūdžius visu Projekto įgyvendinimo metu tiek bibliotekininkai, tiek vadovai ir ekspertai⁴¹ vertino teigiamai, kaip nuosekliai gerėjančius, stiprėjančius. Tuo tarpu anglų kalbos žinių trūkumas viso Projekto įgyvendinimo metu nurodomas kaip svarbus veiksnys, trukdantis bibliotekininkams naudotis įvairesniais internetiniais ištekliais (*anglų kalba mums yra trukdis, nes nesuprantame* – bibliotekininkai, 2008 m.; „ypač su užsienio kalbom problema...“, „bibliotekininkams labai reikalinga anglų ir kita užsienio kalba“ – vadovai, 2011 m.)

4.3.4. 2D. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: pagerėję bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai iš esmės nepakito.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

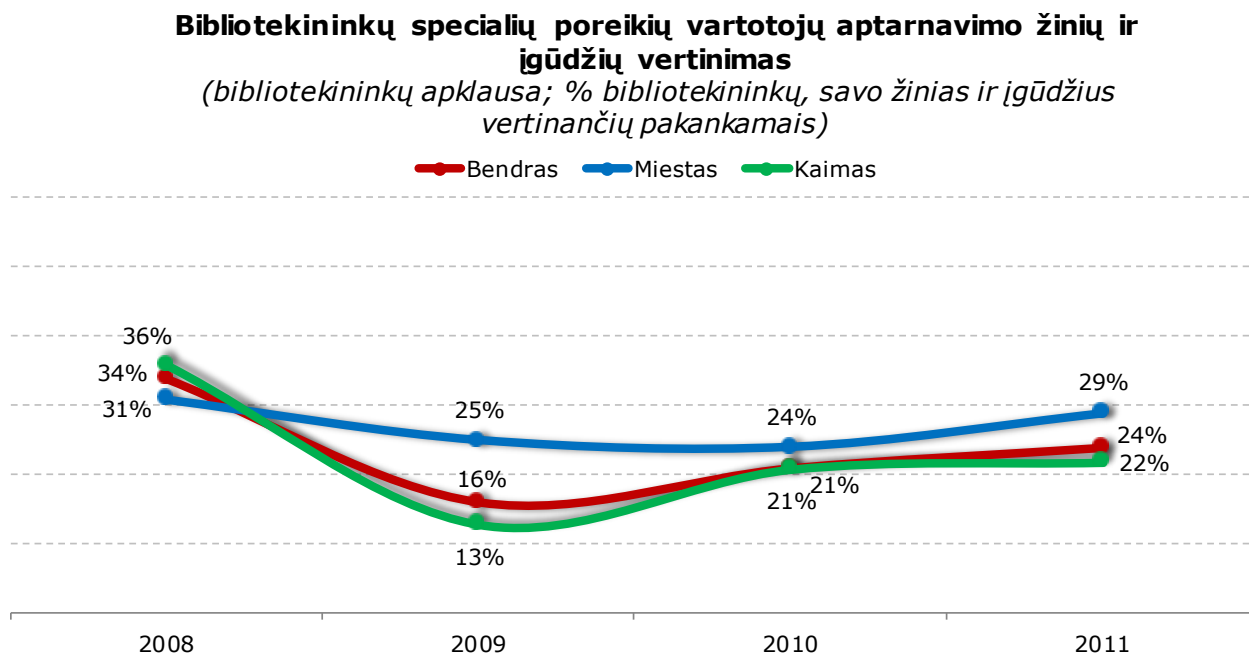
Didžioji dauguma bibliotekininkų nemano turintys pakankamas specialių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo žinias ir įgūdžius. Be to, nuo Projekto įgyvendinimo pradžios bibliotekininkų, manančių, jog turi pakankamas specialių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo žinias ir įgūdžius, dar ir sumažėjo: jei 2008 metais pakankamas specialių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo žinias ir įgūdžius manė turintys 34% bibliotekos darbuotojų, tai 2011 metais tokių darbuotojų dalis sumažėjo iki 24%.

Kiek geriau turimas žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus vertina miesto bibliotekininkai. Pavyzdžiui, antraisiais Projekto įgyvendinimo metais pakankamas specialių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo žinias ir įgūdžius manė turintys 25% miesto ir tik 13% kaimo bibliotekininkų. Antraisiais ir trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009-2010) miesto ir kaimo bibliotekininkų dalys, manančiųjų, jog turi pakankamas specialių poreikių turinčių vartotojų aptarnavimo žinias ir įgūdžius, susilygino.

⁴⁰ 2008 m. bibliotekų darbuotojų ir kitų suinteresuotų grupių atstovų tyrimo ataskaitoje duomenų apie bibliotekininkų gebėjimus naudotis internetiniais ištekliais ir el. paslaugomis nėra.

⁴¹ Viena kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais tikslinių grupių buvo skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai.

44 pav. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

35 lent. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2D. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas ⁴² (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	34%	➔	16%	➔	21%	➔	24%
Miestas	31%	➔	25% ➔	➔	24%	➔	29%
Kaimas	36%	➔	13% ⬇️	➔	21%	➔	22%
	2008		➔		2011		
Bendras	34%		➔		24%		-10%
Miestas	31%		➔		29%		-2%
Kaimas	36%		➔		22%		-14%
Pasekmė (2008-2011): specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas nepagerėjo							

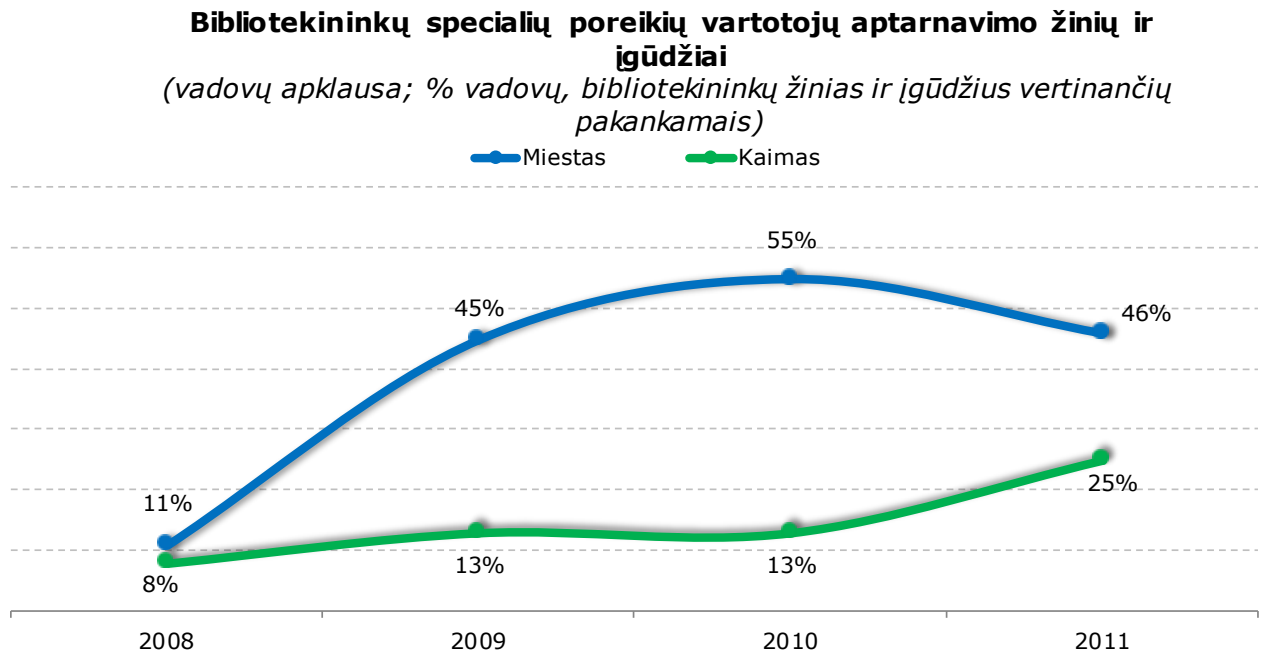
Vadovų nuomonė apie bibliotekininkų turimas žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus yra kitokia: nors tik nedidelė dalis vadovų visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu manė, kad tokius pakankamus įgūdžius turi kaimo bibliotekininkai, vadovų nuomonė apie miesto bibliotekininkų žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus yra reikšmingai geresnė. Jei tik nedidelė dalis vadovų (11%) 2008 metais manė, kad miesto bibliotekininkų žinios ir gebėjimai aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus yra pakankami, per antruosius ir trečiuosius Projekto įgyvendinimo metus (2009-2010 m.) jų nuomonė reikšmingai pasikeitė: 2009-2010 metais beveik kas antras vadovas manė, kad miesto bibliotekininkų įgūdžiai aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus yra pakankami.

Tuo tarpu kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis ryškių vadovų kaimo ir miesto bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimo skirtumų nėra ir tik 2010 metų kokybinio tyrimo duomenimis fragmentiškai nurodoma, kad ypatingai kaimo vietovėse šie bibliotekininkų įgūdžiai yra labiau teorinio pobūdžio („kaimo bibliotekose net garsinių knygų nėra ir ką daryti jeigu žmonių, norinčių klausytis yra, ką jau kalbėti apie specialią įrangą ir jų aptarnavimą, nemanau, kad esame pasiruošę aptarnauti negalią turinčius žmones“ – bibliotekininkai, 2010 m.). Atsižvelgiant į 2010 ir 2011 metų tyrimų duomenis, galima teigti, kad tokį vertinimo skirtumą lėmė

⁴² Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

skirtingas miesto ir kaimo bibliotekų aprūpinimas neįgaliems asmenims pritaikyta įranga bei mažesnis negalią turinčių lankytojų skaičius kaimo bibliotekose.

45 pav. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

36 lent. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2D. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai							
Instrumentas: <i>vadovų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas ⁴³ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Miestas	11%	➔	45% ⬆	➔	55%	➔	46%
Kaimas	8%	➔	13% ⬇	➔	13%	➔	25%
	2008			➔	2011		
Miestas	11%			➔	46% +35%		
Kaimas	8%			➔	25% +17%		
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas pagerėjo							

Lyginant vadovų bei miesto bibliotekininkų vertinimą kalbant apie bibliotekininkų žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus pastebima, kad vadovai linkę šiuos miesto bibliotekininkų įgūdžius pervertinti t.y. vertinti geriau nei patys bibliotekininkai: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) pačių bibliotekininkų dalis, manančių, jog turi pakankamas žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus, buvo didesnė nei taip manančių bibliotekų vadovų, vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais vertinimai reikšmingai pasikeitė. Nuo 2009 metų vadovų, manančių, jog miesto bibliotekininkai turi pakankamas žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus, buvo maždaug dvigubai didesnė nei pačių miesto bibliotekininkų. Tuo tarpu 2008-2010 metų kokybinių tyrimų duomenų apie vadovų ir bibliotekininkų vertinimo skirtumus nėra, tačiau 2011 metų kokybinio tyrimo duomenimis vadovai bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo įgūdžius taipogi vertino optimistiškiau nei patys bibliotekininkai (tiek mieste, tiek kaime). Galima daryti prielaidą, kad optimistiškesnis vadovų vertinimas yra susijęs su tuo, kad jų vertinimas yra ir labiau hipotetinis: jei problema jų tiesiogiai nepasiekia, vadovai linkę vertinti bibliotekininkų gebėjimus teigiamai.

Per 2009 metus ženkliai išaugusį pozityvų vadovų vertinimą, kalbant apie bibliotekininkų gebėjimus aptarnauti specialių poreikių turinčius vartotojus, sąlygojo dalyje miesto bibliotekų įdiegta speciali neįgaliems asmenims pritaikyta įranga ir organizuoti mokymai bibliotekininkams. Tuo tarpu pačių

⁴³ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

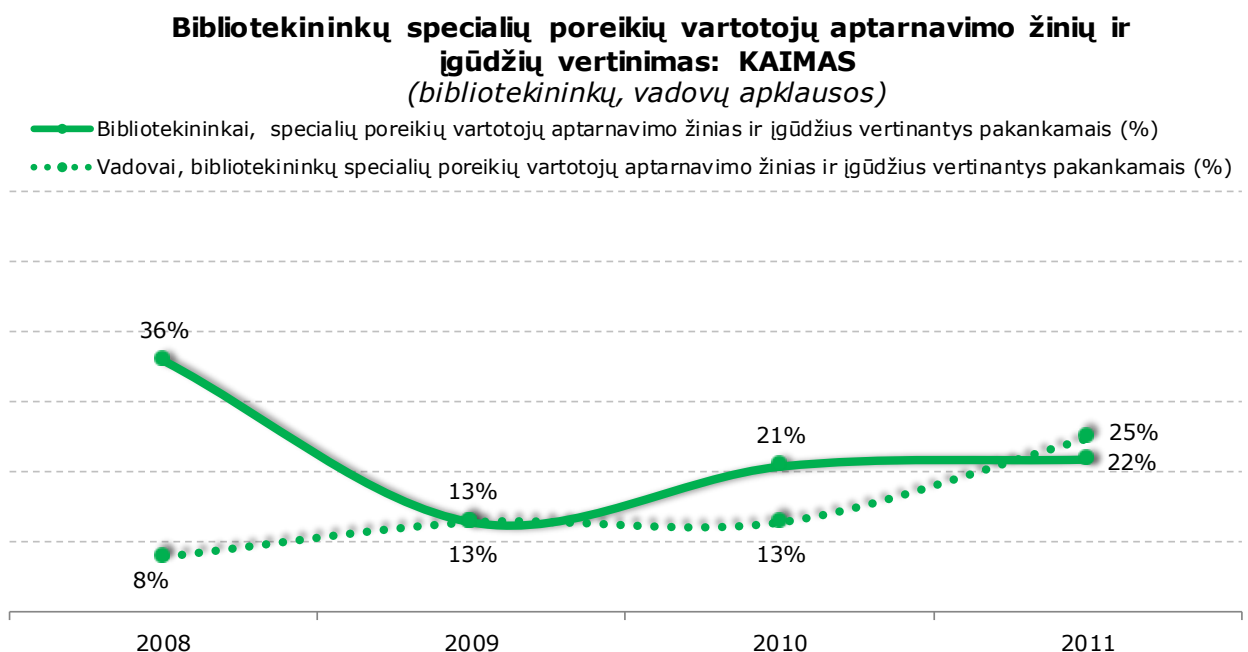
bibliotekininkų vertinimas, kalbant apie savo gebėjimus aptarnauti specialių poreikių vartotojus, 2008-2011 metų kokybinių tyrimų duomenimis išliko vieningas: bibliotekininkai (tiek kaime, tiek mieste) savo gebėjimus vertino realistiškai, nurodydami, kad jų žinios išliko labiau teorinio pobūdžio ir ketverių metų eigoje iš esmės nepakito.

46 pav. Miesto bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Pirmais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.), lyginant kaimo bibliotekininkų ir vadovų kaimo bibliotekininkų žinių ir gebėjimų aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus vertinimus, situacija buvo panaši kaip ir miesto bibliotekininkų vertinimo atveju: pačių kaimo bibliotekininkų dalis, manančių, jog turi pakankamas žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus, buvo didesnė nei taip manančių bibliotekų vadovų. Vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais vadovų, kaimo bibliotekininkų žinias ir gebėjimus aptarnauti specialius poreikius turinčius vartotojus vertinančių pakankamai, dalis reikšmingai sumažėjo ir iš esmės nebesiskyrė nuo pačių kaimo bibliotekininkų saviįvertinimo.

47 pav. Kaimo bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatų palyginimas

Bibliotekininkų specialių poreikių lankytojų aptarnavimo įgūdžių vertinimas išliko panašus visu Projekto įgyvendinimo metu: nors Projekto iniciatyva bibliotekininkams buvo organizuojami mokymai apie specialių poreikių turinčių lankytojų aptarnavimą, tačiau, kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais dalyvių vertinimu, šie įgūdžiai gerėjo tik teoriniame lygmenyje, o laikui bėgant, nenaudojami praktikoje, pasimiršo.

4.3.5. 2E. Bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, skaičius

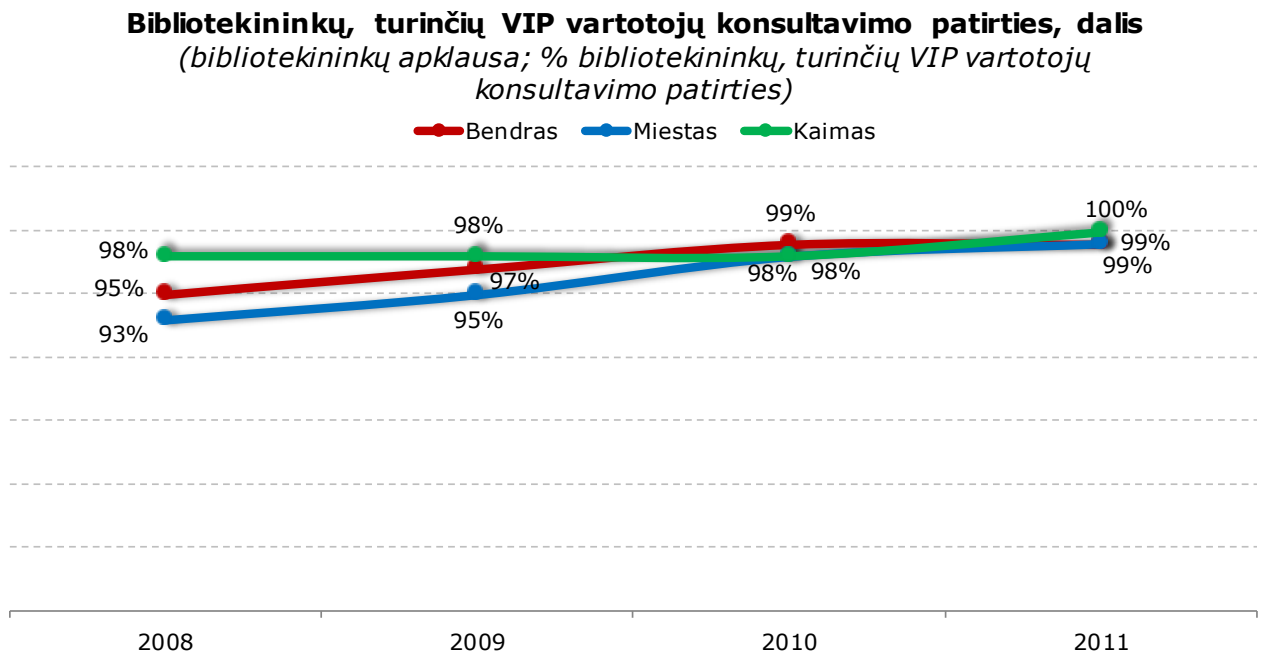
Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, skaičius.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, skaičius išaugo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Absoliuti dauguma su vieša interneto prieiga dirbančių tiek miesto, tiek kaimo bibliotekininkų teigia turintys viešos interneto prieigos vartotojų konsultavimo patirties. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad beveik visi Projekte dalyvaujantys bibliotekininkai teigė tokią patirtį turėję pirmaisiais (2008 m.) Projekto įgyvendinimo metais.

48 pav. Bibliotekininkų, turinčių VIP vartotojų konsultavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa)

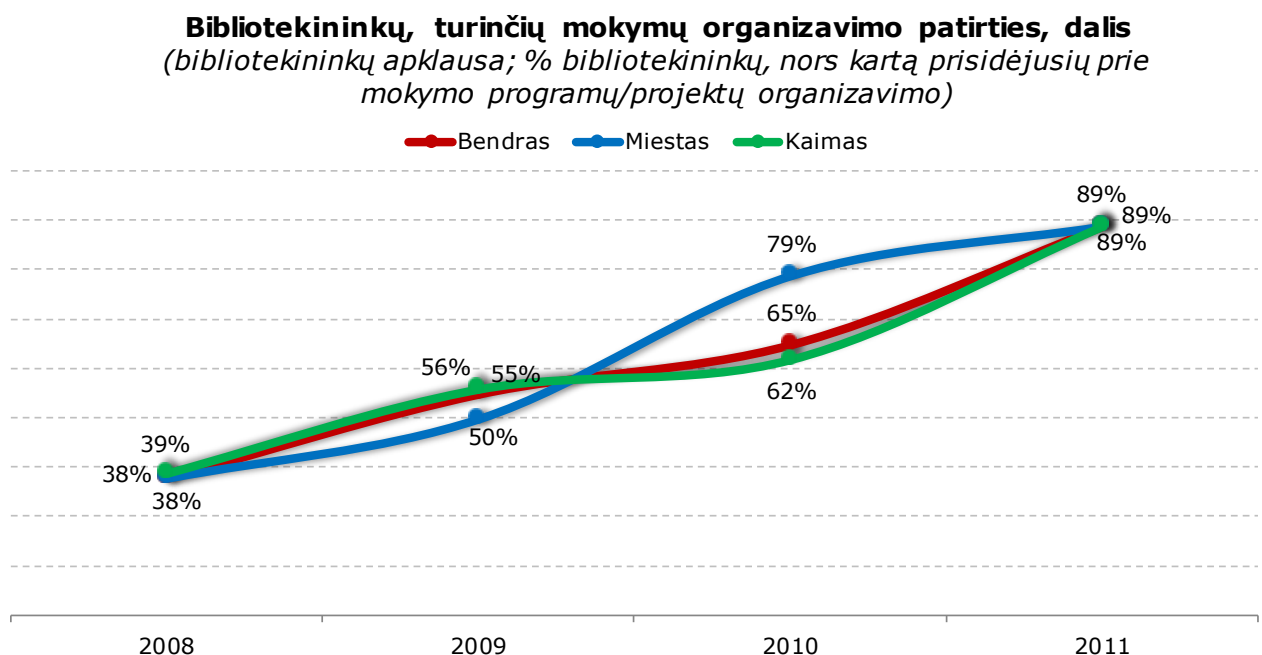
37 lent. Bibliotekininkų, turinčių VIP vartotojų konsultavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2E. Bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, dalis							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkai, turintys VIP vartotojų konsultavimo patirties ⁴⁴ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras ⁴⁵	95%	→	97%	→	99%	→	99%
Miestas	93%	→	95%	→	98%	→	99%
Kaimas	98%	→	98%	→	98%	→	100%
	2008	→		→	2011		
Bendras	95%	→		→	99%		+4%
Miestas	93%	→		→	99%		+6%
Kaimas	98%	→		→	100%		+2%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų, turinčių VIP vartotojų konsultavimo patirties, dalis išaugo							

Kiek kitokia bibliotekininkų patirties istorija yra organizuojant ar prisidedant prie mokymo programų/ projektų organizavimo. Nuo Projekto įgyvendinimo pradžios bibliotekininkų, nors vieną kartą prisidėjusių prie mokymų ar projektų organizavimo, dalis tolygiai augo: jei 2008 metais tokią patirtį teigia turėję 38% Projekte dalyvaujančių bibliotekininkų, tai, besibaigiant Projektui, tokios patirties turi dauguma (89%) bibliotekininkų.

Miesto ir kaimo bibliotekininkų patirtis organizuojant ar prisidedant prie mokymo programų/ projektų organizavimo iš esmės nesiskiria. Išskirti galima būtų tik 2010 metus, kuomet gerokai daugiau miesto bibliotekininkų (79%) prisidėjo organizuojant mokymus ar projektus (lyginant su atitinkama 62% kaimo bibliotekininkų dalimi).

49 pav. Bibliotekininkų, turinčių mokymų organizavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa)

⁴⁴ Dydziai pateikiami tik nuo bibliotekininkų, dirbančių bibliotekose, kuriose teikiama VIP paslauga.

⁴⁵ Dydziai paskaičiuoti analizuojant klausimo „Kaip dažnai Jums tenka konsultuoti VIP vartotojus įvairiais klausimais“ rezultatus

38 lent. Bibliotekininkų, turinčių mokymų organizavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2E. Bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, dalis							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkai, nors kartą prisidėję prie mokymų programų (projektų) organizavimo ⁴⁶ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	38%	→	55%	→	65%	→	89%
Miestas	38%	→	50%	→	79%↑	→	89%
Kaimas	39%	→	56%	→	62%↓	→	89%
	2008	→				2011	
Bendras	38%	→				89%	+51%
Miestas	38%	→				89%	+51%
Kaimas	39%	→				89%	+50%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų, nors kartą prisidėjusių prie mokymų organizavimo, dalis išaugo							

4.3.6. 2F. Apmokytų bibliotekininkų skaičius

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs apmokytų bibliotekininkų skaičius.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: apmokytų bibliotekininkų skaičius išaugo.

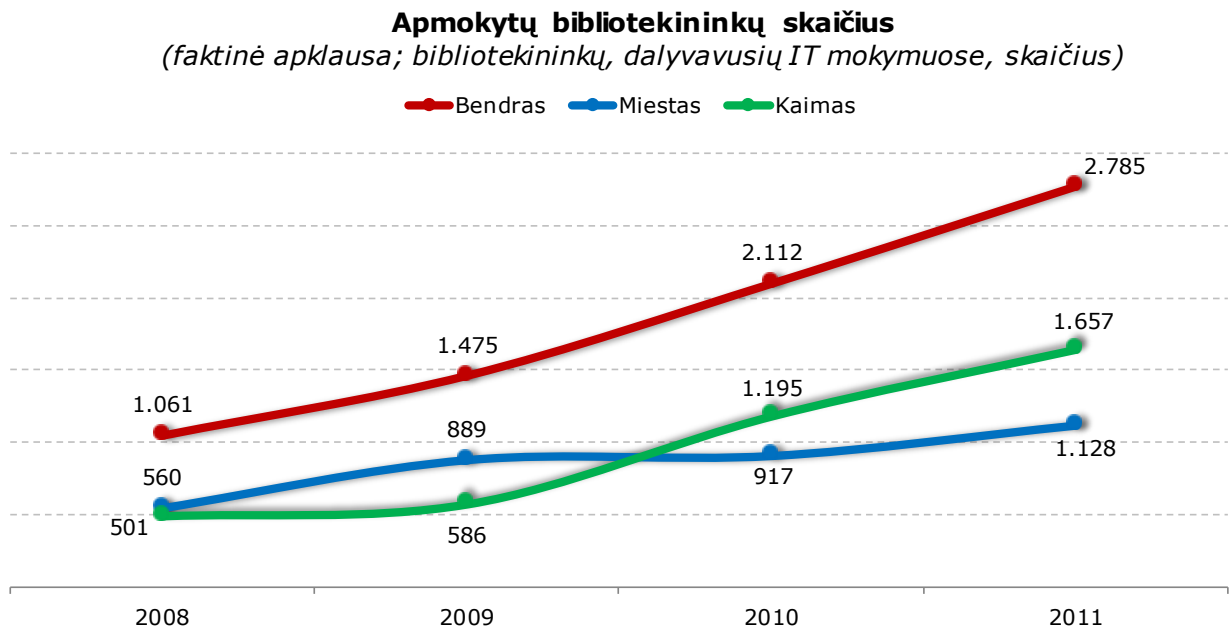
KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Bibliotekininkų, dalyvavusių naudojimosi informacinėmis technologijomis mokymuose, skaičius nuosekliai augo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. 2011 metais, lyginant su pirmais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.), apmokytų bibliotekininkų skaičius išaugo 2,5 karto.

Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais naudojimosi informacinėmis technologijomis mokymuose buvo dalyvavę panašus skaičius miesto (560) ir kaimo (501) bibliotekininkų. Antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.) didesnis dėmesys buvo skirtas miesto bibliotekininkų naudojimosi informacinėmis technologijomis mokymams (tais metais apmokyta 889 miesto ir 586 kaimo bibliotekininkų), o trečiaisiais ir ketvirtaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2010-2011 m.) buvo apmokyta daugiau kaimo bibliotekininkų.

⁴⁶ Pateikiamas išvestinis dydis. Pateikiamas % nurodo, kiek bibliotekininkų yra prisidėję nors prie vienos iš šių veiklų: (1) „Esu prisidėjusi prie mokymų organizavimo“, (2) „Esu parengusi medžiagą (ar dalį) medžiagos mokymams“, (3) „Esu parengusi mokymų programą“, (4) „Esu vedusi mokymus (ar jų dalį)“, (5) „Esu konsultavusi mokymų programų rengėjus“.

50 pav. Apmokytų bibliotekininkų skaičius (faktinė apklausa)

39 lent. Apmokytų bibliotekininkų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2F. Apmokytų bibliotekininkų skaičius ⁴⁷							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	1061	→	1475	→	2112	→	2785
	100%	→	140%	→	199%	→	262%
Miestas	560	→	889	→	917	→	1128
	100%	→	159%	→	164%	→	201%
Kaimas	501	→	586	→	1195	→	1657
	100%	→	117%	→	239%	→	331%
	2008		→		2011		
Bendras	100%		→		262%		+162%
Miestas	100%		→		201%		+101%
Kaimas	100%		→		331%		+231%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius išaugo ⁴⁸							

4.3.7. 2G. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius išaugo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

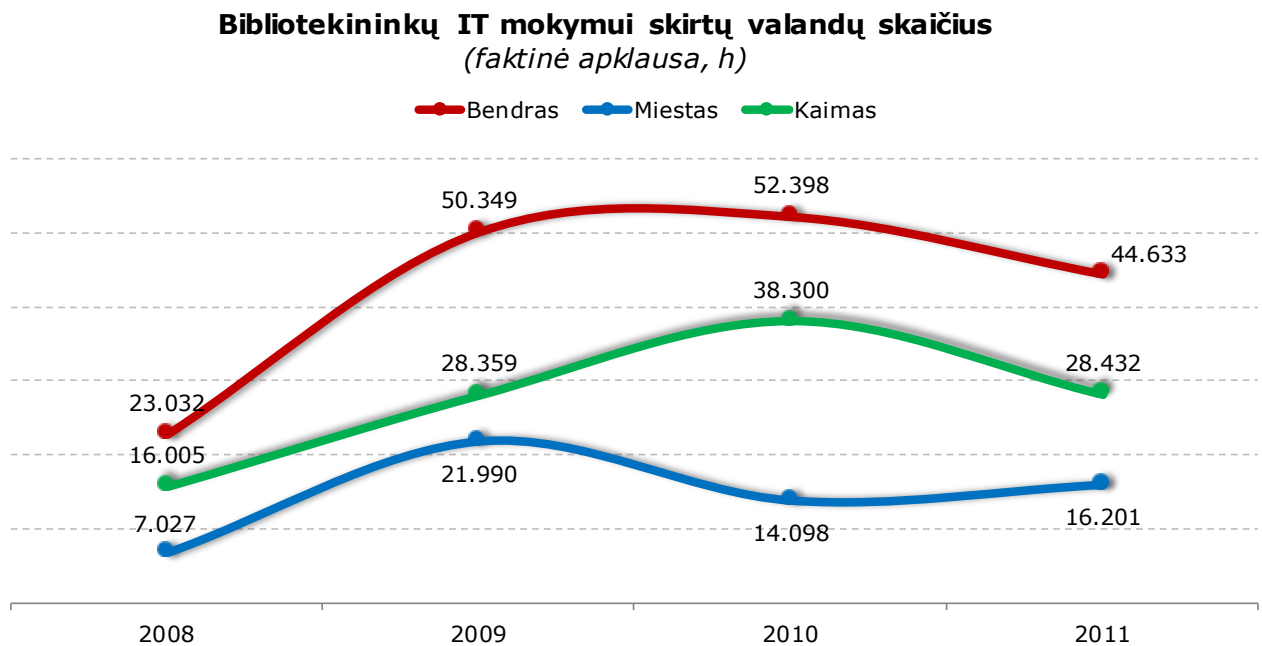
Iš viso Projekto įgyvendinimo metu bibliotekininkų naudojimosi informacinėmis technologijomis mokymams buvo skirtos 170412 valandos. Daugiau nei pusė (65%, 111 096h) visų mokymo valandų buvo skirta kaimo bibliotekininkų mokymams; 35% mokymų valandų (59 136h) buvo skirta miesto bibliotekininkų naudojimosi informacinėmis technologijomis mokymams.

⁴⁷ Grafinėje iliustracijoje ir lentelėje pateikiamas kiekvienais konkrečiais metais apmokytų bibliotekininkų skaičius (ne kumuliatyvūs dydžiai).

⁴⁸ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

Daugiausiai bibliotekininkų informacinių technologijų mokymų buvo vykdyta 2009 ir 2010 metais. Daugiausiai valandų miesto bibliotekininkų mokymams naudoti informacinėmis technologijomis buvo skirta antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.), kaimo bibliotekininkams – trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais.

51 pav. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)

40 lent. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2G. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius ⁴⁹							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius (h)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	23032	→	50349	→	52398	→	44633
	100%	→	219%	→	228%	→	194%
Miestas	7027	→	21990	→	14098	→	16201
	100%	→	313%	→	201%	→	230%
Kaimas	16005	→	28359	→	38300	→	28432
	100%	→	177%	→	239%	→	178%
	2008		→		2011		
Bendras	100%		→		194%		+94%
Miestas	100%		→		230%		+130%
Kaimas	100%		→		178%		+78%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius išaugo ⁵⁰							

Papildomos informacijos apie bibliotekininkams organizuotus naudojimosi informacinėmis technologijomis mokymus suteikia ir informacija apie tai, kiek vienam bibliotekininkui apmokyti buvo skiriama mokymų valandų.

Pastebima, kad daugiausiai mokymų valandų vienam bibliotekininkui apmokyti buvo skiriamas antraisiais Projekto įgyvendinimo (2009 m.) metais: 34 mokymų valandos. Taip pat reikia atkreipti dėmesį ir į tai, kad pirmais trim Projekto įgyvendinimo metais (2008-2010 m.) vieno kaimo bibliotekininko apmokymui naudoti informacinėmis technologijomis buvo skirta daugiau mokymų valandų nei atitinkamiems miesto

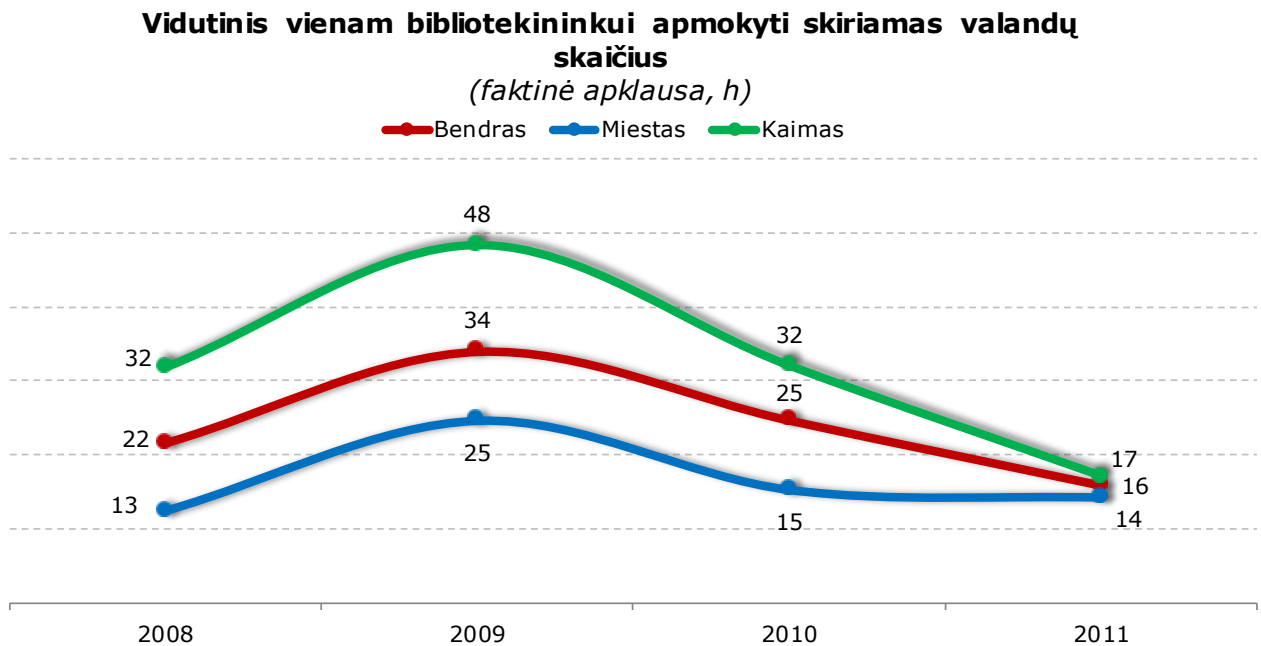
⁴⁹ Grafinėje iliustracijoje ir lentelėje pateikiamas kiekvienais konkrečiais metais bibliotekininkų mokymams skirtų valandų skaičius (ne kumuliatyvūs dydžiai).

⁵⁰ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

bibliotekinių mokymams. Remiantis šiomis pastebėtomis tendencijomis galima kelti prielaidą, kad miesto bibliotekinių mokymai vyko didesnėse mokymų dalyvių grupėse.

Šiame kontekste išsiskiria ir paskutiniai Projekto įgyvendinimo metai (2011 m.): šiais metais vienam miesto ir kaimo bibliotekininkui skiriamas vidutinis mokymų valandų skaičius susivienodino.

52 pav. Vidutinis vienam bibliotekininkui apmokyti skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa)

41 lent. Vidutinis vienam bibliotekininkui apmokyti skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2G. Bibliotekinių IT mokymui skirtų valandų skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: vidutinis vienam bibliotekininkui apmokyti skiriamas valandų skaičius (h) ⁵¹							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	22	→	34	→	25	→	16
Miestas	13↓	→	25↓	→	15↓	→	14
Kaimas	32↑	→	48↑	→	32↑	→	17
	2008			→	2011		
Bendras	22			→ ⁵²	16		
Miestas	13↓			→	14		
Kaimas	32↑			→	17		

4.3.8. 2H. Pagerėję bibliotekinių žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: pagerėję bibliotekinių žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekinių žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu pagerėjo⁵³.

⁵¹ Vidutinis vienam bibliotekininkui apmokyti skiriamas valandų skaičius paskaičiuotas bibliotekininkams skirtų mokymų valandų skaičių dalijant iš apmokytų bibliotekinių skaičiaus.

⁵² Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

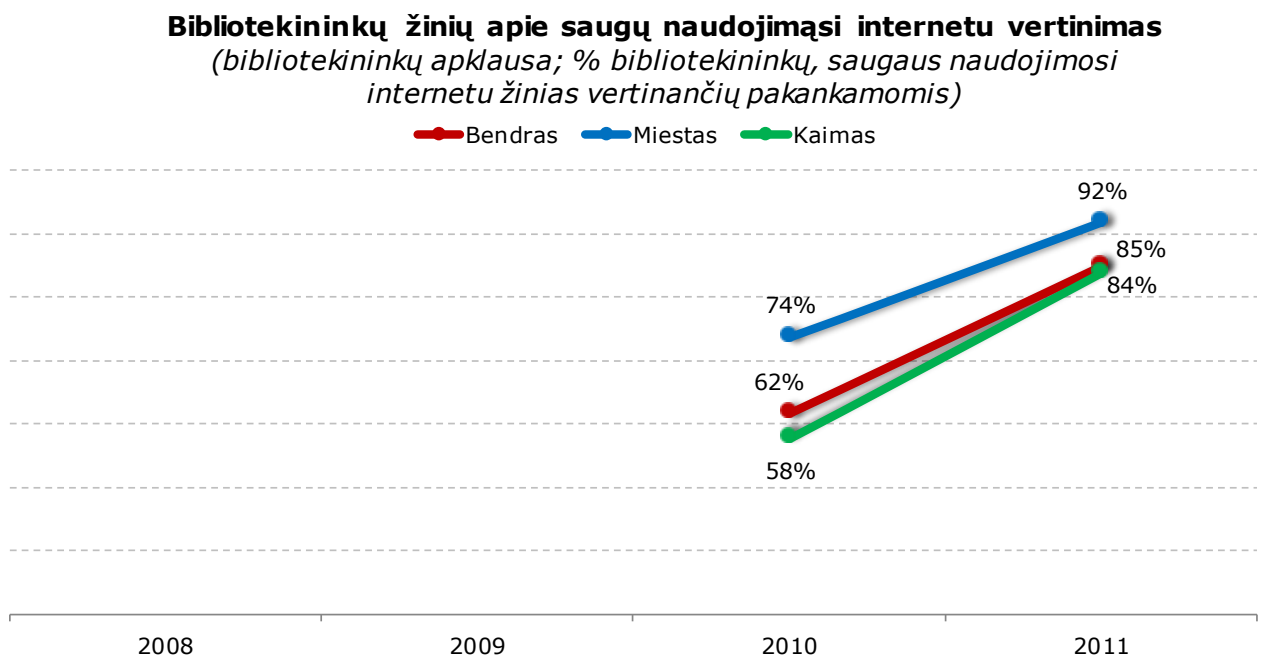
⁵³ Informacija apie bibliotekinių žinias ir įgūdžius saugiai naudotis internetu buvo renkama tik 2010 ir 2011 metų Projekto poveikio vertinimo tyrimų metu.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2010 metais pakankamas žinias apie saugų naudojimąsi internetu manė turintys 62% Projekte dalyvaujančių bibliotekininkų. Žinias apie saugų naudojimąsi internetu pakankamomis vertinančiųjų daugiau buvo tarp miesto (74%), nei tarp kaimo (58%) bibliotekininkų.

Per 2011 metus bibliotekininkų žinios apie saugų naudojimąsi internetu dar labiau sustiprėjo. 2011 metų pabaigoje apie tai, kaip saugiai naudotis internetu, žinojo 85% šalies bibliotekininkų (84% kaimo ir 92% miesto bibliotekininkų). Šių bibliotekininkų įgūdžių pagerėjimą liudija ir kokybiniai tyrimai: 2010-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis bibliotekininkų įgūdžiai saugiai naudotis internetu gerėjo projekto „Bibliotekos pažangai“ organizuotų mokymų dėka. Tyrimų duomenimis per 2011 metus pagerėjo tiek bibliotekininkų žinios apie internete slypinčias grėsmes, tiek apsisaugojimo nuo šių grėsmių įgūdžiai. Kokybinių tyrimų metu bibliotekininkų gebėjimų vertinimo skirtumų tarp miesto ir kaimo atstovų neišryškėjo.

53 pav. Bibliotekininkų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

42 lent. Bibliotekininkų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2G. Bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu žinios ir įgūdžiai				
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>				
Reikšmė: bibliotekininkų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas ⁵⁴ (%)				
	2010	→	2011	
Bendras	62%	→	85%	+23%
Miestas	74%	→	92%	+18%
Kaimas	58%	→	84%	+26%
Pasekmė (2010-2011): bibliotekininkų žinios apie saugų naudojimąsi internetu pagerėjo				

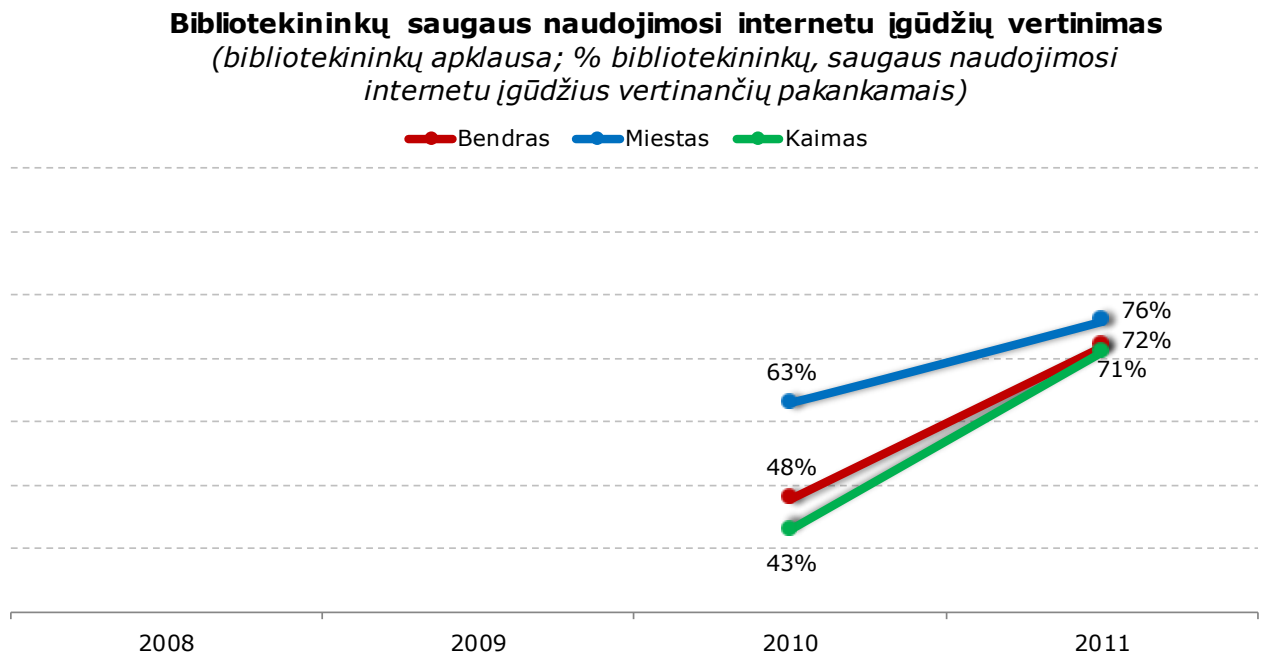
Bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžiai yra kiek silpnesni nei turimos „teorinės“ žinios apie tai, kaip saugiai naudotis internetu, t.y. daugiau bibliotekininkų apie tai mano turintys pakankamai žinių nei įgūdžių.

2010 metais pakankamus saugaus naudojimosi internetu įgūdžius manė turintis kas antras (48%) Projekte dalyvaujantis bibliotekininkas. Miesto bibliotekininkai 2010 metais gebėjimus saugiai naudotis internetu vertino geriau (63%) nei kaimo bibliotekininkai (43%).

⁵⁴ Dydis paskaičiuotas nustatant bibliotekininkų, kurie žino apie visas su saugiu interneto naudojimu susijusias grėsmes („greičiau žino, nei nežino“ arba „žino pakankamai“), dalį.

Per paskutiniuosius Projekto įgyvendinimo metus (2011 m.) tiek miesto, tiek kaimo bibliotekininkai, ugdydami gebėjimus saugiai naudotis internetu, padarė didelę pažangą: 2011 metų pabaigoje saugaus naudojimosi internetu įgūdžius manė turintys trys iš keturių bibliotekininkų (72%). Taip pat verta atkreipti dėmesį ir į tai, kad paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais miesto (76%) ir kaimo (71%) bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimas iš esmės susivienodino.

54 pav. Bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

43 lent. Bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 2G. Bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu žinios ir įgūdžiai				
Instrumentas: bibliotekininkų apklausa				
Reikšmė: bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimas ⁵⁵ (%)				
	2010	→	2011	
Bendras	48%	→	72%	+24%
Miestas	63%	→	76%	+13%
Kaimas	43%	→	71%	+28%
Pasekmė (2010-2011): bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimas pagerėjo				

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2010-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Atsižvelgiant į 2010 metų tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenis, galima teigti, kad bibliotekininkų gebėjimai saugiai naudotis internetu Projekto įgyvendinimo metu pagerėjo: jeigu 2010 metų tyrimo duomenimis bibliotekininkai savo gebėjimus saugiai naudotis internetu spontaniškai vertino teigiamai, tačiau tikslingai aptariant konkrečias grėsmes išreiškė abejonę ir savo gebėjimus vertino, kaip nepakankamus, tai 2011 metų tyrimo metu bibliotekininkai išreiškė pasitikėjimą savo žiniomis ir galėjo nurodyti konkrečius būdus, kaip apsisaugoti nuo konkrečių grėsmių internete.

4.4. 3. Viešų bibliotekų lankytojų IT naudojimo įgūdžiai

4.4.1. 3A. VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: [Pagerėje](#) VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai [pagerėjo](#).

⁵⁵ Dydis paskaičiuotas nustatant bibliotekininkų, kurie visus saugaus interneto naudojimo įgūdžius įvertino „pakankamai“ arba „visiškai pakankamai“, dalį.

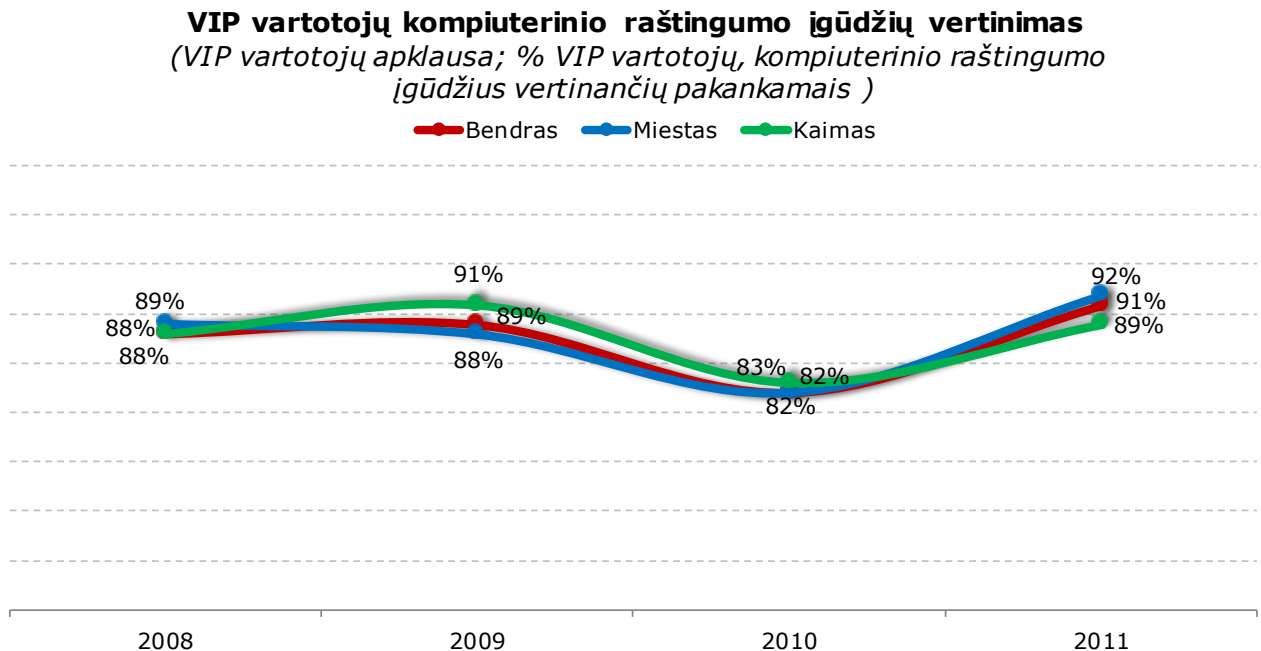
KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas

Didžioji dauguma viešos interneto prieigos vartotojų informacinėmis technologijomis naudotis moka, t.y. dauguma jų turimus kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertina kaip pakankamus.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, Projektui prasidėjus (2008 m.), dauguma viešos interneto prieigos vartotojų kompiuterinio raštingumo žinias ir įgūdžius vertino kaip pakankamus (88%). Viešos interneto prieigos vartotojų miesto ir kaimo bibliotekose kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas nesiskyrė.

55 pav. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Nežiūrint į tai, kad trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2010 m.) stebimas vartotojų, savo kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinančių kaip pakankamus, dalies sumažėjimas, apibendrintai vertinant galima teigti, kad visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu didžioji dauguma viešos interneto prieigos vartotojų, nepriklausomai nuo to, miesto ar kaimo bibliotekose jie naudoja viešą interneto prieigą, savo gebėjimus naudotis informacinėmis technologijomis vertino kaip pakankamus.

44 lent. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3A. VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinančių pakankamai, dalis ⁵⁶ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	88%	➔	89%	➔	82%	➔	91%
Miestas	89%	➔	88%	➔	82%	➔	92%
Kaimas	88%	➔	91%	➔	83%	➔	89%
	2008			➔		2011	
Bendras	88%			➔		91%	+3%
Miestas	89%			➔		92%	+3%
Kaimas	88%			➔		89%	+1%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinančių pakankamai, dalis išaugo ⁵⁷							

⁵⁶ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

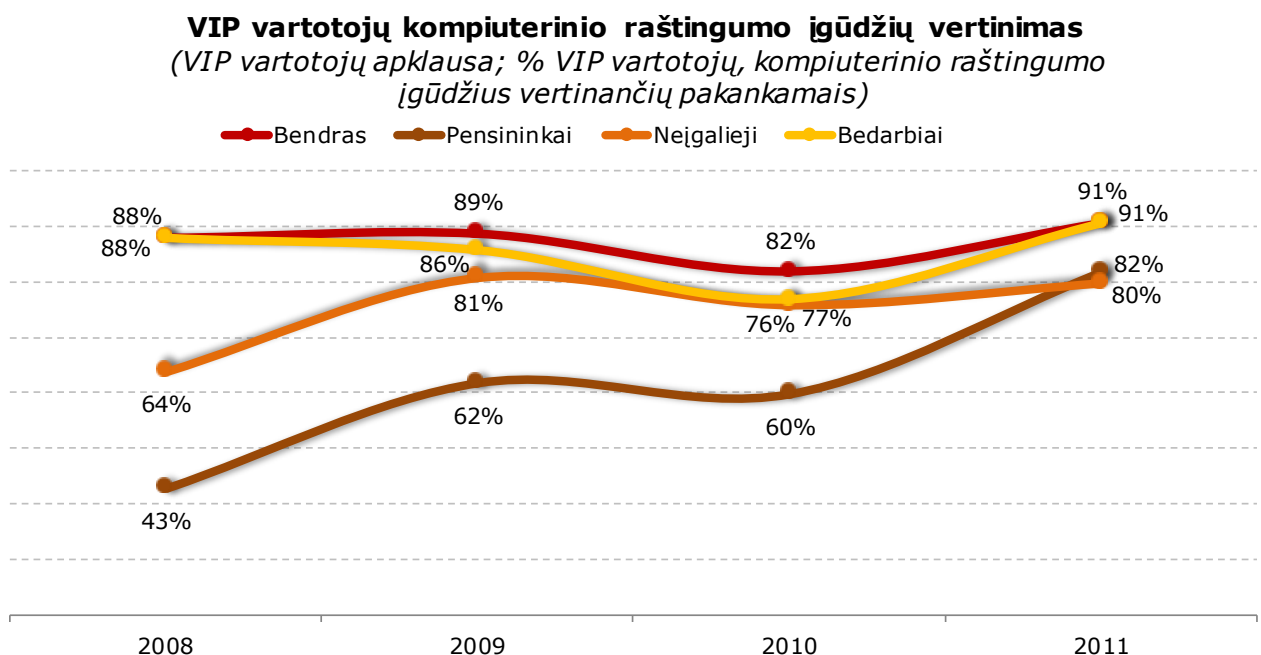
⁵⁷ Nors 2010-2011 metų tyrimų metu surinktų duomenų pokytis nėra statistiškai reikšmingas, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad kompiuterinio raštingumo vertinimas yra labai aukštas, rodiklio pasiekimai

Tiriant tai, kaip savo gebėjimus naudotis kompiuteriais vertina Projekte išskiriamos socialinės atskirties grupės (pensininkai, neįgalieji, bedarbiai), pastebima, kad geriausius įgūdžius naudotis informacinėmis technologijomis mano turintys bedarbiai (jų kompiuterinio raštingumo vertinimas beveik nesiskiria nuo kitų, socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų), prasčiausiai – pensininkai (ši viešos interneto prieigos vartotojų grupė gebėjimus naudotis kompiuteriu vertina ir prasčiau nei socialinės atskirties grupėms nepriskiriami viešos interneto prieigos vartotojai, ir prasčiau nei kiti socialinės atskirties grupėms priskiriami viešos interneto prieigos vartotojai).

Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, gerinant socialinei atskirčiai priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimus naudotis informacinėmis technologijomis, stebimos pozityvios tendencijos: didžiausią pažangą tobulindami gebėjimus naudotis informacinėmis technologijomis įgyvendinant Projekto veiklas padarė prasčiausius pradinius gebėjimus turėję pensininkai: jei 2008 metais tik 43% vieša interneto prieiga besinaudojančių pensininkų savo gebėjimus naudotis kompiuteriais vertino kaip pakankamus, tai 2011 metais tokių pensininkų dalis yra išaugusi iki 82%.

Gebėjimus naudotis kompiuterinėmis technologijomis Projekto įgyvendinimo laikotarpiu pagerino ir vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantys neįgalieji: pakankamai gebėjimus naudotis kompiuteriais vertinančių neįgaliųjų dalis išaugo nuo 64% 2008 metais iki 80% 2011 metais. Vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojančių bedarbių gebėjimai naudotis kompiuteriu Projekto įgyvendinimo metu iš esmės nekito, nes, kaip buvo minėta aukščiau, pradiniai (2008 m.) daugumo šios grupės atstovų gebėjimai naudotis informacinėmis technologijomis buvo pakankami.

56 pav. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

45 lent. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3A. VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinančių pakankamai, dalis ⁵⁸ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	88%	→	89%	→	82%	→	91%
Pensininkai	43%↓	→	62%↓	→	60%↓	→	82%
Neįgalieji	64%	→	81%↑	→	76%↑	→	80%
Bedarbiai	88%↑	→	86%↑	→	77%↑	→	91%↑
	2008		→		2011		

fiksuojami kaip pozityvūs („pasiekta“).

⁵⁸ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

Bendras	88%	→	91%	+3%
Pensininkai	43%↓	→	82%	+39%
Neįgalieji	64%	→	80%	+16%
Bedarbiai	88%↑	→	91%↑	+3%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinančių pakankamai, dalis išaugo ⁵⁹				

Prastesni vieša interneto prieiga besinaudojančių pensininkų gebėjimai naudotis kompiuteriais stebimi tiriant kompiuterinio raštingumo įgūdžius ir kitu, t.y. viešos interneto prieigos vartotojų amžiaus aspektu.

Prasčiausiai savo gebėjimus naudotis informacinėmis technologijomis vertina vyriausio amžiaus⁶⁰ viešos interneto prieigos vartotojai. Vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantis jaunimas ir vidutinio amžiaus (25-55m.) viešos interneto prieigos vartotojai gebėjimus naudotis kompiuteriais vertina panašiai gerai, t.y. didžioji dauguma šių vartotojų mano turintys pakankamus įgūdžius naudotis kompiuteriais.

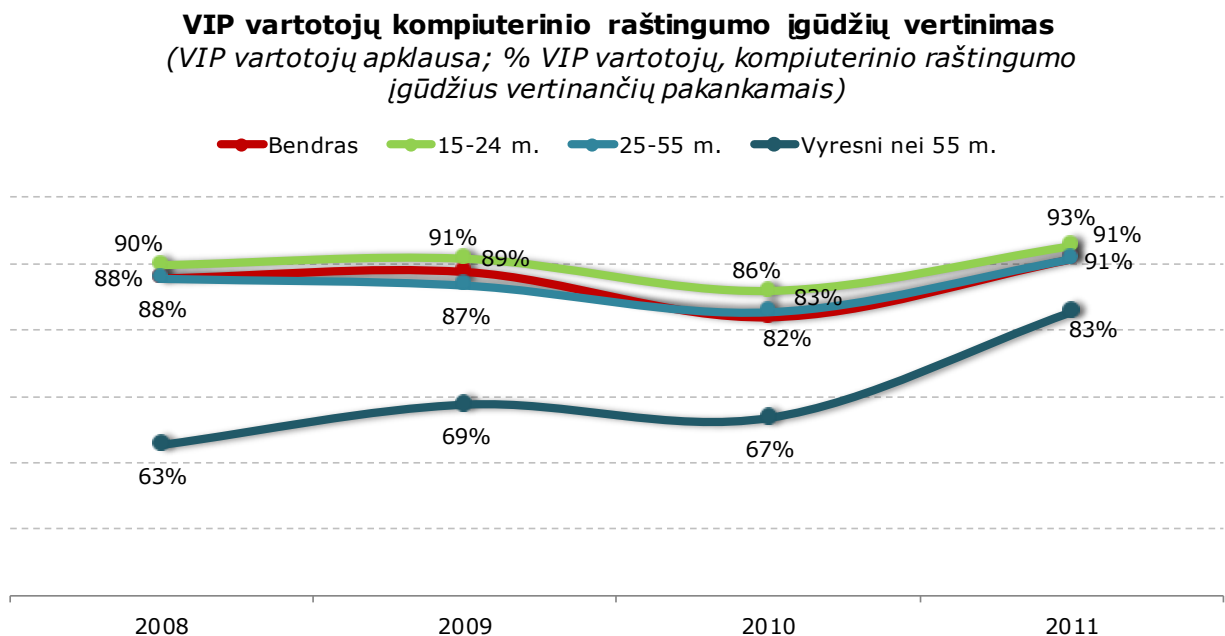
Tuo tarpu kokybiniai tyrimai atskleidė, kad visų viešos interneto prieigos vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžiai Projekto įgyvendinimo metu stiprėjo, labiausiai – kompiuterinio raštingumo mokymų dėka bei kartu su įvairesne/dažnesne kompiuterio ir viešos interneto prieigos naudojimo praktika („*aš nuėjau į biblioteką knygų pasikeisti, buvo pakeisti kompiuteriai. Bibliotekininkė sako turėsi pradėti mokytis. Ir taip pradėjau, paskui ir pačiai įdomu pasidarė*“ – senjorai, 2011 m.).

Lyginant skirtingų tikslinių grupių kompiuterinio raštingumo įgūdžius, senjorai, vyresnio amžiaus bibliotekos lankytojai kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis taipogi vertinami kaip turintys silpnesnius kompiuterinio raštingumo įgūdžius. 2009 metų kokybinio tyrimo duomenimis tokią situaciją iš esmės apsprendė skirtinga patirtis naudojantis informacinėmis technologijomis, kompiuteriu: 20-30 metų viešos interneto prieigos vartotojai su kompiuterio pradmenimis susipažino dar mokykloje, 30-55 metų viešos interneto prieigos vartotojai su kompiuteriu susidūrė darbe, kompiuterinio raštingumo mokymuose arba išmoko dirbti savarankiškai, tuo tarpu senjorų, vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai turėjo mažiausiai ankstesnės patirties dirbant su informacinėmis technologijomis, biblioteka dažnu atveju buvo vienintelė vieta, kur senjorai galėjo naudotis kompiuteriu. Prastesni senjorų, vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžiai taip pat siejami su lėtesniu šios amžiaus grupės imlumu naujovėms, mokymų, naujų žinių įsisavinimu.

⁵⁹ Nors 2010-2011 metų tyrimų metu surinktų duomenų pokytis nėra statistiškai reikšmingas, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad kompiuterinio raštingumo vertinimas yra labai aukštas, rodiklio pasiekimai fiksuojami kaip pozityvūs („pasiekta“).

⁶⁰ Čia ir toliau ataskaitoje 15-24 metų amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų grupė vadinama „jaunimu“, 25-55 metų amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų grupė vadinama „vidutinio amžiaus“ vartotojais, o vyresni nei 55 metų amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai vadinami „vyresniais/vyresnio/vyriausio amžiaus“ vartotojais.

57 pav. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Projekto įgyvendinimo metu jaunimo ir vidutinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimai naudotis kompiuteriu iš esmės nekito (nes Projekto įgyvendinimo pradžioje buvo vertinami gerai), tačiau vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai gebėjimus naudotis kompiuteriu Projekto įgyvendinimo metu pagerino: jei 2008 metais pakankamus kompiuterinio raštingumo įgūdžius manė turintys 63% vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai, tai, Projektui besibaigiant (2011 m.), tokių vartotojų dalis išaugo iki 83%.

46 lent. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3A. VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinančių pakankamai, dalis ⁶¹ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	88%	➔	89%	➡	82%	➡	91%
15-24 m.	90% ⬆	➔	91% ⬆	➡	86% ⬆	➡	93% ⬆
25-55 m.	88% ⬆	➔	87% ⬆	➔	83% ⬆	➡	91% ⬆
55+ m.	63% ⬇	➔	69% ⬇	➔	67% ⬇	➡	83% ⬇
	2008		➔		2011		
Bendras	88%		➡		91%		+3%
15-24 m.	90% ⬆		➔		93% ⬆		+3%
25-55 m.	88% ⬆		➔		91% ⬆		+3%
55+ m.	63% ⬇		➡		83% ⬇		+20%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertinančių pakankamai, dalis išaugo ⁶²							

⁶¹ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

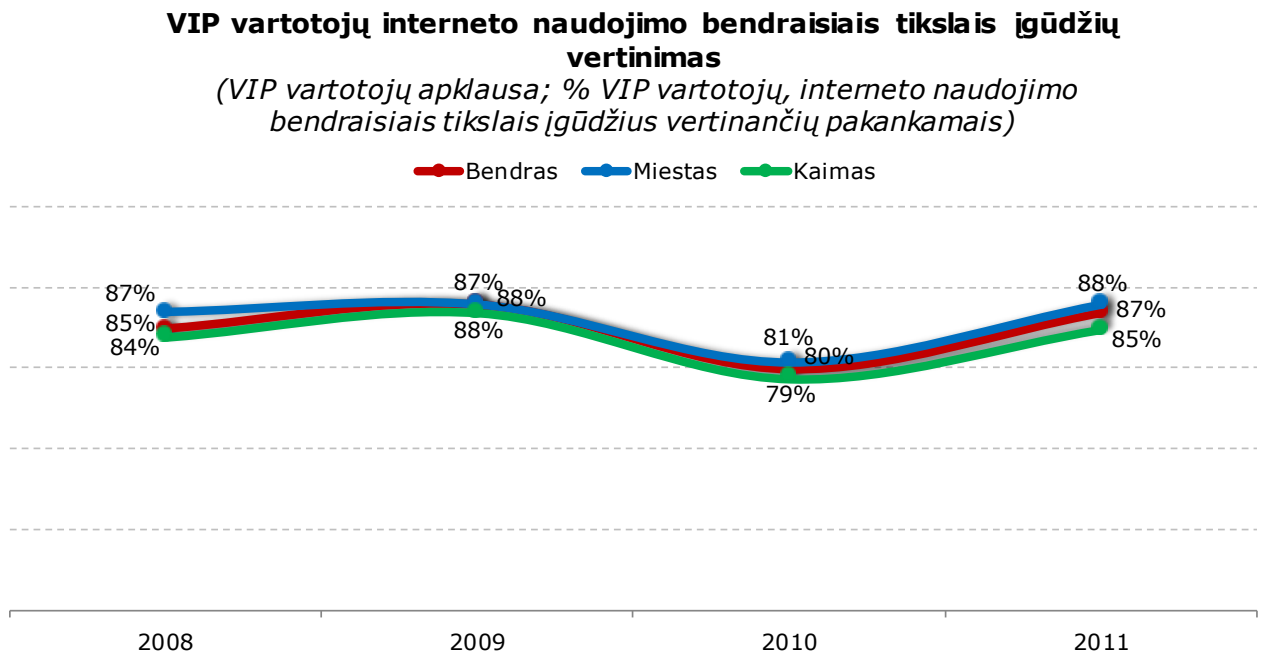
⁶² Nors 2010-2011 metų tyrimų metu surinktų duomenų pokytis nėra statistiškai reikšmingas, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad kompiuterinio raštingumo vertinimas yra labai aukštas, rodiklio pasiekimai fiksuojami kaip pozityvūs („pasiekta“).

VIP vartotojų naudojimosi internetu bendraisiais tikslais⁶³ įgūdžių vertinimas

Gebėjimus naudotis internetu bendraisiais tikslais didžioji dauguma viešos interneto prieigos vartotojų taip pat turi pakankamus. Ir nors Projekto įgyvendinimo laikotarpiu nedideli šio įgūdžio vertinimo svyravimai stebimi, iš esmės galime sakyti, kad didelių pasikeitimų, vertinant viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimus naudotis internetu, nefiksuojama: Projekto įgyvendinimo pradžioje pakankamai naudojimosi internetu įgūdžius vertino 85% viešos interneto prieigos vartotojų, o 2011 metais – 87%.

Miesto ir kaimo bibliotekose internetu besinaudojančių viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimų naudotis internetu vertinimas nesiskiria (didžioji dauguma tiek miesto, tiek kaimo viešos interneto prieigos vartotojų šiuos įgūdžius turi pakankamus).

58 pav. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

47 lent. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika						
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa						
Reikšmė: VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas ⁶⁴ (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→ 2011
Bendras	85%	→	88%	→	80%	→ 87%
Miestas	87%	→	88%	→	81%	→ 88%
Kaimas	84%	→	87%	→	79%	→ 85%
	2008	→			2011	
Bendras	85%	→			87%	+2%
Miestas	87%	→			88%	+1%
Kaimas	84%	→			85%	+1%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagerėjo ⁶⁵						

⁶³ Interneto naudojimas bendraisiais tikslais – tai, pvz., el. pašto tikrinimas, naršymas bendro pobūdžio naujienų svetainėse ir pan.

⁶⁴ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

⁶⁵ Nors bendrasis gebėjimų naudotis internetu pokytis statistiškai turėtų būti vertinamas kaip nepakitęs, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad šį įgūdį pakankamai vertina dauguma vartotojų, rodiklio pasiekimai fiksuojami kaip pozityvūs („pasiekta“).

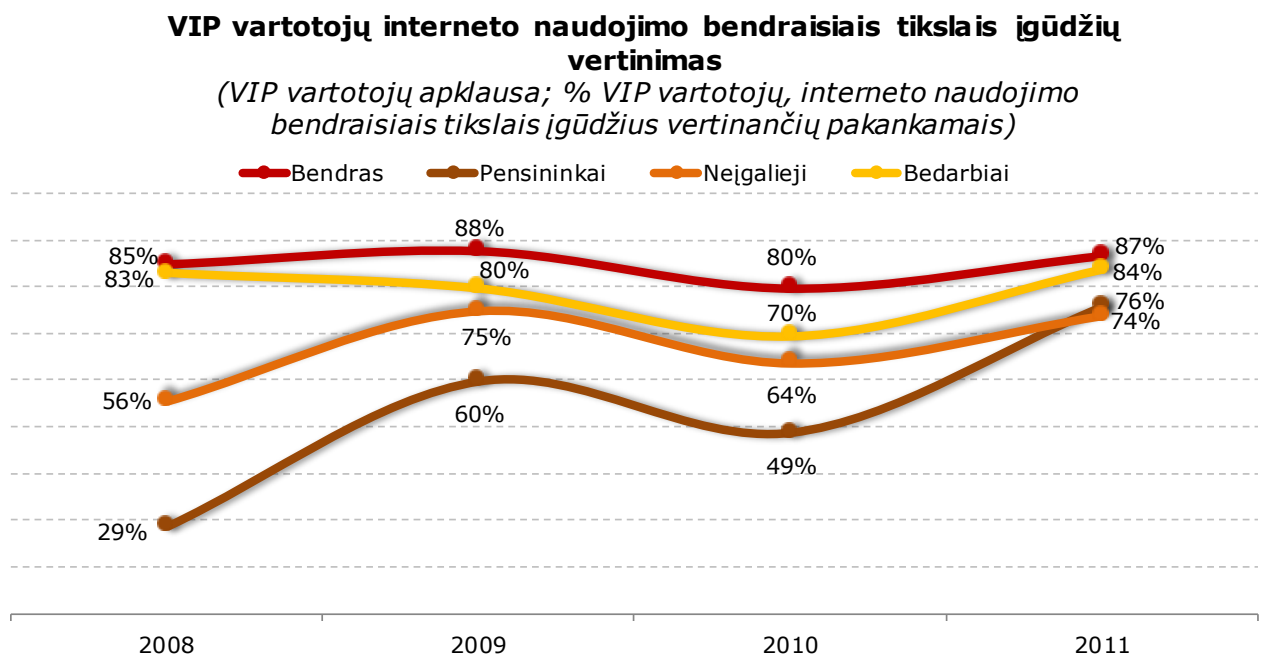
Lyginant socialinės atskirties grupėms priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimus naudotis internetu su šioms grupėms nepriskiriamų vartotojų atitinkamo gebėjimo vertinimu, pastebima, kad kiek mažesnė dalis socialinės atskirties grupėms Projekto kontekste priskiriamų vartotojų savo gebėjimus naudotis internetu bendraisiais tikslais vertina kaip pakankamus.

Nors beveik visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu prasčiausiai savo gebėjimus naudotis internetu vertino vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantys pensininkai, Projektui besibaigiant pastebima, kad pensininkų, besinaudojančių internetu bibliotekose, gebėjimai juo naudotis reikšmingai išaugo: nuo 29% pensininkų dalies savo gebėjimus naudotis internetu 2008 metais vertinančių kaip pakankamus iki 74% pensininkų gebėjimus naudotis internetu pakankamai vertinančių 2011 metais.

Neįgaliųjų dalis, gebėjimus naudotis internetu vertinančių pakankamai, Projekto įgyvendinimo metu nors ir ne taip išpūdingai kaip pensininkų, tačiau taip pat išaugo: nuo 56% 2008 metais iki 76% 2011 metais. Bedarbių gebėjimai, viena vertus, naudotis internetu beveik visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu iš esmės nesiskyrė nuo kitų, socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų, viešos interneto prieigos vartotojų; kita vertus, jų gebėjimai naudotis internetu iš esmės nepakito ir įgyvendinant Projektą (nes dauguma bedarbių Projektui prasidedant turėjo pakankamus įgūdžius naudotis internetu).

Apibendrinant galima pastebėti, kad, vertinant pagal viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimus naudotis internetu, socialinės atskirties iš esmės nebeliko: tiek bibliotekose internetu besinaudojančių pensininkų, tiek neįgaliųjų, tiek bedarbių gebėjimai naudotis internetu nesiskiria arba skiriasi labai nedaug lyginant su visų viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimais.

59 pav. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

48 lent. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa							
Reikšmė: VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas ⁶⁶ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	85%	→	88%	→	80%	→	87%
Pensininkai	29%↓	→	60%↓	→	49%↓	→	76%
Neįgalieji	56%	→	75%	→	64%	→	74%↓
Bedarbiai	83%↑	→	80%↑	→	70%↑	→	84%↑
	2008	→		2011			
Bendras	85%	→		87%	+2%		

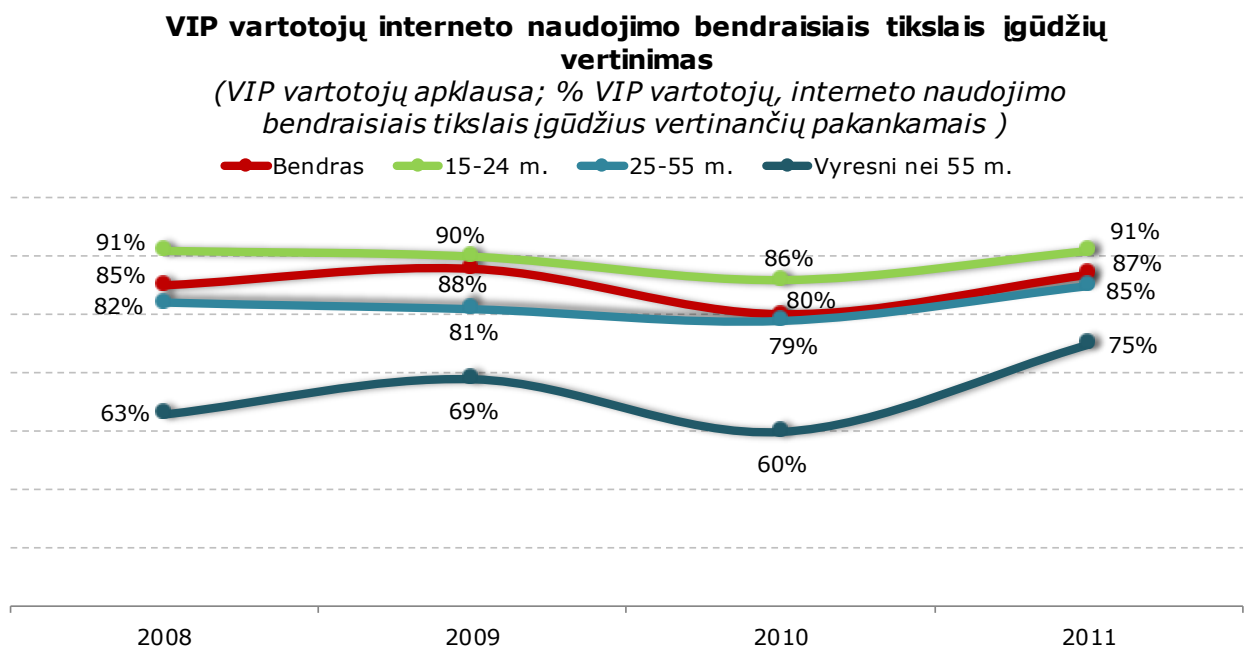
⁶⁶ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

Pensininkai	29%↓	→	76%	+47%
Neįgalieji	56%	→	74%↓	+18%
Bedarbiai	83%↑	→	84%↑	+6%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagerėjo				

Analizuojant skirtingo amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimus naudotis internetu, pastebima, kad labiausiai išsiskiria vyresnio amžiaus vartotojų gebėjimai: turinčių pakankamus gebėjimus naudotis internetu tarp vyresnio amžiaus vartotojų yra mažiau nei tarp jaunimo ar vidutinio amžiaus vartotojų. Kita vertus, taip pat reikėtų atkreipti dėmesį ir į tai, kad Projekto įgyvendinimo metu vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų dalis savo gebėjimus internetu vertinančių pakankamai taip pat kiek išaugo: nuo 63% 2008 metais iki 75% 2011 metais.

Vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojančio jaunimo gebėjimai naudotis internetu, savo ruožtu, yra kiek geresni nei vidutinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų.

60 pav. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

49 lent. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas ⁶⁷ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	85%	➔	88%	➡	80%	➡	87%
15-24 m.	91% ⬆	➔	90% ⬆	➔	86% ⬆	➡	91% ⬆
25-55 m.	82%	➔	81%	➔	79%	➡	85%
55+ m.	63% ⬇	➔	69% ⬇	➔	60% ⬇	➡	75% ⬇
	2008			➔	2011		
Bendras	85%			➔	87%		
15-24 m.	91% ⬆			➔	91% ⬆		
25-55 m.	82%			➔	85%		
55+ m.	63% ⬇			➡	75% ⬇		
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagerėjo tik tarp vyresnio ir pensinio amžiaus vartotojų							

⁶⁷ Pateikiamos susumuotos „visiškai pakankami įgūdžiai“ ir „pakankami įgūdžiai“ reikšmės.

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Remiantis 2008-2012 metų kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, viešųjų bibliotekų lankytojų naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžiai kiekvienais metais VIP vartotojų buvo vertinami kaip gerėjantys. Ši tendencija būdinga visoms tyrimo tikslinėms grupėms, tačiau ryškiausias pokytis pastebimas senjorų tikslinėje grupėje: jų naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžiai ir žinios per ketverius metus labiausiai sustiprėjo. Jei 2008-2009 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenimis VIP vartotojai, tame tarpe patys senjorai, senjorų naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžius vertino kaip labai silpnus, tai, pradedant 2010 metais, senjorų įgūdžiai vertinami kaip sustiprėję: senjorai vis daugiau veiklų gali atlikti savarankiškai, jų gebėjimai vertinami kaip atitinkantys jų poreikius.

Taipogi galima pastebėti, kad Projekto įgyvendinimo metu, per ketverius metus pasikeitė viešos interneto prieigos vartotojų mokymosi motyvai: jei 2008 metų kokybinio tyrimo su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis pagrindiniai mokymosi motyvai buvo priverstinio pobūdžio ir tik mažuma tyrimo dalyvių nurodė, kad mokytis juos skatina vidinis noras, smalsumas, tai 2012 metais šis motyvas tampa pagrindiniu („*tobulėt išlieka noras*“ – kaimo gyventojai, 2011 m.; „*aš norėčiau ko nors išmokti*“ – bedarbiai, 2011 m.; „*žmogui žinių visada norisi*“ – senjorai, 2011 m.). Atitinkamai keitėsi ir su mokymusi susijusios emocijos: jei 2008 metų kokybinio tyrimo su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis mokymasis buvo siejamas su neigiamomis emocijomis, stresu, tai 2012 metais pastebima visai kitokia mokymosi atmosfera, siejama su pozityviomis emocijomis (smagu, linksma, įdomu, saugu).

4.4.2. 3B. VIP vartojimo praktika

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: [Pakitusi](#) VIP vartojimo praktika.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: VIP vartojimo praktika [pakito](#).

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Biblioteka – vieta, kurioje internetu naudojamas dažniausiai

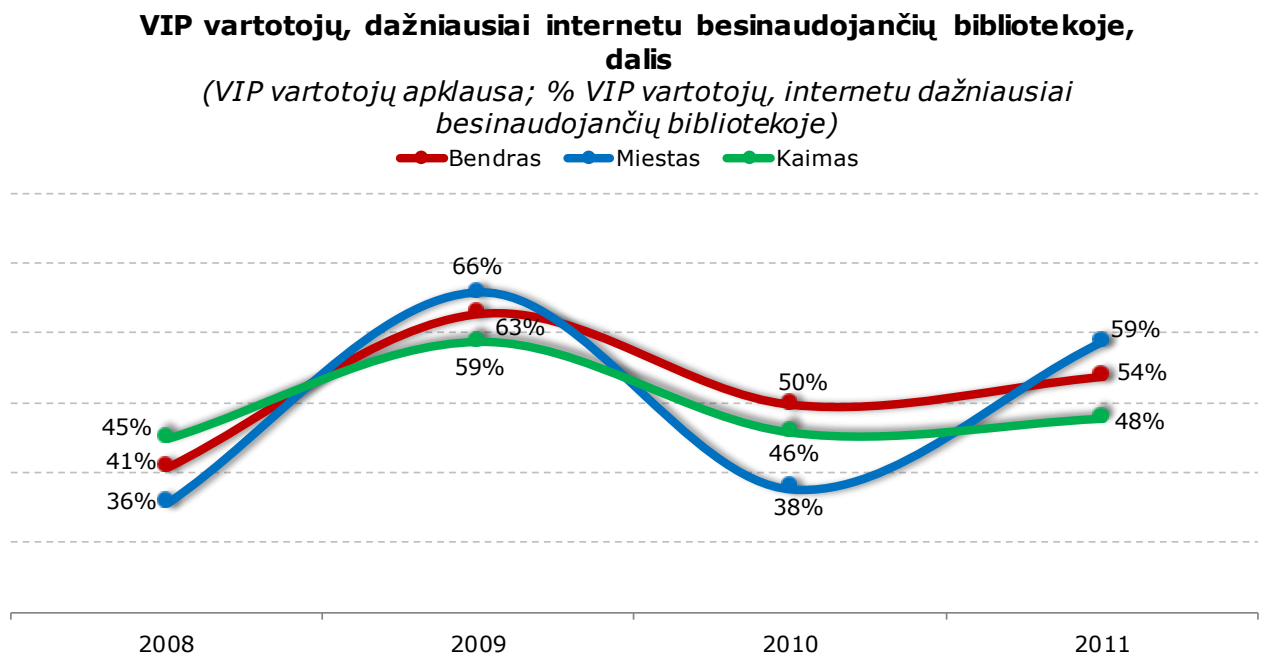
Analizė apie tai, kokios naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekoje praktikos būdingos viešos interneto prieigos vartotojams, pradedama nuo pagrindinės vartotojų naudojimosi internetu vietos analizės, ypatingą dėmesį skiriant vartotojams, kuriems biblioteka – pagrindinė naudojimosi internetu vieta.

Jei pirmais ir antrais Projekto įgyvendinimo metais (2008-2009 m.) vartotojų dalis, kurių pagrindinė naudojimosi internetu vieta buvo biblioteka, kito (2008 metais tokių vartotojų dalis buvo 41%, 2009 metais – 63%), tai paskutiniiais dviem Projekto įgyvendinimo metais (2010-2011 m.) vartotojų dalis, pagrindine naudojimosi internetu vieta laikančių biblioteką, daugiau ar mažiau nusistovėjo. Besibaigiant Projektui, biblioteką pagrindine naudojimosi internetu vieta laikė kas antras viešos interneto prieigos vartotojas.

Analogiškos viešos interneto prieigos vartotojų, pagrindine naudojimosi internetu vieta laikančių biblioteką, dalies dinamikos tendencijos stebimos ir kaimo bibliotekose: paskutiniiais dviem Projekto įgyvendinimo metais (2010-2011 m.) kas antras viešos interneto prieigos kaimo bibliotekose vartotojas pagrindine naudojimosi internetu vieta laikė biblioteką.

Viešos interneto prieigos vartotojų miesto bibliotekose naudojimosi internetu praktikos reikšmingai kito visais Projekto įgyvendinimo metais: 2009 ir 2011 metais biblioteką pagrindine naudojimosi internetu vieta laikė beveik dvigubai daugiau viešos interneto prieigos vartotojų miesto bibliotekose nei 2008 ir 2010 metais.

61 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

50 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, internetu dažniausiai besinaudojančių bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	41%	➡	63%	➡	50%	➡	54%
Miestas	36%⬇	➡	66%⬆	➡	38%⬇	➡	59%⬆
Kaimas	45%⬆	➡	59%⬇	➡	46%⬆	➡	48%⬇
	2008			➔	2011		
Bendras	41%			➡	54% +13%		
Miestas	36%⬇			➡	59%⬆ +23%		
Kaimas	45%⬆			➡	48%⬇ +3%		
Pasekmė (2008-2011): miestuose VIP vartotojų, pagrindine naudojimosi internetu vieta laikančių biblioteką, dalis išaugo ⁶⁸							

Pagrindinius Projekto uždavinius, siejamus su socialinės atskirties šalyje mažinimu, suteikiant socialinei atskirčiai priskiriamiems žmonėms galimybę nemokamai naudotis internetu, patvirtina Projekto poveikio vertinimo tyrimų metu surinkta informacija apie tai, kur internetu dažniausiai naudojasi socialinei atskirčiai priskiriami žmonės (pensininkai, neįgalieji, bedarbiai).

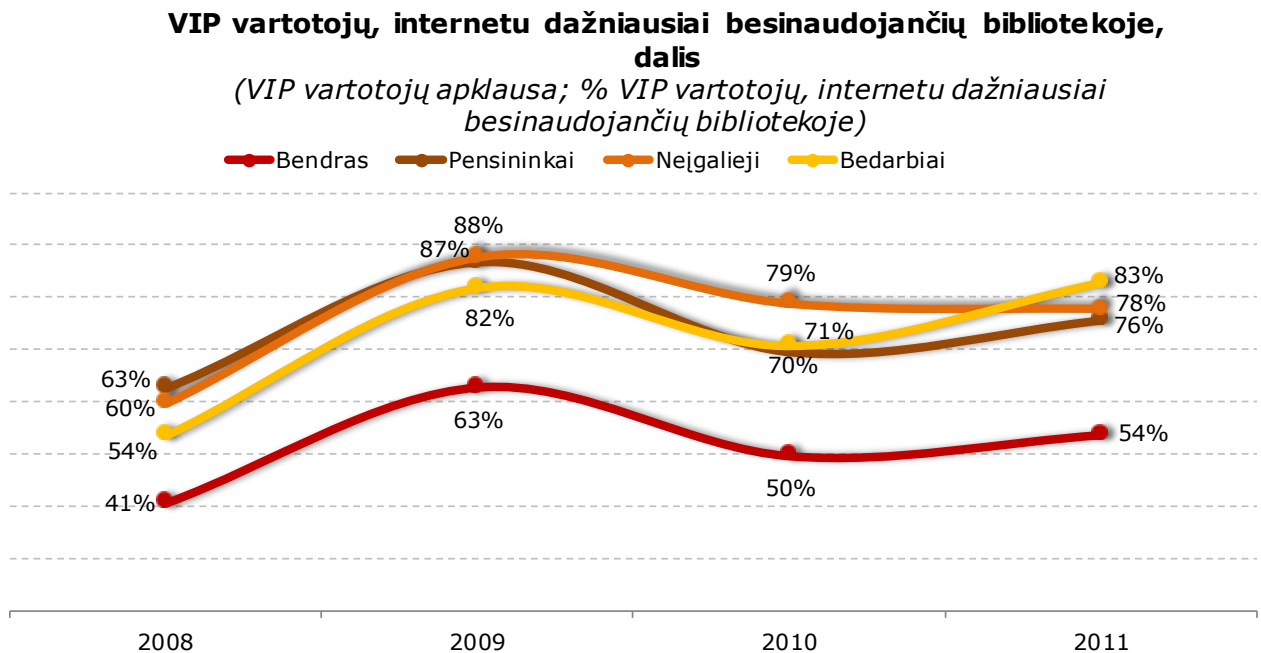
Tyrimo duomenys patvirtina, kad gerokai didesnei daliai socialinei atskirčiai priskiriamų žmonių, lyginant su kitomis viešosios interneto prieigos vartotojų grupėmis, biblioteka yra pagrindinė naudojimosi internetu vieta. Pavyzdžiui, 2011 metais, Projektui besibaigiant, pagrindine naudojimosi internetu vieta biblioteką laikė kas antras (54%) socialinės atskirties grupėms nepriskiriamas viešos interneto prieigos vartotojas ir 76% pensininkų, 78% neįgaliųjų ir 83% bedarbių.

Lyginant socialinės atskirties grupėms priskiriamų žmonių naudojimosi internetu bibliotekoje praktikas tarpusavyje, atskirties grupės, kuriai biblioteka būtų svarbesnė, dažniau lankoma naudojimosi internetu

⁶⁸ Nors 2010-2011 metų tyrimų metu surinktų duomenų pokytis nėra statistiškai reikšmingas, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad kompiuterinio raštingumo vertinimas yra labai aukštas, rodiklio pasiekimai fiksuojami kaip pozityvūs („pasiekta“).

vieta, išskirti negalima. Visų jų naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekoje praktika šiuo aspektu yra panaši.

62 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

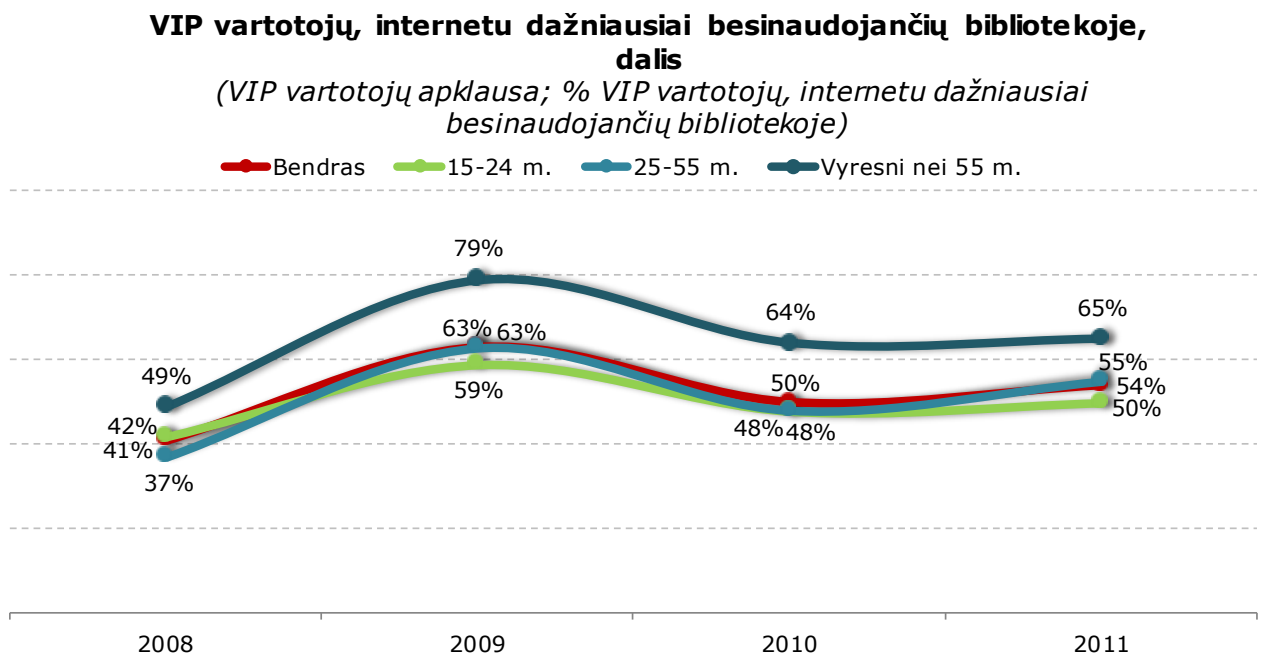
51 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie internetu dažniausiai naudojasi bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	41%	➡	63%	➡	50%	➡	54%
Pensininkai	63%	➡	87%	➡	70%	➡	76%
Neįgalieji	60%	➡	88%	➡	79%	➡	78%
Bedarbiai	54%	➡	82%	➡	71%	➡	83%
	2008		➔		2011		
Bendras	41%		➡		54%		+13%
Pensininkai	63%		➡		76%		+13%
Neįgalieji	60%		➡		78%		+18%
Bedarbiai	54%		➡		83%		+29%
Pasekmė (2008-2011): socialinei atskirčiai priskiriamų VIP vartotojų dalis, biblioteką laikančių pagrindine naudojimosi internetu vieta, išaugo							

Biblioteka kaip pagrindinė naudojimosi internetu vieta, analizuojant viešos interneto prieigos naudojimosi prieiga bibliotekoje praktikas pagal vartotojų amžių, yra gerokai svarbesnė vyresnio nei vidutinio ar jaunesnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojams. Ir ši tendencija stebima visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Besibaigiant Projektui biblioteką pagrindine naudojimosi internetu vieta laikė 65% vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų.

Jaunesnio ir vidutinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų naudojimosi internetu bibliotekoje, kaip pagrindinėje naudojimosi vietoje, praktikos atitinka bendras visų viešos interneto prieigos vartotojų tendencijas.

63 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

52 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie internetu dažniausiai naudojasi bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	41%	➡	63%	➡	50%	➡	54%
15-24 m.	42%	➡	59%⬇	➡	48%⬇	➡	50%⬇
25-55 m.	37%	➡	63%⬇	➡	48%⬇	➡	55%⬇
55+ m.	49%	➡	79%⬆	➡	64%⬆	➡	65%⬆
	2008			➔	2011		
Bendras	41%			➡	54%		
15-24 m.	42%			➡	50%⬇		
25-55 m.	37%			➡	55%⬇		
55+ m.	49%			➡	65%⬆		
Pasekmė (2008-2011): vyresnio amžiaus VIP vartotojų dalis, biblioteką laikančių pagrindine naudojimosi internetu vieta, išaugo							

Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekoje priežastys

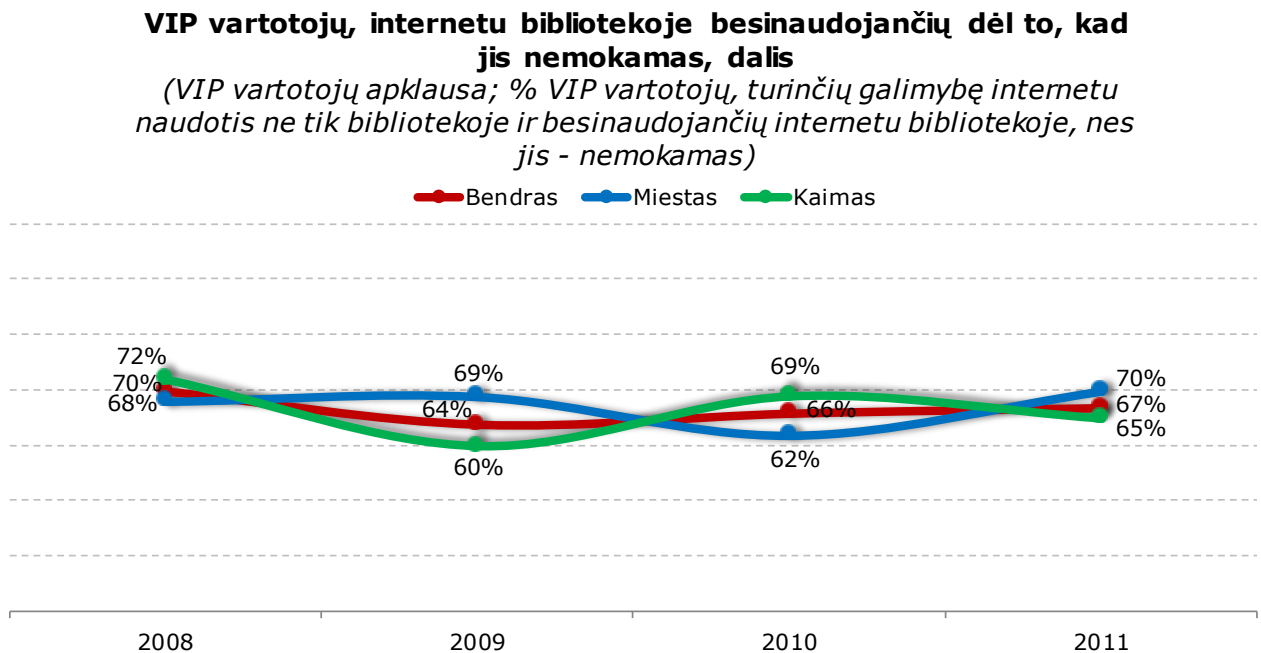
Viešos interneto prieigos vartotojų naudojimosi internetu bibliotekose priežastys – papildomas veiksnys, nusakantis jų naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose praktiką.

Pagrindiniai du kiekybinės VIP vartotojų apklausos metu identifikuoti veiksniai, lemiantys daugumos vartotojų naudojimąsi internetu bibliotekoje, yra tai, kad (1) internetu bibliotekoje galima naudotis nemokamai, ir tai, kad (2) be naudojimosi internetu vartotojai naudojami ir kitomis bibliotekų teikiama paslaugomis.

Analizuojant šių priežasčių svarbos kitimą Projekto įgyvendinimo metu ir skirtingose tikslinėse grupėse, pastebima, kad, tai, kad internetu bibliotekose galima naudotis nemokamai, pagrindine naudojimosi internetu bibliotekoje priežastimi buvo išskiriama visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Stebima šios priežasties nurodymo dažnio kaita nėra esminė.

Kiek didesni, tačiau, žvelgiant apskritai, taip pat ne itin reikšmingi šios priežasties nurodymo dažnio svyravimai stebimi ir tarp miesto bei kaimo viešos interneto prieigos vartotojų: tarkime, antraisiais ir paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais šią priežastį kiek dažniau nurodė miestų gyventojai, o trečiaisiais Projekto įgyvendinimo metais – kaimų gyventojai.

64 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

53 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

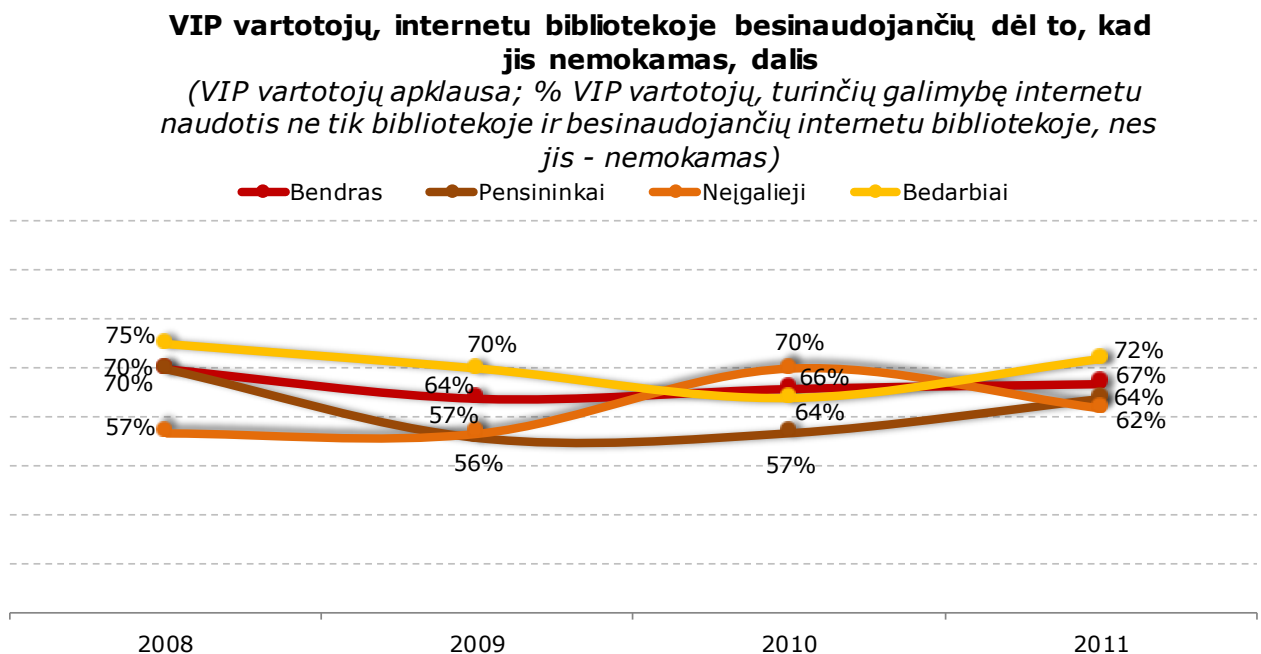
Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika						
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa						
Reikšmė: VIP naudojimo priežastys: dėl nemokamo interneto ⁶⁹ (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→ 2011
Bendras	70%	→	64%	→	66%	→ 67%
Miestas	68%	→	69%↑	→	62%↓	→ 70%↑
Kaimas	72%	→	60%↓	→	69%↑	→ 65%↓
	2008	→				2011
Bendras	70%	→				67%
Miestas	68%	→				70%↑
Kaimas	72%	→				65%↓
Pasekmė (2008-2011): naudojimosi VIP, nes ši paslauga yra nemokama, praktika nepakito						

Tai, kad bibliotekose internetu galima naudotis nemokamai, pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (iš dalies sutapusiais su šalyje tuo metu prasidėjusia ekonomine krize, pasižyminčia mažinančių etatų skaičiumi ir aukšta bedaryste) buvo aktualiau bedarbiams: maždaug trys iš keturių bedarbių 2008-2009 metais nurodė, kad nemokamas internetas – pagrindinė naudojimosi internetu bibliotekoje priežastis.

Kiek mažiau nemokama galimybė naudotis internetu, lyginant su kitų vartotojų nuomone, aktuali pensininkams. 2009-2010 metais tik kiek daugiau nei pusė internetu bibliotekose besinaudojančių, tačiau turinčių galimybę juo naudotis ir kitur, pensininkų nurodė, kad internetu bibliotekoje jie naudojami todėl, kad jis yra nemokamas.

⁶⁹ Procentai skaičiuojami nuo VIP vartotojų, turinčių galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje

65 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

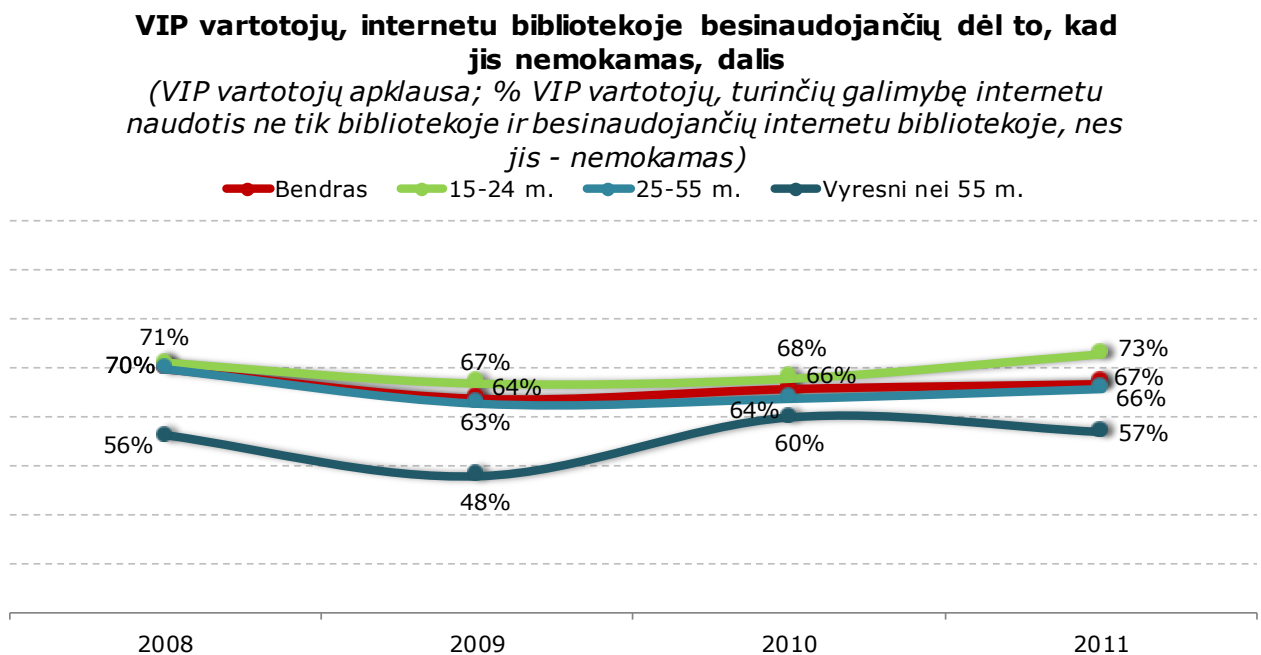

54 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP naudojimo priežastys: dėl nemokamo interneto (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	70%	→	64%	→	66%	→	67%
Pensininkai	70%	→	56%	→	57%	→	64%
Neįgalieji	57%	→	57%	→	70%	→	62%
Bedarbiai	75%	→	70%	→	64%	→	72%
	2008	→		→		→	2011
Bendras	70%	→		→		→	67%
Pensininkai	70%	→		→		→	64%
Neįgalieji	57%	→		→		→	62%
Bedarbiai	75%	→		→		→	72%
Pasekmė (2008-2011): naudojimosi VIP, nes ši paslauga yra nemokama, praktika nepakito							

Atitinkamą tendenciją, kad pensininkams nemokamas internetas yra kiek mažiau nei kitiems svarbus naudojimosi internetu bibliotekoje veiksnys, patvirtina ir išreikšta atitinkamo vyresnio bei pensinio amžiaus vartotojų nuomonė. Jaunimui bei vidutinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojams nemokamo interneto, kaip pagrindinės priežasties, kodėl jie naudojami internetu bibliotekoje, išskyrimas nesiskiria nuo visų viešos interneto prieigos vartotojų nuomonės.

66 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

55 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

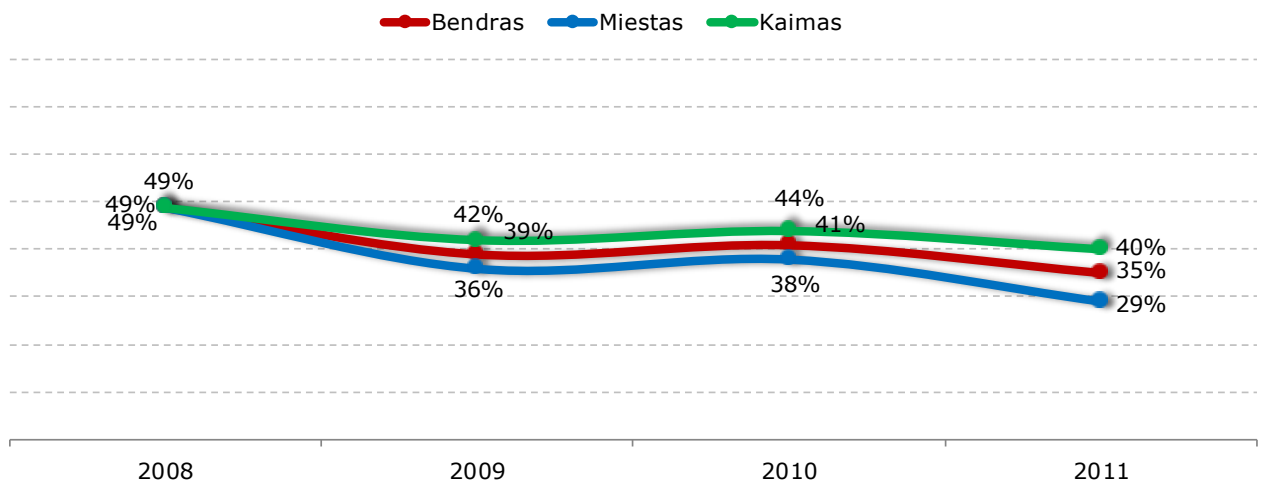
Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP naudojimo priežastys: dėl nemokamo interneto (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	70%	→	64%	→	66%	→	67%
15-24 m.	71%	→	67%↑	→	68%	→	73%↑
25-55 m.	70%	→	63%	→	64%	→	66%
55+ m.	56%	→	48%↓	→	60%	→	57%↓
	2008		→		2011		
Bendras	70%		→		67%		-3%
15-24 m.	71%		→		73%↑		+2%
25-55 m.	70%		→		66%		-4%
55+ m.	56%		→		57%↓		+1%
Pasekmė (2008-2011): naudojimosi VIP, nes ši paslauga yra nemokama, praktika nepakito							

Vartotojų, besinaudojančių internetu bibliotekoje tik tuomet, kai ateina pasinaudoti kitomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis, mažėja. Stebima tendencija vertintina pozityviai, nes tai liudija augančią ir išgrynintą tik šios paslaugos (viešos interneto prieigos) vartotojų dalį, kuri ateina į biblioteką ne tiek dėl kitų jos teikiamų paslaugų, kiek dėl galimybės pasinaudoti vieša interneto prieiga. Tarkime, jei pirmaisiais (2008 m.) Projekto įgyvendinimo metais net kas antras (49%) viešos interneto prieigos vartotojas šia paslauga naudojosi todėl, kad naudojosi kitomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis, tai paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) tokių vartotojų dalis sumažėjo iki trečdaliao (35%).

Vartotojų, kurie internetu bibliotekoje naudojasi todėl, kad tuo pačiu naudojasi ir kitomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis, daugiau yra kaimų bibliotekose. Tačiau, tiek miesto, tiek kaimų bibliotekose stebima ta pati tendencija, nurodanti augančią viešos interneto prieigos vartotojų dalį, internetu bibliotekoje besinaudojančių ne tik todėl, kad tuo pačiu naudojamosi ir kitomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis.

67 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojami ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dėl to, kad naudojami ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis
(VIP vartotojų apklausa; % VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis ne tik bibliotekoje ir besinaudojančių internetu bibliotek)

56 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojami ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

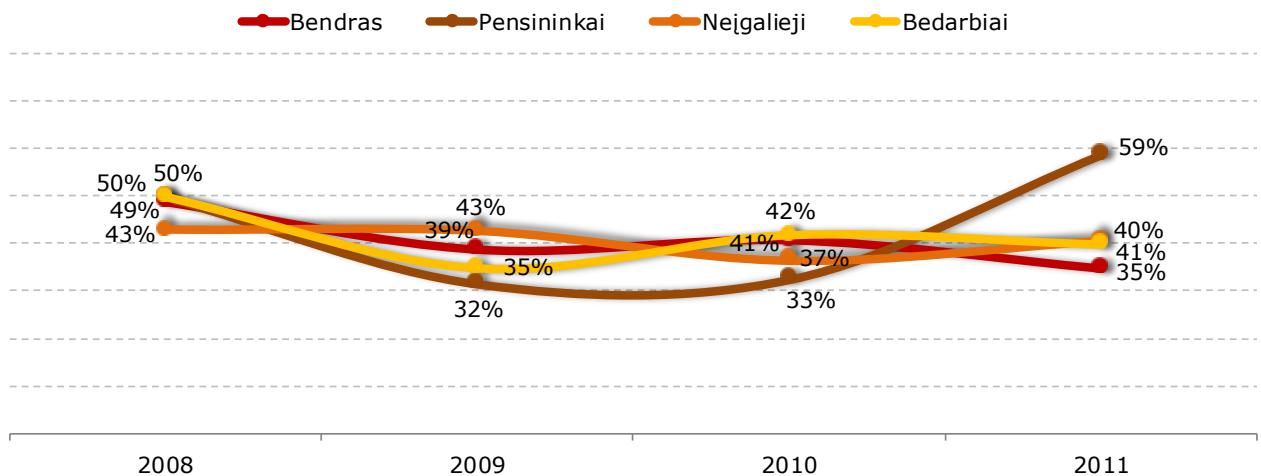
Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP naudojimo priežastys: naudojasi kitomis bibliotekos paslaugomis ⁷⁰ (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	49%	➔	39%	➔	41%	➔	35%
Miestas	49%	➔	36%	➔	38%↓	➔	29%↓
Kaimas	49%	➔	42%	➔	44%↑	➔	40%↑
	2008			➔	2011		
Bendras	49%			➔	35%		
Miestas	49%			➔	29%↓		
Kaimas	49%			➔	40%↑		
Pasekmė (2008-2011): vis daugiau VIP vartotojų į bibliotekas ateina naudotis tik internetu							

Bedarbių ir neįgalųjų naudojimosi internetu bibliotekoje praktikos šiuo aspektu iš esmės nesiskiria nuo visų socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų, viešos interneto prieigos vartotojų. Pensininkų nuomonė, nurodant naudojimosi nemokama interneto prieiga bibliotekose priežastis, yra kiek kitokia: tarkim, jei 2009 - 2010 metais tik kas trečias (32%-33%) internetu bibliotekoje besinaudojantis pensininkas teigė, kad internetu bibliotekoje naudojami todėl, kad tuo pačiu naudojami ir kitomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis, tai 2011 metais tokią nuomonę turinčių pensininkų dalis išaugo beveik dvigubai (59%).

⁷⁰ Procentai skaičiuojami nuo VIP vartotojų, turinčių galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje

68 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis
(VIP vartotojų apklausa; % VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis ne tik bibliotekoje ir besinaudojančių internetu bibliotek

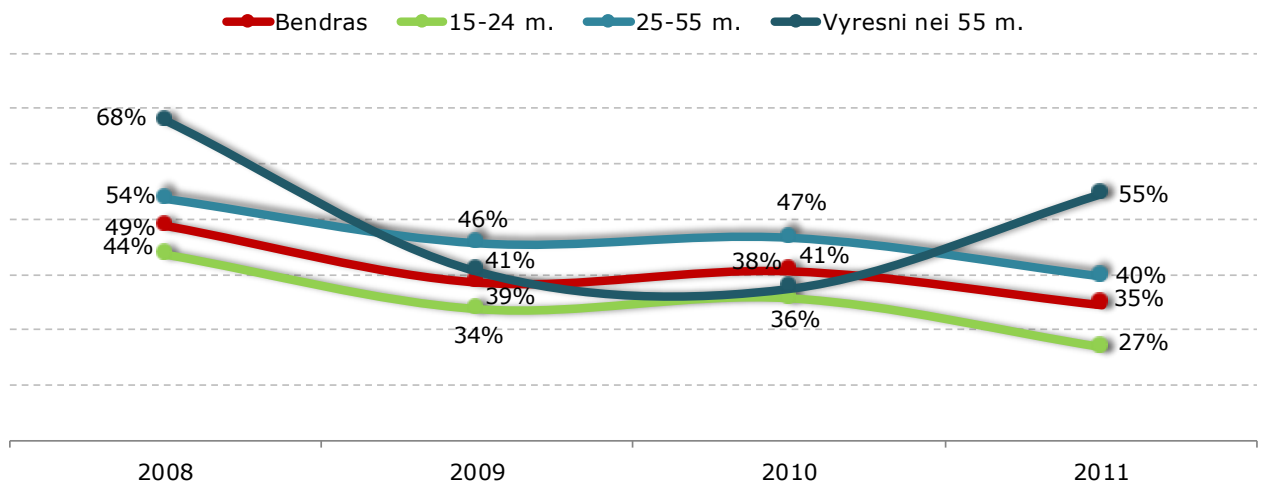
57 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP naudojimo priežastys: naudojasi kitomis bibliotekos paslaugomis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	49%	➔	39%	➔	41%	➔	35%
Pensininkai	50%	➔	32%	➔	33%	➔	59%↑
Neįgalieji	43%	➔	43%	➔	37%	➔	41%↓
Bedarbiai	50%	➔	35%	➔	42%	➔	40%↓
	2008		➔		2011		
Bendras	49%		➔		35%		-14%
Pensininkai	50%		➔		59%↑		+9%
Neįgalieji	43%		➔		41%↓		-2%
Bedarbiai	50%		➔		40%↓		-10%
Pasekmė (2008-2011): socialinės atskirties grupės priskiriamų VIP vartotojų praktika, naudojantis internetu ir kitomis bibliotekų paslaugomis, nepakito							

Analizuojant naudojimosi internetu bibliotekoje priežastis pagal vartotojų amžių, pastebima, kad didžioji dalis (68%) vyresnio ir pensinio amžiaus žmonių pirmais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) buvo kitų bibliotekos paslaugų vartotojai; 2009-2010 metais ši naudojimosi internetu priežastis buvo aktuali tik 41% vyresnio amžiaus žmonių, o paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais ji vėl įgavo kiek didesnę aktualumą.

69 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis
(VIP vartotojų apklausa; % VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis ne tik bibliotekoje ir besinaudojančių internetu biblioteko)

58 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

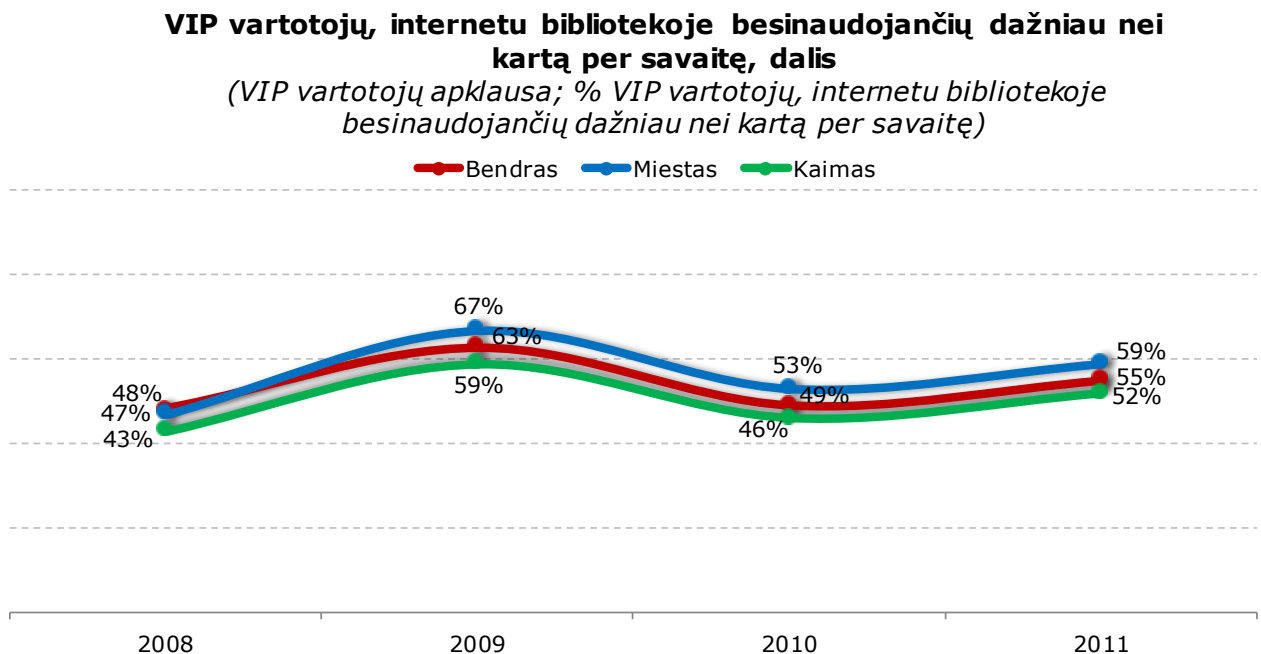
Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP naudojimo priežastys: naudojasi kitomis bibliotekos paslaugomis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	49%	➔	39%	➔	41%	➔	35%
15-24 m.	44%⬇️	➔	34%⬇️	➔	36%⬇️	➔	27%⬇️
25-55 m.	54%	➔	46%⬆️	➔	47%⬆️	➔	40%
55+ m.	68%⬆️	➔	41%	➔	38%	➔	55%⬆️
	2008		→		2011		
Bendras	49%		➔		35%		-14%
15-24 m.	44%⬇️		➔		27%⬇️		-17%
25-55 m.	54%		➔		40%		-14%
55+ m.	68%⬆️		➔		55%⬆️		-13%
Pasekmė (2008-2011): vis daugiau VIP vartotojų į bibliotekas ateina naudotis tik internetu							

Dažnai (dažniau nei kartą per savaitę) internetu bibliotekoje besinaudojantys VIP vartotojai

Kas antras besinaudojantis viešos interneto prieigos paslauga bibliotekose – dažnas šios paslaugos vartotojas, t.y. šia paslauga naudojasi dažniau nei kartą per savaitę. Reikšmingo naudojimosi internetu bibliotekose dažnio išaugimo Projekto įgyvendinimo laikotarpiu nestebima: dažniau nei kartą per savaitę internetu viešosiose bibliotekose pirmaisiais (2008 m.) Projekto įgyvendinimo metais naudojosi 47% vartotojų, paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) – 55% vartotojų. Kiek didesnis naudojimosi internetu bibliotekose suaktyvėjimas (daugiau vartotojų naudojosi internetu bibliotekose dažniau nei kartą per savaitę) stebimas antrais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.).

Miesto ir kaimo viešos interneto prieigos vartotojų naudojimosi internetu bibliotekose aktyvumas iš esmės nesiskiria ir atitinka bendras tendencijas.

70 pav. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

59 lent. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis ⁷¹ (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	48%	→	63%	→	49%	→	55%
Miestas	47%	→	67%	→	53%	→	59%
Kaimas	43%	→	59%	→	46%	→	52%
	2008	→			2011		
Bendras	48%	→			55%		+7%
Miestas	47%	→			59%		+12%
Kaimas	43%	→			52%		+9%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis išaugo							

Tarp internetu bibliotekose besinaudojančių bedarbių ir neįgaliųjų dažniau nei kartą per savaitę internetu bibliotekose besinaudojančių vartotojų dalis iš esmės nesiskiria nuo kitų viešos interneto prieigos vartotojų naudojimosi internetu bibliotekoje dažnio.

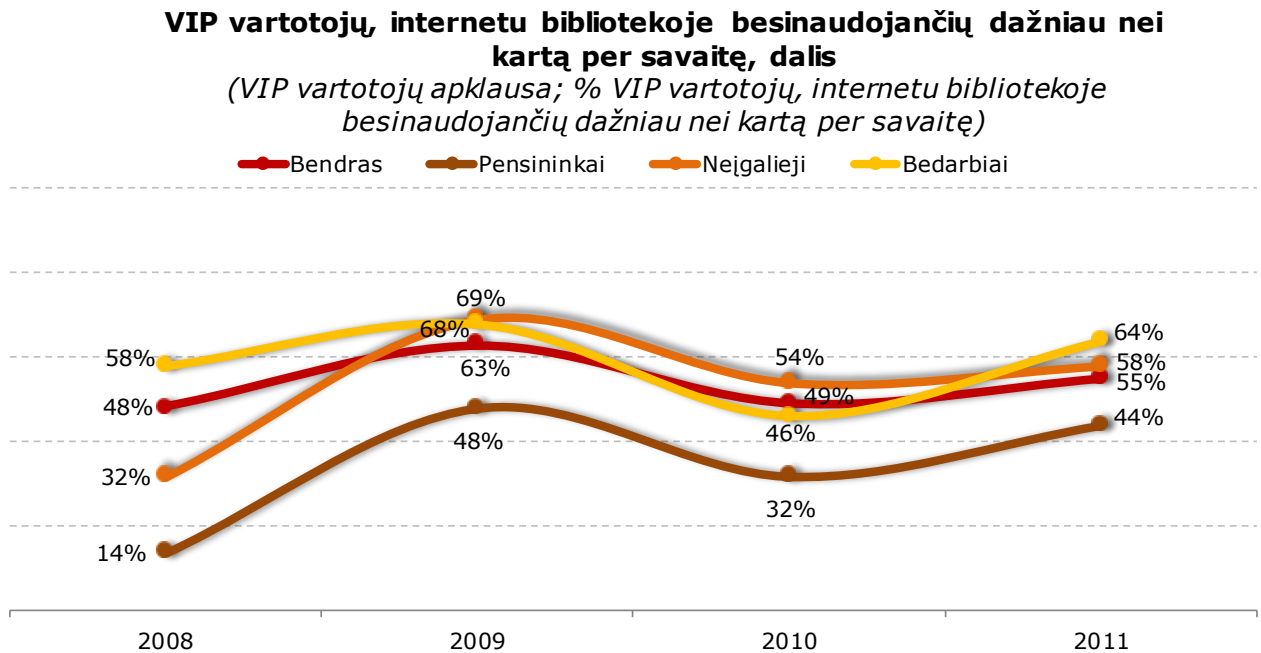
Pensininkai, tuo tarpu, nėra tokie aktyvūs naudodamiesi internetu bibliotekoje kaip neįgalieji ar bedarbiai. Kita vertus, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad pensininkų naudojimosi internetu viešosiose bibliotekose dažnumas Projekto įgyvendinimo eigoje reikšmingai išaugo: jei pradedant įgyvendinti Projektą 2008 metais dažniau nei kartą per savaitę internetu bibliotekoje naudojosi tik 14% internetu bibliotekose besinaudojančių pensininkų, tai paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais dažniau nei kartą per savaitę internetu bibliotekoje naudojosi 44% internetu bibliotekose besinaudojančių pensininkų.

Vykdamt Projekto veiklas internetu bibliotekoje dažniau pradėjo naudotis didesnė dalis neįgaliųjų: dažniau nei kartą per savaitę internetu bibliotekoje besinaudojančių neįgaliųjų dalis išaugo dvigubai, t.y. nuo 32% 2008 metais iki 64% 2011 metais.

⁷¹ Pateikiamos susumuotos „kiekvieną dieną“ ir „kelis kartus per savaitę“ reikšmės.

Projektui besibaigiant visose socialinei atskirčiai priskiriamose viešos interneto prieigos vartotojų bibliotekose grupėse dažniau nei kartą per savaitę internetu bibliotekoje besinaudojančiųjų dalis iš esmės nesiskiria lyginant su visų viešos interneto prieigos vartotojų bibliotekose naudojimosi internetu dažniu.

71 pav. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

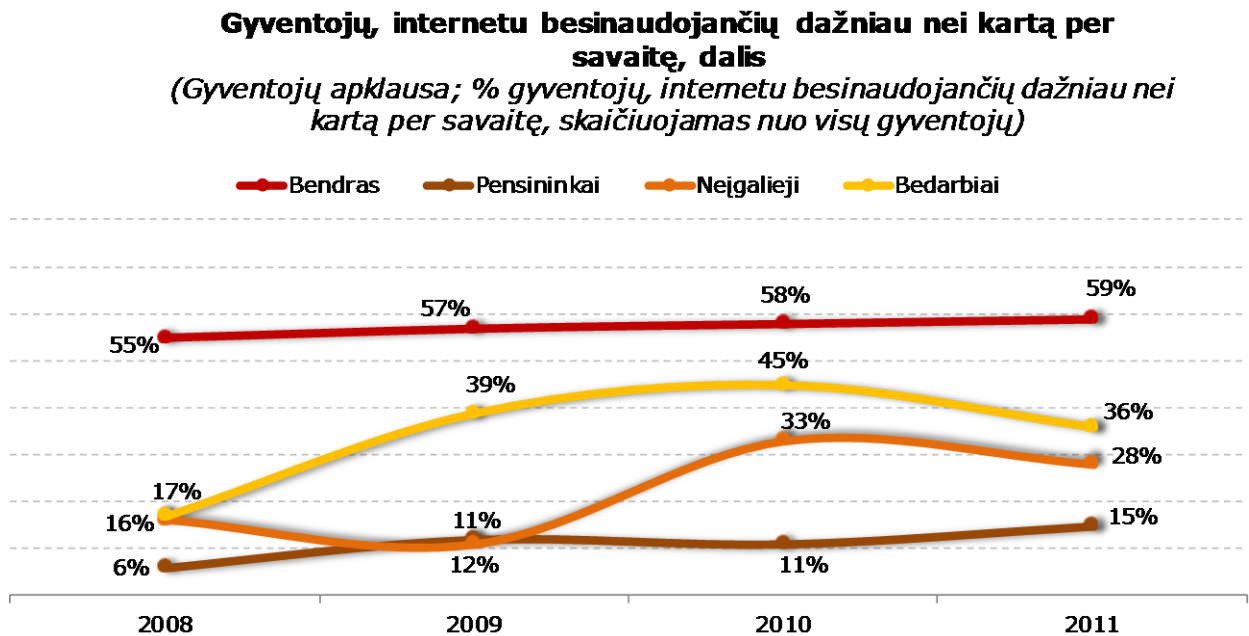

60 lent. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	48%	➡	63%	➡	49%	➡	55%
Pensininkai	14%⬇	➡	48%⬇	➡	32%⬇	➡	44%⬇
Neįgalieji	32%	➡	69%⬆	➡	54%⬆	➡	58%
Bedarbiai	58%⬆	➡	68%⬆	➡	46%	➡	64%⬆
	2008		➔		2011		
Bendras	48%		➡		55%		+7%
Pensininkai	14%⬇		➡		44%⬇		+30%
Neįgalieji	32%		➡		58%		+26%
Bedarbiai	58%⬆		➡		64%⬆		+6%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis išaugo (išskyrus pensininkus)							

Vertinant interneto naudojimo dažnį šalies gyventojų mastu nepriklausomai nuo naudojimosi internetu vietos, pastebime, kad bendra gyventojų dalis, internetu besinaudojanti dažniau nei kartą per savaitę Projekto įgyvendinimo laikotarpiu išliko stabili (2008 m. 55% → 2011 m. 59%). Tuo tarpu sunkiai pasiekiamų socialinių grupių atstovų, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis nuo Projekto įgyvendinimo tvarkos išaugo tarp pensininkų (+9%), neįgaliųjų (+12%) ir bedarbių (+20%).

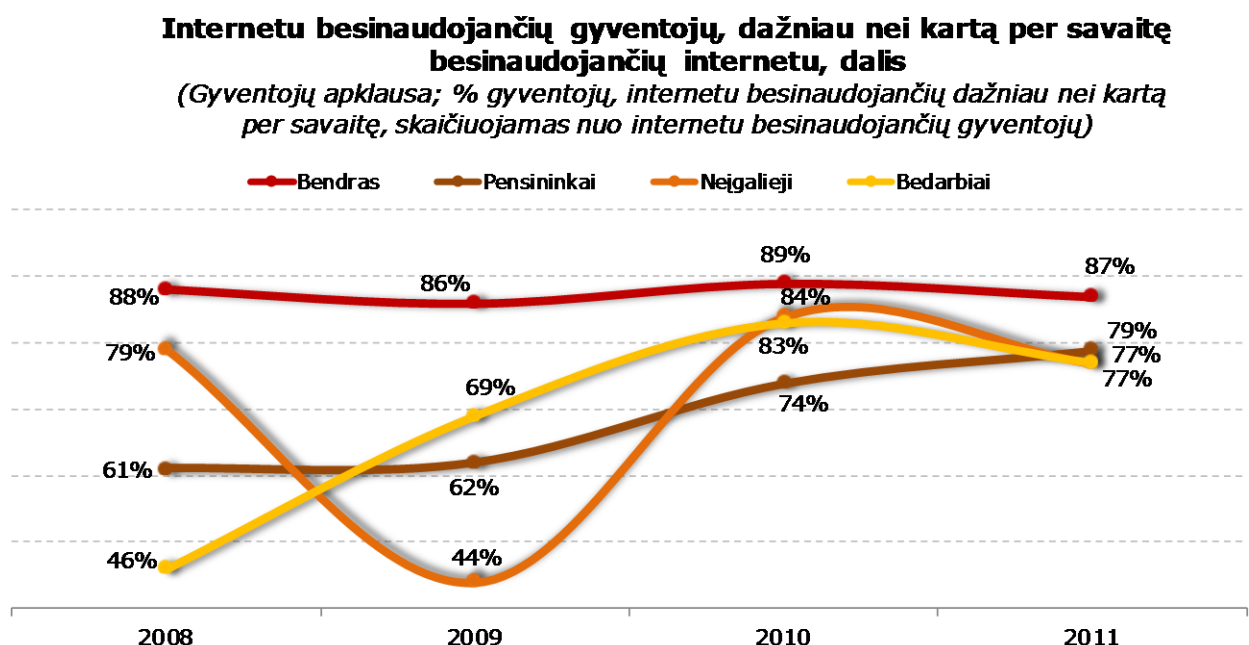
72 pav. Gyventojų, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Susiaurinant tyrimo tikslinę grupę nuo visų šalies gyventojų iki šalies gyventojų, besinaudojančių internetu, nepriklausomai nuo naudojimosi internetu vietos, pastebimos panašios tendencijos: bendra dalis išliko stabili (2008 m. 88% → 2011 m. 87%), tuo tarpu sunkiai pasiekiamų socialinių grupių gyventojų dalis, besinaudojančių internetu dažniau nei kartą per savaitę nuo 2008 m. pasikeitė sekančiai: tarp internetu besinaudojančių pensininkų ir bedarbių dalis, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, išaugo (atitinkamai +18% ir +31%) ir 2011 m. atitinkamai sudarė 79% ir 77%. Tuo tarpu neįgalųjų vartotojų, besinaudojančių internetu dažniau nei kartą per savaitę, dalis reikšmingai nepakito (2008 m. 79% → 2011 m. 77%).

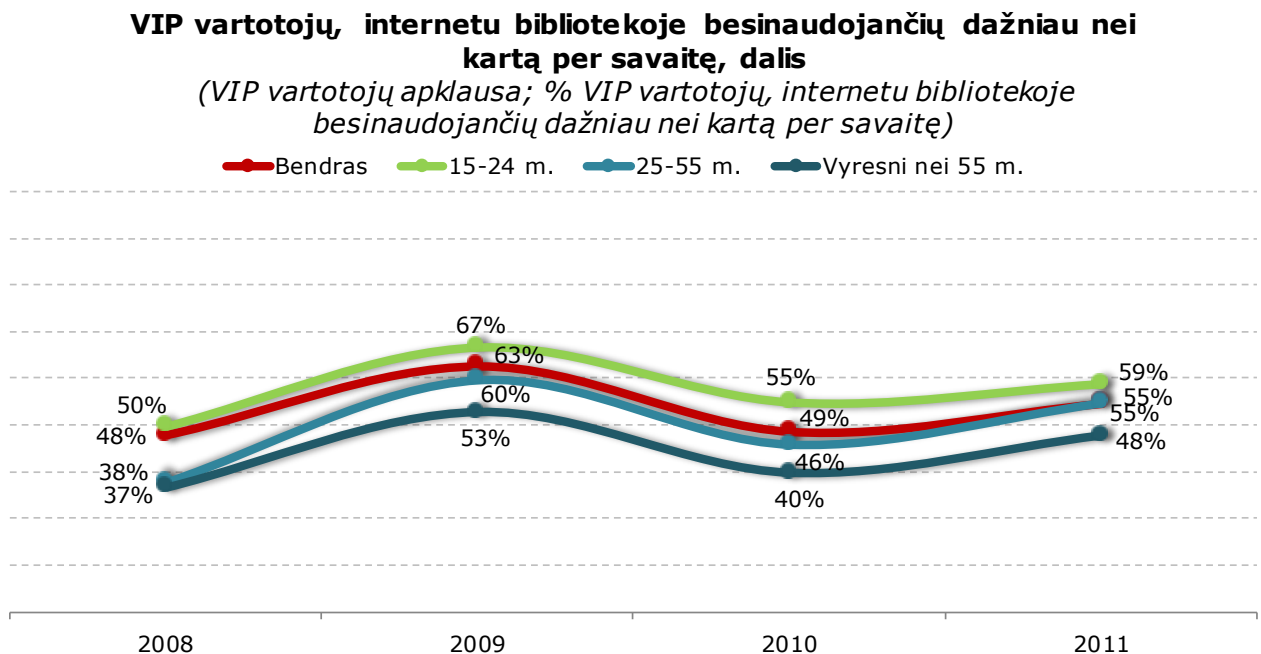
Lyginant su VIP vartotojais, internetu bibliotekoje besinaudojančiais dažniau nei kartą per savaitę, pastebima, kad internetu besinaudojančių gyventojų, kurie juo naudojasi dažniau nei kartą per savaitę, bendra dalis yra didesnė (2011 m. 87%) negu VIP vartotojų, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, bendra dalis (2011 m. 55%).

73 pav. Internetu besinaudojančių gyventojų, dažniau nei kartą per savaitę besinaudojančių internetu, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Analizuojant „dažną“, t.y. dažniau nei kartą per savaitę, naudojimąsi vieša interneto prieiga bibliotekose pagal viešos interneto prieigos vartotojų amžių, didelių naudojimosi internetu bibliotekose dažnio skirtumų tarp skirtingoms amžiaus grupėms priskiriamų vartotojų nestebima. Kaip jau buvo pastebėta aukščiau, kiek mažiau dažnai besinaudojančių internetu bibliotekose vartotojų yra tarp vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų, kiek daugiau – tarp jauno amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų. Tarp visų amžiaus grupių viešos interneto prieigos vartotojų didesnė „dažnai“, t.y. dažniau nei kartą per savaitę, internetu bibliotekose besinaudojančių dalis buvo stebima antraisiais Projekto įgyvendinimo metais (2009 m.).

74 pav. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

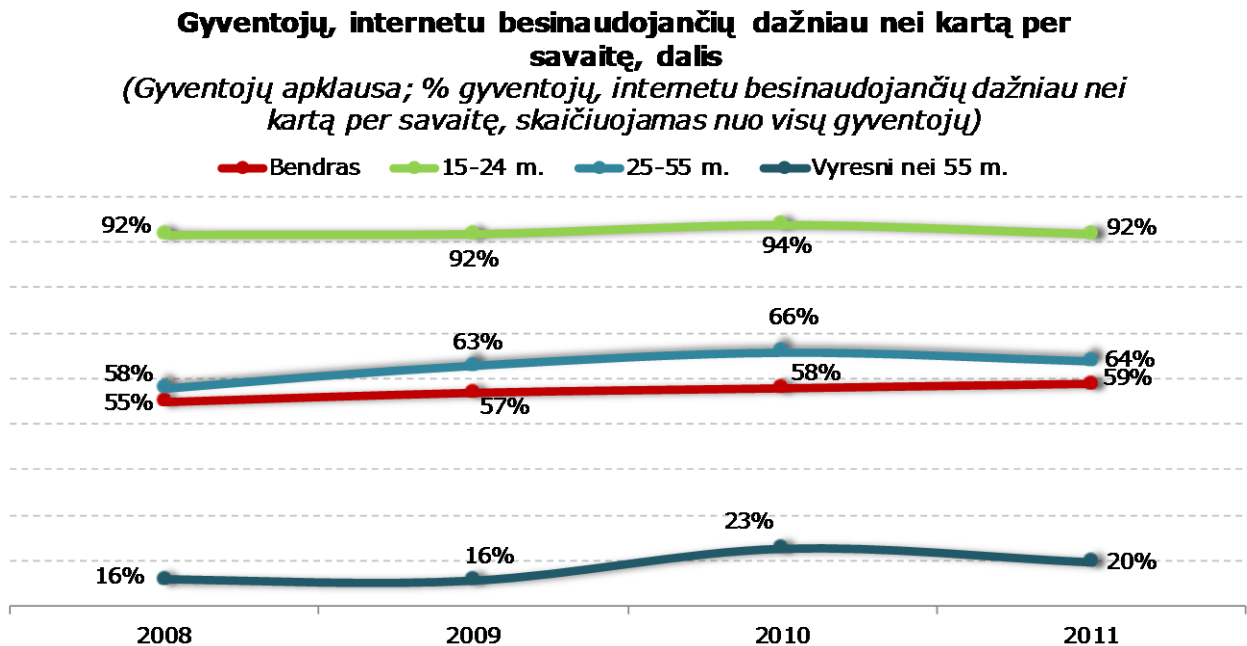
61 lent. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3B. VIP vartojimo praktika							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	48%	→	63%	→	49%	→	55%
15-24 m.	50%↑	→	67%↑	→	55%↑	→	59%↑
25-55 m.	38%↓	→	60%	→	46%	→	55%
55+ m.	37%↓	→	53%↓	→	40%↓	→	48%↓
	2008		→		2011		
Bendras	48%		→		55%		+7%
15-24 m.	50%↑		→		59%↑		+9%
25-55 m.	38%↓		→		55%		+17%
55+ m.	37%↓		→		48%↓		+11%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis išaugo							

Gyventojų, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalys skirtingose amžiaus grupėse iš esmės per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį išliko stabilios. Lyginant su 2008 m., 2011 m. interneto vartotojų skaičius šiek tiek pakilo tarp vidutinio 25-55 m. (+6%) ir vyresnio nei 55 m. amžiaus žmonių (+4%), o tarp jaunimo, 15-24 m. žmonių, nesikeitė (0%) ir išliko toks pats aukštas 92%). Taip pat

pažymėtina, kad jaunimo, besinaudojančio internetu dažniau nei kartą per savaitę, dalis yra keturis kartus didesnė (2011 m. 92%) už vyresnio nei 55 m. amžiaus žmonių, besinaudojančių internetu dažniau nei kartą per savaitę, dalį (2011 m. 20%). Tuo tarpu pastarosios grupės, internetu besinaudojančios dažniau nei kartą per savaitę, dalis yra mažiausia (2011 m. 20%): daugiau nei du kartus mažesnė už bendrą gyventojų ir kitų amžiaus grupių, besinaudojančių internetu dažniau nei kartą per savaitę, dalį (59%).

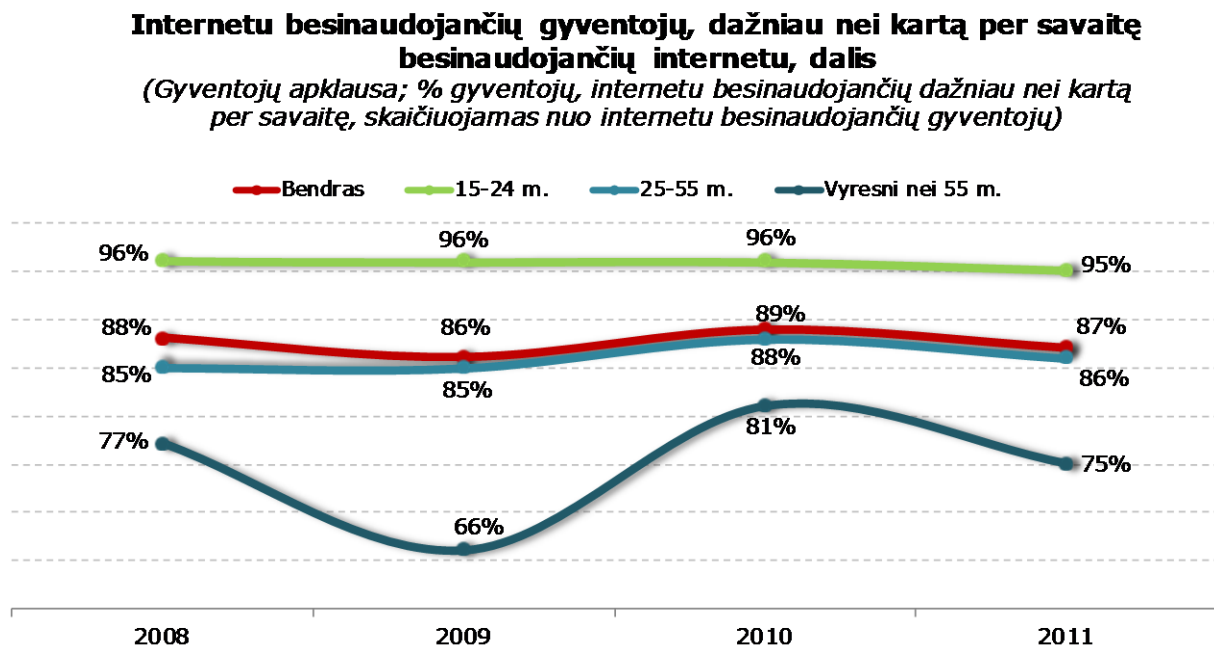
75 pav. Gyventojų, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

Susiaurinant tyrimo tikslinę grupę nuo visų šalies gyventojų iki šalies gyventojų, besinaudojančių internetu, nepriklausomai nuo naudojimosi internetu vietos, pastebima, kad didžiausia internetu besinaudojančių gyventojų dalis, kurie internetu naudojami dažniau nei kartą per savaitę, yra tarp jaunimo, 15-24 m. gyventojų (2011 m. 95%), mažiausia – tarp vyresnio nei 55 m. gyventojų (2011 m. 20%), tuo tarpu vidutinio 22-55 m. amžiaus internetu besinaudojančių gyventojų, kurie naudojami internetu dažniau nei kartą per savaitę, dalis (2011 m. 86%) beveik sutampa su bendrąja dalimi (2011 m. 87%)

Lyginant su VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančiais dažniau nei kartą per savaitę, dalimi pastebima, kad internetu besinaudojančių gyventojų, kurie internetu naudojami dažniau nei kartą per savaitę, dalis yra didesnė (2011 m. 87%) už VIP vartotojų (2011 m. 55%). Atitinkamai, dažniau nei kartą per savaitę internetu besinaudojančių gyventojų, interneto vartotojų dalys visose amžiaus grupėse yra didesnės už atitinkamų amžiaus grupių VIP vartotojų, kurie internetu naudojami dažniau nei kartą per savaitę, dalis. Kita vertus, bendra tendencija lyginant atskirų amžiaus grupių dažną interneto naudojimą yra tokia pati ir tarp internetu besinaudojančių gyventojų ir tarp VIP vartotojų.

76 pav. Internetu besinaudojančių gyventojų, dažniau nei kartą per savaitę besinaudojančių internetu, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2009⁷²-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Apibendrinant atskirų metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenis galima pastebėti, kad Projekto eigoje viešos interneto prieigos vartojimo praktika labiausiai keitėsi per įvairiapusiškesnį viešos interneto prieigos vartojimą, kuriam, savo ruožtu, įtakos turėjo nuoseklus viešos interneto prieigos vartotojų naudojimosi informacinėmis technologijomis įgūdžių gerėjimas, projekto „Bibliotekos pažangai“ veiklos, besikeičiančios šiuolaikinių informacinių technologijų raidos tendencijos bei platesnis pačių viešos interneto prieigos vartotojų supratimas apie viešos interneto prieigos teikiamas naudas ir pritaikymo galimybes.

Ryškiausias pokytis įvykęs Projekto metu per ketverius metus – pakitusi senjorų viešos interneto prieigos naudojimo praktika: jei 2008-2010 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais dalyviai senjorus apibūdino kaip nedrąsiai besinaudojančius vieša interneto prieiga ir vieną jautriausių grupių informacinių technologijų atžvilgiu, bei priskyrė juos specifinėms sunkiai pasiekiamoms grupėms („jau per senas tokiems dalykams“; „nemokėsiu, nesugebėsiu“; „sugadinsiu“; „reikia kantrybės iš mūsų, nes jiems sunkiai daeina, ramiai prieiti ir paaiškinti ir ne vieną kartą“ – bibliotekininkai, 2010 m.), tai 2011 metų kokybinių tyrimų tiek su bibliotekos darbuotojais, tiek su VIP vartotojais dalyviai senjorus vertino kaip aktyvius viešos interneto prieigos vartotojus, kurie noriai naudojami ir mokosi naudotis tiek informacinėmis technologijomis, tiek vieša interneto prieiga („mes skeptiškai žiūrėjom į senjorų mokymą internetu, manėm nesusidomės, bet yra toks susidomėjimas, kad netelpam, nes tik 10 galim“ – vadovai, 2011 m.; „pas mus pensininkai labai aktyvūs, viena senjorė net savo svetainę sukūrė“, „mūsų pensininkai jau truputį kitokie – apmokyti“, „pensininkai yra paaktyvėję“ – bibliotekininkai, 2011 m.).

4.4.3. 3C. Apmokytų IT gyventojų skaičius

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs apmokytų IT gyventojų skaičius.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: apmokytų IT gyventojų skaičius išaugo.

Visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu viešosiose bibliotekose naudotis informacinėmis technologijomis buvo apmokyti 76 092 gyventojai: mokymuose dalyvavo 41 937 miestų gyventojai (55% visų apmokytų gyventojų) ir 34 155 kaimų gyventojai (45%).

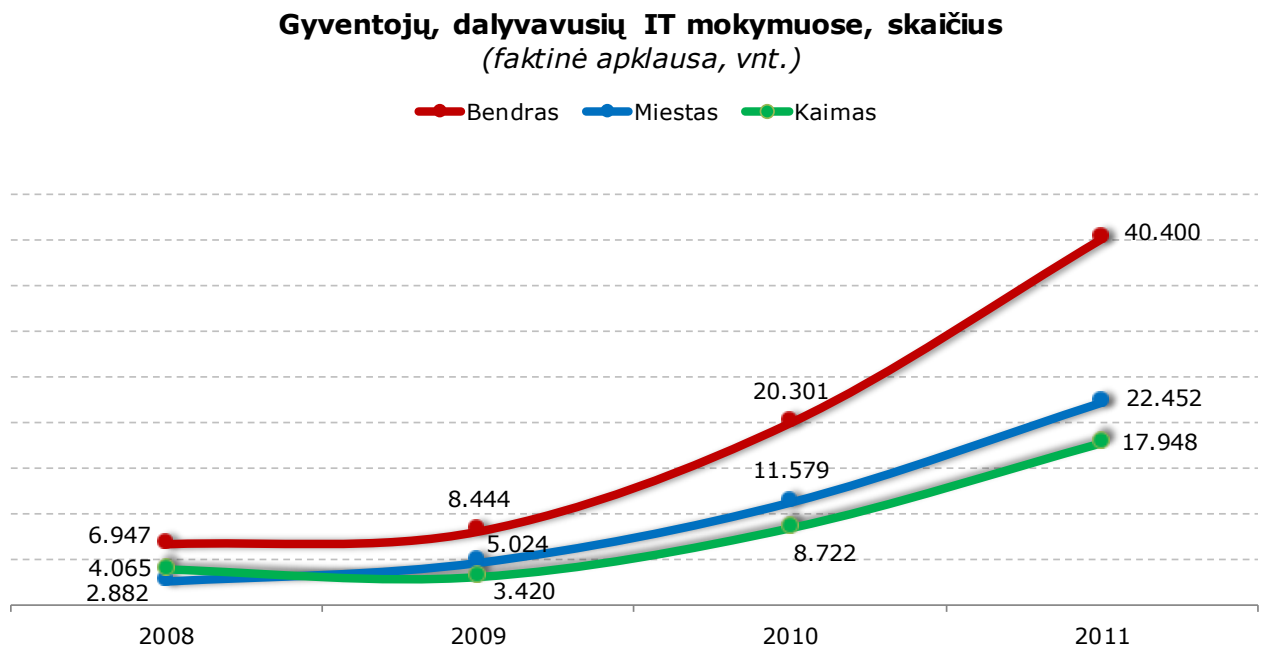
Daugiausiai naudojimosi informacinėmis technologijomis gyventojų buvo apmokyta paskutiniais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais (40 400 gyventojai, 53%). Perpus mažiau (20 301 gyventojas) – trečiaisiais

⁷² 2008 m. kokybinio tyrimo su VIP vartotojais ataskaitoje duomenų, kuriais remiantis galima daryti palyginimą, nėra.

Projekto įgyvendinimo metais. Pirmais ir antrais Projekto įgyvendinimo metais buvo apmokytas tik penktadalis visų apmokytų gyventojų (20%).

Apmokytų gyventojų skaičiaus didėjimo tendencijos miestų ir kaimų bibliotekose yra labai panašios.

77 pav. Gyventojų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius (faktinė apklausa)

62 lent. Gyventojų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3C. Apmokytų IT gyventojų skaičius ⁷³							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius (vnt.)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	6947	→	8444	→	20301	→	40400
	100%	→	122%	→	292%	→	581%
Miestas	2882	→	5024	→	11579	→	22452
	100%	→	174%	→	402%	→	779%
Kaimas	4065	→	3420	→	8722	→	17948
	100%	→	84%	→	215%	→	442%
	2008		→		2011		
Bendras	100%		→		581%		+481%
Miestas	100%		→		779%		+679%
Kaimas	100%		→		442%		+342%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius išaugo ⁷⁴							

4.4.4. 3D. Gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: gyventojų skirtų IT mokymų valandų skaičius išaugo.

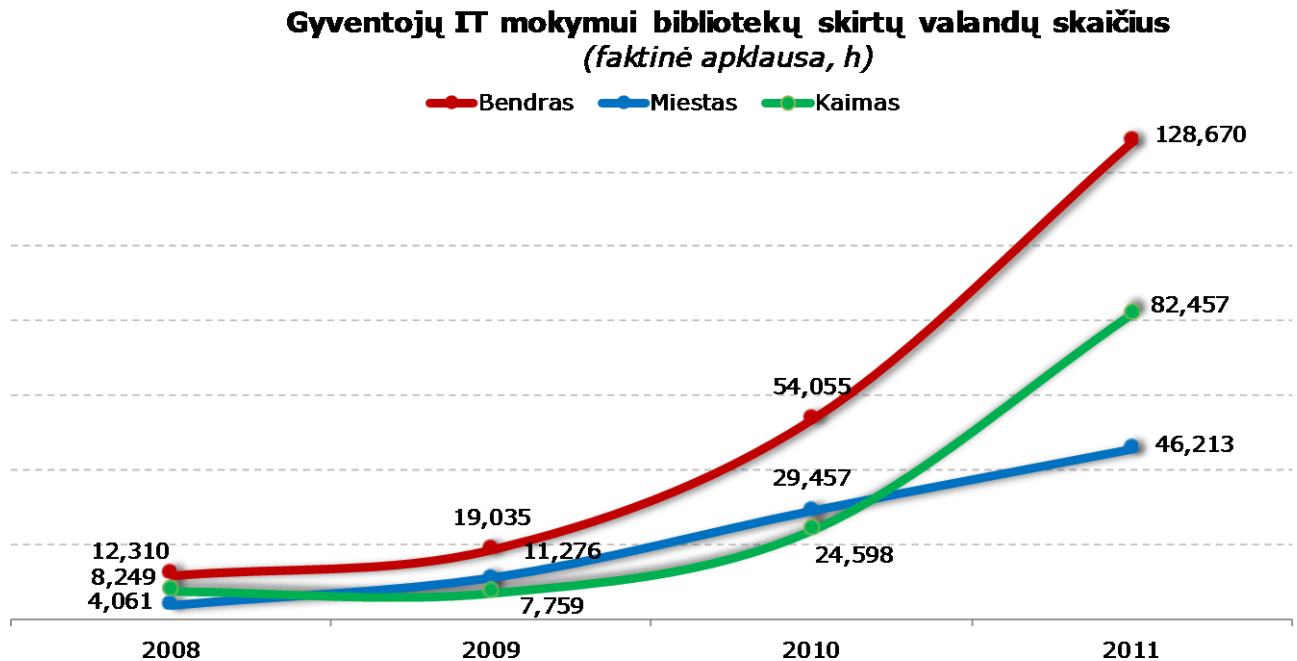
⁷³ Grafinėje iliustracijoje ir lentelėje pateikiamas kiekvienais konkrečiais metais apmokytų gyventojų skaičius (ne kumuliatyvūs dydžiai).

⁷⁴ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

Gyventojų informacinių technologijų mokymams Projekto įgyvendinimo laikotarpiu iš viso buvo skirta 214070 valandų. 91007 valandų (43% visų mokymams skirtų valandų) buvo skirta miestų gyventojų informacinių technologijų mokymams, 123063 valandos (57%) – kaimo gyventojų informacinių technologijų mokymams.

Gyventojų informacinių technologijų mokymams skirtų valandų skaičius kasmet augo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, tačiau daugiausiai mokymų gyventojams buvo suorganizuota paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais (60% visų mokymų valandų). 2008-2009 metais mokymų gyventojams organizuojama buvo sąlyginai nedaug (15%).

78 pav. Gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)

2008-2010 metais informacinių technologijų mokymų gyventojams buvo organizuojama panašiai, tačiau paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) mokymų kaimų gyventojams buvo organizuota dvigubai daugiau nei miestų gyventojams.

63 lent. Gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3D. Apmokytų IT gyventojų skaičius ⁷⁵							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius (vnt.)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	12310	➔	19035	➔	54055	➔	128670
	100%	➔	155%	➔	439%	➔	1045%
Miestas	4061	➔	11276	➔	29457	➔	46213
	100%	➔	278%	➔	725%	➔	1137%
Kaimas	8249	➔	7759	➔	24598	➔	82457
	100%	➔	94%	➔	298%	➔	1000%
	2008		→		2011		
Bendras	100%		➔		1045%		+945%
Miestas	100%		➔		1137%		+1037%
Kaimas	100%		➔		1000%		+900%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius išaugo ⁷⁶							

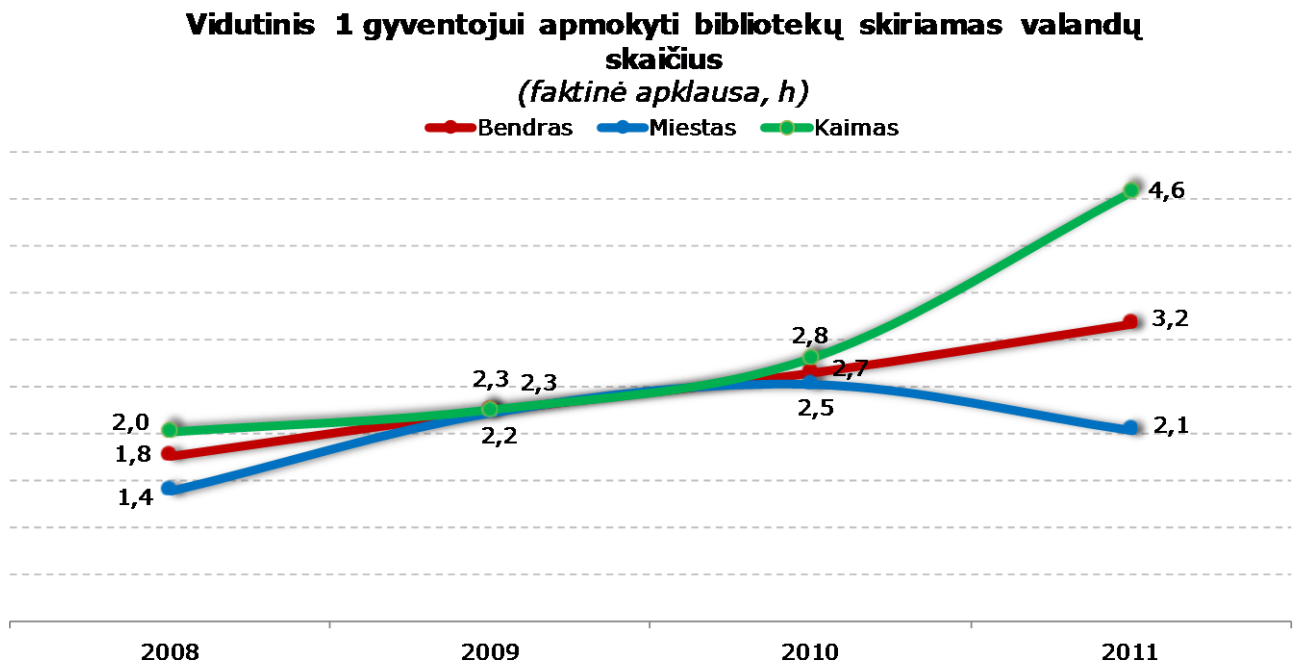
⁷⁵ Grafinėje iliustracijoje ir lentelėje pateikiamas kiekvienais konkrečiais gyventojų IT mokymams skirtų valandų skaičius (ne kumulatyvūs dydžiai).

⁷⁶ Rodiklio pokyčių reikšmingumas nustatytas ekspertinio Paslaugų teikėjo vertinimo būdu.

Papildomos informacijos apie informacinių technologijų mokymų gyventojams organizavimą atskleidžia ir išvestinio – vidutinio vienam gyventojui apmokyti skiriamo valandų skaičiaus – rodiklio dinamika.

Pastebima, kad paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) vienam miesto ir kaimo gyventojui apmokyti skiriamas valandų skaičius išsiskyrė: vienam kaimo gyventojui apmokyti naudotis informacinėmis technologijomis buvo skiriama vidutiniškai 4,6 valandos, miesto gyventojui – vidutiniškai 2,1 valandos. Remiantis stebima tendencija galima kelti prielaidą, kad šią tendenciją lėmė didesnių grupių miestų gyventojams apmokyti organizavimo praktika.

79 pav. Vidutinis 1 gyventojui apmokyti bibliotekų skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa)

64 lent. Vidutinis 1 gyventojui apmokyti bibliotekų skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3D. Apmokytų IT gyventojų skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: vidutinis vienam gyventojui apmokyti bibliotekų skiriamas valandų skaičius (h) ⁷⁷							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	1,8	→	2,3	→	2,7	→	3,2
Miestas	1,4↓	→	2,2	→	2,5↓	→	2,1↓
Kaimas	2,0↑	→	2,3	→	2,8↑	→	4,6↑
	2008	→			2011		
Bendras	1,8	→			3,2		
Miestas	1,4↓	→			2,1↓		
Kaimas	2,0↑	→			4,6↑		

4.4.5. 3E. Pagerėję vartotojų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu

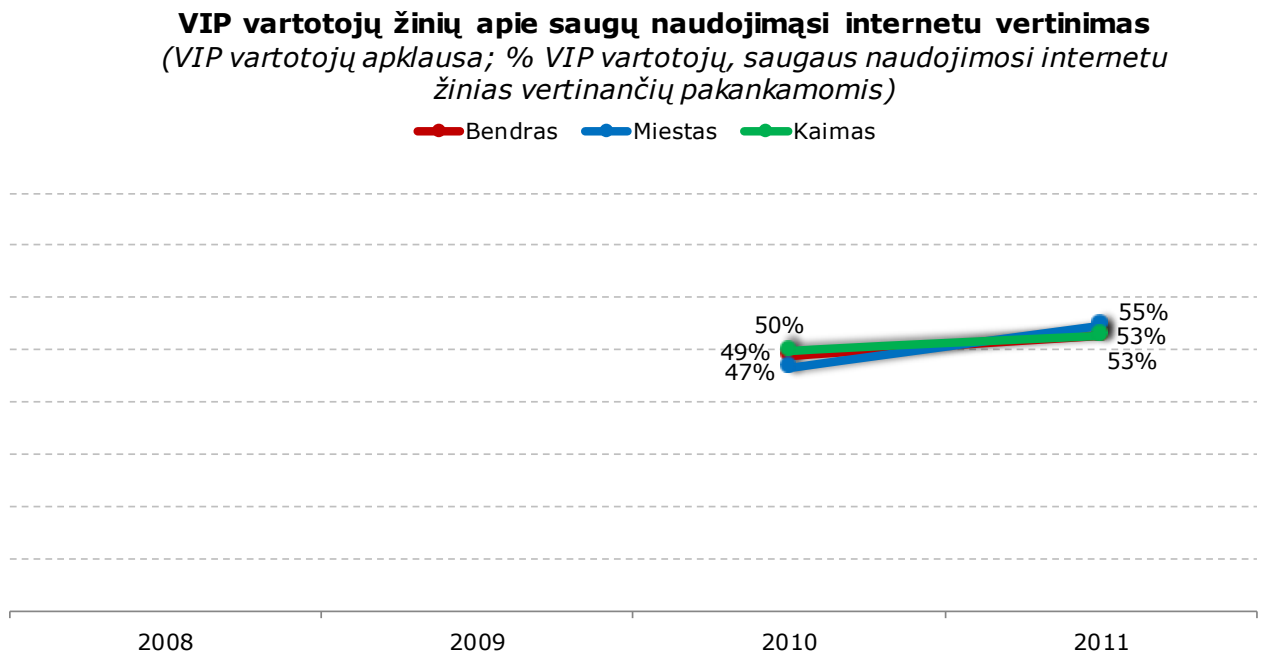
Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: pagerėjusios vartotojų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: vartotojų žinios ir įgūdžiai saugiai naudotis internetu pagerėjo.

⁷⁷ Vidutinis vienam gyventojui apmokyti skiriamas valandų skaičius paskaičiuotas gyventojų IT mokymams skirtų valandų skaičių dalijant iš apmokytų gyventojų skaičiaus.

2010 metais saugiai naudotis internetu teigia mokėjęs kas antras (49%) viešos interneto prieigos vartotojas. Po metų, t.y. 2011 metais, mokančių saugiai naudotis internetu vartotojų dalis kiek padidėjo (53%). Mokančiųjų saugiai naudotis internetu dalys tarp miestų ir kaimo viešos interneto prieigos vartotojų nesiskiria.

80 pav. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

65 lent. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

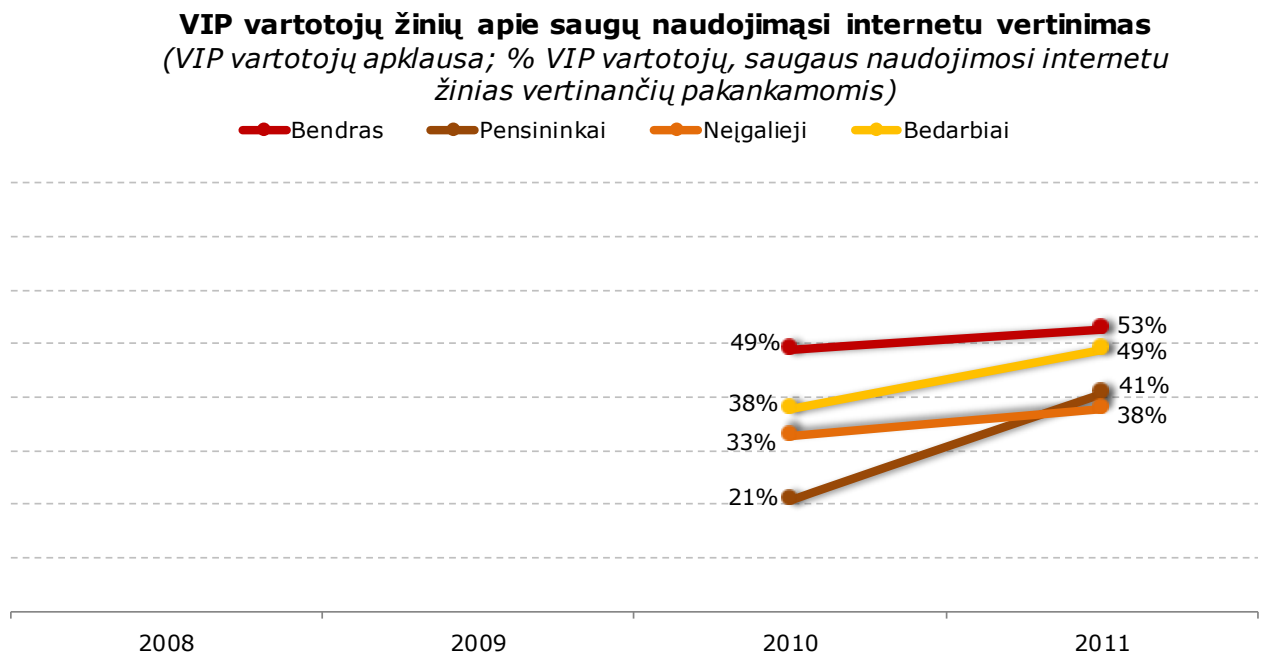
Priežiūros rodiklis: 3E. VIP vartotojų saugaus naudojimosi internetu žinios				
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa				
Reikšmė: VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas ⁷⁸ (%)				
	2010	→	2011	
Bendras	49%	→	53%	+4%
Miestas	47%	→	55%	+8%
Kaimas	50%	→	53%	+3%
Pasekmė (2010-2011): VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagerėjo				

Kiek kitokia situacija stebima vertinant skirtingoms socialinės atskirties grupėms priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimus saugiai naudotis internetu. Lyginant su socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų gebėjimais, bedarbių, pensininkų bei neįgaliųjų gebėjimai saugiai naudotis internetu VIP vartotojų apklausos duomenimis vertinami kiek prasčiau.

2010 metais saugiai naudotis internetu nurodė mokantys 38% bedarbių, 33% neįgaliųjų ir 21% pensininkų. Tačiau, po metų (2011 metų pabaigoje) stebimas reikšmingas saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimo pagerėjimas. Ypač gebėjimus naudotis internetu per metus pagerino pensininkai (gebančių internetu naudotis saugiai dalis išaugo nuo 21% 2010 metais iki 41% 2011 metais) bei kiek pagerino bedarbiai (gebančių internetu naudotis saugiai dalis išaugo nuo 38% 2010 metais iki 49% 2011 metais). Neįgaliųjų gebėjimai saugiai naudotis internetu per metus iš esmės nekito.

⁷⁸ Dydis paskaičiuotas nustatant VIP vartotojų dalies, kuri žino ir galėtų apsisaugoti nuo įvairių interneto grėsmių, vidurkį.

81 pav. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

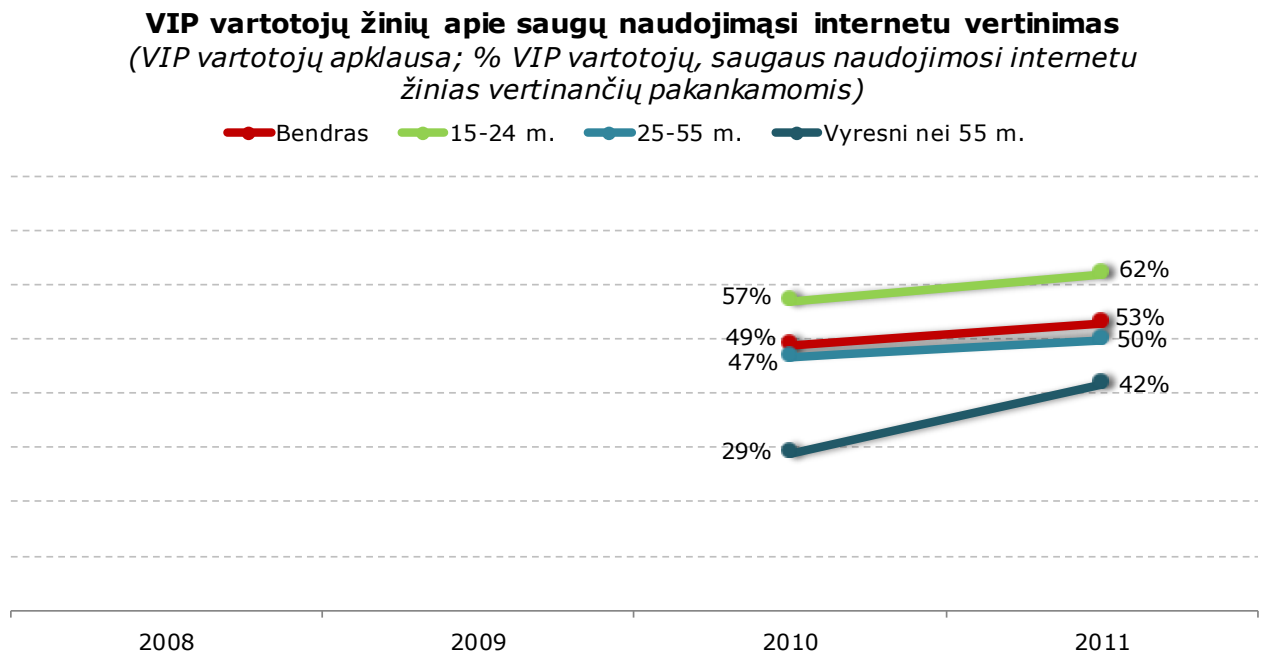
66 lent. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3E. VIP vartotojų saugaus naudojimosi internetu žinios				
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>				
Reikšmė: VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas (%)				
	2010	→	2011	
Bendras	49%	→	53%	+4%
Pensininkai	21%↓	→	41%	+20%
Neįgalieji	33%	→	38%↓	+5%
Bedarbiai	38%↑	→	49%↑	+11%
Pasekmė (2010-2011): VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagerėjo				

Vertinant gebėjimų saugiai naudotis internetu pokyčius pagal viešos interneto prieigos vartotojų amžių, pastebima, kad prasčiausius įgūdžius naudojantis internetu saugiai turi vyresnio ir pensinio amžiaus vartotojai. Tačiau taip pat atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad būtent vyresnio amžiaus vartotojai per einamuosius metus gebėjimus naudotis internetu saugiai pagerino labiausiai: nuo 29% gebančių saugiai naudotis internetu 2010 metais iki 42% gebančių saugiai naudotis internetu 2011 metais.

Vieša interneto prieiga besinaudojantis jaunimas turimus gebėjimus saugiai naudotis internetu vertina geriausiai: 2011 metų pabaigoje net 62% šios amžiaus grupės vartotojų manė mokantys internetu naudotis saugiai.

82 pav. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

67 lent. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 3E. VIP vartotojų saugaus naudojimosi internetu žinios				
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>				
Reikšmė: VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas (%)				
	2010	→	2011	
Bendras	49%	→	53%	+4%
15-24 m.	57%↑	→	62%↑	+5%
25-55 m.	47%	→	50%	+3%
55+ m.	29%↓	→	42%↓	+13%
Pasekmė (2010-2011): VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagerėjo				

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2010-2011⁷⁹ m. kokybinių tyrimų rezultatų palyginimas

Lyginant 2010-2011 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenis pastebimas ryškus pokytis: viešos interneto prieigos vartotojų žinios saugiai naudotis internetu ženkliai sustiprėjo. Jei 2010 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais duomenimis šios viešos interneto prieigos vartotojų žinios buvo pakankamai žemos, o tyrimo dalyviai žinojo tik mažumą internete slypinčių grėsmių, tai 2011 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais duomenimis, viešos interneto prieigos vartotojai galėjo ne tik įvardinti daug įvairių grėsmių, bet ir žinojo būdus, kaip nuo jų apsisaugoti.

⁷⁹ 2008 ir 2009 m. tyrimų ataskaitose duomenų apie vartotojų žinias ir įgūdžius saugiai naudotis internetu nėra.

4.5. 4. VIP prieiga specifinėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms

4.5.1. 4A. Procentas vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos

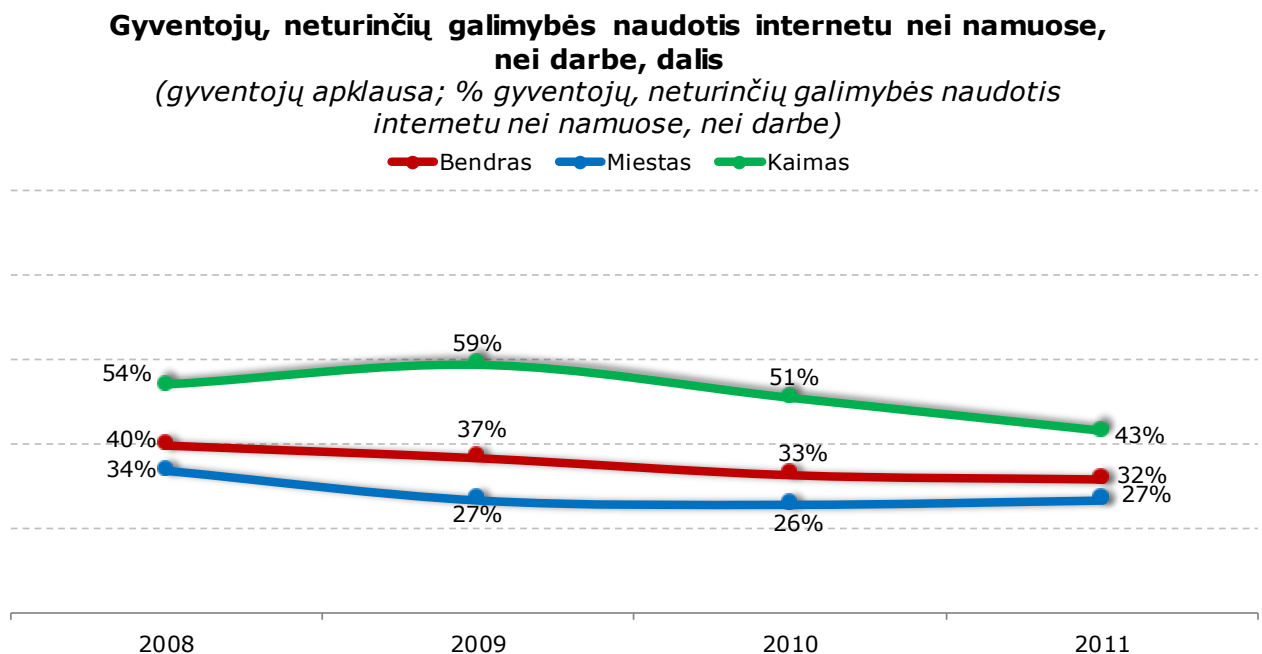
Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: sumažėjęs procentas vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: procentas vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos, sumažėjo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Pradedant įgyvendinti Projektą (2008 m.) galimybės naudotis internetu nei darbe, nei namuose neturėjo 40% Lietuvos gyventojų. Projektui besibaigiant (2011 m.) tokios galimybės neturinčių gyventojų dalis sumažėjo iki 32%. Šiuos pokyčius iš esmės nulėmė kintanti situacija kaimo tipo gyvenvietėse: pavyzdžiui, jei 2009 metais galimybės internetu naudotis nei darbe, nei namuose neturėjo 59% kaimo gyventojų, tai 2011 metais tokios galimybės neturinčių gyventojų dalis sumažėjo iki 43%. Situacija miestuose iš esmės nebekinta nuo 2009 metų, kuomet gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu namuose ar darbe dalis nusistovėjo apie 27%.

83 pav. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

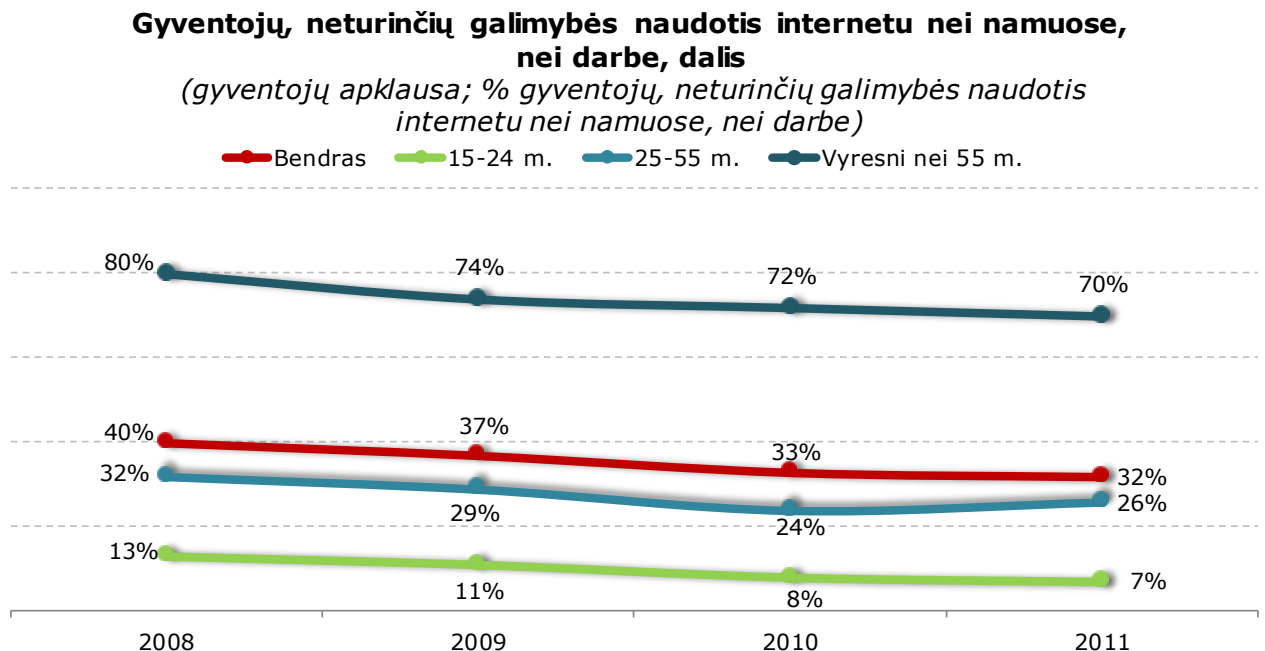

68 lent. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 4A. % vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, kurie neturi galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	40%	→	37%	→	33%	→	32%
Miestas	34%↓	→	27%↓	→	26%↓	→	27%↓
Kaimas	54%↑	→	59%↑	→	51%↑	→	43%↑
	2008	→		→	2011		
Bendras	40%	→		→	32%		-8%
Miestas	34%↓	→		→	27%↓		-7%
Kaimas	54%↑	→		→	43%↑		-11%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, kurie neturi galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis sumažėjo							

Analizuojant gyventojų turimas galimybes internetu naudotis namuose ar darbe pagal jų amžių, pastebima, kad mažiausias galimybes internetu naudotis namuose ar darbe turi vyresnio ir pensinio amžiaus gyventojai: net apie 70% tokio amžiaus gyventojų teigia neturintys galimybės internetu naudotis namuose ar darbe. Mažiausiai gyventojų, neturinčių galimybės internetu naudotis namuose ar darbe, yra tarp jaunimo: tik 7%-8% jaunimo teigia neturintys galimybės internetu naudotis namuose ar darbe.

84 pav. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

69 lent. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

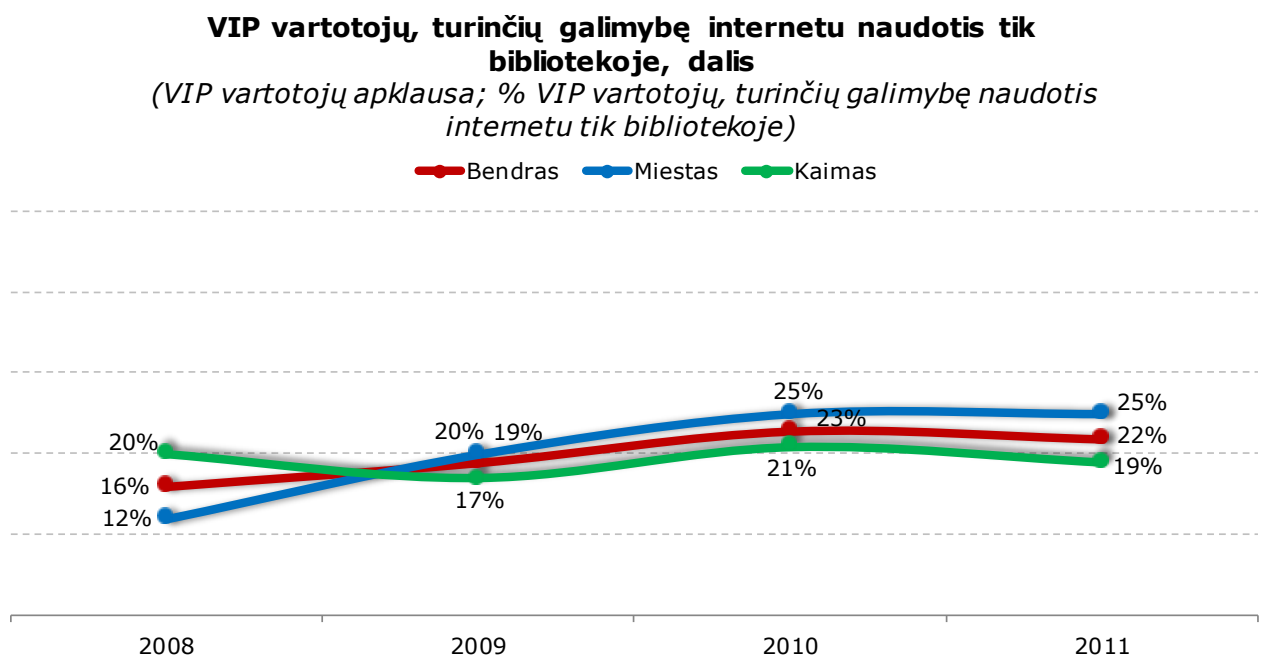
Priežiūros rodiklis: 4A. % vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, kurie neturi galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	40%	→	37%	→	33%	→	32%
15-24 m.	13%↓	→	11%↓	→	8%↓	→	7%↓
25-55 m.	32%	→	29%	→	24%	→	26%
55+ m.	80%↑	→	74%↑	→	72%↑	→	70%↑
	2008			→	2011		
Bendras	40%			→	32%		
15-24 m.	13%↓			→	7%↓		
25-55 m.	32%			→	26%		
55+ m.	80%↑			→	70%↑		
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, kurie neturi galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis sumažėjo							

Kokias galimybes internetu naudotis turi gyventojai, internetu besinaudojantys viešosiose bibliotekose?

Pradedant įgyvendinti Projektą (2008 m.) galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje turėjo 16% viešos interneto prieigos vartotojų. 2011 metų pabaigoje vartotojų dalis, neturinčių galimybės internetu naudotis kitose vietose, paaugo iki 22%. Tačiau, vertinant apibendrintai, teigti, kad Projekto įgyvendinimo metu viešos interneto prieigos vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis bibliotekose kito iš esmės – negalime, nors pokytis ir yra statistiškai reikšmingas

Kiek labiau šiame kontekste išsiskiria situacija miesto bibliotekose: vartotojų, internetu galinčių naudotis tik bibliotekoje, dalis Projekto įgyvendinimo metu miesto bibliotekose išaugo dvigubai (nuo 12% 2008 metais iki 25% 2011 metais).

85 pav. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

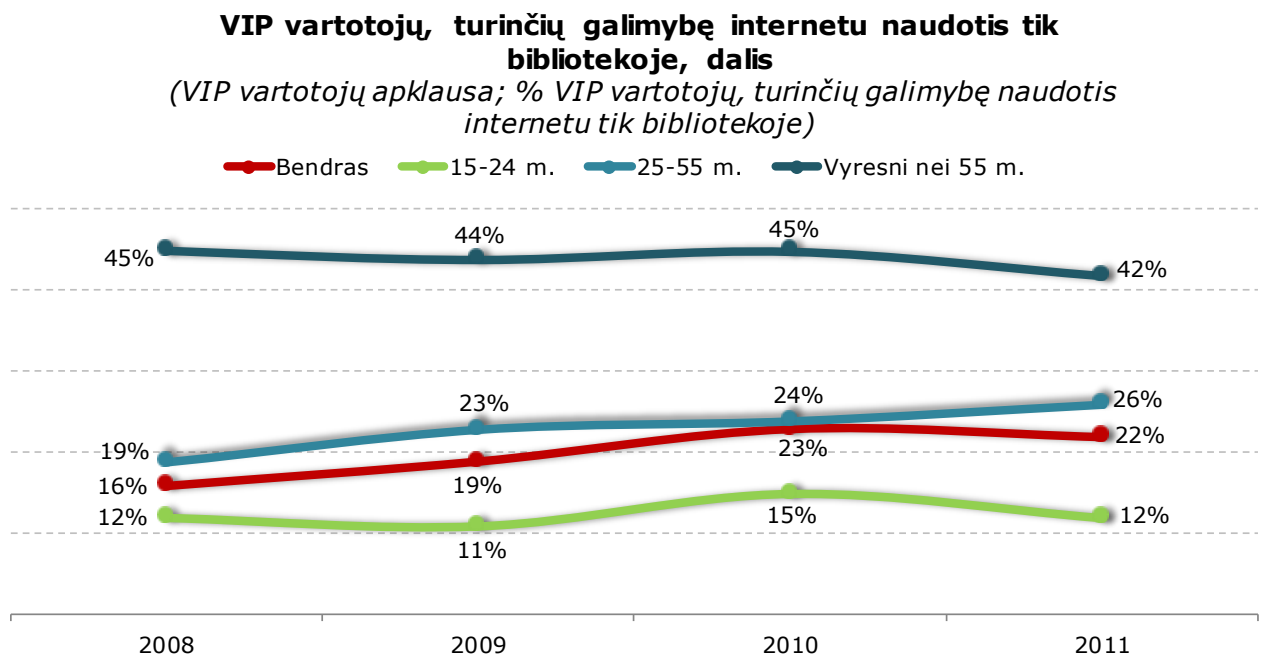

70 lent. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 4A. % vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos							
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	16%	→	19%	→	23%	→	22%
Miestas	12%↓	→	20%	→	25%↑	→	25%↑
Kaimas	20%↑	→	17%	→	21%↓	→	19%↓
	2008	→		→	2011		
Bendras	16%	→		→	22%		+6%
Miestas	12%↓	→		→	25%↑		+13%
Kaimas	20%↑	→		→	19%↓		-1%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis išaugo miestų bibliotekose							

Dažniausiai biblioteka vienintele naudojimosi internetu vieta yra vyresnio ir pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojams (galimybę naudotis internetu tik bibliotekoje visu Projekto įgyvendinimo metu turėjo 42%-45% vyresnio amžiaus vartotojų). Mažiausiai tokių vartotojų (turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje) yra tarp vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojančio jaunimo (12%-15%).

86 pav. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

71 lent. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 4A. % vartotojų, neturinčių alternatyvios interneto prieigos							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	16%	→	19%	→	23%	→	22%
15-24 m.	12%↓	→	11%↓	→	15%↓	→	12%↓
25-55 m.	19%	→	23%	→	24%	→	26%
55+ m.	45%↑	→	44%↑	→	45%↑	→	42%↑
	2008		→		2011		
Bendras	16%		→		22%		+6%
15-24 m.	12%↓		→		12%↓		+0%
25-55 m.	19%		→		26%		+7%
55+ m.	45%↑		→		42%↑		-3%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis išaugo							

4.5.1. 4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: [pagerėjusi](#) interneto prieiga sunkiai pasiekiamoms grupėms.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: galimybės naudotis internetu sunkiai pasiekiamoms grupėms [iš esmės nepakito](#).

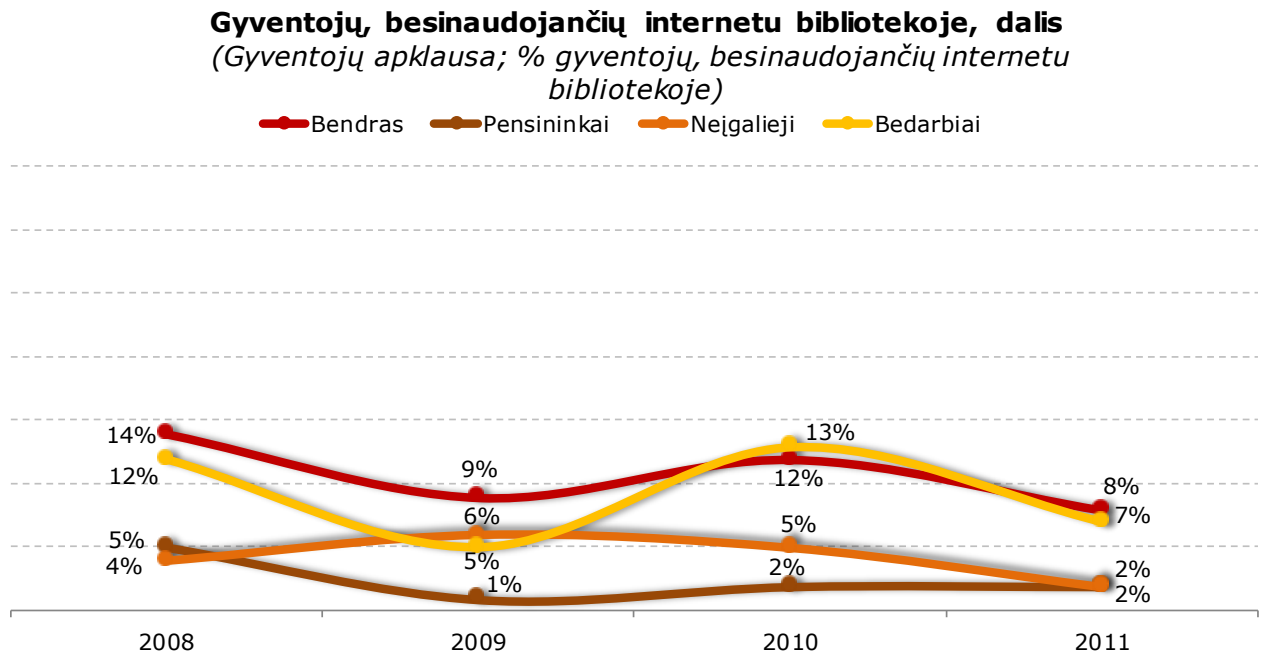
KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Aiškinantis sunkiai pasiekiamų grupių patirtį naudojantis internetu, didžiausias dėmesys skiriamas gyventojams/viešos interneto prieigos vartotojams, kurie a) priskirtini socialinės atskirties grupėms (bedarbiams, neįgaliesiems, pensininkams), ir b) neturintys galimybės naudotis internetu nei darbe, nei namuose.

Nors gyventojų, nors kartą per metus apsilankiusių dėl VIP viešosiose bibliotekose, dalis kiekvienais metais šiek tiek kinta, apibendrintai galime teigti, kad bibliotekose nors kartą per metus dėl VIP lankosi kas dešimtas šalies gyventojas: 2008 metais bibliotekose nors kartą dėl VIP nurodė lankęsi 14% gyventojų, 2009 metais – 9% gyventojų, 2010 metais – 12% gyventojų, 2011 metais – 8% gyventojų.

Lyginant sunkiai pasiekiamų socialinių grupių lankymąsi viešosiose bibliotekose su šalies vidurkiu, galima pastebėti, kad mažiausiai bibliotekose lankosi pensininkai (2%-4% visų pensininkų nors kartą per metus apsilanko bibliotekose), kiek dažniau – bedarbiai (bedarbių, besilankančių bibliotekose, dalis atitinka šalies vidurkį).

87 pav. Gyventojų, besinaudojančių internetu bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

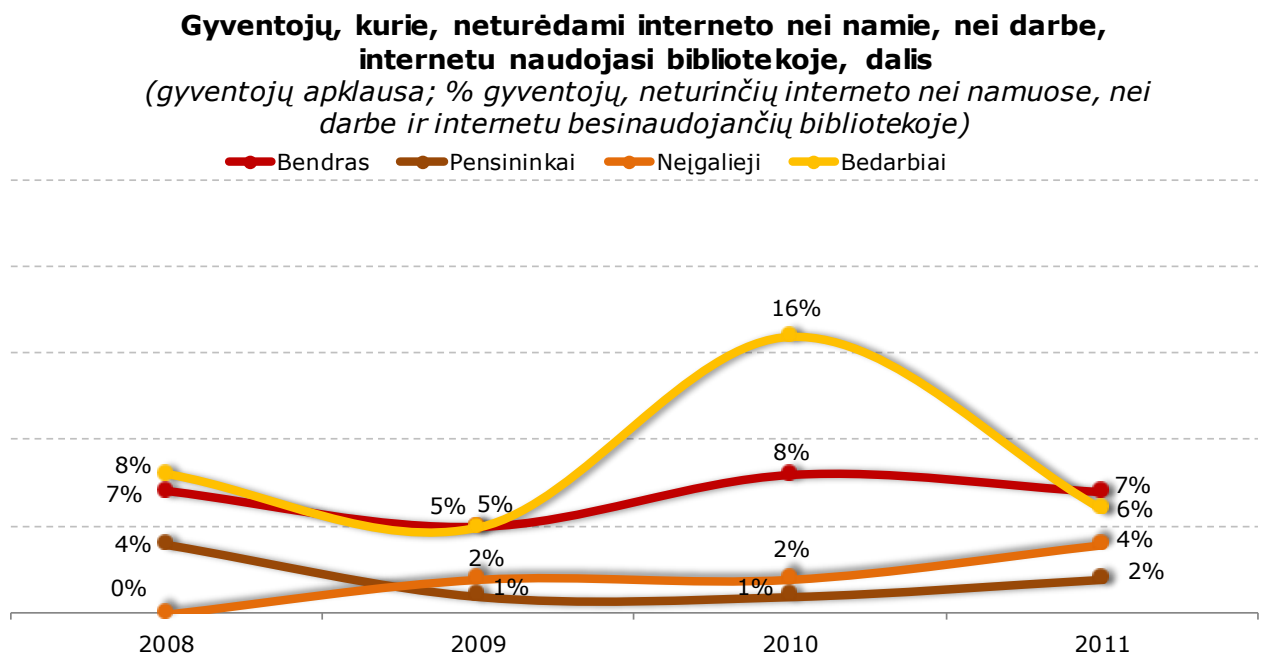
72 lent. Gyventojų, besinaudojančių internetu bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besinaudojančių internetu bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	14%	→	9%	→	12%	→	8%
Pensininkai	5% ↓	→	1% ↓	→	2% ↓	→	2% ↓
Neįgalieji	4% ↓	→	6% ↑	→	5%	→	2% ↓
Bedarbiai	12% ↑	→	5%	→	13% ↑	→	7% ↑
	2008	→		→		→	2011
Bendras	14%	→		→		→	8%
Pensininkai	5% ↓	→		→		→	2% ↓
Neįgalieji	4% ↓	→		→		→	2% ↓
Bedarbiai	12% ↑	→		→		→	7% ↑
Pasekmė (2008-2011): sunkiai pasiekiamų grupių atstovų lankymasis bibliotekose nepakito							

Susiaurinant visų Lietuvos gyventojų tikslinę grupę tik iki tų gyventojų, kurie neturi galimybės internetu naudotis nei darbe, nei namuose, ir analizuojant, kiek tokių gyventojų nors kartą per metus apsilanko viešosiose bibliotekose, pastebima, kad, tarkime pensininkams, didesnių ar mažesnių galimybių naudotis internetu turėjimas/neturėjimas įtakos lankymuisi bibliotekose neturi. T.y. dalis pensininkų, besilankančių bibliotekose, yra itin maža tiek tarp visų Lietuvos pensininkų, tiek tarp tų pensininkų, kurie neturi galimybės internetu naudotis darbe ar namuose. Labai panaši yra ir neįgalųjų patirtis: tik labai nedidelė dalis neįgalųjų, neturinčių galimybės internetu naudotis darbe ar namuose, naudojami internetu bibliotekose.

Bedarbių naudojimosi internetu bibliotekose patirtis yra kiek kitokia: kiek didesnė dalis galimybės internetu naudotis namuose neturinčių bedarbių (lyginant su analogiškais pensininkų ar neįgalųjų dalimis) internetu naudojami viešosiose bibliotekose. Kiek didesnė dalis interneto prieigos namuose neturinčių bedarbių (16%) internetu bibliotekose naudojosi 2010 metais.

88 pav. Gyventojų, kurie, neturėdami interneto nei namie, nei darbe, internetu naudojasi bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

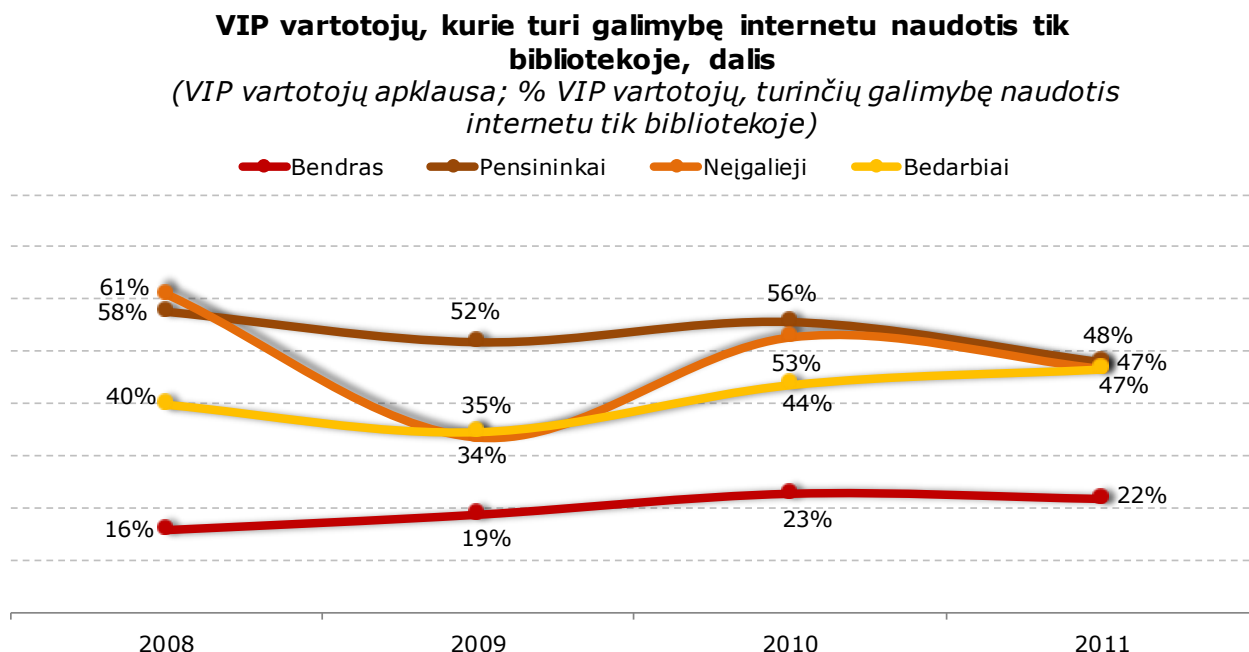
73 lent. Gyventojų, kurie, neturėdami interneto nei namie, nei darbe, internetu naudojasi bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, neturinčių interneto nei namie, nei darbe ir besinaudojančių internetu bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	7%	→	5%	→	8%	→	7%
Pensininkai	4%	→	1%	→	1%↓	→	2%
Neįgalieji	0%↓	→	2%	→	2%↓	→	4%
Bedarbiai	8%↑	→	5%	→	16%↑	→	6%
	2008		→		2011		
Bendras	7%		→		7%		+0%
Pensininkai	4%		→		2%		-2%
Neįgalieji	0%↓		→		4%		+4%
Bedarbiai	8%↑		→		6%		-2%
Pasekmė (2008-2011): sunkiai pasiekiamų grupių atstovų naudojimas internetu bibliotekoje nepakito							

Tačiau svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad socialinei atskirčiai priskiriami viešos interneto prieigos vartotojai savo galimybėmis internetu naudotis kitose vietose reikšmingai skiriasi nuo kitų viešos interneto prieigos vartotojų: beveik kas antram vieša interneto prieiga bibliotekoje besinaudojančiam pensininkui, bedarbiui ar neįgaliajam biblioteka yra vienintelė vieta, kurioje jie gali naudotis internetu.

Analizuojant kaip socialinėms atskirtims priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų, internetu galinčių naudotis tik bibliotekoje, dalis kito Projekto įgyvendinimo eigoje, pastebima, kad pensininkų dalis, internetu galinčių naudotis tik bibliotekoje, visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu išliko daugmaž stabili, tačiau bedarbių dalis, internetu galinčių naudotis tik bibliotekoje, kiek išaugo.

89 pav. VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

74 lent. VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	16%	➔	19%	➡	23%	➔	22%
Pensininkai	58%	➔	52%➡	➔	56%➡	➔	48%
Neįgalieji	61%➡	➡	34%➡	➔	53%	➔	47%
Bedarbiai	40%➡	➔	35%➡	➔	44%➡	➔	47%
	2008		➔		2011		
Bendras	16%		➡		22%		+6%
Pensininkai	58%		➔		48%		-10%
Neįgalieji	61%➡		➔		47%		-14%
Bedarbiai	40%➡		➔		47%		+7%
Pasekmė (2008-2011): sunkiai pasiekiamų grupių atstovų patirtis nepakito							

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Apibendrinant 2008-2012 metų kokybinių tyrimų duomenis, galima pastebėti tam tikrus pokyčius.

Išskirtiniai specifinių, sunkiai pasiekiamų grupių poreikiai viešajai interneto prieigai ketverių metų laikotarpiu susiformavo pamažu: jei, remiantis 2008 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais ataskaita, dauguma tyrimo dalyvių negalėjo nurodyti išskirtinių specifinių, sunkiai pasiekiamų socialinių grupių poreikių viešai interneto prieigai (išimtis neįgalųjų asmenų poreikiai), tai 2011 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais duomenimis, tyrimo dalyviai galėjo nurodyti konkrečius atskirų specifinių, sunkiai pasiekiamų grupių poreikius viešai interneto prieigai. Tokiu būdu galima daryti prielaidą, kad specifinių, sunkiai pasiekiamų grupių išskirtiniai poreikiai viešai interneto prieigai susiformavo atitinkamai kartu su dažnesne viešos interneto prieigos naudojimo praktika bei projekto „Bibliotekos pažangai“ pagalba.

2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir VIP vartotojais tyrimų vertinimu, geriausiai specifinių sunkiai pasiekiamų grupių poreikius biblioteka tenkino per palankios socialinės erdvės kūrimą.

Vertinant 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir VIP vartotojais duomenis, galima teigti, kad ši bibliotekos funkcija Projekto eigoje nuosekliai stiprėjo, o tam įtakos turėjo pačių bibliotekų pastangos (organizuojami renginiai, parodos ir kitos veiklos), projekto „Bibliotekos pažangai“ organizuotos veiklos bei kultūros centrų skaičiaus mažinimas ypatingai kaimo vietovėse.

4.5.1. 4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią VIP naudoja dažniausiai

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: didesnė su VIP pagalba atliekamų veiklų įvairovė.

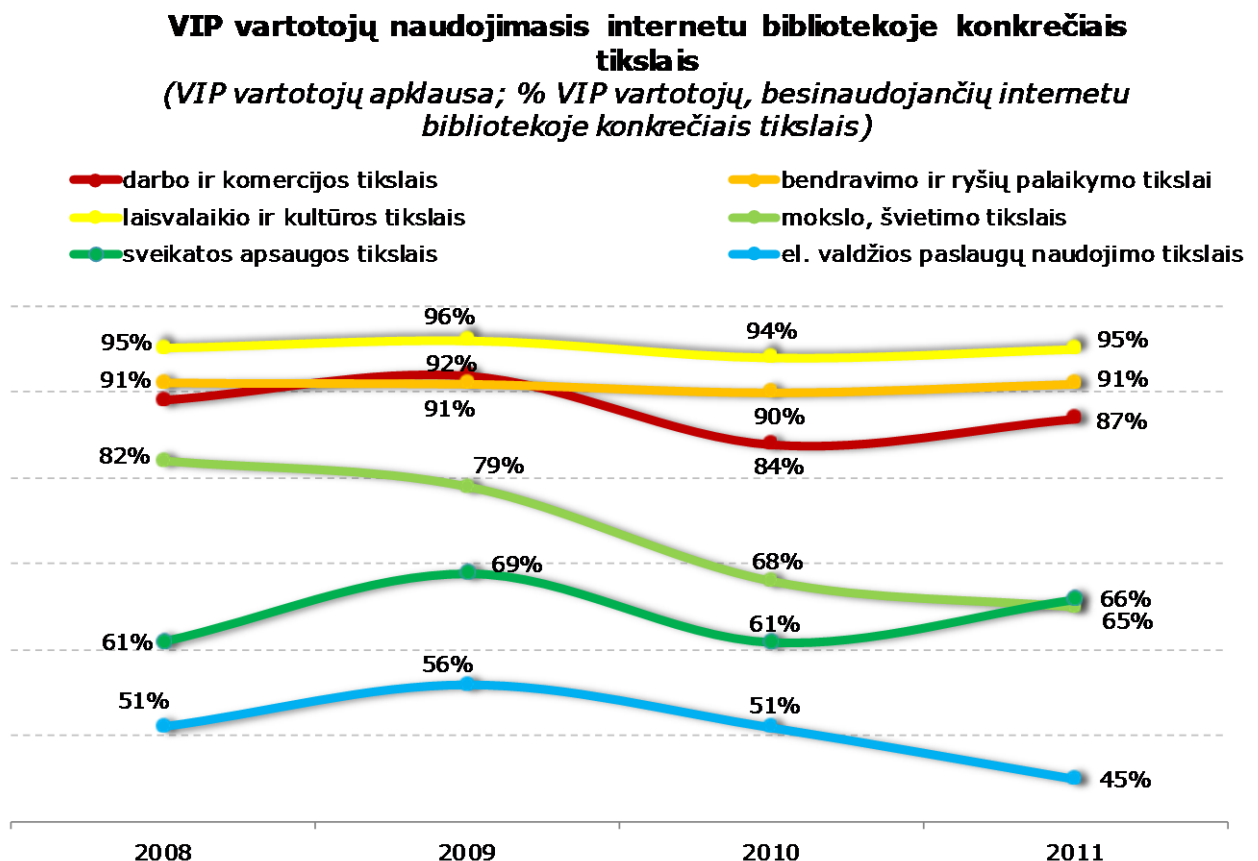
Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: su VIP pagalba atliekamų veiklų įvairovė yra didesnė.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią viešą interneto prieigą naudoja dažniausiai, tyrimų metu buvo tiriamos sąlyginai visos veiklos suskirstant į šešias veiklų grupes: 1) darbo ir komercinės, 2) bendravimo ir ryšių, 3) laisvalaikio ir kultūros, 4) mokslo ir švietimo, 5) sveikatos apsaugos bei 6) naudojimosi e-valdžios paslaugomis veiklas.

Visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu VIP vartotojai, besinaudojantys internetu bibliotekoje konkrečiais tikslais, tolygiai aktyviai internetu bibliotekoje naudojami laisvalaikio ir kultūros (2011m. 95%) bei ryšių ir bendravimo palaikymo tikslais (2011 m. 91%). 2010 m. VIP vartotojai buvo mažiau aktyvūs naudojantis internetu bibliotekoje: lyginant su 2009 m., VIP vartotojų, besinaudojančių internetu bibliotekoje darbo ir komercijos tikslais, sumažėjo 6%, mokslo, švietimo tikslais – 11%, sveikatos apsaugos tikslais – 8% ir el. valdžios paslaugų naudojimo tikslais – 5%. Mažiausiai VIP vartotojų (2011 m. 45%) per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį naudojami el. valdžios paslaugomis.

90 pav. VIP vartotojų naudojimas internetu bibliotekoje konkrečiais tikslais (VIP vartotojų apklausa)

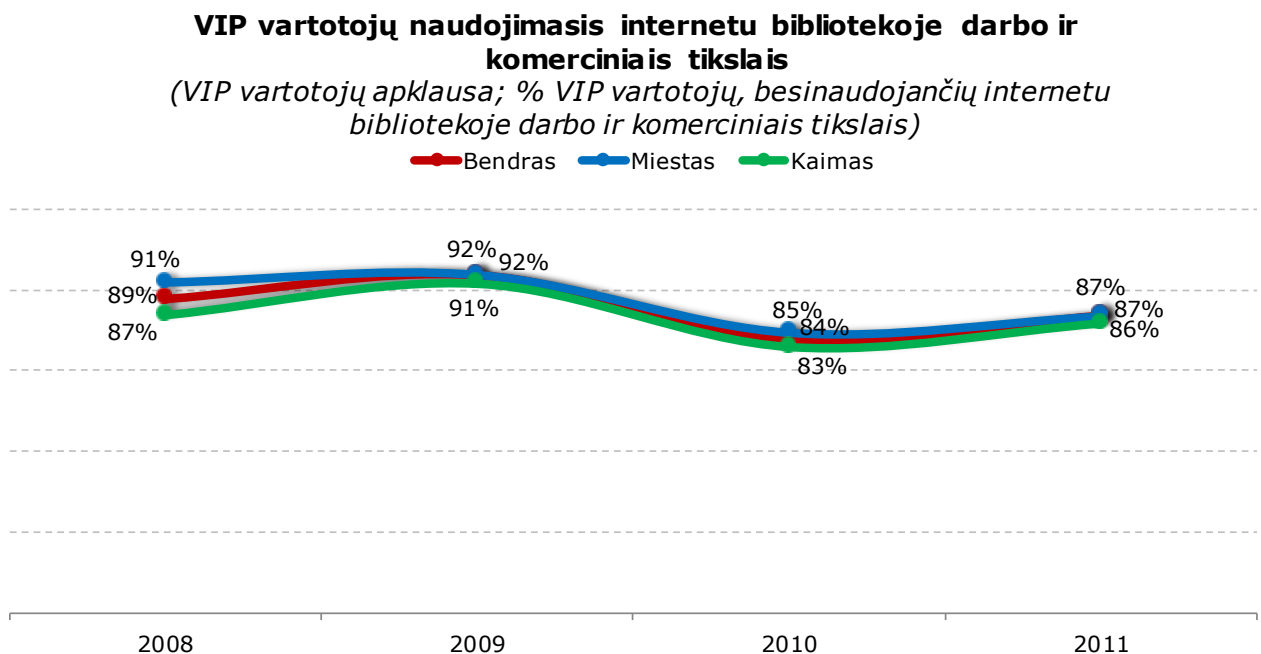

Šiame ataskaitos skyriuje bus apibendrintai apžvelgti viešos interneto prieigos vartotojų naudojimosi internetu bibliotekose tikslai konkrečių sričių veikloms atlikti.

Viešos interneto prieigos bibliotekose naudojimas darbo ir komerciniais tikslais

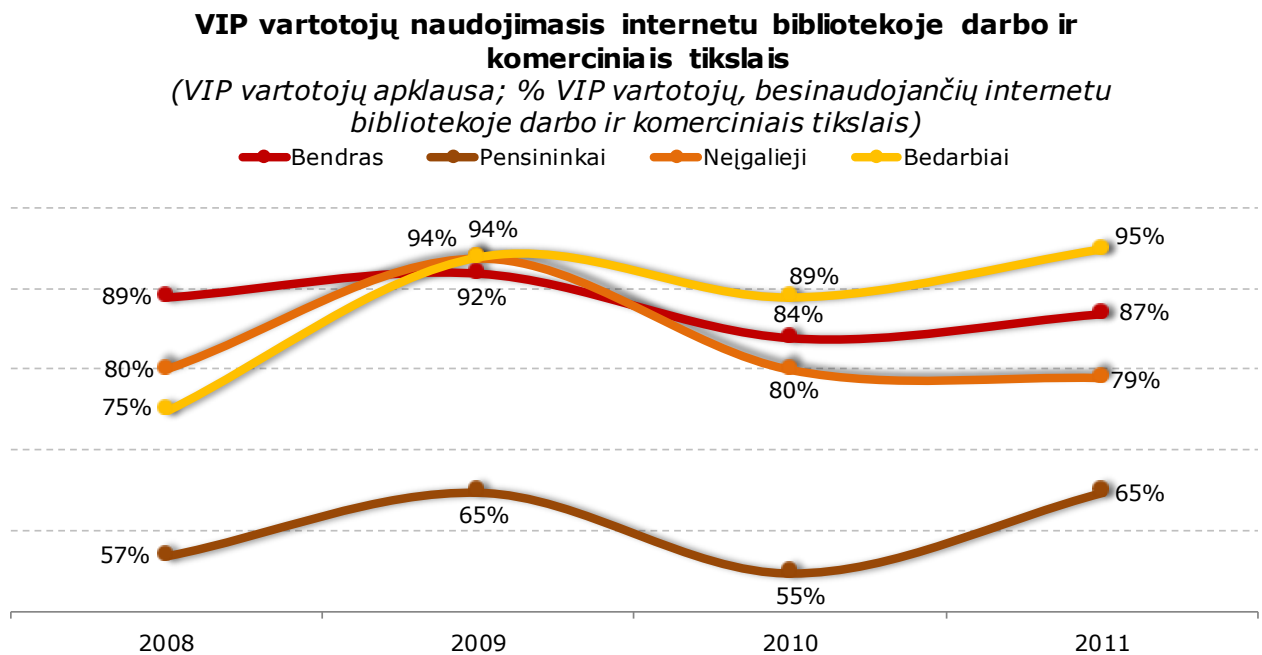
Didžioji dauguma viešos interneto prieigos vartotojų bibliotekose esančiu internetu naudojami atlikdami įvairias su darbu ar komercija susijusias veiklas. Prieigos bibliotekose naudojimas su darbu ar komercija susijusioms veikloms atlikti Projekto įgyvendinimo metu iš esmės nekito: pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) šioms veikloms atlikti vieša interneto prieiga bibliotekose naudojosi 89% viešos interneto prieigos vartotojų, paskutiniaisiais (2011 m.) – 87% viešos interneto prieigos vartotojų. Viešos interneto prieigos naudojimas darbo ir komerciniais tikslais miesto ir kaimo bibliotekose nesiskiria.

91 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje darbo ir komerciniais tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Aktyviai vieša interneto prieiga bibliotekose darbo ar komerciniais tikslais naudojasi ir bedarbiai bei neįgalieji. Pensininkai šiais tikslais viešą interneto prieigą bibliotekose naudoja pasyviau nei bedarbiai ir neįgalieji (šiais tikslais prieigą naudoja tik kiek daugiau nei pusė (65%) pensininkų).

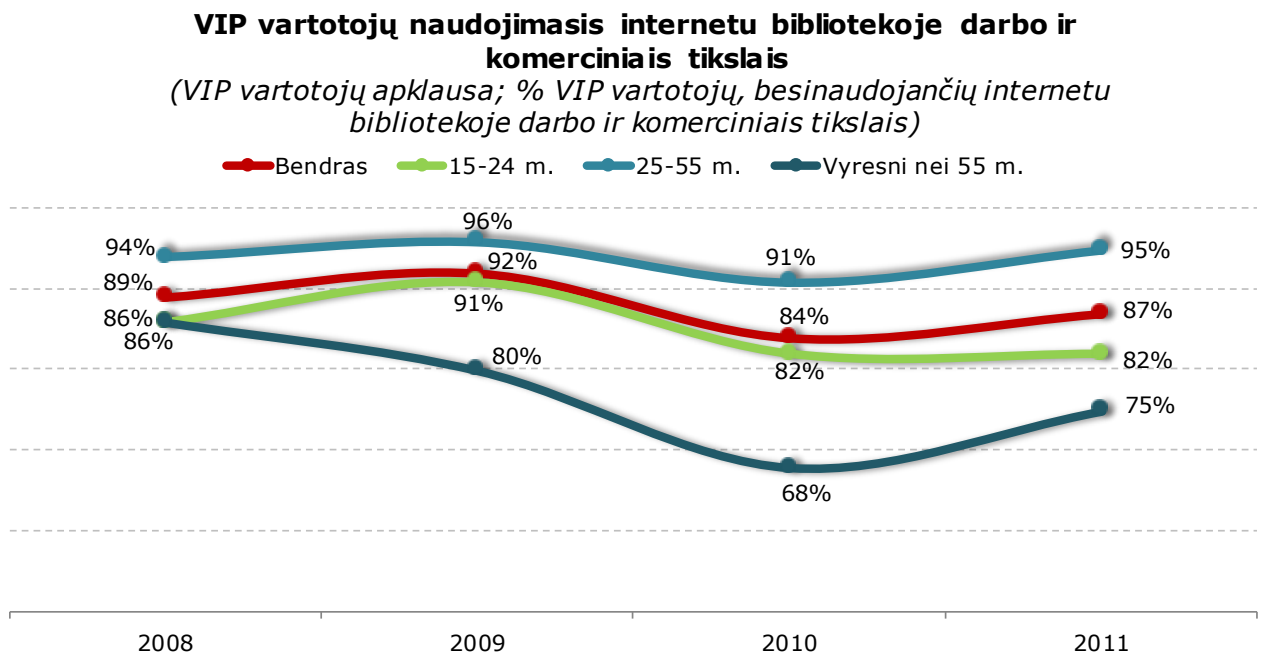
92 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje darbo ir komerciniais tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Tuo tarpu 2009-2011 metų kokybiniai tyrimai su viešos interneto prieigos vartotojais papildomai atskleidė, kad dalis bedarbių viešą interneto prieigą naudoja darbo paieškai (2011 metų duomenimis tai labiau būdinga miesto gyventojams), taip pat, fragmentiškai minėta 2011 metų kokybinio tyrimo su viešos interneto prieigos vartotojais metu, bedarbiai viešą interneto prieigą naudoja ir komercinei veiklai t.y. internetu perka ir parduoda įvairius daiktus. To paties tyrimo duomenimis, kaimo gyventojai viešą interneto prieigą bibliotekose naudoja darbo reikmėms: tikrina darbo elektroninį pašta, ieško su darbu susijusios informacijos, medžiagos, tuo tarpu senjorai viešos interneto prieigos pagalba perka bilietus, daro prekių/paslaugų užsakymus. Kokybinių tyrimų duomenų apie viešos interneto prieigos naudojimo darbo ir komerciniais tikslais pokyčius nėra.

Analogiškai, analizuojant naudojamą viešą interneto prieigą bibliotekose darbo ir komerciniais tikslais pagal viešos interneto prieigos vartotojų amžių, pastebima, kad rečiausiai internetu bibliotekose šiais tikslais naudojasi vyresnio ar pensinio amžiaus vartotojai, dažniausiai – ekonomiškai aktyviausio (25-55m.) amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai.

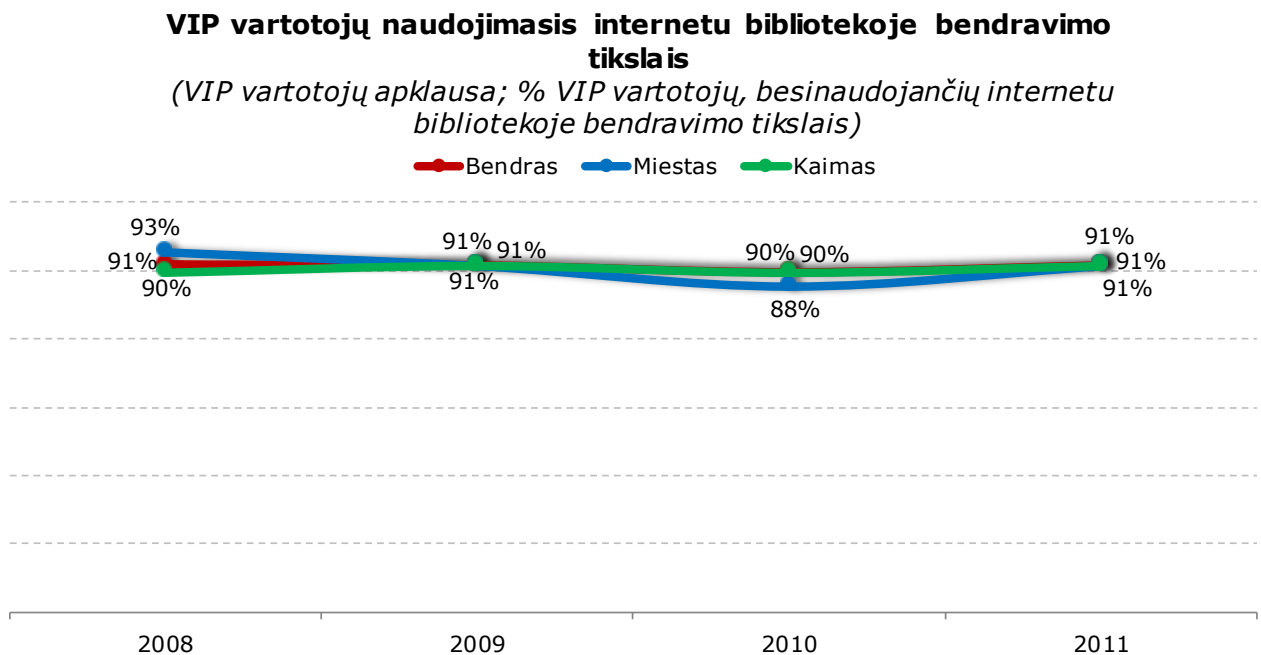
93 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje darbo ir komerciniais tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Viešos interneto prieigos bibliotekose naudojimas bendravimo tikslais

Bendravimo tikslais vieša interneto prieiga bibliotekose naudojasi beveik visi prieigos vartotojai. Aktyvus prieigos vartojimas šiais tikslais Projekto įgyvendinimo laikotarpiu nekito. Nesiskiria naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekose bendravimo tikslais ir miesto ar kaimo bibliotekose.

94 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje bendravimo tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

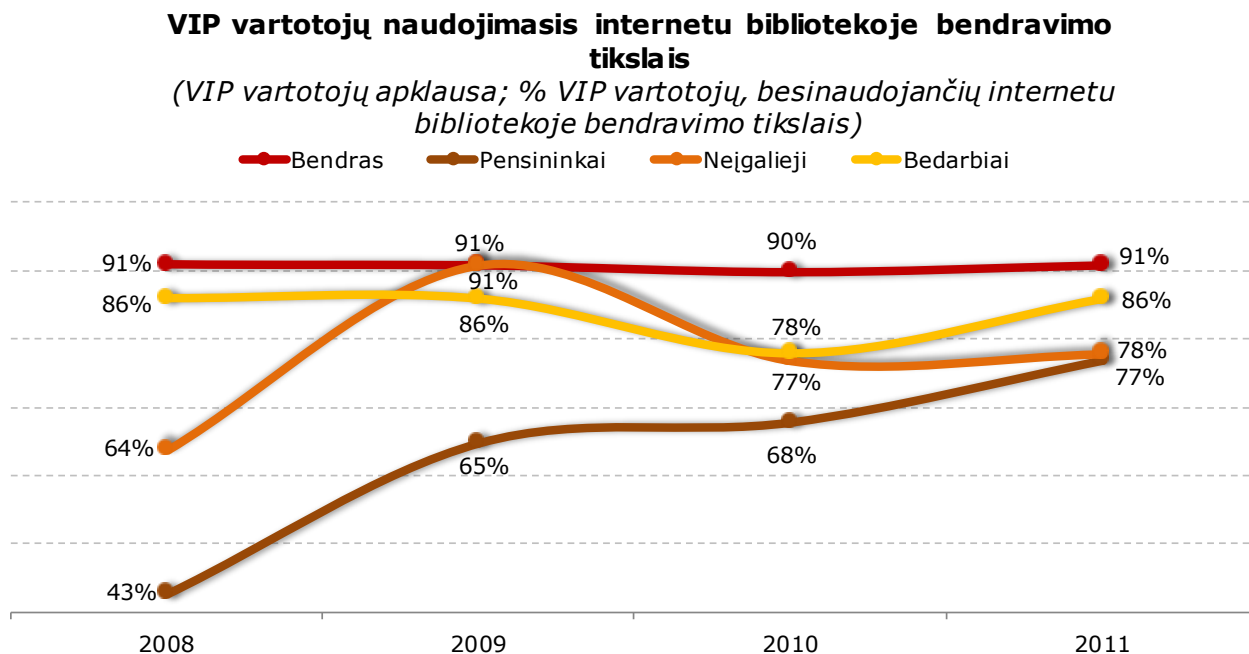

Naudodamiesi vieša interneto prieiga bibliotekoje aktyviai bendrauja ir bedarbiai. Kiek mažiau bendravimo tikslais internetu bibliotekoje naudojasi neįgalieji, tačiau labiausiai šiame kontekste išsiskiria pensininkų naudojimosi vieša interneto prieiga patirtis bendravimo tikslais: lyginant pensininkų, internetą bibliotekose naudojančių bendravimo tikslais, dalį pirmaisiais ir paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais,

pastebima, kad pensininkų bendravimas internetu reikšmingai išaugo (nuo 43% 2008 metais iki 77% 2011 metais).

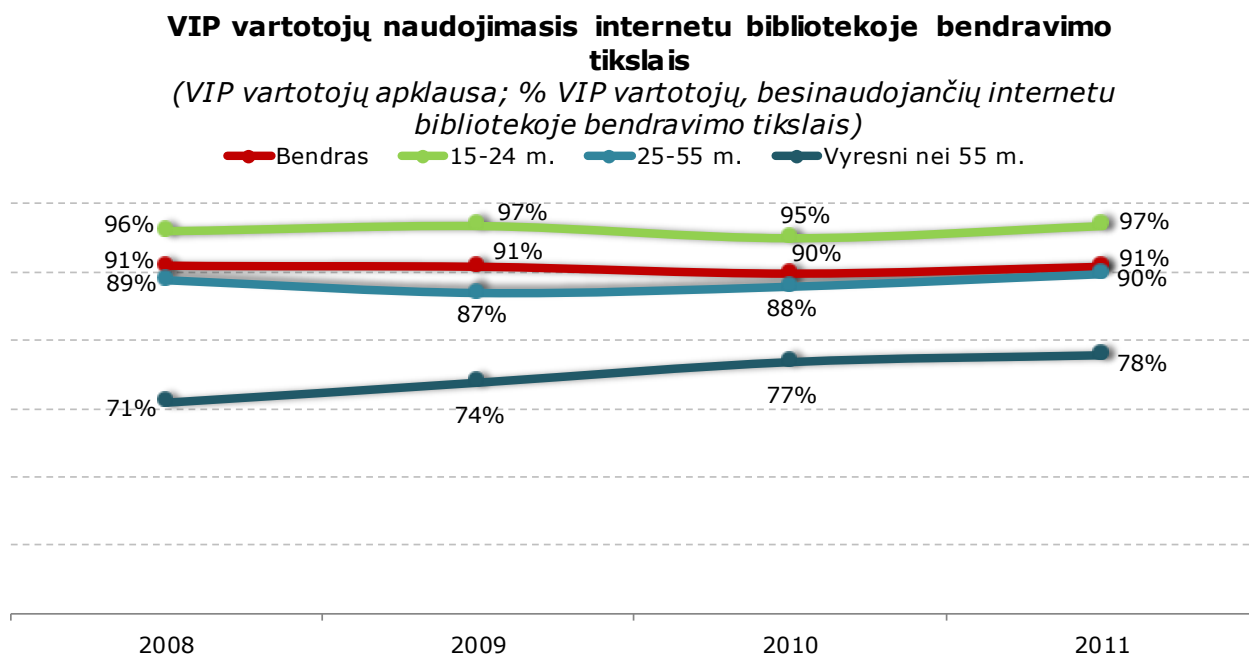
Tuo tarpu kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, bendravimas yra vienas pagrindinių viešos interneto prieigos naudojimo tikslų kalbant apie visas tikslines grupes. Dažniausiai vieša interneto prieiga naudojama bendrauti su artimaisiais, išvykusiais gyventi/dirbti į užsienį, draugais, pažįstamais. Kokybinių tyrimų duomenimis, bibliotekoje dažniausiai bendraujama susirašinėjant elektroniniais laiškais, skype programa, socialiniuose tinklalapiuose. Tuo tarpu tiek 2008 metų, tiek 2011 metų kokybinių tyrimų duomenimis, bibliotekoje web kamera ir mikrofonas bendravimui nenaudojami dėl privatumo, konfidencialumo stokos. Kokybinių tyrimų duomenų apie viešos interneto prieigos naudojimo bendravimo tikslais pokyčius nėra.

95 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje bendravimo tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Ta pati interneto bibliotekose naudojimo bendravimo tikslais tendencija stebima ir analizuojant naudojimąsi internetu pagal vartotojų amžių: vyresnio ir pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai, lyginant su kitomis amžiaus grupėmis, internetu bibliotekose bendrauja mažiausiai. Aktyviausiai internetą bibliotekose bendravimui naudoja vieša interneto prieiga besinaudojantis jaunimas.

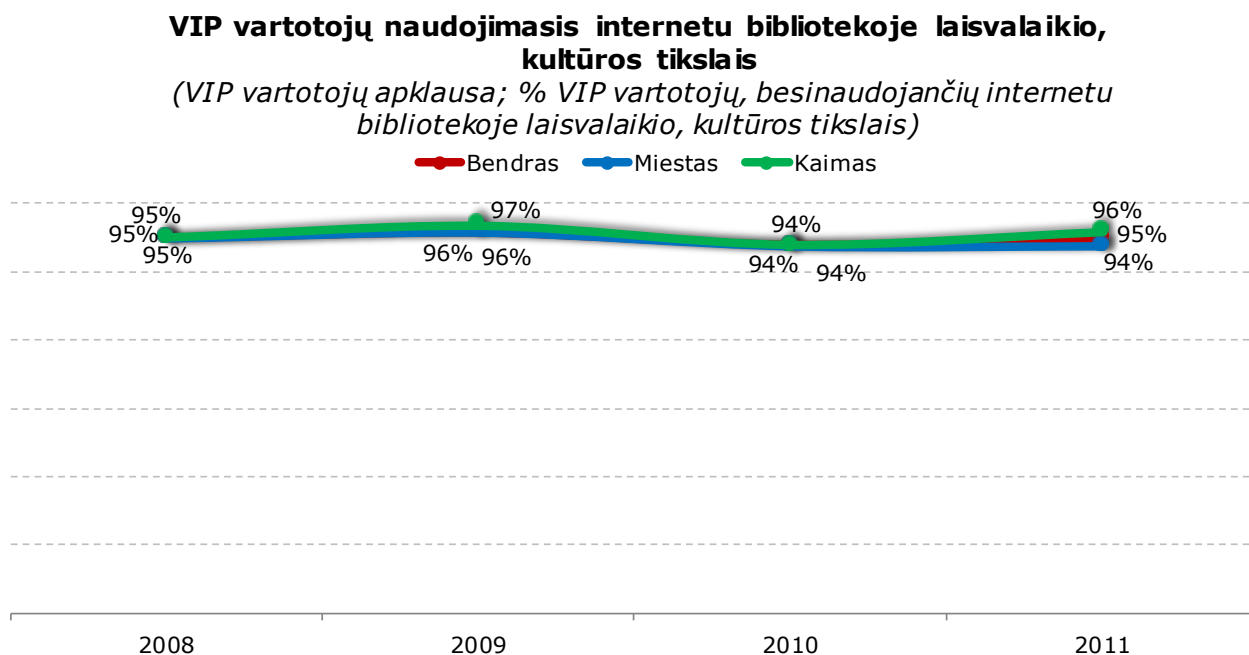
96 pav. VIP vartotojų naudojimas internetu bibliotekoje bendravimo tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Viešos interneto prieigos bibliotekose naudojimas laisvalaikio ir kultūros tikslais

Didžioji dauguma viešos interneto prieigos vartotojų internetą bibliotekose naudoja ir leisdami laisvalaikį, ieškodami kultūrinės informacijos. Bibliotekų teikiamos interneto paslaugos naudojimas šiais tikslais nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Aktyviai viešą interneto prieigą laisvalaikio tikslais naudoja tiek miesto, tiek kaimo viešos interneto prieigos vartotojai.

97 pav. VIP vartotojų naudojimas internetu bibliotekoje laisvalaikio, kultūros tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

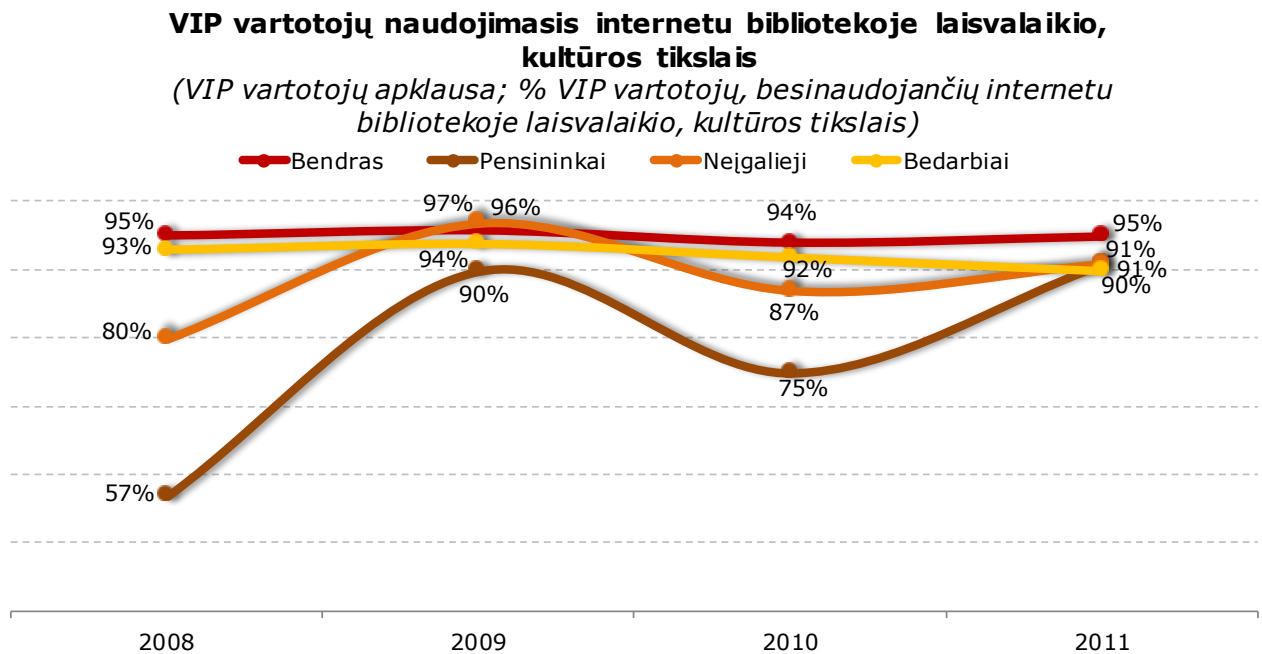

Kalbant apie VIP vartotojų naudojimąsi internetu bibliotekoje laisvalaikio, kultūros tikslais pastebima, kad laisvalaikį prie interneto bibliotekose linkę leisti ir dauguma vieša interneto prieigą besinaudojančių bedarbių ar neįgaliųjų. Kiek rečiau internetą bibliotekose šiais tikslais naudoja pensininkai, tačiau,

pastebima, kad paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) pensininkai bibliotekose internetu laisvalaikio tikslais pradėjo leisti taip pat dažnai, kaip ir kiti viešos interneto prieigos vartotojai.

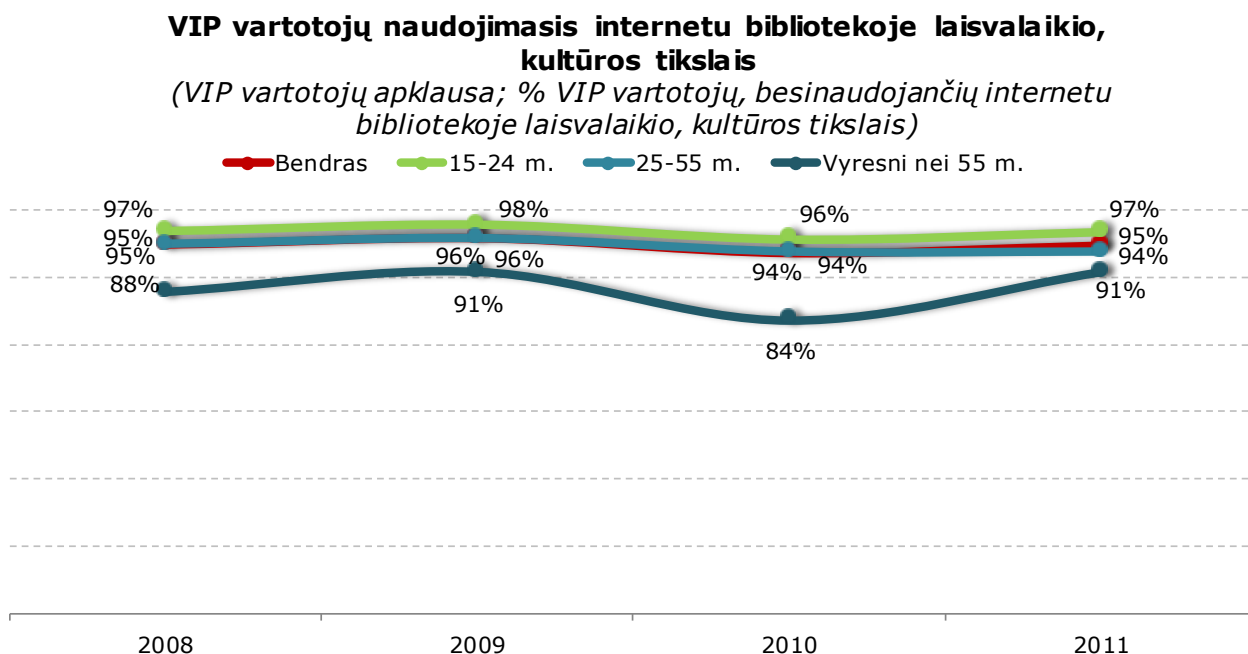
Kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, viešos interneto prieigos naudojimas laisvalaikio, kultūros reikmėms taipogi vienas dažniausių bibliotekos lankytojų viešos interneto prieigos naudojimo tikslų. Vaikai laisvalaikiu dažniausiai žaidžia žaidimus, tuo tarpu suaugę bibliotekos lankytojai skaito elektroninę spaudą, naujienas, ieško informacijos laisvalaikiui (hobiui), taipogi žaidžia žaidimus. Kokybinių tyrimų duomenų apie viešos interneto prieigos naudojimo laisvalaikiui pokyčius, kalbant apie suaugusių tyrimo dalyvių tikslinę grupę, nėra.

98 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje laisvalaikio, kultūros tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Laisvalaikį naudojantis vieša interneto prieiga bibliotekose leidžia beveik visi vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantys jauno ar vidutinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai. Laisvalaikio tikslais viešą interneto prieigą bibliotekose naudoja ir kiek mažesnė (tačiau vis tiek labai didelė) dalis vyresnio bei pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų.

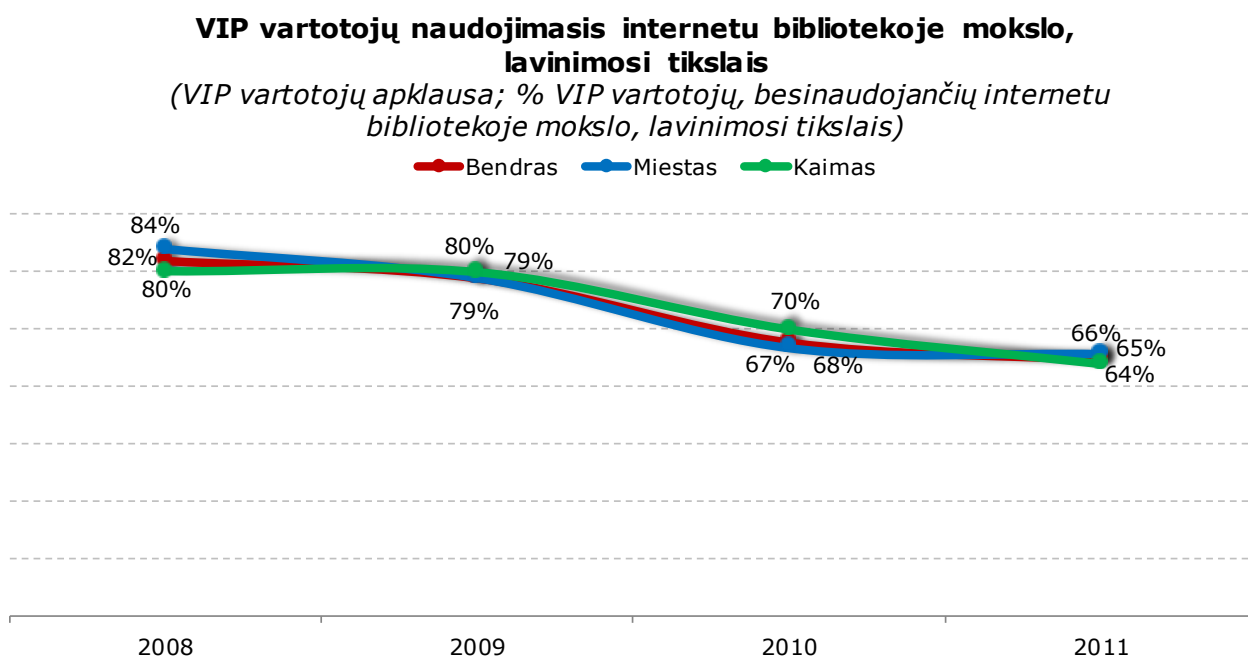
99 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje laisvalaikio, kultūros tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Viešos interneto prieigos bibliotekose naudojimas mokslo, lavinimosi tikslais

Naudojimasis vieša interneto prieiga mokslo bei lavinimosi tikslais bibliotekose tolygiai mažėja: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) vieša interneto prieiga bibliotekose šiais tikslais naudojosi 82% viešos interneto prieigos vartotojų, tai, besibaigiant Projektui (2011 m.), tokių vartotojų dalis sumažėjo iki 65%. Naudojimasis vieša interneto prieiga mokslo ir lavinimosi tikslais miesto ir kaimo bibliotekose nesiskyrė visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

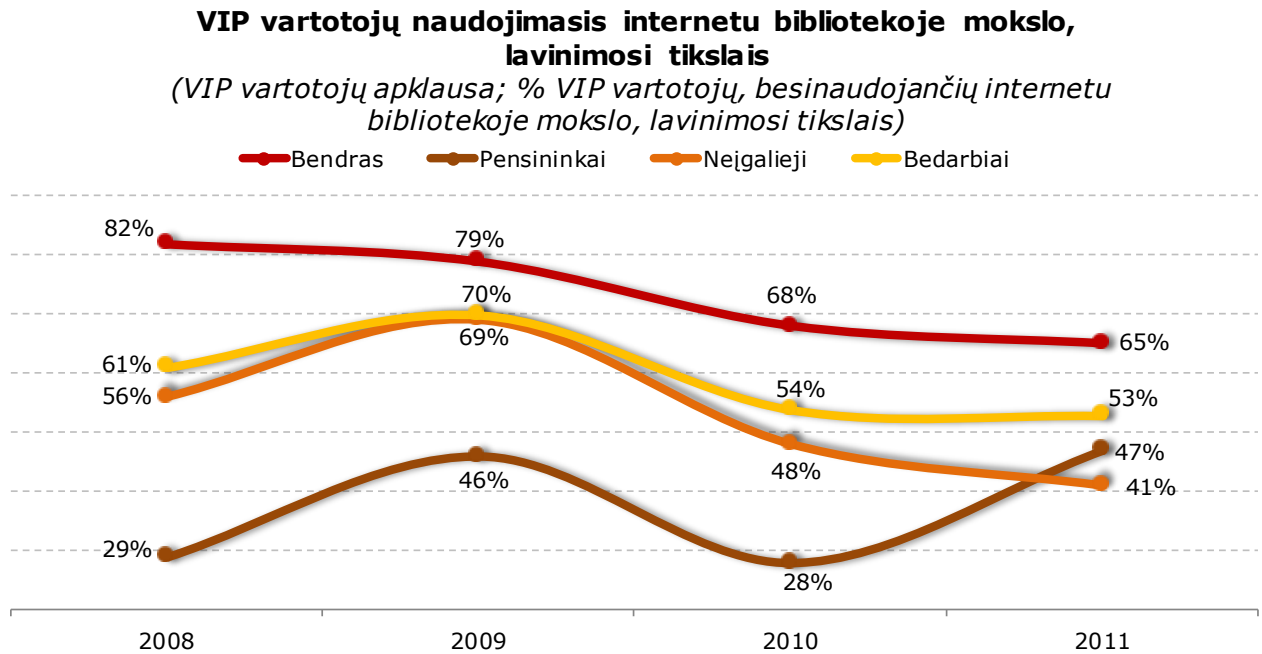
100 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje mokslo, lavinimosi tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Socialinės atskirties grupėms priskiriami viešos interneto prieigos vartotojai internetu bibliotekose mokslo ir lavinimosi tikslais naudojami rečiau nei kiti viešos interneto prieigos vartotojai. Rečiausiai internetu bibliotekose mokosi ar lavinasi pensininkai.

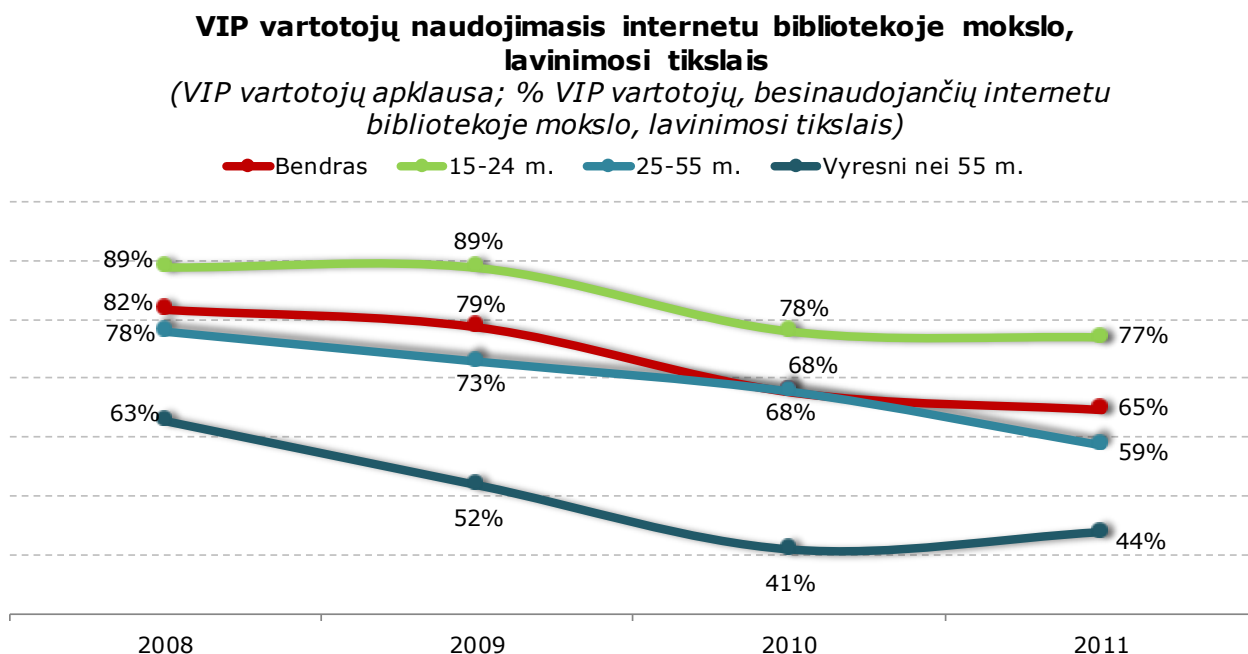
Kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, vieša interneto prieiga mokslo, tobulinimosi tikslais dažniausiai naudojasi vaikai ir studentai. Tuo tarpu suaugusių bibliotekos lankytojų viešos interneto prieigos naudojimas mokslo, tobulėjimo tikslais minimas tik fragmentiškai 2011 metų kokybinio tyrimo metu, nurodant, kad viešos interneto prieigos pagalba bendraujant su užsieniečiais tobulinamos anglų kalbos žinios, taipogi viešos interneto prieigos dėka tampa pasiekama specifinė, su darbu susijusi informacija ir tokiu būdu tobulėjama, keliama kvalifikacija. Kokybinių tyrimų duomenų apie viešos interneto prieigos naudojimo mokslo, lavinimosi tikslais pokyčius nėra.

101 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje mokslo, lavinimosi tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Dažniausiai viešą interneto prieigą bibliotekose mokymosi ir lavinimosi tikslais naudoja bibliotekose internetu besinaudojantis jaunimas, tačiau net ir šios vartotojų grupės naudojimasis internetu bibliotekose šiais tikslais po truputį mažėja.

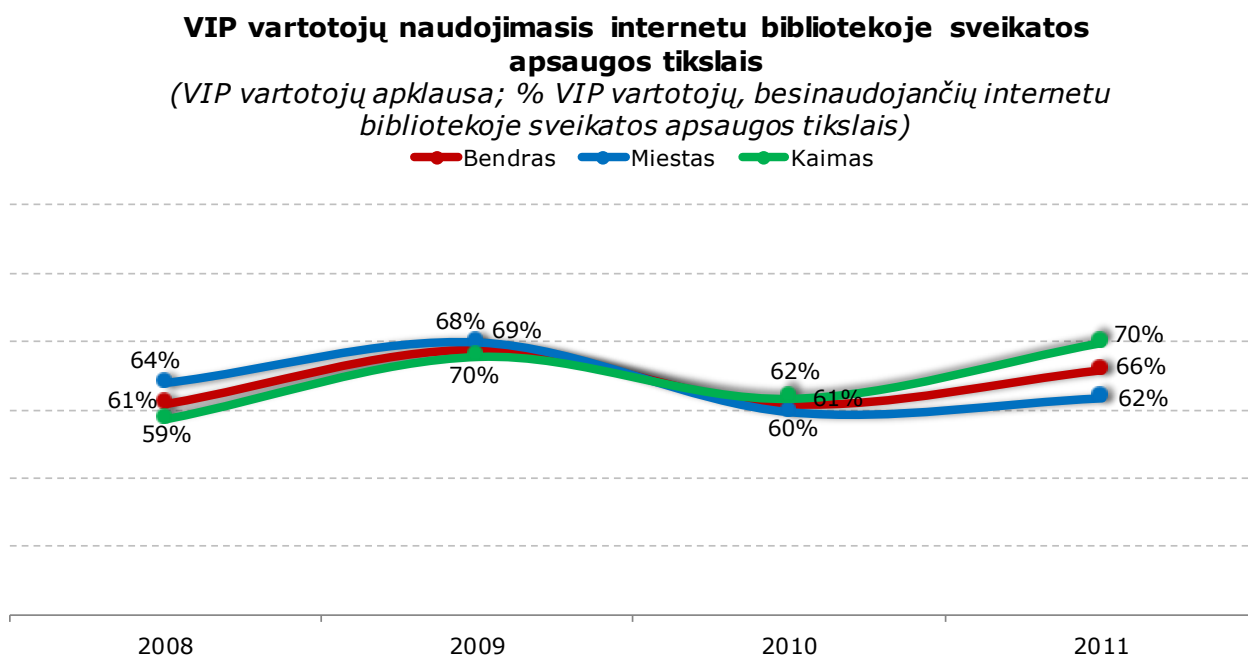
102 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje mokslo, lavinimosi tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Viešos interneto prieigos bibliotekose naudojimas sveikatos apsaugos tikslais

Lyginant su interneto bibliotekose naudojimu aukščiau aprašytais tikslais, informacijos apie sveikatą internete bibliotekose ieško mažiau viešos interneto prieigos vartotojų. Projekto įgyvendinimo laikotarpiu naudojimasis internetu sveikatos tikslais kiek paaugo. Projektui besibaigiant su sveikata susijusios informacijos besinaudodami internetu bibliotekoje ieškojo didesnė dalis kaimo nei miesto viešos interneto prieigos vartotojų.

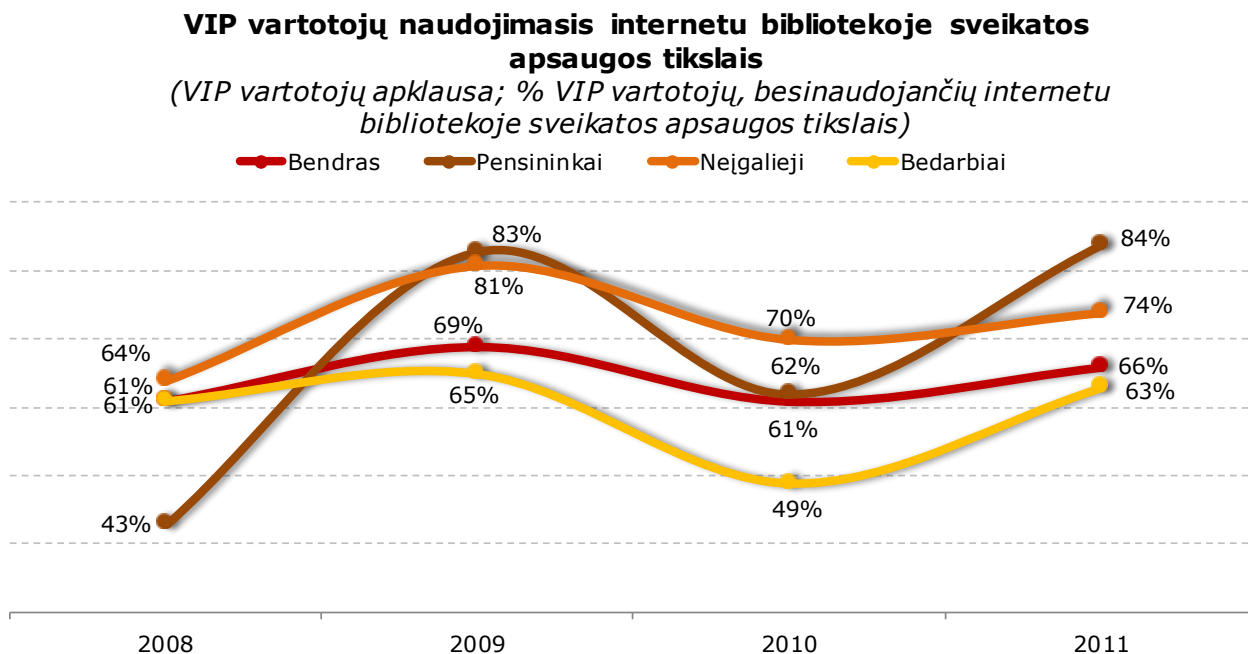
103 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje sveikatos apsaugos tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Pensininkai ir neįgalieji, lyginant su kitais viešos interneto prieigos vartotojais, su sveikata susijusios informacijos naudodamiesi internetu bibliotekose ieško dažniau. Tokio pobūdžio informacija kiek mažiau aktuali vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantiems bedarbiams.

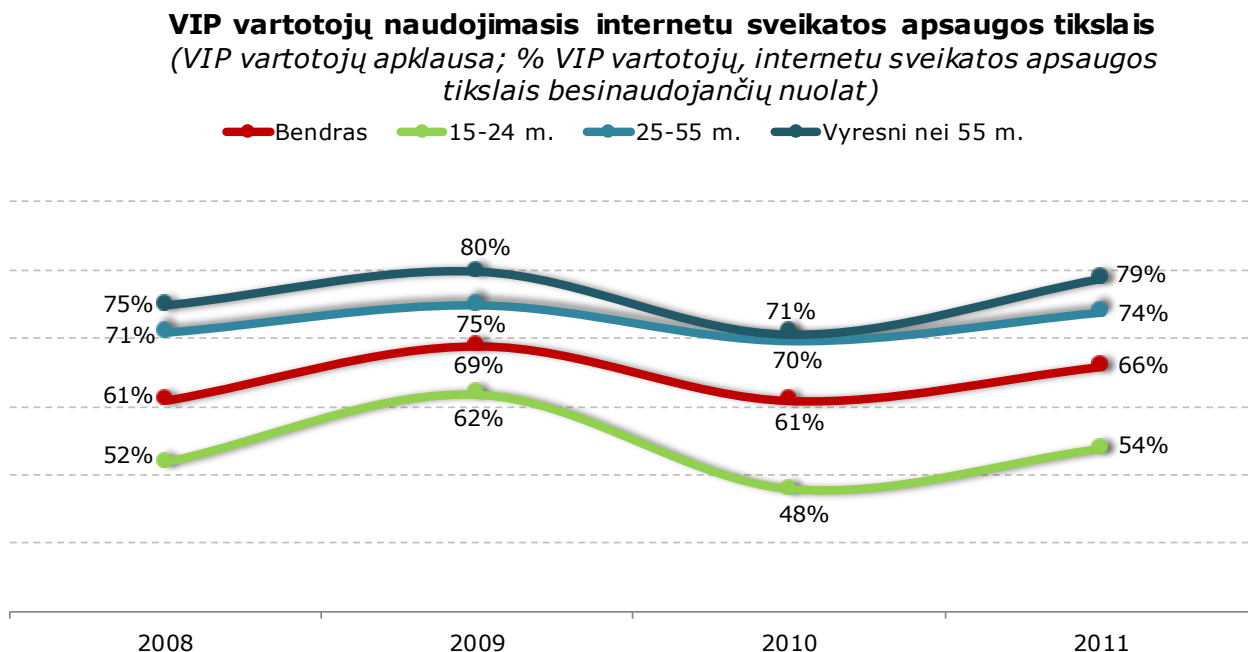
Tuo tarpu 2008 ir 2011 metų kokybiniai tyrimai atskleidė, kad vieša interneto prieiga sveikatos apsaugos tikslais, dažniausiai naudojama informacijos paieškai sveikatos klausimais, taipogi registracijai į sveikatos įstaigas. 2011 metų kokybinio tyrimo su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, viešą interneto prieigą naudojantys sveikatos apsaugos tikslais nurodė bedarbiai, kaimo gyventojai, neįgalieji. Įdomu pastebėti, kad dalis tyrimo dalyvių nurodė, kad, naudojantis vieša interneto prieiga, savarankiškai diagnozuoja ligas ir bando gydytis. Kokybinių tyrimų duomenų apie viešos interneto prieigos naudojimo sveikatos apsaugos tikslais pokyčius nėra.

104 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje sveikatos apsaugos tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Analizuojant tai, kokio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojams yra aktualesnė informacija apie sveikatą, pastebima, kad dažniau tokios informacijos, naudodamiesi internetu bibliotekose, ieško vyresnio ir pensinio bei vidutinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai. Internetu prieinama informacija apie sveikatą yra mažiau aktuali jauniausio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojams.

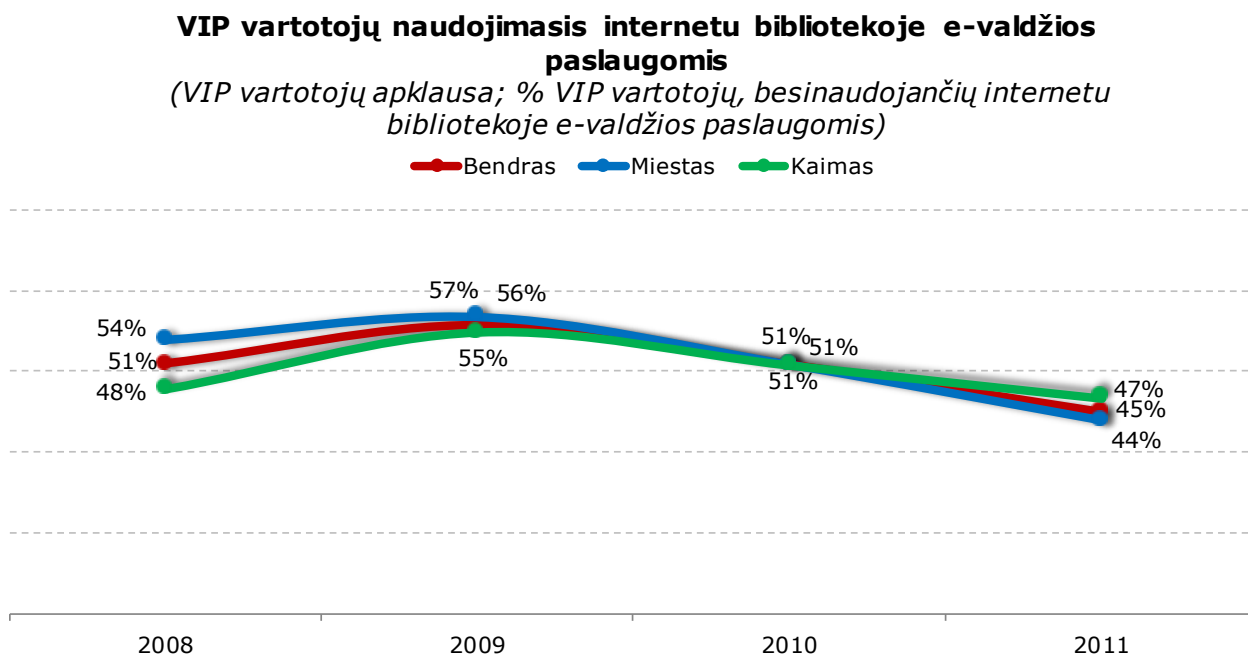
105 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje sveikatos apsaugos tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Viešos interneto prieigos bibliotekose naudojimas naudojantis e-valdžios paslaugomis

E-valdžios paslaugomis, naudodamiesi internetu bibliotekose, naudojasi sąlyginai mažiausia viešos interneto prieigos vartotojų dalis. Taip pat pastebima, kad naudojimasis e-valdžios paslaugomis Projekto įgyvendinimo laikotarpiu truputį sumažėjo: 2008 metais šiomis paslaugomis naudojo 51% vartotojų, o 2011 metais – 45% vartotojų. Naudojimasis e-valdžios paslaugomis miesto ir kaimo bibliotekose iš esmės nesiskiria.

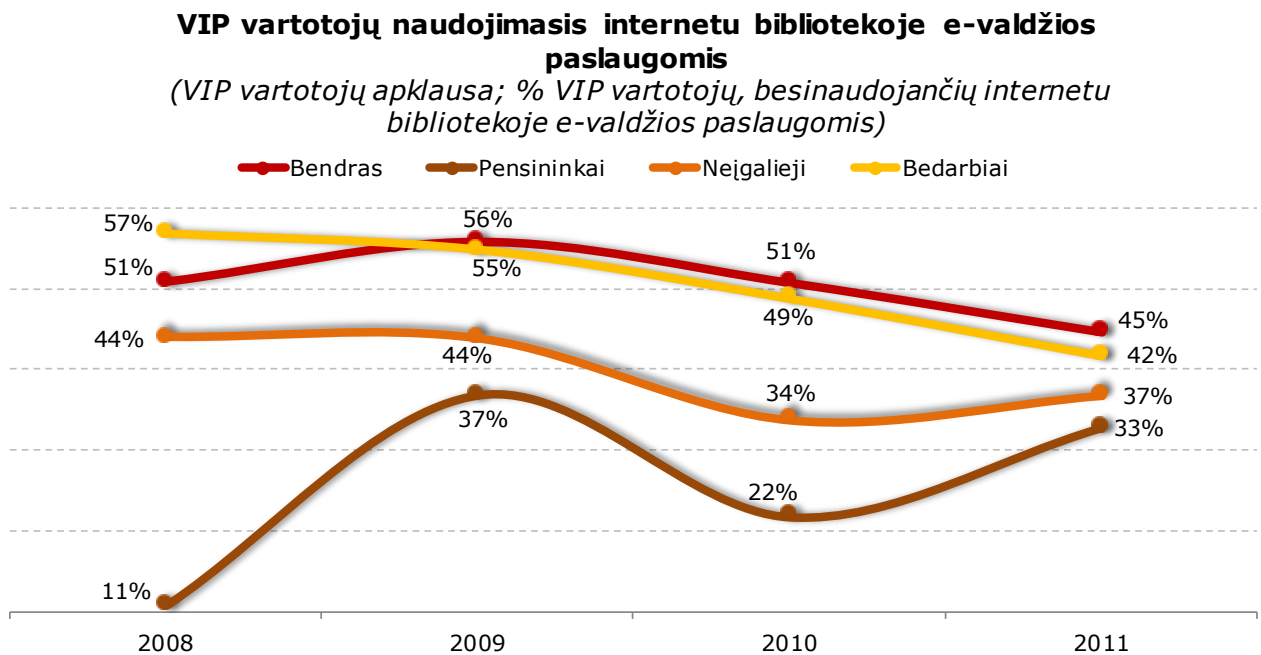
106 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje e-valdžios paslaugomis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Aktyviausiai iš socialinei atskirčiai priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų e-valdžios paslaugomis naudoja bedarbiai. Mažiausiai šiomis paslaugomis, naudodamiesi internetu bibliotekose, naudoja

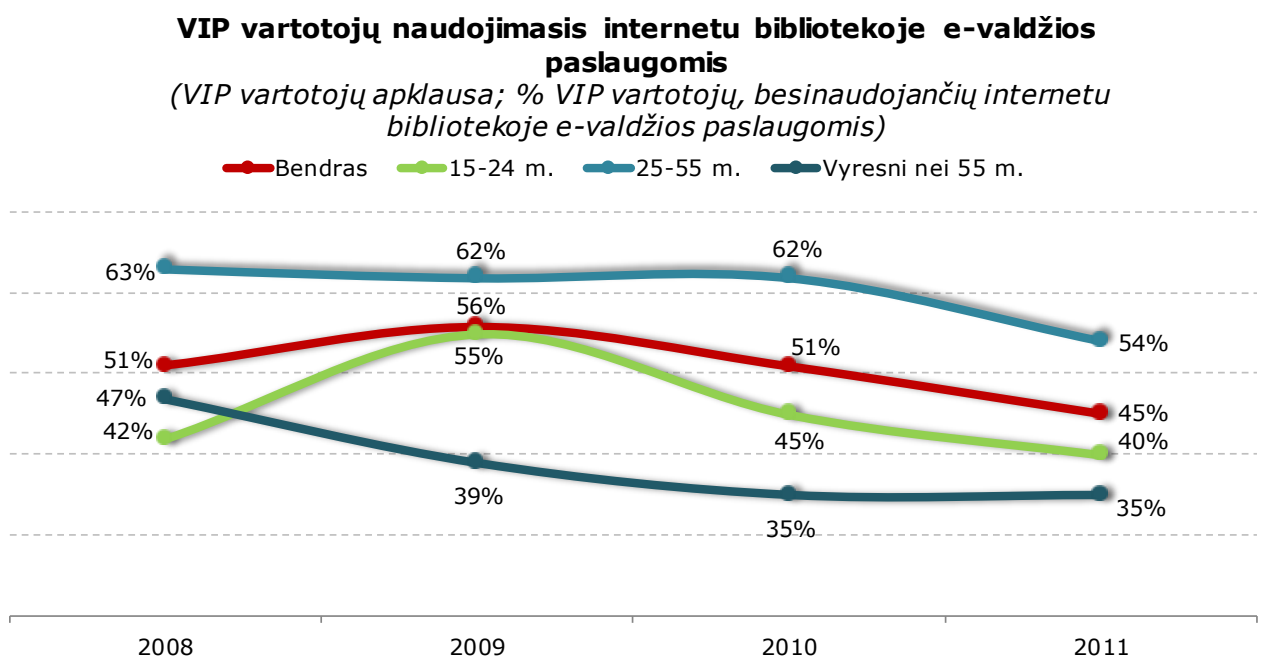
pensininkai. Tiesa, e-valdžios paslaugomis besinaudojančių pensininkų Projekto įgyvendinimo metu padaugėjo: nuo 11% 2008 metais iki 33% 2011 metais.

107 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje e-valdžios paslaugomis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Dažniausiai e-valdžios paslaugomis, naudodamiesi internetu bibliotekose, naudojasi vidutinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai. Jaunimas e-valdžios paslaugomis naudojasi rečiau nei vidutiniškai, o rečiausiai e-valdžios paslaugomis naudojasi vyresnio ir pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai.

108 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje e-valdžios paslaugomis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Lyginant 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenis, galima teigti, kad Projekto eigoje pagrindiniai tikslai, kuriais bibliotekų lankytojai naudoja viešą interneto prieigą išliko tokie patys: bendravimas, laisvalaikis, informacijos paieška, tačiau šiais tikslais atliekamos veiklos tampa vis įvairesnės. Pradedant 2010 metais pastebima, kad specifinių, sunkiai pasiekiamų grupių atstovai pradėjo aktyviau naudotis įvairiais internetiniais ištekliais (e-prekyba, e-bankininkystė), 2011 metų kokybinio tyrimo duomenimis perkantys/darantys užsakymus internetu ar besinaudojantys e-bankininkystės paslaugomis nurodė dalis senjorų, kaimo gyventojų ir neįgalųjų tikslinės grupės atstovų.

4.5.1. 4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmė: programos ar kiti mechanizmai, skirti sunkiai pasiekiamoms grupėms pasiekti, [egzistuoja](#).

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: programos ar kiti mechanizmai, skirti sunkiai pasiekiamoms grupėms pasiekti, [egzistuoja](#).

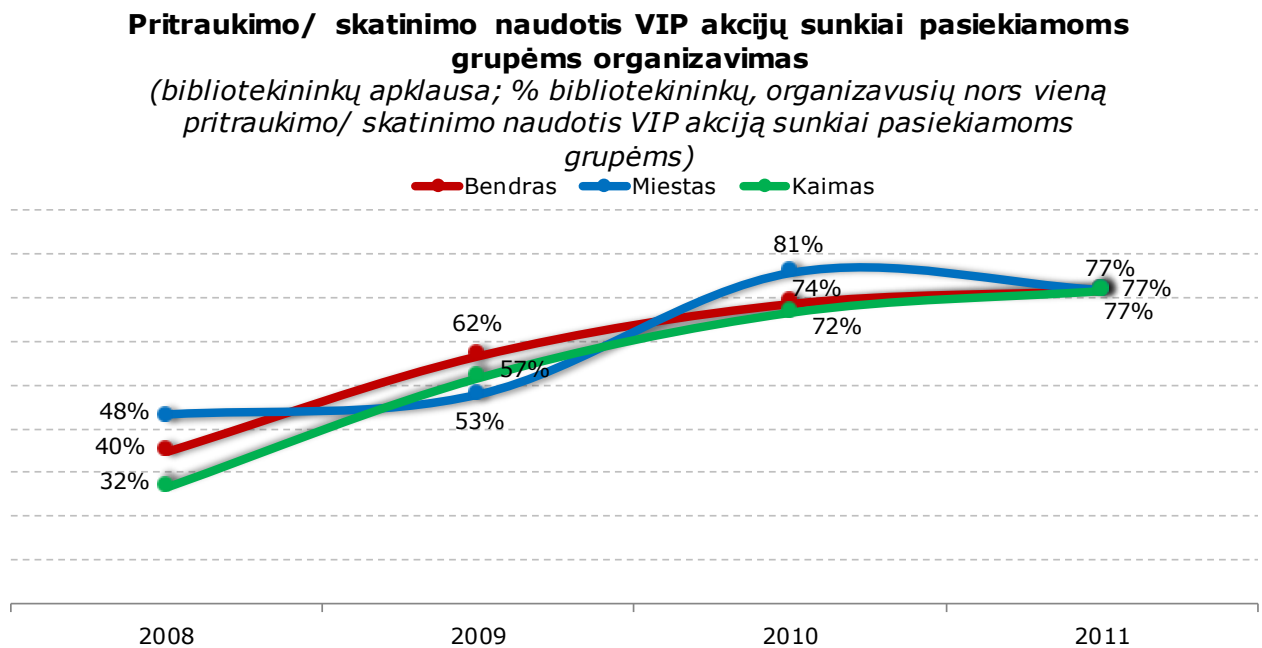
KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Kiekvienais Projekto įgyvendinimo metais akcijų, skirtų pritraukti daugiau sunkiai pasiekiamų grupių atstovų, remiantis bibliotekininkų apklausos duomenimis, bibliotekose buvo organizuota vis daugiau. Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) nors prie vienos tokios akcijos organizavimo buvo prisidėję 40% bibliotekininkų, o paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) prie akcijų, siekiant į bibliotekas pritraukti daugiau sunkiai pasiekiamoms grupėms priskiriamų naujų viešos interneto prieigos vartotojų, organizavimo buvo prisidėję 77% Projekte dalyvaujančių ir su vieša interneto prieiga dirbančių bibliotekininkų.

Kaimo bibliotekininkų dalis, nors kartą prisidėjusių prie skatinimo naudotis akcijų organizavimo, tolygiai didėjo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Miesto bibliotekose kiek išsiskiria 2010 metai, kuomet net 81% miesto bibliotekininkų nurodė prisidėję nors prie vienos skatinimo naudotis vieša interneto prieiga akcijos organizavimo.

Tuo tarpu kokybiniai tyrimai su viešos interneto prieigos vartotojais atskleidė, kad bibliotekose organizuojamų veiklų, skirtų specifinėms, sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti 2008-2011 m. laikotarpiu padaugėjo labiausiai – Projekto dėka, kas, savo ruožtu, paskatino ir bibliotekas organizuoti šioms grupėms skirtas veiklas, akcijas. Vis dėlto, 2010-2011 metų kokybinių tyrimų duomenimis, savarankiškomis bibliotekų veikloms, akcijoms vis dar trūksta nuoseklumo, sistemiskumo. Vaikams ir senjorams pritraukti bei jų poreikiams tenkinti bibliotekos skiria daugiausiai dėmesio, tuo tarpu akcijų, veiklų, skirtų pritraukti neįgalius asmenis ir kaimo gyventojus viešos interneto prieigos vartotojai negalėjo nurodyti.

109 pav. Pritraukimo/ skatinimo naudotis VIP akcijų sunkiai pasiekiamoms grupėms organizavimas (bibliotekininkų apklausa)

75 lent. Pritraukimo/ skatinimo naudotis VIP akcijų sunkiai pasiekiamoms grupėms organizavimas (bibliotekininkų apklausa)

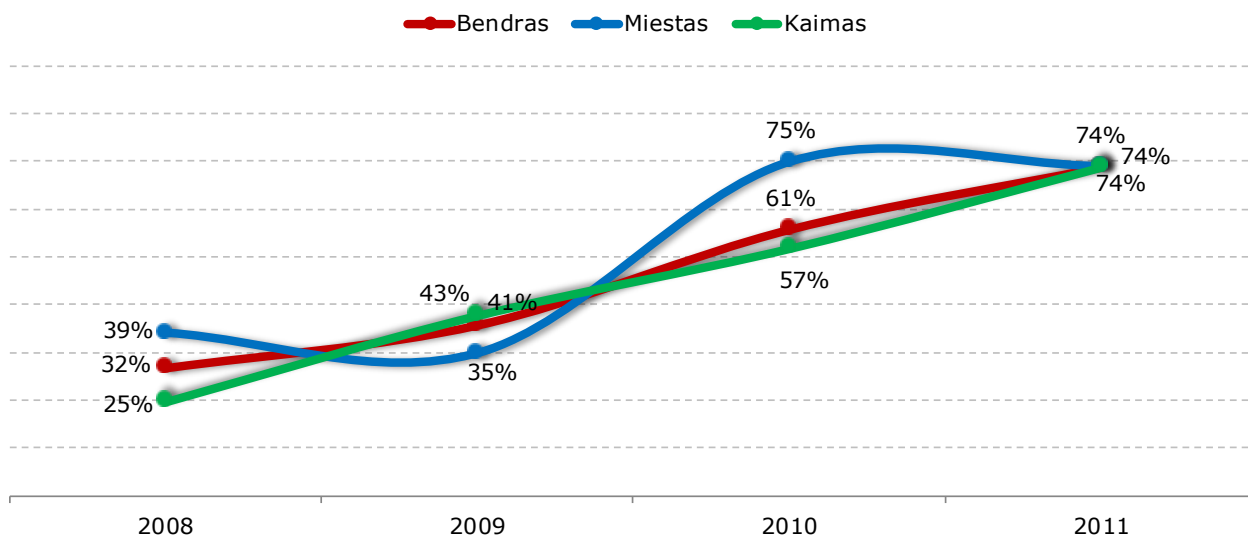
Priežiūros rodiklis: 4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų, organizavusių nors vieną pritraukimo/ skatinimo naudotis VIP akciją sunkiai pasiekiamoms grupėms, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	40%	→	62%	→	74%	→	77%
Miestas	48%↑	→	53%	→	81%↑	→	77%
Kaimas	32%↓	→	57%	→	72%↓	→	77%
	2008		→		2011		
Bendras	40%		→		77%		+37%
Miestas	48%↑		→		77%		+29%
Kaimas	32%↓		→		77%		+45%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų, organizavusių skatinimo naudotis VIP akcijas sunkiai pasiekiamoms grupėms, dalis išaugo							

Labai panašios tendencijos stebimos ir analizuojant bibliotekininkų pateiktą informaciją apie tai, kiek bibliotekų, kuriose jie dirba, teikė informacinių technologijų mokymus sunkiais pasiekiamoms gyventojų grupėms.

Bibliotekų dalis, einamaisiais metais teikusių nors vienus informacinių technologijų mokymus sunkiai pasiekiamoms gyventojų grupėms, nuolat augo: nuo 32% 2008 metais iki 74% 2011 metais. Kaimų bibliotekos daugiausiai informacinių technologijų mokymų tokioms grupėms organizavo paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.), miestų bibliotekos – 2010-2011 metais.

110 pav. IT mokymų paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa)

IT mokymų paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas
(bibliotekininkų apklausa; % bibliotekininkų, teikusių nors vienus IT mokymus sunkiai pasiekiamoms grupėms)

76 lent. IT mokymų paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: **4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti**

Instrumentas: *bibliotekininkų apklausa*

Reikšmė: bibliotekininkų, teikusių nors vienus IT mokymus sunkiai pasiekiamoms grupėms, dalis (%)

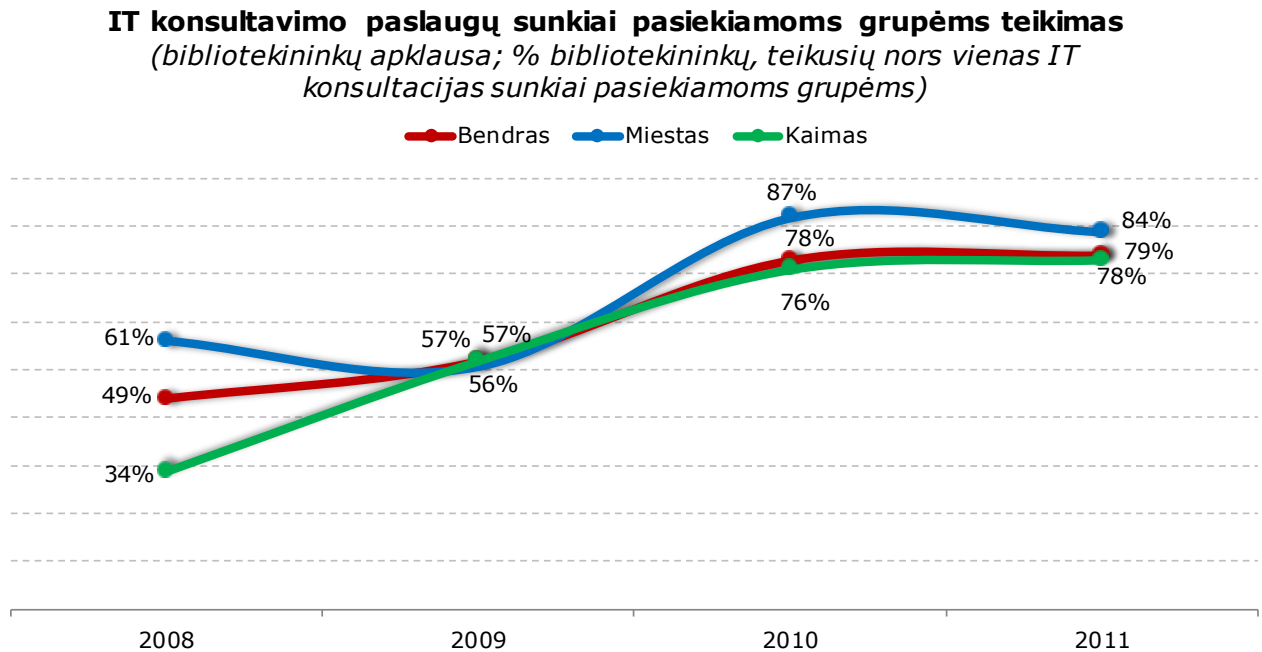
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	32%	→	41%	→	61%	→	74%
Miestas	39%↑	→	35%	→	75%↑	→	74%
Kaimas	25%↓	→	43%	→	57%↓	→	74%
	2008	→	2011				
Bendras	32%	→	74%				+42%
Miestas	39%↑	→	74%				+35%
Kaimas	25%↓	→	74%				+49%

Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų, teikusių IT mokymus sunkiai pasiekiamoms gr., dalis išaugo

Projekto įgyvendinimo metu nuolat augo ir bibliotekininkų dalis, teikusių konsultacijas informacinių technologijų naudojimo klausimais sunkiai pasiekiamoms grupėms priskiriamiems vartotojams. Per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį tokias konsultacijas teikusių bibliotekininkų dalis išaugo nuo 49% 2008 metais iki 79% 2011 metais.

Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) didesnę įdirbį konsultuojant sunkiai pasiekiamoms grupėms priskiriamus viešos interneto prieigos vartotojus informacinių technologijų naudojimo klausimais turėjo miesto bibliotekininkai (konsultavimo patirtį šiais metais turėjo 34% kaimo ir dvigubai daugiau (61%) miesto bibliotekininkų). Tačiau vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais, su didesniais ar mažesniais konsultavimo patirties svyravimais miesto ir kaimo bibliotekose, miestų ir kaimų bibliotekininkų konsultacinė šių vartotojų patirtis iš esmės susilygino (2011 metais konsultavimo patirtį turėjo tik kiek didesnė dalis miesto (84%) nei kaimo (78%) bibliotekininkų).

111 pav. IT konsultavimo paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa)

77 lent. IT konsultavimo paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų, teikusių nors vienas IT konsultacijas sunkiai pasiekiamoms grupėms, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	49%	→	57%	→	78%	→	79%
Miestas	61%↑	→	56%	→	87%↑	→	84%
Kaimas	34%↓	→	57%	→	76%↓	→	78%
	2008			→			2011
Bendras	49%			→			79%
Miestas	61%↑			→			84%
Kaimas	34%↓			→			78%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų, teikusių nors vienas IT konsultacijas sunkiai pasiekiamoms grupėms, dalis išaugo							

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

2008-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir VIP vartotojais duomenimis reikšmingų pokyčių, susijusių su programų/mechanizmų, skirtų specifinėms, sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti, kūrimu nėra: nors ketverių metų laikotarpiu projekto „Bibliotekos pažangai“ iniciatyva bibliotekose buvo įgyvendinti įvairūs renginiai, veiklos, skirtos specifinėms, sunkiai pasiekiamoms grupėms, ir tai paskatino bibliotekas organizuoti tam tikras pavienes šioms grupėms skirtas veiklas, tačiau pačios bibliotekos savarankiškai programų, tęstinių veiklų, skirtų specifinėms, sunkiai pasiekiamoms grupėms pritraukti nesukūrė, jų veiksmas išliko orientuoti bendrai į visus bibliotekos lankytojus, dažniausiai skiriant juos į suaugusius ir vaikus. 2011 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais duomenimis daugiausiai bibliotekos skiria dėmesio vaikų ir senjorų tikslinėms grupėms pritraukti („*pas mus renginių yra daugiausia vaikams, nes jie didžiausi lankytojai*“ – kaimo gyventojai, 2011 m.; „*iki Kalėdų organizavo sušildymą sielas senjorams, labai daug žmonių buvo, dalyvavom ėjom patenkinti prie kultūros centro*“, „*aš vertinu apie medelius renginius, buvo senjorams, dalyvavau*“ – senjorai, 2011 m.)

Viso projekto „Bibliotekos pažangai“ įgyvendinimo metu, kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir VIP vartotojais tyrimų dalyvių vertinimu, prasčiausiai bibliotekos tenkino neįgalių asmenų poreikius. Nors Projekto eigoje buvo įgyvendintos tam tikros naujos skirtingų neįgalių asmenų specifiniams poreikiams tenkinti, tačiau šios priemonės kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir VIP vartotojais metu buvo vertinamos kaip nepakankamai užtikrinančios neįgalių asmenų poreikių tenkinimą („nežinau, kaip pas jus kitur, jie ateina ten kur jiems reikalingas, koks neįgalus išleidžia kokią knygelę, ateina, bet taip tai nelabai“ – vadovai, 2011 m.; „negirdėjau, kad būtų buvę kas nors neįgaliesiems... bet būtų labai malonu“, „negirdėjau. Gal kas ir vyksta...“ – neįgalieji, 2011 m.; „galėtų padaryt, kad neįgaliesiems būtų pritaikytos bibliotekos“, „pas mus nėra pritaikytos“, „jei gali patys užlipti laiptais tai gerai, o jei ne, tai niekaip“ – senjorai, 2011 m.).

4.6. Bibliotekų atstovavimas

4.6.1. 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas ir profilis

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmės: [pagerėje](#) bibliotekos reputacija, suvokimas ir profilis.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmės: bibliotekos reputacija, suvokimas ir profilis [pagerėjo](#).

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Detalus kiekvienos tikslinės grupės įvaizdinių savybių priskyrimas bibliotekai (tiek spontaniškas, tiek paskatintas) pateikiamas konkrečių tikslinių grupių tyrimų rezultatų ataskaitose. Šioje ataskaitoje, siekiant apibendrintai palyginti skirtingų tikslinių grupių bibliotekos įvaizdžio vertinimą, bus pristatomi duomenys apie pozityviai biblioteką kiekvienoje tikslinėje grupėje vertinančių respondentų dalį⁸⁰.

Pagal bibliotekos reputacijos ir jos veiklos profilio suvokimą visas Projekto poveikio vertinimo tyrimų metu tirtas tikslines grupes galėtume skirstyti į tris pagal požiūrį artimas grupes: (1) bibliotekų darbuotojai ir vadovai, (2) gyventojai ir vaikai, (3) viešos interneto prieigos vartotojai.

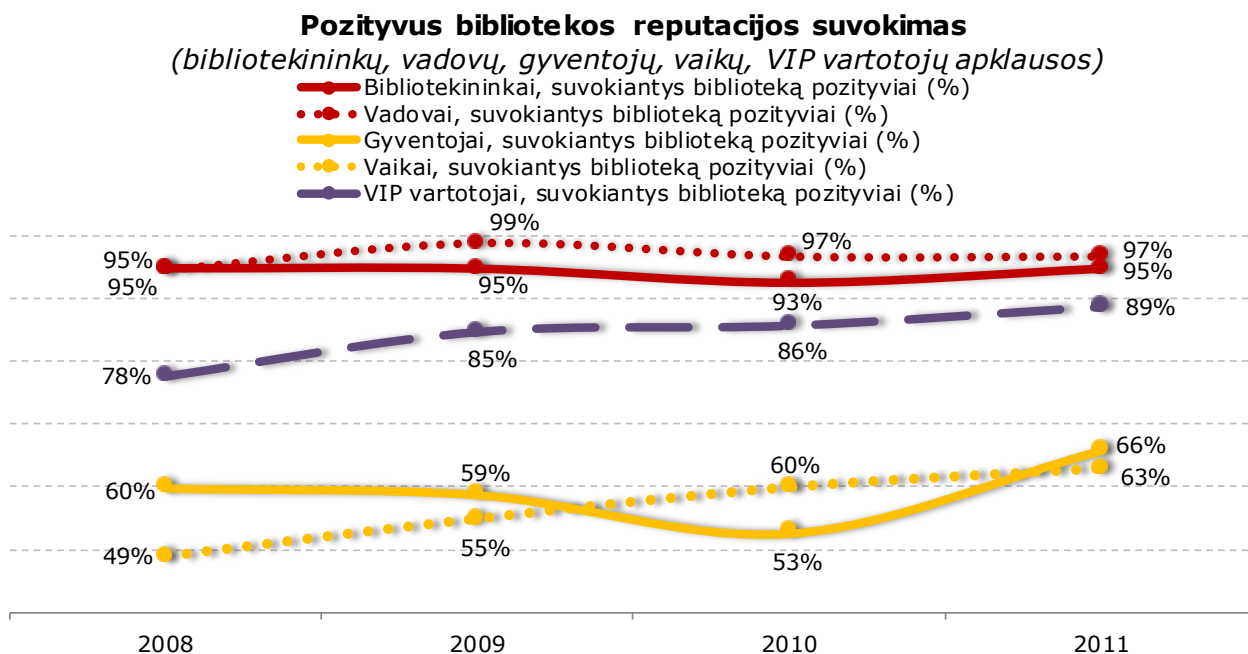
Geriausią biblioteką suvokia ir vertina bibliotekos darbuotojai ir vadovai. Beveik visi be išimties vadovai ir absoliuti dauguma bibliotekų darbuotojų bibliotekoms priskiria tik pozityvias savybes⁸¹. Gerokai rečiau pozityvias savybes bibliotekai priskiria Lietuvos gyventojai, suaugę ir vaikai, neišskiriant lankosi ar nesilanko jie bibliotekoje. Labiau pozityvią nei neutralią ar negatyvią nuomonę apie bibliotekas turi kiek daugiau nei kas antras suaugęs Lietuvos gyventojas ar vaikas. Tačiau labai svarbu yra tai, kad gyventojų, besilankančių bibliotekose ir jose besinaudojančių viešos interneto prieigos paslauga t.y. VIP vartotojų nuomonė apie bibliotekas yra kur kas geresnė nei eilinio Lietuvos gyventojų. Viena vertus, tai galima būtų aiškinti kaip nepakankamą ir nepakankamai efektyvų bibliotekų atstovavimo pasekmę; kita vertus, techninių naujovių bibliotekose atsiradimas ir susijusių naujų paslaugų atsiradimas vienareikšmiškai gali būti vertinamas kaip stiprus pozityvią nuomonę apie biblioteką formuojantis veiksnys.

Toliau ataskaitoje bus detalčiau apžvelgiamas bibliotekos reputacijos suvokimas kiekvienoje tikslinėje grupėje (bibliotekų darbuotojų ir vadovų, gyventojų ir vaikų, viešos interneto prieigos vartotojų) ir jos sub-grupėse (pagal gyvenvietės tipą, amžių, priklausymą socialinės atskirties grupėms).

⁸⁰ Apibendrinami bibliotekos įvaizdžio vertinimą pagal tai, kaip dažnai tikslinės grupės bibliotekoms priskyrė pozityvias savybes, galime skirstyti į tokias grupes: (1) labiau pozityviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę respondentai, (2) labiau neutraliai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę respondentai (būdingas tiek pozityvus, tiek negatyvus požiūris), (3) labiau negatyviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę respondentai. Grupės buvo išskirtos skaičiuojant, kiek kartų (iš 15 galimų), apibūdinamas biblioteką, respondentas pasirinko pozityviąją įvaizdinės savybės pusę. „Labiau negatyviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę“ respondentai bibliotekoms priskyrė 0-5 pozityvių savybių, „labiau neutraliai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę“ – 6-9 pozityvias savybes, „Labiau pozityviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę“ respondentai bibliotekoms priskyrė 10-15 pozityvių savybių.

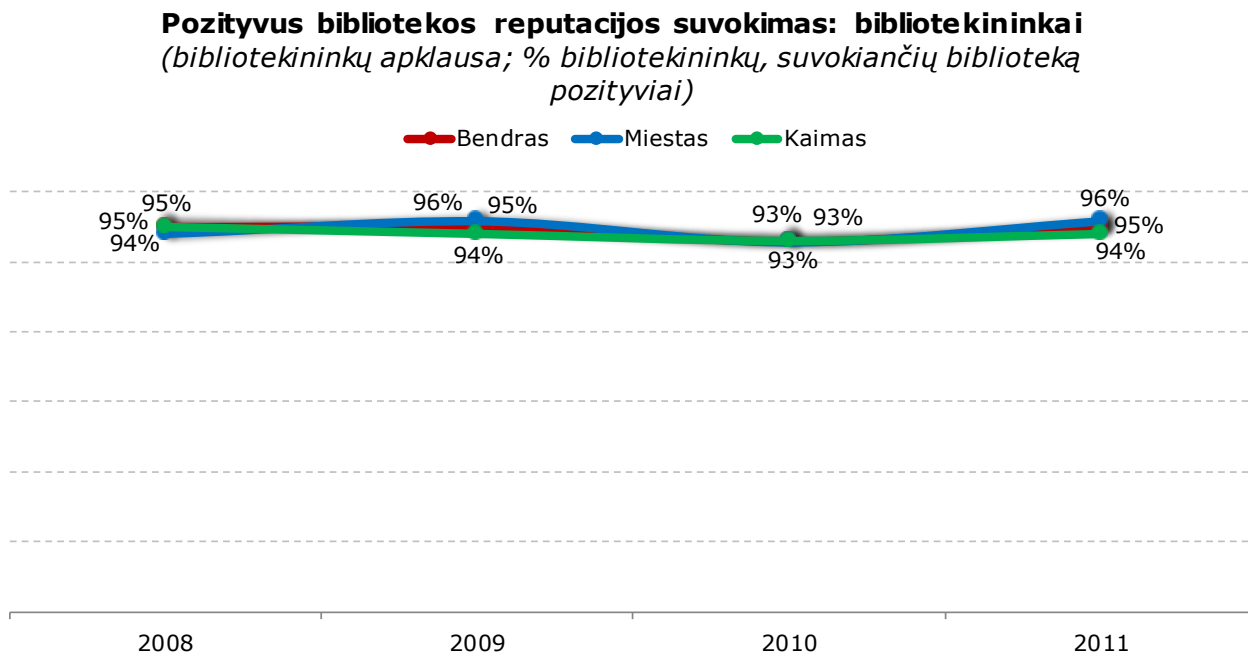
⁸¹ Pozityvių bibliotekai priskiriamų savybių visuma: „biblioteka – populiari vieta leisti laiką“, „biblioteka – madinga vieta leisti laiką“, „šiuolaikiška“, „biblioteka – vieta bendrauti su kitais žmonėmis, draugais“, „biblioteka yra aprūpinta naujausia įranga“, „biblioteka – bendruomeninio gyvenimo centras“, „bibliotekoje smagu leisti laiką“, „bibliotekoje gera atmosfera“, „bibliotekoje nuolat diegiamos naujos“, „bibliotekoje dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai“, „bibliotekininkai – geri pagalbininkai lankytojui“, „bibliotekininkai – linksmi ir mandagūs“, „bibliotekos teikia daug įvairių paslaugų“.

112 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas (bibliotekininkų, vadovų, gyventojų, vaikų, VIP vartotojų apklauso)

Kaip ir buvo minėta aukščiau, pozityviai bibliotekas ir jų veiklos profilį suvokia absoliuti dauguma bibliotekos darbuotojų. Aukštas bibliotekų reputacijos vertinimas nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Kaimo ir miesto bibliotekininkų bibliotekos suvokimas nesiskiria.

113 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: bibliotekininkai (bibliotekininkų apklausa)

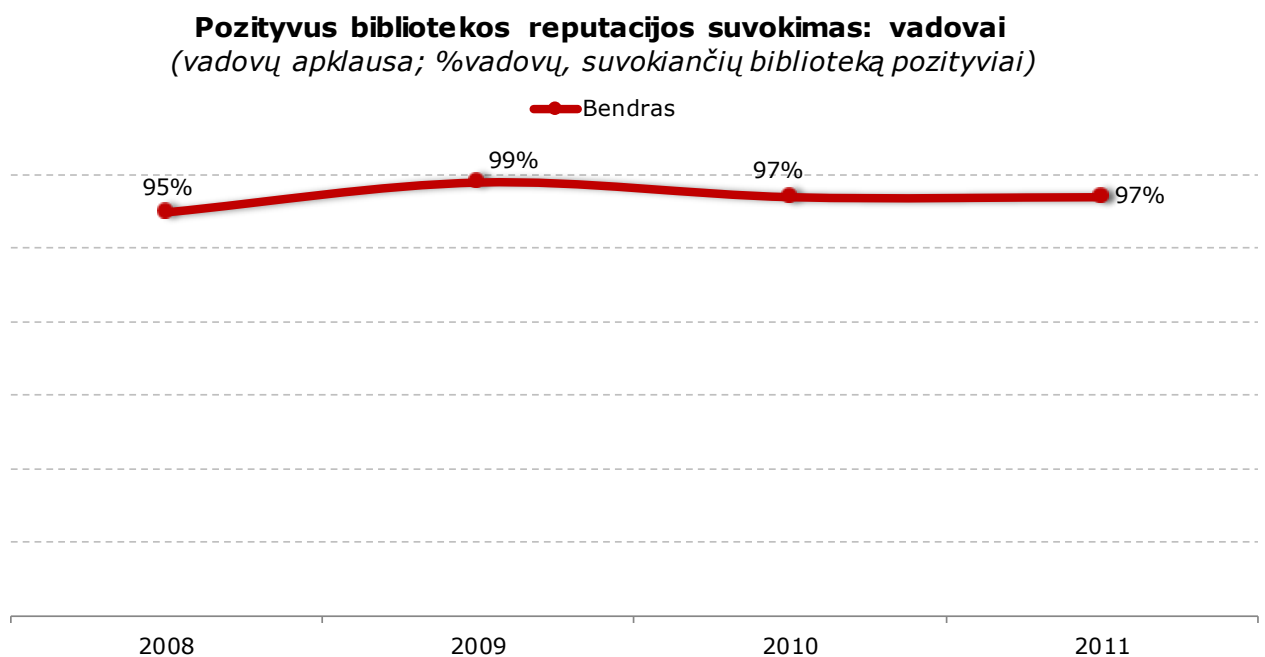

78 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: bibliotekininkai (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	95%	➔	95%	➔	93%	➔	95%
Miestas	94%	➔	96%	➔	93%	➔	96%
Kaimas	95%	➔	94%	➔	93%	➔	94%
	2008		➔		2011		
Bendras	95%		➔		95%		+0%
Miestas	94%		➔		96%		+2%
Kaimas	95%		➔		94%		-1%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekininkų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis nepakito, tačiau yra maksimaliai didelė							

Pozityvias savybes bibliotekoms priskiria ir beveik visi bibliotekų vadovai. Jų bibliotekos suvokimas ir vertinamas Projekto įgyvendinimo laikotarpiu taip pat nekito.

114 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: vadovai (vadovų apklausa)

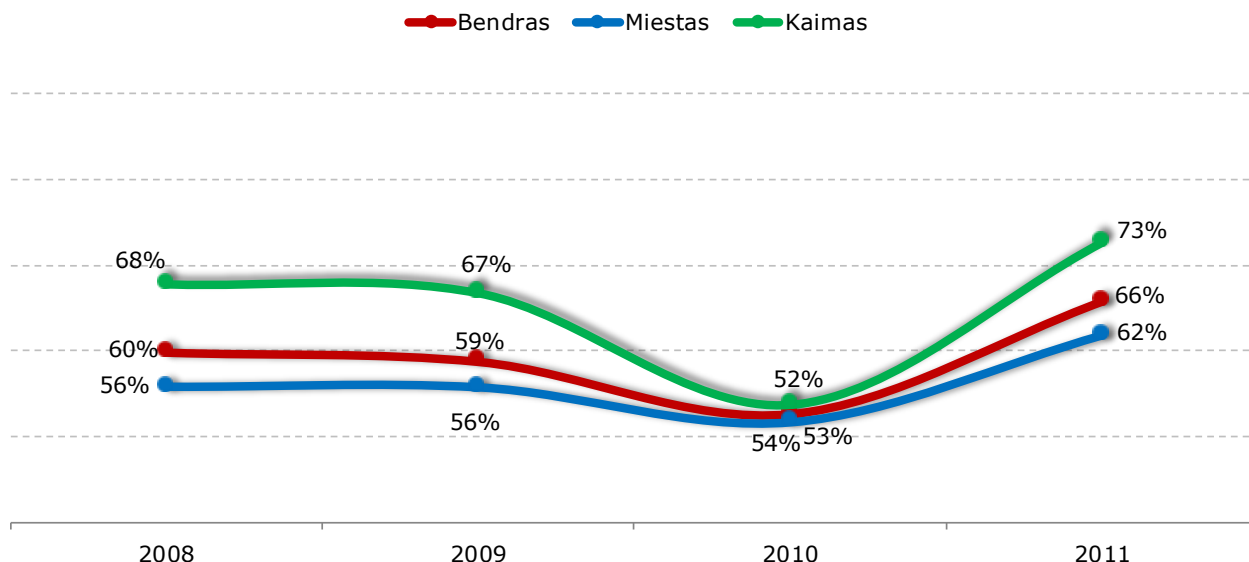
Nors gyventojai bibliotekas suvokia ne taip pozityviai kaip bibliotekų darbuotojai, pastebima, kad Projekto įgyvendinimo metu bibliotekų suvokimas plačiojoje Lietuvos visuomenėje kiek pagerėjo: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) labiau pozityvią nuomonę apie bibliotekas turėjo 60% gyventojų, tai paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais labiau pozityvią nuomonę apie bibliotekas turinčių gyventojų dalis išaugo iki 66%.⁸²

Taip pat stebima pakankamai aiški kaimo ir miesto gyventojų nuomonės apie biblioteką išsiskyrimo tendencija: kaimo gyventojų nuomonė apie bibliotekas yra kiek labiau pozityvi nei atitinkama miesto gyventojų nuomonė. Tiek miesto, tiek kaimo gyventojų nuomonė, lyginant ją Projekto įgyvendinimo pradžios ir pabaigos laikotarpiais, nors ir labai nedaug, tačiau kiek pagerėjo.

⁸² 2010 metai stebimas akivaizdus ir reikšmingas pozityvią nuomonę apie bibliotekas turinčių gyventojų dalies sumažėjimas. Vienintele logiška tokius duomenų pokyčius paaiškinančia prielaida Paslaugų teikėjas laiko galimas sisteminės skirtingų tyrimų veiklų vykdytojų duomenų rinkimo klaidas.

115 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai (gyventojų apklausa)

Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai
(gyventojų apklausa; % gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai)

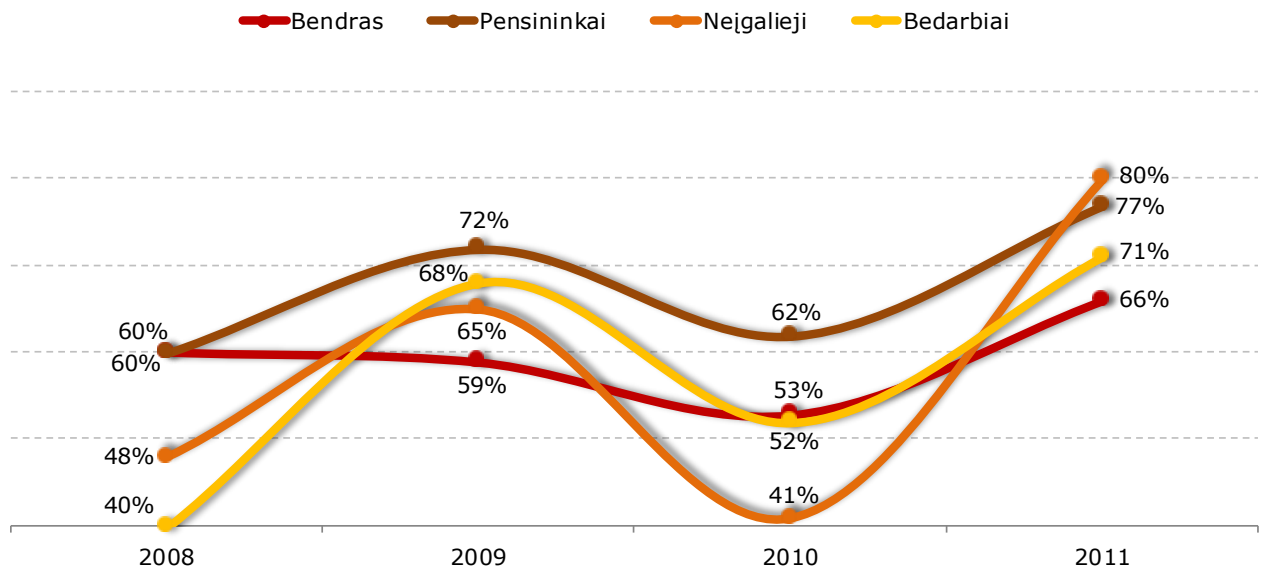
79 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	60%	→	59%	→	53%	→	66%
Miestas	56%↓	→	56%↓	→	52%	→	62%↓
Kaimas	68%↑	→	67%↑	→	54%	→	73%↑
	2008		→		2011		
Bendras	60%		→		66%		+6%
Miestas	56%↓		→		62%↓		+6%
Kaimas	68%↑		→		73%↑		+5%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis išaugo							

Socialinės atskirties grupėms (pensininkams, neįgaliesiems, bedarbiams) priskiriami Lietuvos gyventojai nuomonę apie bibliotekas turi kiek pozityvesnę nei vidutiniškai kiti Lietuvos gyventojai. Pozityviausią nuomonę apie bibliotekas turi pensininkai. Visų socialinės atskirties grupėms priskiriamų gyventojų nuomonė apie bibliotekas Projekto įgyvendinimo metu reikšmingai pagerėjo.

116 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai
(gyventojų apklausa; % gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai)

80 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

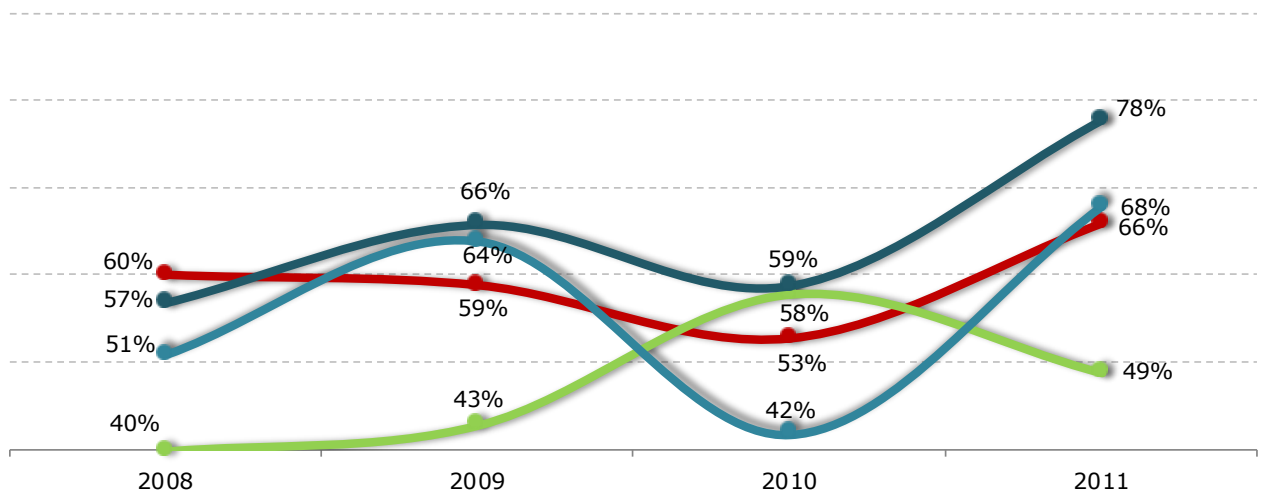
Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	60%	→	59%	→	53%	→	66%
Pensininkai	60%↑	→	72%	→	62%↑	→	77%
Neįgalieji	48%	→	65%	→	41%↓	→	80%
Bedarbiai	40%↓	→	68%	→	52%	→	71%
	2008		→		2011		
Bendras	60%		→		66%		+6%
Pensininkai	60%↑		→		77%		+17%
Neįgalieji	48%		→		80%		+32%
Bedarbiai	40%↓		→		71%		+31%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis išaugo							

Pozityvesnę nuomonę apie viešąsias bibliotekas turi vyresnio ir pensinio amžiaus Lietuvos gyventojai; sąlyginai rečiausiai pozityvias savybes bibliotekoms priskiria jaunimas. Apibendrintai vertinant, Projekto įgyvendinimo laikotarpiu visoms amžiaus grupėms priskiriamų gyventojų nuomonė apie bibliotekas kiek pagerėjo.

117 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai
(gyventojų apklausa; % gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai)

— Bendras — 15-24 m. — 25-55 m. — Vyresni nei 55 m.

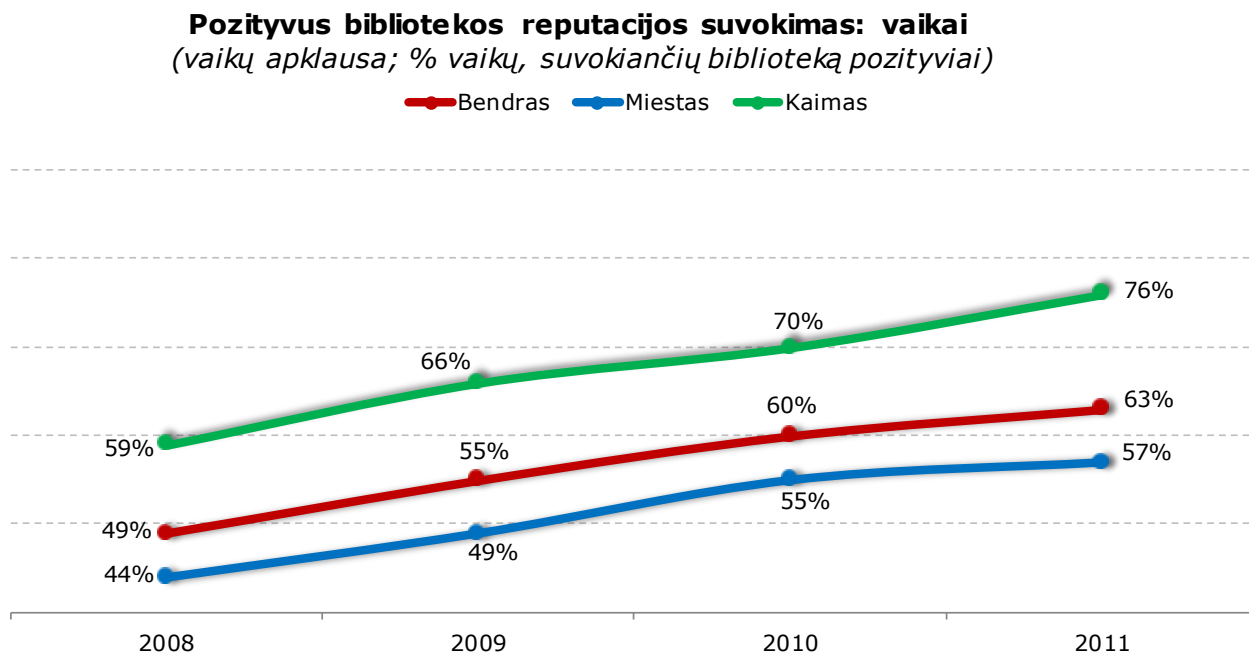
81 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	60%	→	59%	→	53%	→	66%
15-24 m.	40%↓	→	43%↓	→	58%↑	→	49%↓
25-55 m.	51%	→	64%	→	42%↓	→	68%
55+ m.	57%↑	→	66%↑	→	59%↑	→	78%↑
	2008			→			2011
Bendras	60%			→			66%
15-24 m.	40%↓			→			49%↓
25-55 m.	51%			→			68%
55+ m.	57%↑			→			78%↑
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis išaugo							

Kaip ir buvo minėta, vaikų nuomonė apie bibliotekas yra artimiausia suaugusių gyventojų nuomonei, t.y. vaikai biblioteką suvokia ne taip pozityviai kaip bibliotekų darbuotojai, vadovai ar viešos interneto prieigos vartotojai. Nežiūrint į tai, Projekto įgyvendinimo laikotarpiu vaikų nuomonė apie viešąsias bibliotekas nuosekliai gerėjo: jei 2008 metais labiau pozityvią nuomonę apie bibliotekas turėjo kas antras (49%) Lietuvos vaikas, tai, baigiantis Projektui (2011 m.), pozityvią nuomonę apie bibliotekas turėjo 63% vaikų.

Taip pat atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad kaimo vaikai viešąsias bibliotekas suvokia gerokai pozityviau nei miesto vaikai. Ši tendencija buvo stebima visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, o paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) pozityvią nuomonę apie viešąsias bibliotekas turėjo 57% miesto vaikų ir 76% kaimo vaikų.

118 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: vaikai (vaikų apklausa)

82 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: vaikai (vaikų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis						
Instrumentas: <i>vaikų apklausa</i>						
Reikšmė: vaikų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→ 2011
Bendras	49%	→	55%	→	60%	→ 63%
Miestas	44%↓	→	49%↓	→	55%↓	→ 57%↓
Kaimas	59%↑	→	66%↑	→	70%↑	→ 76%↑
	2008			→		2011
Bendras	49%			→		63% +14%
Miestas	44%↓			→		57%↓ +13%
Kaimas	59%↑			→		76%↑ +17%
Pasekmė (2008-2011): vaikų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis išaugo						

Dauguma viešos interneto prieigos vartotojų bibliotekoms priskiria pozityvias savybes. Šios tikslinės grupės nuomonė apie bibliotekas Projekto įgyvendinimo laikotarpiu taip pat pagerėjo: jei 2008 metais pozityvią nuomonę apie bibliotekas turėjo 78% viešos interneto prieigos vartotojų, tai 2011 metais tokią nuomonę turinčių vartotojų dalis išaugo iki 89%.

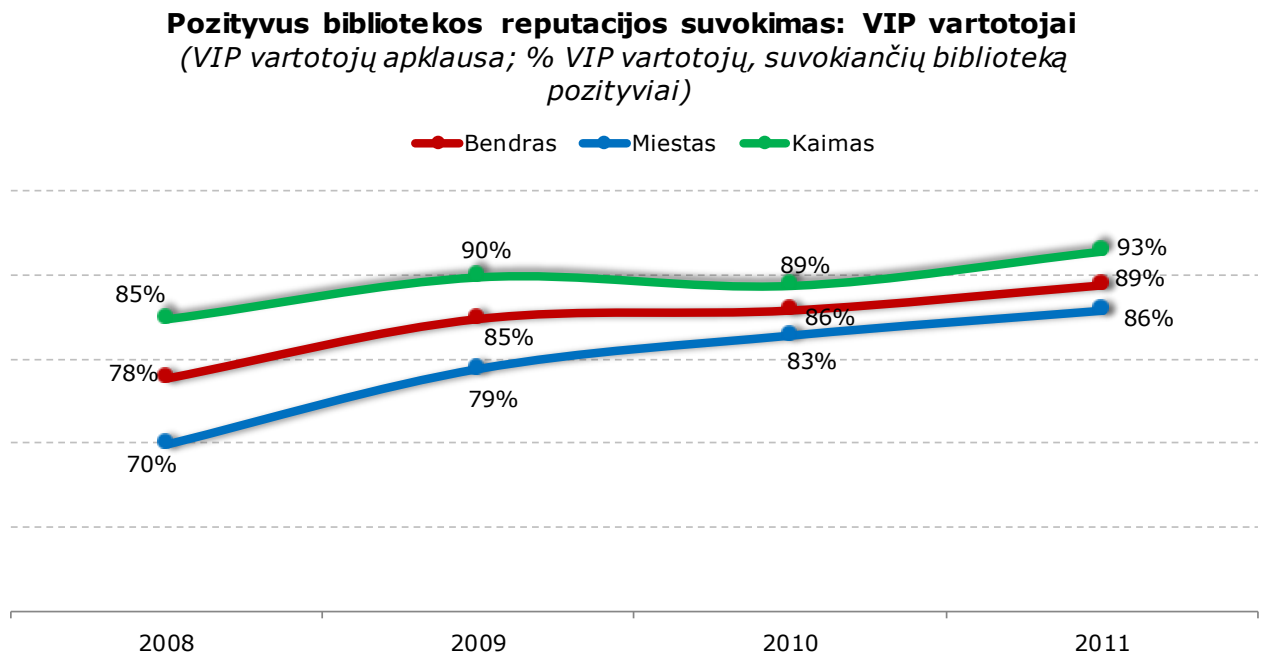
Viešos interneto prieigos vartotojų kaimo bibliotekose nuomonė apie bibliotekas taip pat yra geresnė nei atitinkama viešos interneto prieigos vartotojų nuomonė miestų bibliotekose. Ir nors ši tendencija stebima visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, pastebima, kad paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais atotrūkis tarp miesto ir kaimo viešos interneto prieigos vartotojų pozityvaus bibliotekų vertinimo reikšmingai sumažėjo: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) pozityvią nuomonę apie bibliotekas turėjo 70% miesto ir 85% kaimo viešos interneto prieigos vartotojų, tai paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais tokią nuomonę turi 86% miesto ir 93% kaimo viešos interneto prieigos vartotojų.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Projekto įgyvendinimo metu miesto viešos interneto prieigos vartotojų nuomonė apie bibliotekas pavyko reikšmingai pagerinti. Kaimo viešos interneto prieigos vartotojų nuomonė apie bibliotekas buvo pakankamai gera prasidedant Projektui.

2008-2011 m. kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, bibliotekos įvaizdis ir reputacija Projekto įgyvendinimo metu gerėjo tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. 2011 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais duomenimis, tam įtakos turėjo bibliotekose įdiegti kompiuteriai, internetas, pagerėjęs aptarnavimas, platesnis teikiamų paslaugų spektras, dažniau bibliotekose organizuojami

renginiai, bibliotekos patalpų renovacija („kai kompiuterius įdiegė, tada labai keitėsi požiūris“, „gerėja aptarnavimas – žino, kuri knyga kam paduota, kada grįš“ – senjorai, 2011 m.; „seniau atsispausdinti ar kopijuoti tekdavo važiuoti į Panevėžį: mokykloje nedarydavo, o bibliotekoje dar nebuvo“ – bedarbiai, 2011 m.; „dabar ateini sau patogiai, yra minkštasuoliai, šilta, gali atsisėsti ir paskaityti, apšvietimas geras, stalai patogūs“ – kaimo gyventojai, 2011 m.). Kalbant apie pozityvų bibliotekos vertinimą, pastebima, kad palankus bibliotekos vertinimas ypač akivaizdus kaimo vietovėse, kur, sumažėjus kultūros centrų ir kitų viešojo sektoriaus paslaugų teikėjų skaičiui, biblioteka daugeliu atveju tapo pagrindiniu bendruomenės ir kultūros centru („biblioteka apskritai išliko, juk kituose rajonuose niekur bibliotekų neliko, žmonės labai džiaugėsi, kad gali bet kada pas mane atbėgti ir laikraštį paskaityti, ir internetą“ – bibliotekininkas, 2008 m.; „kai pas mus nėra kultūros namų, tai didžiausia kultūrinė vieta“ – bedarbiai, 2011 m.; „[biblioteka] vienintelė vieta, kur vis renkasi, daugiau nieko nėra, „nėra kur eiti, vaikams ypatingai. Nors ne tik vaikams, ir kitiems“ – kaimo gyventojai, 2011 m.).

119 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai (VIP vartotojų apklausa)

83 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	78%	→	85%	→	86%	→	89%
Miestas	70%↓	→	79%↓	→	83%↓	→	86%↓
Kaimas	85%↑	→	90%↑	→	89%↑	→	93%↑
	2008	→			2011		
Bendras	78%	→			89%		+11%
Miestas	70%↓	→			86%↓		+16%
Kaimas	85%↑	→			93%↑		+8%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis išaugo							

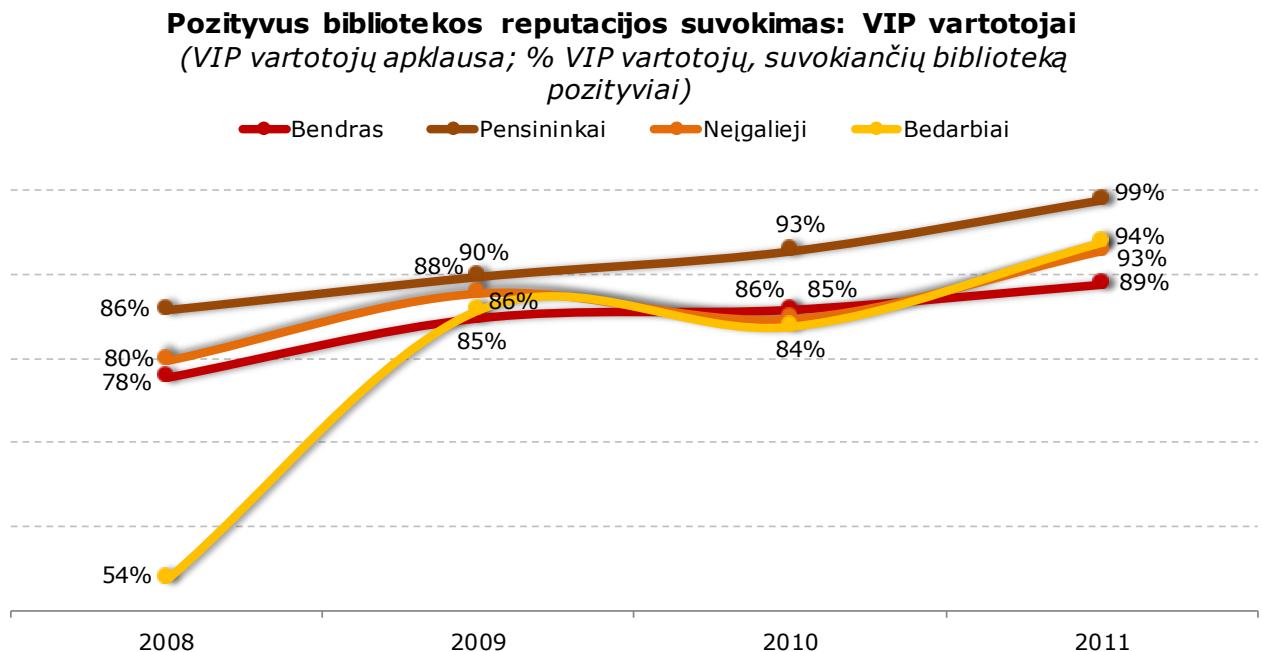
Geriausią nuomonę iš socialinei atskirčiai priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų apie bibliotekas turi vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantys pensininkai. Internetu bibliotekose besinaudojančių pensininkų nuomonė apie bibliotekas tolygiai gerėjo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, o paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) pozityvią nuomonę apie bibliotekas turėjo visi (99%) internetu bibliotekoje besinaudojantys pensininkai.

Projekto įgyvendinimo metu reikšmingai nuomonę apie bibliotekas pakeitė internetu bibliotekose besinaudojantys bedarbiai: jei 2008 metais pozityvią nuomonę apie biblioteką turėjo tik kas antras (54%)

bedarbis, tai, Projektui besibaigiant (2011 m.), pozityvią nuomonę apie bibliotekas turi 94% internetu bibliotekose besinaudojančių bedarbių.

Internetu bibliotekose besinaudojančių neįgaliųjų nuomonė apie bibliotekas iš esmės nesiskiria nuo kitų, socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų. Neįgaliųjų dalis, besinaudojančių internetu bibliotekoje ir turinčių pozityvią nuomonę apie bibliotekas, Projekto įgyvendinimo metu taip pat kiek išaugo.

120 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

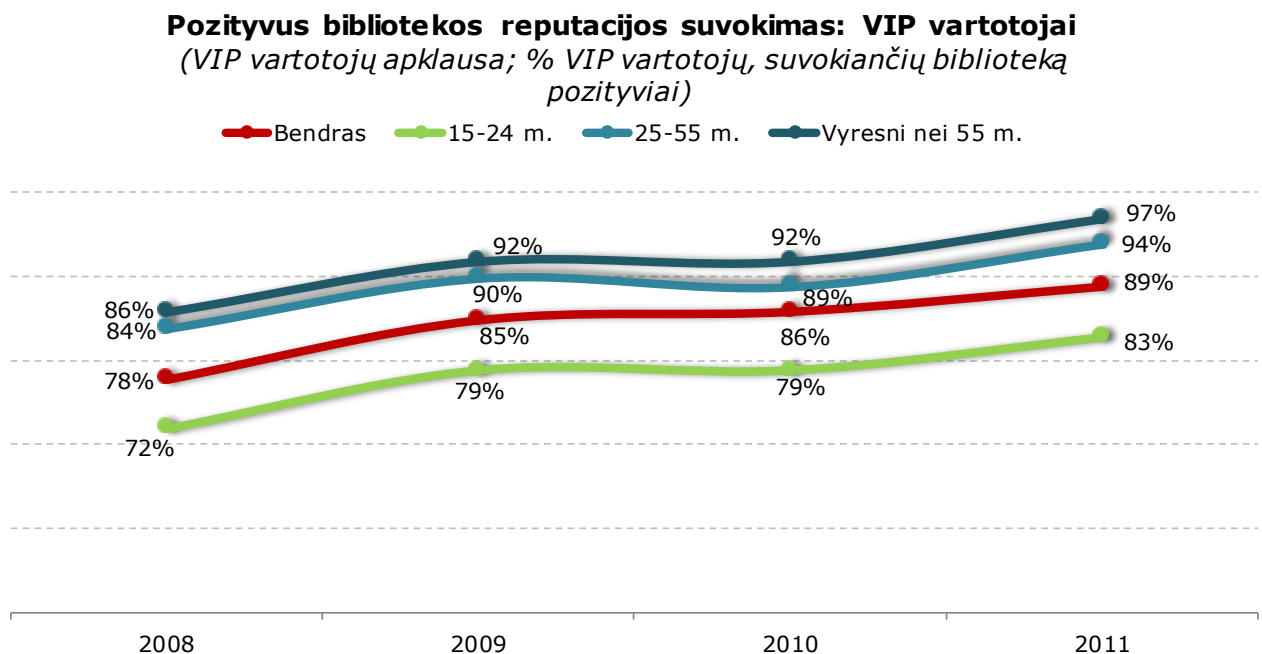
84 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis							
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa							
Reikšmė: VIP vartotojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	78%	→	85%	→	86%	→	89%
Pensininkai	86%↑	→	90%	→	93%↑	→	99%↑
Neįgalieji	80%	→	88%	→	85%↓	→	93%↓
Bedarbiai	54%↓	→	86%	→	84%↓	→	94%↓
	2008			→			2011
Bendras	78%			→			89%
Pensininkai	86%↑			→			99%↑
Neįgalieji	80%			→			93%↓
Bedarbiai	54%↓			→			94%↓
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis išaugo							
							+11%
							+13%
							+13%
							+40%

Tiriant viešos interneto prieigos vartotojų nuomonę apie bibliotekas pagal jų amžių, pastebima, kad vidutinio ir vyresnio bei pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai apie bibliotekas linkę turėti pozityvesnę nuomonę nei jauno amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai.

Visų amžiaus grupių viešos interneto prieigos vartotojų nuomonė apie bibliotekas Projekto įgyvendinimo metu pagerėjo.

121 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

85 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5A. Bibliotekos reputacija, suvokimas, profilis							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	78%	→	85%	→	86%	→	89%
15-24 m.	72%↓	→	79%↓	→	79%↓	→	83%↓
25-55 m.	84%	→	90%	→	89%	→	94%
55+ m.	86%↑	→	92%↑	→	92%↑	→	97%↑
	2008		→		2011		
Bendras	78%		→		89%		+11%
15-24 m.	72%↓		→		83%↓		+11%
25-55 m.	84%		→		94%		+10%
55+ m.	86%↑		→		97%↑		+11%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, suvokiančių biblioteką pozityviai, dalis išaugo							

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Projekto metu iš esmės pasikeitė bibliotekos vaidmens suvokimas: jei 2008 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis biblioteka atliko tarpininko ar informacijos šaltinių administratoriaus vaidmenį, tai Projekto eigoje šis vaidmuo keitėsi ir 2011 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis biblioteka suvokiama kaip daugialypių paslaugų teikėjas, informacijos, kultūros, švietimo ir bendruomenės traukos centras („tradiciškai bibliotekos buvo tam tikros knygų saugyklos, vos ne muziejai...“ – ekspertas⁸³, 2011 m.; „[biblioteka] dabar yra susibūrimų centras, intelektinis centras ir švietimo centras“ – bibliotekininkai, 2011 m.)

Remiantis 2008 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais duomenimis, galima daryti prielaidą, kad pozityvus bibliotekos vertinimas visuomenėje yra susiklostęs istoriškai, tad ir Projekto eigoje reikšmingų

⁸³ Viena kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais tikslinių grupių buvo skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai.

akivaizdžių pokyčių visuomenės vertinime nebuvo – jis išliko pozityvus. Geriausiai visuomenės vertinimo pokytį iliustruoja Projekto eigoje pasikeitęs bibliotekininko įvaizdžio suvokimas: jei 2008 metų tyrimo duomenimis visuomenėje vyravo nuomonė, kad bibliotekininkai iš esmės nieko neveikia (*sako sėdi ir nieko nedarai... apie bibliotekininkus vis dar yra toks įvaizdis, mes visi kažkokie, kaip žemesni, lyg kultūros darbuotojai, nors ir tie visada aukščiau vertinami nei bibliotekininkai*), „[visi galvoja, kad] skaitome knygas, nieko neveikiame, geriam kavą ir skaitom laikraščius“ – bibliotekininkai, 2008 m.), tai 2011 metų tyrimo dalyviai nurodė, kad su tokia visuomenės nuostata nebesusiduria, o pats bibliotekininkas suvokiamas, kaip modernus, patrauklus, veiklus (*„anksčiau turėdavom įrodinėti savo vertę... kuklus nematomas darbas – dabar jau niekas taip nepasakytų“*, „pas mus dabar žvaigždžių valanda...“, „bendruomenė bibliotekininką priima kaip pilnavertį narį“ – bibliotekininkai, 2011 m.)

Projekto eigoje keitėsi suvokiamas emocinis bibliotekos įvaizdis. 2009⁸⁴-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir VIP vartotojais duomenimis, pokyčiai išliko nuoseklūs: tyrimo dalyvių vertinimu, Projekto eigoje didėjo bibliotekos pasitikėjimas savimi, biblioteka įgijo daugiau bendravimo gebėjimų, jaunėjo, tapo modernesnė, šiuolaikiškesnė (*„žengiantis su naujovėmis į priekį“ – kaimo gyventojai, 2009 m.; tapo drąsesnis žmogus, labiau savimi užtikrintas ir labiau besijaučiantis toje naujoje aplinkoje, kaip savo vietoje“ – ekspertai, 2010 m.; „atvira naujovėms ir informacinėms technologijoms“, „žingeidi“, „organizuota“, „paprasta“, „turinti šilumos“, „geranoriška ir dėmesinga“ – bibliotekininkai, vadovai, ekspertai, 2011 m.; „mokanti kažką daugiau, sudėtingesnė“ – kaimo gyventojai, 2011 m.; „naujos įsisavina“, „nesivaikytų blizgučių, bet išsilaikytų konkurencinėje aplinkoje ir tuo pačiu išlaikytų tradicijas, būtų pažangus“ – bedarbiai, 2011 m.)*

4.6.2. 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekų misija ir kompetencijos sritys išplėstos.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

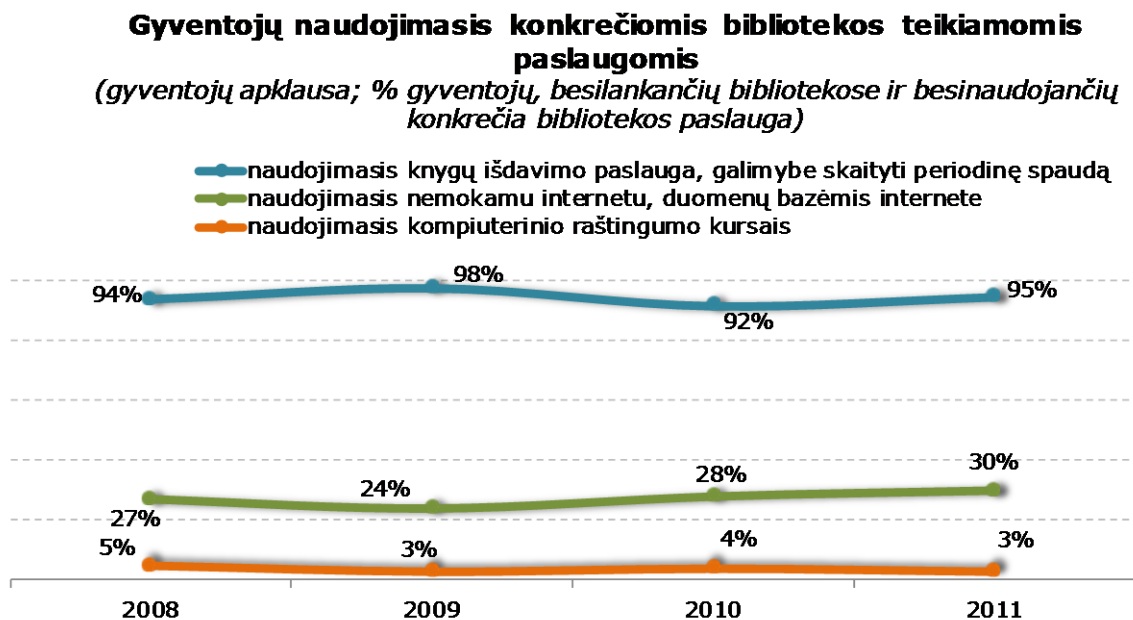
Tradicinės bibliotekų paslaugos – knygų išdavimas ir periodinės spaudos skaitymas. Ilgą laiką tai buvo ir vienintelės populiariausios bibliotekos paslaugos. Bibliotekoms pradėjus teikti naudojimosi nemokamu internetu paslaugą, ši paslauga kartu su knygų išdavimo ir periodinės spaudos skaitymo paslaugomis tapo populiariausia bibliotekų teikiama paslauga.

Ataskaitoje praplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys analizuojamos apžvelgiant dviejų pagrindinių Projekto poveikio vertinimo tyrimų tikslinių grupių – gyventojų ir viešos interneto prieigos vartotojų – naudojimąsi trimis bibliotekų teikiamų paslaugų grupėmis: populiariausiomis tradicinėmis (1) knygų išdavimo ir periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, bei naujosiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis: (2) galimybe naudotis nemokamu internetu ir duomenų bazėmis internete bei (3) galimybe lankytis kompiuterinio raštingumo mokymuose.

Gyventojų apklausos duomenys parodė, kad didžiausia dalis konkrečiomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis besinaudojančių gyventojų (2011 m. 95%) naudojasi knygų išdavimo paslauga, galimybe skaityti periodinę spaudą. Tik trečdalis (2011 m. 30%) gyventojų bibliotekoje naudojasi nemokamu internetu ir duomenų bazėmis internete ir vos 3% gyventojų (2011 m.) – kompiuterinio raštingumo kursais. Šios tendencijos iš esmės nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

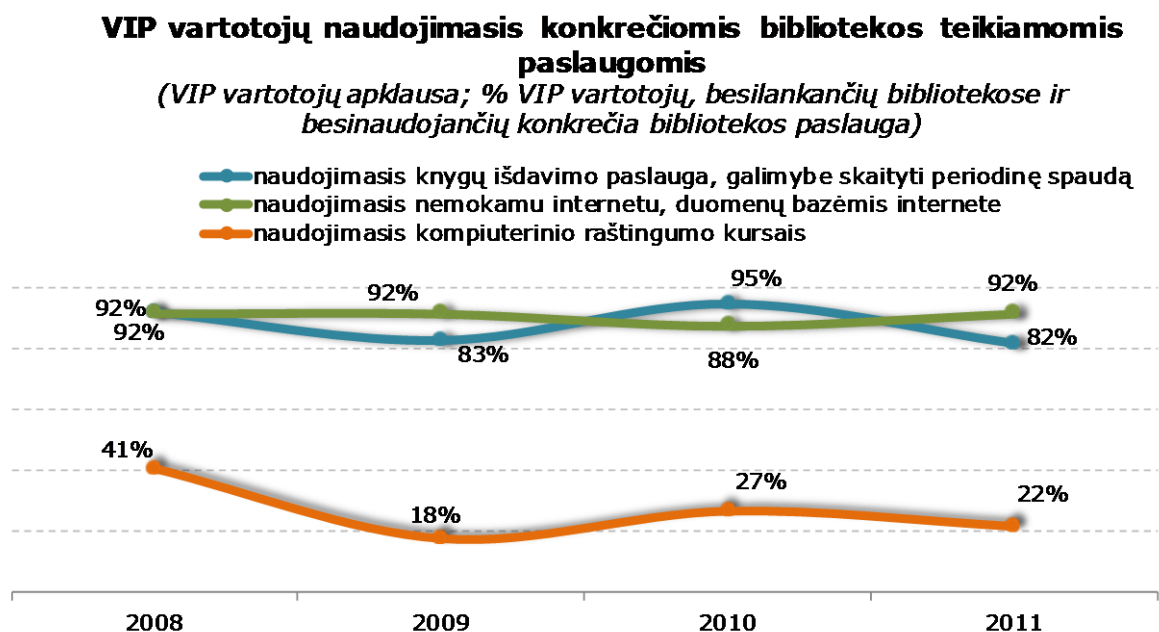
⁸⁴ 2008 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir VIP vartotojais ataskaitose duomenų apie emocinį bibliotekos įvaizdį nėra.

122 pav. Gyventojų naudojimas konkrečiomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis (gyventojų apklausa)

Tuo tarpu tarp VIP vartotojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių konkrečia bibliotekos paslauga, populiariausios paslaugos yra naudojimas nemokamu internetu, duomenų bazėmis internete (2011m. 92%) bei knygų išdavimo paslauga, periodinės spaudos skaitymo galimybė (2011 m. 82%). Šios paslaugos buvo pačios patraukliausios visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Mažiausiai populiari paslauga – kompiuterinio raštingumo kursai. Jais 2011 m. pasinaudojo 22% bibliotekose besilankančių VIP vartotojų.

123 pav. VIP vartotojų naudojimas konkrečiomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis (VIP vartotojų apklausa)

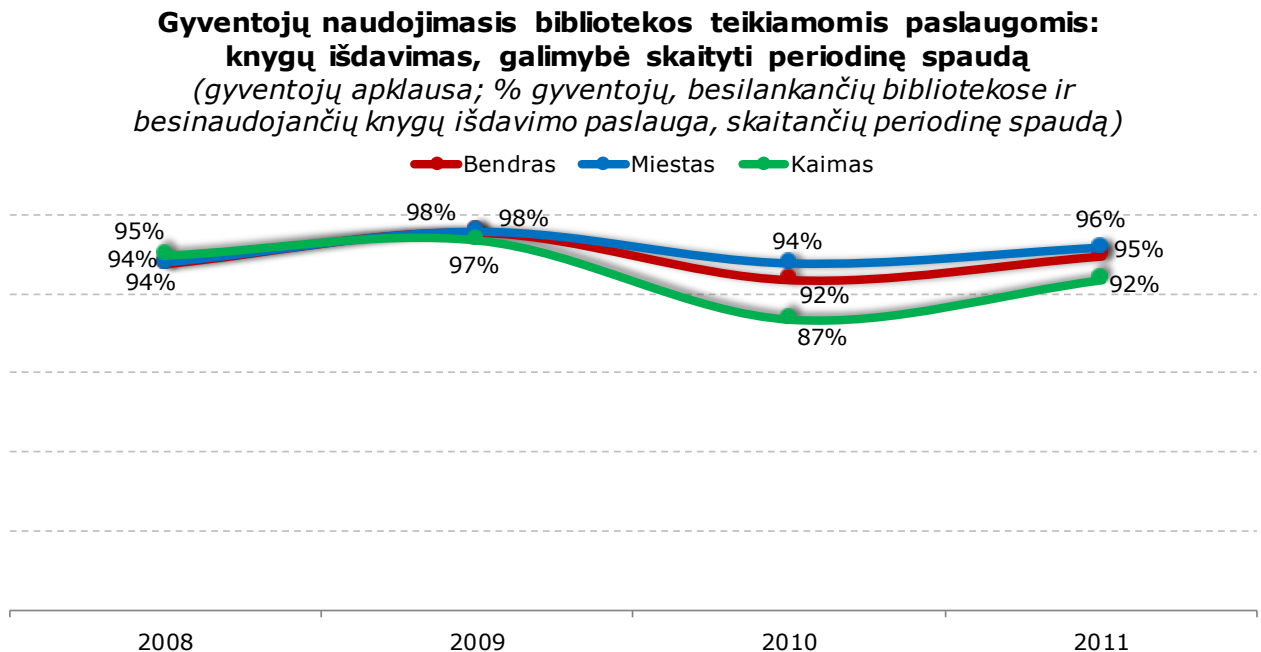

Naudojimasis knygų išdavimo ar galimybės skaityti periodinę spaudą paslaugomis

Tradicinėmis bibliotekų teikiamomis paslaugomis (galimybe išsinešti namo knygas ar skaityti periodinę spaudą bibliotekose) naudojami absoliuti dauguma bibliotekose besilankančių gyventojų. Ir nors 2010 metais stebimas besinaudojančių šiomis paslaugomis dalies sumažėjimas (iki 92%), apskritai, vertindami visą laikotarpį kuomet buvo įgyvendinamas Projektas, galime teigti, kad gyventojų naudojimas knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo bibliotekose paslaugomis nepakito.

Gyventojų naudojimas knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis miesto ir kaimo bibliotekose iš esmės nesiskiria. Tik 2010 metais stebimas kiek mažesnis kaimo gyventojų naudojimas šiomis paslaugomis: knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis 2010 metais naudojosi 94% miesto gyventojų ir 87% kaimo gyventojų.

124 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa)

86 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	94%	➔	98%	➔	92%	➔	95%
Miestas	94%	➔	98%	➔	94% ⬆	➔	96%
Kaimas	95%	➔	97%	➔	87% ⬇	➔	92%
	2008		➔		2011		
Bendras	94%		➔		95%		+1%
Miestas	94%		➔		96%		+2%
Kaimas	95%		➔		92%		-3%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis nepakito							

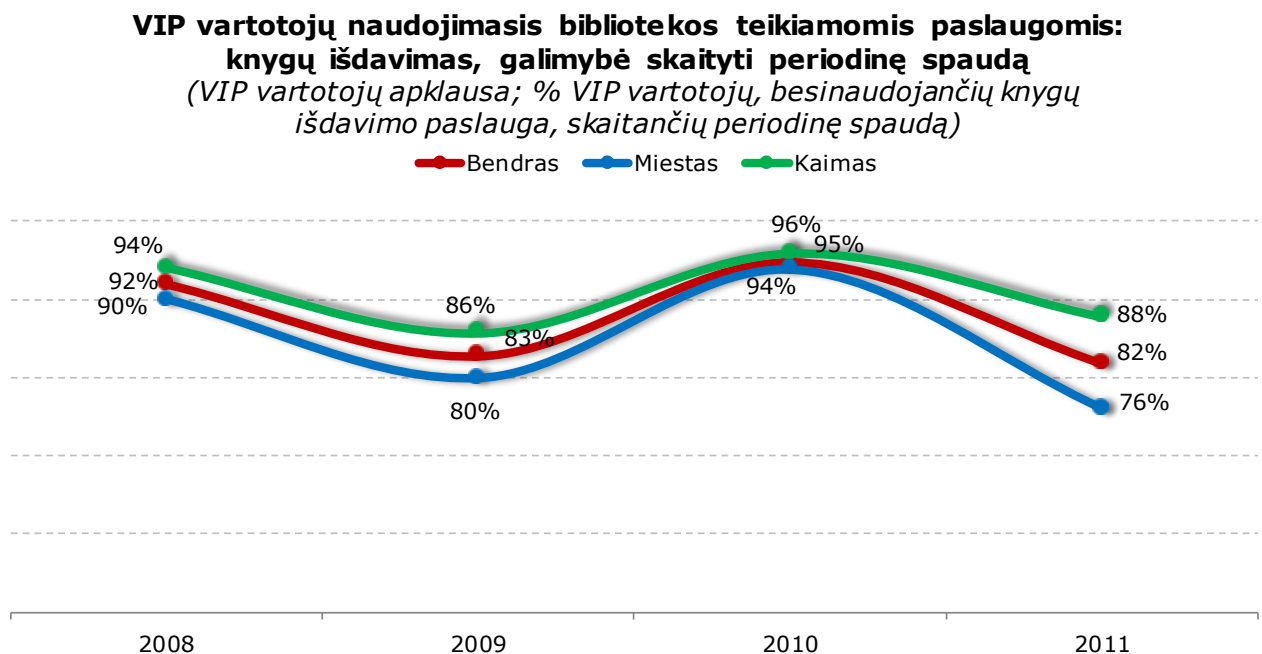
Nors dauguma viešos interneto prieigos vartotojų taip pat naudojami tradicinėmis bibliotekos teikiamomis paslaugomis (knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo), pastebima, kad pirmaisiais (2008 m.) ir trečiaisiais (2010 m.) Projekto įgyvendinimo metais tradicinėmis bibliotekos siūlomomis paslaugomis naudojosi kiek didesnė dalis vartotojų (atitinkamai, 92% 2008 m. ir 95% 2010 m.), nei antraisiais (2009 m.) ar paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais (atitinkamai, 83% 2009 m. ir 82%

2011 m.). Teigti, jog Projekto įgyvendinimo metu (lyginant naudojimąsi šiomis paslaugomis pirmaisiais (2008 m.) (92%) ir paskutiniais (2011 m.) (82%) Projekto įgyvendinimo metais) knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis sumažėjo, negalime, nes šį duomenų pokytį galėjo lemti ir besiskiriančios skirtingų tyrimų paslaugų teikėjų duomenų rinkimo metodikos ar jų sisteminės klaidos.

Savo ruožtu kokybiniai tyrimai su viešos interneto prieigos vartotojais atskleidė, kad 2010 metais išaukęs periodinės spaudos skaitymo ir knygų išdavimo paslaugų vartojimas yra susijęs su ekonomine krize, kuri paskatino bibliotekų lankytojus taupyti ir kaip alternatyva naudotis nemokamomis bibliotekos paslaugomis (ypač periodinės spaudos skaitymu). Tuo tarpu, kalbant apie galimybių naudotis šiomis paslaugomis bibliotekoje vertinimą, 2009-2011 metų kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, dėl ekonominės krizės ir atitinkamai mažesnio bibliotekų finansavimo, viešos interneto prieigos vartotojai galimybę skaityti periodinę spaudą ir naudotis knygų išdavimo paslauga vertino, kaip suprastėjusią („[reikalinga] daugiau knygų, nes būna ateini ir klausi, ir neturim, ir neturim“ – vaikai, 2009 m.; „ir spaudos sumažėjo, ir knygų, ir žurnalų tai iš vis nėra“, - bedarbiai, 2009 m.; „pas mus labai mažai naujų knygų, jau visas perskaičiau“ – vaikai, kurių tėvai dirba užsienyje, 2010 m.; „nėra dominančių žurnalų, trūksta specializuotos literatūros“ – senjorai, 2011 m.; „senukams trūksta naujų laikraščių, būna seni, perskaityti“ – vaikai iš socialinės rizikos šeimos, 2011 m.; „trūksta laikraščių, knygų“, „laikraščių [trūksta], šiais metais Lietuvos Ryto biblioteka jau nebeužsakė“ – neįgalieji, 2011 m.). Viešos interneto prieigos vartotojų teigimu, bibliotekos dėl riboto finansavimo atsisakė dalies leidinių prenumeratos, neatnaujino knygų fondo. 2011 metų kokybinio tyrimo su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, tokia situacija iš dalies keitėsi: viešos interneto prieigos vartotojų vertinimu, 2011 metais bibliotekose atsirado naujų knygų, t.y. iš dalies atnaujintas knygų fondas („knygos naujos“ – kaimo gyventojai, 2011 m.; „naujų knygų atsirado“, „padaugėjo knygų, apie žvejybą, specializuotų. Užsiminiau bibliotekininkei, kad noriu tam tikros knygos ir ji sakė, kad atveš, gal dar kas skaitys“ – bedarbiai, 2011 m.).

Panašiai netolygiai skirtingais Projekto įgyvendinimo metais kito ir naudojimas knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis miestų ir kaimų bibliotekose. Tačiau, pastebima, kad besinaudojančių knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis kiek daugiau yra kaimų bibliotekose. Didžiausias vartotojų, besinaudojančių šiomis paslaugomis, dalies atotrūkis miestų ir kaimų bibliotekose stebimas paskutiniais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais: knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis naudojosi 76% miestų ir 88% kaimų gyventojų. Kadangi ši tendencija stebima tik 2011 metų pabaigoje, teigti, kad gali būti fiksuojama tendencija, jog miestų bibliotekose viešos interneto prieigos vartotojai mažiau naudojasi tradicinėmis bibliotekų teikiamomis paslaugomis, negalime.

125 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)

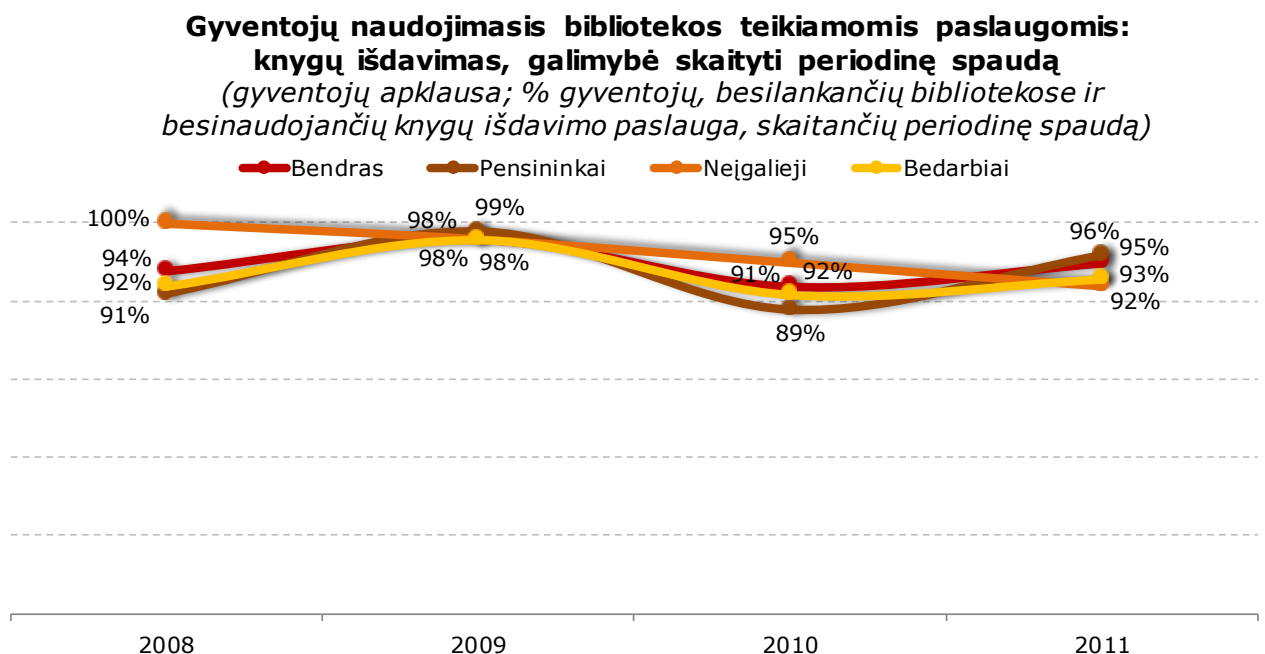
87 lent. VIP vartotojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	92%	➡	83%	➡	95%	➡	82%
Miestas	90%⬇	➡	80%⬇	➡	94%⬇	➡	76%⬇
Kaimas	94%⬆	➡	86%⬆	➡	96%⬆	➡	88%⬆
	2008		→		2011		
Bendras	92%		➡		82%		-10%
Miestas	90%⬇		➡		76%⬇		-14%
Kaimas	94%⬆		➡		88%⬆		-6%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis sumažėjo							

Naudojimosi pagrindinėmis bibliotekų teikiamomis tradicinėmis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis tarp socialinės atskirties grupėms priskiriamų bibliotekose besilankančių gyventojų praktikos nesiskiria nuo kitų (socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų) gyventojų naudojimosi šiomis paslaugomis praktikų.

Bibliotekose besilankančių bedarbių, neįgaliųjų ir pensininkų naudojimasis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis reikšmingai nekito ir visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

126 pav. Gyventojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa)

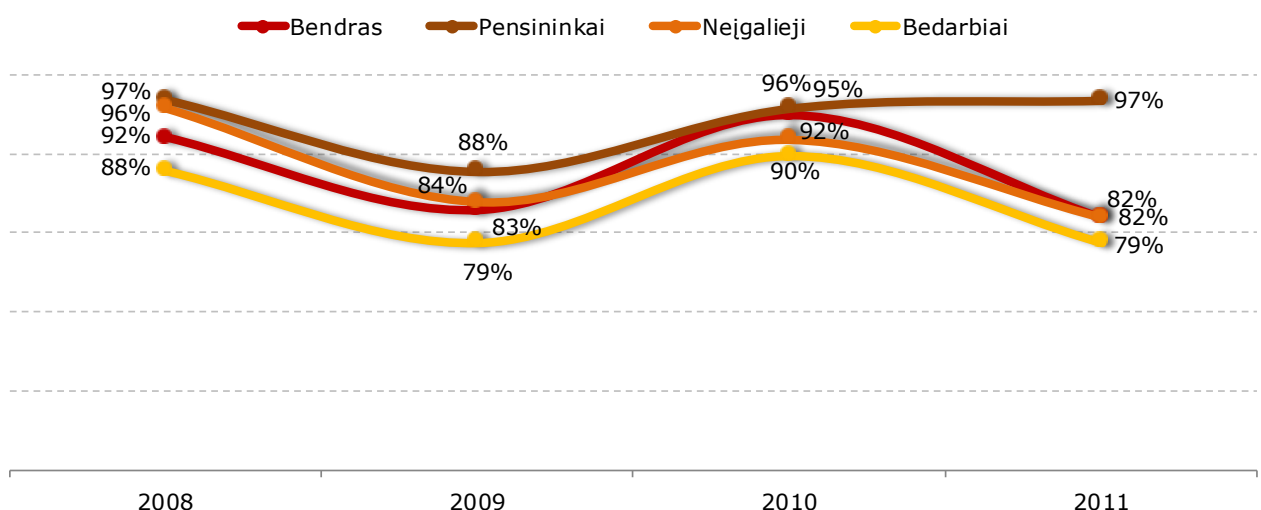
88 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	94%	→	98%	→	92%	→	95%
Pensininkai	91%	→	99%	→	89%↓	→	96%
Neįgalieji	100%	→	98%	→	95%↑	→	92%
Bedarbiai	92%	→	98%	→	91%	→	93%
	2008		→		2011		
Bendras	94%		→		95%		+1%
Pensininkai	91%		→		96%		+5%
Neįgalieji	100%		→		92%		-8%
Bedarbiai	92%		→		93%		+1%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis nepakito							

Tradicinėmis bibliotekų teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis naudojasi ir didžioji vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojančių socialinės atskirties grupėms priskiriamų vartotojų dalis. Didžiausia dalis besinaudojančių knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo vartotojų yra tarp pensininkų. Neįgaliųjų ir bedarbių viešos interneto prieigos vartotojų naudojimas knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo bibliotekoje paslaugomis iš esmės nesiskiria nuo socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų vartotojų naudojimosi šiomis paslaugomis.

127 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)

VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis:
knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą
 (VIP vartotojų apklausa; % VIP vartotojų, besinaudojančių knygų išdavimo paslauga, skaitančių periodinę spaudą)

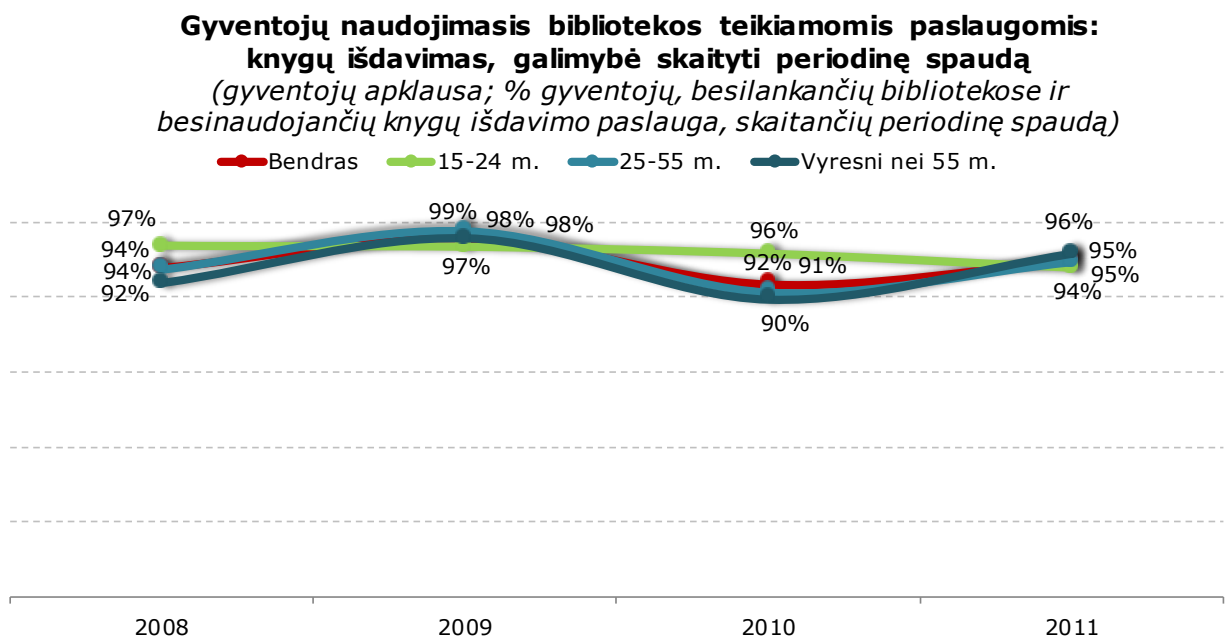
89 lent. VIP vartotojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	92%	➔	83%	➔	95%	➔	82%
Pensininkai	97%➡	➔	88%	➔	96%➡	➔	97%➡
Neįgalieji	96%	➔	84%	➔	92%	➔	82%
Bedarbiai	88%⬇	➔	79%	➔	90%⬇	➔	79%⬇
	2008		→		2011		
Bendras	92%		➔		82%		-10%
Pensininkai	97%➡		➔		97%➡		0%
Neįgalieji	96%		➔		82%		-14%
Bedarbiai	88%⬇		➔		79%⬇		-9%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis nepakito							

Kalbant apie bibliotekos paslaugų vertinimą tarp skirtingų tikslinių grupių labiausiai akivaizdus tradicinių vs. modernių paslaugų vertinimo skirtumas tarp vaikų ir suaugusių: remiantis 2008, 2009 ir 2011 metų kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, dauguma vaikų nurodė labiausiai vertinantys modernias bibliotekos paslaugas (kompiuterį ir internetą), tuo tarpu suaugusieji tyrimo dalyviai nurodė vertinantys tiek tradicines (knyga, spauda), tiek modernias (kompiuteris, internetas, spausdinimas) bibliotekos paslaugas. Kalbant apie tradicinių paslaugų vertinimą, tarp suaugusių tyrimo dalyvių galima išskirti senjorų tikslinę grupę, kuri 2009 ir 2011 metų kokybinių tyrimų duomenimis labiausiai teikė prioritetą šioms bibliotekų paslaugoms ir 2011 m. kokybinio tyrimo duomenimis siejo tai su istoriškai susiklosčiusiu įpročiu skaityti būtent spausdintą medžiagą. Tokiu būdu galima daryti prielaidą, kad kiekybinio tyrimo duomenimis gana nuoseklus senjorų, vyresnio amžiaus bibliotekos lankytojų naudojimasis periodinės spaudos skaitymo ir knygų išdavimo paslaugomis yra susijęs su šios tikslinės grupės nuostatomis kalbant apie tradicines bibliotekos paslaugas. Tuo tarpu ryškių šių paslaugų vertinimo skirtumų tarp likusių suaugusių tyrimo dalyvių kokybinių tyrimų duomenimis nėra.

Bibliotekų teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis naudojasi dauguma bibliotekų lankytojų, nepriklausomai nuo jų amžiaus. Naudojimosi šiomis paslaugomis pokyčio tarp skirtingo amžiaus bibliotekose besilankiusių gyventojų nestebima ir visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

128 pav. Gyventojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa)

90 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa)

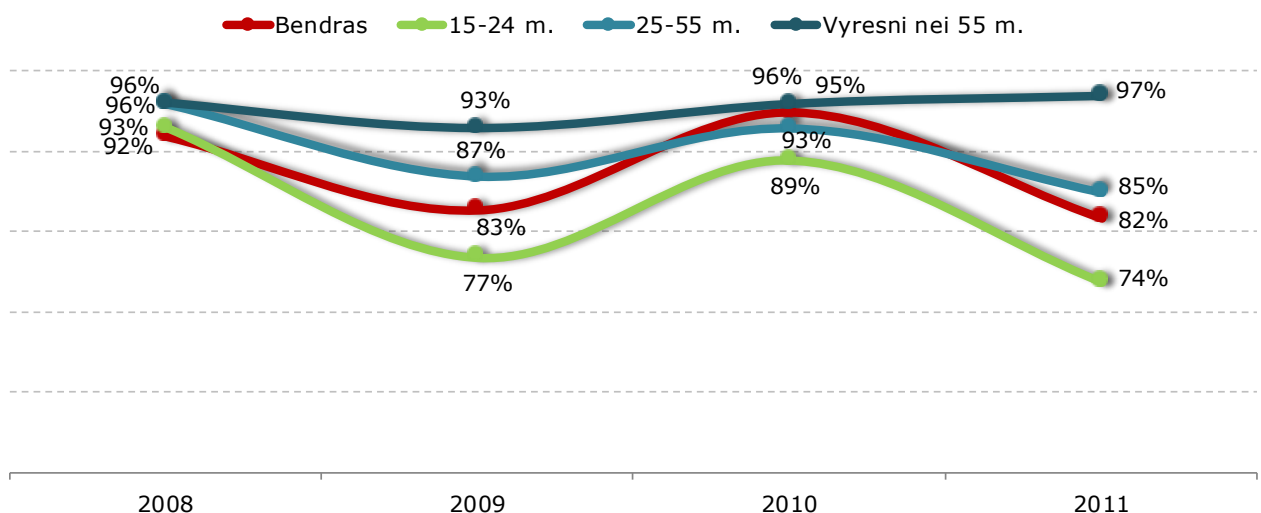
Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	94%	→	98%	→	92%	→	95%
15-24 m.	97%↑	→	97%↓	→	96%↑	→	94%
25-55 m.	94%	→	99%↑	→	91%	→	95%
55+ m.	92%↓	→	98%	→	90%↓	→	96%
	2008		→	2011			
Bendras	94%		→	95%		+1%	
15-24 m.	97%↑		→	94%		-3%	
25-55 m.	94%		→	95%		1%	
55+ m.	92%↓		→	96%		4%	
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis nepakito							

Kiek didesni naudojimosi bibliotekų teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis skirtumai stebimi tarp skirtingo amžiaus grupėms priskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų: mažiausia besinaudojančių šiomis paslaugomis dalis yra tarp jauno amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų (Projektui besibaigiant (2011 m.) šiomis paslaugomis naudojosi 74% jauno amžiaus vartotojų), didžiausia besinaudojančių šiomis paslaugomis dalis yra tarp vyresnio ir pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų (Projektui besibaigiant (2011 m.) šiomis paslaugomis naudojosi 97% vyresnio ir pensinio amžiaus vartotojų).

Taip pat pastebima, kad Projekto įgyvendinimo metu visų amžiaus grupių viešos interneto prieigos vartotojų, besinaudojančių knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, kiek sumažėjo jaunimo ir vidutinio amžiaus vartotojų grupėse: nuo 93% knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis besinaudojančio jaunimo 2008 metais iki 74% šiomis paslaugomis besinaudojančio jaunimo 2011 metais; nuo 96% knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis besinaudojančių vidutinio amžiaus vartotojų 2008 metais iki 85% šiomis paslaugomis besinaudojančių vidutinio amžiaus vartotojų 2011 metais.

129 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)

VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis:
knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą
 (VIP vartotojų apklausa; % VIP vartotojų, besinaudojančių knygų išdavimo paslauga, skaitančių periodinę spaudą)

91 lent. VIP vartotojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	92%	➔	83%	➡	95%	➔	82%
15-24 m.	93%⬇	➔	77%⬇	➡	89%⬇	➔	74%⬇
25-55 m.	96%⬆	➔	87%	➡	93%	➔	85%
55+ m.	96%⬆	➔	93%⬆	➔	96%⬆	➔	97%⬆
	2008		→		2011		
Bendras	92%		➔		82%		-10%
15-24 m.	93%⬇		➔		74%⬇		-19%
25-55 m.	96%⬆		➔		85%		-11%
55+ m.	96%		➔		97%⬆		+1%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, besinaudojančių bibliotekos teikiamomis knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis, dalis sumažėjo							

Naudojimasis nemokamu internetu ar duomenų bazėmis internete

Nemokamu internetu ar duomenų bazėmis internete naudojasi gerokai mažesnė dalis bibliotekose besilankančių gyventojų nei knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis: pavyzdžiui, 2011 metais knygų išdavimo ar periodinės spaudos skaitymo paslaugomis naudojosi 82% bibliotekų lankytojų, o nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame – tik 30% bibliotekų lankytojų.

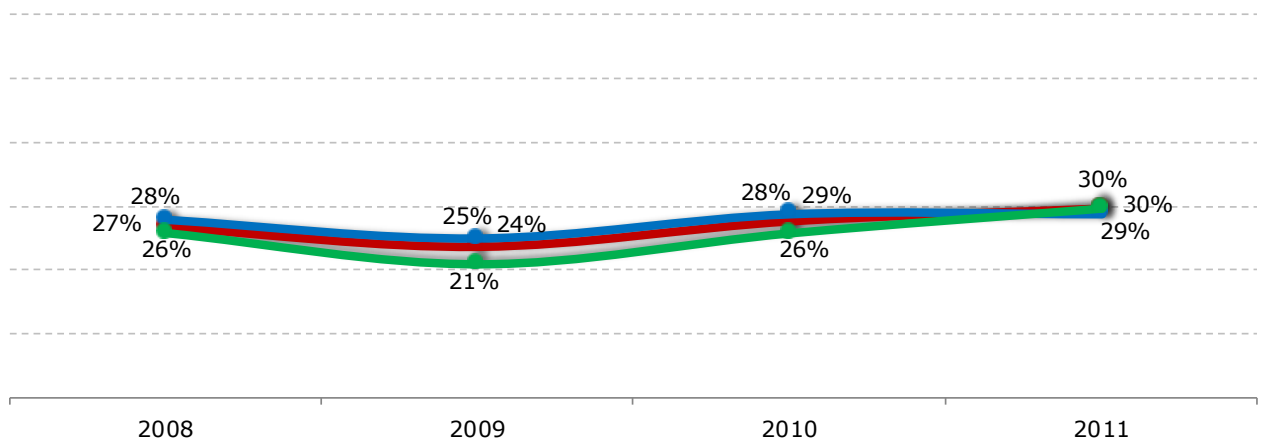
Gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame, dalis nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Šiomis paslaugomis naudojasi ir tokios pačios miestų bei kaimų bibliotekų lankytojų dalys.

130 pav. Gyventojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)

Gyventojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete

(gyventojų apklausa; % gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamu internetu ir duomenų bazėmis internete)

— Bendras — Miestas — Kaimas

92 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamo interneto ar duomenų bazių internete paslaugomis, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	27%	➔	24%	➡	28%	➔	30%
Miestas	28%	➔	25%	➔	29%	➔	29%
Kaimas	26%	➔	21%	➔	26%	➔	30%
	2008			➔		2011	
Bendras	27%			➔		30%	+3%
Miestas	28%			➔		29%	+1%
Kaimas	26%			➔		30%	+4%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamo interneto ar duomenų bazių internete paslaugomis, dalis nepakito							

Bibliotekose besilankantys socialinės atskirties grupėms priskiriami viešos interneto prieigos vartotojai nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame naudojami nevienodai: mažiausia dalis besinaudojančių nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame yra tarp bibliotekose besilankančių pensininkų (7%), didžiausia dalis – tarp bibliotekose besilankančių bedarbių (šiomis paslaugomis naudojasi maždaug kas ketvirtas (23%) bibliotekose apsilankantis bedarbis). Nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame naudojami ir nedidelė dalis bibliotekose besilankančių neįgaliejių (12%).

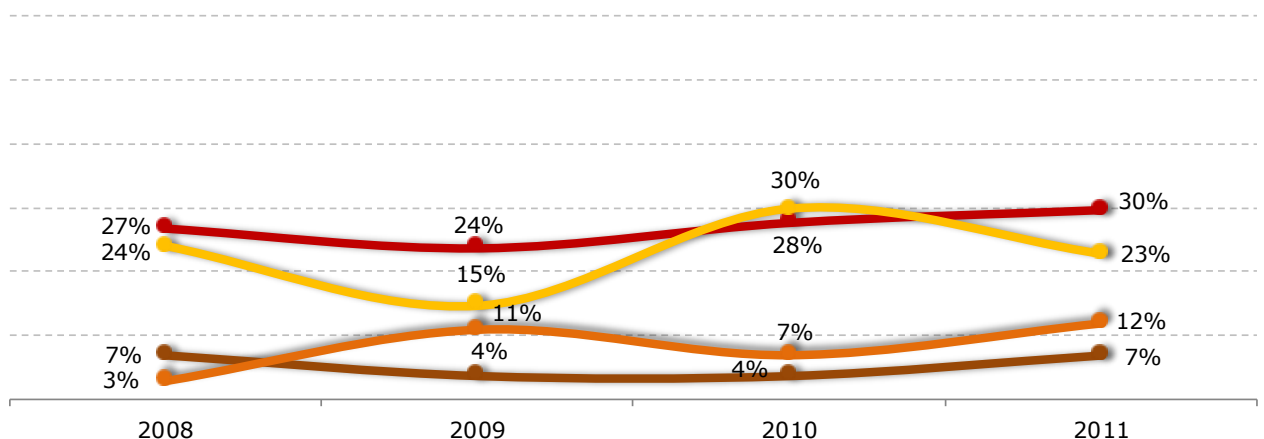
Projekto įgyvendinimo metu stebimas besinaudojančių nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame socialinės atskirties grupėms priskiriamų bibliotekų lankytojų dalies sumažėjimas/padidėjimas, tačiau reikšmingomis kintančiomis naudojimosi šiomis paslaugomis tendencijomis šių pokyčių pavadinti negalime. Kiek didesni besinaudojančių nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame dalies svyravimai Projekto įgyvendinimo metu stebimi tarp bibliotekose besilankančių bedarbių (pavyzdžiui, pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame naudojami 24% bedarbių, 2009 metais – 15% bedarbių, 2010 metais – 30% bedarbių, o 2011 metais – vėl 23% bedarbių). Kadangi bedarbystės šalyje lygis labai priklauso nuo makroekonominių šalies aktualijų, tikėtina, kad bedarbių lankymasis bibliotekoje ir naudojimas nemokamu internetu jose gali būti nulemtas būtent šių makroekonominių pokyčių.

131 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)

Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete

(gyventojų apklausa; % gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamu internetu ir duomenų bazėmis internete)

— Bendras — Pensininkai — Neįgalieji — Bedarbiai

93 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamo interneto ar duomenų bazių internete paslaugomis, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	27%	→	24%	→	28%	→	30%
Pensininkai	7%	→	4%↓	→	4%↓	→	7%↓
Neįgalieji	3%↓	→	11%	→	7%	→	12%
Bedarbiai	24%↑	→	15%↑	→	30%↑	→	23%↑
	2008		→		2011		
Bendras	27%		→		30%		+3%
Pensininkai	7%		→		7%↓		0%
Neįgalieji	3%↓		→		12%		+9%
Bedarbiai	24%↑		→		23%↑		-1%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamo interneto ar duomenų bazių internete paslaugomis, dalis nepakito							

Dažniausiai bibliotekose teikiamu nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame naudojasi bibliotekose besilankantis jaunimas, rečiausiai – vyresnio ir pensinio amžiaus bibliotekų lankytojai: tarkime, paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais nemokamu internetu ar duomenų bazėmis internete naudojosi 57% bibliotekose apsilankiusio jaunimo ir tik 9% bibliotekose apsilankiusių vyresnio ir pensinio amžiaus asmenų.

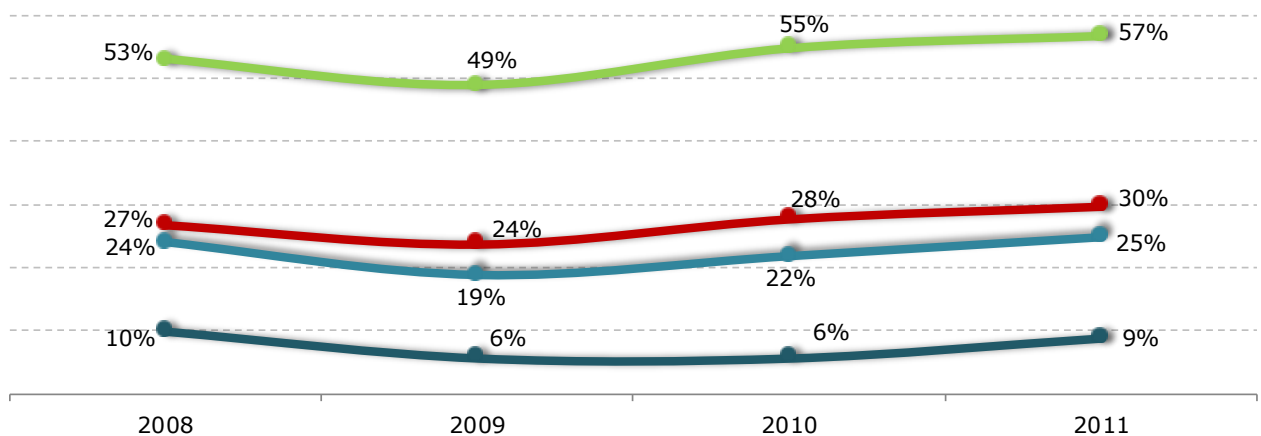
Reikšmingų naudojimosi bibliotekose teikiamu nemokamu internetu ar duomenų bazėmis jame pokyčių Projekto įgyvendinimo metu nestebima nei vienoje bibliotekų lankytojų amžiaus grupėje.

132 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)

Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete

(gyventojų apklausa; % gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamu internetu ir duomenų bazėmis internete)

— Bendras — 15-24 m. — 25-55 m. — Vyresni nei 55 m.

94 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamo interneto ar duomenų bazių internete paslaugomis, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	27%	→	24%	→	28%	→	30%
15-24 m.	53%↑	→	49%↑	→	55%↑	→	57%↑
25-55 m.	24%	→	19%	→	22%	→	25%
55+ m.	10%↓	→	6%↓	→	6%↓	→	9%↓
	2008		→		2011		
Bendras	27%		→		30%		+3%
15-24 m.	53%↑		→		57%↑		+4%
25-55 m.	24%		→		25%		+1%
55+ m.	10%↓		→		9%↓		-1%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besinaudojančių nemokamo interneto ar duomenų bazių internete paslaugomis, dalis nepakito							

Naudojimas galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose

Remiantis gyventojų apklausa, pastebima, kad kompiuterinio raštingumo kursų išklauso galimybė viešosiose bibliotekose pasinaudojo itin nedidelė bibliotekų lankytojų dalis: 5% apsilankiusių bibliotekose 2008 metais ir 3% apsilankiusių bibliotekose 2011 metais.

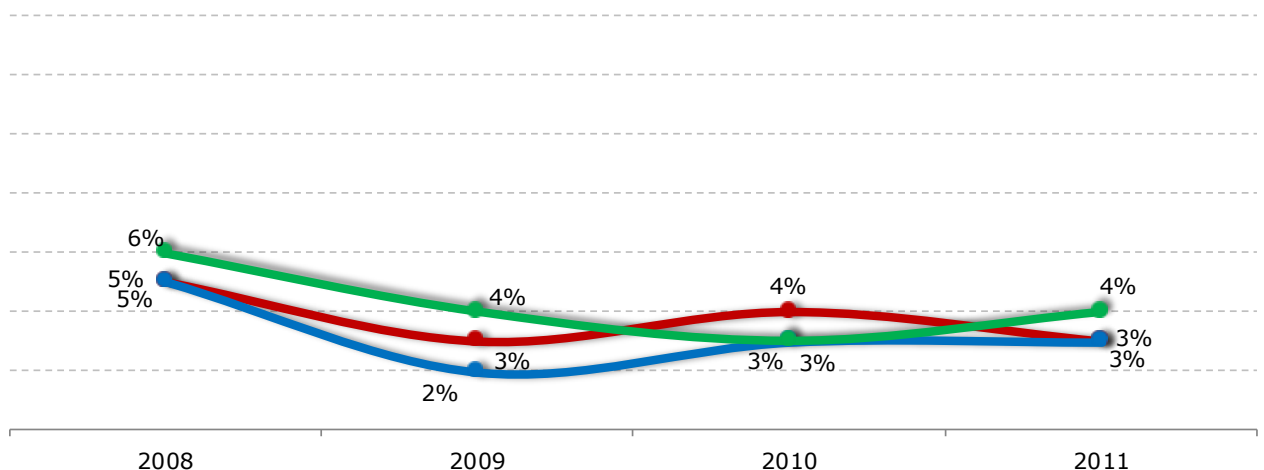
Tuo tarpu bibliotekos lankytojų dalis, besimokiusių bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose, reikšmingai nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

Taip pat nestebimi ir naudojimosi šia bibliotekų teikiama paslauga skirtumai ir tarp apsilankančių miestų ar kaimų bibliotekose.

133 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)

Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa; % gyventojų, besilankančių bibliotekose ir besimokiusių kompiuterinio raštingumo kursuose)

— Bendras — Miestas — Kaimas

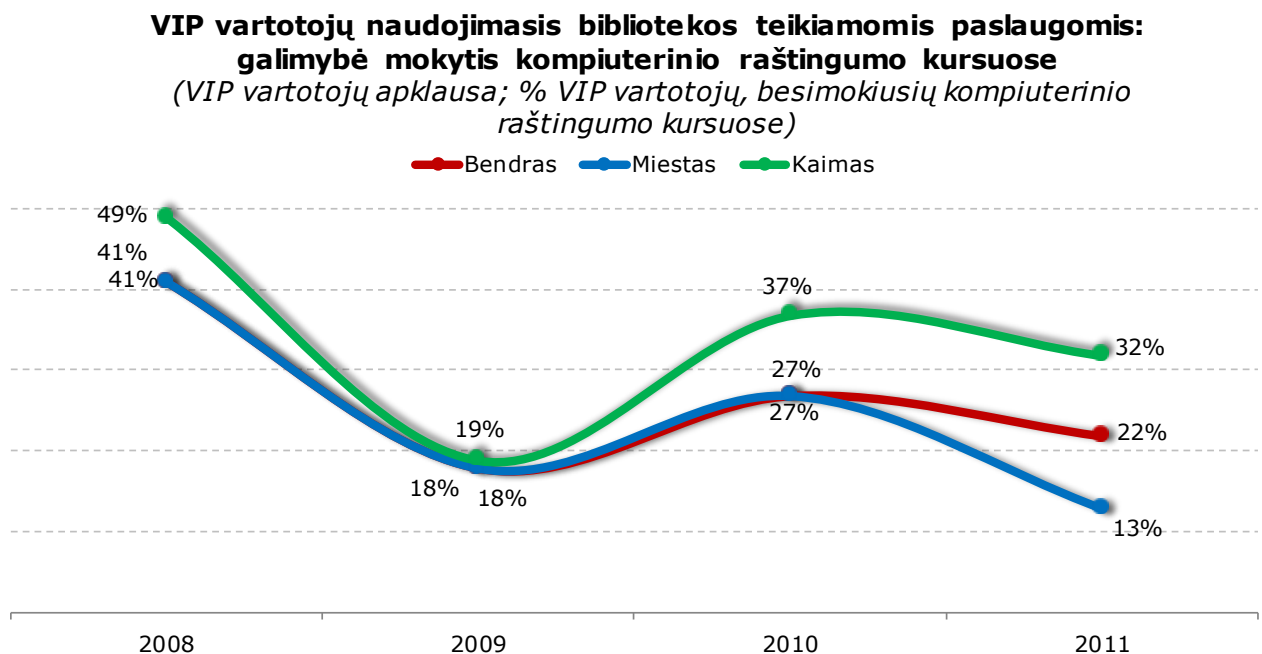
95 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	5%	→	3%	→	4%	→	3%
Miestas	5%	→	2%	→	3%	→	3%
Kaimas	6%	→	4%	→	3%	→	4%
	2008		→		2011		
Bendras	5%		→		3%		-2%
Miestas	5%		→		3%		-2%
Kaimas	6%		→		4%		-2%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis nepakito							

Viešos interneto prieigos vartotojai aktyviausiai bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose dalyvavo pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.): šiais metais kursų išklauė 41% viešos interneto prieigos vartotojų. Vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais vartotojų, dalyvaujančių bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose, sumažėjo iki 18% vartotojų 2009 metais, 27% vartotojų 2010 metais bei 22% vartotojų 2011 metais.

Aktyviau bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose dalyvauja viešos interneto prieigos vartotojai kaimų bibliotekose: pavyzdžiui, 2010 metais šiuos kursus išklauė 37% kaimo ir 27% miesto viešos interneto prieigos vartotojų, o 2011 metais - 32% kaimo ir 13% miesto viešos interneto prieigos vartotojų.

134 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)

96 lent. VIP vartotojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>							
Reikšmė: VIP vartotojų, pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	41%	➡	18%	➡	27%	➡	22%
Miestas	41%⬇	➡	18%	➡	27%⬇	➡	13%⬇
Kaimas	49%⬆	➡	19%	➡	37%⬆	➡	32%⬆
	2008		→		2011		
Bendras	41%		➡		22%		-19%
Miestas	41%⬇		➡		13%⬇		-28%
Kaimas	49%⬆		➡		32%⬆		-17%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis sumažėjo							

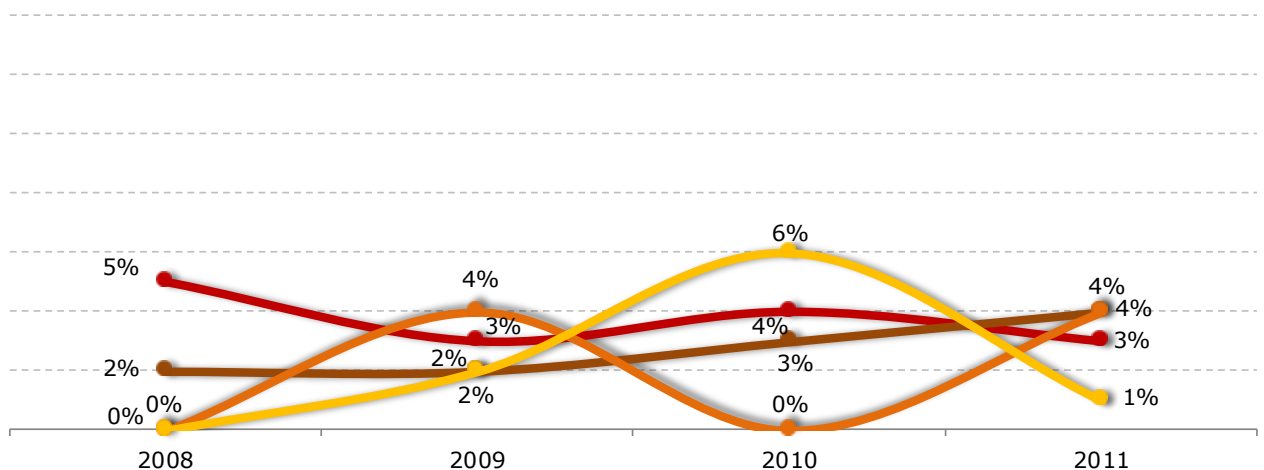
Analizuojant tai, kaip bibliotekų teikiama kompiuterinio raštingumo paslauga naudojasi socialinės atskirties grupėms priskiriami bibliotekų lankytojai, pastebima, kad šioms grupėms priskiriamų lankytojų naudojimasis šia galimybe nėra nei ypatingai didesnis, nei mažesnis, lyginant su socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų bibliotekų lankytojų naudojimąsi šia paslauga.

Lankymasis bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose Projekto įgyvendinimo metu iš esmės nekito nei vienoje socialinės atskirties grupėms priskiriamų bibliotekų lankytojų grupių.

135 pav. Gyventojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)

**Gyventojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis:
galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose**
(gyventojų apklausa; % gyventojų, besilankančių bibliotekose ir
besimokiusių kompiuterinio raštingumo kursuose)

— Bendras — Pensininkai — Neįgalieji — Bedarbiai

97 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	5%	→	3%	→	4%	→	3%
Pensininkai	2%	→	2%	→	3%	→	4%
Neįgalieji	0%	→	4%	→	0%	→	4%
Bedarbiai	0%	→	2%	→	6%	→	1%
	2008	→		→		→	2011
Bendras	5%	→		→		→	3%
Pensininkai	2%	→		→		→	4%
Neįgalieji	0%	→		→		→	4%
Bedarbiai	0%	→		→		→	1%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis nepakito							

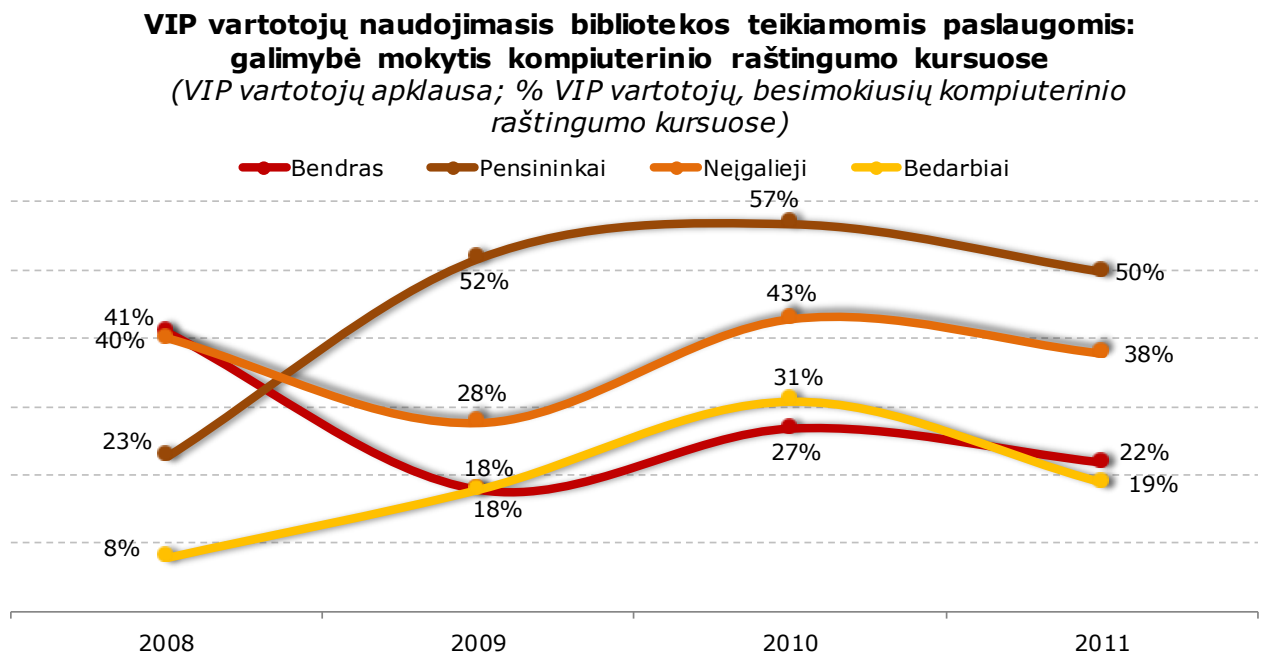
Kiek kitokia informacija atsiskleidžia analizuojant tai, kaip bibliotekų organizuojamuose kursuose dalyvauja socialinės atskirties grupėms priskiriami viešos interneto prieigos vartotojai.

Socialinės atskirties grupėms priskiriami viešos interneto prieigos vartotojai galimybė išklausti bibliotekų organizuojamus kompiuterinio raštingumo kursus naudojami gerokai dažniau nei socialinės atskirties grupėms nepriskiriami viešos interneto prieigos vartotojai. Didžiausia dalis pasinaudojusių galimybė išklausti bibliotekų organizuojamus kompiuterinio raštingumo kursus yra tarp vieša interneto prieiga besinaudojančių pensininkų: nors pirmais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) šia galimybė pasinaudojo tik kas ketvirtas (23%) vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantis pensininkas, likusiais Projekto įgyvendinimo metais (2009-2011 m.) šia galimybė kasmet pasinaudojo beveik kas antras (~50%-57%) vieša interneto prieiga bibliotekoje besinaudojantis pensininkas.

Aktyviau nei socialinės atskirties grupėms nepriskiriami viešos interneto prieigos vartotojai, tačiau ne taip aktyviai kaip vieša interneto prieiga bibliotekoje besinaudojantys pensininkai, galimybė išklausti bibliotekų organizuojamus kompiuterinio raštingumo kursus naudojami vieša interneto prieiga bibliotekose besinaudojantys neįgalieji. Didžiausias jų susidomėjimas ir dalyvavimas šiuose kursuose buvo stebimas 2008 metais, kuomet bibliotekų organizuojamus kompiuterinio raštingumo kursus išklause 40% neįgaliųjų. Vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais (2009-2011 m.) neįgaliųjų dalyvavimas šiuose kursuose išliko stabilus.

Bedarbių naudojimas galimybė išklausti bibliotekų organizuojamus kompiuterinio raštingumo kursus yra panašus į socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų viešos interneto prieigos vartotojų naudojimą šiais kursais.

136 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)

98 lent. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)

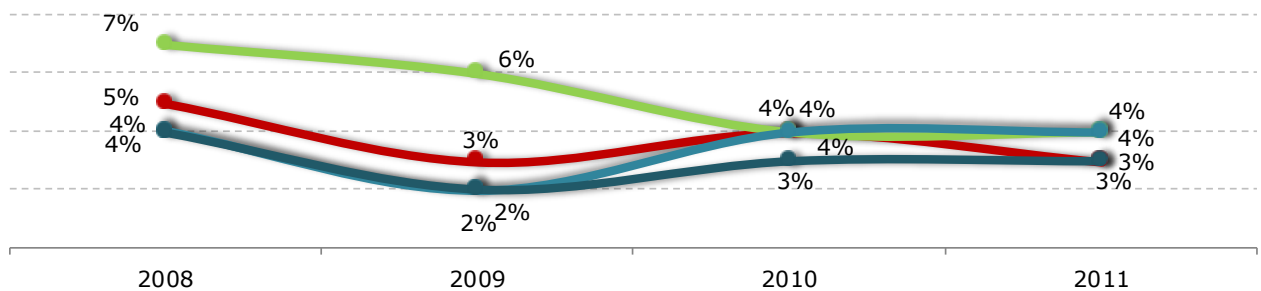
Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa							
Reikšmė: VIP vartotojų, pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	41%	→	18%	→	27%	→	22%
Pensininkai	23%	→	52%↑	→	57%↑	→	50%↑
Neįgalieji	40%↑	→	28%	→	43%	→	38%
Bedarbiai	8%↓	→	18%↓	→	31%↓	→	19%↓
	2008			→			2011
Bendras	41%			→			22%
Pensininkai	23%			→			50%↑
Neįgalieji	40%↑			→			38%
Bedarbiai	8%↓			→			19%↓
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, sumažėjo, tačiau išaugo pensininkų naudojimas šia paslauga							

Galimybė išklausyti bibliotekų organizuojamus kompiuterinio raštingumo kursus bibliotekų lankytojai naudoja neaktyviai visose amžiaus grupėse. Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008-2009 m.) kiek aktyvesni dalyvaudami šiuose kursuose buvo jauno amžiaus bibliotekų lankytojai, tačiau vėlesniais Projekto įgyvendinimo metais šios amžiaus grupės lankytojų dalyvavimas šiuose kursuose nesiskyrė nuo kitoms amžiaus grupėms priskiriamų bibliotekų lankytojų.

137 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)

**Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis:
galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose**
(gyventojų apklausa; % gyventojų, besilankančių bibliotekose ir
besimokiusių kompiuterinio raštingumo kursuose)

— Bendras — 15-24 m. — 25-55 m. — Vyresni nei 55 m.

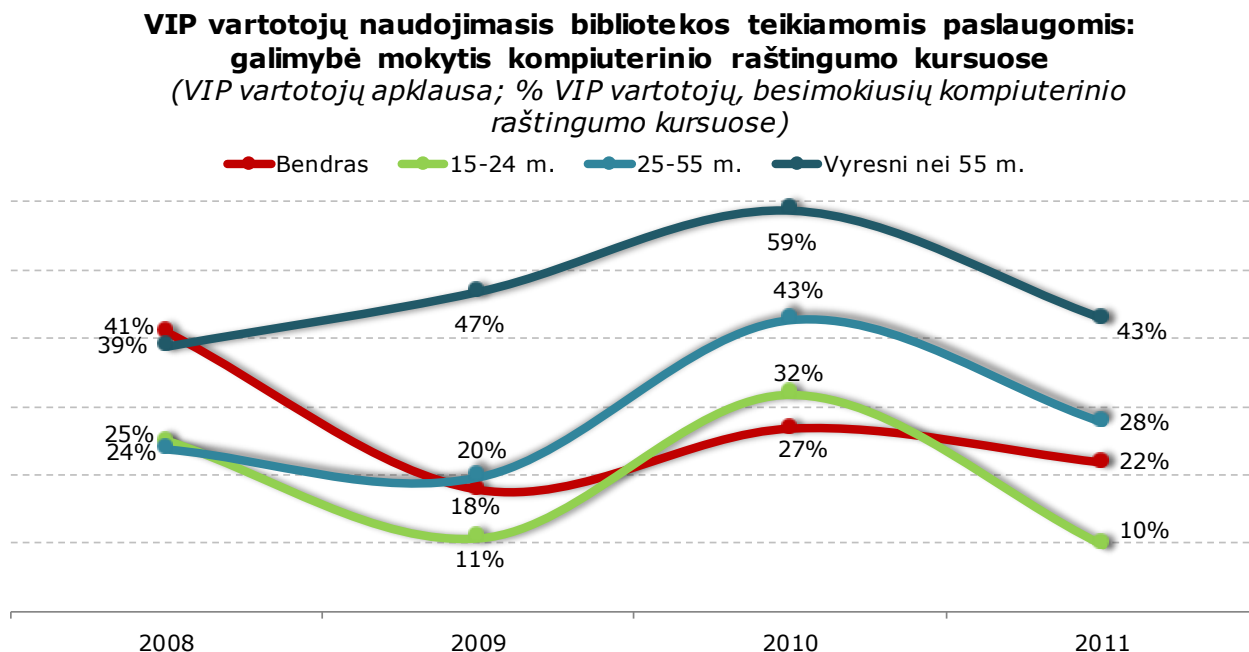

99 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, besilankančių bibliotekose ir pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	5%	→	3%	→	4%	→	3%
15-24 m.	7%	→	6% ↑	→	4%	→	4%
25-55 m.	4%	→	2% ↓	→	4%	→	4%
55+ m.	4%	→	2%	→	3%	→	3%
	2008	→			2011		
Bendras	5%	→			3%		-2%
15-24 m.	7%	→			4%		-3%
25-55 m.	4%	→			4%		0%
55+ m.	4%	→			3%		-1%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, besilankančių bibliotekose ir pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis nepakito							

Tačiau viešos interneto prieigos vartotojų dalyvavimas bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose reikšmingai skiriasi priklausomai nuo vartotojų amžiaus: aktyviausiai šiuose kursuose dalyvauja vyresnio ir pensinio amžiaus vartotojai, mažiausiai – jauno amžiaus viešos interneto prieigos vartotojai. Tarkime, 2009 metais bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose dalyvavo 47% vyresnio ir pensinio amžiaus vartotojų, 2010 metais – 59% šio amžiaus vartotojų, o 2011 metais – 43% šio amžiaus vartotojų.

138 pav. VIP vartotojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)

100 lent. VIP vartotojų naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5B. Bibliotekos misija ir kompetencijos sritys							
Instrumentas: VIP vartotojų apklausa							
Reikšmė: VIP vartotojų, pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	41%	→	18%	→	27%	→	22%
15-24 m.	25%↓	→	11%↓	→	32%↓	→	10%↓
25-55 m.	24%↓	→	20%	→	43%	→	28%
55+ m.	39%↑	→	47%↑	→	59%↑	→	43%↑
	2008	→		2011			
Bendras	41%	→		22%			-19%
15-24 m.	25%↓	→		10%↓			-15%
25-55 m.	24%↓	→		28%			+4%
55+ m.	39%↑	→		43%↑			+4%
Pasekmė (2008-2011): VIP vartotojų, pasinaudojusių kompiuterinio raštingumo kursų paslauga, dalis sumažėjo (ypač tarp jauniausio amžiaus VIP vartotojų); tarp vidutinio ir vyresnio amžiaus VIP vartotojų – nepakito							

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Projekto eigoje pasikeitė bibliotekos misijos samprata. Analizuojant 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais ir bibliotekos darbuotojais duomenis, galima pastebėti, kad tyrimų tikslinių grupių atstovų samprata apie bibliotekos misiją per ketverius metus keitėsi nuosekliai: Projekto pradžioje pagrindinė bibliotekos misija buvo siejama su „skaitymo skatinimu“. Pradedant 2009 metais bibliotekos misija buvo suvokiama kaip kompleksinio pobūdžio t.y. apimanti daugiau nei vieną misiją, kurios Projekto eigoje stiprėjo atitinkamai: 2009 metais – plėtėsi, stiprėjo bibliotekų informacinė misija ir socialinė-visuomeninė misija, 2010-2011 metais – socialinė-visuomeninė misija ir šviečiamoji-edukacinė misija. Lyginant bibliotekos misijos suvokimą Projekto pradžioje ir jam baigiantis, išryškėjo dar vienas svarbus niuansas – 2011 metais kokybinių tyrimų tikslinių grupių atstovai bibliotekos misiją pamažu pradeda sieti su naujovėmis, jų teikimu („teikti informaciją, naujoves, švietimą, kultūrą“ – vadovai, 2011 m.; „skatinti, kad kuo daugiau žmonių naudotųsi internetu, šviestųsi...“ – neįgalieji, 2011 m.; „bibliotekos misija yra ne tik knygos ir žurnalai bet ir kompiuteriai“ – neįgalieji, 2011 m.).

Projekto įgyvendinimo metu šviečiamoji bibliotekos misija keitėsi dvejopai: iš pasyvaus švietimo (talpinant informaciją) tapo aktyviu švietimu (mokant, skatinant) bei prasiplėtė savo turiniu apimdama ir naujovių teikimą bendruomenei („išmokinti naudotis kompiuteriais“, „išmokyti naudotis internetu“ – vaikai, kurių tėvai dirba užsienyje, 2011 m).

4.6.3. 5C. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius

Siekiamas priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs bibliotekos lankytojų (apsilankymų) skaičius.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekos lankytojų (apsilankymų) skaičius išaugo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Siekiant įvertinti bibliotekos lankytojų skaičiaus pokyčius Projekto įgyvendinimo metu, bibliotekų lankytojų skaičius bus analizuojamas remiantis dviejų tyrimų duomenimis: (1) faktinės bibliotekų darbuotojų apklausos duomenimis, analizuojant lankytojų skaičių bibliotekose kiekvienais metais, ir (2) gyventojų apklausos duomenimis, siekiant įvertinti kiekvienais metais bibliotekose nors kartą apsilankiusių gyventojų dalį.

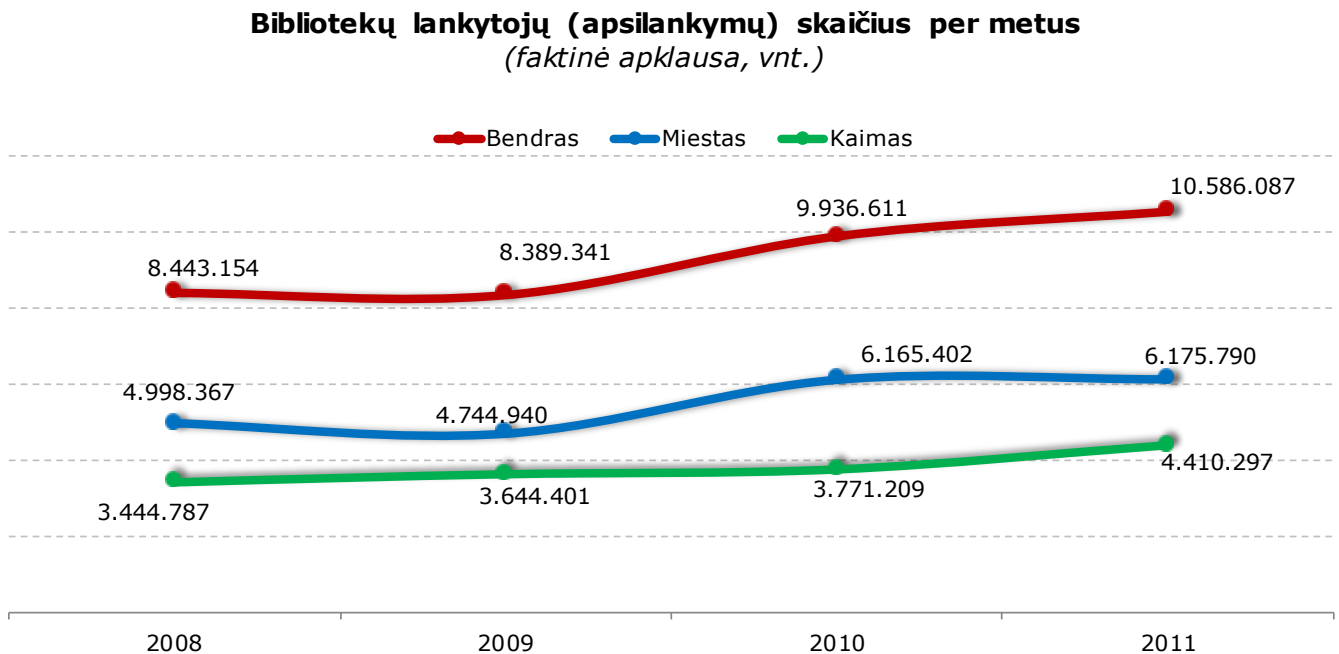
Iš viso Projekto įgyvendinimo metu bibliotekose užfiksuoti 37 355 193 lankytojų apsilankymai. 22 084 499 lankytojai šiuo laikotarpiu lankėsi miestų bibliotekose, 15 270 694 lankytojai – kaimų bibliotekose. Miestų bibliotekose Projekto įgyvendinimo metu apsilankė daugiau nei pusė (59%) visų Projekte dalyvaujančių bibliotekų lankytojų; kaimų bibliotekose, savo ruožtu, apsilankė 41% visų bibliotekų lankytojų.

Lankytojų skaičius kaimo bibliotekose kiekvienais metais augo tolygiai: 2008 metais kaimo bibliotekose apsilankė 23% visų Projekto metu kaimo bibliotekose apsilankiusių lankytojų, 2009 metais – 24% visų Projekto metu kaimo bibliotekose apsilankiusių lankytojų, 2010 metais – atitinkamai 25% lankytojų, o paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais kaimų bibliotekose lankytojų apsilankė kiek daugiau nei ankstesniais metais – 29% lankytojų.

Lankytojų srautų augimas miesto bibliotekose Projekto įgyvendinimo laikotarpiu taip pat yra daugmaž nuoseklus, nors, pastebima, kad 2010-2011 metais miestų bibliotekose kasmet apsilankė kiek daugiau lankytojų nei 2008-2009 metais: 2008 metais miesto bibliotekose apsilankė 23% visų Projekto metu miesto bibliotekose apsilankiusių lankytojų, 2009 metais – 21% visų Projekto metu miesto bibliotekose apsilankiusių lankytojų, 2010 metais – atitinkamai 28% lankytojų, o 2011 metais – 28% lankytojų.

Apibendrintai vertinant, galima teigti, kad paskutiniaisiais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose lankytojų srautai buvo maždaug ketvirtadaliu didesni nei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.): lankytojų srautų padidėjimas 2008-2011 laikotarpiu miesto bibliotekose – 24%, atitinkamai kaimų bibliotekose – 28%.

139 pav. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius per metus (faktinė apklausa)

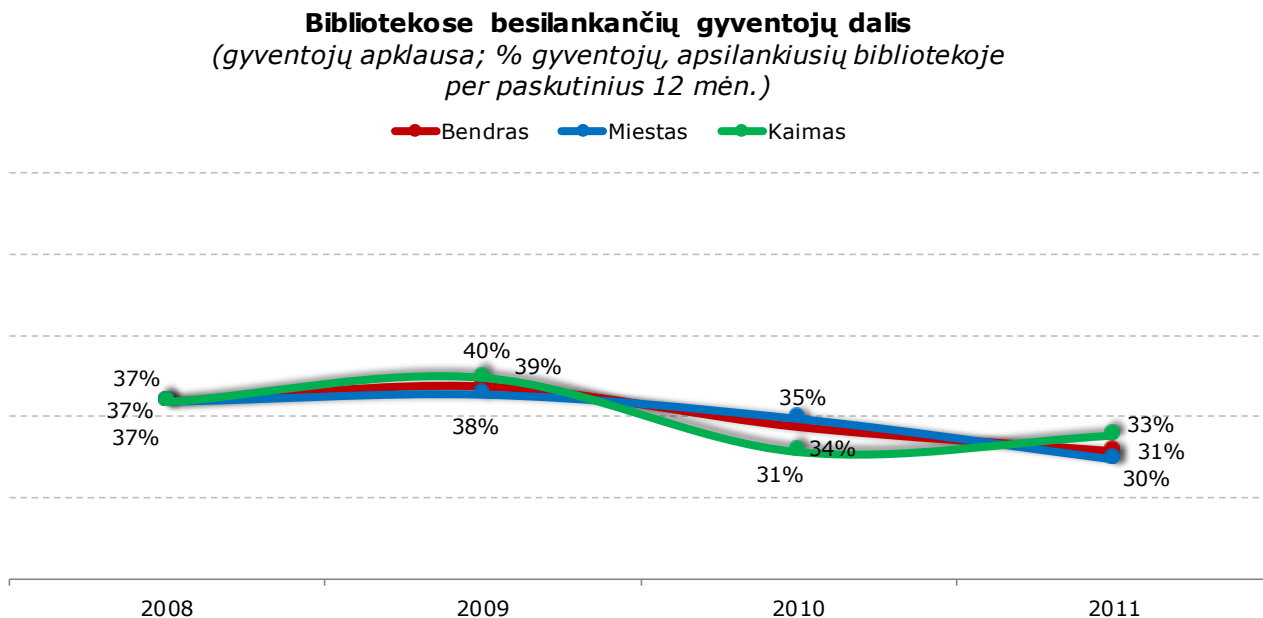
101 lent. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius per metus (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5C. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius (vnt.)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	8443154 <i>100%</i>	➔ ➔	8389341 <i>99%</i>	➔ ➔	9936611 <i>118%</i>	➔ ➔	10586087 <i>125%</i>
Miestas	4998367 <i>100%</i>	➔ ➔	4744940 <i>95%</i>	➔ ➔	6165402 <i>123%</i>	➔ ➔	6175790 <i>124%</i>
Kaimas	3444787 <i>100%</i>	➔ ➔	3644401 <i>106%</i>	➔ ➔	3771209 <i>109%</i>	➔ ➔	4410297 <i>128%</i>
	2008			➔		2011	
Bendras	<i>100%</i>			➔		<i>125%</i>	<i>+25%</i>
Miestas	<i>100%</i>			➔		<i>124%</i>	<i>+24%</i>
Kaimas	<i>100%</i>			➔		<i>128%</i>	<i>+28%</i>
Pasekmė (2008-2011): bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius išaugo							

Bibliotekų lankytojų skaičiaus pokyčiai juos vertinant pagal gyventojų lankymosi bibliotekose kiekvienais Projekto įgyvendinimo metais dažnius, nerodo progreso: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) nors kartą bibliotekose nurodė lankęsi 37% gyventojų, tai paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) nors kartą bibliotekose nurodė lankęsi 31% gyventojų.

Miesto ir kaimo vietovių lankymasis viešosiose bibliotekose yra labai panašus, t.y. iš esmės nesiskyrė visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Tačiau, vertinant bibliotekų lankytojų dalies pokytį pirmaisiais ir paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais, pastebima, kad per visą šį laikotarpį daugiau bibliotekų lankytojų „prarado“ miestų bibliotekos: 2008-2011 laikotarpiu miestų bibliotekose apsilankė 7% mažiau lankytojų, kaimų bibliotekose – atitinkamai 4% mažiau lankytojų.

140 pav. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

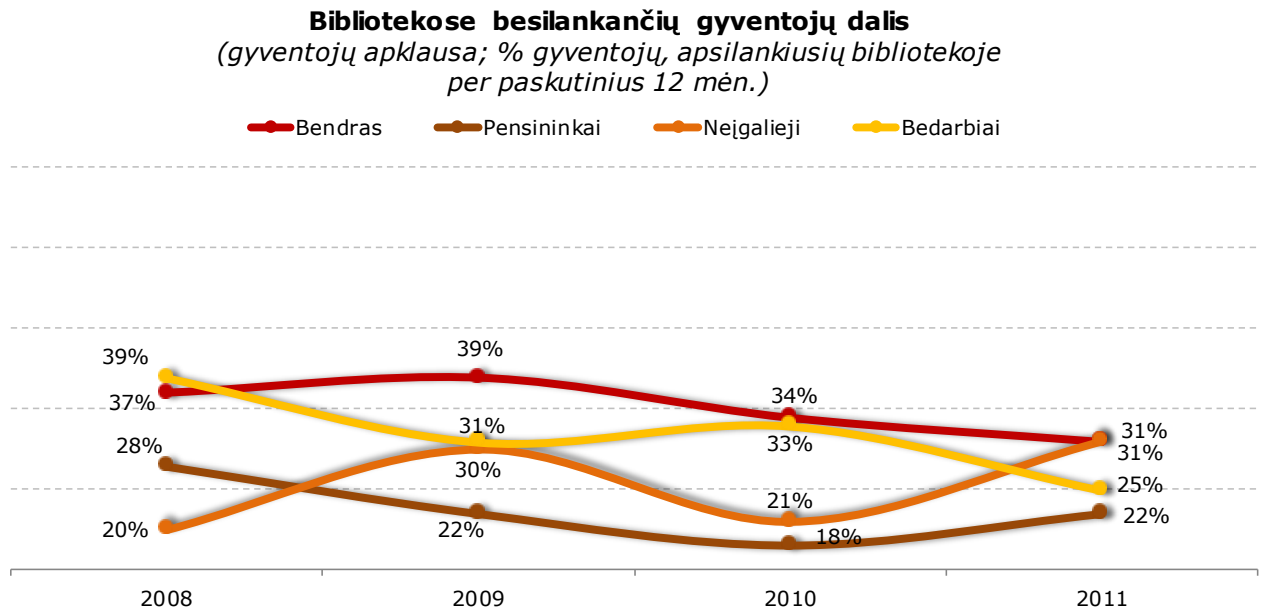

102 lent. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5C. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius						
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>						
Reikšmė: gyventojų, kurie per paskutinius 12 mėnesių lankėsi bibliotekoje, dalis (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→ 2011
Bendras	37%	→	39%	→	34%	→ 31%
Miestas	37%	→	38%	→	35%	→ 30%
Kaimas	37%	→	40%	→	31%	→ 33%
	2008	→			2011	
Bendras	37%	→			31%	-6%
Miestas	37%	→			30%	-7%
Kaimas	37%	→			33%	-4%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, kurie per paskutinius 12 mėnesių lankėsi bibliotekoje, dalis sumažėjo						

Socialinės atskirties grupėms priskiriami gyventojai bibliotekose lankosi rečiau nei tokioms grupėms nepriskiriami gyventojai. Mažiausiai bibliotekose apsilanko pensininkų, kiek daugiau apsilanko bedarbių. Nei vienai socialinės atskirties grupei priskiriamų gyventojų lankymasis bibliotekose Projekto įgyvendinimo metu nekito.

141 pav. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

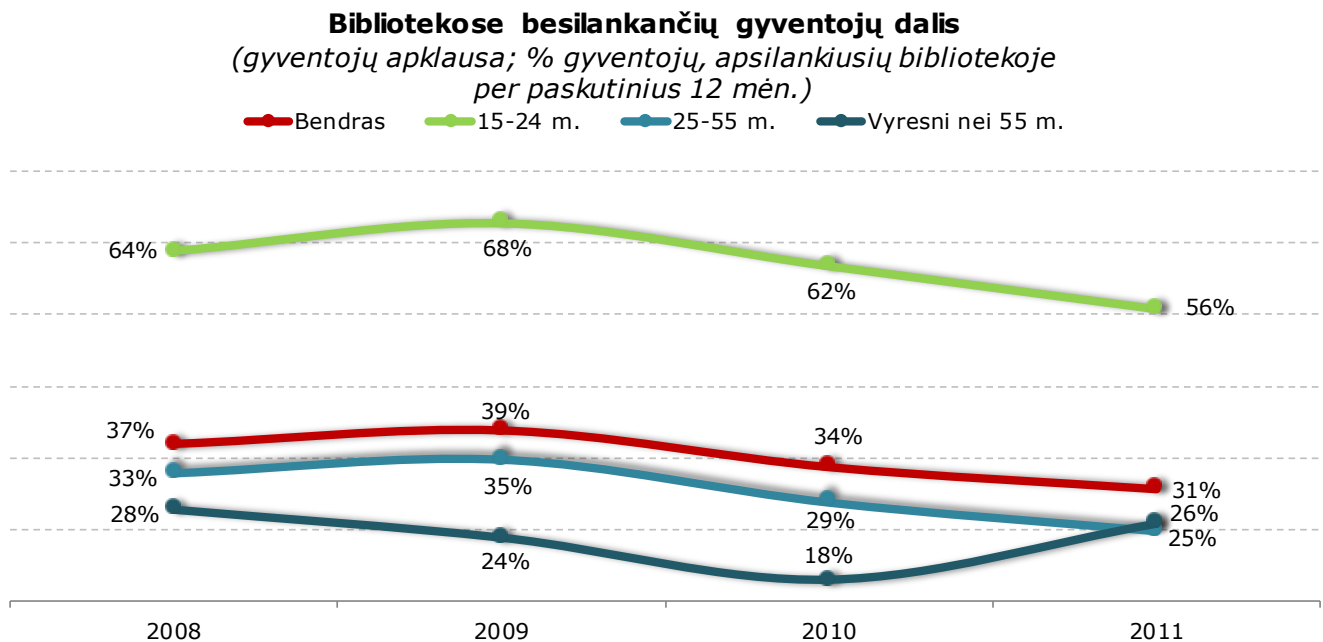

103 lent. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5C. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, kurie per paskutinius 12 mėnesių lankėsi bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	37%	→	39%	→	34%	→	31%
Pensininkai	28%	→	22%	→	18%↓	→	22%
Neįgalieji	20%↓	→	30%	→	21%	→	31%
Bedarbiai	39%↑	→	31%	→	33%↑	→	25%
	2008		→		2011		
Bendras	37%		→		31%		-6%
Pensininkai	28%		→		22%		-6%
Neįgalieji	20%↓		→		31%		+11%
Bedarbiai	39%↑		→		25%		-14%
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, kurie per paskutinius 12 mėnesių lankėsi bibliotekoje, dalis nepakito							

Analizuojant bibliotekų lankytojus pagal jų amžių, pastebima, kad didžiausia dalis apsilankančiųjų bibliotekoje yra tarp jaunimo, mažiausia – tarp vyresnio ir pensinio amžiaus gyventojų. Projekto įgyvendinimo metu kiek sumažėjo visų amžiaus grupių bibliotekų lankytojų, tačiau kiek labiau pastebimos mažesnės bibliotekose apsilankančio jaunimo (nuo 64% besilankančių bibliotekose 2008 m. iki 56% apsilankusių 2011 m.) ir vidutinio amžiaus gyventojų (nuo 37% besilankančių bibliotekose 2008 m. iki 31% apsilankusių 2011 m.) dalys.

142 pav. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

104 lent. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 5C. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius							
Instrumentas: gyventojų apklausa							
Reikšmė: gyventojų, kurie per paskutinius 12 mėnesių lankėsi bibliotekoje, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	37%	→	39%	→	34%	→	31%
15-24 m.	64%↑	→	68%↑	→	62%↑	→	56%↑
25-55 m.	33%	→	35%	→	29%	→	25%↓
55+ m.	28%↓	→	24%↓	→	18%↓	→	26%↓
	2008	→		→		→	2011
Bendras	37%	→		→		→	31%
15-24 m.	64%↑	→		→		→	56%↑
25-55 m.	33%	→		→		→	25%↓
55+ m.	28%↓	→		→		→	26%↓
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, kurie per paskutinius 12 mėnesių lankėsi bibliotekoje, dalis sumažėjo							

4.7. 6. Bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas

4.7.1. 6A. Bibliotekoms skirtas finansavimas

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs bibliotekoms skirtas finansavimas.

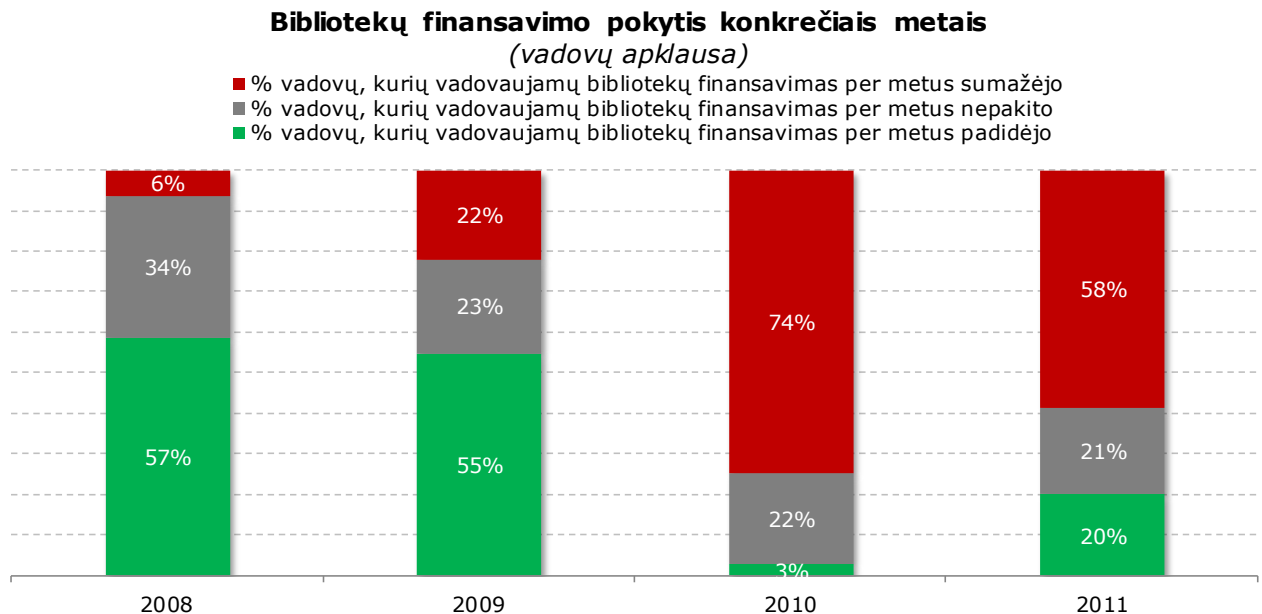
Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekoms skirtas finansavimas sumažėjo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Analizuojant bibliotekoms kiekvienais metais skiriamo finansavimo pokytį, lyginant su prieš tai buvusiais metais, pastebima, kad daugiau nei pusei bibliotekų biudžetas buvo padidintas pirmaisiais (2008 m.) (57% bibliotekų padidintas finansavimas) ir antraisiais (2009 m.) (55% bibliotekų padidintas finansavimas) Projekto įgyvendinimo metais. 2010 metais finansavimas, lyginant su finansavimu 2009 metais, buvo padidintas tik 3% bibliotekų, tačiau 74% bibliotekų finansavimas atitinkamai buvo

sumažintas. 2011 metais didesnei daliai bibliotekų (58%) finansavimas, lyginant su finansavimu 2010 metais, buvo sumažintas; padidintais šiais metais biudžetas buvo tik kas penktai (20%) bibliotekai.

143 pav. Bibliotekų finansavimo pokytis konkrečiais metais (vadovų apklausa)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Remiantis 2008-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis, analizuojant bibliotekų finansavimo vertinimą viso Projekto metu, galima pastebėti, kad bibliotekoms skirtas finansavimas viso Projekto metu buvo vertinamas, kaip problemiškas, nepakankamas („žinau, kad bibliotekininkų atlyginimas yra ko gero minimumas, esame susidūrę ir su ta problema, kad jie pasakė, jog pastatėte jūs čia kompiuterius, o kas man mokės papildomai už tai? Šitoje vietoje problema turi būti sprendžiama ir kultūros ministerijos lygiu ir savivaldybių lygiu, tikrai negali taip toliau būti traktuojamas bibliotekininkas, kuris dirba už minimumą, čia valstybės problema“ – ekspertas⁸⁵, 2008 m.; „yra labai blogai, jau šiemet per pusę mažino“, „kaip visur viskas yra mažinama, apkarpyta, viskas eina žemyn“, „žodžiu, total praval“ – bibliotekininkai, vadovai, 2009 m.; „kaip buvo kritęs praeitais metais, toks ir liko“ – ekspertas, 2010 m.; „šiaip visos Lietuvos mastu, kiek žinau, finansavimas sumažėjo“ – vadovai, 2011 m.)

Projekto metu keitėsi bibliotekų požiūris į alternatyvaus finansavimo paieškas: bibliotekos pradėjo aktyviau ieškoti alternatyvių finansavimo šaltinių ir bendradarbiavimo su verslo sektoriumi galimybių. Tokie bandymai kol kas dar yra pavieniai, fragmentiški, tačiau kartu rodo augantį bibliotekininkų suinteresuotumą, sąmoningumą ir iniciatyvumą. Nagrinėjant bibliotekininkų ir vadovų nurodytus bendradarbiavimo su verslu pavyzdžius, galima pastebėti, kad bendradarbiavimas su verslu vyksta įvairiomis formomis: dažniausiai barteriniais mainais, kai už paslaugas ar reklamą bibliotekoje atsilyginama įranga ar produkcija („mes su viena firma bendradarbiaujam: pas mus gi čia yra tas mėsos fabrikėlis, tai kai mes darom vaikams renginius, tai kaulinam iš jų ten dešrų šlapių ir dedam jų reklamą. Mes darom skaitymus ir sumuštinius darom tenai, vaikų 300, jie vis tiek išalksta, valgo tuos sumuštinus, klausio pasakų“ – vadovai, 2011; „Aš iš Topo centro išprašiau ausinių ir mikrofono, nes pažadėjau juos reklamuoti lankytojams. Davė pačias pigiausias, bet tuo momentu aš nei vieno neturėjau. Pas mane buvo problema dėl Skype“ – bibliotekininkai, 2011 m.), tačiau pasitaiko ir tokių atvejų, kai bibliotekininkai „parduoda“ savo paslaugas, pvz. patalpų nuomos, reklamos paslaugas.

⁸⁵ Viena kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais tikslinių grupių buvo skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai.

4.7.2. 6B. VIP skirtas finansavimas

Siekama priežiūros rodiklio reikšmė: išaukęs VIP skirtas finansavimas.

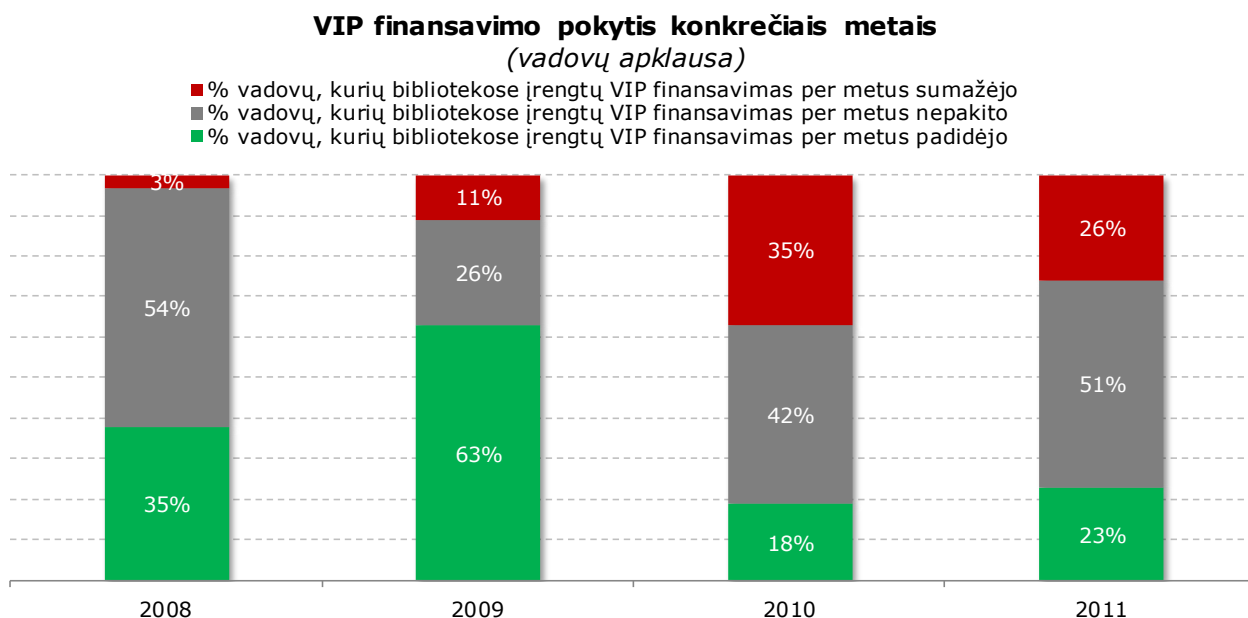
Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: VIP skirtas finansavimas išaugo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008 metais didesnę nei 2007 metais finansavimą viešai interneto prieigai gavo kas trečia (35%) biblioteka (pusė (54%) bibliotekų viešos interneto prieigos finansavimas 2008 metais nepakito), o daugiausiai finansinių investicijų viešos interneto prieigos plėtrai šalies bibliotekose buvo skirta 2009 metais: šiais metais viešos interneto prieigos finansavimas buvo padidintas 63% bibliotekų. 2010-2011 metais viešos interneto prieigos finansavimas didesnei daliai bibliotekų nebuvo keičiamas, o beveik kas penktos bibliotekos viešos interneto prieigos finansavimas buvo padidintas.

2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis viešai interneto prieigai skirtas finansavimas 2009 metais išaugo ir tolesnių tyrimų metu vertinamas kaip nepakitęs. 2009-2011 m. metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis viešajai interneto prieigai skirtas finansavimas ir dėmesys buvo pagrindinė priežastis lėmusi išlikusį bibliotekų populiarumą tarp lankytojų ir tokiu būdu kompensavusi ribotą tradicinių paslaugų finansavimą (*"internetu prieiga kompensuoja ir išlaiko bent jau tą pastovumą ir neleiskit, prašau, kad šio projekto užbaigtų", "išlaikomi lankytojai dėl projekto, nes jie yra permetami į interneto erdvę, spaudos nepriteklių kompensuoja internetiniai tinklalapiai, pavyzdžiui Delfi" – bibliotekininkai, vadovai, 2009*).

144 pav. VIP finansavimo pokytis konkrečiais metais (vadovų apklausa)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

2008-2011 m. kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis, viešos interneto prieigos finansavimas, prasidėjus Projektui išaugo ir išliko stabilus viso Projekto metu. Kalbant apie Viešos interneto prieigos finansavimo galimybes ateityje, viso Projekto metu buvo pastebimas tyrimų dalyvių nerimas (*"ta nežinomybė neramina" – vadovai, 2009; „projektui pasibaigus viskas persikels ant bibliotekų ir savivaldybių pečių, pradės gęsti kompiuteriai, tai kaip tą visą tvarką palaikyti reikės?" – ekspertai*⁸⁶,

⁸⁶ Viena kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais tikslinių grupių buvo skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai.

2010; „bibliotekoms išlaikyti tuos kompiuterius reikės, bus sunku“ – bibliotekininkai, 2010 m.), tačiau 2011 metais, artėjant Projekto įgyvendinimo pabaigai, galima pastebėti ir besikeičiančią tyrimo dalyvių nuostatą – 2008-2010 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais metu dominavusį pasyvų tyrimo dalyvių nerimą dėl bibliotekos ateities Projektui pasibaigus, 2011 metų tokios paties tyrimo duomenimis pamažu keičia konkretesnės idėjos, planai, pavyzdžiui, dalis tyrime dalyvavusių bibliotekų vadovų nurodė, kad pasibaigus projektui „Bibliotekos pažangai“ planuoja ir toliau dėmesį skirs bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimui ir jau šiuo metu ieško tam galimybių („yra planų išlaikyti patiems mokymų centrą, norim, kad imtų šefuot Mažvydo biblioteka, mes taip svajojam, ryšiai ir su Kauno universitetu turim pažystamus ir dėstytojus, napanikuojam, kad nutrūks visi mokymai, yra dar tų lėšų, kur dar nemažina“, „mes irgi galvojame, kad pirmas dėmesys, kad nenutrūktų kvalifikacija, turim projektą“, „laukiame atsakymų iš kelių projektų, turim numatę kreiptis į kraštiečius, nes turim šviesių žmonių, kodėl negali pagelbėti...“, „mes toliau palaikysim ryšius su švietimo centru, kuris apima ir kultūros darbuotojus ne tik mokytojus, mes tęsim projektus“ – vadovai, 2011 m.)

4.8. 7. Socialinė ir ekonominė nauda individams ir bendruomenėms per IT

4.8.1. 7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: VIP vartotojai [suvokia](#) VIP teikiamą naudą.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: VIP vartotojai [suvokia](#) VIP teikiamą tiek socialinę, tiek ekonominę naudą.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Apklausiant viešos interneto prieigos vartotojus, jiems buvo vardijamos įvairios naudojimosi internetu naudos ir prašoma nurodyti, kurias iš šių naudų jie jaučiasi gaunantys patys. Visos galimos naudos sąlyginai suskirstytos į „socialines“ ir „ekonominės“ naudas, o, kad būtų patogiau analizuoti „socialinių“ ir „ekonominės“ naudų santykį skirtingais Projekto įgyvendinimo metais, skirtingose tikslinėse grupėse, analizėje apskaičiuoti išvestiniai naudų rodikliai⁸⁷.

Tyrimų rezultatai atskleidžia, kad naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekose jos vartotojams teikia labiau socialinę nei ekonominę naudą. Socialinės naudos, naudojantis vieša interneto prieiga bibliotekose, vartotojai gauna dvigubai daugiau nei ekonominės. Ir ši tendencija nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu nei vienoje tikslinėje grupėje, t.y. nei vienais metais, nei vienoje tikslinėje grupėje vartotojai neįsivaikė gaunantys labiau ekonominę nei socialinę naudą naudojantis vieša interneto prieiga bibliotekose.

Vieša interneto prieiga didesnę socialinę nei ekonominę naudą teikia viešos interneto prieigos vartotojams tiek miesto, tiek kaimų bibliotekose.

Tačiau, analizuojant viešos interneto prieigos vartotojams teikiamas naudas visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, pastebima, kad vartotojų teikiamos naudos suvokimas, lyginant suvokiamą naudą pirmaisiais (2008 m.) ir paskutiniais (2011 m.) Projekto įgyvendinimo metais, mažėja. Galima kelti prielaidą, kad kai kurios interneto teikiamos naudos tiesiog tapo neatsiejama vartotojų kasdienybės dalis, nebeįsivaikinant naudojimosi internetu indėlio toje kasdienybėje.

Didžiąją dalį vartotojų „socialinės“ naudos, naudojantis vieša interneto prieiga bibliotekose, sudaro galimybė praturtinti laisvalaikį bei pagerinti bendravimą su draugais ar artimaisiais.

⁸⁷ Klausimų grupėse tiriančiose viešos interneto prieigos naudą vietos bendruomenei, siekiant supaprastinti apibendrinimus ir palyginimus, analizėje pateiktas išvestinis dydis, rodantis bendrą socialinės/ ekonominės naudos procentą. **Skaiciavimo seka:** (1) sumuojamos atitinkamos naudos procentinės išraiškos, (2) atitinkamos naudos procentinės išraiškos dalinamos iš atitinkamos naudos konkrečių galimybių skaičiaus. **Socialinė nauda** – elektroninės bendravimo priemonės; kultūrinė, bendruomeninė ir laisvalaikio informacija, švietimo informacija ir mokslai, sveikatos informacija, elektroninės valdžios paslaugos. **Ekonominė nauda** – pagalba atliekant reikiamus darbus, darbo paieška, pinigų taupymas, galimybė nusipirkti/ užsidirbti internetu

105 lent. VIP vartotojų suvokimas apie ekonominę ir socialinę interneto teikiamą naudą pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas								
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>								
Reikšmė: VIP vartotojų, nurodžiusių socialinę ir/ar ekonominę interneto teikiamą naudą, dalis (%)								
		2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	Socialinė	50% ↑	→	42% ↑	→	52% ↑	→	35% ↑
	Ekonominė	30% ↓	→	21% ↓	→	30% ↓	→	16% ↓
Miestas	Socialinė	48% ↑	→	33% ↑	→	49% ↑	→	33% ↑
	Ekonominė	39% ↓	→	24% ↓	→	32% ↓	→	15% ↓
Kaimas	Socialinė	51% ↑	→	44% ↑	→	56% ↑	→	38% ↑
	Ekonominė	28% ↓	→	19% ↓	→	29% ↓	→	16% ↓
		2008			→		2011	
Bendras	Socialinė	50% ↑			→		35% ↑	-15%
	Ekonominė	30% ↓			→		16% ↓	-14%
Miestas	Socialinė	48% ↑			→		33% ↑	-15%
	Ekonominė	39% ↓			→		15% ↓	-24%
Kaimas	Socialinė	51% ↑			→		38% ↑	-13%
	Ekonominė	28% ↓			→		16% ↓	-12%
Pasekmė (2008-2011): naudos suvokimas mažėja								

Gerokai didesnę socialinę nei ekonominę naudojimosi vieša interneto prieiga naudą jaučia ir socialinės atskirties grupėms priskiriami viešos interneto prieigos vartotojai. Didesnis socialinės nei ekonominės naudos suvokimas tiek tarp pensininkų, tiek tarp neįgaliųjų, tiek tarp bedarbių, stebimas visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Apžvelgiant socialinės/ekonominės naudos suvokimą visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, pastebima, kad šiuo laikotarpiu pensininkų, besinaudojančių vieša interneto prieiga bibliotekose, suvokimas apie interneto teikiamą naudą išaugo: jei 2008 metais socialinę naudojimosi internetu naudą suvokė 30% pensininkų, tai 2011 metais tokių pensininkų dalis išaugo iki 43%.

106 lent. VIP vartotojų suvokimas apie ekonominę ir socialinę interneto teikiamą naudą pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas								
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>								
Reikšmė: VIP vartotojų, nurodžiusių socialinę ir/ar ekonominę interneto teikiamą naudą, dalis (%)								
		2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	Socialinė	50% ↑	→	42% ↑	→	52% ↑	→	35% ↑
	Ekonominė	30% ↓	→	21% ↓	→	30% ↓	→	16% ↓
Pensininkai	Socialinė	30% ↑	→	37% ↑	→	43% ↑	→	43% ↑
	Ekonominė	21% ↓	→	14% ↓	→	17% ↓	→	11% ↓
Neįgalieji	Socialinė	49% ↑	→	40%	→	45%	→	40%
	Ekonominė	30% ↓	→	20% ↓	→	25% ↓	→	13% ↓
Bedarbiai	Socialinė	37% ↑	→	40% ↑	→	41% ↑	→	35% ↑
	Ekonominė	25% ↓	→	27% ↓	→	27% ↓	→	18% ↓
		2008		→		2011		
Bendras	Socialinė	50% ↑		→		35% ↑		-15%
	Ekonominė	30% ↓		→		16% ↓		-14%
Pensininkai	Socialinė	30% ↑		→		43% ↑		+13%
	Ekonominė	21% ↓		→		11% ↓		-10%
Neįgalieji	Socialinė	49% ↑		→		40% ↑		-9%
	Ekonominė	30% ↓		→		13% ↓		-17%
Bedarbiai	Socialinė	37% ↑		→		35% ↑		-2%
	Ekonominė	25% ↓		→		18% ↓		-7%
Pasekmė (2008-2011): pensininkų socialinės naudos suvokimas sustiprėjo								

Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose naudos suvokimas panašus visose amžiaus grupėse: visi viešos interneto prieigos vartotojai, naudodamiesi vieša interneto prieiga, jaučia labiau socialinę nei ekonominę naudojimosi prieiga naudą.

Kalbant apie vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų viešos interneto prieigos ekonominės naudos vertinimą bei atsižvelgiant į 2009-2010 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenis, galima daryti prielaidą, kad prastesnis vyresnio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų viešos interneto prieigos ekonominės naudos vertinimas yra susijęs su didesniu šios amžiaus grupės jautrumu e-komercijos atžvilgiu. 2009-2010 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenimis vyresnio amžiaus respondentai, ypač senjorai, išreiškė nepasitikėjimą veiklomis susijusiomis su e-komercija (pvz. e-bankininkyste, prekių/paslaugų pirkimu internetu), tad, atitinkamai galima daryti prielaidą, kad šios tikslinės grupės patirtis bei samprata apie viešos interneto prieigos ekonominę naudą yra ribota.

107 lent. VIP vartotojų suvokimas apie ekonominę ir socialinę interneto teikiamą naudą pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas									
Instrumentas: <i>VIP vartotojų apklausa</i>									
Reikšmė: VIP vartotojų, nurodžiusių socialinę ir/ar ekonominę interneto teikiamą naudą, dalis (%)									
		2008	→	2009	→	2010	→	2011	
Bendras	Socialinė	50% ↑	→	42% ↑	→	52% ↑	→	35% ↑	
	Ekonominė	30% ↓	→	21% ↓	→	30% ↓	→	16% ↓	
15-24 m.	Socialinė	51% ↑	→	42% ↑	→	51% ↑	→	34% ↑	
	Ekonominė	31% ↓	→	21% ↓	→	30% ↓	→	15% ↓	
25-55 m.	Socialinė	50% ↑	→	42% ↑	→	55% ↑	→	35% ↑	
	Ekonominė	30% ↓	→	24% ↓	→	32% ↓	→	18% ↓	
55+ m.	Socialinė	37% ↑	→	39% ↑	→	50% ↑	→	39% ↑	
	Ekonominė	24% ↓	→	16% ↓	→	22% ↓	→	11% ↓	
		2008			→			2011	
Bendras	Socialinė		50% ↑		→			35% ↑	-15%
	Ekonominė		30% ↓		→			16% ↓	-14%
15-24 m.	Socialinė		51% ↑		→			34% ↑	-17%
	Ekonominė		31% ↓		→			15% ↓	-16%
25-55 m.	Socialinė		50% ↑		→			35% ↑	-15%
	Ekonominė		30% ↓		→			18% ↓	-12%
55+ m.	Socialinė		37% ↑		→			39% ↑	+2%
	Ekonominė		24% ↓		→			11% ↓	-13%
Pasekmė (2008-2011): naudos suvokimas mažėja visose amžiaus grupėse									

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Skirtingai nei kiekybinių tyrimų duomenimis, kalbant bendrai apie ekonominės ir socialinės viešos interneto prieigos naudos sampratą, 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenimis, viešos interneto prieigos vartotojai viešos interneto prieigos teikiamas naudas Projekto įgyvendinimo eigoje suvokė vis plačiau (ypač plėtėsi socialinės viešos interneto prieigos naudos samprata). Lyginant 2008-2012 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais duomenis galima stebėti vartotojų sampratos apie viešą interneto prieigą, informacinių technologijų naudą individams ir bendruomenei dinamiką, įvykusią per ketverius metus: jei Projektui prasidėjus VIP vartotojai labiausiai akcentavo ekonominę informacinių technologijų ir viešos interneto prieigos naudą, tai 2009 metais ši samprata keitėsi: ekonominė nauda tapo antraplane, o tyrimo dalyviai labiausiai akcentavo socialines informacinių technologijų ir viešos interneto prieigos naudas – galimybę bendrauti, informacijos prieinamumą. Projekto eigoje viešos interneto prieigos vartotojų samprata apie ekonomines ir socialines informacinių technologijų ir viešos interneto prieigos naudas individams ir bendruomenei palaipsniui plėtėsi, tyrimo dalyviai nurodė vis įvairesnes formas, kuriomis pasireiškia šios naudos, pavyzdžiui suteikia galimybę dalintis praktine patirtimi, konsultuotis įvairiais klausimais; didina specifinių socialinių grupių atstovų pasitikėjimą savimi, savivertę; užtikrina vienodas informacijos pasiekiamumo ir paslaugų prieinamumo galimybes, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos (miestas/kaimas), pajamų ir kitų faktorių. Platesnę informacinių technologijų teikiamą naudą suvokimą taip pat iliustruoja sampratos apie ekonominės naudos formas pokytis: jei Projekto įgyvendinimo pradžioje 2008-2009 metais ekonominė nauda buvo suvokiama per pinigų ir laiko taupymą, tai 2012 metais be šių pagrindinių formų ekonominė nauda matoma ir per galimybę susirasti darbą, galimybę užsidirbti bei kitaip gerinti ekonominę padėtį, galimybę asmeniniam tobulėjimui ir kvalifikacijos kėlimui.

2008-2011 metų kokybinių tyrimų su VIP vartotojais metu išryškėjo tendencija, kad kaimo gyventojai (kurie dažniausiai neturi galimybių naudotis internetu kur nors kitur) dažniau nei miesto viešos interneto prieigos vartotojai nurodydavo, kad naudojimas viešos interneto prieigos paslauga bibliotekoje praplečia akiratį, skatina tobulėti, naudotis pažangiausiomis technologijomis, o tai sustiprina pasitikėjimą savimi ir

pajvairina jų gyvenimą, padaro jį įdomesnį („na taip, mūsų kaime tokiame yra kompiuteriai, pasididžiavimo suteikia“ – bedarbiai, 2008 m.; „jautiesi neatsilikantis nuo gyvenimo žmogus“ – kaimo gyventojai, 2009 m.; „mes gyvenam ne mieste, pramogų tiek nėra, tai ateini į biblioteką ir pabendrauji ir kompiuteriu pasinaudoji, jau kitaip jautiesi“ – bedarbiai, 2010 m.; „pažinti daug dalykų, pažinti pasaulį“ – vaikai iš socialinės rizikos šeimų, 2011 m.).

4.8.2. 7B. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekininkai suvokia bendruomenei VIP teikiamą naudą.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekininkai suvokia tiek socialinę, tiek ekonominę VIP teikiamą naudą individui ir bendruomenei.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Bibliotekų darbuotojai, vertindami viešos interneto prieigos vietas bendruomenėms teikiamą naudą, analogiškai kaip ir patys vartotojai, buvo paprašyti nurodyti, kurias konkrečias naudas, jų nuomone, naudodamiesi prieiga bibliotekose, gauna bendruomenių nariai.

Bibliotekų darbuotojų nuomone, vietos bendruomenės nariai, naudodamiesi vieša interneto prieiga, gauna tiek socialinę, tiek ekonominę naudą, tačiau socialinę naudojimosi vieša interneto prieiga naudą, jų nuomone, yra didesnė nei ekonominę. Ši bibliotekų darbuotojų nuomonės tendencija nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir yra būdinga tiek miestų, tiek kaimų bibliotekose dirbantiems darbuotojams.

Daugiausiai bibliotekininkų kaip neginčijamą naudą bendruomenei nurodo aktyvesnį ir dažnesnį vartotojų bendravimą su draugais ir artimaisiais, laisvalaikio pajvairinimą.

108 lent. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 7B. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą						
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>						
Reikšmė: bibliotekininkų, nurodžiusių socialinę ir/ar ekonominę vietos bendruomenėms interneto teikiamą naudą, dalis (%)						
		2009	→	2010	→	2011
Bendras	Socialinė	43% ↑	→	52% ↑	→	43% ↑
	Ekonominė	16% ↓	→	24% ↓	→	17% ↓
Miestas	Socialinė	42% ↑	→	50% ↑	→	41% ↑
	Ekonominė	17% ↓	→	25% ↓	→	19% ↓
Kaimas	Socialinė	44% ↑	→	52% ↑	→	44% ↑
	Ekonominė	15% ↓	→	23% ↓	→	16% ↓
		2009	→	2011		
Bendras	Socialinė	43% ↑	→	43% ↑	0%	
	Ekonominė	16% ↓	→	17% ↓	+1%	
Miestas	Socialinė	42% ↑	→	41% ↑	-1%	
	Ekonominė	17% ↓	→	19% ↓	+2%	
Kaimas	Socialinė	44% ↑	→	44% ↑	0%	
	Ekonominė	15% ↓	→	16% ↓	+1%	
Pasekmė (2008-2011): naudos suvokimas nepakitęs						

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekininkais duomenimis Projekto metu per ketverius metus bibliotekininkų suvokimas apie viešos interneto prieigos teikiamą naudą bendruomenei keitėsi nežymiai – tyrimų dalyviai vis labiau akcentavo socialinę viešos interneto prieigos naudą: galimybę bendrauti internetu su artimaisiais/draugais, esančiais užsienyje, įvairesnes laisvalaikio praleidimo galimybes, įvairios informacijos paieškos ir gavimo galimybę. Skirtingų tyrimų su bibliotekos darbuotojais metu tyrimų dalyviai įvardijo įvairias socialines viešos interneto prieigos naudas, tačiau, vertinant tendencijas, galima pastebėti, kad bendrai visos šios naudos siejasi su socialinės atskirties mažinimu (ir didėjančia to

reikšme ypatingai kaimo vietovėse) bei gyvenimo kokybės gerinimu: naudojantis vieša interneto prieiga lankytojai gali ne tik bendrauti, leisti laisvalaikį, ieškoti informacijos, bet ir mokytis, tobulėti praktikos ir konsultacijų dėka. Tuo tarpu bibliotekininkų suvokimas apie ekonominę viešos interneto prieigos naudą išliko toks pat viso Projekto metu – ši nauda laikoma tartum savaime suprantama, pasireiškianti dviem pagrindiniais būdais – per pinigų ir laiko taupymą.

4.8.3. 7C. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie VIP naudą

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: suinteresuotos grupės [suvokia](#) VIP teikiamą naudą.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: suinteresuotos grupės [suvokia](#) tiek socialinę, tiek ekonominę VIP teikiamą naudą individui ir bendruomenei.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Bibliotekų vadovai, vertindami vietos bendruomenių gaunamą naudą naudojantis vieša interneto prieiga bibliotekose, taip pat mano, kad gaunama socialinė nauda yra didesnė nei ekonominė. Vadovai, kaip ir patys viešos interneto prieigos vartotojai ar bibliotekininkai, taip pat dažniausiai linkę manyti, kad didžiąją „socialinės“ naudos dalį sudaro suaktyvėjęs bendravimas su draugais, artimaisiais bei galimybė prie interneto įdomiau praleisti laisvalaikį.

Miesto ir kaimo vadovų apklausos duomenimis, vadovų nuomonė apie vietos bendruomenių gaunamą naudą, naudojantis vieša interneto prieiga, nesiskiria nepriklausomai nuo to, ar vartotojas internetu naudojasi miesto ar kaimo bibliotekoje. Viešos interneto prieigos teikiamos naudos suvokimas tarp vadovų nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

109 lent. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 7C. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą						
Instrumentas: vadovų apklausa						
Reikšmė: vadovų, nurodžiusių socialinę ir/ar ekonominę vietos bendruomenėms interneto teikiamą naudą, dalis (%)						
		2009	→	2010	→	2011
Miestas	Socialinė	44%↑	→	42%↑	→	43%↑
	Ekonominė	14%↓	→	15%↓	→	15%↓
Kaimas	Socialinė	43%↑	→	41%↑	→	43%↑
	Ekonominė	13%↓	→	15%↓	→	16%↓
		2009	→	2011		
Miestas	Socialinė	44%↑	→	43%↑		-1%
	Ekonominė	14%↓	→	15%↓		+1%
Kaimas	Socialinė	43%↑	→	43%↑		0%
	Ekonominė	13%↓	→	16%↓		+3%
Pasekmė (2008-2011): naudos suvokimas nepakitęs						

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Tuo tarpu kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais metu buvo apklausiamos kitos suinteresuotos grupės – ekspertai⁸⁸. Apibendrinant ketverių metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenis galima teigti, kad reikšmingų pokyčių, susijusių su ekspertų viešos interneto prieigos teikiamos naudos suvokimu nebuvo. Ekonominę viešos interneto prieigos naudą, kuri pasireiškia per pinigų ir laiko taupymą, ekspertai akcentavo dar 2008 metais ir Projekto eigoje ši samprata iš esmės nesikeitė. Tuo tarpu, remiantis 2009-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis, ekspertų suvokimas apie socialinę viešos interneto prieigos naudą Projekto įgyvendinimo metu tapo konkretesnis, nebe toks hipotetinis, ekspertai labiau akcentavo viešos interneto prieigos teikiamas naudas per socialinės atskirties mažinimo (ypač akcentuota kalbant apie kaimo vietoves) ir gyvenimo kokybės gerinimo prizmę bei galėjo

⁸⁸ Skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai.

įvardinti daug daugiau tiek visuomenei, tiek atskiriems individams viešos interneto prieigos teikiamų naudų. 2011 metais kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais metu ekspertai nurodė, kad vieša interneto prieiga mažina socialinę atskirtį ir diskriminaciją užtikrinant vienodas informacijos pasiekiamumo ir paslaugų prieinamumo galimybes, nepriklausomai nuo gyvenvietės (kaimas/miestas), pajamų, amžiaus ar kitų faktorių, taipogi suteikia vienodas galimybes aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime; vieša interneto prieiga gerina gyvenimo kokybę per ekonominę naudą, kuri pasireiškia laiko ir pinigų taupymu, taipogi suteikia galimybę bendrauti virtualioje erdvėje, galimybę pasinaudoti įvairiomis paslaugomis internetu ir atlikti įvairias operacijas greičiau ir paprasčiau, galimybę gauti įvairiapusišką, objektyvesnę informaciją, galimybę pasiekti ir naudotis fiziškai sunkiai prieinamais, vertingais informacijos šaltiniais, taip pat, minėta fragmentiškai, palengvina darbo paiešką.

4.9. 8. Aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas

4.9.1. 8A. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: išaugęs bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius.

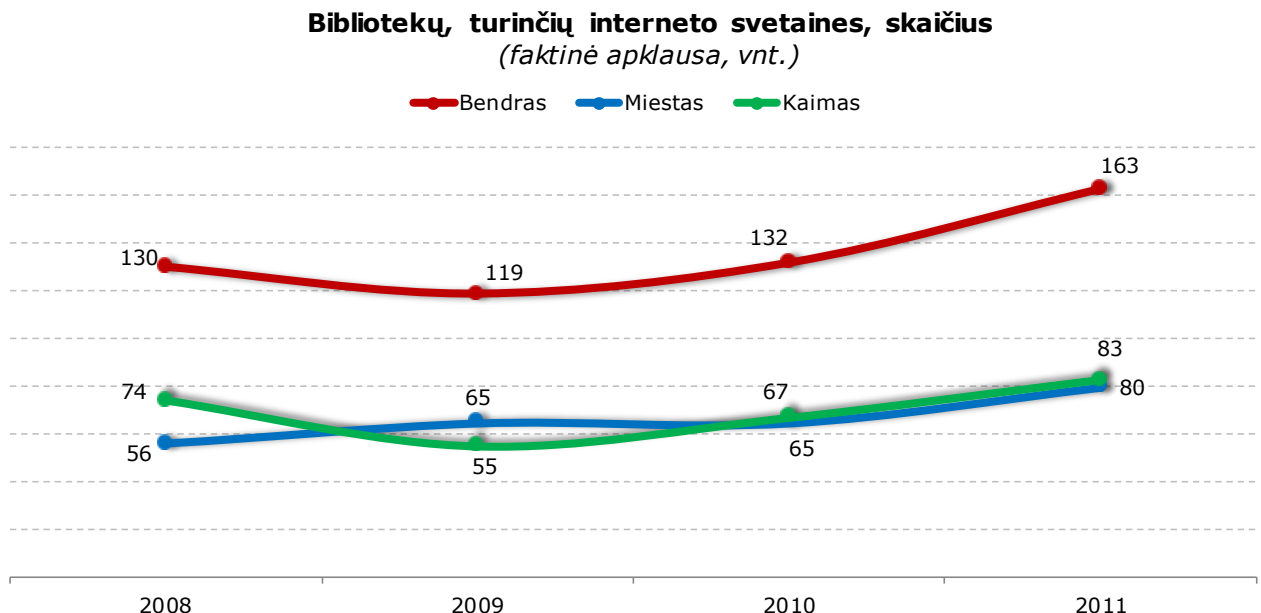
Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius išaugo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Bibliotekų, turinčių savo atskiras interneto svetaines, skaičius Projekto įgyvendinimo metu išaugo ketvirtadaliu: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) interneto svetaines turėjo 130 šalies bibliotekų, tai paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais svetaines turėjo 163 šalies bibliotekos. Daugiausiai naujų bibliotekų interneto svetainių pradėjo veikti 2011 metais.

Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais interneto svetaines turi tiek pat miesto (80) ir kaimo (83) bibliotekų, tačiau, turint omeny tai, kad kaimo bibliotekų faktinis skaičius yra didesnis nei miesto bibliotekų, santykinė bibliotekų, turinčių atskiras interneto svetaines, dalis mieste ir kaime yra nevienoda.

145 pav. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius (faktinė apklausa)

110 lent. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius (faktinė apklausa)

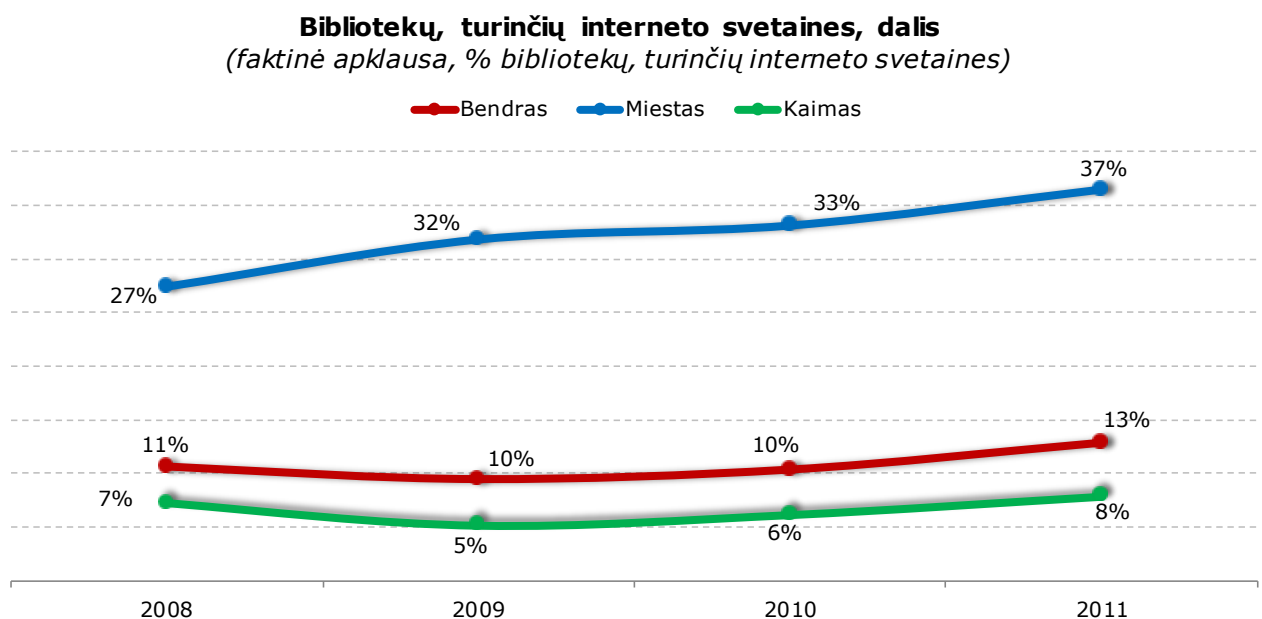
Priežiūros rodiklis: 8A. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius (vnt.)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	130	➔	119	➔	132	➔	163
	100%	➔	92%	➔	102%	➔	125%
Miestas	56	➔	65	➔	65	➔	80
	100%	➔	116%	➔	116%	➔	143%
Kaimas	74	➔	55	➔	67	➔	83
	100%	➔	74%	➔	91%	➔	112%
	2008		➔		2011		
Bendras	100%		➔		125%		+25%
Miestas	100%		➔		143%		+43%
Kaimas	100%		➔		112%		+12%
Pasekmė (2008-2011): bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius išaugo							

Taigi, analizuojant, tai, kokia dalis miesto ir kaimo bibliotekų turi interneto svetaines, pastebima, kad atskiras interneto svetaines turi tik nedidelė dalis kaimo bibliotekų ir gerokai daugiau (kiek daugiau nei kas trečia) miesto bibliotekų: tarkime, paskutiniiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) atskiras interneto svetaines turėjo 37% miesto ir 8% kaimo bibliotekų. Iš viso atskiras interneto svetaines šalyje turi 13% bibliotekų.

Per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį dalis kaimo bibliotekų, turinčių atskiras interneto svetaines, beveik nepakito. Miesto bibliotekų, turinčių atskiras interneto svetaines, dalis išaugo dešimtadaliu (internetu svetaines 2008-2012 metais turi 1% daugiau kaimo ir 10% miesto bibliotekų).

Tuo tarpu 2011 metų kokybiniai tyrimai tiek su bibliotekos darbuotojais, tiek su viešos interneto prieigos vartotojais atskleidė, kad kaimo bibliotekos dažniausiai neturi atskiros internetinės svetainės, o informacija apie kaimo biblioteką talpinama centrinės bibliotekos ar kaimo seniūnijos, bendruomenės internetinėse svetainėse („pas mus nėra, glaudžiasi prie bendruomenės tinklapio“, „na man rodė, bet ten yra kaimo sukurtas tinklapis, o ne bibliotekos. Ją ten reklamuoja, bet kaimo tai yra kaimo“ – kaimo gyventojai, 2011 m.).

146 pav. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, dalis (faktinė apklausa)

111 lent. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, dalis (faktinė apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8A. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius							
Instrumentas: <i>faktinė apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekų, turinčių interneto svetaines, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	11%	→	10%	→	10%	→	13%
Miestas	27%↑	→	32%↑	→	33%↑	→	37%↑
Kaimas	7%↓	→	5%↓	→	6%↓	→	8%↓
	2008			→			2011
Bendras	11%			→			13%
Miestas	27%↑			→			37%↑
Kaimas	7%↓			→			8%↓
							+2%
							+10%
							+1%

4.9.2. 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekose siūlomas naujas turinys ir paslaugos.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: bibliotekose siūlomas naujas turinys ir paslaugos.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Didžioji dalis naujojo bibliotekų gyventojams siūlomo turinio ir paslaugų susijusios su galimybe naudotis bibliotekose vieša interneto prieiga bei jos teikiamomis naudomis. Tai, kiek vieša interneto prieiga bibliotekose naudojosi socialinės atskirties grupėms priskiriami gyventojai, ataskaitoje jau buvo aptarta. Iš dalies buvo aptarta ir tai, kiek gyventojų naudojasi vieša interneto prieiga (vieša interneto prieiga arba duomenų bazėmis internete).

Todėl, pristatant naują bibliotekų siūlomą turinį, ataskaitoje bus apžvelgtas galimybės naudotis nemokama vieša interneto prieiga žinomumas visuomenėje, naudojimasis vieša interneto prieiga, ketinimai naudotis šia bibliotekų teikiama paslauga per artimiausius 6 mėnesius, ir tai, kuriomis internete prieinamomis sritimis viešos interneto prieigos vartotojus skatina naudotis bibliotekų darbuotojai.

Galimybės bibliotekose nemokamai pasinaudoti internetu žinomumas

Galimybės nemokamai naudotis internetu viešosiose bibliotekose žinomumas tarp Lietuvos gyventojų nuosekliai kilo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu: jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) apie šią galimybę buvo girdėję 60% Lietuvos gyventojų, tai paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) apie tai buvo informuoti 82% gyventojų.

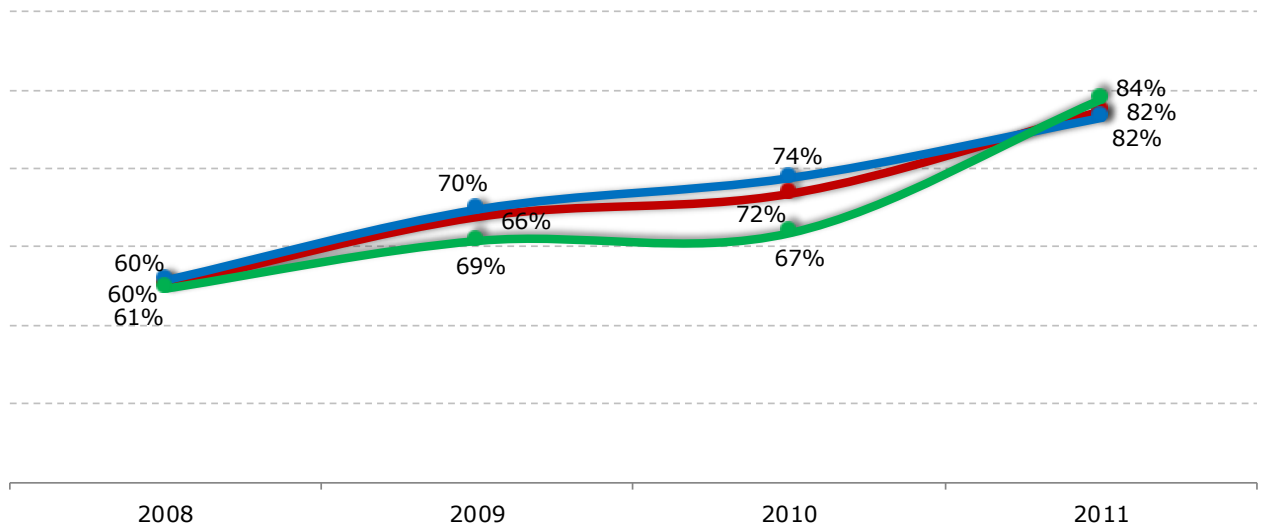
Galimybės nemokamai naudotis internetu viešosiose bibliotekose žinomumas tarp miesto ir kaimo gyventojų iš esmės nesiskiria. Paskutiniais Projekto įgyvendinimo metais apie šią galimybę žinojo 82% miesto ir 84% kaimo gyventojų.

147 pav. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis

(gyventojų apklausa; % gyventojų, žinančių apie VIP)

— Bendras — Miestas — Kaimas

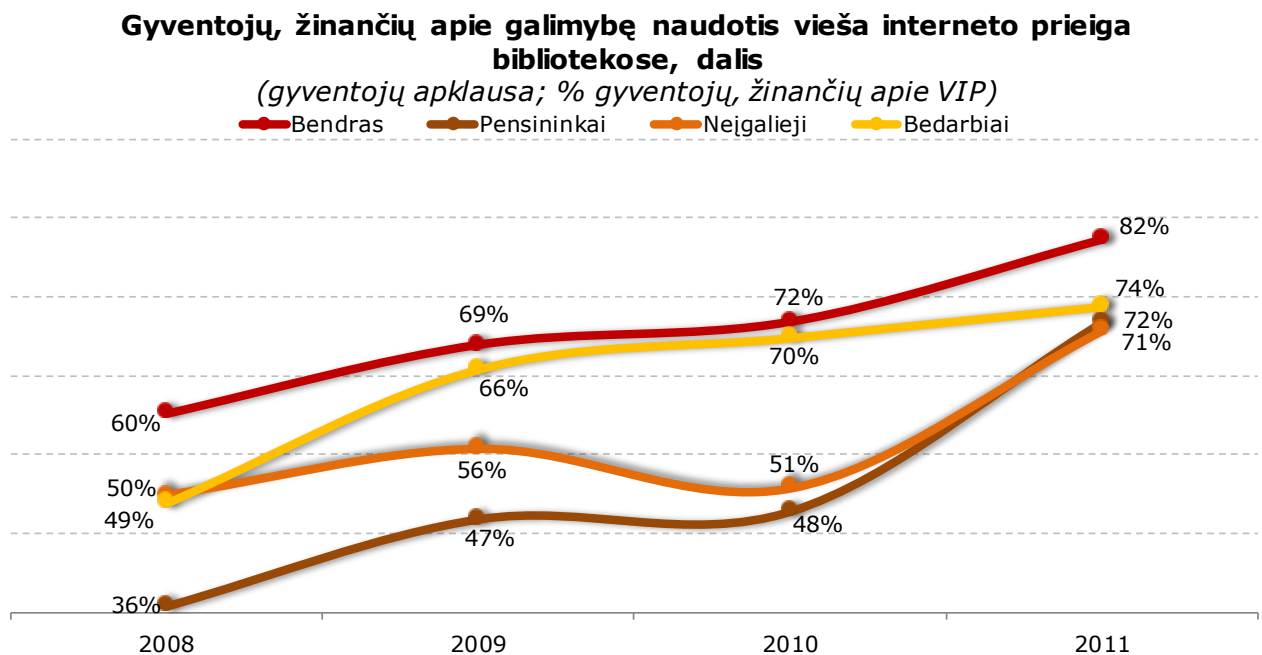
112 lent. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis VIP bibliotekose, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	60%	→	69%	→	72%	→	82%
Miestas	61%	→	70%	→	74%↑	→	82%
Kaimas	60%	→	66%	→	67%↓	→	84%
	2008	→			2011		
Bendras	60%	→			82%		+22%
Miestas	61%	→			82%		+21%
Kaimas	60%	→			84%		+24%
Pasekmė (2008-2011): galimybės nemokamai naudotis internetu žinomumas išaugo							

Kita vertus, socialinės atskirties grupėms priskiriami gyventojai apie tokią galimybę žino rečiau nei vidutiniškai Lietuvos gyventojai. Kiek daugiau apie galimybę nemokamai naudotis internetu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu žinojo bedarbių, mažiau – pensininkų. Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) visų socialinės atskirties grupėms priskiriamų gyventojų informuotumas apie galimybę bibliotekose nemokamai naudotis internetu iš esmės susivienodino: apie šią galimybę žino 74% bedarbių, 72% pensininkų ir 71% neįgaliųjų.

Lyginant su pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.), galimybės nemokamai naudotis internetu bibliotekose žinomumas labiausiai išaugo tarp pensininkų (+36%); žinomumas tarp neįgaliųjų išaugo penktadaliu (+21%), o tarp bedarbių – ketvirtadaliu (+25%).

148 pav. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

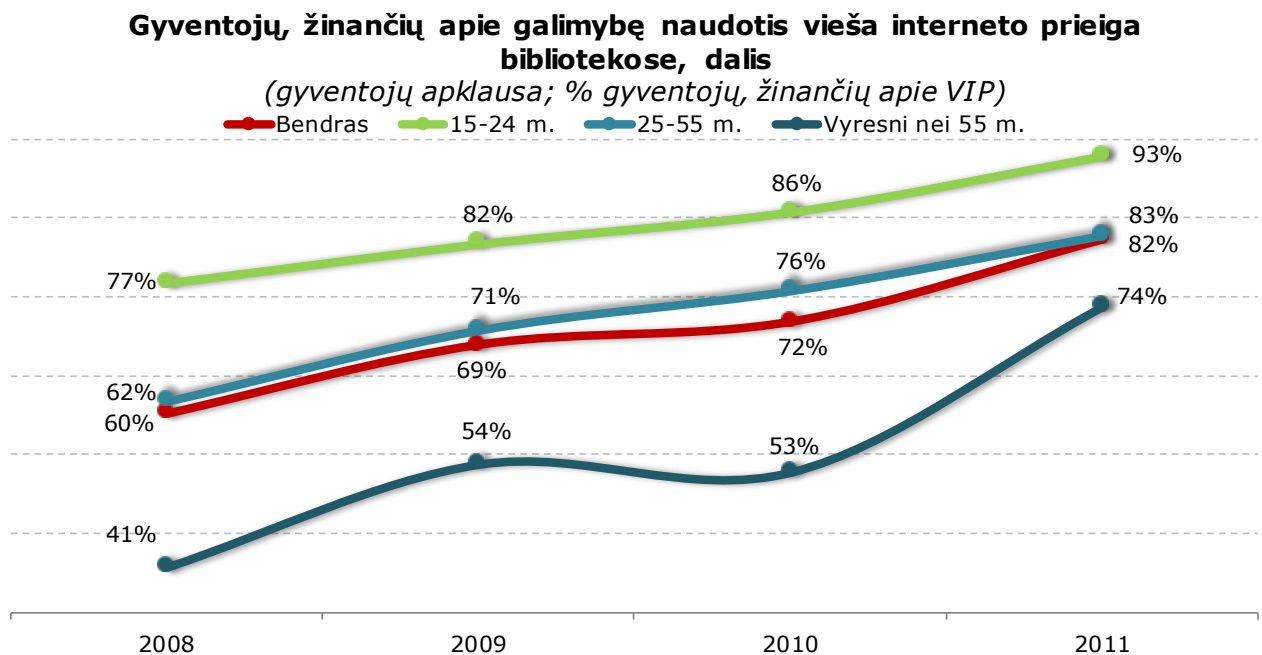
113 lent. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis VIP bibliotekose, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	60%	→	69%	→	72%	→	82%
Pensininkai	36%	→	47%↓	→	48%↓	→	72%
Neįgalieji	50%	→	56%	→	51%	→	71%
Bedarbiai	49%	→	66%↑	→	70%↑	→	74%
	2008			→			2011
Bendras	60%			→			82%
Pensininkai	36%			→			72%
Neįgalieji	50%			→			71%
Bedarbiai	49%			→			74%
Pasekmė (2008-2011): galimybės nemokamai naudotis internetu žinomumas išaugo							

Geriausiai apie galimybę bibliotekose nemokamai naudotis internetu yra informuotas jaunimas, mažiausiai – vyresnio ir pensinio amžiaus gyventojai. Pavyzdžiui, paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) apie šią galimybę žinojo 93% jaunimo, 83% vidutinio amžiaus ir 74% vyresnio bei pensinio amžiaus gyventojų.

Visų amžiaus grupių gyventojų informuotumas apie bibliotekoje veikiančią nemokamą interneto prieigą nuosekliai augo visu Projekto įgyvendinimo metu. Labiausiai šios galimybės žinomumas išaugo tarp vyresnio bei pensinio amžiaus viešos interneto prieigos vartotojų: jei 2008 metais apie šią galimybę žinojo mažiau nei kas antras (41%) tokio amžiaus gyventojas, tai 2011 metais apie galimybę nemokamai naudotis bibliotekose internetu žinojo 74% vyresnio bei pensinio amžiaus gyventojų.

149 pav. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis projekto pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

114 lent. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis projekto pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

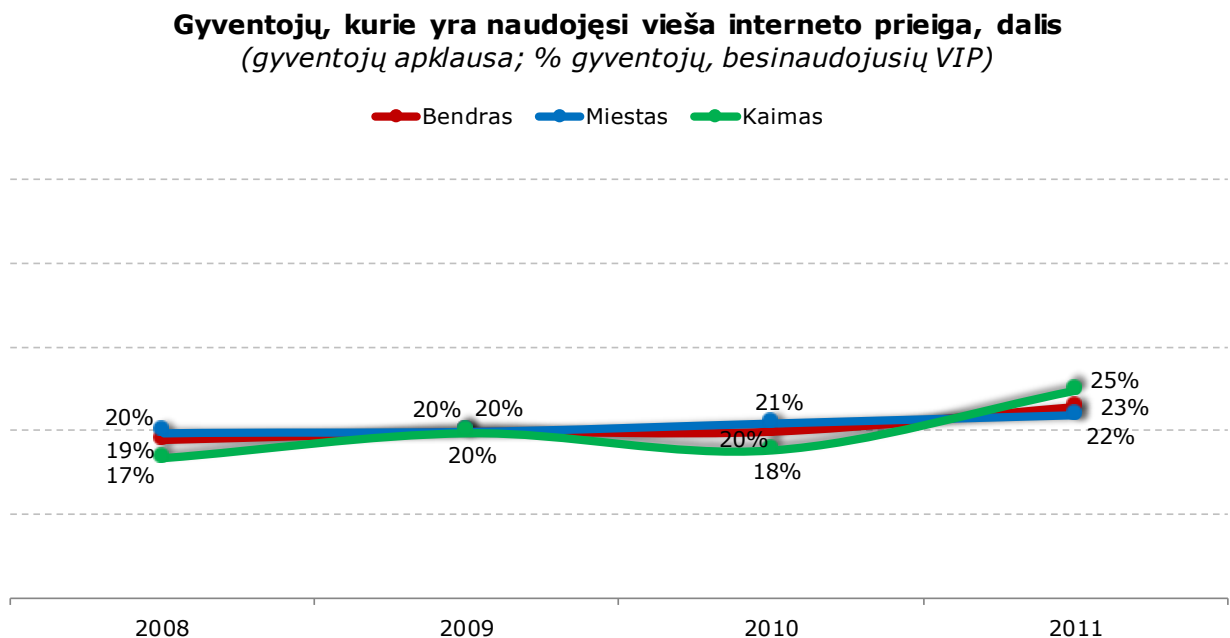
Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis VIP bibliotekose, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	60%	→	69%	→	72%	→	82%
15-24 m.	77%↑	→	82%↑	→	86%↑	→	93%↑
25-55 m.	62%	→	71%	→	76%	→	83%
55+ m.	41%↓	→	54%↓	→	53%↓	→	74%↓
	2008		→		2011		
Bendras	60%		→		82%		+22%
15-24 m.	77%↑		→		93%↑		+16%
25-55 m.	62%		→		83%		+21%
55+ m.	41%↓		→		74%↓		+33%
Pasekmė (2008-2011): galimybės nemokamai naudotis internetu žinomumas išaugo							

Naudojimasis nemokama interneto prieiga bibliotekose

Vieša interneto prieiga bibliotekose yra naudojėsi maždaug kas penktas šalies gyventojas: 2008 metais prieiga nors vieną kartą nurodė naudojęsi 19% gyventojų, 2009 ir 2010 metais – 20% gyventojų, 2011 metais – 23% gyventojų. Apibendrintai vertinant gyventojų naudojimosi vieša interneto prieiga pokyčius visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, galima teigti, kad naudojimasis šia galimybe labai nedaug, tačiau išaugo.

Naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekose miesto ir kaimo vietovėse iš esmės nesiskiria ir reikšmingai nekito visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Nors, pastebima, kad, nuo Projekto įgyvendinimo pradžios šia galimybe pasinaudojo kiek didesnė kaimo nei miesto gyventojų dalis.

150 pav. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

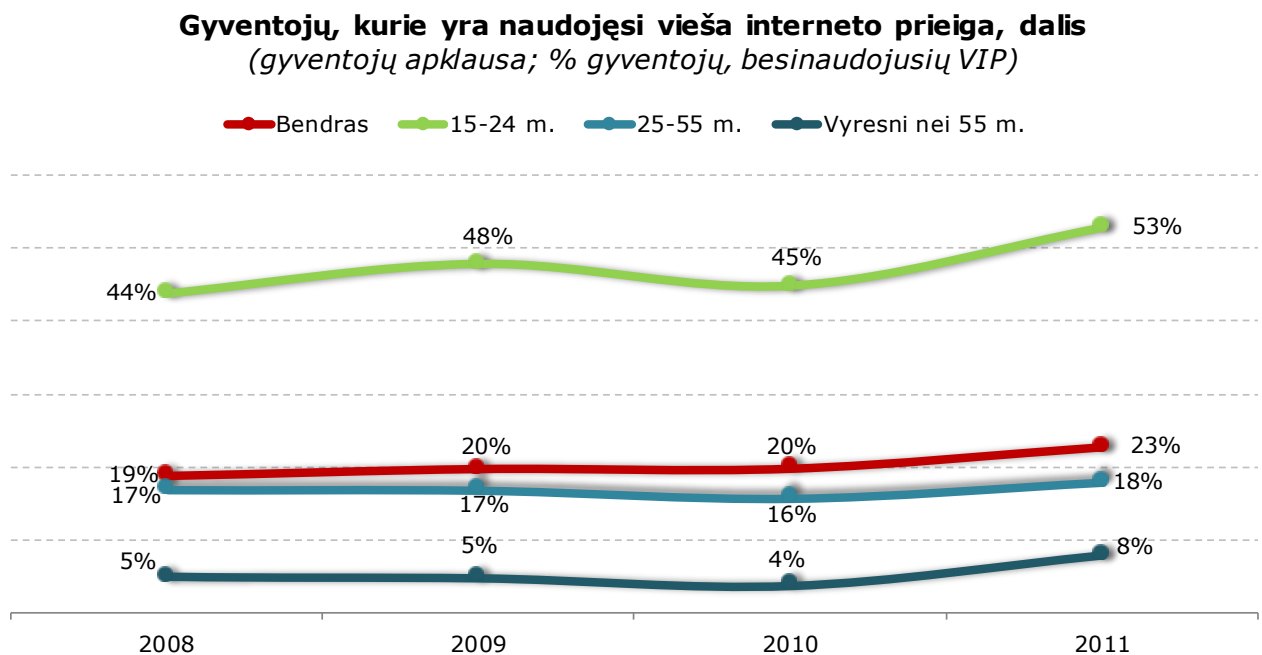

115 lent. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, kurie yra naudojęsi VIP, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	19%	→	20%	→	20%	→	23%
Miestas	20%	→	20%	→	21%	→	22%
Kaimas	17%	→	20%	→	18%	→	25%
	2008			→			2011
Bendras	19%			→		23%	+4%
Miestas	20%			→		22%	+2%
Kaimas	17%			→		25%	+8%
Pasekmė (2008-2011): naudojimasis vieša interneto prieiga nedaug padidėjo							

Didžiausia dalis pasinaudojusių nemokamu internetu bibliotekose yra tarp jaunimo, mažiausia – tarp vyresnio ir pensinio amžiaus gyventojų. Pavyzdžiui, paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais vieša interneto prieiga bibliotekose buvo pasinaudoję 53% jaunimo ir 8% vyresnio amžiaus gyventojų. Naudojimasis nemokamu internetu bibliotekose nuo 2008 metų kiek išaugo tik tarp jaunimo.

151 pav. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

116 lent. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

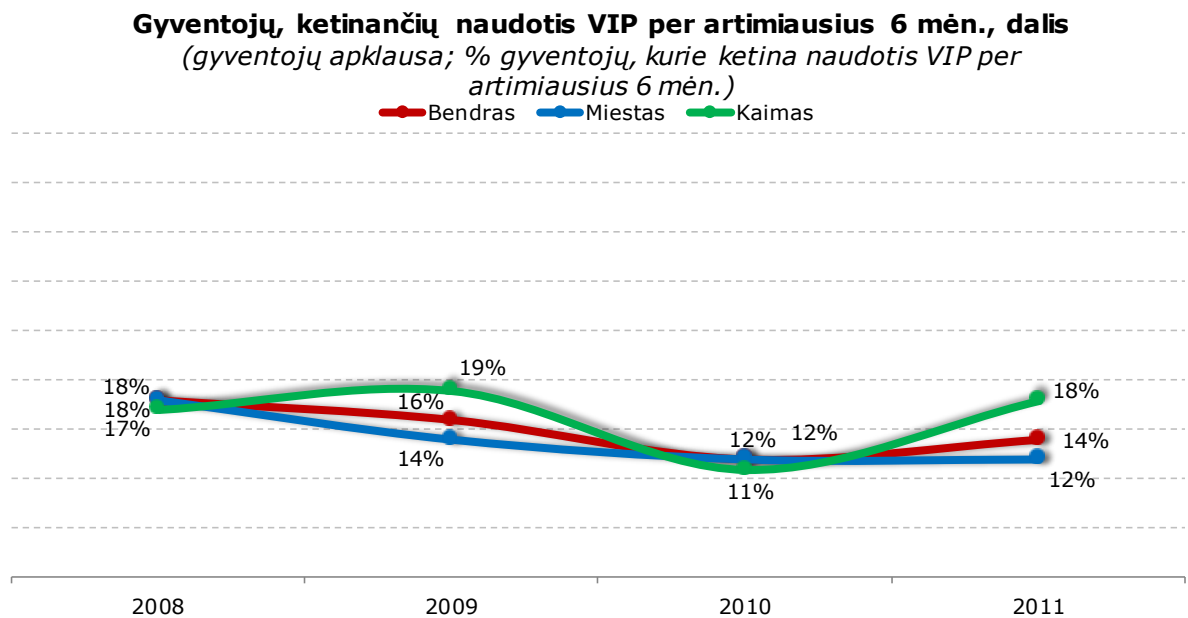
Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, kurie yra naudojęsi VIP, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	19%	→	20%	→	20%	→	23%
15-24 m.	44%↑	→	48%↑	→	45%↑	→	53%↑
25-55 m.	17%	→	17%	→	16%	→	18%
55+ m.	5%↓	→	5%↓	→	4%↓	→	8%↓
	2008			→			2011
Bendras	19%			→			23%
15-24 m.	44%↑			→			53%↑
25-55 m.	17%			→			18%
55+ m.	5%↓			→			8%↓
Pasekmė (2008-2011): gyventojų, kurie yra naudojęsi VIP, dalis padidėjo (labiau tarp jaunimo)							

Naudojimasis nemokama interneto prieiga bibliotekose

Per artimiausią pusmetį nemokamu internetu bibliotekose ketina naudotis kiek mažesnė dalis gyventojų, nei dalis gyventojų, šia paslauga pasinaudojusių 2011 metais. Apskritai pastebima, kad ketinančių naudotis vieša interneto prieiga gyventojų dalis kiekvienais metais po truputį mažėja: jei 2008 metais nemokamu internetu per artimiausią pusmetį ketino naudotis 18% gyventojų, tai 2011 metais tokius ketinimus deklaruoja 14% gyventojų.

Nors miesto ir kaimo gyventojų ketinimai naudotis šia bibliotekų teikiama galimybe iš esmės reikšmingai nesiskiria, pastebima, kad 2009 ir 2011 metais kiek daugiau ketinančių naudotis šia paslauga buvo tarp miestų gyventojų.

152 pav. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

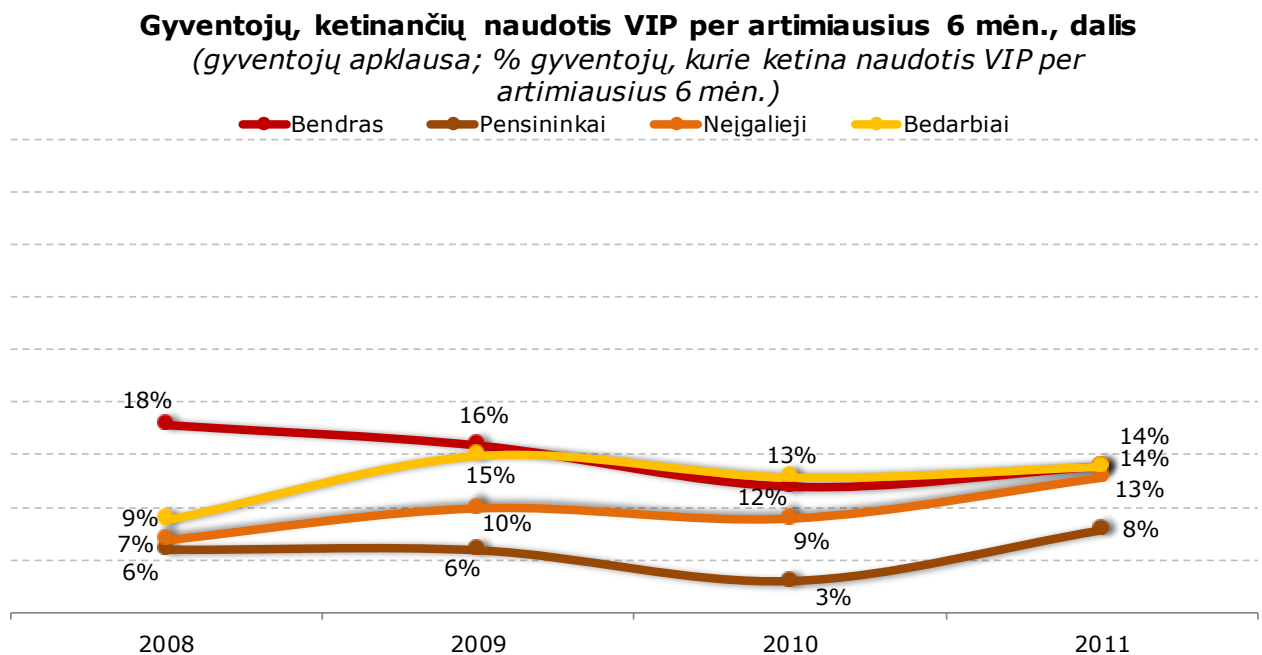
117 lent. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėnesius, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	18%	→	16%	→	12%	→	14%
Miestas	18%	→	14%↓	→	12%	→	12%↓
Kaimas	17%	→	19%↑	→	11%	→	18%↑
	2008		→		2011		
Bendras	18%		→		14%		-4%
Miestas	18%		→		12%↓		-6%
Kaimas	17%		→		18%↑		-1%
Pasekmė (2008-2011): ketinimai naudotis vieša interneto prieiga mažėja							

Aiškinantis socialinės atskirties grupėms priskiriamų gyventojų ketinimus naudotis nemokamu internetu bibliotekose per artimiausius 6 mėnesius, pastebima, kad mažiausiai ketinančių pasinaudoti šia galimybe yra tarp pensininkų, o bedarbių ketinimas naudotis nemokamu internetu bibliotekose iš esmės nesiskiria nuo socialinės atskirties grupėms nepriskiriamų gyventojų atitinkamų ketinimų.

Reikšmingų socialinės atskirties grupėms priskiriamų gyventojų ketinimų naudotis nemokamu internetu bibliotekose per artimiausius 6 mėnesius pokyčių Projekto įgyvendinimo laikotarpiu nestebima. 2011 metų pabaigoje ketinimų naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose per artimiausią pusmetį turėjo 14% bedarbių, 13% neįgalųjų bei 8% pensininkų.

153 pav. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

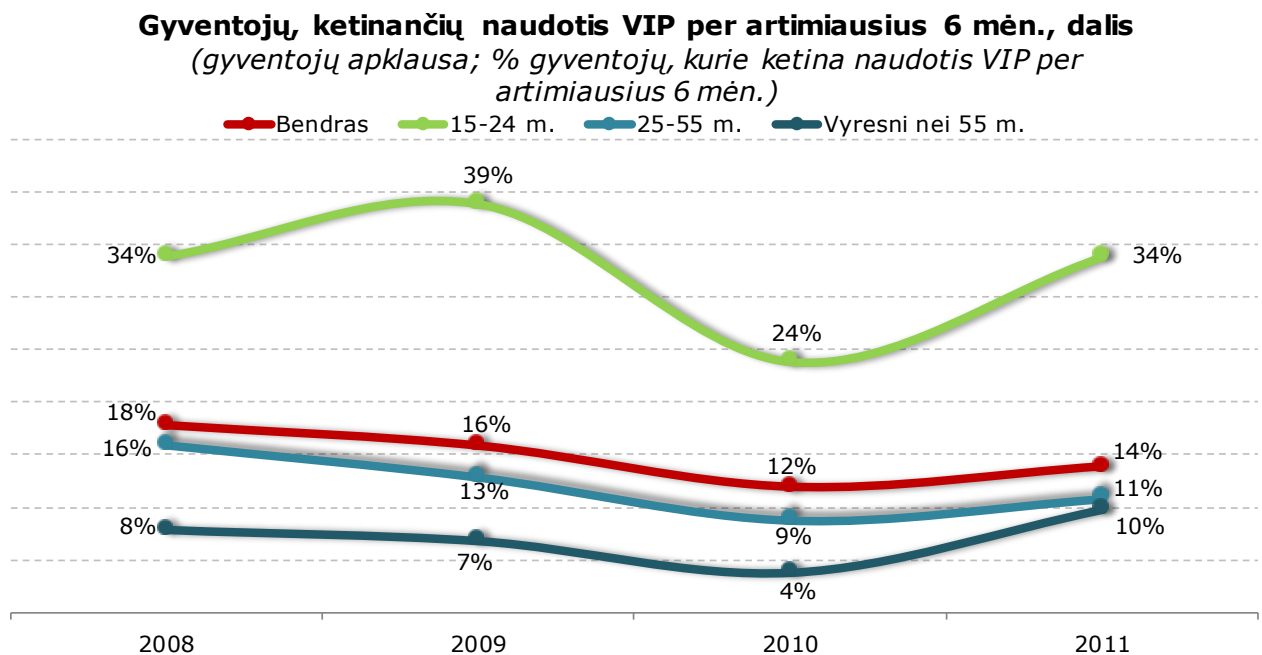
118 lent. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėnesius, dalis (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Bendras	18%	➔	16%	➡	12%	➔	14%
Pensininkai	6%	➔	6%⬇️	➔	3%⬇️	➡	8%⬇️
Neįgalieji	7%	➔	10%	➔	9%	➔	13%⬆️
Bedarbiai	9%	➔	15%⬆️	➔	13%⬆️	➔	14%⬆️
	2008		➔		2011		
Bendras	18%		➡		14%		-4%
Pensininkai	6%		➔		8%⬇️		+2%
Neįgalieji	7%		➔		13%⬆️		+6%
Bedarbiai	9%		➔		14%⬆️		+5%
Pasekmė (2008-2011): ketinimai naudotis vieša interneto prieiga nekito							

Jaunimas – geriausiai apie galimybę nemokamai naudotis internetu viešosiose bibliotekose informuota gyventojų grupė; tarp jų yra daugiausiai šia galimybe pasinaudojusių ir tarp jų, atitinkamai, yra ir daugiausiai ketinančiųjų šia galimybe pasinaudoti per artimiausius 6 mėnesius. Mažiausia ketinančiųjų naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose dalimi išsiskiria vyresnio ir pensinio amžiaus gyventojai.

Didelių pokyčių tarp vidutinio ir vyresnio amžiaus žmonių, ketinant pasinaudoti nemokamu internetu per artimiausią pusmetį, Projekto įgyvendinimo laikotarpiu iš esmės buvo nestebima. Tačiau ketinančio per artimiausią pusmetį bibliotekose naudotis internetu jaunimo dalis reikšmingai kito: pavyzdžiui, 2009 metais tokius ketinimus nurodė 39% jaunimo, 2010 metais – tik 24% jaunimo, o 2011 metais – 34% jaunimo.

154 pav. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

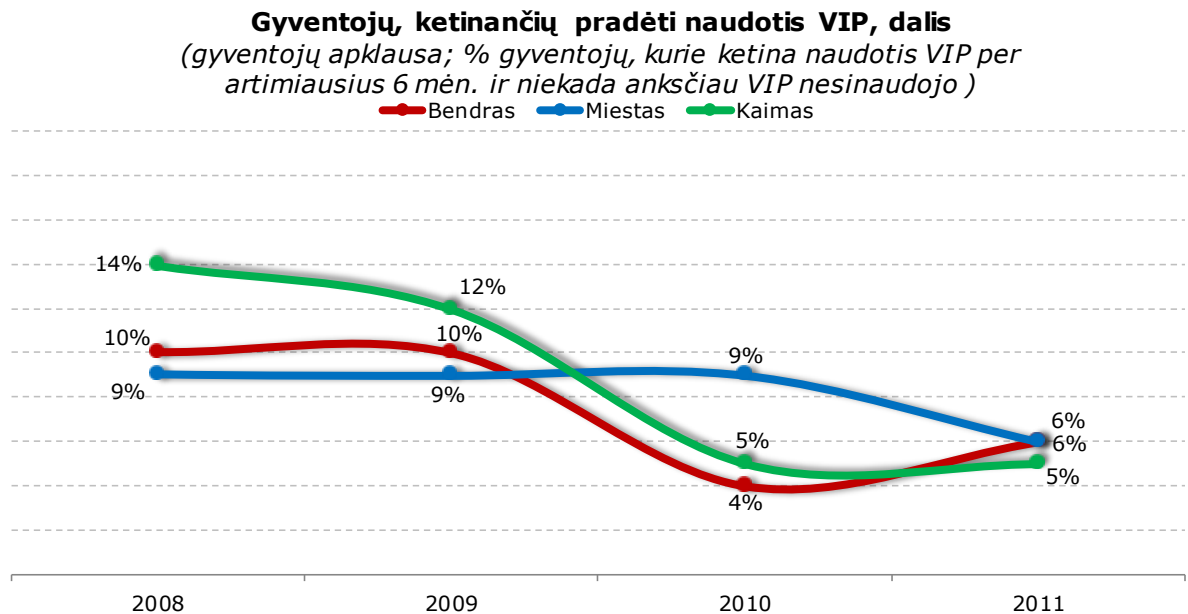
119 lent. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėnesius, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	18%	→	16%	→	12%	→	14%
15-24 m.	34%↑	→	39%↑	→	24%↑	→	34%↑
25-55 m.	16%	→	13%	→	9%	→	11%
55+ m.	8%↓	→	7%↓	→	4%↓	→	10%↓
	2008	→		2011			
Bendras	18%	→		14%			-4%
15-24 m.	34%↑	→		34%↑			0%
25-55 m.	16%	→		11%			-5%
55+ m.	8%↓	→		10%↓			+2%
Pasekmė (2008-2011): ketinimai naudotis vieša interneto prieiga nekito							

Kitas įdomus aspektas, kuriuo taip pat galima analizuoti gyventojų ketinimus naudotis nemokamu internetu per artimiausią pusmetį, yra įvertinti, koks yra naujų viešos interneto prieigos vartotojų potencialas, t.y. kiek vieša interneto prieiga niekada anksčiau nesinaudojusių gyventojų ketina šia galimybe pasinaudoti per artimiausią pusmetį.

Galimybės į bibliotekas pritraukti daugiau naujų, anksčiau vieša interneto prieiga nesinaudojusių vartotojų, kasmet po truputį mažėja: pavyzdžiui, jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) pradėti naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose ketino 10% anksčiau šia paslauga nesinaudojusių gyventojų, tai 2011 metais tokius ketinimus turi tik 6% anksčiau šia paslauga nesinaudojusių gyventojų. Ir, jei pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) didesnius ketinimus pradėti naudotis paslauga, kuria niekuomet anksčiau nesinaudojo, turėjo kaimų (14%), ne miestų (9%) gyventojai, tai paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais ketinimai pradėti naudotis nauja paslauga tarp miesto (6%) ir kaimo (5%) gyventojų nebesiskiria.

155 pav. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

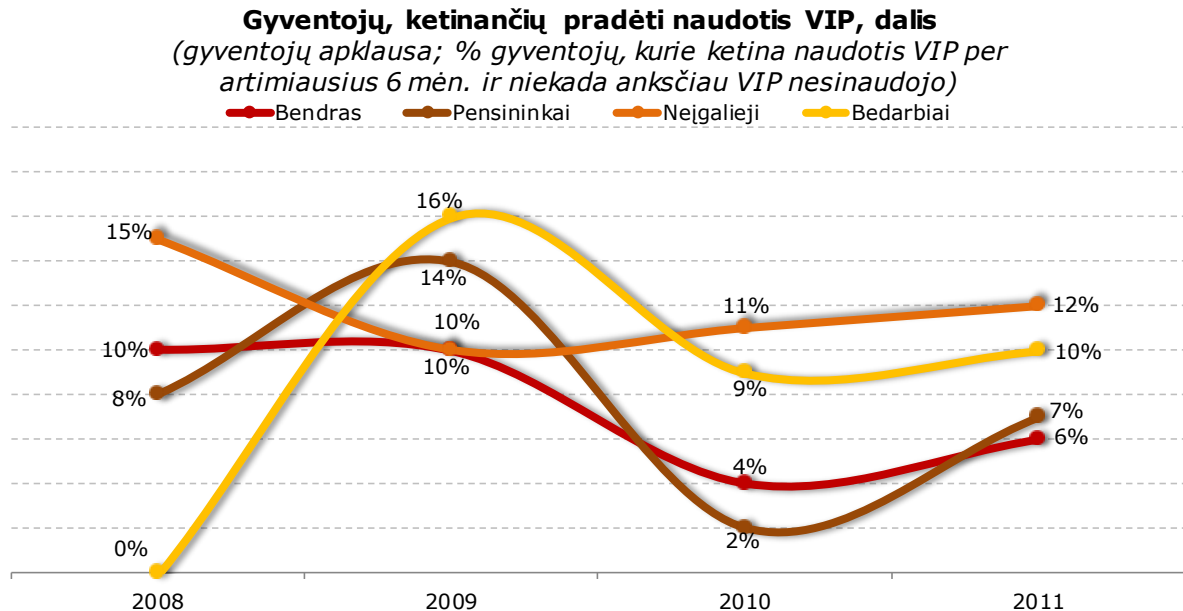

120 lent. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, niekada nesinaudojusių VIP, bet ketinančių ja pasinaudoti per artimiausius 6 mėnesius, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	10%	→	10%	→	4%	→	6%
Miestas	9%	→	9%	→	9%	→	6%
Kaimas	14%	→	12%	→	5%	→	5%
	2008	→		→		→	2011
Bendras	10%	→		→		→	6%
Miestas	9%	→		→		→	6%
Kaimas	14%	→		→		→	5%
Pasekmė (2008-2011): naujų vartotojų potencialas mažėja							

Tačiau pozityviai vertintina tai, kad anksčiau nemokamu internetu bibliotekose nesinaudoję bedarbiai ir neįgalieji turi didesnius ketinimus pradėti naudotis nemokamu internetu bibliotekose nei kitos gyventojų grupės: jei 2011 metais šia paslauga ketino pradėti naudotis 6% anksčiau ja nesinaudojusių Lietuvos gyventojų, tai tokius ketinimus turinčių bedarbių (10%) ir neįgaliųjų (12%) dalys yra dvigubai didesnės.

156 pav. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

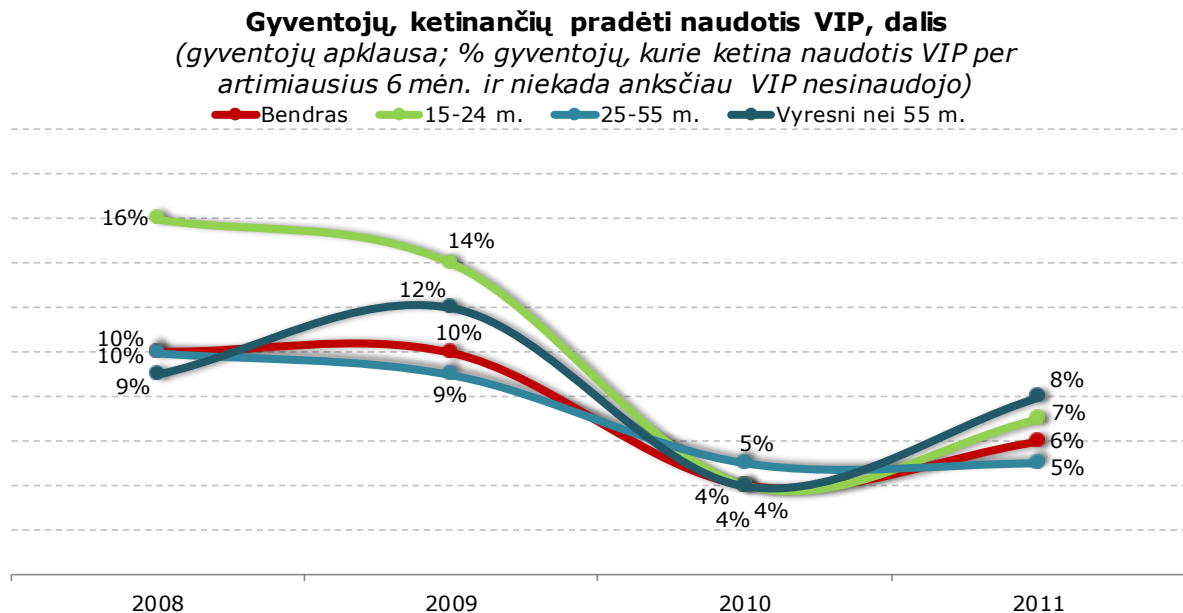

121 lent. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, niekada nesinaudojusių VIP, bet ketinančių ja pasinaudoti per artimiausius 6 mėnesius, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	10%	→	10%	→	4%	→	6%
Pensininkai	8%	→	14%	→	2%	→	7%
Neįgalieji	15%	→	10%	→	11%	→	12%
Bedarbiai	0%	→	16%	→	9%	→	10%
	2008	→		→		→	2011
Bendras	10%	→		→		→	6%
Pensininkai	8%	→		→		→	7%
Neįgalieji	15%	→		→		→	12%
Bedarbiai	0%	→		→		→	10%
Pasekmė (2008-2011): naujų vartotojų potencialas sunkiai pasiekiamose grupėse nekinta							
Bendras	10%	→		→		→	6%
Pensininkai	8%	→		→		→	7%
Neįgalieji	15%	→		→		→	12%
Bedarbiai	0%	→		→		→	10%

Naujų viešos interneto prieigos vartotojų potencialas sumažėjo visose gyventojų amžiaus grupėse. Labiausiai ketinančių šia paslauga pradėti naudotis naujų vartotojų sumažėjo tarp jaunimo: 2008 metais tokius ketinimus turėjo 16% jaunimo, o 2011 metais – tik 7%. 2011 metų pabaigoje ketinimus per artimiausią pusmetį pradėti naudotis šia nauja paslauga išreiškė ir 5% vidutinio amžiaus bei 8% vyresnio amžiaus gyventojų.

157 pav. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

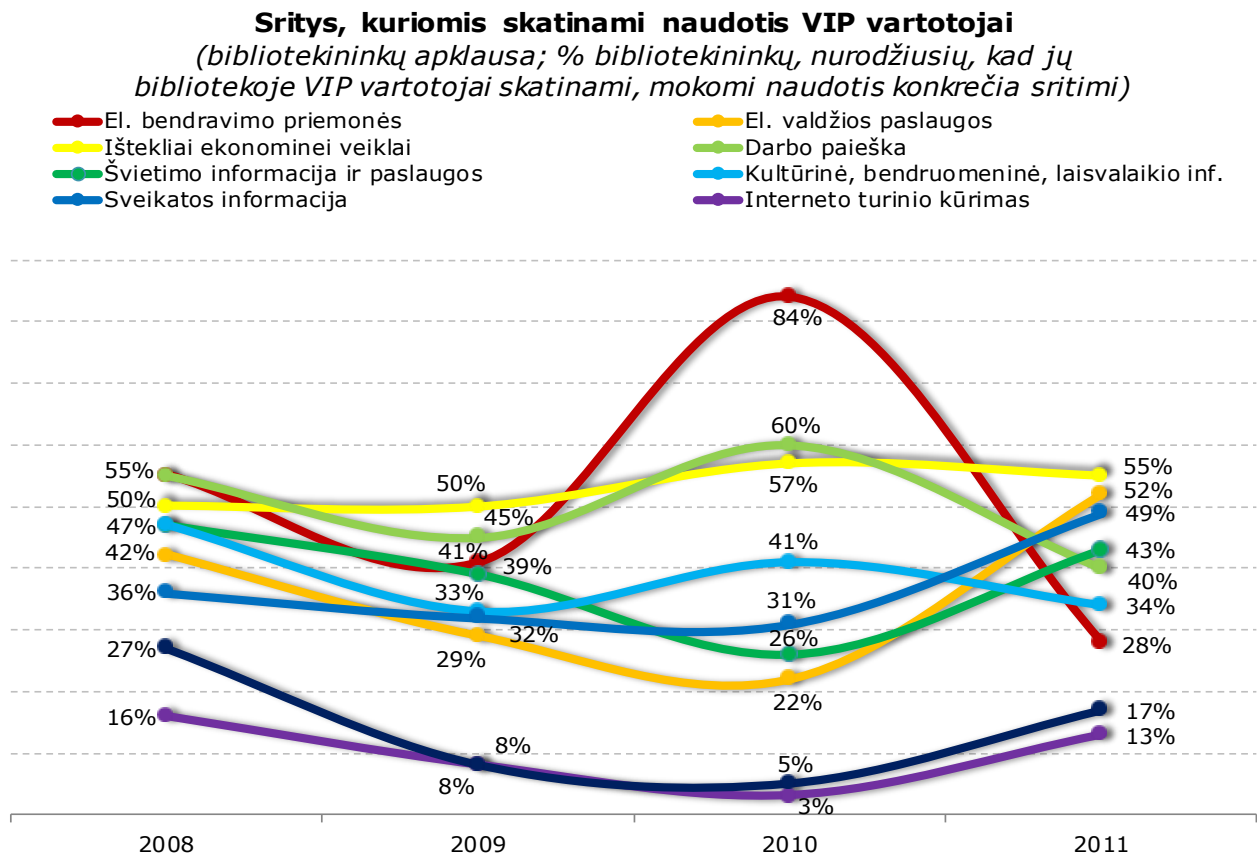
122 lent. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto amžiaus grupes (gyventojų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje							
Instrumentas: <i>gyventojų apklausa</i>							
Reikšmė: gyventojų, niekada nesinaudojusių VIP, bet ketinančių ja pasinaudoti per artimiausius 6 mėnesius, dalis (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	10%	→	10%	→	4%	→	6%
15-24 m.	16%	→	14%	→	4%	→	7%
25-55 m.	10%	→	9%	→	5%	→	5%
55+ m.	9%	→	12%	→	4%	→	8%
	2008		→		2011		
Bendras	10%		→		6%		-4%
15-24 m.	16%		→		7%		-9%
25-55 m.	10%		→		5%		-5%
55+ m.	9%		→		8%		-1%
Pasekmė (2008-2011): naujų vartotojų potencialas mažėja							

Interneto ištekliai, kuriais skatinami naudotis viešos interneto prieigos vartotojai

Apžvelgiant tai, kuriais interneto ištekliais ir kuriais metais bibliotekų darbuotojai labiausiai skatino naudotis viešos interneto prieigos vartotojus, pastebima, kad nuosekliausiai visais metais buvo skatinama naudotis interneto ištekliais ekonominei veiklai. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad didžioji dauguma viešos interneto prieigos vartotojų ir be skatinimo prie interneto linkę leisti laisvalaikį ieškodami pramoginės, kultūrinės informacijos, bendrauti su artimaisiais ar giminačiais, ieškoti darbo, skatinimo naudotis interneto ištekliais strategija Projekto įgyvendinimo metu buvo kiek pakeista: mažiau imta skatinti naudotis tomis veiklomis (dažniausiai socialinėmis), kuriomis vartotojai ir taip dažnai naudojasi, ir dažniau imta skatinti naudotis tai interneto ištekliais, kurie viešos interneto prieigos vartotojų naudojami rečiau: interneto ištekliais ekonominei veiklai, elektroninės valdžios paslaugomis, informacijos apie sveikatą paiešką internete.

158 pav. Sritis, kuriomis skatinami naudotis VIP vartotojai (bibliotekininkų apklausa)

123 lent. Sritis, kuriomis skatinami naudotis VIP vartotojai (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: **8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje**Instrumentas: *bibliotekininkų apklausa*

Reikšmė: bibliotekininkų, nurodžiusių, kad jų bibliotekoje vartotojai skatinami naudotis konkrečia sritimi, dalis (%)

	2008	→	2009	→	2010	→	2011
El. bendravimo priemonės	55%	→	41%	→	84%	→	28%
El. valdžios paslaugos	42%	→	29%	→	22%	→	52%
Išteklių ekonominei veiklai	50%	→	50%	→	57%	→	55%
Darbo paieška	55%	→	45%	→	60%	→	40%
Švietimo informacija ir paslaugos	47%	→	39%	→	26%	→	43%
Kultūrinė, bendruomeninė, laisvalaikio informacija	47%	→	33%	→	41%	→	34%
Sveikatos informacija	36%	→	32%	→	31%	→	49%
Interneto turinio kūrimas	16%	→	8%	→	3%	→	13%
Interneto naujovės	27%	→	8%	→	5%	→	17%
	2008	→	2011		2011		
El. bendravimo priemonės	55%	→	28%		-27%		
El. valdžios paslaugos	42%	→	52%		+10%		
Išteklių ekonominei veiklai	50%	→	55%		+5%		
Darbo paieška	55%	→	40%		-15%		
Švietimo informacija ir paslaugos	47%	→	43%		-4%		
Kultūrinė, bendruomeninė, laisvalaikio informacija	47%	→	34%		-13%		
Sveikatos informacija	36%	→	49%		+7%		
Interneto turinio kūrimas	16%	→	13%		-3%		
Interneto naujovės	27%	→	17%		-10%		
Pasekmė (2008-2011):							

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2012 m. kokybinių tyrimų rezultatai

2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis bibliotekose įgyvendinamos naujosios buvo tęstinio pobūdžio, skirtingais etapais bibliotekose įgyvendintos viso projekto „Bibliotekos pažangai“ įgyvendinimo metu. Ketverių metų eigoje bibliotekose atsiradusį naują turinį ir paslaugas, 2009-2011 metų tyrimų dalyviai tendencingai siejo su modernių paslaugų atsiradimu ir projekto „Bibliotekos pažangai“ veikla.

Pagrindiniai 2009-2011 metų tyrimo dalyvių įvardinti bibliotekos paslaugų pokyčiai yra sekantys:

- sustiprinta bibliotekų techninė bazė:
 - įvesti nauji viešos interneto prieigos taškai miesto ir kaimo bibliotekose;
 - bibliotekos aprūpintos naujomis informacinėmis technologijomis, įvairiais priedais.
- bibliotekos pradėjo teikti modernias spausdinimo, skanavimo, kopijavimo paslaugas;
- padidėjo interneto sparta;
- bibliotekose įdiegtas bevielis internetas;
- Projekto organizuotų mokymų bibliotekininkams dėka sustiprėjo bibliotekininkų įgūdžiai, išaugo jų kompetencija;
- pagerėjo bibliotekų lankytojų aptarnavimas:
 - lankytojai aptarnaujami greičiau ir profesionaliau;
 - bibliotekininkai pradėjo konsultuoti ir bibliotekos lankytojus įvairiais su kompiuterio, internetinių išteklių naudojimu susijusiais klausimais.
- renovuotos dalies bibliotekų patalpos;
- atsirado galimybė užsisakyti knygas iš kitų bibliotekų.

Dauguma šių naujovių išryškėjo 2009 metais ir išliko viso Projekto įgyvendinimo laikotarpiu: įgyvendinamos palaipsniui, iš pradžių miesto, po to ir kaimo vietovėse, kas, savo ruožtu, yra susiję su Projekto veiklos prioritetais (nuo 2009 metų Projekto veiklos buvo labiau orientuotos į miesto, o nuo 2010 metų – į kaimo bibliotekas).

2011 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais ir viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, Projekto metu įgyvendintos naujosios vertinamos, kaip naudingos tiek bibliotekai, tiek lankytojams:

- naujosios pačios savaime veikė, kaip reklama, ir tokiu būdu populiarino biblioteką bei gerino jos įvaizdį, reputaciją visuomenėje;
- naujovių dėka padidėjo bibliotekos ir jos darbuotojų autoritetas ir svarba bendruomenėje;
- įgyvendinamos naujosios buvo naudojamos kaip pagrindas siekiant gauti reikiamą bibliotekos finansavimą iš savivaldybių;
- šios naujosios mažino atskirų grupių socialinę atskirtį ir gerino jų gyvenimo kokybę;
- bibliotekose organizuojamų lankytojų klubų, būrelių dėka biblioteka tapo lankytojams patrauklia socialine erdve;
- bibliotekose organizuojami mokymai ir naudojimosi internetiniais išteklių skatinimo akcijos suteikė galimybę lankytojams įgyti, tobulinti įvairias kompetencijas bei elementariai sutaupyti laiko ir pinigų;
- naujovių dėka bibliotekose ženkliai padaugėjo lankytojų, bibliotekoje įgyvendintos naujosios skatina bendravimą, stiprina bendruomeniškumą, o modernios paslaugos kartu skatina ir tradicinių bibliotekos paslaugų vartojimą.

Analizuojant bibliotekose teikiamų paslaugų vertinimą, svarbu pastebėti, kad, lyginant 2008 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenis su 2009 ir 2010 metų kokybinių tyrimų duomenimis, galime pastebėti ryškią tendenciją, Projekto metu keitėsi bibliotekos darbuotojų samprata apie bibliotekos paslaugas: 2008 metų tyrimo duomenimis bibliotekų darbuotojai, kalbėdami apie bibliotekos paslaugas, akcentavo tradicines paslaugas, tuo tarpu 2009-2010 metų tyrimų duomenimis,

dalyviai modernias paslaugas suvokė ir nurodė, kaip neatsiejamas nuo bibliotekos veiklos. Šią tendenciją papildė 2011 metų tyrimas, kurio duomenimis pats paslaugų skirstymas modernu/tradiciška tampa antraplaniu, kas, savo ruožtu, rodo Projekto metu įvykusią modernių paslaugų asimiliaciją: modernios paslaugos įsiliejo į bibliotekos teikiamų paslaugų spektrą ir tapo neatsiejamomis nuo šiuolaikinės bibliotekos.

4.9.3. 8C. Išaugusi vietos turinio apimtis internete

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmė: išaugusi vietos turinio apimtis bibliotekose.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: vietos turinio apimtis bibliotekose išaugo.

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Vertinant pokyčius, įvykčius bibliotekų internetinėse svetainėse galime pastebėti sekančią tendenciją – Projekto įgyvendinimo laikotarpiu keitėsi bibliotekininkų ir vadovų suvokimas apie bibliotekos internetinės svetainės svarbą: jeigu 2008 metais tik mažesnė dalis kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais dalyvių pritarė, kad internetinė bibliotekos svetainė yra svarbi bibliotekos išlikimui ir raidai, tai 2011 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais dalyviai internetinę svetainę vertino kaip svarbų komunikacijos kanalą, galintį pritraukti naujų lankytojų.

Pagrindiniai Projekto metu bibliotekų internetinėse svetainėse įgyvendinti pokyčiai apima internetinių svetainių turinio atnaujinimą, naujų rubrikų ir didesnio svetainių interaktyvumo kūrimą. Taip pat galima pastebėti tendenciją – Projekto metu suaktyvėjo bibliotekų bendradarbiavimas su viešojo sektoriaus paslaugų teikėjais, institucijomis vykstantis internetinėse svetainėse: 2008 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais⁸⁹ metu ekspertų tikslinėje grupėje nuskambėjusi idėja apie galimybę bibliotekoms bendradarbiauti ir keistis informacija su savivaldybių ir kitų institucijų internetinėmis svetainėmis, 2010 metų kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais metu tyrimo dalyvių buvo aptariama kaip *de facto* egzistuojanti bendradarbiavimo forma.

Tuo tarpu, lyginant 2009⁹⁰-2012 metų kokybinių tyrimų su viešos interneto prieigos vartotojais duomenis, galima pastebėti, kad ryškesnių pokyčių, susijusių su bibliotekų internetinėmis svetainėmis, nėra, o realijos išlieka tokios pačios: nors bibliotekų internetinės svetainės vertinamos kaip reikalingas komunikacijos kanalas, formuojantis bibliotekos įvaizdį ir turintis potencialo pritraukti naujų lankytojų, tačiau dauguma tyrimo dalyvių nesilanko arba retai lankosi bibliotekos internetinėse svetainėse. Tokiu būdu patvirtinama 2010 metų kokybinio tyrimo su VIP vartotojais ataskaitoje pateikta prielaida, teigianti, kad internetinė svetainė yra suvokiama, kaip „higieninis“ veiksnys, t.y. savaime suprantamas, privalomas atributas. Tuo tarpu mažas bibliotekos svetainės lankomumas kartu indikuoja, kad bibliotekos, Projekto įgyvendinimo metu, savo internetinėse svetainėse visgi nesukūrė išskirtinės pridėtinės vertės, kuri paskatintų didesnę svetainių lankomumą.

Taipogi paminėtina, kad dalis bibliotekų 2011 m. dalyvavo „Bibliotekos pažangai“ organizuotame projekte „Bibliotekų ir bendruomenių bendradarbiavimo skatinimas kuriant skaitmeninį turinį“, kurio metu bibliotekos kartu su bendruomenių atstovais sukūrė skaitmeninį pasakojimą (vaizdo filmą) apie konkrečią vietovę/asmenį/kultūrinę vertybę. Projekte dalyvavusios kūrybinės grupės, kurias sudarė bibliotekų bei bendruomenių atstovai, buvo aprūpintos skaitmeninio turinio kūrimui reikalinga technika (vaizdo kamera, fotoaparatu) dalyvavo Projekto organizuotuose skaitmeninio turinio kūrimo mokymuose, įgijo naujų įgūdžių (pvz. filmavimo, fotografavimo, režisūros, montavimo ir kt.). Projekto metu sukurtą skaitmeninį turinį dalis bibliotekų patalpino savo internetinėse svetainėse, taipogi buvo sukurtas skaitmeninis pasakojimų žemėlapis www.grazitumano.lt. Projektas taip pat paskatino artimesnį bibliotekų ir bendruomenių bendradarbiavimą: Projektui pasibaigus dalis susibūrusių kūrybinių grupių ir toliau kuria skaitmeninį turinį, pavyzdžiui, filmuoja/fotografuoja bendruomenėse organizuojamus renginius, sukurtą skaitmeninį turinį talpina bibliotekų ir bendruomenių internetinėse svetainėse, taip pat planuoja kurti vaizdo pasakojimų tęsinius.

⁸⁹ Viena kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais tikslinių grupių buvo skirtingo lygmens (nacionalinio bei savivaldybių) ekspertai, susiję su bibliotekų veikla: nacionalinės ir vietos valdžios atstovai bei kiti išorės ir vidaus ekspertai.

⁹⁰ 2008 m. VIP vartotojų tyrimo kokybinėje ataskaitoje duomenų apie pasikeitusį turinį bibliotekų internetinėse svetainėse nėra.

4.10.9. Bibliotekų tinkle atsiradusios inovacijos

4.10.1. 9A. Inovacijų bibliotekose pavyzdžiai, atsiradę Projekto pagalba

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: atsiradusios inovacijos bibliotekų tinkle.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: inovacijos bibliotekų tinkle atsirado ir yra pastebimos.

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatai

Remiantis 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir viešos interneto prieigos vartotojais duomenimis, galima išskirti sekančias inovacijas:

- Projekto dėka bibliotekininkai pradėjo sistemingai mokyti bibliotekos lankytojus kompiuterinio raštingumo bei kitais būdais skatinti juos naudotis informacinėmis technologijomis;
- pradėta organizuoti daugiau renginių, skirtų tiek visiems bibliotekos lankytojams, tiek specifinėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms pritraukti;
- bibliotekos lankytojams sukurtas asmeninės paskyros, kurios suteikia galimybę susikurti ir valdyti darbinę aplinką kompiuteryje, išsaugoti dokumentus ir pan.;
- Projekto transliacijų dėka susiformavo bibliotekos lankytojų klubai, būreliai, kurie bibliotekos dėka ir toliau tęsia, plėtoja savo užsiėmimus;
- bibliotekos pradėjo aktyviau dalyvauti ir kitų viešojo sektoriaus e-paslaugų viešinime, plėtojime: bendradarbiavo elektroniniu būdu surašant gyventojus, populiarinant Sodros ir mokesčių inspekcijos el. paslaugų naudojimą;
- bibliotekose atsirado knygų grąžinimo bet kuriuo dienos metu paslauga, galimybė palikti jas specialiose knygų grąžinimo dėžėse;
- bibliotekose buvo pradėta aktyviau organizuoti labdaringo pobūdžio iniciatyvas;
- bibliotekos pradėjo aktyviau inicijuoti susitikimus su vietos valdžia, politikais.

Apibendrinant 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais ir viešos interneto prieigos vartotojais duomenis, galima teigti, kad inovacijos, atsiradusios bibliotekose projekto „Bibliotekos pažangai“ dėka per ketverius metus, iš esmės neatsiejamos nuo naujo turinio ir paslaugų bibliotekose, o jų nauda taipogi aktuali tiek pačioms bibliotekoms, tiek jų lankytojams.

4.11. 10. Pagalba bibliotekininkams

4.11.1. 10A. Techninė pagalba bibliotekose

Siekiamą priežiūros rodiklio reikšmė: pagerėjusi techninė pagalba bibliotekose.

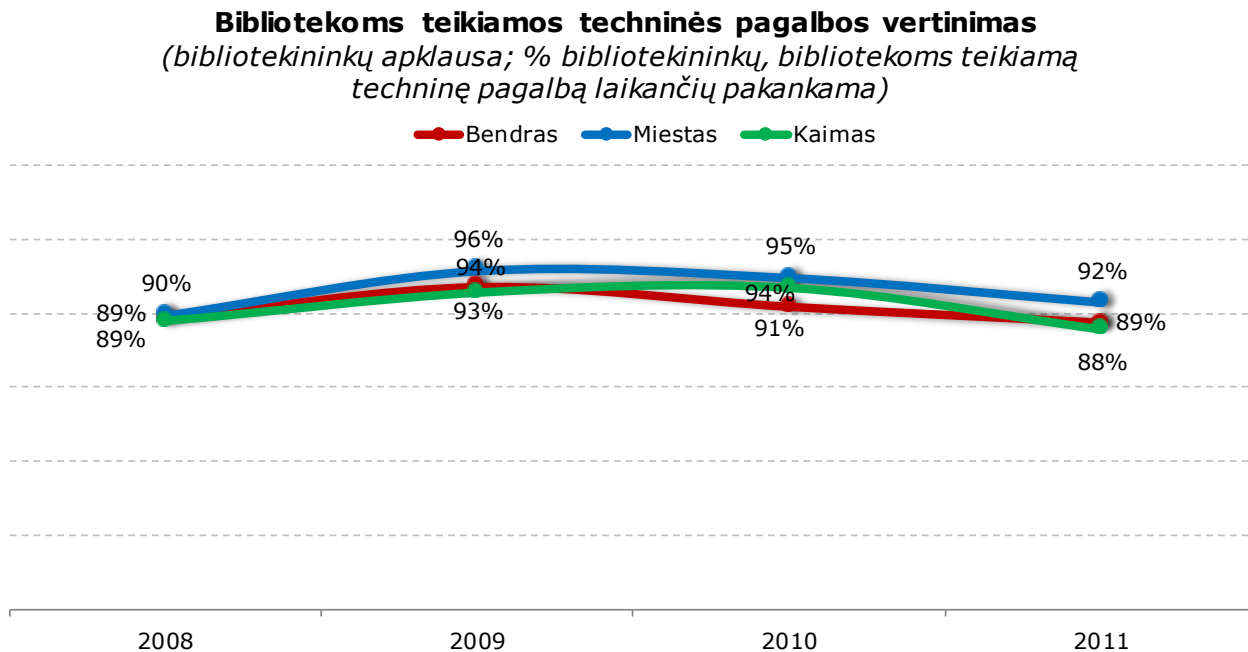
Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmė: techninė pagalba bibliotekose kiekybinių tyrimų (bibliotekininkų ir vadovų apklausų) duomenimis pagerėjo, kokybinio tyrimo su bibliotekos darbuotojais duomenimis – iš esmės nepasikeitė.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

Vertinant bibliotekoms teikiamą techninę pagalbą, Projekto poveikio vertinimo tyrimų metu atitinkama informacija buvo renkama iš dviejų tikslinių grupių: bibliotekų darbuotojų ir vadovų.

Bibliotekų darbuotojų nuomonė apie bibliotekoms teikiamą techninę pagalbą buvo labai gera pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) ir per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį iš esmės nekito. Didžioji dalis darbuotojų, dirbančių tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose, manė kad bibliotekoms teikiama pakankama techninė pagalba. Tarkime, besibaigiant Projektui apie tai, kad teikiama techninė pagalba yra pakankama, manė 92% miesto ir 88% kaimo bibliotekininkų.

159 pav. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

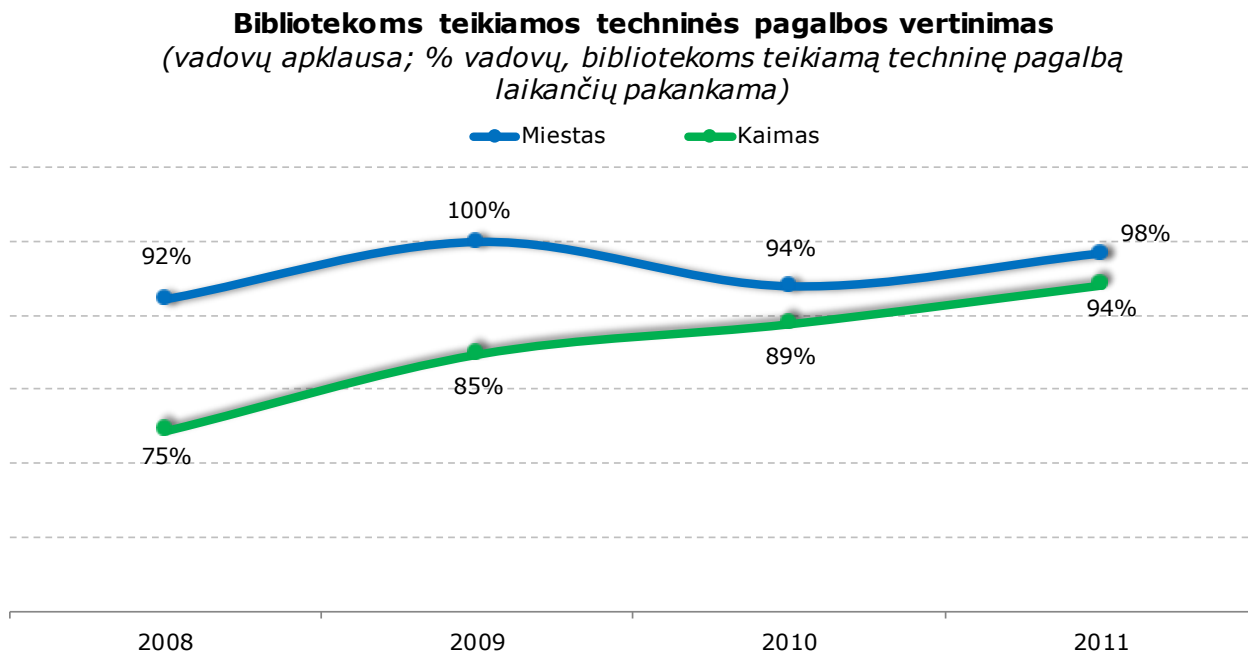
124 lent. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 10A. Techninė pagalba bibliotekose						
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>						
Reikšmė: bibliotekininkų dalis, bibliotekoms teikiamą techninę pagalbą laikanti pakankama (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→
Bendras	89%	→	94%	→	91%	→
Miestas	90%	→	96%	→	95%	→
Kaimas	89%	→	93%	→	94%	→
	2008	→			2011	
Bendras	89%	→			89%	0%
Miestas	90%	→			92%	+2%
Kaimas	89%	→			88%	-1%
Pasekmė (2008-2011): techninės pagalbos teikimas nepakito, tačiau daugumos yra vertinamas kaip pakankamas						

Vadovų nuomonė apie teikiamą techninę pagalbą miestų ir kaimų bibliotekoms kiek kitokia: beveik visi vadovai mano, kad miesto bibliotekose techninė pagalba buvo pakankama visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, o, vertindami techninės pagalbos teikimą kaimų bibliotekoms, vadovai mano, kad techninės pagalbos joms teikimas Projekto įgyvendinimo metu nuolat gerėjo: jei 2008 metais tik trys iš keturių (75%) bibliotekos vadovų manė, kad kaimo bibliotekos sulaukia pakankamos techninės pagalbos, tai, besibaigiant Projektui, 94% bibliotekų vadovų mano, kad ir kaimo bibliotekos sulaukė pakankamos techninės pagalbos. Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais, beveik visų vadovų nuomone, pakankamos techninės pagalbos sulaukė tiek miestų (98%), tiek kaimų (94%) bibliotekos.

Skirtingai nei kiekybinio tyrimo duomenimis, 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis, bibliotekoms teikiama techninė pagalba viso Projekto įgyvendinimo metu vertinama kaip nepakankama tiek miesto, tiek kaimo bibliotekose. Šis vertinimas ypač akivaizdus kalbant apie kaimo bibliotekas, kurias, remiantis tyrimų dalyvių teigimu, dažniausiai aptarnauja centrinių bibliotekų IT specialistai. Šių specialistų skaičius bendrai vertinamas, kaip nepakankamas, o 2010 metų tyrimo duomenimis, kai kur net sumažėjęs dėl etatų mažinimo ir nepakankamo atlyginimo.

160 pav. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa)

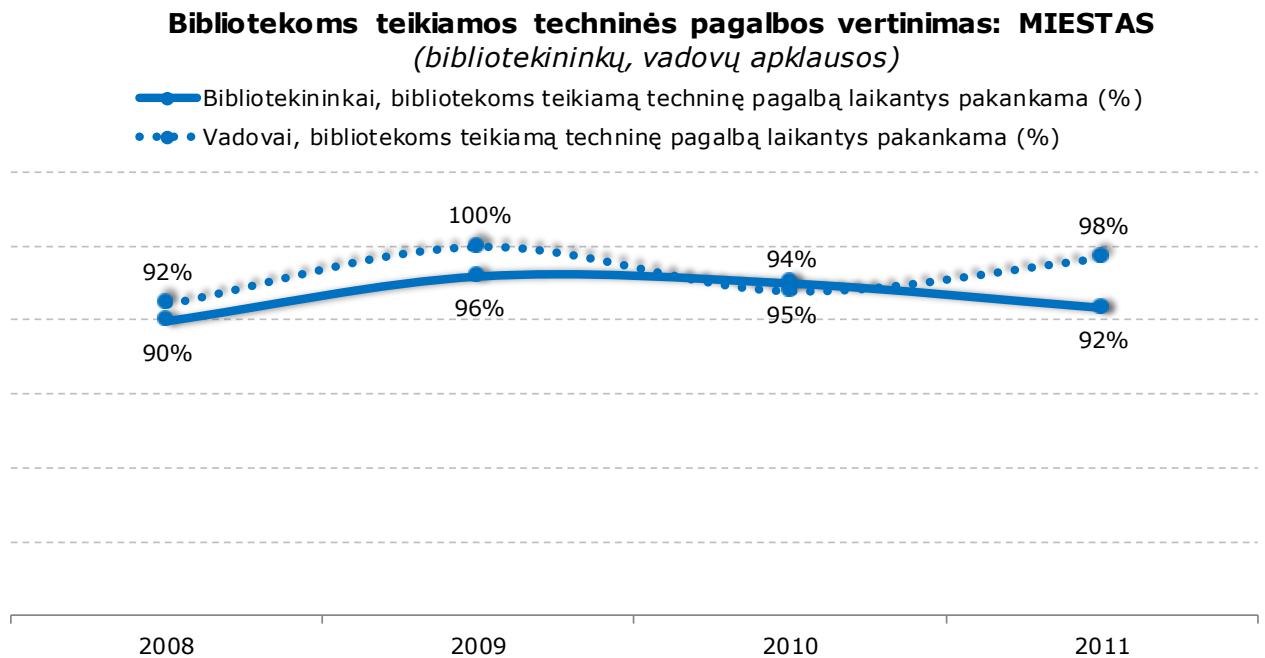

125 lent. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 10A. Techninė pagalba bibliotekose						
Instrumentas: vadovų apklausa						
Reikšmė: vadovų dalis, bibliotekoms teikiamą techninę pagalbą laikanti pakankama (%)						
	2008	→	2009	→	2010	→ 2011
Miestas	92%↑	→	100%↑	→	94%	→ 98%
Kaimas	75%↓	→	85%↓	→	89%	→ 94%
	2008			→		2011
Miestas	92%↑			→		98%
Kaimas	75%↓			→		94%
Pasekmė (2008-2011): techninės pagalbos teikimas pagerėjo						

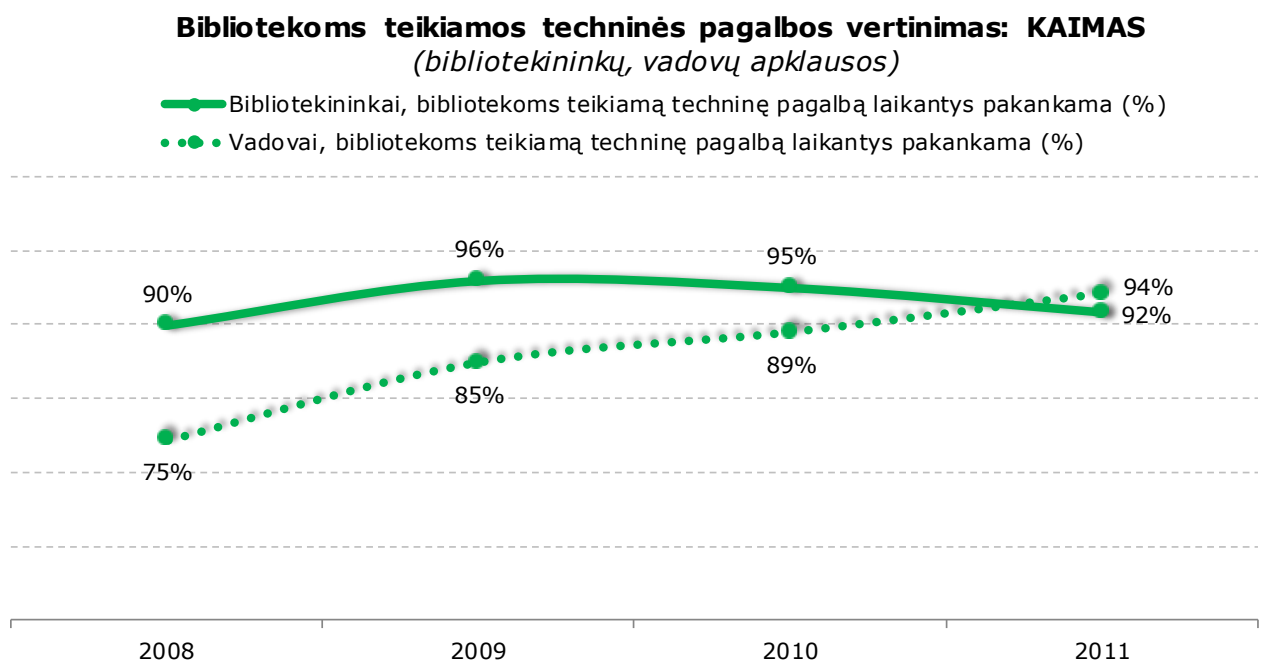
Lyginant tai, kaip techninės pagalbos pakankamumą bibliotekoms vertina dvi – darbuotojų ir vadovų – tikslinės grupės, pastebima, kad, kalbant apie miestų bibliotekoms teikiamą techninę pagalbą, vadovų ir darbuotojų nuomonės iš esmės sutampa: dauguma abiejų tikslinių grupių atstovų mano, kad miestų bibliotekos gauna pakankamą techninę pagalbą.

161 pav. Miesto bibliotekoms teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

Tačiau, kalbant apie techninės pagalbos teikimą kaimų bibliotekoms, pastebima, kad kaimo bibliotekų darbuotojai teikiamą pagalbą linkę vertinti geriau nei jų vadovai. Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2011 m.) darbuotojų (92%) ir vadovų (94%) nuomonė dėl kaimo bibliotekoms teikiamos techninės pagalbos pakankamumo sutapo.

162 pav. Kaimo bibliotekoms teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. tyrimų rezultatų palyginimas

Apibendrinant 2008-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenis, galima teigti, kad techninė priežiūra bibliotekose išliko nepakitusi ir viso Projekto įgyvendinimo metu vertinama kaip

nepakankama, labiausiai dėl per mažo IT specialistų, aptarnaujančių bibliotekų kompiuterius, skaičiaus („jeigu kas nors su kompiuteriu netvarkoj, tai mes kviečiamės kompiuteristą ir jis sutvarko, nes, tikrai – mes nesam tokie specialistai pačio kompiuterio“ – bibliotekininkai, 2009 m.; „kaip vienas buvo taip ir liko, nors darbo krūviai labai padidėjo“ – vadovai, 2010 m.; „yra virš šimto kompiuterių ir tik vienas žmogus...“ – vadovai, 2011 m.).

4.11.2. 10B. Metodinė pagalba bibliotekininkams

Siekiami priežiūros rodiklio reikšmės: pagerėjusi metodinė pagalba bibliotekininkams.

Pasiekta priežiūros rodiklio reikšmės: metodinė pagalba bibliotekininkams pagerėjo.

KIEKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

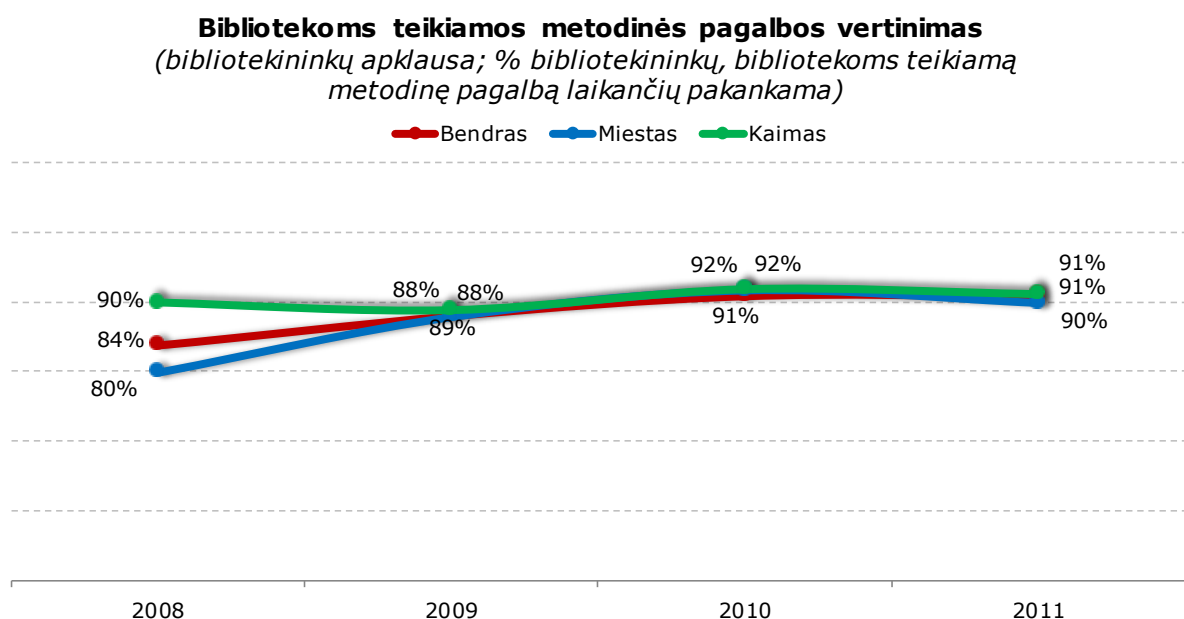
Kaip ir vertinant bibliotekoms teikiamą techninę pagalbą, taip ir kalbant apie bibliotekininkams teikiamą metodinę pagalbą, nuomonę šiuo klausimu išsakė tiek patys bibliotekininkai, tiek bibliotekų vadovai.

Pirmaisiais Projekto įgyvendinimo metais (2008 m.) 84% bibliotekų darbuotojų manė, kad jiems teikiama metodinė pagalba yra pakankama. Tačiau paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais taip manančių darbuotojų dalis išaugo iki 91%.

Miesto ir kaimo darbuotojų nuomonė apie bibliotekininkams teikiamos metodinės pagalbos pakankamumą sutapo 2009-2011 metais, tačiau pirmaisiais (2008 m.) Projekto įgyvendinimo metais miestų ir kaimų bibliotekininkams teikiama metodinė pagalba buvo vertinama nevienodai: kad sulaukia pakankamos metodinės pagalbos manė 80% miestų ir 90% kaimų bibliotekų darbuotojų.

Tuo tarpu kokybinių tyrimų duomenų apie bibliotekų gaunamos metodinės pagalbos vertinimo skirtumus tarp kaimo ir miesto bibliotekų atstovų nėra, tačiau kalbant bendrai apie šios pagalbos vertinimą 2008-2011 metų kokybinių tyrimų duomenimis pradedant 2009 metais bibliotekų vadovai iš Projekto gaunamą metodinę pagalbą vertino labai pozityviai. Pozityvus gaunamos metodinės pagalbos vertinimas išliko viso Projekto įgyvendinimo metu. 2010-2011 metų kokybinių tyrimų su bibliotekų darbuotojais duomenimis, ilgainiui bibliotekininkai Projekto gaunamą metodinę medžiagą pradėjo pritaikyti plačiau ir intensyviau: ne tik mokinant bibliotekos lankytojus bei patiems kartojančiais/ atnaujinant savo įgūdžius, bet ir sprendžiant/susidūrus su įvairiomis problemomis, klausimais.

163 pav. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

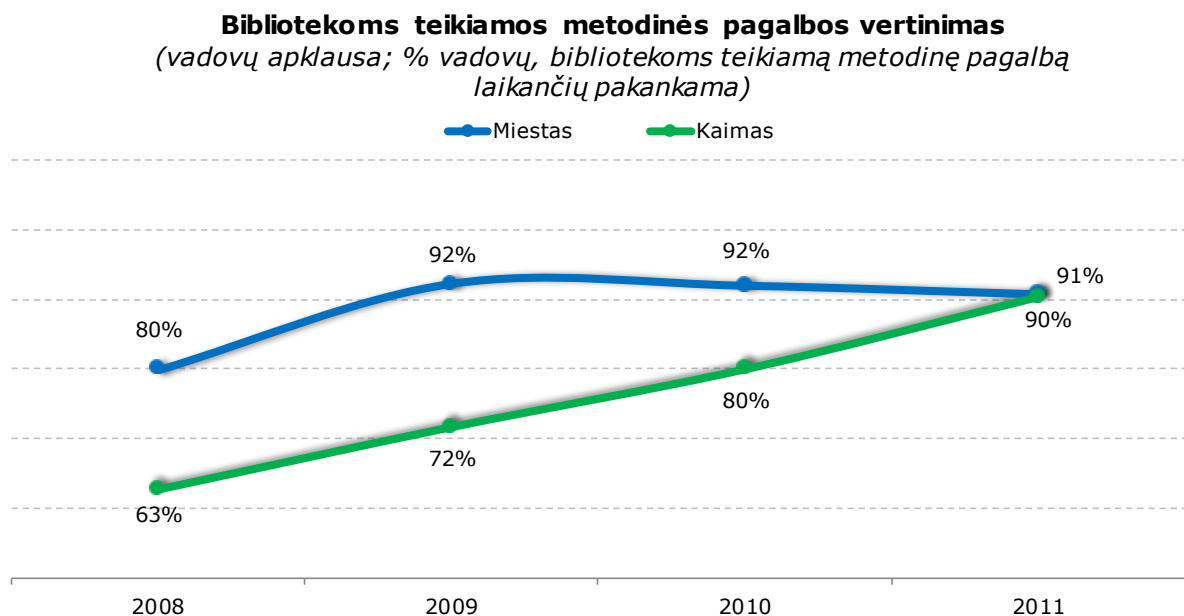

126 lent. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 10B. Metodinė pagalba bibliotekose							
Instrumentas: <i>bibliotekininkų apklausa</i>							
Reikšmė: bibliotekininkų dalis, bibliotekoms teikiamą metodinę pagalbą laikanti pakankama (%)							
	2008	→	2009	→	2010	→	2011
Bendras	84%	→	88%	→	91%	→	91%
Miestas	80%↓	→	88%	→	92%	→	90%
Kaimas	90%↑	→	89%	→	92%	→	91%
	2008		→		2011		
Bendras	84%		→		91%		+7%
Miestas	80%↓		→		90%		+10%
Kaimas	90%↑		→		91%		+1%
Pasekmė (2008-2011): metodinės pagalbos teikiamas pagerėjo (ypač miesto bibliotekose)							

Vadovų nuomonė, vertinant miesto ir kaimo bibliotekininkams teikiamos metodinės pagalbos pakankamumą, vėlgi, yra kiek kitokia. Dauguma vadovų mano, kad beveik visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu miesto bibliotekininkai sulaukė daugiau metodinės pagalbos, o metodinė pagalba kaimų bibliotekoms kasmet tolygiai buvo stiprinama. Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais metodinės pagalbos teikimas miesto (91%) ir kaimo (90%) bibliotekoms, vadovų nuomone, susilygino.

164 pav. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa)

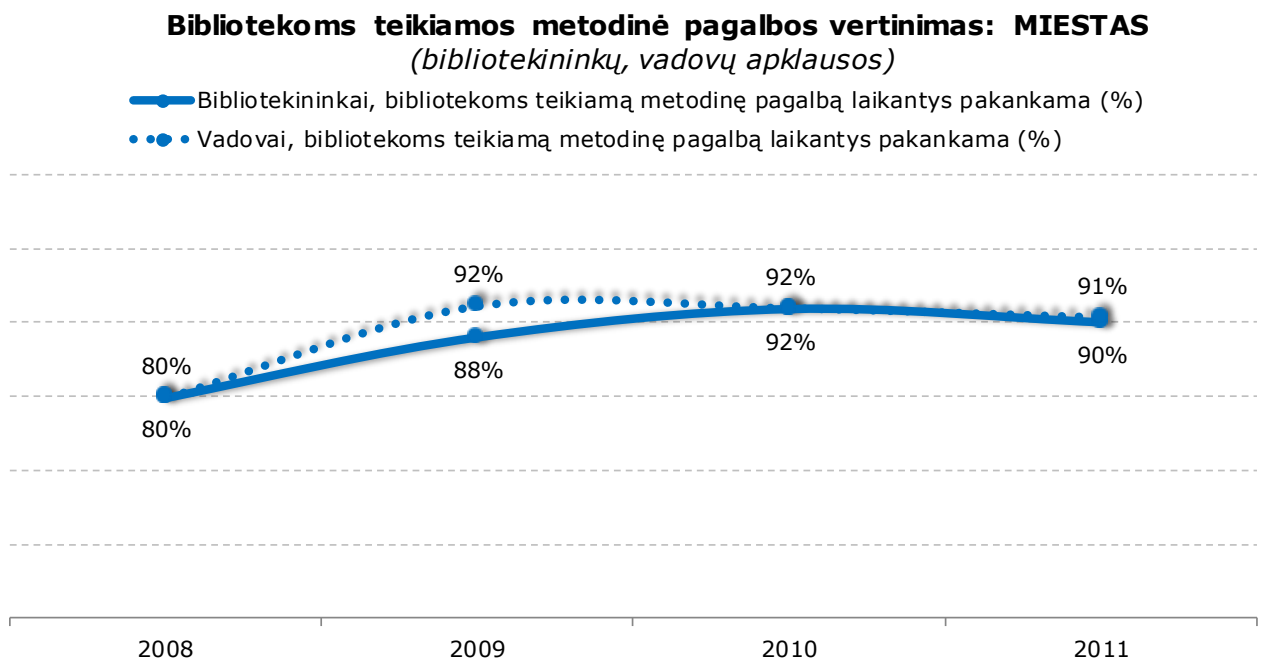
127 lent. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa)

Priežiūros rodiklis: 10B. Metodinė pagalba bibliotekose							
Instrumentas: <i>vadovų apklausa</i>							
Reikšmė: vadovų dalis, bibliotekoms teikiamą metodinę pagalbą laikanti pakankama (%)							
	2008	➔	2009	➔	2010	➔	2011
Miestas	80%⬆️	➔	92%⬆️	➔	92%	➔	91%
Kaimas	63%⬆️	➔	72%⬆️	➔	80%	➔	90%
	2008			➔	2011		
Miestas	80%⬆️			➔	91%		+11%
Kaimas	63%⬆️			➔	90%		+27%
Pasekmė (2008-2011): metodinės pagalbos teikiamas pagerėjo							

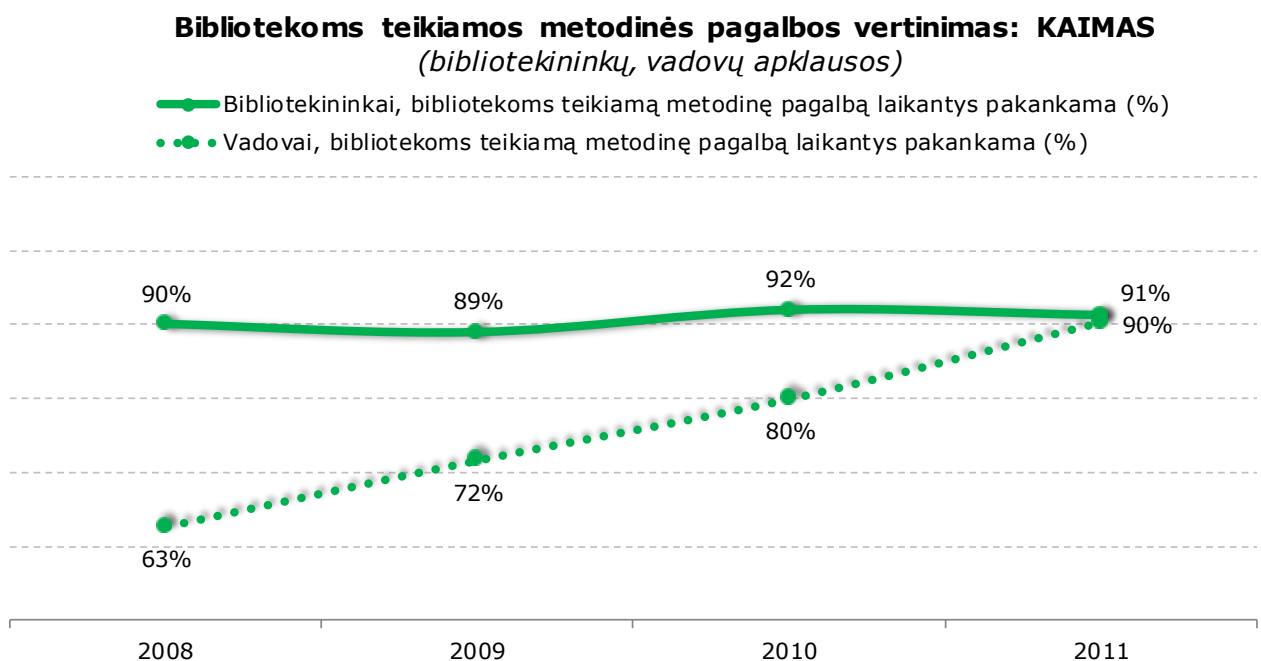
Ir, jei vadovų ir miesto bibliotekininkų nuomonė apie miestų bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos pakankamumą iš esmės sutapo visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, tai, kalbant apie tokio pobūdžio pagalbos pakankamumą kaimų bibliotekoms, kaimų bibliotekų darbuotojų ir vadovų nuomonė, vėlgi, išsiskiria: jei dauguma kaimų bibliotekininkų mano, kad metodinės pagalbos pakankamumas buvo vienodai užtikrintas visu Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, tai vadovai mano, kad metodinės pagalbos teikimas kaimų bibliotekininkams Projekto įgyvendinimo laikotarpiu buvo nuosekliai didinamas.

Besibaigiant Projektui vadovų ir darbuotojų nuomonės apie metodinės pagalbos pakankamumą susivienodino tiek vertinant jos pakankamumą miesto, tiek kaimo bibliotekoms.

165 pav. Miesto bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

166 pav. Kaimo bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)

KOKYBINIŲ TYRIMŲ REZULTATŲ ANALIZĖ

2008-2011 m. kokybinių tyrimų rezultatų palyginimas

Lyginant 2008 metų ir 2009-2011 metų tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenis, galima pastebėti, kad prasidėjus Projektui kardinaliai pasikeitė bibliotekų gautos metodinės medžiagos vertinimas: iki projekto „Bibliotekos pažangai“ gauta metodinė medžiaga bibliotekininkų ir vadovų buvo vertinama kaip formali, savo turiniu nutolusi nuo kasdienio darbo ir sunkiai pritaikoma praktikoje (*„na ne visi tie dalykai, kurie dėstomi kai kuriuose kursuose yra pritaikomi mūsų bibliotekose, pavyzdžiui kai perteikia užsienio patirtis, tai pas juos yra vienokios galimybės, pas mus kitokios“ – bibliotekininkai, 2008 m.*), tuo tarpu Projekto metu bibliotekoms suteikta metodinė medžiaga (įvairūs kursai, mokymai, pavyzdžiui, viešųjų ryšių, atstovavimo, andragogikos, kompiuterinio raštingumo mokymai, taipogi medžiaga gaunama mokymų metu, vadovėliai, gairės, vaizdinė medžiaga, pavyzdžiui, įvairūs trumpos apimties vaizdo filmukai) bibliotekininkų ir vadovų buvo vertinama pozityviai – kaip savalaikė, aukštos kokybės ir naudinga ilgalaikiam vartojimui (*„ji platesnė: kaip naudotis, kaip išmokyti, nuorodos įvairios, rekomendacijos“ – bibliotekininkai, 2009 m.; „na ten visko yra, jos paprastesnės, žmogui suprantamos“ – bibliotekininkai, „jos yra veiksmingesnės už kitas, labai kvalifikuotai paruošta medžiaga“ – bibliotekininkai, 2010 m.; „darbuotojai drąsos įgavo, kvalifikaciją pakėlė, pasitikėjimas savimi didėjo“ – vadovai, 2011 m.*).

5. Projekto veiklų pasiekimų apibendrinimas

Projekto įgyvendinimo laikotarpiu iš esmės visų Projekto uždavinių priežiūros rodikliai liudijo didesniu ar mažesniu mastu vykstantį progresą:

- ⇒ Projekto įgyvendinimo metu pagerėjo prieiga ir galimybės vartotojams naudotis kompiuteriu ir internetu: išaugo tiek VIP paslaugą teikiančių bibliotekų/filialų/padalinių, tiek kompiuterizuotų darbo vietų (bendras ir tenkantis 1000-iui gyventojų) skaičius, pagerėjo galimybės naudotis nemokamu bevieliu interneto ryšiu. Kiek mažiau akivaizdūs pokyčiai stebimi vertinant vartotojų skaičių vienai VIP vietai ir VIP vietos valandai bei eilės prie VIP darbo valandomis: nors 2011 m. tyrimo duomenimis ryškus progreso lyginant su pradine situacija 2008 m. nepastebima, t.y. vartotojų skaičius vienai VIP vietai, vartotojų skaičius VIP vietos valandai nesumažėjo, o eilės prie VIP vis dar egzistuoja, tačiau tai paaiškina Projekto eigoje atitinkamai išaugęs registruotų vartotojų skaičius ir poreikis naudotis vieša interneto prieiga. Vis dėlto, svarbu paminėti tai, bendras registruotų vartotojų skaičius šalyje auga ne tiek pritraukiant naujus viešos interneto prieigos vartotojus į šią paslaugą jau teikusias bibliotekas, o pritraukiant naujus vartotojus į bibliotekas, kuriose vieša interneto prieiga buvo pradėta teikti kaip nauja paslauga. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad bibliotekos turi skirti didesnę dėmesį viešos interneto prieigos paslaugos viešinimui siekiant pritraukti naujų lankytojų, ypač į tas bibliotekas, kuriose viešos interneto prieigos paslauga nėra nauja.
- ⇒ Projekto įgyvendinimo laikotarpiu buvo sustiprinti ir bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis internetu ir integruoti šių priemonių teikiamas galimybes į bibliotekos darbą. Bene geriausiai tai liudija iš esmės pasikeitusi bibliotekininkų samprata naujovių atžvilgiu – informacinės technologijos tapo suvokiamos, kaip neatsiejama bibliotekininkų darbo priemonė. Progresą šioje srityje taip pat liudija pagerėję bibliotekininkų IT, internetinių išteklių bei el. paslaugų naudojimo, saugaus elgesio internete žinios ir įgūdžiai, išaugęs apmokytų bibliotekininkų ir bibliotekininkų turinčių vartotojų mokymo/konsultavimo patirties skaičius bei bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius. Deja, specifinių įgūdžių ir psichologinių žinių reikalaujantys bibliotekininkų gebėjimai bendrauti su žiniasklaida, valdžios atstovais bei aptarnauti specialių poreikių vartotojus Projekto eigoje nepagerėjo⁹¹.
- ⇒ Viešųjų bibliotekų lankytojų naudojimosi kompiuteriu ir internetu įgūdžiai Projekto įgyvendinimo metu taipogi gerėjo: išaugo gyventojų IT mokymui skirtų valandų ir apmokytų naudotis IT gyventojų skaičius, pagerėjo VIP vartotojų IT naudojimo ir saugaus elgesio internete žinios, keitėsi VIP vartojimo praktika – išaugo VIP vartotojų, pagrindine interneto naudojimo vieta laikančių biblioteką, dalis miestuose, taipogi socialinei atskirčiai priskiriamų VIP vartotojų ir vyresnio amžiaus VIP vartotojų, laikančių VIP pagrindine interneto naudojimo vieta, dalis. Progresą taip pat puikiai iliustruoja pakitusi senjorų VIP naudojimo praktika – Projekto pradžioje (2008 m.) vertinti, kaip vieni jautriausių IT atžvilgiu, senjorai Projekto eigoje pradėjo noriai naudotis ir mokytis naudotis informacinėmis technologijomis ir vieša interneto prieiga.
- ⇒ Projekto įgyvendinimo laikotarpiu pagerinta prieiga, galimybės bei supratimas apie galimybes naudotis kompiuteriais ir internetu specifinėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms gyventojų grupėms: gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe dalis sumažėjo, tuo tarpu VIP vartotojų, kurie turi galimybę naudotis internetu tik bibliotekose dalis išaugo. Atitinkamai kiekvienais Projekto įgyvendinimo metais akcijų, skirtų pritraukti sunkiai pasiekiamų grupių atstovus bibliotekose buvo organizuojama vis daugiau (labiausiai Projekto iniciatyva) ir nors apskritai VIP bibliotekoje naudojasi nedaug sunkiai pasiekiamų gyventojų, sunkiai pasiekiamos gyventojų grupės dažniausiai neturi kitų alternatyvų naudotis internetu ir biblioteka dažniausiai yra vienintelė vieta, kurioje jie gali tai daryti nemokamai. Kalbant apie bibliotekos pasirengimą tenkinti specifinių, sunkiai pasiekiamų socialinių grupių atstovų poreikius pastebima, kad geriausiai tenkinami šių grupių socialiniai poreikiai per palankios socialinės erdvės bibliotekoje kūrimą, tačiau, deja, bibliotekos vis dar nepasiruošusios tenkinti neįgalių asmenų poreikius: dauguma bibliotekų nėra pritaikytos fizinę judėjimo negalią turintiems asmenims (nėra įrengtų liftų, specialių įvažiavimų į biblioteką) bei neturi kompiuterių, skirtų regėjimo negalią turintiems asmenims

⁹¹ Teiginys grindžiamas kokybinių tyrimų su bibliotekos darbuotojais duomenimis.

- ⇒ Bibliotekų atstovavimas bei atitinkamai bibliotekų ir viešųjų interneto prieigų jose poreikis gyventojams Projekto įgyvendinimo metu sustiprėjo: tiek VIP vartotojų nuomonė, tiek bibliotekų suvokimas plačiojoje Lietuvos visuomenėje gerėjo, tapo pozityvesniu, tuo tarpu bibliotekos darbuotojų nuomonė apie biblioteką viso Projekto metu buvo maksimaliai pozityvi. Gerėjančiam bibliotekos vertinimui įtakos turėjo Projekto metu įgyvendintos naujovės: bibliotekų kompiuterizacija, įdiegtas internetas, pagerėjęs aptarnavimas, vykdoma bibliotekų pastatų renovacija. Kartu su gerėjančiu bibliotekos vertinimu, bibliotekose išaugo ir lankytojų skaičius. Tuo tarpu VIP vartotojų ir bibliotekos darbuotojų samprata apie bibliotekų misiją Projekto eigoje tapo platesnė, pradėta sieti ne tik su švietimu, informacijos teikimu, visuomenės socializacija, bet ir naujovių teikimu, jų naudojimo skatinimu visuomenėje.
- ⇒ Bibliotekų galimybės užsitikrinti vietinį, regioninį ir nacionalinį finansavimą bei gauti finansinę paramą iš rėmėjų Projekto įgyvendinimo metu iš esmės nepasikeitė: nors finansavimas skirtas viešai interneto prieigai Projekto eigoje išaugo ir išliko stabilus, bendrai bibliotekoms skirtas finansavimas sumažėjo. Atitinkamai bibliotekose išliko aktuali nepakankamo darbuotojų darbo užmokesčio problema, neatnaujinti knygų fondai, sumažintas prenumeruojamos spaudos kiekis. Viso to kontekste stabilus VIP finansavimas vertinamas, kaip esminis faktorius, kompensavęs ribotą tradicinių paslaugų finansavimą ir lėmęs išlikusį bibliotekų populiarumą tarp lankytojų.
- ⇒ Gyventojų supratimas apie viešos interneto prieigos bibliotekose socialinę ir ekonominę naudą Projekto eigoje buvo pagerintas: tiek bibliotekininkai, tiek VIP vartotojai, tiek kitų suinteresuotų grupių atstovai Projekto eigoje vis plačiau suvokė VIP teikiamas socialines naudas: gyvenimo kokybės gerinimą praturtinant laisvalaikį, suteikiant bendravimo internetu galimybes, pagalbą atliekant su mokslais ar darbu susijusias veiklas, suteikiant galimybes asmeniniam tobulėjimui. Taipogi bibliotekininkai, VIP vartotojai ir kitų suinteresuotų grupių atstovai nurodė, kad VIP teikia socialinės atskirties mažinimo naudą per vienodą informacijos pasiekiamumą ir galimybės dalyvauti visuomeniniame gyvenime nepriklausomai nuo amžiaus, gyvenamosios vietos, pajamų ir kitų faktorių. Bibliotekininkų ir suinteresuotų grupių atstovų samprata apie VIP teikiamą ekonominę naudą iš esmės nesikeitė – ji suvokiama per laiko ir pinigų taupymą, tuo tarpu VIP vartotojų samprata apie ekonominę VIP naudą tapo platesnė: VIP ekonominė nauda matoma ne tik per pinigų ir laiko taupymą, bet ir per galimybę susirasti darbą, užsidirbti ar kitaip gerinti savo ekonominę padėtį, kelti savo kvalifikaciją.
- ⇒ Aktualaus skaitmeninio turinio bibliotekose pasiūla ir naudojimas Projekto eigoje buvo išplėsti: nors bibliotekų, turinčių atskiras ir pačių administruojamas internetines svetaines skaičius Projekto metu iš esmės nepasikeitė, tačiau esamose bibliotekų internetinėse svetainėse buvo įgyvendinti pokyčiai, apimantys turinio atnaujinimą, naujų rubrikų ir interaktyvumo kūrimą. Taipogi Projekto įgyvendinimo metu suaktyvėjo bibliotekų bendradarbiavimas internetinių svetainių lygmenyje su viešojo sektoriaus paslaugų teikėjais, institucijomis. Deja, šių inovacijų pasėkoje VIP vartotojai nepradėjo dažniau lankytis savo bibliotekų internetinėse svetainėse.
- ⇒ Galimybės nemokamai naudotis internetu bibliotekoje žinomumas tarp Lietuvos gyventojų Projekto eigoje išaugo. Tuo tarpu bibliotekose pastebimas sukurtas naujas turinys: sustiprinta bibliotekų techninė bazė (nauji VIP taškai, naujos IT, priedai), pradėtos teikti modernios paslaugos (spausdinimas, kopijavimas, skanavimas), įdiegtas bevielis internetas, pagerėjo internetinio ryšio kokybė. Projekto metu įgyvendintos naujovės taipogi apima pagerėjusį lankytojų aptarnavimą, atsiradusias konsultacijas su IT naudojimu susijusiais klausimais, išaugusią bibliotekininkų kompetenciją.
- ⇒ Projektas paskatino inovacijų atsiradimą bibliotekose, tarp kurių labiausiai akcentuojami bibliotekose atsiradę kompiuterinio raštingumo mokymai bibliotekų lankytojams.
- ⇒ Projekto eigoje buvo sukurti pagalbos bibliotekininkams mechanizmai: Projekto teikiama techninė ir metodinė pagalba bibliotekoms viso Projekto įgyvendinimo metu vertinama pozityviai.

6. Lentelių ir paveikslėlių sąrašas

6.1. Lentelių sąrašas

1 lent. Projekto uždavinių ir priežiūros rodiklių apibendrinimas	14
2 lent. Statistinių paklaidų lentelė	23
3 lent. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (faktinė apklausa)	25
4 lent. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (bibliotekininkų apklausa)	26
5 lent. VIP skirtų kompiuterių skaičius (faktinė apklausa)	28
6 lent. Naujų VIP darbo vietų kūrimo planai (vadovų apklausa)	29
7 lent. VIP valandų vartotojams skaičius per metus pagal gyvenamąją vietą (faktinė apklausa)	30
8 lent. VIP paslaugą teikiančių bibliotekų vidutinis darbo laikas per savaitę (faktinė apklausa) ..	31
9 lent. 1 VIP darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius (faktinė apklausa)	33
10 lent. 1 VIP darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičius (faktinė apklausa)	34
11 lent. Eilės prie VIP darbo vietų darbo dienomis (bibliotekininkų apklausa)	35
12 lent. Eilės prie VIP darbo vietų savaitgaliais (bibliotekininkų apklausa)	36
13 lent. Registruotų VIP vartotojų skaičius (faktinė apklausa)	37
14 lent. Vidutinis registruotų vartotojų skaičius bibliotekoje (faktinė apklausa)	39
15 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	40
16 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa) ..	41
17 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	42
18 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	43
19 lent. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	44
20 lent. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius (faktinė apklausa)	45
21 lent. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, dalis (faktinė apklausa)	46
22 lent. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	48
23 lent. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	49

24 lent. Bibliotekininkų pagrindinių kompiuterinių programų naudojimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	52
25 lent. Bibliotekininkų e-laiško siuntimo su prisegtu dokumentu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	53
26 lent. Bibliotekininkų techninių problemų sprendimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	54
27 lent. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	56
28 lent. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	57
29 lent. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	60
30 lent. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa).....	61
31 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	64
32 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa) ..	65
33 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	67
34 lent. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	68
35 lent. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	71
36 lent. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	72
37 lent. Bibliotekininkų, turinčių VIP vartotojų konsultavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa).....	75
38 lent. Bibliotekininkų, turinčių mokymų organizavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa).....	76
39 lent. Apmokytų bibliotekininkų skaičius (faktinė apklausa)	77
40 lent. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)	78
41 lent. Vidutinis vienam bibliotekininkui apmokyti skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa).....	79
42 lent. Bibliotekininkų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	80
43 lent. Bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	81
44 lent. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	82
45 lent. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	83

46 lent. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	85
47 lent. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	86
48 lent. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	87
49 lent. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	88
50 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	90
51 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	91
52 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	92
53 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	93
54 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	94
55 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	95
56 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	96
57 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	97
58 lent. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	98
59 lent. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	99
60 lent. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	100
61 lent. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	102
62 lent. Gyventojų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius (faktinė apklausa)	105
63 lent. Gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)	106
64 lent. Vidutinis 1 gyventojui apmokyti bibliotekų skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa)	107
65 lent. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	108

66 lent. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	109
67 lent. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	110
68 lent. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	112
69 lent. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	113
70 lent. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	114
71 lent. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	115
72 lent. Gyventojų, besinaudojančių internetu bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	116
73 lent. Gyventojų, kurie, neturėdami interneto nei namie, nei darbe, internetu naudojasi bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	117
74 lent. VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	118
75 lent. Pritraukimo/ skatinimo naudotis VIP akcijų sunkiai pasiekiamoms grupėms organizavimas (bibliotekininkų apklausa)	133
76 lent. IT mokymų paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa)	134
77 lent. IT konsultavimo paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa)	135
78 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: bibliotekininkai (bibliotekininkų apklausa)	138
79 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai (gyventojų apklausa)	139
80 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	140
81 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	141
82 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: vaikai (vaikų apklausa)	142
83 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai (VIP vartotojų apklausa)	143
84 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	144
85 lent. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	145

86 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa).....	148
87 lent. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)	150
88 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa).....	151
89 lent. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)	152
90 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa).....	153
91 lent. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)	154
92 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)	155
93 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa).....	156
94 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)	157
95 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)	158
96 lent. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa).....	159
97 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)	160
98 lent. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)	161
99 lent. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)	162
100 lent. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa).....	163
101 lent. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius per metus (faktinė apklausa)	165
102 lent. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa).....	166
103 lent. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa).....	167
104 lent. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	168

105 lent. VIP vartotojų suvokimas apie ekonominę ir socialinę interneto teikiamą naudą pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	172
106 lent. VIP vartotojų suvokimas apie ekonominę ir socialinę interneto teikiamą naudą pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	172
107 lent. VIP vartotojų suvokimas apie ekonominę ir socialinę interneto teikiamą naudą pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	173
108 lent. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą (bibliotekininkų apklausa).....	174
109 lent. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą (vadovų apklausa).....	175
110 lent. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius (faktinė apklausa).....	177
111 lent. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, dalis (faktinė apklausa)	178
112 lent. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	179
113 lent. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	180
114 lent. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis projekto pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa).....	181
115 lent. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa).....	182
116 lent. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa).....	183
117 lent. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa).....	184
118 lent. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	185
119 lent. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa).....	186
120 lent. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa).....	187
121 lent. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa).....	188
122 lent. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto amžiaus grupes (gyventojų apklausa).....	189
124 lent. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa).....	194
125 lent. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa)	195
126 lent. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	198

127 lent. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa).....	198
---	-----

6.2. Paveikslėlių sąrašas

1 pav. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (faktinė apklausa).....	25
2 pav. Bibliotekų/filialų/padalinių, teikiančių VIP, dalis (bibliotekininkų apklausa)	26
3 pav. VIP skirtų kompiuterių skaičius (faktinė apklausa).....	27
4 pav. Naujų VIP darbo vietų kūrimo planai (vadovų apklausa)	28
5 pav. VIP paslaugas teikiančių bibliotekų darbo valandų skaičius per metus (faktinė apklausa)	30
6 pav. VIP paslaugą teikiančių bibliotekų vidutinio darbo laiko per savaitę pokytis (faktinė apklausa).....	31
7 pav. 1 VIP darbo vietai tenkantis VIP vartotojų skaičius (faktinė apklausa)	33
8 pav. 1 VIP darbo vietos valandai tenkančių vartotojų skaičius (faktinė apklausa)	34
9 pav. Eilės prie VIP darbo vietų darbo dienomis (bibliotekininkų apklausa).....	35
10 pav. Eilės prie VIP darbo vietų savaitgaliais (bibliotekininkų apklausa).....	36
11 pav. Registruotų VIP vartotojų skaičius (faktinė apklausa).....	37
12 pav. Vidutinis registruotų VIP vartotojų skaičius bibliotekose (faktinė apklausa).....	38
13 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	40
14 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa) .	41
15 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa).....	42
16 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	43
17 pav. Pirmasis pasinaudojimas VIP bibliotekoje pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa).....	44
18 pav. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius (faktinė apklausa)	45
19 pav. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, dalis (faktinė apklausa).....	46
20 pav. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	48
21 pav. Bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	49
22 pav. Miesto bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	50

23 pav. Kaimo bibliotekininkų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	50
24 pav. Bibliotekininkų naudojimosi kompiuteriu gebėjimai (bibliotekininkų apklausa)	51
25 pav. Bibliotekininkų pagrindinių kompiuterinių programų naudojimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	52
26 pav. Bibliotekininkų e-laiško siuntimo su prisegtu dokumentu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	53
27 pav. Bibliotekininkų techninių problemų sprendimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	54
28 pav. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	56
29 pav. Bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	57
30 pav. Miesto bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	58
31 pav. Kaimo bibliotekininkų viešųjų ryšių įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	58
32 pav. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	59
33 pav. Bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	60
34 pav. Miesto bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	61
35 pav. Kaimo bibliotekininkų atstovavimo įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	62
36 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	64
37 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	65
38 pav. Miesto bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	66
39 pav. Kaimo bibliotekininkų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	66
40 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	67
41 pav. Bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	68
42 pav. Miesto bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	69
43 pav. Kaimo bibliotekininkų naudojimosi interneto naujovėmis įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	69
44 pav. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	71

45 pav. Bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (vadovų apklausa)	72
46 pav. Miesto bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	73
47 pav. Kaimo bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinių ir įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	73
48 pav. Bibliotekininkų, turinčių VIP vartotojų konsultavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa)	74
49 pav. Bibliotekininkų, turinčių mokymų organizavimo patirties, dalis (bibliotekininkų apklausa)	75
50 pav. Apmokytų bibliotekininkų skaičius (faktinė apklausa)	77
51 pav. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)	78
52 pav. Vidutinis vienam bibliotekininkui apmokyti skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa)	79
53 pav. Bibliotekininkų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	80
54 pav. Bibliotekininkų saugaus naudojimosi internetu įgūdžių vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	81
55 pav. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	82
56 pav. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	83
57 pav. VIP vartotojų kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	85
58 pav. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	86
59 pav. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	87
60 pav. VIP vartotojų interneto naudojimo bendraisiais tikslais įgūdžių vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	88
61 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	90
62 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	91
63 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	92
64 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	93

65 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	94
66 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad jis nemokamas, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	95
67 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	96
68 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	97
69 pav. VIP vartotojų, dažniausiai internetu besinaudojančių dėl to, kad naudojasi ir kitomis bibliotekos paslaugomis, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	98
70 pav. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	99
71 pav. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	100
72 pav. Gyventojų, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	101
73 pav. Internetu besinaudojančių gyventojų, dažniau nei kartą per savaitę besinaudojančių internetu, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	101
74 pav. VIP vartotojų, internetu bibliotekoje besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	102
75 pav. Gyventojų, internetu besinaudojančių dažniau nei kartą per savaitę, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	103
76 pav. Internetu besinaudojančių gyventojų, dažniau nei kartą per savaitę besinaudojančių internetu, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	104
77 pav. Gyventojų, dalyvavusių IT mokymuose, skaičius (faktinė apklausa)	105
78 pav. Gyventojų IT mokymui bibliotekų skirtų valandų skaičius (faktinė apklausa)	106
79 pav. Vidutinis 1 gyventojui apmokyti bibliotekų skiriamas valandų skaičius (faktinė apklausa)	107
80 pav. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	108
81 pav. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	109
82 pav. VIP vartotojų žinių apie saugų naudojimąsi internetu vertinimas pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	110
83 pav. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	111
84 pav. Gyventojų, neturinčių galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	112

85 pav. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	113
86 pav. VIP vartotojų, turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	114
87 pav. Gyventojų, besinaudojančių internetu bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa).....	116
88 pav. Gyventojų, kurie, neturėdami interneto nei namie, nei darbe, internetu naudojami bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa).....	117
89 pav. VIP vartotojų, kurie turi galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje, dalis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	118
90 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje konkrečiais tikslais (VIP vartotojų apklausa).....	119
91 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje darbo ir komerciniais tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	120
92 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje darbo ir komerciniais tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	121
93 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje darbo ir komerciniais tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	122
94 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje bendravimo tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	122
95 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje bendravimo tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	123
96 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje bendravimo tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	124
97 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje laisvalaikio, kultūros tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	124
98 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje laisvalaikio, kultūros tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	125
99 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje laisvalaikio, kultūros tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	126
100 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje mokslo, lavinimosi tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	126
101 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje mokslo, lavinimosi tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	127
102 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje mokslo, lavinimosi tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	128
103 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje sveikatos apsaugos tikslais pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	128

104 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje sveikatos apsaugos tikslais pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	129
105 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje sveikatos apsaugos tikslais pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	130
106 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje e-valdžios paslaugomis pagal gyvenamąją vietą (VIP vartotojų apklausa)	130
107 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje e-valdžios paslaugomis pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa).....	131
108 pav. VIP vartotojų naudojimasis internetu bibliotekoje e-valdžios paslaugomis pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	131
109 pav. Pritraukimo/ skatinimo naudotis VIP akcijų sunkiai pasiekiamoms grupėms organizavimas (bibliotekininkų apklausa)	133
110 pav. IT mokymų paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa).....	134
111 pav. IT konsultavimo paslaugų sunkiai pasiekiamoms grupėms teikimas (bibliotekininkų apklausa).....	135
112 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas (bibliotekininkų, vadovų, gyventojų, vaikų, VIP vartotojų apklausos)	137
113 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: bibliotekininkai (bibliotekininkų apklausa)	137
114 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: vadovai (vadovų apklausa).....	138
115 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai (gyventojų apklausa).....	139
116 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa).....	140
117 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: gyventojai pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa).....	141
118 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: vaikai (vaikų apklausa)	142
119 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai (VIP vartotojų apklausa)	143
120 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal projekto tikslines grupes (VIP vartotojų apklausa)	144
121 pav. Pozityvus bibliotekos reputacijos suvokimas: VIP vartotojai pagal amžiaus grupes (VIP vartotojų apklausa)	145
122 pav. Gyventojų naudojimasis konkrečiomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis (gyventojų apklausa).....	147
123 pav. VIP vartotojų naudojimasis konkrečiomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis (VIP vartotojų apklausa)	147

124 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa).....	148
125 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)	149
126 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa).....	150
127 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)	151
128 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (gyventojų apklausa).....	152
129 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: knygų išdavimas, galimybė skaityti periodinę spaudą (VIP vartotojų apklausa)	153
130 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)	154
131 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa).....	155
132 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė nemokamai naudotis internetu ir duomenų bazėmis internete (gyventojų apklausa)	156
133 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)	157
134 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal gyvenamąją vietą: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa).....	158
135 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)	159
136 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal projekto tikslines grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa)	161
137 pav. Gyventojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojų apklausa)	162
138 pav. VIP vartotojų naudojimas bibliotekos teikiamomis paslaugomis pagal amžiaus grupes: galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (VIP vartotojų apklausa).....	163
139 pav. Bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius per metus (faktinė apklausa)	165
140 pav. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa).....	166
141 pav. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa).....	167
142 pav. Bibliotekose besilankančių gyventojų dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	168

143 pav. Bibliotekų finansavimo pokytis konkrečiais metais (vadovų apklausa)	169
144 pav. VIP finansavimo pokytis konkrečiais metais (vadovų apklausa)	170
145 pav. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius (faktinė apklausa)	176
146 pav. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, dalis (faktinė apklausa)	177
147 pav. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	179
148 pav. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	180
149 pav. Gyventojų, žinančių apie galimybę naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose, dalis projekto pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	181
150 pav. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	182
151 pav. Gyventojų, kurie yra naudojęsi vieša interneto prieiga, dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	183
152 pav. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	184
153 pav. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	185
154 pav. Gyventojų, ketinančių naudotis VIP per artimiausius 6 mėn., dalis pagal amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	186
155 pav. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal gyvenamąją vietą (gyventojų apklausa)	187
156 pav. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto tikslines grupes (gyventojų apklausa)	188
157 pav. Gyventojų, ketinančių pradėti naudotis VIP, dalis pagal projekto amžiaus grupes (gyventojų apklausa)	189
158 pav. Sritys, kuriomis skatinami naudotis VIP vartotojai (bibliotekininkų apklausa)	190
159 pav. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	194
160 pav. Bibliotekų teikiamos techninės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa)	195
161 pav. Miesto bibliotekoms teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	196
162 pav. Kaimo bibliotekoms teikiamos techninės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos)	196
163 pav. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų apklausa)	197
164 pav. Bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (vadovų apklausa)	198

<i>165 pav. Miesto bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos).....</i>	<i>199</i>
<i>166 pav. Kaimo bibliotekoms teikiamos metodinės pagalbos vertinimas (bibliotekininkų, vadovų apklausos).....</i>	<i>199</i>